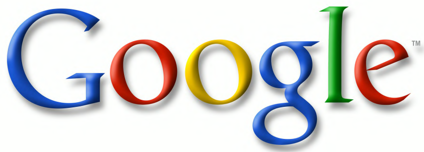

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

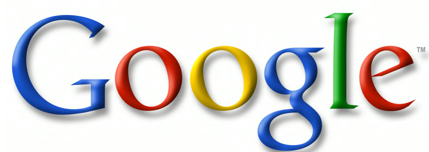
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

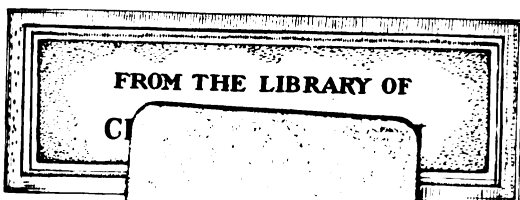
Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

E

BV
4225
.M45
1894

E. Man:

Fire Hundrede Fortællinger.

Fire Hundrede

Fortællinger

for

Skolen og Hjemmet

ved

E. Mau.

Sjette reviderede Udgave.

København.

Chr. Mackeprangs Forlag.

1894.

København. J. Cohens Bogtrykkeri. A. A. Lange & Co.

DUNNING
HILL
12-14-39
39883

Forord.

Vi undertegnede have paataget os den Opgave at gennemse denne 6te Udgave af afdøde Pastor E. Maus „Fire Hundrede Fortællinger". Bogen har i længere Tid været udsolgt; men, da der stadig blev spurgt efter den hos Forlæggeren, besluttede denne at lade den udkomme paa ny i en lidt forkortet Skikkelse. Denne Forkortelse er dog udført med stor Skaansomhed, og der er omhyggeligt sørget for, at intet væsentligt af Indholdet er gaaet tabt, kun rent ubetydelige Biomstændigheder ere udslettede, og alt for brede Fortællinger afkortede, hvor det kunde ske, uden at de tabte i Livlighed og Anskuelighed eller mistede noget af den religiøse Alvor, hvoraf de alle ere prægede.

Bogen har allerede fundet Vej til mange Skoler rundt omkring i Landet, og vi have derfor ment, at det var heldigst at forandre Retskrivningen til den ved ministeriel Skrivelse af 7de Juni 1889 og 27de Februar 1892 anbefalede, da en forældet Retskrivning let

kunde gøre den mindre brugbar i Skolens Tjeneste. Ligeledes have vi bragt Skriftstederne i nøje Overensstemmelse med den autoriserede Bibeloversættelse og rettet nogle faa unøjagtige Henvisninger.

En Bog, der som denne er udkommen i 6 Oplag, hvad der paa Grund af vort lille Bogmarked kun er Tilfældet med faa Bøger, og som i to Oversættelser er bleven udbredt over en stor Del af Nabolandet, behøver ingen Anbefaling.

Vi ledsage da denne 6te Udgave med det Ønske, at den maa møde den samme Velvillie som de foregaaende Udgaver.

I November 1894.

Gert Andersen,
cand. theol.

M. Laursen,
cand. mag.

Indhold.

De ti Guds Bud.

Det første Bud.

Det andet Bud.

Det tredje Bud.

Det fjerde Bud.

kunde gøre den mindre brugbar i Skolens Tjeneste. Ligeledes have vi bragt Skriftstederne i nøje Overensstemmelse med den autoriserede Bibeloversættelse og rettet nogle faa unøjagtige Henvisninger.

En Bog, der som denne er udkommen i 6 Oplag, hvad der paa Grund af vort lille Bogmarked kun er Tilfældet med faa Bøger, og som i to Oversættelser er bleven udbredt over en stor Del af Nabolandet, behøver ingen Anbefaling.

Vi ledsage da denne 6te Udgave med det Ønske, at den maa møde den samme Velvillie som de foregaaende Udgaver.

I November 1894.

Gert Andersen,
cand. theol.

M. Laursen,
cand. mag.

Indhold.

De ti Guds Bud.

Det første Bud.

Det andet Bud.

Det tredje Bud.

Det fjerde Bud.

kunde gøre den mindre brugbar i Skolens Tjeneste. Ligeledes have vi bragt Skriftstederne i nøje Overensstemmelse med den autoriserede Bibeloversættelse og rettet nogle faa unøjagtige Henvisninger.

En Bog, der som denne er udkommen i 6 Oplag, hvad der paa Grund af vort lille Bogmarked kun er Tilfældet med faa Bøger, og som i to Oversættelser er bleven udbredt over en stor Del af Nabolandet, behøver ingen Anbefaling.

Vi ledsage da denne 6te Udgave med det Ønske, at den maa møde den samme Velvillie som de foregaaende Udgaver.

I November 1894.

Gert Andersen,
cand. theol.

M. Laursen,
cand. mag.

Indhold.

De ti Guds Bud.

Det første Bud.

Det andet Bud.

Det tredje Bud.

Det fjerde Bud.

Det femte Bud.

Det sjette Bud.

Det syvende Bud.

Det ottende Bud.

Side.

Det niende og tiende Bud.

Den apostoliske Trosbekendelse.

Den første Artikel.

Den anden Artikel.

Den tredje Artikel.

Side.

Fadervor.

Den hellige Daab.

Den hellige Nadvere.

Fortællingernes Overskrifter,

ordnede efter Bogstavfølgen, med Henvisning til Bogens Sidetal.

De ti Guds Bud.

Det første Bud.

I. Guds Væsen og Egenskaber.

1. Astronomen og Tvivleren.

Jer. 10, 12: Han er den, som skabte Jorden ved sin Kraft, som beredte Jorderige ved sin Visdom og udbredte Himlene ved sin Forstand.

Den berømte Astronom Athanasius Kircher havde en Ven, som tvivlede om Guds Tilværelse. Denne besøgte ham en Dag, just som han sad fordybet i lærde Undersøgelser og Beregninger, og da Kirchner ikke lod sig forstyrre i sit Arbejde, fik hans Ven god Lejlighed til at se sig om i Værelset. Han bemærkede da blandt andet en smuk Globus eller Himmelkugle, der var ligesom besaaet med Stjerner. Fornøjet herover spurgte han Kirchner, hvem der vel havde gjort denne Globus? Den lærde svarede ganske tørt: „Den tilhører ikke mig, jeg ved heller ingen, der har gjort den, den maa vel være fremkommen ved et Tilfælde." Dette Svar var ikke efter Vennens Hoved, og han følte sig ordentlig fornærmet, da han troede, at Kirchner vilde gøre Nar af ham. Men denne benyttede Lejligheden til at overbevise sin Ven om hans store Vildfarelse, idet han sagde: „Du vil ikke tro, at denne lille og svage Afbildning af Himmellegemerne er bleven til af sig selv; hvorledes kan du da tro, at den langt

større og herligere Original*), Himmelen selv med alle Planeter, skulde være bleven til af sig selv, ved et blot Tilfælde?" Tvivleren følte sig beskæmmet og tav. Senere opgav han sin Daarskab og lærte at tro paa Gud Fader, den Almægtige, Himmelens og Jordens Skaber.

2. Den beskæmmede Gudsfornægter.

Salm. 104, 3: Han hvælver sine Sale i Vandene; han gør Skyerne til sin Vogn; han vandrer paa Vejrets Vinger.

Den fromme Samuel Bankraft foretog engang en Rejse i Nordamerika og maatte ved denne Lejlighed lade sig sætte over en stor Sø. Om Bord traf han en Mand ved Navn Volney, som var berygtet for sine gudsfornægtende Grundsætninger. Paa een Gang rejste der sig en heftig Storm, som hvert Øjeblik truede dem alle med Undergang. Baade Mænd og Kvinder skrege af Angest og Fortvivlelse. Men der var dog ingen, som teede sig værre end Volney. Han faldt paa Knæ for Kaptajnen og besvor ham ved hans givne Ord, at han dog endelig maatte skaffe ham lykkelig og vel over Vandet. Da alt Haab om Redning syntes at forsvinde, raabte han med udstrakte Hænder og funklende Øjne: „Oh, min Gud! min Gud! hvad skal jeg gøre?" Bankraft faldt i saa stor Forundring over dette Udraab, at han tiltalte ham med de Ord: „Hvorledes, Hr. Volney? Nu har De jo en Gud!" Skælvende svarede Volney: „Oh, javel, javel har jeg det."

Da Skibet langt om længe, som ved et Guds Under, var ankommet til sit Bestemmelsessted, blev ovenstaaende Tildragelse snart almindelig bekendt. Men det var langt fra, at Volney derved kom paa bedre Tanker; han skammede sig tværtimod ved sit svage Øjeblik, som han kaldte det, saa at han endog i længere Tid ikke turde lade sig se i noget offentlig Selskab i Philadelphia.

*) Det oprindelige Værk i Modsætning til en Afbildning deraf.

3. Grønlænderen og Missionæren.

Salm. 104, 24: Herre, hvor mange ere dine Gerninger! Du gjorde dem alle viselig.

En ung, rask Grønlænder rejste engang hen over Bjergene med den bekendte Missionær Krantz, som havde været et Redskab i Guds Haand til at omvende ham fra Hedenskabets Mørke. Det var en dejlig Morgenstund; Solen hævede sig majestætisk over Fjeldtoppene, der ligesom svømmede mellem Himmel og Jord i straalende Purpurglans. Dybt bevæget i Sindet og overvældet af sine Følelser standsede Grønlænderen, greb Missionærens Arm og udbrød: „Se, Broder, hvilken Skønhed og Pragt! Oh, hvar stor og herlig maa han dog være som har frembragt alt dette!“

4. Den lille Prædikant.

Salm. 8, 3: Af de umyndiges og diendes Mund bereder du dig Lov.

En Englænder, som opholdt sig i Bombay i Ostindien, rejste engang med sin Familie ud paa Landet. Han havde en lille Datter paa fire Aar; denne betroede han til en indfødt Tjener, som skulde have Opsyn med hende undervejs. Tjeneren, som hed Saamy, var en Hedning. Da Vejen løb forbi et gammelt Afgudstempel, gik Saamy et Øjeblik hen til dette og tilbad et Billede af Sten, som stod over Indgangen til Templet. Derpaa vendte han tilbage til den lille Pige, som venlig spurgte ham: „Hvorfor gjorde du det? — „Jo, det er min Gud,“ svarede Saamy. „Din Gud?“ sagde Barnet. „Men din Gud kan jo hverken se eller høre eller gaa, din Gud er jo kun en Sten. Min Gud derimod ser alt.“ — Fire Maaneder opholdt Familien sig i denne Egn, og Saamy tilbad stadig Afgudsbilledet, trods den lille Piges Bebrejdelser, — Alligevel holdt Tjeneren meget af hende, og da han formodede, at hun snart skulde vende tilbage til Europa med sine Forældre, blev han meget bedrøvet og udbrød engang: „Hvad skal den arme Saamy gøre, naar hans

Herres lille Datter rejser til England? Saamy har hverken Fader eller Moder mere." — Hertil svarede Barnet: „Oh, Saamy, naar du elsker min Gud, saa vil han være din Fader og din Moder." Den gamle Mand lovede med Taarer i Øjnene, at han vilde elske hendes Gud, som han vel endnu ikke kendte. „Men da maa du lære mine Bønner," vedblev hun; og hun lærte ham virkelig Fadervor og sine Morgen- og Aftenbønner. Da Familien en Morgen var forsamlet til en Andagtsøvelse, traadte Saamy ind, tog sin Hue af Hovedet, knælede ned og tog Del i Bønnen. Nu varede det ikke længe, inden han kom til Troen paa den eneste sande Gud og den, han udsendte, Jesus Kristus.

5. Den vise, som blev til Daare.

1. Kor. 3, 18: Dersom nogen iblandt eder tykkes sig viis i denne Verden, han vorde en Daare, for at han kan blive viis.

Der var engang en Mand, som var kommen i Ry for at besidde stor Visdom. Kongen, som vidste dette, fik Lyst til at prøve ham og opfordrede ham derfor pludselig en Dag til at sige ham, hvad Gud er. Den vise udbad sig en Dags Betænkningstid; dette blev ham tilstaaet. Derefter kaldte Kongen ham atter for sig og forlangte Svar paa sit Spørgsmaal. Den vise bad nu om to Dages Betænkningstid; da disse vare forløbne, og Kongen vilde have et bestemt Svar, bad han om fire Dage; men det var lige nær endda, thi saa ofte man trængte ind paa ham, for at faa ham til at svare, begærede han ny og længere Henstand. Da Kongen nu vilde vide Aarsagen til denne besynderlige Adfærd, svarede Manden ligefrem: „Jo mere jeg tænker over denne Sag, desto dunklere forekommer den mig, desto ubegribeligere bliver Guds Væsen mig.

6. Den beskæmmede Vismand.

Salm. 139, 8, 8: Herre! hvor skal jeg fly fra dit Aasyn? Farer jeg op til Himlen, da er du der, og hvor skal jeg gaa hen fra din Aand? Reder jeg Seng i Afgrunden, da er du der.

En lærd Mand, som havde høje Tanker om sig selv, gik engang over en ensom Bjerghøjde, og idet han grundede dybt over nogle almindelige Sandheder, saa han hverken frem eller tilbage, hverken til højre eller venstre. Hel uventet stødte han paa en Hyrdedreng, som legede med Smaastene, idet han tog dem i Haanden og betragtede dem med Opmærksomhed, den ene efter den anden. „Hvad bestiller du, Slyngel?" spurgte den strenge Mand. „Jeg tænker, naadige Herre," svarede Drengen. „Hvad skulde du vel tænke paa?" sagde den vise med Forundring. Den raske Hyrdedreng blev ham ikke Svar skyldig, men sagde: „Jeg tænker paa Gud. „Ved du da, hvor Gud er?" spurgte Vismanden atter; og da Drengen gav sig til at le af dette underlige Spøgsmaal, vedblev den vise og sagde: „Der kan du se, du ved det ikke." Derpaa tog han et dejligt rødmusset Æble op af Lommen og sagde: „Det faar du, dersom du kan sige mig, hvor Gud er!" Drengen aabnede sin Hyrdetaske, tog ikke mindre end to Æbler frem deraf og sagde: „Dem, kære Herre, vil jeg give eder, dersom I kan sige mig, hvor Gud ikke er!" — Den verdsligvise stak sit Æble til sig igen og gik beskæmmet bort.

7. Den forfærdede Dommer.

Joh. Aab. 16, 7: Herre Gud, du Almægtige! dine Domme ere sande og retfærdige.

En rig Juvelér i Holland gjorde engang en Forretningsrejse og førte en betydelig Sum Penge og adskillige kostbare Juveler med sig. Han ledsagedes paa denne Rejse af en Tjener, som længe havde været i hans Hus, og som han derfor holdt meget af. Undervejs fattede Tjeneren den Beslutning at myrde sin Herre og sætte sig i Besiddelse af hans Skatte, hvor-

ved han paa een Gang vilde blive en rig Mand, og han fandt snart Lejlighed til at udføre sit onde Forsæt. Thi da Juveleren engang steg af Hesten, trak Tjeneren en Pistol frem og skød sin Herre ihjel paa Stedet, hvorefter han kastede Liget i en Tørvegrav ikke langt fra Vejen. Han rejste nu med sit Bytte til England og satte sig ned i en lille Stad. Her begyndte han en ubetydelig Handel, men var klog nok til ikke at lade sig mærke med, at han havde Formue; først efterhaanden udvidede han sin Forretning og gik bestandig frem i Velstand. Han giftede sig ind i en anset Familie, og da han nød almindelig Agtelse, blev han optagen i Magistraten og omsider valgt af Borgerne til Dommer. Efter længere Tids Forløb blev en Misdæder ført frem for hans Domstol. De edsvorne havde allerede kendt ham skyldig, og man ventede kun paa, at Dommen skulde bekræftes. Længe tav Dommeren, men pludselig skiftede han Ansigtsfarve, rystede over hele Legemet og var nær ved at falde i Afmagt. Derpaa sprang han, pint af Samvittighedsangest, op fra sit Sæde, gik uden for Skrankerne og stillede sig ved Siden af den anklagede. „Edsvorne," raabte han, „Gud er en retfærdig Dommer. Her fremstiller han for eders Øjne en større Forbryder end denne anklagede. Jeg har nemlig selv for tredive Aar siden myrdet min Herre, min Velgører, som havde trukket mig op af Støvet. Min Time er kommen, Helvedangest martrer min Samvittighed. Retfærdigheden maa haandhæves; afsiger kun min Dødsdom!" Hele Forsamlingen blev greben af Forfærdelse. Man satte ham endelig i Fængsel; Sagen blev nøje undersøgt, og der blev skrevet til Holland. Da alle indhentede Efterretninger bekræftede hans egen Anklage, blev han dømt fra Livet og underkastede sig den fortjente Straf med oprigtig Anger og Syndsfortrydelse.

8. Kong Ferdinand og de tvende Brødre.

2 Mos. 23, 7: Du skal ikke ihjelslaa den uskyldige og retfærdige; thi jeg vil ikke lade den skyldige have Ret.

Da Kong Ferdinand af Kastilien en Dag gik ud af Slottet i Palenza, hvor han opholdt sig med sit Hof, blev et ungt Menneske dræbt lige for hans Øjne; men Morderen, som undflyede, kunde man ingensteds finde. To Brødre, ved Navn Karvajal, bleve beskyldte for at have begaaet dette Mord, og skønt man ikke kunde overbevise dem derom, og de begge højt og helig forsikrede, at de vare uskyldige, bleve de dog fængslede. I sin første Vrede og Heftighed befalede Kongen, at de skulde nedstyrtes fra en høj Klippe. Forgæves beraabte de sig paa Lands Lov og Ret; Kongen var og blev ubøjelig. Da vendte de sig i deres Nød til Kongernes Konge i Himmelen og indstævnede Ferdinand til inden tredive Dage at møde for hans Domstol. Derpaa bleve de nedstyrtede og døde den skrækkeligste Død. Ingen agtede videre paa, hvad begge Brødrene havde sagt paa det sidste. Men da Kongen drog med sin Hær til Andalusien, blev han en Morgen funden død i sin Seng, og det var netop den tredivte Dag efter, at han havde ladet de uskyldige dræbe

9. Soldaten, som blev hængt.

Rom. 12, 19; Hævnen hører mig til; jeg vil betale, siger Herren.

I den første schlesiske Krig brød den preussiske Hær engang op om Morgenen ganske tidlig, og det blev da under Dødsstraf forbudt at lade noget Ord, ja selv den mindste Lyd høre paa Vejen. Men da Solen stod op i al sin Glans, blev en Soldat saa henrykt over dette Syn, at han, uden at ænse Forbudet, begyndte at synge en Morgensang. Han blev straks greben og dømt til at hænges. Feltpræsten, der ikke kunde tro, at Vorherre vilde overgive nogen til Døden for en saa ringe Tings Skyld, gik hen til Soldaten, da denne allerede stod under det Træ, i hvilket han skulde hænges, og

tiltalte ham i en alvorlig Tone saaledes: „Menneske, om nogle faa Øjeblikke staar du for den alvidende Dommer. Giv Gud Æren og tal Sandhed! Sig mig: Har du ikke en hemmelig Brøde paa din Samvittighed?" „Jo," bekendte den ulykkelige, jeg har for flere Aar siden begaaet et Mord, som dengang blev holdt skjult paa Grund af Krigsurolighederne." Straks efter blev han hængt, og saaledes ramtes han af den retfærdige Guds Haand.

10. Gud er hellig.

Jak. 1, 13; Ingen sige, naar han fristes: jeg fristes af Gud; thi Gud fristes ikke af det onde, men han frister heller ingen.

En Hindu, d. e. en af de indfødte i Ostindien, talte engang med en Missionær om Guds Væsen og Egenskaber og ytrede da blandt andet, at Gud var Skyld i alt det, som Mennesket gjorde, baade det gode og det onde. Flere af de tilstedeværende erklærede, at de heri vare enige med ham. I Stedet for andet Svar fremsatte Missionæren denne Lignelse: „Der var engang en Tyv, som blev ført frem for sin Dommer. Da denne spurgte ham, hvorfor han havde stjaalet, svarede Tyven, at det ikke var ham, der havde stjaaalet, men Gud, som var i ham. Dommeren lod ham prygle og kaste i Fængsel. Da Tyven bad om Naade, sagde Dommeren: „Hør, min Ven, det er jo ikke dig, jeg lader slaa, men Gud i dig, som har stjaalet." Da gave Folkene sig til at le og sagde: „Nej, Gud kan hverken stjæle eller lade sig slaa."

11. Gud er allestedsnærværende.

Salm. 139, 1—3: Herre, du ransager og kender mig; du forstaar mine Tanker langtfra; du kender grant alle mine Veje.

En Missionær prækede engang om, at Gud er alle Vegne, ser og bemærker alt, saa at han kender endog vore hemmeligste Tanker. Siden efter kom en Hedning til ham og sagde: „En saadan Gud, som ser

alt, kunne vi ikke bruge. Vi føre helst et frit Liv og ville ikke, at man skal høre og se, hvad vi tage os for."

12. Guds Almagt og Menneskets Afmagt.

1. Krøn. 29, 11: Dig, oh Herre, hører Majestæt og Vælde og Glans og Herlighed og Ære til. Dit er Riget, oh Herre, og du er ophøjet, ja Hovedet for alt.

Knud den Store var en rig og mægtig Konge, thi han regerede baade over Danmark og England; og det gik derfor ham, som det ofte gaar Folk i hans Stilling, at han stundom fandt Smigrere, som tænkte at mele deres Kage ved at berømme hans Storhed og Vælde. Men Knud lod sig ikke blænde heraf, thi han vidste, at han havde sin Magt fra Herren, imod hvem han intet formaaede. En Dag, da han gik ved Strandbredden, roste hans Hoffolk ham som sædvanlig og sagde blandt andet, at han kunde byde over alle Lande og Have. Kongen svarede dem ved en sindbilledlig Handling. Han befalede nemlig, at man skulde bringe ham en Stol, og satte sig paa den. Det var just i Flodtiden, og Vandet steg derfor højt. Da oplod Kongen sin Mund og sagde til Havet: „Jeg sidder paa mit Lands Grund, og du tilhører mig, og ustraffet har endnu ingen sat sig op imod min Vilje, saa byder jeg dig nu, at du ikke rører mit Land og ikke drister dig til at væde din Herres Legeme og Klæder." Men Havet gik op, som det plejede, og Bølgerne beskyllede hans Fødder og hans Knæ. Da rejste Kong Knud sig og tog atter saaledes til Orde: „At Kongernes Magt kun er Skrøbelighed, det skulde hver Mand paa Jorden dog vide, saa ingen er Kongenavn værdig uden han, der styrer Hav, Jord og Himmel ved sit Vink og sin Lov." Og da han kom hjem, tog han sin Guldkrone og satte den paa Krucifikset, den korsfæstede Frelsers Billede, og bar den aldrig mere.

13. Er Himlen din?

Kol. 4, 6: Eders Tale være altid yndelig, krydret med Salt, saa I vide, hvorledes I bør svare enhver.

En Mand fra Dalarne, en Provins i Sverrig, arbejdede engang hos en rig Herre i Nærheden af Stockholm. Denne underholdt sig paa en Spadseregang med Arbejderen og spurgte ham, om han vidste, hvem dette eller hint Gods tilhørte. Arbejderen svarede: „Nej, hvor skulde jeg vide det?" „Da skal jeg sige dig det," vedblev Herren, „det tilhører ingen anden end mig. Ja, alt," føjede han til, „alt, hvad du her kan se rundt omkring dig, er mit." Arbejderen stod et Øjeblik stille, satte Spaden i Jorden, tog Huen af, og idet han pegede op mod Himmelen, sagde han med Eftertryk: „Her ser jeg Himmelen; er den ogsaa din?" Den rige og forfængelige Godsejer følte sig truffen, og det varede en Stund, inden han atter pralede af sin jordiske Herlighed.

14. Luther som Kateket.

Joh. Aab. 15, 3: Store og forunderlige ere dine Gerninger, Herre Gud, du Almægtige!

Da Dr. M. Luther i Aaret 1527 rejste om paa Kirkevisitats og ved samme Lejlighed flittig overhørte Bønderne i deres Kristendom, traf han ogsaa paa en sachsisk Bonde, som skulde fremsige den kristne Tro. Da denne nu havde aflagt Bekendelsen efter den første Artikel: „Jeg tror paa Gud Fader, den Almægtige," spurgte Luther ham ad, hvad almægtig betyder. „Det ved jeg ikke," svarede Bonden ganske troskyldig. „Ja, min kære Mand," sagde Luther, „jeg og alle lærde vide i Grunden heller ikke, hvad Guds Kraft og Almagt er. Men tro du kun i al Enfoldighed, at Gud er din kære og trofaste Fader, der, som den klogeste Herre, baade vil, kan og forstaar at hjælpe dig, din Kone og dine Børn i alle Haande Nød, da er du vel faren."

II. Guds Aabenbarelse i den hellige Skrift.

15. Jøden i Fængslet.

Joh 3, 16: Saa elskede Gud Verden, at han hengav sin Søn, den enbaarne, for at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv.

En Værtshusholders Søn myrdede engang en Jøde, for at komme i Besiddelse af hans Penge, og tog derefter Flugten. Da han kom igennem en Skov, traf han der en ung Jøde, ved Navn Nathan, som havde lagt sig til at sove. For at vælte al Mistanke fra sig, stak han den blodige Kniv i Lommen paa den sovende og drog videre. Kort efter opdagede man Kniven hos Nathan, og denne blev derfor sat i Fængsel, hvor han maatte sidde i over Aar og Dag. Da Tiden blev ham lang, spurgte han Fangevogteren, om han ikke kunde skaffe ham nogle Bøger at læse i. „Der er kun een Bog i hele Huset," svarede denne. „Og hvad er det for en?" sagde Jøden. Det ved jeg ikke," gensvarede den anden, som var et meget uvidende Menneske. „Nuvel, lad mig kun faa den Bog," sagde Jøden; „noget er dog bedre end intet." Da Nathan læste Bogens Titel „Vor Herres Jesu Kristi Ny Testamente," blev han lidt underlig til Mode og vilde i Førstningen levere Bogen fra sig igen. Imidlertid betænkte han sig dog og sagde til sig selv: „Hvad kan det i Grunden skade, at jeg engang selv læser, hvad de Kristne fortælle om deres tilbedte Marias Søn? Jeg vil da i Fremtiden saa meget lettere kunne gendrive dem." Han læste i Begyndelsen med hemmelig Uvilje; men jo mere han læste, desto mere forvandlede hans Uvilje sig til en pinlig Uro og Bekymring, som var ham selv uforklarlig.

Jesu Taler i Evangelierne fandt han saa fulde af Visdom, hans Gerninger saa overordentlige, hans Hensigter saa rene, hans Tænkemaade saa ædel, at han blev overbevist om, at ingen paa Jorden, end ikke Moses og Abraham, kunde maale sig med ham i Hellighed. Han havde af sine Forældre og Lærere

hørt Jesus af Nazareth skildre som en stolt, trættekær Mand, ja som en Oprører og Folkeforfører. Hvor forbavset blev han derfor ikke, ved nu at se Jesus fremstillet alle Vegne som den ydmygste og sagtmodigste blandt Menneskenes Børn! Han kunde ikke blive træt af at læse den herlige Bjergprædiken, fuld af himmelsk Visdom, den ypperstepræstelige Forbøn og de sidste Samtaler med Disciplene, som vidnede om den ømmeste Kærlighed. Med Taarer i Øjnene læste han Jesu Lidelses- og Dødshistorie, og da han kom til den Bøn: „Fader, forlad dem!" begyndte han at græde bitterlig. Han var næppe i Stand til at læse videre. Dog, Begærligheden efter at vide, hvorledes Disciplene havde forholdt sig efter deres Mesters Død, bevægede ham til ogsaa at læse Apostlenes Gerninger. Beretningen om den Helligaands Udgydelse og den første Pinseprædiken greb ham dybt, men fornemmelig Pauli Omvendelseshistorie. „Saa sandt Abrahams Gud lever i Himmelen," raabte han højt, „Jesus af Nazareth er Messias, den levende Guds Søn!" Næsten uvilkaarlig opløftede han sine Hænder og bad: „Saa sandt som du, Jesus af Nazareth, er den sande Profet og Messias, vil jeg være din Discipel. Forbarm dig over mig; forbarm dig, som du forbarmede dig over Røveren paa Korset ved din Side! Som du bad for dine Mordere, saa bed ogsaa for mig: „Fader, forlad ham!" — Den fangne længtes nu dobbelt efter sin Frihed, hvilken han i Bevidstheden om sin Uskyldighed haabede snart at faa; thi han længtes efter offentlig at bekende sin Tro, og ved Daaben at blive optagen i Kristi Kirke. Med Frimodighed og Beskedenhed forsvarede han sig for Retten og hørte Dommen forkynde med Rolighed og Hengivenhed i Guds Vilje. Men se, da der allerede var gjort Anstalter til hans Hudstrygelse, indløb den Efterretning, at den virkelige Morder var opdaget og havde tilstaaet sin Forbrydelse. Nathan erholdt derfor sin Frihed og ilede med at opsøge en kristelig Præst, som prøvede ham og fandt ham saa vel oplyst, at han ikke tog i Betænkning efter nogle

Ugers Forløb at døbe ham og derefter meddele ham den hellige Nadver. Da Nathan, som nu havde antaget Navnet Kristlieb, senere fik Underretning om den retfærdige Straf, som Morderen var bleven idømt, blev han greben af dyb Medlidenhed med den ulykkelige. Han begav sig derfor hen til Slaveriet, hvor hin skulde udstaa Straffen, for at kunne gøre vel imod ham og hjælpe ham baade paa Legeme og Sjæl. Misdæderen var bleven syg; Kristlieb fik Lov til at pleje ham og da han ikke hørte op med at advare og formane, at bede og besværge ham, at han dog endelig skulde omvende sig, blev den forhærdedes Hjerte til sidst bøjet og ydmyget; han bad om Naade og fandt Fred og Hvile for sin Sjæl i Troen paa Jesus Kristus; og hans følgende Liv vidnede om, at en virkelig Forandring var foregaaet med ham. Faa Maaneder efter blev Kristlieb syg, og endnu paa Dødslejet bad han for hin Morder, at Gud vilde opholde ham i Troen til det sidste, og udbrød paa det sidste, fuld af himmelsk Glæde: „Herre, nu lader du din Tjener fare i Fred, thi mine Øjne have set din Frelse.“ Saaledes gik han, salig i Troen, over i Evigheden.

16. Evangeliets Sandhed.

2 Pet. 1. 16: Vi have ikke fulgt kløgtige Fabler, da vi kundgjorde eder vor Herres Jesu Kristi Kraft og Tilkommelse, men vi vare selv Øjenvidner til hans Majestæt.

Der var engang en ung Præst, som var kommen bort fra den enfoldige Tro paa Guds Ord og havde givet Tvivlen Rum i sit Hjerte. Han tænkte: „Skulde det, som Evangelisterne fortælle om Kristus, ogsaa virkelig være sandt? Skulde de ikke have udsmykket og forandret meget?“ Saadanne Tvivl forfulgte ham i Kirken saavel som i hans stille Kammer. Naar han vilde bede som sædvanlig, da kom Tvivlen og stillede sig imellem ham og Gud. Hans Hjerte var saa tomt og tørt, saa elendigt og uroligt. Paa samme Tid hørte han, at en gammel ærværdig Mand, som i mange Aar

havde forkyndt Korsets Ord for Hedningerne i Indien, var ankommen til Staden. Baade gamle og unge forsamlede sig omkring denne mærkværdige Mand, og i disses Tal var ogsaa den bedrøvede Ordets Tjener. Engang vare de begge alene. Da sagde den unge Præst dybt bevæget: „Ærværdige Fader, hvor salig er du, at du har noget at holde dig til, som du antager for Sandhed, for evig, guddommelig Sandhed. Med mig er det ikke saaledes. I flere Aar har jeg været anfægtet af Tvivl, om det ogsaa virkelig er sandt, hvad Apostlene fortælle om Jesus Kristus, om de ikke have sat noget til og udsmykket meget. Derfor kan jeg ikke mere elske og bede. Ak, hvad skal jeg gøre?" Den gamle formanede sin unge Medbroder med faderlig Mildhed til kun at bede tiere, hvor elendig han end maatte føle sig. Derpaa fortalte han, hvorledes han i Indien havde overvundet skarpsindige Hedningers Tvivl om Kristendommens Sandhed. Men her gik det ham, som det tit plejer at gaa snaksomme Oldinge, han kom uformærkt ind paa Fortællingen om sit Livs Hændelser, om sine Rejser til Lands og til Vands, om sine Farer iblandt Kristne og Hedninger, om den Glæde og Sorg, han havde oplevet. Under alt dette glemte den unge sin egen Lidelse, og den gamle syntes ogsaa at have glemt den. Men paa een Gang brød Oldingen af i sin Fortælling, som om en nødvendig Forretning kaldte ham bort; med Venlighed bad han den unge Præst gaa og bad ham at komme til sig igen om nogle Dage.

Præsten indfandt sig ogsaa til den bestemte Tid. „Nu," tog den gamle Ordet, „da vi sidst vare sammen, fortalte jeg dig lutter Rejsetildragelser." — „Ja," svarede den yngre, „dine Fortællinger have glædet og opbygget mig." „Men hvorledes," sagde den gamle, „tror du da ogsaa, at jeg har fulgt Sandheden?" — „Dit fromme, alvorlige Aasyn, dit klare Øje lader mig ikke formode, at din Tunge kunde lyve." — „Men skulde jeg dog ikke have tilføjet, forstørret og forskønnet meget?" — „Nej, dine Ord lyde saa enfoldige, saa

troværdige, at jeg tror, du har intet tilføjet eller udsmykket." — „Og hvorledes, min Søn," sagde Olдingen, „mig arme, svage og syndige Menneske vil du tro, mine Fortællinger vil du antage uden ringeste Tvivl eller Indvending; men Herrens Disciple vil du ikke tro? Herrens Disciple, som selv have set hans livsalige Aasyn, hørt hans Ord og berørt hans velsignede Hænder, og hvilke hans Aand har lagt Ordene i Munden, saa enfoldige, saa sande og paalidelige, dem vil du ikke tro?"

Da følte den unge Præst sig truffen, og se, paa een Gang vare hans Tvivl forjagede. Han var inderlig bevæget, og Angerens Taarer brøde frem af hans Øjne. Han ilede hjem og gik op paa sit ensomme Værelse. Her bøjede han sine Knæ i dyb Ydmygelse for Gud og erkendte sig som en arm, genstridig Synder; han søgte og fandt Naade og Syndernes Forladelse i Kristus, og med Forladelsen Fred og Glæde og inderlig Kærlighed. Han var oplært af Gud og virkede siden til stor Velsignelse for mange.

17. En Virkning af Læsning i Bibelen.

Salm. 119, 11: Jeg gemte dit Ord i mit Hjerte, for at jeg ikke skal synde imod dig.

En Mand af en stille, blid Karakter levede i det ulykkeligste Husliv med sin Kone, som havde et meget heftigt Sind. Han aabenbarede sin Stilling for en Skolelærer; denne spurgte ham, om Guds Ord fandtes i hans Hus og blev læst i hans Familie. „Nej," svarede han, „jeg er den eneste i Huset, som kan læse, og jeg kunde ikke bringe min Hustru til at høre, om jeg end vilde læse Guds Ord for hende; desuden har jeg hverken Bibel eller Penge til at købe nogen for." En from Kristen afhjalp snart den sidste Mangel; Manden fik en Bibel under den Betingelse, at han skulde læse et Kapitel deri hver Morgen og Aften for sin Famile; og han holdt sit Løfte. Til hans Forundring hørte hans Kone opmærksomt paa ham;

den Gud, som ikke lader sig selv uden Vidnesbyrd, virkede gennem Ordet paa hendes Hjerte, saa at hun begyndte at behandle sin Mand med Agtelse og fik til sidst selv Lyst til at lære at læse i Bibelen. Fred, Enighed og Velstand vendte tilbage i det ulykkelige Hus; Børnene fik en kristelig Opdragelse; Mandens Lykke var ubeskrivelig. Konen betragtede den indtraadte Forandring med den inderligste Taknemmelighed, og det var hendes egne Ord: „Guds Velsignelse kom i mit Hus fra den Dag af, at min Mand bragte Bibelen med sig hjem."

III. Sand Gudsfrygt.

18. En gudfrygtig Konge.

Knud den Store skrev engang saaledes til nogle af de mægtige i Landet: „Jeg giver eder herved til Kende, at jeg ydmygelig har lovet den almægtige Gud, herefter at leve, som det sig bør, i al min Tid, at regere gudfrygtig og retfærdig mine Riger og at dømme billig i alle Sager, og jeg bereder mig til herefter at rette alt, hvad jeg i Ungdoms Ubesindighed eller af Forsømmelse kan have gjort imod det, som er Ret og billigt. Jeg besværger og befaler derfor mine Raadsherrer, som jeg har betroet Rigets Sager, at de aldeles ikke, enten af Frygt for mig eller af Gunst for nogen fornem Person, maa gøre Uret eller tilstede den at øves i mit ganske Rige; men at de maa lade alle, baade høje og lave, nyde Lovens Beskyttelse, saafremt de have mit Venskab og deres egen Velfærd kær."

19. En gudfrygtig Adelsmand.

Sal. Præd. 12, 13: Frygt Gud og hold hans Bud, thi det bør hvert Menneske gøre.

Chanút, fransk Gesant i Sverrig, var ung, rig, duelig og meget afholdt, og hvad der vil sige endnu

mere, han var gudfrygtig, hvorom følgende Løfte vidner, som han i en Alder af tredive Aar optegnede og stræbte trolig at holde sit hele Liv igennem. „Længe har jeg overvejet, hvilken Pagt jeg skulde slutte med mig selv, hvilke Levnedsregler jeg skal foreskrive mig; ved Guds Naade er jeg kommen dertil, at jeg ønsker i mit hele Liv at have følgende Regler for Øje: Jeg vil elske Gud i Sandhed og ikke af nogen jordisk Hensigt, men som han forlanger det: elsk ham over alle Ting; jeg vil ære Jesus Kristus som min Herre og Frelser og bekende ham frit for Verden. Et helligt Liv skal være det højeste gode, hvorefter jeg tragter af mit ganske Hjerte. Min Sjæl maa blive Herre over Legemet, derfor vil jeg daglig holde dette i Tømme, at ikke de kødelige Lyster skulle optændes, og vaage over, at mit Hjerte stadig kan være sysselsat med det, som angaar Sjælens Frelse. Penge og Gods vil jeg hverken elske for meget eller ringeagte for meget; men jeg vil med Guds Hjælp vise mig som en tro Husholder over min Fædrenearv og alt, hvad jeg ejer. Jeg vil ikke udmærke mig fremfor mine lige ved et afstikkende Ydre, men holde mig til Hovedsagen, det ene fornødne. Jeg vil ikke tragte efter udvortes Ære, dog heller ikke af falsk Ydmyghed vise den fra mig, hvis den skulde blive mig til Del. Jeg vil udføre mit Embede med samvittighedsfuld Iver og Flid; og ser jeg mig ved uovervindelige Hindringer lammet i min Virksomhed, saa vil jeg vente med Taalmodighed, indtil Gud igen bortfjerner dem, og imidlertid vil jeg søge paa anden Maade at være mine Medmennesker til Nytte. Mit Legeme vil jeg ikke forkæle, men vænne det til Maadehold og hærde det ved Arbejde. En tilladelig Vederkvægelse, som er gavnlig for Sundheden, vil jeg ikke nægte det, for at det kan samle Kræfter til fornyet Virksomhed; kun maa det aldrig ville modstaa Guds Vilje og den Helligaands Naadevirkninger. Almægtige Gud, du, som har indgivet mig disse Tanker, hjælp mig, at jeg følger dem gennem hele mit Liv!"

20. Den frimodige Hofpræst.

Hebr. 13, 6: Herren er min Hjælper, jeg vil ikke frygte; hvad kan et Menneske gøre mig?

Dr. Jakob Weller, som døde 1664, var Hofpræst i Dresden. Han talte med megen Frimodighed imod de Laster og Udsvævelser, som gik i Svang ved Hoffet, og navnlig imod den overdrevne Nydelse af stærke Drikke. Derfor sagde Kurfyrsten engang til ham: „Jeg er tilfreds med Dem, naar De blot ikke ivrede saa meget imod Drik og derved paadrog Dem Hoffolkenes Fjendskab. Ved Hoffet, hvor der kommer saa mange Folk sammen, kan det ikke altid gaa saa ordentlig til.“ — „Naar jeg kun har Gud til Ven,“ svarede Weller, „saa kan alle Hoffolkenes, ja selv Fyrstens Unaade ikke skade mig.“ — En af Ministrene, som netop var til Stede, blev stødt over dette Svar og søgte at ophidse Kurfyrsten imod Veller. Da tog denne sit Kaldsbrev frem, lagde det paa Bordet og sagde: „I dette Brev staar der skrevet, at jeg skal lade mit Embede være mig en magtpaaliggende Sag, og at jeg trolig skal sørge for Kurfyrstens og Deres høje Families dyrebare Sjæle og intet forsømme, som kan tjene til Deres aandelige og evige Vel. Det har jeg hidtil stræbt at gøre og agter at vedblive dermed; men hvis jeg ikke skal have Lov til det herefter, saa kan jeg ikke længer med en god Samvittighed bestyre mit Embede; og jeg beder derfor underdanigst, at Kurfyrsten vil tage mit Kaldsbrev tilbage og i Naade meddele mig min Afsked.“ — „Nej,“ svarede Kurfyrsten, „De er en redelig og samvittighedsfuld Præst og mener det bedre med mig end alle mine Hoffolk. De maa frit præke herefter, som forhen, og som deres Embede kræver det. Vi have vistnok gjort for meget af det; vi kunne ikke retfærdiggøre os og behøve vel at formanes og straffes for vore Synder. Vi tilsige Dem fremdeles vor Naade og vor synderlige Bevaagenhed.“

21. Den fromme Fyrstinde.

Salm. 128, 1: Salig er hver den, som frygter Herren, og som vandrer paa hans Veje.

Barbara Sofie, Hertuginde af Würtemberg, lærte allerede fra Ungdommen af at kende Herren, idet hendes gudfrygtige Fader sørgede for, at hun modtog en grundig Undervisning i Kristendommen efter den evangelisk-lutherske Bekendelse. I sit fem og tyvende Aar blev hun gift med en retsindig Fyrste, Hertug Johan Frederik af Würtemberg, og Herren velsignede denne lykkelige Forbindelse med 9 Børn. Det var imidlertid en i flere Henseender meget vanskelig Tid, hvori Hertuginden levede, og adskillige svære Prøvelser ramte baade hende og Landet i Almindelighed. Alligevel forsagede hun ikke; thi hun frygtede og elskede Gud af Hjertet og fandt Trøst og Styrke i Evangeliet, og det var et Formaal for hendes fromme og alvorlige Bestræbelser at udstrø Ordets Sæd, hvor hun havde Lejlighed dertil. Hun læste flittig i den hellige Skrift og forsømte aldrig uden Nødvendighed den offentlige Gudstjeneste. Flere Kirker i Landet byggede og forskønnede hun med stor Gavmildhed. I Bønnen for sig selv og andre forsamlede hun daglig sine Folk omkring sig til fælles Andagt. Til dette fromme og gudfrygtige Sindelag svarede ogsaa hendes ydre Liv og hendes hele Forhold imod andre Mennesker, navnlig ogsaa imod hendes Ægtefælle, ved hvem hun hang med den oprigtigste og inderligste Kærlighed, indtil Døden adskilte dem. Med Glæde gjorde hun alt muligt, for at behage ham, og under hans Sygdom sparede hun ingen Møje eller Anstrengelse, for at pleje ham. Med samme Kærlighed omfattede hun sine Børn; hun bad jævnlig for deres legemlige og aandelige Vel, underviste dem selv i Børnelærdommen, lærte dem enfoldig Bønner og Salmevers og formanede dem med stor Iver til en sand og retskaffen Tro, til alvorlig Gudsfrygt, til Tugt og gode Sæder. I sin Omgang med andre viste hun sig som et Mønster paa Kyskhed og Ærbarhed.

Aldrig hørte man af hendes Mund nogen letsindig Spøg, aldrig saa man i hendes Aasyn nogen uanstændig Mine, og som hun var streng imod sig selv, saa holdt hun ogsaa strengt over Sædeligheden hos sine Omgivelser. Lige saa lidt taalte hun, at hendes Hofbetjente læste forargelige Bøger eller sang utugtige Viser; og denne gode Tone ved hendes Hof var saa bekendt, at kristelige Forældre priste sig lykkelige, naar de kunde anbringe deres Døtre under denne fromme og og forstandige Fyrstindes Opsigt. Hun blev af sin talrige Familie vidt omkring anset for en omhyggelig og samvittighedsfuld Moder, og mange vare de, som henvendte sig til hende i forskellige Anliggender, for at hente Raad og Trøst. Endelig kunde ogsaa hendes Hoffolk, ja selv de ringeste Undersaatter glæde sig ved hendes Kærlighed og Gavmildhed. Med største Beredvillighed overlod hun de syge, som begærede det, Lægemidler fra sit Husapotek og tjente mange, ikke alene med gode Raad, men ogsaa med virksom Hjælp. Enker, faderløse, fremmede, kort sagt trængende i enhver Stilling fandt hos hende altid stor Deltagelse og inderlig Barmhjertighed. Hvert Aar lod hun navnlig ved Højtiderne uddele Brød og Penge til de fattige, ja selv da hun levede i Forvisning i Strasburg, undlod hun ikke at uddele ugentlige Almisser, saavidt hendes knappere Indtægter paa nogen Maade tillode det. Men med alt dette erkendte hun i dyb Ydmyghed, at skønt Herren havde nedlagt en god Sæd i hendes Hjertes Ager, var der dog endnu meget Ukrudt tilbage; hun lagde ikke Skjul paa sine Fejl og tilstod gerne, at hun i sine Handlinger gjorde mangt et Misgreb, hvorfor hun og bad til Gud, at han vilde befri hende fra saa mange Fejl, som det var muligt. Hun søgte altid Hjælp hos Gud og tilegnede sig Naaden i Kristus Jesus; herom vidnede ogsaa hendes sædvanlige Valgsprog: „Min faste Klippe er Kristus alene." — Mange haande Lidelser, Kors og Trængsel tjente kun til at lutre hendes kristelige Sind, styrke Troen og befordre Naadens Værk i hendes Indre. Flere sørgelige Dødsfald i sin Familie, der-

iblandt ogsaa sin Mands, maatte hun opleve; svare Sygdomme, Krig og Dyrtid hjemsøgte Landet, hvori hun boede, og al denne Elendighed gik hende naturligvis dybt til Hjerte. To Aar før sin Død maatte hun tillige med sine Døtre forlade det kære Würtemberg, som nu blev givet til Pris for den ulykkelige Religionskrigs Rædsler og Ødelæggelser. Hun modtog i sin Landflygtighed det ene sørgelige Budskab efter det andet; men med rolig Hengivelse og tillidsfuld Fortrøstning erklærede hun: „Jeg vil bære alt med Taalmodighed, hvad den kære Gud tilskikker mig; thi jeg ved, at det er langt bedre for en Kristen, at blive holdt under Korset, end at have idel gode Dage.“ Hun blev ogsaa rigelig styrket af Herren, saa at hun ikke blot selv var tilfreds, men ogsaa formaaede at trøste andre. Ogsaa i hendes Livs sidste Dage skulde hun ved sit Eksempel virke paa andre; thi i tolv Uger maatte hun holde et meget besværligt Sygeleje, under hvilket hun lagde stor Taalmodighed for Dagen. Da hun mærkede sit Livs Ende, velsignede hun sine Børn, bad for dem, at Gud igen vilde føre dem lykkelig og vel tilbage til deres Fædreland, og at han sammesteds atter vilde bane Vejen for det rene Evangeliums Forkyndelse, hvilket nu ved Fjenderne var undertrykt. Derefter befalede hun glad og frimodig sin Sjæl i Guds Haand og hensov salig i Troen den 18. Februar 1836.

IV. Kærlighed til Gud.

22. Elisabet Rumpff.

1. Joh. 4, 19: Vi elske ham, fordi han elskede os først.

Den 23. Oktober 1838 døde Elisabet Rumpff, i den unge Alder af 37 Aar, paa sit Landgods ved Genfer-Søen. Hun var en Datter af Jakob Astor, den rigeste Mand i Nordamerika, og blev tidlig gift med de frie Hansestæders Gesandt i Frankrig, en Mand,

som paa Grund af sin anselige Stilling førte hende ind i den store Verdens mest glimrende Kredse. Alligevel tilhørte hun ikke denne Verden, men havde ganske opofret sig til Herren og hans Tjeneste. Baade i Paris, hvor hun tilbragte den største Del af Aaret, og Schweiz, hvorhen hun ogsaa gerne trak sig tilbage med sin Mand fra Hovedstadens Larm, for at nyde Landlivets Ro, var hun uophørlig virksom for at udbrede Evangeliets Skatte og for at bringe ogsaa andre den Fred, som hun selv havde fundet. Hun tog ikke blot med inderlig Glæde Del i alle kristelige Foreninger til at formindske den menneskelige Nød og fremme Guds Rige; men dreven af en inderlig Kærlighed opsøgte hun ogsaa selv de fattige og syge i Elendighedens Hytter, for at bringe dem Hjælp til Legeme og Sjæl. For rigelig at afhjælpe sine Medmenneskers legemlige og aandelige Nød, sparede hun paa sig selv, hvor det kunde lade sig sig gøre, uden dog derfor at glemme de Hensyn, hun skyldte den udvortes Stilling, som hendes Mand indtog i Samfundet. Da hun selv i den tidligste Ungdom havde erfaret, hvilket dybt og varigt Indtryk en kristelig Moders Formaninger gøre paa Barnehjertet, saa besluttede hun at lade mange, navnlig fattige og forsømte Børn blive delagtige i denne Velgerning. Hun stiftede i Schweiz tre Skoler for mindre Børn, i hvilke hun selv gav Undervisning om Sommeren. Hun skammede sig ikke ved sin Herre og Frelser, men bekendte ham med Glæde og Frimodighed baade i Ord og Gerning. Hun overvandt sin naturlige Undseelse og Tilbageholdenhed, saa snart det gjaldt den guddommelige Sandhed, det ene saliggørende Evangelium. — Til stor Sorg for mange blev hun uventet ved en langvarig og smertefuld Sygdom reven ud af sit skønne Livs Virksomhed. Allerede i Begyndelsen af sin Sygdom synes hun at have haft en Følelse af, at hendes Livs Ende nærmede sig. Døden, som ogsaa for hende tidligere havde været en Forskrækkelsens Konge, foraarsagede hende nu ingen Frygt mere; i Forvisningen om sine Synders Forladelse ventede hun med Rolighed

det Øjeblik, da Gud vilde kalde hende til sig. I otte Uge led hun næsten ubeskrivelige Smerter, hvilke stundom afpressede hende lydelige Suk og Skrig; men aldrig hørte man af hendes Mund et Ord, som vidnede om Utaalmodighed eller Utilfredshed med den haarde Prøvelsens Vej, paa hvilken Herren havde ført hende. I de enkelte rolige Øjeblikke, da hendes Smerter vare mindre heftige, udtalte hun sig med stor Klarhed om sin Tilstand. „Rolig og uden Angest," sagde hun, „ser jeg Døden komme, og hvo har dog mere at forlade end jeg? Jeg har alt, hvad man paa Jorden vel kan ønskè sig, og dog forlader jeg det gerne." — Til en Pige, som stod i hendes Tjeneste, sagde hun: Oh, søg den Herre Kristus, medens du endnu er sund og frisk; thi naar Gud lægger os paa Sygelejet, da bliver det, som du ser paa mig, svært at tænke alvorlig og at bede." Med sin Mand talte hun om sin Begravelse, som skulde være ganske simpel, og om sine Skoler for fattige Børn, der laa hende meget paa Hjerte; hun anbefalede disse og alt, hvad der paa Jorden var hende helligt og dyrebart, til hans Omsorg og Kærlighed. Den sidste Dag, hun levede, da hun var ganske udmattet og næppe kunde tale, forsamlede alle hendes Husfolk sig om hende, og mange bade til Gud, at han dog endnu en Gang vilde give hende Kraft til at tale et Troens og Kærlighedens Ord. Dette blev ogsaa opfyldt; thi i hendes Livs sidste Stund, da Øjnene allerede vare dunkle, maatte man paa hendes Begæring nævne alle dem, der stode foran Sengen, og derpaa talede hun endnu noget til enhver især, som passede til hans Sindelag og Stilling. Til sin ældste og meget afholdte Tjener sagde hun: „Jeg takker dig for alt, hvad du har gjort for os; du maa love mig aldrig at ville forlade min Mand. Lev for Frelseren; søg ham i Guds Ord, og du skal finde ham. Salig er du, naar du i din sidste Stund kan sige som jeg: Jeg gaar til min Frelser." Til en anden sagde hun: „Jeg havde meget Haab om dig, men maaske har jeg gjort for megen Regning paa dine

gode Anlæg." „Ak, kære Frue," svarede han, „maaske er jeg ikke saa langt borte, som De tænker; men i Fremtiden vil jeg med Guds Hjælp bedre følge og adlyde Deres Formaninger." Hun tilføjede: „Men gør det straks, thi Døden kommer tidt som en Tyv om Natten." — Da hun saaledes havde talt med alle, nærmede hendes Mand sig og sagde: „Elisa, og til mig siger du intet!" — „Oh," svarede hun med Venlighed, „du har det ikke nødig, du kender Frelsen i Kristus; jeg taler til saadanne, som endnu ikke ret kende den." — Derefter sagde hun: „Jeg dør salig, thi jeg dør i Herren; jeg var en fremmed paa Jorden, nu gaar jeg til mit sande Fædreland:" Hun kunde ikke sige mere denne Gang. En liden Stund derefter sagde hun med en venlig, rørende og klagende Stemme: „Jeg er træt!" Imidlertid syntes et Glædesskin at udbrede sig over hendes Aasyn; da udbrød hun tvende Gange: „Amen, Amen!" og føjede til: „Nu, min Herre, forløs mig! Amen." Og som hun havde sagt dette, sov hun hen.

23. Den fattige, som var rig i Gud.

Salm. 73, 25—26: Hvem har jeg i Himlene? og lige ved dig har jeg ikke Lyst til noget paa Jorden. Forsmægter end mit Kød og mit Hjerte, saa er Gud dog mit Hjertes Klippe og min Del evindelig.

En rejsende traf engang en fattig ved Indgangen til en Kirke. Han hilsede ham venlig med de Ord: „Gud give dig en glad Morgen!" Den fattige besvarede hans Hilsen og føjede til: „Jeg kan ikke mindes at jeg nogen Sinde har haft en bedrøvelig Morgen." — „Nu, saa skænke Gud dig da megen Lykke!" vedblev hin. „Jeg har heller aldrig haft nogen Ulykke," gensvarede den fattige. Den fremmede, som blev noget forundret over denne besynderlige Tale, bad den fattige nærmere forklare, hvad han mente dermed. — „Det skal jeg gøre med Fornøjelse," svarede denne. „Jeg sagde, at jeg har aldrig havt nogen bedrøvelig Morgen,

og det er sandt. Thi naar jeg hungrer, saa priser jeg Gud; naar jeg fryser, saa priser jeg Gud. Ved alt, hvad Gud gør, priser jeg ham; og derfor anser jeg intet, som sker, for sørgeligt. Jeg sagde, at jeg endnu aldrig har haft nogen Ulykke, og det er ogsaa sandt. Thi jeg ved, at Gud gør ikke noget ondt. Hvad enten han tilskikker mig Glæde eller Sorg, saa holder jeg det for det bedste og modtager det med Tilfredshed. Alle Ting maa jo tjene dem til gode, som elske Gud." „Men hvad vil du gøre," spurgte den rejsende, som var bleven behagelig overrasket ved den fattiges glade Tro, „dersom Gud vilde nedstøde dig til Helvede?" — „Nedstøde mig til Helvede!" sagde hin, „det kan og vil Gud ikke gøre. Men sæt ogsaa, at han vilde gøre det, saa har jeg to Arme, Troens Arm og Kærlighedens Arm: dermed vilde jeg holde ham fast, saa at han maatte fare med mig til Helvede. Da kunde det ikke gaa mig ilde der; thi jeg vilde hellere være med Gud i Helvede end uden Gud i Himmelen."

24. Den glade Borger.

Salm. 92, 5: Herre, du glæder mig ved din Gerning, jeg vil synge med Fryd om dine Hænders Gerninger.

I en stor Handelsstad i Tyskland boede, ikke langt fra en rig Købmand, en gammel, gudfrygtig men fattig Borger i en Kælder. Han ejede intet, uden hvad han med sine svage Hænder kunde fortjene, og maatte derfor tage til Takke med simpel Kost. Ikke desto mindre var han glad og munter og lod sin svage, skælvende Stemme lyde tidlig om Morgenen, naar han havde spist, og ligeledes om Aftenen, inden han gik til Ro, idet han saaledes takkede og prisede Gud. Købmanden, som boede i Nærheden og var vel bekendt med denne Mands Forfatning, forundrede sig tidt over denne hans Syngen, og den var ham undertiden noget ubehagelig; hvorfor han ogsaa engang tiltalte ham og spurgte, hvorledes han dog i sin Armod og med sin daarlige Levemaade kunde synge og være saa glad.

Han svarede: „Hvorledes? Kommer det alene an paa timelige Goder og legemlig Føde? Have vi Kristne ikke noget mere og bedre end det jordiske og forgængelige?“ Købmanden sagde: „Hvad har I da mere end en Smule Grønt, Ost og Brød og en Drik tyndt Øl?“ Den gamle svarede: „Min Guds Naade, en rolig og glad Samvittighed og et fast og sikkert Haab om det evive Liv, som Gud har beredt dem, der elske ham, se, det er mit Krydderi, hvormed jeg gør min Mad velsmagende, det er mit Sukker, hvormed jeg gør mit sure Øl sødt, det er min Vin, hvoraf mit Hjerte og min Mund bliver glad. Desuden har jeg altid min Jesus hos mig; han er min daglige Gæst. Han bryder mit Brød, og jeg tager det af hans guddommelige og velsignede Hænder; han velsigner min Drik og gør den liflig og sød med sin Kærlighed; han forsikre mig om Børneret hos Gud og om min Frelse ved den Helligaands indvortes Vidnesbyrd, hvilket er kraftigere og dyrebarere end den bedste og kostbareste Vin paa Jorden. Hvor kan jeg da andet end være glad?“ Købmanden forstod vel ikke saa ganske denne Tale, men forundrede sig dog over Mandens Glæde og lovede, at han en anden Gang vilde tale mere med ham derom, hvilket ogsaa skete.

25. Den gudfrygtige Moder og den fromme Datter.

Sal. Ordsp. 8, 13: Herrens Frygt er at hade ondt, Hoffærdighed, Hovmod og en ond Vej; og den Mund, som taler forvendte Ting, hader jeg.

I Tyskland levede en adelig Familie, hvor Konen især var en rigtig from og gudfrygtig Kvinde. Hun elskede sin Frelser af Hjertet og viste det i Gerningen; thi hendes hele Liv var som en stille Præken for den Kreds, hvori hun virkede; hun var utrættelig i at gøre vel mod sine Medmennesker. Hun opsøgte de fattigste syge i Menigheden, kom til dem som en Trøstens Engel, satte sig ned ved deres Leje, vederkvægede dem med Guds Ord og bragte dem dels Penge, dels Føde=

midler, og hvad de ellers trængte til. Hver Søndag forsamlede hun sine Husfolk omkring sig og læste for dem om den kære Herre Jesus Kristus og sang og bad med dem. Hun undsaa sig heller ikke ved at tale om Guds Rige til de fornemme Herrer og Damer, der af og til kom i hendes Hus. Hun forsømte heller ikke sine Børn, men vejledede dem tidlig til Tro og Gudsfrygt og foregik dem med et godt Eksempel. Hun havde saaledes en lille Datter paa seks Aar, hvis Hjerte var ganske vendt mod Himmelen, saa at hun havde Gud for Øje, hvor hun gik og stod. Dette Pigebarn rejste engang med sine Forældre til et Badested, hvor der kom mange rige og fornemme Folk sammen, hvoraf adskillige levede alene for denne Verden uden at bekymre sig om Sjælens Frelse. En Dag, da man spiste til Middag i Gæstgivergaarden, sad to letsindige Herrer og talte foragtelig om Gud og hans Aabenbarelse i Kristus; de dreve aabenbar Spot med det hellige og gottede sig over deres egne Vittigheder og lystige Indfald. Flere af de tilstedeværende toge vel Anstød af denne raade og usømmelige Adfærd; men ingen dristede sig til at sige noget for ikke at gøre Opsigt eller udsætte sig for Ubehageligheder. Da var der en Stemme, som lød i den lille Piges Hjerte: „Her bliver Herrens Ære krænket, her maa du ikke tie; vær kun ikke bange!“ Og se, paa een Gang rejste hun sig op, hendes venlige Aasyn blev alvorligt, og hun traadte hen til de to fornemme Syndere og sagde til dem: „Saaledes taler man ikke om den kære Herre Gud; det er ikke Ret.“ Da steg Blodet dem til Hovedet, de rødmede af Skam, Forfærdelse greb dem, som om de havde hørt en Røst fra den anden Verden. Flere af de andre Gæster bleve rørte i Hjertet og fattede Ærefrygt for Gud og det lille Guds Barn, der talte og forsvarede sin Herres Sag saa godt. Ja, en gammel brav Adelsmand kunde nu heller ikke tie længere, men udbrød: „Ja, kære Barn, du har Ret; saaledes taler man ikke om den kære Gud.“

26. Et herligt Testamente.

1. Mos. 18, 19: Jeg kender Abraham, at han vil byde sine Børn og sit Hus efter sig, at de skulle bevare Herrens Vej og gøre, hvad Ret og godt er.

Paaskedag 1844 døde en fornem Godsejer i Sverrig, som efterlod sin Søn følgende kærlige Farmaning:

„Min kære Søn, jeg giver dig herved til Afsked denne hjertelige Erindring: Lad dig aldrig afvende fra disse tre Ting: fra Guds Ord, fra Troen paa Jesus Kristus, fra den sande Gudfrygtighed. Hold dig til den hellige Skrift, det gamle saavel som det ny Testamente, og lad den være dig en Regel og Rettesnor for alt, hvad du tænker, tror, taler og gør. Sæt dit Haab om Salighed alene til vor Herres Jesu Kristi Fortjeneste. Stræb daglig efter Helliggørelse, saa at du alt mere og mere aflægger det onde og gaar frem i det gode. Bliver du bestandig ved disse tre Stykker, saa behøver du ikke at frygte for, at nogen skal lede dig vild eller forføre dig. Men hvis du afviger fra de tre Ting, da staar du Fare for at tage Skade paa din Sjæl og gaa Glip af den evige Salighed. Jeg vil især anbefale dig tre Gudfrygtigheds-Øvelser: Bønnen, Guds Ords Betragtning og Selvprøvelse, for altid bedre at lære at kende dine Fejl og Skrøbeligheder. Hvis du forsømmer nogen af disse tre Øvelser, da maa du vide, at det gaar tilbage med din Kristendom. Men jo mere brændende du bliver i Bønnen, jo ivrigere du betragter og overvejer Guds Ord i dit Hjerte, jo oprigtigere og bestandigere du prøver dig for Guds Aasyn og bekender dine Synder for ham: desto mere skal du ogsaa fornemme og erfare den Helligaands Naadevirkninger i dit Hjere. Vis dig imod Gud som et fromt og ydmygt Barn, imod din Næste som en kærlig Broder eller medlidende Fader samt imod dig selv og med Hensyn til dine Fejl som en streng Dommer, saa at du aldrig besmykker dem, men gerne bekender og afbeder dem. Vær en Præst i dit eget Hus og foregaa din Familie og dit Tyende med et

godt Eksempel i Ord og Gerning. Vis dem uafladelig den rette Vej. Læs, bed og syng med dem, alt som Gud giver dig Naade og Kraft dertil, og bed den himmelske Fader, at han selv vil drage alles Hjerter til sig. Vær et godt Eksempel, som alle kunne efterfølge, i Ydmyghed, Sagtmodighed, inderlig Barmhjertighed, Taalmodighed, Mildhed: saa skal Gud give dig Velsignelse og Naade til at vinde dine for Kristi Rige. Naar Gud giver dig Lejlighed til at vise Kærlighed, især mod de fattige, syge og nødlidende, saa lad den ikke gaa dig forbi; thi den, som lever i Kærlighed, han lever i Gud, og det er det rette kristelige Sind. Om du ikke altid i dit Hjerte føler Glæde, saa lad dette ikke forurolige dig; men vær kun taalmodig og bi efter Herren! Han skal nok i sin Tid atter glæde dig; thi han ser Hjertet. Vær ikke for hastig til at dømme andre; thi man dømmer hundrede Gange og træffer næppe een Gang det rette. Hvad du ikke forstaar, det overlader du til Gud. — Kære Søn, jeg ved, at Herren vil forbarme sig over dig og tage dig til sig, naar du trolig følger alt dette; og jeg saa gerne, at du en Gang om Ugen gennemlæste disse Erindringer. Søg ikke Omgang med forføreriske Mennesker, saasom Drankere og Spillere. Tag ikke Sæde der, hvor Spottere sidde. Gør ingen Uret i Handel og Vandel, og sæt dig for ved Guds Hjælp som en ærlig og from Kristen at gaa ud af Verden. I al din Livstid hav Gud for Øje og i Hjerte, og tag dig i Agt, at du ikke samtykker i nogen Synd eller handler imod Guds Bud. Dine Børns kristelige Opdragelse lægger jeg ogsaa dig paa Hjerte, som en af dine fornemste Pligter, for at du maa kunne opføde dem til Himmelens Arvinger. Spar ikke derved paa den fornødne Tugt, for at du maa have Glæde af dem og engang kunne træde frem for Kristi Domstol og sige: „Af dem, du har givet mig, oh Herre, mistede jeg ingen.“ Behold disse enfoldige Ord til Lærdom og Formaning, og lad dem ogsaa gaa i Arv til dine Børn og Efterkommere!“

V. Tillid til Gud.

27. August Herman Franke.

Jer. 17, 7: Velsignet er den Mand, som forlader sig paa Herren, og hvis Tillid Herren er.

Den bekendte A. H. Franke, Præst og Professor i Halle, havde en fast og urokkelig Tillid til Gud, og hans Tro var uafladelig virksom i Kærlighed og gode Gerninger. I denne Tro anlagde han ogsaa sit Vajsenhus for fattige Børn, som fra en ringe Begyndelse efterhaanden udvidedes til en stor og velsignelsesrig Stiftelse, der har tildraget sig ogsaa Efterverdenens Opmærksomhed og Beundring. „Naar Gud har bygget dette Hus," sagde han, „saa vil han være lige saa rig, som han forhen var, til at forsørge de fattige, som skulle bo deri." Og dette hans Haab blev ingenlunde beskæmmet; thi han modtog mangfoldige Beviser paa Guds Forsyns mærkelige Styrelse og trofaste Varetægt over dette skønne Værk, saa at han tit maatte sande det gamle Ord: „Naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest." — Saaledes var han engang i den yderste Forlegenhed for Penge til Bygningen; men da han var gaaet ud i et meget smukt Vejr og betragtede den klare Himmel, blev hans Hjerte styrket i Troen, saa at han tænkte ved sig selv: „Hvor herligt er det dog, naar man intet i Verden har at stole paa, men kender den levende Gud, som har skabt Himmel og Jord, og sætter sin Lid til ham alene, da kan man ogsaa i Mangel og Nød være rolig." Derpaa gik Franke hjem, og da det netop var Lørdag, og Arbejdsfolkene skulde have deres Løn, kom Opsynsmanden ham i Møde og spurgte ham, om han kunde skaffe Penge til Veje. Franke svarede: „Nej, men jeg har Tro til Gud." Næppe havde han udtalt disse Ord, før en Student lod sig melde, som bragte 30 Daler fra en Person, hvis Navn han ej maatte nævne. Da gik Franke hen til Opsynsmanden og spurgte ham, hvor meget han

denne Gang behøvede til Bygningsfolkene. Han svarede: „30 Daler!“ og modtog Beløbet.

En anden Gang trængte Franke til en stor Sum, saa at han ikke vidste, hvorledes han skulde komme ud af det med hundrede Daler; alligevel vidste han ikke, hvor han skulde faa blot ti Daler fra. Forvalteren kom og forlangte Penge. Franke lod ham gaa med den Besked, at han skulde komme igen om Eftermiddagen, og anraabte imidlertid Herren om Hjælp. Dog Tiden gik hen, og han havde endnu intet faaet, hvorfor han maatte bede ham om at komme igen til Aften. I dette Mellemrum fik Franke Besøg af en kristelig Ven, med hvem han forenede sig til Bøn for Herrens Aasyn. Han blev da saare bevæget til at love og prise Gud for hans underlige Gerninger, og de mærkeligste Eksempler af den hellige Skrift paa Hjælp og Redning stode klart og levende for hans Sjæl. Da Vennen derefter vilde gaa, og Franke fulgte ham til Døren, stod Forvalteren paa den ene Side, som var kommen, for at hente de forlangte Penge, og paa den anden Side stod en Mand, som bragte 130 Daler i en forseglet Pose til Hjælp for Vajsenhuset. — Flere lignende Eksempler af denne fromme Mands Liv kunde endnu anføres.

28. Den fattige Student.

Salm. 25, 23: Jeg forlader mig paa dig, min Gud! ikke skal jeg blive beskæmmet.

To unge Mennesker, som vare Søskendebørn, bleve i Aaret 1725 indskrevne som Studenter ved Universitetet i Halle. Snart døde den ene, en haabefuld Yngling, og den anden skulde som nærmeste Frænde sørge for hans Begravelse. Men han havde ingen Penge til at udrede Omkostningerne med. I sin Forlegenhed henvendte han sig til den fromme Professor A. H. Franke og bad om Hjælp, da hans Fætter tidligere havde været Lærer ved det af Franke stiftede Vajsenhus.

Franke, hvis Kasse gerne var i daarlig Forfatning, svarede: „Da den afdøde er udtraadt af sin Forbindelse med Opdragelsesanstalten, ser jeg mig ikke i Stand til at hjælpe her; dog dersom De kan tro, skal De erfare Guds Hjælp.“ — „En saadan Tro virker Herren alene,“ gensvarede Studenten, „og intet er saa svært som at tro, naar man er i den yderste Nød, og ingen Udvej er at øjne. Liget har allerede ligget i to Dage uden Kiste, og det maa snart i Jorden, da Vejret er saa mildt.“ — „Nu, dersom De ikke kan tro,“ vedblev Franke, „saa bed Gud om Troen!“ — Derpaa gik Studenten hjem, bøjede sine Knæ for Gud og bad, at han dog ikke vilde lade ham blive til Skamme med Hensyn til Liget af den hensovede, som i levende Live havde modtaget saa mange Beviser paa hans Miskundhed og Trofasthed. Om Aftenen kastede han i forbigaaende et Blik paa det udhængte Postbræt, og se, da læste han til sin Overraskelse, at et Brev med 30 Rigsdaler var ankommet til hans afdøde Fætter. Efter at have modtaget dette, blev han meget rørt, da han deraf erfarede, at den hensovedes Broder var død som Hovmester, og da denne endnu havde 30 Rigsdaler til gode af sin Løn, vilde Faderen til de Børn han havde, undervist sende Pengene til Broderen. Endnu samme Aften blev der gjort Anstalter til Begravelsen, og den næste Morgen gik Studenten igen hen til Franke og fortalte ham med inderlig Glæde og Taknemlighed, hvorledes han var bleven hjulpen. „Har jeg ikke sagt,“ svarede Professoren, „at dersom De blot kunde tro, saa skulde Gud nok hjælpe Dem? Saaledes er det tit gaaet mig, og dette første Eksempel paa, at Troen har hjulpet Dem, maa være Dem en gavnlig Erindring for Deres hele Liv.“ — „Vil De blot vente et Øjeblik,“ føjede han til, da Studenten vilde gaa, og gik ind i et Sideværelse. Her skrev han en Seddel af følgende Indhold: Foreviseren heraf spiser et halvt Aar frit ved Vajsenhusets Bord.“ Dog ikke blot et halvt Aar nød Studenten denne Velgerning, men saa længe han laa ved Universitetet.

—

29. Den brandlidte.

Sir. 14, 2: Salig er den, der ikke er falden fra sit Haab til Herren.

En Mand, som anden Gang maatte se paa, at hans Hus og Ejendom gik op i Luer, havde i sin Bedrøvelse næsten tabt al Frimodighed og Tillid til Gud. Saaledes nedbøjet i Sindet stod han en Dag foran Brandstedet og spurgte Gud, hvorledes han igen skulde faa sit Hus opbygget. Derpaa begyndte han at forsage og mente, at Gud kunde ikke mere hjælpe ham. Han vilde allerede overgive sig til den dybeste Kummer, da hans Øjne pludselig faldt paa den fattigste Mands Børn i Byen, der sang og sprang saa glade omkring, uden at tænke paa den Bekymring for det daglige Brød, som saa tit havde fundet Vej til deres Faders Hus. „Disse Børn," sagde den brandlidte Mand til sig selv, „have en fattig Fader, men ere alligevel saa glade og fornøjede, og du har en rig Fader her oven til og vil dog forsage? Nej det vil jeg ikke." — Med denne Beslutning gik han glad til sit Arbejde, begyndte alt med Herren og i hans Navn, og den guddommelige Hjælp lod ham ikke blive til Skamme. Hans Arbejde blev rigelig velsignet, og hans Tab fuldstændig erstattet.

30. Kejser Otto den Første.

Salm. 46, 2: Gud er vor Tillid og Styrke, en Hjælp i Angesten, prøvet tilfulde.

Naar Kejser Otto den Store førte Krig, mindede han altid sig selv og andre om, at Krigens Udfald og Sejren beror ikke paa Mennesker, men staar alene i Guds Haand. Var han det kejserlige Smykke hjemme eller paa Kamppladsen, saa bad han i Forvejen Gud om et ydmygt Hjerte, for at Glansen af denne jordiske Herlighed ikke skulde gøre ham overmodig og bringe ham til at glemme Herren. Engang havde han belejret Fæstningen Breisach i Storhertugdømmet Baden. Da nogle af hans Forbundsfæller forlode ham, og hans

egne Folk tabte Modet, tiltalte Kejseren sine Folk saaledes: „Hvorfor ere I saa forsagte? Stoler paa Gud, som baade kan og vil hjælpe! Sejren staar i hans Haand. Er vor Time kommen, saa ville vi alle dø med et kristeligt Mod og Hengivenhed i Guds Vilje og ikke gøre os selv til Skamme ved at flygte; thi det er bedre at dø for en god og retfærdig Sags Skyld, end rømme Marken med Skam og Skade. Gører I kun eders, saa vil Gud ogsaa gøre sit!" da fik Folket nyt Mod, og Kejser Otto gik af med Sejren.

31. Kong Wenzeslavs den Første.

Jer. 16, 5: Forbandet er den Mand, som forlader sig paa Mennesker og holder Kød for sin Arm, og hvis Hjerte viger fra Herren.

Da Wenzeslavs den Første, Konge af Bøhmen, havde mistet sin Krigshær og selv var bleven fangen, spurgte man ham engang, hvorledes det nu stod til med ham. Herpaa svarede han rolig: „Det har aldrig staaet bedre til med mig end nu; thi forhen har jeg forladt mig paa mine Krigsfolk og sjælden tænkt paa at bede; men nu holder jeg mig til Gud og derved, bliver mit Hjerte stillet tilfreds."

32. Præsten og de fjendtlige Husarer.

2. Mos. 23, 27: Jeg vil lade alle dine Fjender fly for dig.

I den første schlesiske Krig nærmede et Regiment fjendtlige Husarer sig engang en By, for at plyndre. Ved Efterretningen herom bleve Indbyggerne meget forfærdede, og i deres Angest løb de hen til Præsten og spurgte ham, om de skulde flygte eller blive. „Den, der har Tro," svarede Præsten, „flygter ikke." Men alle løb dog deres Vej, og han var den eneste i Byen, som blev tilbage. Men da Husarerne med dragne Sabler kom farende hen mod Præstegaarden, stillede Præsten sig midt i Døren, bød dem venlig at komme ind og spurgte dem, om der ikke var noget, hvormed

han kunde være dem til Tjeneste. Derover lo de ham ud og sagde: „Alt, hvad I har, hører os til; vi takke eder ikke for eders Tilbud.“ — „Ja, tager kun, hvad I ville,“ svarede Præsten, „tager, hvad Gud tillader eder. Men det ved jeg, I kunne ikke krumme et Haar paa mit Hoved, dersom Gud ikke vil. Den Tillid og Fortrøstning har Gud givet mig; den har jeg, fordi jeg tror paa Jesus. Saa salige kunne I ogsaa blive.“ Saaledes begyndte han at holde en hel Præken for dem. Lidt efter lidt havde alle Husarerne forsamlet sig omkring hans Hus og hørte til med Opmærksomhed og Forundring. Da han havde endt sin Tale, takkede de ham for god Undervisning og plyndrede ikke det ringeste af hans Ejendom, men droge i al Stilhed bort.

33. Fresenius og Timeglasset.

Salm. 121, 2: Min Hjælp kommer fra Herren, som skabte Himmelen og Jorden.

Den fortræffelige J. Ph. Fresenius, forhen Sognepræst i Frankfurt ved Main, traf engang som Yngling sin fattige Moder, der for længe siden var bleven Enke, i dyb Bedrøvelse med taarefyldte Øjne. Han spurgte hende om Aarsagen til hendes store Sorg, og hun fortalte ham da, at hun netop i denne Time maatte have en Daler til en højst nødvendig Udgift, og at hun ikke vidste, hvor hun skulde faa den fra. Den fromme Yngling vidste heller ikke noget Raad. Imidlertid sagde han: „Jeg synes virkelig ogsaa, at disse Penge ere nødvendige; imidlertid vender jeg nu Timeglasset og er forvisset om, at de ville komme, førend Timeglasset er løbet ud; sker dette ikke, vil Gud vise os, at de ikke vare saa nødvendige, som vi mente.“ Men se, Timeglasset var endnu ikke halvt udrundet, førend der kom et Bud med en Daler, som en anden længe havde været Madame Fresenius skyldig. Denne Sølvdaler blev dem nu saa kær, at de siden ved Lejlighed atter indvekslede den og forvarede den som et dyrebart Klenodie, ogsaa efter at de vare

komne i bedre Omstændigheder, „Saadanne i sig selv smaa Mønter," plejede Fresenius at sige, „blive i Nødens Stund til store Skuepenge med den Omskrift: „Se, hvorledes Herren hjælper!"

34. Befal Herren dine Veje.

1 Pet. 5, 7: Kaster al eders Sorg paa Herren; thi han har Omhu for eder.

Pavl Gerhard, bekendt som en af Tysklands ypperste Salmedigtere, var Præst i Berlin fra 1657 til 1666. Da Regeringen i dette Aar udstedte en Befaling, som gik ud paa en kirkelig Forening imellem Lutheranerne og de reformerte, kunde Gerhard, som var Luthers Lære hengiven med Liv og Sjæl, for sin Samvittigheds Skyld ikke følge den. Men herved paadrog han sig Fyrstens Unaade, blev afsat fra sit Embede og maatte gaa i Landflygtighed. Dog derfor tabte han ikke Modet, men haabede paa ham, der hidtil havde været ham saa god og naadig. I denne barnlige Tro og Tillid rejste han med sin Familie ud i den vide Verden, for at søge sit Brød, hvor en Udvej vilde aabne sig for ham. Paa denne Rejse blev hans Hustru under Opholdet i en fremmed By paa et Gæstgiversted saa nedbøjet og overvældet af Sorg og Kummer, at hun trøstesløs brast i Taarer. Gerhard søgte paa bedste Maade at trøste og opmuntre sin bedrøvede Ægtefælle, navnlig ved at foreholde hende Davids Ord: „Befal Herren dine Veje og forlad dig paa ham; (S. 37, 5); men forgæves — hun kunde ikke ret tilegne sig Herrens dyrebare Forjættelser. Derpaa gik han ud i Haven, for at være ene med sin Gud og tale med ham om det, som laa ham saa tungt paa Sinde. Der satte han sig i et Lysthus, tog sin Tegnebog op af Lommen og nedskrev paa Stedet, midt i Naturens stille, højtidelige Ro, den fortræffelige Trøstesalme, hvis første Vers lyder saaledes: „Befal du dine Veje, Og al din Hjertesorg Til hans trofaste Pleje, Som styrer Himlens Borg. Han, som kan Stormen

binde, Og lede Bølgen blaa, Han ved og Vej at finde, Hvorpaa din Fod kan gaa."

Da Pavl Gerhard var færdig med denne herlige Salme gik han hen og læste den for sin kære Hustru, som endnu var opfyldt af Sorg. Hun lyttede med Opmærksomhed til de venlige Ord fra den fromme, gudhengivne Ægtefælles Læber, og de forfejlede heller ikke deres Virkning. Thi med et blev hun roligere i Sindet, Taarestrømmen standsede, og hun besluttede at befale Herren sine Veje og kaste al sin Sorg paa Gud. Men foruden hende var der endnu to andre, som usete uden for Døren havde lyttet til Sangerens milde Røst, og som, da Salmen var til Ende, traadte ind i Værelset som Guds Engle i Nødens og Prøvelsens Stund. Disse Herrer fortalte, at de vare udsendte af Hertug Kristian i Merseborg, for at opsøge en Præst i Berlin, ved Navn Gerhard, som nylig skulde være bleven afsat, og indbyde ham til at komme hen til deres Hertug, som med stor Interesse havde læst hans aandelige Sange. Hvilken Glæde og Overraskelse for det fromme Ægtepar! Paa een Gang gik der et Lys op for dem i det Sorgens og Anfægtelsens Mørke, som til en Tid havde omtaaget dem, og den naadige og miskundelige Gud opfyldte snart sin Forjættelse og lod det troende Hjerte vederfares en herlig Naadeløn. Gerhard rejste nu til Merseburg, og fik snart af Hertugen et Præstekald i Lybben, hvor han levede til sin Død 1676. — Den ovennævnte Salme „Befal du dine Veje" faldt siden i Kurfyrst Frederik Vilhelm af Preussens Hænder og gjorde et dybt Intryk paa ham. Han spurgte sin Minister, hvo der vel havde forfattet den; og da Svaret lød: „Den samme Pavl Gerhard, som Deres Højhed har afsat og forvist", blev Kurfyrsten forfærdet, og den Uret, som han havde tilføjet Præsten, nedbøjede ham ikke lidet.

35. Barnlig Enfoldighed.

Salm. 146, 5, 6: Salig er den, hvis Hjælp er Jakobs Gud, hvis Haab er til Herren hans Gud, som gjorde Himmelen og Jorden og Havet og alt det, som er i dem, og som holder Løfte evindelig.

En Mand døde og efterlod sin Kone i dyb Sorg og trange Kaar. Kort efter sad den nedbøjede Enke en Aften ved sit Barns Seng — det var en vakker Dreng paa seks Aar — og græd over sit store Tab; hun troede nemlig at den lille var sovet ind. Men denne, som mærkede, at Moderen var saa bedrøvet, rejste sig op i Sengen og sagde: „Hør dog, Mo'er, vil Gud da ikke være din Mand?" — „Hvorledes kommer du paa det, mit Barn?" svarede Moderen. — „Ih, du har jo selv sagt," vedblev Drengen, „at siden Fader har forladt os og er kommen i Himmelen, saa vil Gud være min Fader; men saa mener jeg ogsaa, at han vil være din Mand."

36. Papiret.

Salm. 55, 23: Kast din Omorg paa Herren, og han vil forsørge dig.

En Mand, som laa paa Sygelejet, saa sin Hustrus Bekymring, især for den talrige Børneflok, hvis Forsørgers Liv svævede i Fare. „Giv dig tilfreds," sagde Manden; „dersom jeg dør, vil du i min Pult finde et Papir, som skal trøste dig." Konen, som troede, at hendes Mand dog maaske var rigere, end hun vidste af, slog sig til Taals; og efter et langt Sygeleje døde Manden. Enken, som var bedrøvet over sit Tab, søgte i Pulten, men fandt blot et Stykke Papir, hvorpaa stod skrevet med store Bogstaver:

Gud skal dig vel forsørge.

Men disse tillidsfulde Ord trøstede virkelig Enken, og hendes afdøde Mands Haab blev ikke beskæmmet: Gud forsørgede baade hende og hendes Børn.

VI. Overtro.

37. Varulven.

Ap. Ger. 17, 30: Med Vankundighedens Tider har Gud baaret over, men byder nu alle Mennesker alle Vegne, at omvende sig.

„Da har jeg set en Varulv*)", sagde Laurs Olsen til Student Felding, da denne i Juleferien kørte ud med ham, for at besøge hans Sognepræst, og Samtalen paa Vognen omsider var kommen ind paa det overnaturlige og hemmelighedsfulde. — „Hvor saa du den?" spurgte Felding. — „Det var en Aften silde, jeg kørte forbi Kirkegaarden i Maaneskin," svarede Laurs, — „den sad oppe i Lugen paa Kirketaarnet." — „Og hvorledes saa den da ud?" spurgte Felding videre. — Laurs: „Ja, hvordan skulde vel saadan Djævelskab se ud?" — Felding: „Ja det er just ogsaa det jeg spørger om. Du maa jo vide det, siden du siger, at du saa den." — Laurs: „Ja vist saa jeg den, og det lige saa grandgivelig, som jeg ser jer nu. Den saa ud akkurat og bestemt ligesom en Kat." — Felding: „Men saa var det vel ogsaa en Kat?" — Laurs: „Nej — ja, det kan dog gerne være, at det er rigtigt.

38. Overtro i Sjælland og Jylland.

Kol. 2, 8: Ser til, at ikke nogen gør eder til Rov ved verdslig Visdom og tomt Bedrageri, efter Menneskenes Sætninger, og ikke efter Kristus.

I den nordvestlige Del af Sjælland drev for en Del Aar siden en Landstryger ret sit Spil; han havde en flydende Tunge og en mageløs Dristighed til at indbilde Folk de urimeligste Ting. Saa lurvet han var klædt, gav han sig dog ud for en holstensk Adelsmand, sagde, at han var en uægte Broder til en højt-

*) Saaledes kaldes efter gammel Overtro et overnaturligt Væsen, navnlig et Menneske, som for en Tid er blevet forvandlet til en Ulv, for at skræmme Folk.

staaende Person ved Hoffet, og vidste at fortælle om, hvorledes han hvert Aar blev hentet til Hoffet og levede der i 14 Dage i Herlighed og Glæde. Han paastod ogsaa at kunne helbrede og forudsige ved overnaturlige Midler. Saaledes paatog han sig at helbrede en velhavende Bondes Søn for Sindssvaghed. Faderen skulde nemlig i hans Nærværelse nedgrave en ikke ubetydelig Sum Penge paa et vist Sted — til Fanden, som her vilde afhente dem om nogen Tid, og saa skulde Sygdommen forsvinde. Pengene vare ganske rigtig borte (Bedrageren havde nemlig stukket dem til sig); men den sindssvage kom sig ikke.

Den samme Landløber traadte engang ind hos en Bonde, lod som han var meget bedrøvet, og forfærdede navnlig Kvinderne ved den Efterretning, at Manden i Huset snart skulde dø. Imidlertid lovede han dog, at han vilde forebygge denne Ulykke, dersom en vis Sum Penge blev nedgravet om Natten paa et af ham betegnet Sted, for da at afhentes af Fanden. Ogsaa disse Penge forsvandt paa samme Maade som de andre. — Han brugte ellers som Lægemiddel nogle Blykugler, som han foregav at have gjort af Bly, der ved Midnatstid var hentet fra Kirkevinduer; dem solgte han til Almuen, som maatte betale dem i dyre Domme. Han blev dog snart anholdt af Øvrigheden og fik sin fortjente Straf.

En Gaardmand i Jylland mente at kunne mere end sit Fadervor, som man siger. Han bildte Folk ind, at han og hans Kone kunde dæmpe Hedebrand ved at gaa rundt omkring Branden og læse over den; ligeledes, at Rotter og Mus aldrig skulde angribe flere af hans Kornneg end dem, han selv bestemte til disse Dyr. Hans Maade at gaa frem paa her var ellers naturlig nok; thi han trykkede Negene i sin Lade meget fast sammen og lod blot nogle enkelte løse Neg ligge, hvilke da, som rimeligt var, bleve først angrebne. Men han maatte bøde haardt for sine saakaldte hemmelige Kunster. I Jylland skal nemlig den Overtro have været temmelig udbredt iblandt Almuen, at man kan blive løst fra

Forheksfelsen, naar man kun modig angriber den Person, hvem Forheksfelsen tilskrives, og ser hans Blod draabevis falde til Jorden. Nu var der en haandfast Bonde i samme By, som havde haft adskillige Uheld med sit Kvæg, hvilket han i sin Vankundighed tilskrev Forheksfelse. Hans Mistanke faldt paa den omtalte Gaardmand, og da han engang mødte ham paa en ensom Vej, overfaldt han ham og pryglede ham saaledes af, at hans Helbred siden den Tid var borte. Det er ellers mærkeligt nok, at den Bonde, som i sin Raahed og Dumhed havde begaaet denne Voldsgerning, blev senere truffet af et Vaadeskud, saa at han for bestandig tabte sin Førlighed.

Det andet Bud.

VII. Banden og Sværgen.

39. En frugtbringende Advarsel.

Mal. 4, 6: Han skal omvende Fædrenes Hjerter til Børnene og Børnenes Hjerter til Fædrene, at jeg ikke skal komme og slaa Jorden med Band.

En Menighed i Schweiz, som havde en nidkær Sjælesørger, var kommen stærkt i Vane med at misbruge Guds Navn ved letsindig Banden og Sværgen. Præsten talede derimod med Eftertryk og Alvor. „I dette hellige Navn,“ sagde han, „ligger en stor Kraft skjult, saa at, naar vi bruge det paa rette Maade, Himmel og Jord blive bevægede, Hjerter blive grebne, og døde vakte. Misbruge I derimod dette velsignede Navn, da berøve I det de himmelske Kræfter, som det kunde have for eder, ja, I forgifte den eneste Livskilde, som er givet eder her nede. Thi denne Ild,

som er saa velgørende, naar den bruges vel, bliver ved Misbrugen for eder til en fortærende Flamme, som i Evighed aldrig slukkes."

Da Præsten i lang Tid forgæves havde advaret mod denne nedgroede Sædvane, gik han en Dag hen i Skolen til de smaa Børn. Disse forestillede han, hvor stor en Synd det er at bande og sværge og misbruge Guds Navn, saa tydelig og indtrængende, at Børnene bleve ganske alvorlige og bevægede derved. Og hvad skete nu? Naar Børnene siden hjemme hørte Faderen eller Bedstefaderen eller vel endog Moderen misbruge det store Navn saa forskrækkedes de og sagde bedende: „Oh Fader, oh Moder, gør det ikke; thi det er en stor Synd, og Gud vil straffe det." Det hjalp. Nogle gamle sagde, at de vare blevne ligesom lynslagne, da de hørte en saadan Irettesættelse, endnu mere bevægende end Præsten havde givet dem den. Fra den Tid af blev den Vane at bande og sværge næsten ganske udryddet i denne Menighed. Og dette var Begyndelsen til en dybere Alvor og et kraftigere Trosliv, som siden vaktes i denne Menighed til Velsignelse for Tid og Evighed.

40. Officeren og Præsten.

Matth. 5, 34. 37: Jesus sagde: I skulle aldeles ikke sværge: men eders Tale skal være ja, ja, nej, nej; men hvad der er over dette er af det onde.

En fornem preussisk Officer anklagede sig engang for en Præst over, at det var saa vanskeligt for en Officer at vise sig som en sand Kristen, allerede af den Grund, at det ikke var muligt at holde den tilbørlige Tugt og Orden iblandt Soldaterne uden at bande. „Og dog kender jeg i det mindste een Officer," svarede Præsten, „som ikke har bandet, og hvis Ord og Vink hans undergivne punktlig adløde." — „Oh, den Mand maa de endelig nævne mig," udbrød Officeren forundret; „hos ham vil jeg gerne gaa i Skole." — „Denne Mand," vedblev hin, „var en romersk Høvedsmand i Kapernaum. Han kommanderede sit Kompagni

med faa, men bestemte Ord. „Kom!“ sagde han til den ene, og saa kom han. „Gaa!“ sagde han til den anden, og saa gik han. „Gør det!“ sagde han til den tredje, og saa gjorde han det. Nu skulde jeg dog tro, at hvad der var muligt i den romerske Krigshær, det maa ogsaa være muligt i den preussiske Armé blandt Soldater, som ere underviste i Kristendommen.“

41. Køberen og Sælgeren.

Sir. 23, 13: En Mand, som sværger meget, synder meget, og Plage skal ikke vige fra hans Hus.

En Slagter vilde engang købe nogle Svin af en gudfrygtig Mand og spurgte, hvad han skulde have for dem. Da han hørte Prisen nævne, hvilken i Grunden var meget billig, svor han højt og dyrt paa, at til den Pris kunde han ikke bruge dem. „Det kunde du jo have sagt mig ganske rolig,“ svarede Sælgeren, „uden at bruge saadanne Eder og Forsværgelser. Ved du ikke, at Jesus udtrykkelig forbyder al Sværgen i daglig Tale, naar han siger: Eders Tale skal være: ja, ja, nej, nej; men hvad der er over dette, er af det onde?“ — Til sidst vilde Slagteren nok købe Svinene til den forlangte Pris. Men da tog den gudfrygtige Mand Ordet og sagde: „Nej, nu faar du dem slet ikke; thi du har jo bandet en stor Ed paa, at du kunde ikke bruge Svinene til den Pris; jeg vil ikke give Anledning til, at du bryder din Ed, hvorved du kun vil føje en ny Synd til den første.“

VIII. Gudsbespottelse.

42. Den ugudelige Englænder.

Salm. 18, 14—15: Herren tordner i Himmelen, og den højeste udgiver sin Røst; han udskyder sine Pile og lader det lyne til Forfærdelse for Mennesker.

En engelsk Læge blev engang i Aaret 1824 hentet til en Mand ved Navn Billy Vedelkiff, en stor Svire-

broder, hvis Hest var bleven sky under et frygteligt Tordenvejr og havde slæbt ham saaledes, at Ankelen paa den venstre Fod var af Led. Ophidset af Vin og Vrede skar Manden Tænder, udstødte gruelige Eder og Forbandelser baade mod sin Hest og Lynstraalen, som havde gjordt den sky. Da Lægen lukkede Vindues-skodderne, for at Lynilden ikke skulde gøre ondt i den syges Øjne, skreg han med en frygtelig Ed, at der skulde lukkes op igen. „Tror De," sagde han, „at jeg er bange for det usle Lyn, ligesom min Hest? Nej," blev han ved, idet han bandede værre, „jeg er ikke bange for at se Lynet, som er Skyld i mit Benbrud; jeg vil se det og forbande det ret af Hjertens Grund, saavel som den Gud, der har gjort det."

Med en krampagtig Bevægelse knyttede han Næverne, og næsten ude af sig selv af Raseri løftede han Hovedet i Vejret. I samme Øjeblik opfyldte en Strøm af Lynstraaler hele Værelset, og et bragende Tordenslag fulgte lige ovenpaa. Den syge tav, efter at den sidste Ed var kommen over hans Læber. Lægen havde holdt begge sine Hænder for Øjnene, for at beskytte dem imod Lynilden. Da han nu igen saa sig omkring, fandt han Manden siddende paa sin Seng, Armene vare strakte for ud, Hovedet kastet tilbage, Ansigtet dødblegt, Øjnene stive og udspilede. Hans Læber vare fast sammenpressede, han var stum og uden Bevægelse. Lynstraalen havde aldeles berøvet ham Synet. Lægen undersøgte hans Øjne: de vare fuldkommen stive og følesløse. Han faldt tilbage i Sengen som livløs og svarede ikke mere paa, hvad man spugte, men udstødte kun en svag Klagelyd. Han vendte sig hid og did paa sit Leje, trykkede med Hænderne paa begge Øjenlaag i krampagtig Bevægelse, men forblev stiv og stum og følelsesløs selv imod de heftigste Smerter.

43. En Spotters hastige Død.

Gal. 6, 7: Farer ikke vild; Gud lader sig ikke spotte; thi hvad et Menneske saar, det skal han og høste.

Den 19de Februar 1753 havde en fornem Herre i Raab i Ungarn indbudt de fornemste Folk i Staden til sine Fastelavnsløjer, og deriblandt ogsaa en Krigskommissær, ved Navn Josef Greithofer. Denne Mand var nogen Tid i Forvejen for et Syns Skyld gaaet over fra den evangeliske til den romersk-katolske Kirke og viste sig snart her, snart der som en Spotter af Evangeliets Sandheder og søgte ved enhver Lejlighed at gøre dem latterlige. Da man havde spist til Aften, blev der givet et Bal, som varede til langt ud paa Natten. For at more Selskabet iførte Krigskommissæren sig en Dragt, som skulde forestille Dr. M. Luther, og en ung adelig Herre forklædte sig som Luthers Kone, Katrine af Bora. I denne Dragt indfandt begge sig i den Sal, hvor Ballet holdtes. Mange Folk havde samlet sig, til Dels af Nysgerrighed, for at se dette Optog. Den maskerede Luther, som bar en stor Bog under Armen, bekendtgjorde ved sin Ankomst, at han var kommen, for at afhøre Skriftemaal, og den tilstedeværende Biskop var den første, som skriftede for ham; dette Eksempel fulgte adskillige af de tilstedeværende. Derpaa holdt den forklædte en Tale og meddelte Absolution: Syndernes Forladelse, hvorved Tilhørerne brast i Latter; og omsider endte han sine Spotterier med et Fadervor. Men da han kom til de Ord: „Thi dit er Riget og Magten," blev han pludselig rørt af et Slagtilfælde, styrtede til alles Forskrækkelse til Jorden, væltede sig omkring og skummede som en gal Hund. Med Besværlighed fik man Klæderne trukket af ham, lagde ham i en Vogn og førte ham saaledes hjem midt om Natten. Man lod flere Læger hente, aabnede en Aare og forsøgte alle mulige Midler, for at hjælpe ham; men det var forgæves. Efter at have tilbragt elleve Dage under de heftigste Smerter, opgav han Aanden i en forfærdelig Tilstand. Kort efter blev

ogsaa hin unge Mand syg, der havde forklædt sig som Katrine af Bora, og døde den 16de Marts samme Aar.

44. Herremanden i Regnvejr.

Sal. Ordsp. 24, 9: Daarens Klogskab er Synd, og en Spotter er en Vederstyggelighed iblandt Folk.

I Aaret 1805 havde man især i England en kold og fugtig Sommer, og Sæden paa Marken led meget af den vedholdende Regn. En Dag gik en rig Herremand omkring paa sine store Agre, for at se, hvorvidt Sæden var tjenlig til at høstes. Da skete det, at Vorherre atter lod det regne stærkt. Men i Stedet for at bøje sig ydmygelig under den Almægtiges Haand, raabte den rige Englænder i Vrede: „Det er paa den høje Tid, at man tager Verdensregeringen fra Gud, da han forstaar sig saa lidt derpaa. Jeg tiltror mig at kunne gøre det bedre end han.“ Næppe havde hans Mund udtalt det sidste Ord, før han styrtede død til Jorden.

IX. Guds Lov og Pris.

45. Hyrden og Skrubtudsen.

Salm. 139, 14: Jeg vil prise dig, Herre, forbi jeg paa en underfuld Maade er bleven til; underfulde ere dine Gerninger, og min Sjæl erkender det saare vel.

For noget over 400 Aar siden, da den store Kirkeforsamling holdtes i Konstants eller Kostnitz i Storhertugdømmet Baden, gjorde tvende af de tilstedeværende Bisper en Ridetur sammen, for at se Omegnen. Som de saaledes rede paa Vejen, fik de Øje paa en Hyrde, der sad og græd. Den ene af Bisperne var en venlig og deltagende Mand, som ikke kunde ride forbi et bedrøvet Menneske, uden i det mindste at have talt nogle trøstefulde Ord til ham. „Hvad fattes dig? hvorfor græder du?“ raabte han derfor til ham. Men Hyrden kunde ikke holde sine Taarer tilbage og vilde

heller ikke ud med Sproget, hvad der fattedes ham. Da trængte Biskoppen, bevæget af Medlidenhed, endnu mere ind paa Hyrden, for at faa ham til at fortælle, hvad Aarsagen dog kunde være til hans dybe Kummer. Endelig begyndte Hyrden: „Derfor græder jeg, fordi jeg endnu aldrig ret har skønnet paa eller lovet og priset Gud, som jeg skulde, for den Velgerning, at han har gjort mig til et fornuftigt Menneske og ikke til et saa hæsligt Dyr som denne Skrubtudse.“ Med disse Ord pegede han paa en stor Skrubtudse, som sprang omkring i Græsset og frembød et uhyggeligt Syn. Dette gik Biskoppen nær til Hjerte; han fik derved en alvorlig Paamindelse om, hvor langt han selv stod tilbage i Herrens Lov og Pris for hans uforskyldte Naade; og dybt beskæmmet udbrød han: „Oh, Augustinus! det er et sandt Ord, du har talet: at de enfoldige staa op og indtage Himmelen fremfor os, som med al vor Kunst og Lærdom vandre saa magelig paa Syndens og Forfængelighedens Vej.“

46. Den rejsende.

Salm. 150, 6: Alt det, som har Aande, love Herren!

En Yngling gjorde engang en Rejse i Selskab med nogle forstandige og brave Mænd. Engang da de havde vandret hele Natten igennem, sloge de sig til Ro henimod Morgen ved Enden af en Skov. Den begyndende Dag vakte Foraarsblomsternes slumrende Duft, Nattergalens Sang og Faarenes venlige Brægen. Da gik den ene af Selskabet noget ind i Skoven; men de hørte hans Røst langt borte, idet han nemlig højt og lydelig og med barnlig Glæde prisede sin Gud og Skaber. Da han kom tilbage, spurgte Ynglingen ham, hvorfor han raabte saa højt. Han svarede: „Se omkring dig hint venlige Morgenskær, som hæver sit taknemmelige Øje mod Himmelen; hine Skyer, der straale som en bedendes Ansigt i himmelsk Ro og Glæde; hine Træer og Foraarsroser, som udbrede deres Grene

og Blade taknemmelige imod Gud. Hør Nattergalens Sang, Gedernes venlige Brægen, Biernes Surren og giv Agt paa, hvorledes de alle til Hobe kun prise Gud. Se, ogsaa jeg har i Forening med disse Skabninger opløftet min taknemmelige Røst; jeg har med dem lovet og priset Gud." — Ynglingen hørte med Opmærksomhed paa den erfarne, fromme Mand og lagde hans Ord paa Sinde. Fra den Tid af forstod han Morgenrødens Flammeskrift, Vindens kølige Susen, Blomsternes Duft, Fuglenes Sang og de glade Dyrs Røst. Tit opløftede han sit Sind til Himmelen, blandede sin Stemme med Skabningernes, der lovede og prisede Gud og alle Tings Ophav fyldte, rensede og helligede hans unge Hjerte, som var gennemtrængt af Kærlighed, Glæde og Taknemmelighed.

X. Taknemmelighed imod Gud.

47. Herremanden og den fattige.

Salm. 103 1—2: Min Sjæl, lov Herren, og alt det, som inden i mig er, love hans hellige Navn! Min Sjæl, lov Herren og glem ikke alle hans Velgerninger!

En fornem Mand, som var rig paa timeligt Gods, men fattig paa Gudsfrygt, gik en Aften ud at spadsere paa sit Gods. Vejen førte ham forbi et gammelt, daarligt Hus, hvor der boede en meget fattig Mand, som havde mange Børn. Da han hørte nogen tale med høj Røst inde i Huset; han blev staaende udenfor og lyttede. Og se, han erfarede nu til sin Forundring, at den fattige Mand, som takkede sin himmelske Fader, fordi han skænkede ham og hans Børn dagligt Brød og Klæder. „Hvorledes?" sagde Godsejeren til sig selv, „denne fattige Mand takker Gud for Føde og Klæder, og jeg med min Rigdom tænker ikke paa at takke ham!" Dybt beskæmmet ilede han hjem. Fra dette Øjeblik fik han et nyt Syn paa sit Liv. Han

besluttede at vende tilbage til Gud, hvem han af Kærlighed til denne Verden havde forladt; og han holdt Ord. Hans følgende Liv blev en daglig Gudstjeneste og en uafladelig Taksigelse for de Velgerninger, han af Herren havde modtaget; og han glemte derfor heller ikke at gøre vel mod den fattige Mand, som havde givet den første Anledning til hans Sindsforandring.

48. Det rette Takoffer.

Salm. 118, 1: Takker Herren, thi han er god, og hans Miskundhed varer evindelig.

Da en rig Yngling i Rom var kommen sig efter en langvarig Sygdom og første Gang igen traadte ud i Haven for at betragte den skønne Natur og indaande den friske Luft, fik han ligesom nyt Liv, lovede og priste Gud og udbrød: „Oh, du, som lader Glæde og Velsignelse strømme ned over alle, hvormed kan dog et Menneske gengælde dig din uendelige Kærlighed? Hvor gerne vilde jeg dog ikke ofre dig alt, hvad jeg ejer!" — Dette hørte Hermas, en from Olding; han sagde derfor til Ynglingen: „Alt godt kommer til os her oven fra; derop kan du intet sende tilbage; men følg mig, saa skal jeg vise dig, hvorledes du rettelig kan takke Gud." — Ynglingen gik straks med ham, og de kom til en Hytte, hvor der var idel Jammer og Elendighed, thi Faderen laa syg, Moderen sørgede, og Børnene vare næsten nøgne og græd af Sult. — Ynglingen forfærdedes ved dette Syn, men Hermas sagde: „Se, her er et Alter, paa hvilket du kan lægge dit Offer: disse elendige Mennesker sender Herren til dig i sit Sted; naar du elsker den og gør vel imod dem, da elsker du Gud og takker ham paa den rette Maade." Da udøste den rige Yngling af sin Overflødighed til de nødlidende og plejede og vederkvægede dem; men de fattige velsignede ham og kaldte ham en Guds Engel. — Hermas smilede og sagde til Ynglingen: „I disse Ord have de fattige udtalt en stor Sandhed. Vend altid først dit taknemmelige Aasyn mod Himmelen og

derpaa mod Jorden; da bliver du et Sendebud, som Gud udkaarer til at bringe Trøst og Lindring til dem, som lide og sørge; og da bringer du Gud det Takoffer, som behager ham vel."

Det tredje Bud.

XI. Sabbatens Helligholdelse.

49. Den uventede Arv.

2 Mos. 20, 8: Kom Hviledagen i Hu, at du holder den hellig.

Wilhelm Ried, der levede som Barber og Haarskærer i den engelske Stad Bath, arbejdede ikke blot om Søndagen, thi det var i hans Stilling ofte nødvendigt og kunde næppe undgaas; men han forsømte over sit Søndagsarbejde baade Kirke og Præken og levede uden Bekymring for sin Salighed. Da han saaledes en Søndag gik i sine Forretninger, kom han forbi en Kirke, som stod aaben; han fik pludselig det Indfald at gaa derind, og da han traadte hen til Døren var Præsten netop ved at forelæse den Teks: „Kom Hviledagen i Hu, at du holder den hellig." Han blev staaende og hørte en Stund paa Prækenen, hvorved han kom til den Overbevisning, at Gud umulig kunde lægge sin Velsignelse i hans unødvendige Søndagsarbejde. Han gik urolig bort; efter en haard Sjælekamp besluttede han sig til at kaste al sin Sorg paa Herren og bruge Hviledagen til Guds Ords Betragtning og under daglig Omvendelse at arbejde paa sin egen Saliggørelse. Men Følgen heraf blev, at hans fornemme Kunder gik fra ham, fordi han ikke længere vilde arbejde om Søndagen. Efterhaanden gik det saaledes tilbage for ham, at han maatte lukke sin

anselige Bod, leje sig ind i en Kælder og tage til Takke med at barbere simple Folk.

En Lørdag Aften i Mørkningen spurgte en fremmed, som ankom med Posten, efter en Barber, og Gaardskarlen viste ham straks hen til Kælderen lige over for. Den fremmede træder ind og forlanger at faa sit Skæg raget lige i Øjeblikket, medens der blev skiftet Heste, fordi han ikke holdt af at foretage sligt om Søndagen. Dette rørte den haardt prøvede Mands Hjerte, han brast i Taarer og bad den fremmede om at laane ham et Par Skilling, for at han kunde købe et Lys, da det allerede var temmelig mørkt. Dette gjorde den fremmede, idet han tænkte over, hvad Grunden vel kunde være til, at den fattige Mand var kommen i en saa elendig Forfatning.

Da han var bleven raget, sagde han: „Eders Livs Historie maa have noget særegent ved sig. Jeg har nu ikke Tid til at høre den; men her er en Daler, og naar jeg kommer tilbage, ser jeg ind til eder igen, for at erfare nærmere Omstændigheder. Hvad er eders Navn?“ — „Wilhelm Ried,“ svarede Barberen. „Wilhelm Ried? Fra Kingston ved Taunton?“ — „Ja, min Herre?“ — „Hvad hed eders Fader?“ — „Thomas Ried.“ — „Havde han ikke en Broder?“ — „Jo, meget rigtigt. Men han rejste til Indien, og vi har siden aldrig hørt noget fra ham.“ — „Kom, følg med mig,“ gensvarede den fremmede forbauset. „Jeg skal netop hen til en Mand, som paastaar at være Wilhelm Ried fra Kingston; kan I bevise, at I er den, I giver eder ud for, saa har jeg gode Efterretninger at meddele eder. Eders Farbroder er død og har efterladt sig en betydelig Formue, som netop skal tilfalde hans Broders ægte Søn.“

De nærmede sig Postkarreten og fandt den foregivne W. Ried, der snart blev kendt som en Bedrager. Den fremmede, en samvittighedsfuld Sagfører, havde efter flere Bekendtgørelser i Aviserne forgæves søgt at udfinde den retmæssige Arving til en saa stor Formue, indtil endelig hin Bedrager meldte sig.

4*

Saaledes gik det her efter det gamle Ord: „Naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest.“ Havde den fattige Barber haft en Toskilling til at købe et Lys for, saa vilde han vel næppe være kommen i Besiddelse af den rige Arv, hvilken alle Tings Herre og Styrer havde forbeholdt ham efter lang Prøvelse som en venlig Opmuntring til at fare fort i det gode og blive tro indtil Enden.

50. De afbrudte Søndagsbesøg.

Kol. 3, 16: Lader Kristi Ord bo rigelig iblandt eder i al Visdom, saa at I lære at paaminde hverandre med Salmer og Lovsange og aandelige Viser, idet I synge yndelig i eders Hjerte for Herren.

En Mand, som havde begyndt at vise større Alvor i sin Kristendom, var fra tidligere Dage vant til at modtage en Mængde Besøg om Søndagen. Dette blev ham efterhaanden til Byrde, dels fordi Tiden i Almindelighed ikke anvendtes, som den burde, idet man gerne talte om lutter verdslige Ting, dels fordi han derved blev forhindret i at holde Husandagt med sine Folk, som han gerne vilde. Da besluttede han, nogle Timer efter Kirketjenesten at forsamle sine Husfolk, at synge en Salme med dem, at tale om den holdte Præken og ikke lade sig forstyrre heri af andre. I nogen Tid fik han som sædvanlig Besøg af sine gamle Venner og Bekendte; men i Stedet for at bryde af, lod han Tjeneren overrække enhver af de indtrædende en Salmebog, og saaledes maatte de synge med, enten de vilde eller ikke. Men dette bleve de fleste efterhaanden kede af, og de opsatte deres Besøg til en anden Dag i Ugen, hvorved Manden fik Tid og Ro til at dyrke sin Gud om Søndagen paa den Maade, som mest behagede ham.

51. Købmanden og Daglejeren.

Sal. 95, 1-2: Kommer, lader os synge med Fryd for Herren; lader os raabe af Glæde for vor Frelses Klippe; lader os komme frem for hans Aasyn med Taksigelse.

En Købmand i Nordamerika rejste engang gennem et Grevskab i Staten Ny-York og kom en Lørdag Aften til et Gæstgibersted paa Landet, hvor han plejede at tage ind. Efter at have forfrisket sig lidt, begyndte han efter Sædvane at uddele nogle kristelige Smaaskrifter til enhver af de tilstedeværende. Under Uddelingen kom han ogsaa til en, som vægrede sig ved at modtage Bøgerne med de Ord: „Det nytter ikke, min Herre, at give mig Bøger, thi jeg kan ikke læse." — „Nuvel," svarede Købmanden; „men I er uden Tvivl gift, maaske kan dog eders Kone læse." — „Ja," sagde han, „min Kone kan nok læse, men baade hun og jeg har andet at bestille." — „Hvad? Er det ikke Søndag i Morgen, og hvad hindrer eder da i at lade hende læse noget for eder?" Saaledes talte Købmanden; men den anden svarede: „Kære Herre, jeg har om Søndagen lige saa lidt Tid som de andre Dage; thi jeg er saa fattig, at jeg maa arbejde hele Søndagen med. I de seks Dage fortjener jeg Brødet til mig og min Familie, og den syvende Dag bruger jeg til at sanke Brænde i Skoven." Købmanden svarede: „Hvis dette virkelig er nødvendigt, saa maa I rigtig nok være meget fattig." — „Ja, tilvisse er jeg fattig," sagde han og begyndte nu at opregne alle de Tab og Uheld, han tillige med sin Familie havde haft. Købmanden hørte rolig paa ham og sagde derpaa: „Det undrer mig slet ikke, at I er saa fattig og har haft saa mange Uheld, efterdi I betragter Søndagen som enhver anden Dag. Gud kan jo umulig velsigne dem, der vanhellige hans egen Dag. Men, kære Ven, jeg vil nu gøre eder et Forslag. Hold fra nu af op med at arbejde som sædvanlig om Søndagen. Naar I ikke har Brænde til i Morgen, saa hjælp eder, saa godt I kan; den Dag holder I nok ud, og paa Mandag Morgen kan I

atter gaa ud i Skoven og hente Brænde. Lad kun Søndagen være Herren helliget. Jeg vil da forpligte mig til, efter seks Maaneders Forløb at erstatte hele det Tab, I derved kan komme til at lide, og at betale indtil 100 Rigsdaler. De, Hr. Vært, er vel saa god at indestaa for, at denne Overenskomst bliver nøjagtig overholdt." Dette skete alt sammen efter hans Ord.

Efter fem Maaneders Forløb tilbragte Købmanden igen en Nat i samme Gæstgiversted. Han bemærkede da en temmelig velklædt Mand, der syntes at betragte ham med særdeles Opmærksomhed og nærmede sig ham med de Ord: „Min Herre, har De ikke for nogen Tid siden uddelt gudelige Smaaskrifter i dette Hus?" — „Jo," svarede Købmanden, „jeg fører gerne saadanne med mig paa mine Rejser." — „Kan De da ikke huske," sagde den anden, „at De ved samme Lejlighed leverede Smaaskrifter til en Mand, som ytrede, at han plejede at arbejde hele Søndagen? Købmanden kunde godt huske hele Sagen. „Nu, min Herre," sagde Manden, „det er netop mig, De den Gang talte med. Jeg tog Skrifterne hjem med mig og fortalte min Kone hele vor Samtale. Hun mente, at De havde fuldkommen Ret, og begyndte straks at læse Bogen for mig. Vi bleve begge saa bevægede derved, at vi næsten ikke kunde sove om Natten. Dagen efter, som var en Søndag, kom der som sædvanlig nogle til os, for at fordrive Tiden med Snak om mange Haande Ting. Vi fortalte dem, hvad der var sket, og at jeg havde maattet love, ikke at arbejde om Søndagen. De svarede, at dette var i Grunden ogsaa rigtigt, og min Kone begyndte nu paa ny at forelæse Bogen. De fandt Behag deri, og næste Søndag kom de igen, og vi læste Bogen nok en Gang; og nu er der hver Søndag Eftermiddag en lille Forsamling i mit Hus; vi læse og tale sammen om Guds Ord, og slutte gerne med en Bøn." — „Det fornøjer mig," svarede Købmanden; „og siden I nu saa ærlig har holdt eders Løfte, saa skal I straks faa de Penge, jeg er eder skyldig. Hvor meget tilkommer eder vel for de Søndage, I har ladet

være at arbejde?" — „De er mig slet ikke noget skyldig, kære Herre," svarede den fattige Mand; „aldrig er mit Arbejde gaaet saa vel fra Haanden, aldrig har det været saa velsignet, som siden jeg har begyndt at helligholde Søndagen. Jeg og min Familie vil altid være Dem taknemmelig for det, De har gjort imod os." Værten forsikrede ogsaa Købmanden, at han aldrig havde set en saadan Forandring som den, der i nogle faa Maaneder var foregaaet i hans Naboskab. Før bandede, svirede og trættedes man, nu levede man i Fred og Enighed og holdt Guds Ord i Agt og Ære.

XII. Kærlighed til Guds Ord.

52. Axel Oxenstjerne.

1 Pet. 1, 24—25: Alt Kød er som Græs og al Menneskets Herlighed som Græssets Blomster: Græsset visner, og Blomsten derpaa falder af; men Herrens Ord bliver evindelig.

Den berømte Grev Axel Oxenstjerne, som var Rigskansler i Sverrig under Trediveaarskrigen, havde i de sidste Aar af sit virksomme og bevægede Liv trukket sig tilbage fra de offentlige Forretninger. I sin Ensomhed fik han engang Besøg af den engelske Gesandt Whitlock. Da denne vilde til at gaa, sagde Oxenstjerne til ham: „Jeg har erfaret meget og glædet mig meget i Verden; men den Kunst, at leve lykkelig og tilfreds, har jeg ikke forstaaet før nu. Jeg takker min Gud, som forunder mig Tid til ret at lære at kende baade ham og mig selv. Den eneste Fornøjelse, som jeg nu har og søger, og som har mere Værd for mig end alt i Verden, er Erkendelsen af Guds Kærlighed og denne herlige Bogs Læsning." Ved disse Ord lagde han sin Haand paa Bibelen. „De, min Herre," vedblev han, „er nu i Deres Livs kraftigste Alder, staar i høj Gunst hos Konger og Fyrster, bliver brugt til de vigtigste Forretninger og udfører dem med

Kraft og Glæde. Men alt dette svinder engang; da vil De bedre forstaa og sande mine Ord. De vil da erkende, at der er mere Visdom og Sandhed, Trøst og Glæde at finde i et stille, Gud indviet Liv og i Læsningen af hans Ord, end ved alle Hoffer og i alle Fyrsters Gunstbevisninger.

53. Skolebørnene paa Ceylon.

Sir. 6, 19: Kære Børn, elsk Undervisning fra din Ungdom af, og indtil graa Haar skal du finde Visdom.

De kristne Missionærer have paa den store Ø Ceylon ved Ostindien oprettet mange Skoler, som have haft god Fremgang og ere godt besøgte. Nogle Drenges Vej gik over en Bro; men de maatte hver Gang svare en ubetydelig Afgift, et Slags Bropenge. Dette var dem til stor Hinder, efterdi de fleste af dem vare fattige. Men da Guds Ord blev dem saa kært, at de alligevel ikke vilde forsømme Skolen, saa fandt de paa Raad, idet nogle af de ældre Drenge bandt deres Bøger sammen i et Knippe, lagde dem paa Hovedet og svømmede saaledes daglig frem og tilbage. De yngre Børn fulgte snart dette Eksempel. Undertiden bleve disse Børn af deres Slægtninge blandt Hedningerne opmuntrede til at overvære Afgudsdyrkelsen; men de vægrede sig derved, da de langt hellere vilde besøge Skolen, hvor de lærte at kende den eneste sande Gud og den, han udsendte til Verdens Frelse, Jesus Kristus.

54. Den rige Brudegave.

Salm. 119, 105: Dit Ord er en Lygte for min Fod og et Lys paa min Sti.

En fattig, men redelig Haandværksmand ægtede en simpel Husmands Datter fra Landet. Da de tilstedeværende Slægtninge og Venner efter Vielsen ønskede det unge Ægtepar til Lykke, kom ogsaa Brudens Fader med en Bog og sagde: „Kære Børn, I have anset mig for fattig, men det er jeg dog ikke. Jeg ejede en

stor aandelig Skat, som aldrig lod mig lide nogen Nød. Jeg vil dele den med eder, da I nu begynde eders Husstand. Her er Guds Ord, tager det med eder, læser flittig deri og bevarer det i ydmyge og troende Hjerter. Mennesket lever ikke af Brød alene, men af hvert Ord, som udgaar af Guds Mund. I min Fattigdom holder jeg mig til denne dyrebare Bog og er ved den bleven rig. De svære Hungerens Aar udholdt jeg med den, og Gud har aldrig ladet mig blive til Skamme. I de haarde Krigstider støttede jeg mig paa den og blev paa underlige Maader opholdt. Jeg ved, at jeg engang med Guds Hjælp vil dø derpaa. Holder eder ogsaa fast ved dette Ord. Gud taler deri med os, og en større Lykke kan ikke vederfares os stakkels Mennesker, end at Gud vil tale med os." Han opslog derpaa Bibelen, forelæste Bjergprækenen og formanede endnu engang sine Børn til flittig og andægtig at læse i den hellige Skrift. — Brudeparret fulgte ogsaa det faderlige Raad. Baade Mand og Kone øvede sig i sand Gudsfrygt, i Kærlighed til Herren; og Guds Velsignelse fulgte dem igennem Livet under alt, hvad de toge sig for.

55. Den taalmodige Negerdreng.

Luk. 8, 15: Det (som faldt) i den gode Jord, ere de, som, naar de høre Ordet, gemme det i et smukt og godt Hjerte og bære Frugt deraf i Taalmodighed.

En lille, fattig, amerikansk Neger hørte undertiden en Missionær præke og blev derved omvendt til Kristendommen. Da hans Herre, en Fjende af Kristendommen, fik dette at vide, forbød han ham at gaa derhen tiere og truede ham med, at han vilde prygle ham ihjel, hvis han alligevel gjorde det. Den stakkels Dreng kom ved dette Forbud i stor Forlegenhed. Han kunde næppe lade være at gaa, skønt han vidste, at han i dette Tilfælde vilde gaa den visse Død i Møde. I denne vanskelige Stilling henflyede han til Naadens Trone, for at søge Vejledning og Bistand; og derefter

følte han at det var hans Pligt at gaa for at høre Prædikenen. Ved sin Tilbagekomst blev han imidlertid kaldt frem for sin Herre, der da efter mange haarde Ord lod ham give 25 Slag med en Pisk; hvorpaa han med gudsbespottende Mine sagde til ham: „Hvad kan nu Jesus Kristns gøre for dig?“ — „Han giver mig Kraft,“ sagde det stakkes Barn, „til at bære dette med Taalmodighed.“ — „Giv ham endnu 25 Slag!“ sagde den ubarmhjertige Bøddel. Det skete. „Hvad kan Jesus Kristus nu gøre for dig?“ spurgte det følesløse Uhyre. — „Han hjælper mig til at tænke paa den tilkommende Gengældelse,“ svarede den lille Troshelt. „Giv ham endnu fem og tyve!“ skreg den grusomme Tyran ude af sig selv af Raseri. Det skete, og idet han med vild Glæde gottede sig over sit døende Slagtoffers Jammerskrig, spurgte han igen: „Hvad kan Jesus Kristus nu gøre for dig?“ Den lille Martyr svarede med den sidste Anstrengelse af sin hendøende Kraft: „Han hjælper mig til at bede for eder, Herre!“ og dermed opgav han sin Aand.

56. Den første Kærlighed.

Salm. 119, 103: Hvor er dog dine Ord, oh Gud, søde for min Gane, ja lifligere end Honning for min Mund.

Blandt de dygtigste af vor Tids Missionærer fortjener Englænderen Moffat at nævnes, som i et halvt Hundrede Aar har arbejdet med utrættelig Iver i det sydlige Afrika, og hvem Gud har brugt som et velsignet Redskab i sin Haand til mange Hedningesjæles Omvendelse og Frelse. En Dag kom tre Mænd ridende, hver paa sin Okse, og holdt uden for Moffats Bolig. Den ene af dem udmærkede sig ved sin Klædning, der saa noget bedre og renligere ud end de andres, saavel som ved sit aabne og ærlige Ansigt; det var en Høvding, ved Navn Mosheu, som havde rejst 32 Mile, for at se den kristelige Lærer. Han betragtede Moffat længe og med ufravendt Blik og blev hos ham i to Dage, under hvilke Missionæren fandt Lejlighed til at

tale med ham om de Ting, som høre til Guds Rige. Ved Afskeden tog han Moffat i Haanden og sagde: „Jeg kom, for at se dig; jeg har havt Fornøjelse af mit Besøg og nu rejser jeg tilbage til mit Hjem."

Det varede ikke ret længe, før Høvdingen kom igen med en stor Skare af Slægt og Venner. Siden hans første Besøg var der foregaaet en stor Forandring med ham: en inderlig Længsel ikke blot efter at se, men ogsaa efter at høre, udtalte sig i alle hans Ord og Lader. Da han oplod sin Mund, for hjertelig at hilse Læreren, kunde han ikke holde Taarerne tilbage. „Da jeg besøgte dig første Gang," ytrede han, „havde jeg kun eet Hjerte i mig, som længtes efter dit Aasyn; men nu har jeg to Hjerter i mig. Jeg kan ikke hvile, mine Øjne kunne ikke sove for de store Ting, som du har sagt mig forrige Gang. Jeg har været pint ved Tanken om alt det onde, jeg har gjort i mit Liv. Da fandt jeg Trøst i de Ord, at der var een død for mig, for at jeg kunde faa Syndernes Forladelse. Men da jeg har glemt denne Mands Navn, er jeg kommen igen for at spørge dig, hvad den Mand hed." — Hvad Høvdingen dengang havde hørt, var kun de første Hovedlærdomme af Kristendommen. Men da han red den ensomme Vej gennem de øde Egne til sit Hjem, gik Ordet, som han havde hørt, bestandig om i hans Hjerte; han overvejede det nøjere, og det blev ham stedse vigtigere, mere indtrængende og levende. Fra den Tid af syntes hele hans Sjæl at være gennemtrængt af Tanken om Guds Kærlighed til de syndige Mennesker; han tørstede efter Kundskab, han kæmpede af al Magt for at indgaa i Guds Rige

At forkynde Livets Ord for Mosheu og hans Følge, var en i høj Grad velsignelsesrig Gerning. Man havde sjælden bemærket en saa alvorlig og oprigtig Deltagelse som den, hvormed disse Folk hørte og optoge Missionærens Præken. De kunde derfor ogsaa kun saare nødig beslutte sig til at skilles fra Lærerne, der vare blevne dem saa kære. Førend Høvdingen tog Afsked, bad han Moffat, at han dog endelig snart vilde

besøge ham i hans Hjemstavn. Da Missionæren paa Grund af andre Forpligtelser ikke turde love dette for det første, tog Mosheu ham i Haanden, fæstede sine trohjertede Øjne stift paa ham og sagde: „Se nu engang ret paa mig og forsøg da, om du endnu kan afslaa min Begæring! Hjemme er der mange, hvem det ikke er muligt at komme hid til dig, og jeg kan jo ikke huske alt, hvad jeg har hørt hos dig; jeg vil sikkert glemme meget deraf paa Vejen."

Da en rum Tid var gaaet, drev Længselen Mosheu til atter at opsøge den kære Missionær. Han havde allerede tilbagelagt Halvdelen af sin Rejse til Moffat, da han erfarede, at denne var paa Vej hen til ham, hvorfor han straks vendte om, for at han selv kunde være den første, der bragte sine Landsmænd det glade Budskab om Missionærens Komme.

Kort efter ankom da ogsaa den med Længsel forventede Lærer. Denne ønskede at udhvile sig lidt, da han var udmattet af den lange og besværlige Rejse. Dette fik han dog ikke Lov til. Thi Folket havde forsamlet sig i stor Mængde, for at se den gode Mand, som vilde tale Guds Ord til dem; og selv Kvinderne med deres spæde Børn paa Armen trængte sig frem, for at hilse paa ham; og det blev næsten Midnat, inden han kom til Ro. — Da han den følgende Morgen vaagnede efter sin korte Søvn, fandt han allerede paa ny en hel Skare forsamlet omkring sin Vogn, der havde tjent ham som Natteherberge. Nogle af dem løb staks hen til de andre Beboere og forkyndte dem, at Læreren nu var vaagnet. Uden Ophold kom de alle, som vare i Stand til at gaa, og stillede sig i tavs Forventning omkring Vognen, der paa den Dag maatte træde i Stedet for Prækestol. Missionæren sang først en Salme med nogle af sine Folk, saa godt som disse formaaede, læste derpaa et Kapitel af det ny Testamente og holdt en Bøn; derefter prækede han over de Ord: „Saa elskede Gud Verden, at han hengav sin enbaarne Søn." Under hele denne Gudstjeneste herskede den bedste Orden og en andægtig Stilhed, og

Præsten følte sig usædvanlig styrket og oplivet i Aanden; thi han mærkede tydelig, at Guds Aand virkede gennem Ordet paa Tilhørernes Hjerter.

Om Aftenen forsamlede Folket sig i det venlige Maaneskin atter omkring Vognen, for at høre Livets Ord. Missionæren fortalte dem blandt andet Patriarkernes eller de israelitiske Stamfædres Historie, for at vise dem, hvori den sande Gudsfrygt bestaar, og hvad den virker. De kunde ikke blive mætte af at høre og siden gentage det hørte for hverandre. Saaledes var Moffat især bleven opmærksom paa en Skare, som havde forsamlet sig omkring et ungt Menneske, der gentog den holdte Præken næsten Ord til andet; han gjorde dette i en højtidelig Tone, med Anstand og Værdighed, og Folket lyttede til med spændt Opmærksomhed. Man kunde tydelig mærke det baade paa ham og hans Tilhørere, at Ordene kom fra Hjertet og gik til Hjertet. Siden efter sagde Missionæren til den unge Taler: „Hvad du formaar, nemlig at huske en hel Præken, det vilde jeg næppe være i Stand til.“ Det unge Menneske pegede med Fingeren paa sin Pande og sagde: „Naar jeg hører om en stor og vigtig Sag, saa bliver den her.“

Den følgende Dag var lige saa anstrengende for Missionæren. Han maatte, saa godt han kunde, tilfredsstille Folkenes Tørst efter Kundskab og navnlig ogsaa lære dem at læse, ved hvilket Arbejde han blev kraftig understøttet af sine Ledsagere. Omkring Moffat selv forsamlede sig en Kreds af Stedets fornemmere Beboere. Han havde liggende for sig et Alfabet med store Bogstaver; paa disse pegede han med en Stok og udtalte dem derpaa højt og tydelig, medens hans videbegærlige Diciple laa paa Knæ rundt omkring, saa at en Del af dem saa Bogstaverne fra den forkerte Side. De eftersigendes Stemmer genløde som en Torden i Lærerens Øren; denne lod sig forlyde med, at det just ikke var nødvendigt at skrige saa højt; men en af de ældre Disciple sagde: „Jo højere jeg skriger, desto bedre ville disse Sædekorn (saaledes kaldte han Bog-

staverne) gaa over min Tunge." — Efter at nu Læreren, sysselsat med denne Undervisning, havde siddet i bøjet Stilling til langt ud paa Natten, fik han til sidst, som en Følge heraf, saa ondt i Ryggen, at han ikke længere kunde holde det ud; han længtes højlig efter Hvile. Men næppe havde han hørt op med dette Arbejde, førend en Skare af Piger og Ynglinge kom løbende imod ham med den indstændige Begæring, at han dog endelig vilde lære dem at synge. Høvdingernes Sønner og Døtre trak og skøde den kære Lærer hen til en af de anseligste Boliger i Nærheden, og han maatte give efter for deres Begæring og foresynge dem Alfabetet efter en let og bekendt Melodi, og alle stemmede i med hjertelig Røst, det bedste de kunde. Man troede derved lettere at skulle lære den Kunst, hvorefter de længtes, nemlig at læse den hellige Skrift.

Da Moffat omsider skulde til at rejse, samlede han endnu engang de venlige Folk omkring sig. Han formanede dem alle til at holde fast ved den Grund, som han havde lagt, og gav dem fornøden Anvisning til at bygge videre paa denne Grund. Han indbød dem til at besøge de nærmeste Missionspladser, indtil der kunde blive draget mere Omsorg for den nye Menighed. Alle Hjerter fulgte den bortdragende Lærer, som kunde de ikke skilles fra ham; unge og gamle ledsagede ham langt ud over Grænserne af deres Marker og Græsgange; der bleve de endnu længe staaende og skuede, saa længe de kunde se noget af ham, med Taarer i Øjnene ud efter det kære Fredens Sendebud, hvis Hjerte slog højt af taknemmelig Glæde, naar han tænkte tilbage paa de aandelige Velsignelser, hvorpaa de sidste Dage havde været saa rige.

57. En mærkværdig Tigger.

Rom. 10, 8: Ordet er dig nær, i din Mund og i dit Hjerte, nemlig det Troens Ord, som vi forkynde.

Den bekendte Missionær Williams, som i Aaret 1840 blev dræbt af de indfødte paa Sydhavsøerne,

fortæller følgende: „Hver Gang jeg gik fra det ene af vore Missionsanlæg paa Øen Rarotonga til det andet, tilbrog en stakkels Krøbling sig min Opmærksomhed; han havde mistet begge sine Ben, og saa ofte han saa mig, rokkede han mig glad i Møde paa Knæerne. „Velkommen, du den allerhøjeste Guds Tjener", raabte han, „du har bragt Lyset til denne mørke Ø, og dig have vi at takke for Frelsens Ord." Synet af denne Mand bevægede mig dybt. En hæslig Sygdom havde ædt hans Hænder og Fødder af, saa at han nu blot kunde bevæge sig kummerlig paa Knæerne. Desuagtet fandt jeg, at den stakkels Mand var særdeles flittig og ikke alene holdt sin Hytte i god Orden, men ogsaa forskaffede sin Kone og sine tre Børn det fornødne Underhold. For at kunne grave Jorden brugte han, i Stedet for Spade, et tilspidset Stykke Egetræ; paa dette trykkede han med hele sit Legemes Vægt, tilberedte Jorden og satte Planterne deri med Stumperne af Armene. Paa hans venlige Hilsen spurgte jeg ham, hvad han da vidste om Frelsens Ord. „Jeg ved," svarede han med glad Frimodighed, „at Jesus Kristus er kommen til Verden for at gøre Syndere salige." Paa mit Spørgsmaal om, hvad han da vidste om Jesus Kristus, svarede han: „Jeg ved, at han er Guds Søn, og at han døde paa Korset, for at udslette Menneskenes Synder med sit Blod og gøre dem evig salige i Himmelen." „Komme da alle Mennesker i Himmelen efter deres Død?" spurgte jeg. „Oh nej," svarede han, „kun de, som af Hjertet tro paa Kristus." „Uden Tvivl beder du ogsaa?" vedblev jeg. „Ja," sagde han, „jeg beder altid, naar jeg graver min Jord, men i Særdeleshed tre Gange om Dagen, og jeg holder Gudstjeneste Morgen og Aften med min Familie." „Hvad beder du da, min kære Mand?" spurgte jeg ham. „Jeg siger: oh Herre, jeg er en stor Synder og kan ikkun ved Jesu Kristi Blod blive renset fra min Synd; giv mig min Frelsers Retfærdighed, at den kan pryde mig, og giv mig ogsaa Jesu Kristi gode Aand, at han kan undervise mig og gøre mit Hjerte godt, for at

jeg kan blive saadan, som Jesus var og komme i Himmelen, naar jeg dør." — „Det er ret bedet," sagde jeg; „men hvorledes er du kommen til saadan Erkendelse?" „Fra hvem anden kunde jeg have faaet den end fra dig? Du har jo bragt Frelsens Budskab til vor Ø." — „Det er sandt," svarede jeg; „men jeg husker ikke, at jeg nogen Sinde har set dig ved vor Undervisning og vor Gudstjeneste; hvorledes er du da kommen til den Erkendelse? — „Det kan jeg let sige dig," svarede han; „naar Folk vendte tilbage fra Gudstjenesten, saa satte jeg mig ned ved Vejen og tiggede af enhver, som kom forbi, en Bid af det Ord, de havde hørt. En gav mig eet Stykke, en anden et andet. Dem samlede jeg sammen i mit Hjerte, tænkte derover og bad Gud om, at han dog vilde oplyse min Forstand, for at jeg ogsaa kunde lære at forstaa lidt af hans Ord."

En saadan Tigger havde jeg aldrig før truffet paa, siger Missionæren, og vi andre maa vel sige det samme.

58. En daarlig Gavmildhed.

Luk. 11, 28: Salige ere de, som høre Guds Ord og bevare det.

En Præst prækede engang over de Ord: „Hvad gavner det Mennesket, om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa min Sjæl?" (Matth. 16, 26). I Løbet af sin Tale kom han blandt andet til at sige, at mange toge Skade paa deres Sjæl derved, at de vare for gavmilde. Da han nu mærkede, at Tilhørerne spidsede Øren og saa med Forundring paa hverandre, som om de vilde sige: „hvad mon det skal betyde?" saa gentog han hine Ord med højtidelig Alvor og forklarede dem nøjere saaledes: „Mange," sagde han, „besøge Kirken, høre Prækenen og uddele den, naar den er forbi, til højre og venstre. Den første Del af den, sige de, er til denne Mand, den sidste til denne Kone; hine Formaninger passe paa de og de Personer, og disse Trusler angaa de og de Syndere.

Saaledes give de hele Talen bort og beholde intet deraf for sig selv. De gaa uden om Ordet og anvende det kun paa andre, i Stedet for at anvende det paa sig selv og sige: „Du er Manden!"

Det fjerde Bud.

XIII. Børn.

59. Den brave Søn.

1 Tim. 5, 4: Om nogen Enke har Børn, da lad dem først lære at øve gudelig Kærlighed mod deres eget Hus og vederlægge Forældrene, thi dette er godt og behageligt for Gud.

Den berømte preussiske General Ziethen var i sin Ungdom Page*) ved Frederik Vilhelm den Førstes Hof. Hans Moder var en fattig Enke, derfor vilde han gerne hjælpe hende. Men han kunde intet undvære af sin knappe Lønning. Dog Kærligheden fandt snart paa Raad. Hver Nat maatte nemlig en Page vaage i et Værelse tæt ved Kongens Sovekammer, for straks at kunne være ved Haanden, naar denne forlangte noget. De skiftedes dertil. Mange faldt det imidlertid for besværligt, og de overdroge deres Vagt til andre. Den fattige Page begyndte derfor at vaage hos Kongen om Natten for nogle af sine Kammerater; denne hans Tjeneste blev betalt, og de Penge, han fik derfor, sendte han da til sin trængende Moder, som han elskede højt. Engang kunde Kongen ikke sove om Natten; han ringede derfor paa den vagthavende Page som skulde hente ham en Bog at læse i, men ringede

*) Pager vare unge Adelsmænd, som tjente ved Hoffet og vare til Kongens og andre fyrstelige Personers Opvartning.

flere Gange forgæves. Endelig stod han selv op og gik ind i Sideværelset, for at se, om der ingen Page var. Her fandt han den brave Yngling, som vaagede af Kærlighed til sin Moder. Han sad ved Bordet; foran ham laa et Brev til hans Moder, som han havde begyndt at skrive paa; men under dette Arbejde var han falden i Søvn. Kongen listede sig derhen, tog Brevet og læste Begyndelsen deraf, som lød saaledes: „Min elskede Moder? Det er nu allerede den tredje Nat, jeg holder Vagt for Betaling. Jeg kan næsten ikke holde det ud længer. Imidlertid glæder jeg mig ved, at jeg nu igen kan sende dig ti Rigsdaler, som jeg har sparet sammen til dig.“ Kongen lod Ynglingen sove, gik ind i sit Værelse og hentede to Ruller med Dukater, stak en i hver af hans Kjolelommer og lagde sig derpaa atter i Sengen. Da Pagen vaagnede og fandt Pengene i sine Lommer formodede han straks, hvor de vare komne fra. Han glædede sig vel derover for sin Moders Skyld, men blev tillige forskrækket over, at Kongen havde truffet ham sovende, idet han derhos takkede allerunderdanigst for den naadige Gave, som var kommen ham vel til Pas. Kongen roste hans barnlige Kærlighed, gjorde ham kort efter til Officer, skænkede ham en anselig Pengesum, for at kunne anskaffe sig alt, hvad han i sin Stilling behøvede, og beforbrede ham siden fra den ene Ærespost til den anden, forbi han blev lige saa tapper Kriger, som han havde været en brav Søn.

Det var den samme General Ziethen, der paa sine ældre Dage, da Kong Frederik den Anden engang spøgede med ham og vilde have ham lidt til Bedste for hans alvorlige Gudsfrygt, rolig svarede: „Det har endnu aldrig skadet Deres Majestæt eller Krigshæren, naar jeg i Spidsen for mine Ryttere raabte „stoler paa Gud!“ og med dette Raab huggede ind imellem min Konges Fjender.“

60. Den omhyggelige Datter.

Sir. 7, 28—29: Ær din Fader af ganske Hjerte og glem ikke din Moders Smerter. Kom i Hu, at du er avlet af dem, og hvad kan du give dem igen for det, som de have gjort imod dig?

Kong Gustav den Fjerde af Sverrig red engang igennem en Landsby, uden at man vidste, hvem det var. Han blev her opmærksom paa en ung Bondepige, som drog Vand op af en Brønd. Hendes hele Væsen havde noget godt og behageligt ved sig. Han bad hende om en Drik Vand. „Gerne," var hendes Svar, idet hun venlig og frimodig rakte ham Vandet; „men De maa undskylde, at jeg skynder mig, thi jeg kan ikke komme hurtig nok hjem til min Moder." — „Hvorfor har du saadant Hastværk?" spurgte Kongen. „Min Moder er syg og har ingen uden mig til at pleje sig," svarede Pigen. „Før mig hen til din Moder," sagde Kongen, „jeg vil lære hende at kende, siden du har hende saa kær." Han steg derpaa af Hesten og gik med hende. „Oh, jeg elsker inderlig min Moder; var jeg blot saa lykkelig, ret at kunne vise min Kærlighed til hende i Gerningen," ytrede Pigen undervejs. Endelig traadte de ind i en ringe Hytte, hvorfra et dybt Suk lød dem i Møde. Paa et simpelt Straaleje laa en gammel Kone plaget af mange Smerter. Pigen traadte hen til hende og sagde: „Kære Moder, her er en fremmed Herre, som vil se til jer." — „Stakkels Kone," sagde Gustav, „hvor jeg beklager eder!" — „Ak," svarede den syge, „min Tilstand vilde være endnu sørgeligere, dersom Gud ikke havde givet mig denne gode Datter, som gør sig al optænkelig Umage for at lette mine Lidelser. Dag og Nat arbejder hun for at ernære mig. Gud velsigne hende derfor!" tilføjede hun med Taarer. Gustav blev meget bevæget og udbrød: „Tag denne Pung; jeg er eders Konge, eders Fader; nu føler jeg ret Glæde ved at være eders Konge; jeg vil give eder et Bevis paa, at jeg har Velbehag i eders Retskaffenhed. Bliv kun ved," sagde han til Pigen, „at sørge for din Moder." — Næppe var Gustav kommen til-

bage til Stockholm, før han udsatte en aarlig Understøttelse baade for Moderen og Datteren, hvilken efter den enes Død udelt skulde tilfalde den anden.

61. Ritmester Kurzhagen og hans Forældre.

Sir. 3, 7: Ær din Fader med Gerning og Ord, at Velsignelse maa komme over dig fra ham.

I den tapre General Ziethens Regiment stod en Ritmester, ved Navn Kurzhagen. Han nedstammede fra fattige meklenborske Bønderfolk, var en klog og dygtig Mand og havde derhos et barnligt Sind. Da Syvaarskrigen var endt, i hvilken han havde udmærket sig, holdt han sit Indtog i Hovedstaden tillige med Regimentet. Hans Forældre vare komne ind fra Landet, for at modtage Sønnen, som de nu ikke havde set i flere Aar, og ventede ham paa Torvet. Aldrig saa snart havde han faaet Øje paa dem, før han sprang af Hesten og omfavnede dem med Glædestaarer. Kort efter kom de til ham i hans Hus og spiste gerne ved hans Bord, selv naar han havde fremmede. Herover spottede engang en Officer; men Kurzhagen svarede: „Skulde jeg ikke elske og takke mine Forældre, som ere mine første Velgørere? Jeg var deres Barn, før jeg blev Kongens Ritmester.“ — Denne smukke Opførsel fik General Ziethen at vide og meldte sig selv, tillige med flere fremmede, til Gæst hos Kurzhagen; men denne Gang ønskede hans Forældre selv ikke at være til Stede, da de vilde føle sig forlegne i saa fornemt Selskab. Da man skulde gaa til Bords, spurgte Generalen: „Men Kurzhagen, hvor er Deres Forældre? Jeg haaber dog, at De lader dem spise ved deres Bord.“ Ritmesteren smilede og vidste næsten ikke, hvad han skulde svare. Da stod Ziethen op, gik ud og hentede selv Forældrene, lod dem sætte ved Siden af ham, tog derpaa sit Glas og sagde: „Mine Herrer, lad os drikke en Skaal for dem, som ere Forældre til en fortjent Søn, der viser, at en taknemmelig Søn er mere værd end en hovmodig Ritmester.“ Senere

fortalte Generalen Kongen om denne Ritmesters store Kærlighed til sine Forældre, og dette glædede Frederik den Anden meget. Da Kurzhagen engang kom til Berlin, blev han tilsagt at spise ved det kongelige Taffel. „Hør engang, Hr. Ritmester," sagde Kongen til ham, for at prøve hans Sindelag, „fra hvilket Hus nedstammer De egentlig, og hvad er Deres Forældre for Folk?" — „Deres Majestæt," svarede Kurzhagen, „jeg nedstammer fra et Bondehus, og mine Forældre ere Bønder, med hvilke jeg nu deler den Lykke, jeg har Deres Majestæt at takke for." — „Det er, som det skal og bør være," udbrød Kongen fornøjet; „hvo der ærer sine Forældre, er en brav Mand; men hvo som ringeagter dem, fortjener ikke at være født til Verden."

62. Den fromme Datters Forbøn.

1 Joh. 5, 14: Dette er den Fortrøstning, som vi have til Gud, at dersom vi bede om noget efter hans Vilje, da hører han os.

En lille Pige paa ti Aar, som havde en haardhjertet Moder, var allerede bleven tidlig greben af Evangeliet om den Herres Jesu Kærlighed til ham. Hvad der især gjorde et dybt Indtryk paa hendes Hjerte, var det, som Frelseren siger: „Hvo mig elsker, skal elskes af min Fader; og jeg vil elske ham og aabenbare mig for ham" (Joh. 14, 21); disse Ord stode altid levende for hendes Sjæl. Men netop derfor fik hun en haardere Behandling end de andre Søskende. Engang blev hun af denne sendt hen til den nærmeste Landsby, for at hente noget. Paa Vejen mødte hun en Præst. Han saa Taarer i hendes Øjne og spurgte hende: „Hvorfor græder du, mit Barn?" — „Jeg græder over mig selv," svarede Pigen, „fordi jeg elsker min Herre Jesus alt for lidt, ham, hvem jeg skulde elske mere end alt andet i Verden, og dernæst græder jeg over min Moder, fordi hun slet ikke elsker den Herre Jesus." — „Men du synes jo ogsaa at bede; hvad har du da bedet om?"

spurgte Præsten hende fremdeles. „Jeg bad for mig selv, men ogsaa for min kære Moder, at den Herre Jesus vilde aabenbare sig for hende, for at hun ret kunde komme til at elske ham,“ svarede Pigen. „Bliv kun ved saaledes at bede, kære Barn, din Bøn skal blive bønhørt,“ sagde Præsten og gik derpaa sin Vej. Da Pigen var vendt tilbage til sin Moder, kom denne hende første Gang kærlig i Møde og sagde: „Har du tænkt paa mig undervejs?“ — „Ja, Moder:“ — „Har du bedet for mig til Gud?“ — „Ja, det har jeg, kære Moder!“ — „Hvad har du da bedet om?“ — „At den Herre Jesus vilde være dig ret venlig og naadig, at vi begge engang maa komme til ham i Himmelen.“ — „Mit gode Barn, jeg har følt det, at du har bedet for mig,“ svarede Moderen; „bed du alle Dage for mig og dine Søskende. Jeg vil ogsaa gøre det og holde din Søster og din Broder til det samme.“ Den lille Pige jublede af Glæde over, at hendes Bøn saa hastig var bleven hørt. Virkelig havde Gud opladt Moderens Hjerte og bøjet hendes haarde Sind. Fra nu af hørte og læste hun flittig Guds Ord og blev en god og trofast Moder.

63. Købmanden og hans Plejedatter.

Salm. 113, 5. 7: Hvo er som Herren vor Gud, der opresser den ringe af Støvet og ophøjer den fattige af Skarnet?

En fattig Enke maatte med sine fem uopdragne Børn tilbringe Natten i en Lade. Gamle, sammentiggede Pjalter bedækkede hende og Børnenes Nøgenhed, men vare ikke i Stand til at beskærme dem mod Vinterens Kulde. Deres Næring bestod som oftest kun af Brød og Vand. Susanne, det ældste Barn, vogtede Faar for en Bonde; de andre Søskende fortjente om Sommeren nogle Skillinger ved at plukke Hindbær i Skoven, og Moderen samlede omhyggelig Pengene, for at kunne købe nogle Klædningsstykker til et af Børnene, som snart skulde konfirmeres. Men var denne Enke end fattig paa timeligt Gods, saa var hun dog

rig paa Tro og Kærlighed til Gud. Hun havde allerede som Barn lært mange smukke Salmer og Bibelsprog, og dem lærte hun igen sine Børn. Daglig bad hun med dem og for dem. Hendes Omsorg i denne Henseende var heller ikke forgæves; den ældste Pige vandrede allerede paa Herrens Vej. Aldrig var hun fortrædelig eller doven, naar hun skulde passe Faarene, men venlig og munter og stedse syssselsat med Arbejde og Bøn eller Sang. Engang red en rig Købmand forbi, som spurgte efter den nærmeste Vej til Staden; hun svarede ham venlig og beskeden, og den fremmede, som syntes om hendes Væsen, gav hende en Sølvmønt og red videre. Men straks efter opdagede Pigen en Brevtaske ved Vejen, som den rejsende havde tabt. Hun tog den op, og straks løb hun, alt hvad hun kunde, og raabte efter Købmanden, indtil hun var saa heldig at naa ham. Denne blev meget glad over Pigens Redelighed og over at have faaet sin Brevtaske igen, hvori der laa Veksler til et Beløb af 20,000 Kroner. Han spurgte hende nu nøjere ud om hendes Omstændigheder, hvorpaa han gav hende en ikke ubetydelig Pengesum til Moderen, og opfordrede hende selv til, saa snart som muligt, at komme til ham i Staden, hvor han vilde sørge for hende. Pigen kom virkelig, og Købmanden førte hende hen til sin Hustru med de Ord: „Her bringer jeg dig igen en Datter i Stedet for vor salige Amalie.“ Dette deres eneste, haabefulde Barn var død nogle Maaneder i Forvejen og havde kort før sin Død sagt til sin bedrøvede Moder: „Naar jeg er hos Jesus i Himmelen, vil jeg bede ham, at han sender dig og Fader en from Datter igen; men bed du saa igen Fader, at han dog vil omvende sig og ikke bedrøve den Herre Jesus saa tit ved sin Spot og sin Banden.“ Susanne blev snart meget afholdt af sin anden Moder for sit fromme Sinds og sin smukke Sangs Skyld. Ved sit venlige Væsen og sin villige Lydighed vandt hun ogsaa Plejefaderens Tiltro, skønt han ikke kunde lide, at hun sang og bad saa meget. Men Husholdersken især kunde ikke lide den megen Syngen og Beden,

ja, det gik endog saa vidt, at hun undertiden slog hende derfor. Efter en saadan Mishandling løb hun engang ind i sit Sovekammer, knælede ned og bad højt for Husholdersken, at Gud vilde tilgive hende og gøre hende salig. Hun troede at være ubemærket; men hendes Plejefader havde staaet i et Sideværelse og hørt hende. Han traadte derfor ind og blev forskrækket ved at se hende i denne Tilstand; hun var nemlig blodig af de Slag, hun havde faaet. Med barnlig Oprigtighed fortalte hun, hvad der var sket, og bad, at man dog ikke vilde gøre Husholdersken noget for det. „Jeg har," sagde hun, „bedet den Herre Jesus, at han vil tilgive hende og gøre hende salig; og jeg ved, han vil ogsaa gøre det." Disse Ord gjorde et dybt Indtryk paa Købmanden. Fra nu af erkendte han sin indre Uro, som ofte forstyrrede ham midt om Natten. „Dette Barn," sagde han til sig selv, „er salig i sin Gud og Frelser; hvorfor er jeg da saa fuld af Uro?" — Engang spurgte han Susanne: „Beder du ogsaa for mig?" — „Ja, mere end een Gang om Dagen," svarede Pigen. „Jeg tænker, De beder ogsaa for mig, at jeg altid maa være en from og lydig Datter; Moder gør det ogsaa, det ved jeg." Dybt bevæget og tillige beskæmmet svarede Plejefaderen: „Du er et lykkeligt Barn; Guds Velsignelse vil hvile over dig. Gud gøre mig saa salig, som du er! Bliv kun ved at bede for mig." Susannes Bøn og Svar prægede sig dybt i hans Hjerte. Han maatte græde, naar han tænkte: „Denne Pige beder for den, der har fornærmet hende, beder ogsaa for dig, og du har endnu aldrig bedet hverken for dig eller dette Barn!" For første Gang i sit Liv følte han sig tilskyndet til at knæle ned og anraabe Herrens Navn, og Gud skænkede ham efterhaanden Naade til at omvende sig og tro paa Syndernes Forladelse. Hans fromme Ægtefælle lagde i Stilhed Mærke til denne Forandring, som foregik med ham. Hendes Hjerte udgød sig i Lov og Tak til Herren, da hun hørte, hvad det var forefaldet imellem hendes Mand og Susanne, og hvilken Naade

Gud havde ladet ham vederfares. Fra nu af blev denne Families Bolig et Bedehus, et Sæde for en lille Kristen-Menighed; thi ogsaa Husholdersken omvendte sig til Herren, da hun erfarede Susannes ydmyge og oprigtige Kærlighed.

64. De utaknemmelige Børn.

Sir. 3, 11: Kære Barn, hjælp din Fader, naar han bliver gammel, og bedrøv ham ikke, medens han lever.

Gamle og vise Mænd have med Rette sagt: „Gud, Forældre og Lærere kan man aldrig noksom takke og gengælde." Men desværre, det gaar alt for tit her i Verden efter det bekendte Ordsprog: at een Fader kan lettere ernære seks Børn, end seks Børn een Fader. Man har saaledes en Fortælling om en Fader, som i levende Live gav sine Børn alt, hvad han ejede, idet han ventede, at de saa siden skulde underholde ham. Da han nu havde været hos den ældste Søn, blev denne ked af ham og sagde: „Fader, i Nat har min Kone født en Søn, og hvor eders Lænestol staar, der skal hans Vugge staa. Vil I ikke flytte hen til min Broder, som har en større Stue?" — Da han nu havde været en Tid hos den anden Søn, blev denne ogsaa træt af ham og sagde: „Fader, I vil gerne have et varmt Værelse, og jeg faar ondt i Hovedet deraf; vil I ikke gaa til min Broder, som er Bager, han kan bedre taale det!" Faderen gik, og da han havde været hos den tredje Søn i nogen Tid, blev han ogsaa denne til Besvær, saa at han sagde: „Fader, hos mig gaar man bestandig ud og ind, og I faar ikke eders Middagssøvn; vil I ikke hellere hen til Søster Katrine, hvor der er mere roligt?" Og den gamle, som mærkede, hvad Klokken var slaaet, sagde ved sig selv: „Velan, det vil jeg gøre; jeg vil drage bort og forsøge at bo hos mine Døtre. Kvinderne have i Almindelighed et blidere Hjerte." Men da han havde været en Tid hos sin Datter, blev hun ogsaa ked af ham og foregav, „at hun altid var i en skrækkelig

Angest, saa ofte Faderen gik til Kirke eller andetsteds hen og maatte ned af den høje Trappe; hos Søster Elisabet behøvede han ikke at gaa ned ad nogen Trappe, thi hun boede i Stuen." For at holde Fred, gav den gamle hende for et Syns Skyld Ret og begav sig til den anden Datter. Og da han havde været hos hende et Par Dages Tid, faldt han ogsaa hende til Byrde, hvorfor hun ved en tredje Person gav ham at forstaa, at hendes Værelser vare alt for fugtige for en Mand, som plagedes af Gigt; hendes Søster, som var gift med Graveren ved St. Johannes-Kirke, havde derimod en meget tør og sund Bolig. Den gamle troede selv, at hun kunde have Ret, og begav sig til sin yngste Datter Lene. Og da han havde været en ganske kort Tid hos hende, sagde hendes Søn til sin Morfader: „Moder sagde i Gaar til Moster Elisabet, at for eder findes ikke noget bedre Kvarter end i et Kammer, saaledes som Fader graver det." Over denne Tale brast den gamles Hjerte, saa at han sank tilbage i sin Lænestol og døde. St. Johannes Kirkegaard modtog ham og var barmhjertigere imod ham, end hans seks Børn; thi der kan han nu sove uforstyrret og i Fred.

65. Den taknemmelige Søn.

Sal. Ordsp. 10, 1: En viis Søn glæder sin Fader, men en daarlig Søn er sin Moders Bedrøvelse.

En Fyrste traf en Dag paa en Spadseregang en flittig og munter Mand, som arbejdede paa Marken, og indlod sig i Samtale med ham. Efter nogle Spørgsmaal fik han at vide, at Marken ikke var hans egen, men at han var Daglejer og arbejdede for tre Mark om Dagen. Fyrsten kunde ikke i en Hast regne ud, hvorledes det var muligt at komme ud af det med saa lidt og endda være ved saa godt Mod, og han ytrede sin Forundring derover. Men Manden svarede: „Det saa galt ud, hvis jeg brugte saa meget. Jeg maa komme ud af det med en Tredjedel. Af de to andre Tredjedele bruger jeg den ene til at betale min Gæld

med, og den anden sætter jeg paa Rente." Dette var den gode Fyrste en ny Gaade. Men den muntre Husmand blev ved og sagde: „Jeg deler min Fortjeneste med mine gamle Forældre, som ikke mere kunne arbejde, og med mine Børn, som først skulle lære det. Hine gengælder jeg den Kærlighed, de have vist mig i min Barndom: det er min Gæld som jeg betaler. Af disse, nemlig Børnene, haaber jeg, at de engang i min Alderdom ikke ville forlade mig; det er den Kapital, jeg sætter paa Rente." Fyrsten syntes saa godt om Manden, at han tog sig af hans Sønner, og disse bleve i Tiden lige saa brave Mænd, som deres Fader havde været, og understøttede ham rigelig paa hans gamle Dage.

66. Træfadet.

Matth. 15, 4: Gud har budet, sigende: ær Fader og Moder; og hvo som bander Fader eller Moder, skal visselig dø.

En gammel Mand, som var meget svækket baade paa Syn og Hørelse og rystede af Alderdom, var til Huse hos sin Søn. Fortrydelige over, at han undertiden spildte noget, vilde Sønnen og Sønnekonen ikke længere lade ham spise ved Bordet, men gave ham noget paa et Lerfad i Kakkelovskrogen, og han fik endda næppe saa meget, at han kunde spise sig mæt. Han saa ofte bedrøvet hen til Bordet, og Taarerne stode ham i Øjnene. Engang var han saa uheldig, at han slog et Lerkar itu, hvoraf han spise; den unge Kone skændte derfor meget paa ham, men han tav ganske stille dertil og sukkede. Da købte hun et Træfad til ham for et Par Skilling, og af dette maatte han nu spise den anden Middag. Medens de nu sad og spiste, slæbte deres Søn, en Dreng paa fire Aar, nogle Pinde og Brædbestumper sammen paa Gulvet. Faderen spurgte ham, hvad han vilde gøre med dem, og den lille svarede ganske troskyldig: „Jeg vil lave et Trug af dem, og deraf skal du og Moder spise, naar jeg bliver stor." Da hans Forældre hørte disse

Ord, slog det dem, at de behandlede den gamle saa slet, og de tænkte paa, at det samme kunde vederfares dem i deres Alderdom. De saa nogen Tid paa hinanden, gave sig derpaa til at græde bitterlig og førte den gamle Mand hen til Bordet, for at han kunde spise med dem som sædvanlig.

67. Soldaten.

Sir. 35, 2: Hvo som er taknemmelig, er som den, der ofrer fint Mel, og hvo som gør Barmhjertighed, er som den, der ofrer Takoffer.

For en Del Aar siden lod Storhertugen af Baden en simpel Soldat komme for sig. Soldaten indfandt sig og blev ført frem af sin foresatte; han havde vel ikke nogen ond Samvittighed, men var dog angest, fordi han skulde fremstilles for en saa stor Herre, uden at vide hvorfor. Storhertugen tiltalte ham venlig, overrakte ham en Pung med Guldpenge i og lovede, at han med det første skulde gøre ham til Underofficer. Men da Soldaten atter var kommen ud paa Gaden, kunde han ikke skjule sine Følelser; han saa med inderlig Taknemmelighed op til Himmelen og sagde: „Oh Gud, det skal bekomme mine Forældre godt." Soldaten havde nemlig endnu baade Fader og Moder levende, og disse vare meget fattige. Da hans Tjenestetid var udløben, lod han sig derfor hverve paa ny og solgte saaledes seks Leveaar; for Haandpengene købte han et Stykke Jord til sine Forældre, som han elskede højt. Men Jorden, som var af ringe Beskaffenhed var ikke tilstrækkelig til at ernære de to gamle Folk; da afknappede han oven i Købet hver Dag 4 Skilling fra sin daglige Lønning, og sendte Forældrene Tid efter anden, hvad han havde sparet sammen til dem. Men da de nu paa Grund af Alderdomssvaghed ikke længere kunde dyrke Jorden, og dog heller ikke kunde føre det over deres Hjerte at modtage den sidste Skilling af Sønnen, saa gik de en Dag med stor Besværlighed til Karlsruhe, uden at

Soldaten vidste af det, og bad Hertugen om en Understøttelse og fortalte ham Sagens Omstændigheder. Storhertugen glædede sig meget derover, lovede dem en aarlig Understøttelse og lod i den Anledning Soldaten komme for sig, som ovenfor er fortalt.

68. Barnlig Kærlighed.

Rom. 2, 14: Efterdi Hedningene, som ikke have Loven, gøre af Naturen Lovens Gerninger, da ere de, endskønt de ikke have Loven, sig selv en Lov.

I Kejserdømmet Kina findes en Lov, ifølge hvilken de Embedsmænd, som med Flid forvanske de offentlige Midler, skulle miste begge deres Hænder. Engang havde en underordnet Embedsmand gjort sig skyldig i denne Forbrydelse og var saaledes bestemt til at lide denne grusomme Straf. Men hans Datter tog Mod til sig og gik hen til Kejseren, for at bede for sin Fader. I dybeste Underdanighed kastede hun sig ned for hans kejserlige Majestæts Fødder og sagde: „Jeg nægter ikke, store Kejser, at min ulykkelige Fader har fortjent Straffen, og han maa efter Lovens Strenghed miste sine Hænder. Her ere de!" — Ved disse Ord tog hun sine Handsker af, rakte sine egne Hænder frem for Kejseren og vedblev saaledes: „Ja, store og mægtige Kejser, disse to Hænder tilhøre min ulykkelige Fader. De ere unyttige til hans Families Underhold, tag dem derfor og lad blot min Fader beholde sine, hvormed han ernærer min Bedstefader, mine Brødre, mine Søstre og mig.

Kejseren blev rørt ved denne gode Piges barnlige Kærlighed. Han roste hendes Opførsel, lod hende gaa hjem i Fred og benaadede Faderen for hans Datters Skyld.

XIV. Forældre.

69. Augustin og Monika.

Es. 49, 15—16: Kan og en Kvinde glemme sit diende Barn, at hun ikke forbarmer sig over sit Livs Frugt? Ja, om hun end kunde glemme det, jeg glemmer dig dog ikke; se, jeg tegnede dig paa begge mine Hænder.

Den berømte Kirkefader Aurelius Augustinus havde en fortræffelig Moder, som hed Monika. Hun var født af fromme, kristelige Forældre. Sin gode Opdragelse skyldte hun dog ikke blot sine Forældre, med især en gammel Pige, som altid havde været i Familien; thi Monikas Fader havde hun baaret paa sine Arme, havde siden Omsorg for hans Børn og holdtes paa sine gamle Dage for sin kristelige Opførsel i stor Ære af sit Herskab. Som Ægtefælle udmærkede Monika sig ved sin venlige og sagtmodige Opførsel, og sine Børn opdrog hun med samvittighedsfuld Omhu og blev meget bedrøvet, naar hun saa nogen af dem afvige fra Herrens Vej. Alt fra den tidlige Barndom af talte hun gerne med dem om den Herre Kristus og det evige Liv. Dog fik hun snart Sorg af Sønnen Augustin paa Grund af hans slette Levned. Da tog Moderen ham for sig i Enrum og formanede ham paa det kærligste til at afholde sig fra Kødets Synder og søge Herren. Men desværre slog Sønnen hendes Formaninger hen i Vejr og Vind, og hun fik siden dobbelt Grund til at sørge, da hun erfarede, at han havde antaget Manikæernes falske og fordærvelige Lære. Hun græd over hans aandelige Død, mere end andre Mødre over deres Sønners legemlige Død. Dog, allerede dengang, da hendes Hjerte var saa bekymret, trøstede Gud hende paa en underfuld Maade ved en Drøm. Hun drømte nemlig en Nat, at hun stod paa et lige Bræt og saa en Yngling med smilende Aasyn komme hen til sig, medens hun selv var bedrøvet. Da Ynglingen nu spurgte hende om Aarsagen til hendes Sorg, svarede hun, at hun begræd sin Søn Augustinus. Nu trøstede Ynglingen hende og sagde: „Vend dig om, saa skal

du se, at hvor du staar, staar og din Søn." Hun vendte sig da om og saa Augustin staa ved sin Side paa det samme Bræt. Disse trøstefulde Ord bevarede hun som en Skat i ni samfulde Aar, i hvilke hun endnu maatte begræde sin Søns Forvildelser. Ogsaa et Svar, som hun fik af en from Biskop, til hvem hun klagede sin Nød, trøstede hende meget. Biskoppen afslog hendes Begæring om at gendrive Sønnens Kætteri: „Han er endnu ung," sagde han, „og derfor opblæst og ulærvillig; men giv kun Tid, lad ham være, hvor han er, og glem blot ikke at bede til Herren for ham: saa skal han vist selv med Tiden erfare, hvad for en gruelig Vildfarelse han er kommen i." Monika trængte imidlertid stadig ind paa Biskoppen, at han skulde se Augustinus og tale med ham. Biskoppen sagde da halvt fortrydeligt: „Gaa fra mig! saa sandt du lever, det er umuligt, at denne Taarers Søn kan gaa til Grunde." Dette Udsagn antog hun for lige saa sikkert, som om det havde lydt fra Himmelen.

I sit 20de Aar fik Augustin i Sinde at drage til Rom, for der at opsøge sig en større og mere glimrende Virkekreds. Denne Rejse var hans Moder meget imod. Hun fulgte ham lige ned til Havet og bønfaldt ham, at han dog enten vilde blive tilbage eller tage hende med. Augustin vilde ingen af Delene. Han foregav derfor, at han havde forandret sin Beslutning og vilde blive, men at han blot vilde følge en Ven om Bord, som skulde sejle bort. Saaledes rejste han om Natten, medens Moderen, som sad og ventede paa ham, græd og bad Gud, at han ikke vilde lade ham rejse. Da hun næste Morgen kom ned til Stranden, var hendes Søn borte. Hun vidste ikke, at Herren havde i Sinde at redde hendes Søn. Derfor græd hun og jamrede sig, idet hun sukkende søgte efter den, hun sukkende havde født til Verden. Dog, efter at hun en Stund havde klaget over Augustins Falskhed og Grusomhed, begyndte hun atter at bede for ham og vendte saa alene hjem.

Den kærlige Moder kunde dog ikke ret længe ud-

holde Adskillelsen fra sin Søn; hun rejste efter ham og fandt ham efter mange Besværligheder i Majland, hvor Augustin imidlertid bleven Lærer i Veltalenhed. Da han nu fortalte hende, at han vel ikke mere var en Manikæer, en Kætter, men heller ikke en rettroende Kristen, saa han ikke nogen overvættes Glæde paa hendes Ansigt, skønt jo dog en stor Del af hendes daglige Bøn var gaaet i Opfyldelse. Sønnen var vel reven ud af Løgnens Snare, dog uden endnu at have fundet Sandheden. Imidlertid var hun overbevist om, at Gud, som havde lovet hende noget helt, vilde give det, som stod tilbage. Dette Haab meddelte hun ogsaa Augustin, idet hun sagde, at det var hendes Tro til Kristus, at han, inden hun døde, vilde lade hende se Sønnen som en rettroende Kristen.

Endelig kom den Dag, efter hvilken Monika saa længe havde sukket. Augustin blev opvakt af sin Syndesøvn og kom til Sandheds Erkendelse. Monika var den første, hvem han fortalte denne store Forandring og alle de Omstændigheder, som havde bevirket den. Nu glædede hun sig, nu jublede hun og takkede den gode Gud, som endelig i Virkeligheden lod hende se den kære Søn staa der, hvor hun for saa mange Aar siden havde set ham i Drømme. I den Anledning sagde hun engang til Augustin: „Hvad mig angaar, saa har dette Liv ingen Tillokkelser mere for mig. Jeg har jo nu opnaaet alt, hvad jeg i denne Verden ventede. Jeg ønskede at blive her, for at se dig som en Kristen, inden jeg døde. Gud har givet mig endnu mere; jeg har set dig foragte den jordiske Lykke og dog blive hans Tjener: hvad skal jeg her nu længer?" Og denne Forudfølelse blev til Vished. Hun skulde ikke mere se sit jordiske Fædreland; thi kort efter blev hun syg, just som Familien vilde indskibe sig, for at sejle hjem til Afrika, og hensov salig i Troen i sit 56de Aar.

70. Johan af Sachsen.

Salm. 78, 5: Herren opreiste sig et Vidnesbyrd i Jakob og satte en Lov i Israel, hvilken han bød vore Fædre at kundgøre deres Børn.

Da nogle Adelsmænd engang raadede den fromme Kurfyrste, Johan af Sachsen, Luthers Beskytter og Ven, at han ikke skulde holde sine Sønner saa meget til Læsning, men mere til ridderlige Øvelser, svarede han: „Ej, ej, det lærer sig som af sig selv, hvorledes man skal hænge to Ben over en Hest, værge sig imod en Fjende og imod vilde Dyr og fange en Hare. Det er noget, som selv mine Rideknægte forstaa. Men hvorledes man skal leve gudfrygtig, regere kristelig og forestaa Land og Rige lovlig, dertil behøver jeg og mine Sønner lærde og fromme Folk, der kunne tale om Herrens underlige Gerninger, og fromme Bøger samt Guds Aand og Naade."

71. Luther som Opdrager.

Sal. Ordsp. 13, 24: Hvo, som elsker sin Søn, tugter ham tidlig.

Saa venlig og kærlig Luther ellers var imod sine Børn, saa streng og alvorlig var han ogsaa imod dem, naar de virkelig havde forset sig og tilsidesat hans Formaninger. Dette var engang Tilfældet med den ene af hans Sønner, som derfor ikke i tre Dage maatte komme for hans Øjne. Luthers Kone og nogle Venner søgte at lægge et godt Ord ind for ham; men forgæves. Han svarede: „Jeg vilde hellere have en død Søn end en ulydig og uopdragen Søn."

72. Ærkebiskop Anselm og Klosterforstanderen.

Sir. 30, 11: Lad Barnet ikke raade sig selv i Ungdommen, og se ikke igennem Fingre med dets Daarligheder.

En Klosterforstander talte engang med Ærkebiskop Anselm af Kanterbury og klagede over den genstridige Ungdom, som, hvor meget man end slog den, dog ikke

vilde lade sig forbedre. Ærkebiskoppen svarede: „Et godt Tegn for Deres Opdragelseskunst!“ „Er det da vor Skyld?“ sagde Abbeden. „Vi søge paa alle Maader at tvinge de unge til at blive bedre Mennesker, men vi udrette dog intet.“ — „I tvinge dem,“ svarede Anselm. „Sig mig dog, min kære Abbed, naar I plantede et Træ i eders Have, og I indesluttede det straks fra alle Sider saaledes, at det ikke kunde udbrede sine Grene til nogen af Siderne, og I efter nogle Aars Forløb igen satte et saadant Træ ud i den frie Luft, hvad mener I da vel, at der vilde være blevet af det? Vistnok ikke andet end et ubrugbart Træ med krumme, sammengroede Grene. Og hvem var vel Skyld deri andre end I, som havde indesluttet og indknebet Træet for meget?“

73. Byskriver Friese og hans Børn.

Sal. Ordsp. 22, 6: Oplær den unge efter hans Vejs Beskaffenhed, ogsaa naar han bliver gammel, skal han ikke vige derfra.

Fromme og gudfrygtige Forældre pleje undertiden at lade deres Børn lære visse udvalgte Bibelsprog. Denne smukke Skik blev i Trediveaarskrigen ved Guds Styrelse et Middel til en hel Families Redning. Magdeborgs Indtagelse og Fald i den nævnte Krig og det derved med umenneskelig Grusomhed udgydte Blod er med uudslettelige Træk skrevet i Historiens Aarbøger. Paa den Tid levede sammesteds Byskriver Friese, en from og samvittighedsfuld Mand, som holdt en Lærer til sine Børn og brød sig ikke om sine Medborgeres Dadel. Saa længe Børnene endnu vare smaa, gav han dem hver en Skilling om Søndagen for et Skriftsprog, som de i den sidst forløbne Uge havde lært. Og netop denne Skik var det, som ved Stadens Indtagelse og Ødelæggelse frelste ham og hele hans Familie. Da Magdeborg nemlig af de kejserlige Tropper blev taget med Storm, tog Friese og hans nærmeste Omgivelser deres simpleste Klæder paa, stak nogle Ting af Værdi til sig, lod Port og Døre paa Huset staa

aabne og skjulte sig oppe paa Loftet. Men en af de fjendtlige Soldater fandt Vejen herop og sprang hen imod Husfaderen med draget Sværd, for at dræbe ham. Hustru og Børn krøbe frem og bade om Skaansel. Den fjerde lille Søn, en køn lille Dreng, ytrede i sin Forskrækkelse de Ord: „Ak, lad dog Fader leve, jeg vil gerne give dig min Skilling, som jeg fik i Søndags." Denne barnlige Enfoldighed rørte Soldaten, der nu blev lige saa mild, som han forhen syntes at have været grum. Han saa paa Barnet og sagde: „Du er en vakker Dreng," og idet han vendte sig til Faderen, tilføjede han: „Vil du undfly med dine Børn, saa skynd dig; thi inden en Time er Kroaterne her, og saa er det ude med eder." Derpaa fulgte han hele Familien uden for Staden og passede paa, at ingen anfaldt dem, idet han foregav, at de vare hans Fanger. Han tog dem med til sit Kvarter, sørgede for dem i flere Dage, indtil de fik Lejlighed til at flygte til Wolmirstad. Herfra fulgte de med en Marketenter til Halberstadt og kom endelig, efter mange overstandne Farer, gennem flere Stæder til Leipzig, hvor Friese tidligere havde været bosat.

74. Den stakkels Jakob.

Es. 43, 2: Naar du gaar igennem Vandene, vil jeg være med dig, og igennem Floderne, da skulle de ikke overskylle dig. Naar du gaar igennem Ilden, skal du ikke brændes, og Luen ikke fortære dig.

En ugudelig Mand, som ved Spil og Drik havde sat hele sin Formue over Styr, gik en Dag ved Strandbredden tillige med sin Søn Jakob. Denne var meget sulten og skreg om Brød. „Vil du tie stille, Dreng," sagde Faderen, „kan jeg her finde Brød i Sandet til at stille din Hunger med?" Det stakkels Barn rystede over hele sit Legeme; thi Faderens Stemme var bleven haard, og hans Øjne gnistrede. De gik en Tid lang, uden at sige noget til hinanden. Barnet slog Øjnene ned, for ikke at lade sig mærke med de Taarer, som

løb ned over dets udhulede Kinder. Faderen lod til at have skrækkelige Ting i Sinde. Han vaklede som en drukken og formaaede ikke at holde sig oprejst. Pludselig udstødte Barnet høje Skrig; det kunde ikke længere tvinge sig. „Brød, Fader!" raabte det, „et Stykke Brød!" Den følesløse Fader, anklaget af sin Samvittighed, greb Barnet i et Anfald af Raseri og Fortvivlelse, kastede det ud i Havet og gik derpaa sin Vej.

Ved Guds underfulde Styrelse flød ved Siden af det ulykkelige Barn et Bræt, hvorved det kunde holde sig fast. Vinden og Bølgernes Magt drev Barnet langt bort fra Strandbredden hen imod et Krigsskib, som laa for Anker. En Matros, som fik Øje paa Barnet, styrtede sig i Havet, og det lykkedes ham at bringe det om Bord. Man adspurgte Drengen, som lod til at være omtrent 4 Aar gammel. Han hed Jakob, sagde han, men for Resten var han ikke i Stand til at meddele nogen tilfredsstillende Oplysning om sig selv. Man kaldte ham derfor den stakkels Jakob og beholdt ham paa Skibet.

Da den lille var lærvillig og venlig imod alle, fik Skibsmandskabet ham snart kær, og enhver ansaa sig forpligtet til at sørge for ham. Nogle Officerer udvirkede, at der blev gjort et Sammenskud, for at han kunde faa en omhyggelig Opdragelse. Han fuldendte med Tiden sine Studeringer og blev omsider Saarlæge ved den kongelige Flaade, hvor han trolig opfyldte sit Kald. Blandt de syge paa Skibet, som Lægen Jakob havde under Behandling, var ogsaa en gammel Mand, hvis Saar lode til at være dødelige. Den unge Læge anvendte forgæves den yderste Flid og Omhu paa hans Helbredelse. Da den saarede saa, at hans Ende nærmede sig, bad han Lægen om at komme til sig og sagde: „De har vist mig saa megen Deltagelse, at jeg anser det for min Pligt, at efterlade Dem den eneste Skat, som jeg endnu besidder i denne Verden." Han overrakte ham derpaa en Bibel og vedblev saaledes: „Denne Bog fik jeg af en gudfrygtig

Kone. Den har aabnet mine Øjne, saa at jeg ved Guds Naade er kommen til at se min Elendighed og mine store Fejltrin og er bleven befriet fra Syndens skrækkelige Magt og Herredømme. I denne Bibel fandt jeg Frelsens Vej, mine Synders Forladelse ved Jesus Kristus, Fred og Ro i Samvittigheden, der forhen blev saa stærkt foruroliget, og den herligste Trøst i Ulykkens Dage. Derfor beder jeg Dem at modtage denne Bibel, og gid den maa lede Dem paa den Vej, som jeg desværre først saa sildig har fundet." Her tav han; en skrækkelig Hemmelighed syntes at tynge paa hans Hjerte; det var, som svævede han imellem Trangen til at meddele den og Frygten for at bekende en Forbrydelse. Denne indre Kamp varede dog kun en kort Tid; han vendte et roligt Blik mod Himmelen og fortalte derpaa med svag og afbrudt Stemme alle sit forbigangne Livs Forvildelser og Fejltrin. Han lagde heller ikke Skjul paa, at han havde kastet sit eget Barn ud i Havet, da det bad om Brød. „Min Gud, er det muligt?" raabte den unge Saarlæge, hvis Forvirring var stegen til det højeste; „sig mig, paa hvilken Kyst af England har dette tildraget sig?"

„Imellem Norwich og Yarmouth," svarede Oldingen forbavset; thi han begreb ikke, hvad der saa heftig kunde bevæge den unge Mand. „Og hvor længe er det vel, siden dette skete?" — „Omtrent tre og tyve Aar." — „Og hed dette Barn ikke Jakob?" raabte Lægen, der nu kom i den yderste Spænding — „Jakob, jo det var hans Navn," svarede Oldingen endnu mere forbavset. — „Min Fader, saa velsign eders Søn," sagde Lægen, idet han sank ned foran den døendes Seng, „Gud fører os igen sammen, for at vise mig eders Anger og eders tillidsfulde Haab." Det er lettere at tænke sig Oldingens Følelser end at beskrive dem. Længe laa han stum og vovede næppe at tro sin egne Øjne, som frygtede han for, at den salige Drøm snart skulde ophøre. Endelig vendte Tankerne tilbage, og han udspurgte da Lægen om alle de Omstændigheder, han kuude erindre. Nu kom han til den

Overbevisning, at den, der stod for ham var hans Søn. Taarerne brøde frem af de næsten udslukte Øjne, og han raabte: „Herre, nu lader du din Tjener fare i Fred!" Og endnu samme Dag døde han, velsignende Gud, i sin Søns Arme. Denne uventede og forunderlige Begivenhed gjorde et saadant Indtryk paa den unge Læge, at han kort Tid efter forlod Søtjenesten, for at berede sig til at præke Guds Ord for Folket.

Det begav sig, at en ærværdig Herrens Tjener mange Aar efter fortalte denne Historie for en andægtig Forsamling i Brighton, og da han bemærkede det Indtryk, som Beretningen gjorde paa de tilstedeværende, rejste han sig med en venlig Straaleglans i sit Øje og sagde: „Mine Herrer og Damer, jeg er den stakkels Jakob."

76. Et Bjergmandsbarns underlige Førelse.

Joh. 13, 7: Hvad jeg gør, ved du ikke nu, men du skal forstaa det herefter.

Johan Gotlob Anger var født i en lille By i Nærheden af de sachsiske Erzbjerge i Aaret 1768. Han var den yngste Søn af en hjertensgod, men fattig Bjergmandsfamilie. Da i Aarene 1771 og 1772 Dyrtiden og Mangelen især i denne fattige Egn var meget stor, saa var det, som hans Forældre fortjente ved deres Arbejde, ikke mere tilstrækkeligt til at mætte dem og deres mange Børn. Da indgav Medlidenhed og øm Kærlighed den fromme Moder et Middel, hvorved hun haabede at kunne redde sin yngste, kæreste Søn Johan Gotlob fra at dø af Hunger. Hun bar nemlig Drengen daglig hen til en Bager og lod ham, medens hun selv gik i Dagleje, sidde hele Timer i Nærheden af Bagerovnen, for at han kunde indaande den nærende Damp af det friske Brød. Den medlidende Bagerkone gav da ogsaa undertiden den lille et Stykke. Saaledes blev Drengen holdt i Live i den Vinter, da saa mange fattige Børn døde. Da nu Foraaret kom, fik de fattige ogsaa nyt Mod. Forældrene og de

større Børn gik i Dagleje, og de mindre samlede saadanne Urter, som de kunde sælge paa Apoteket. Sysselsat med dette Arbejde befandt den lille Johan Gotlob sig engang alene paa en Eng. Solen gik allerede ned bag Bjerget, han var meget sulten og vilde gerne hjem til sin Moder; men der kom ingen af hans Søskende, for at afhente ham. Da saa han et Postbud gaa forbi. Han troede, at det var den samme Mand med en gul Kjole paa, som han næsten daglig saa gaa igennem Byen, og løb derfor ubekymret bag efter ham i den Tanke, at han saaledes nok skulde naa sine Forældres Hus. Han mærkede ikke, at Postbudet gik en ganske anden Vej op ad Bjerget mod Vest i Stedet for mod Øst.

Da Mørket faldt paa, gik Postbudet ind i et Værtshus og satte sig til at spise. Den lille, som bestandig fulgte efter, saa paa ham med Begærlighed. Postbudet gav ham et godt Stykke af sit Brød og sin Ost og spurgte, hvor han vilde hen. Drengen nævnede Byens Navn. „Saa er du langt borte," svarede han, „der er en Mils Vej dertil." Da begyndte den lille at græde; men Postbudet trøstede ham og sagde: „Bliv nu kun her, til jeg kommer igen i Morgen, saa skal jeg tage dig hjem med." Den stakkels Dreng, som var kommen iblandt lutter fremmede Folk, græd hele Aftenen for sin Moder og faldt til sidst i Søvn ved Kakkelovnen. Den næste Morgen løb han bort igen uden at nogen mærkede det. Om Middagen gav en medlidende Bondefamilie ham Spise, om Aftenen en anden; og da han endnu bestandig hørte, at der var en Mil til Hjemmet, fandt han sig i saaledes om Dagen at løbe omkring paa de grønne Marker og mellem de blomstrende Træer, og dog altid om Middagen og om Aftenen faa sit tarvelige Maaltid hos medlidende Mennesker.

Saaledes vandrede han en temmelig lang Tid fra Sted til Sted. Endelig kom han til en Stad, som dengang forekom ham meget stor og prægtig. Den herskende Dyrtid havde dengang draget mange fattige fra Bjergegnen hen til Stæderne, hvor de da om

Dagen tiggede ved medlidende Folks Døre og sov om Natten uden for Staden. Den lille trohjertede Johan fik altid rigeligt, endog uden at han behøvede at bede om noget, og i Almindelighed samlede han paa een Dag saa meget, at han selv kun formaaede at spise den mindste Del af det modtagne Brød. Saa tog han om Aftenen sit hele Forraad af Brød og Penge og gik ud i Forstaden til den Hytte, der syntes ham den ringeste, og hvor der var mange forsultne Børn; dem gav han sit Brød og sine Penge og fik til Gengæld Husly om Natten. Saaledes blev han under den største Nød og Mangel en frelsende Engel for mange fattige Familier.

Efter at den lille Johan længe havde fundet sit daglige Underhold i Staden og siden andensteds, kom han engang en Efteraarsaftenen op paa en Bjerghøjde, hvorfra han saa en By ligge nede i Dalen med en lille Kirke. Byen og Kirken forekom ham saa bekendte, og da han spurgte en Bonde, som pløjede Marken, hvad Stedet hed, og da denne nævnede hans Fødeby, løb Drengen, ude af sig selv af Glæde, derhen, fandt snart sine Forældres Hytte og bankede paa Døren, men den var og blev lukket. Dog vidste han at der bagtil skulde være en Lem, som plejede at staa aaben. Dette var ogsaa Tilfældet nu, og den lille krøb derigennem, som han før havde set sine ældre Brødre gøre. Men inde i Huset var alt stille, og Drengen, som troede, at alle sov, lagde sig oppe paa Loftet i en Kasse, hvori der laa nogle gamle Klæder. Da han nu for første Gang igen var i sin kære Moders Hus, vaagnede han den næste Morgen overmaade glad og munter, sprang ned, fik Døren aabnet og saa sig omkring i hele Huset. Men det var tomt og stille; Sengen, hvori hans Forældre plejede at ligge, var der ikke mere, ingen svarede paa hans Raab. Endelig traf han en Nabo, som forundret spurgte: „Du slemme Barn, hvor har du været? Dine Forældre og dine Søskende, paa een nær, ere alle døde af Sorg og

Elendighed, og Bekymringen for dig laa din Moder paa Hjerte endnu i hendes sidste Time."

Nu gav den stakkels Dreng sig til at græde, fordi han ikke mere skulde se sin Moder, fra hvem han dog slet ikke med Vilje var løben bort, og fordi han saalebes havde bedrøvet hende. Men den Gud, der hidtil saa vidunderlig havde opholdt hans Liv, sørgede nu ogsaa fremdeles for ham og opvakte medlidende Hjerter, der tog sig af ham i det legemlige saavel som i det aandelige; og gennem mange mærkværdige Førelser blev Drengen en flink, arbejdsom og gudfrygtig Bjergmand, der kendte og elskede Kristus og nød i høj Grad sine Medmenneskers Agtelse.

XV. Søskende.

76. Den ædelmodige Broder.

1. Joh. 3, 11. 12: Dette er det Budskab, som I have hørt fra Begyndelsen, at vi skulle elske hverandre. Ikke som Kain, der var af den onde og myrdede sin Broder.

Den berømte engelske General Elliot havde i Aaret 1786 ved sin store Indflydelse bevæget Dejen ɔ: Regenten i Algier til at løsgive fjorten Englændere, som der Aaret i Forvejen vare blevne solgte som Slaver. En af dem, ved Navn John Williams, benyttede den modtagne Frihed til før sin Afrejse at bese de forskellige Slavehuse i Røverstaten. Medens han nu gik omkring i disse, fandt han ganske uventet sin ældre Broder, hvem han længe havde anset for død. Glæden over at se hinanden igen efter den lange Adskillelse lader sig ikke beskrive. Men den ældre Broder havde baaret Slavelænker allerede i ti Aar, og under det anstrengende Arbejde, som hans Herre paalagde ham var han bleven meget svækket og havde sat sit Helbred til. Den yngre Broder kunde ikke føre det over sit Hjerte, at forlade ham i en saa bedrøvelig

Tilstand. Frihedens kostelige Gave og Haabet om at se sit Fædreland igen tabte al Tillokkelse for ham, fordi hans kære Broder var saa elendig. „Ved du hvad, Broder!“ sagde han til ham, „jeg er ung og stærk. Vend du tilbage til England i Stedet for mig, og jeg bliver da her som Slave. Giver Gud dig Formue eller Venner, saa ved jeg vist, at du vil sørge for min Befrielse. Den syge vægrede sig længe, men omsider gav han efter for sin kære Broders Bønner og Forestillinger, og da han var kommen tilbage til sit Fædreland varede det heller ikke længe, før han fik Broderen løskøbt af Slaveriet.

77. Det lykkelige Barn.

Matth. 18, 5: Den, som tager mod et saadant Barn i mit Navn, modtager mig.

I Marseille, en Stad i Frankrig, levede en ædel Mand, ved Navn Remonsat. Da han laa paa sit Dødsleje, forsamlede han en Dag sin talrige Familie omkring sig. Han takkede sine Børn for den Glæde, de havde gjort ham ved deres Lydighed og Hengivenhed, men især ved den ømme og inderlige Kærlighed, som de havde haft til hinanden indbyrdes. „Men,“ føjede han til, „jeg maa betro eder en Hemmelighed, som vil have til Følge, at en af eder bliver reven ud af eders fortrolige Kreds. Saa længe jeg havde Haab om at leve, beholdt jeg den for mig selv og tav stille dermed; men jeg tør ikke handle mod Loven og gøre eder Uret, naar der bliver Spørgsmaal om at dele min Formue. En af eder er et Barn, som jeg har taget til mig; det er den Ammes Barn, ved hvis Bryst mit eget Barn døde. Skal jeg nævne ham?“ — „Nej, Nej!“ raabte de alle, „vi ville som hidtil blive ved at være Søskende.“ Og saaledes toge de alle lige Del i den Arv, som den døende Fader efterlod dem.

XVI. Tyende.

78. En sjælden Tjenestepige.

Mal. 1, 6: En Søn skal ære Faderen, og en Tjener sin Herre.

Katrine var sine brave Forældres Glæde og blev af disse opdragen med stor Omhyggelighed. I Skolen viste hun megen Flid og Opmærksomhed, og da hun forlod den, havde hun erhvervet sig flere gode og nyttige Kundskaber. Ved sin gode Opførsel udmærkede hun sig fremfor mange andre Børn og var derfor meget afholdt af Byens Folk i Almindelighed. Men hendes Forældre gik hurtig bort, den ene efter den anden, da hun endnu ikke var mere end tolv Aar gammel. En Nabo havde udbedt sig dette Barn af dets døende Moder. Katrine blev nu konfirmeret og opholdt sig endnu i fire Aar i Plejefaderens Hus; men derefter søgte hun selv at fortjene sit Brød. Den ringe Formue, som Forældrene havde efterladt hende, overlod hun til sin yngre Broder, for at han kunde lære et Haandværk. Hun fæstede sig bort og var saa flink og tro i sin Gerning, at hun i sin lange Tjenestetid kun ét Par Gange skiftede Herre. Denne Livsstilling passede meget godt til hendes sunde og stærke Legeme, der var særdeles skikket til anstrengende Arbejde; derfor attraaede hun heller ingen Forandring. Med inderlig Kærlighed hang hun ved sit Herskab; kunde hun blot læse noget Ønske i deres Ansigt, ilede hun øjeblikkelig med at opfylde det, saavidt det stod til hende. Hendes Hengivenhed, Tjenstagtighed og Venlighed, Troskab og Sagtmodighed, hendes Kærlighed til Børnene i Huset og den Omhu, hvormed hun tog sig af dem, forskaffede hende ogsaa overalt hendes Herskabs Kærlighed, der betragtede hende ikke som et Tyende, men som hørende til Familien. Da hun blev noget til Aars, kom engang en af de Familier, hos hvilke hun tidligere havde tjent, ved uheldige Omstændighed i stor Trang. Aldrig saa snart havde Katrine erfaret dette, før hun tog næsten Halvdelen af sine med Flid

og Troskab sammensparede Penge, pakkede dem ind og sendte dem hemmelig til Præsten paa det Sted, hvor vedkommende boede, med den Begæring, at han vilde overlevere dem til denne brave Familie, i hvis Hus hun havde nydt saa meget godt. Tillige bad hun ham, ikke at sige, hvem Pengene vare fra; hun kunde godt undvære dem, og Familien vilde de for Øjeblikket komme vel til Pas. Saaledes søgte hun efter bedste Evne lige til sin Død at glæde andre og gøre godt, hvor nogen Lejlighed tilbød sig for hende. Og da hun gik bort fra denne Verden, var der stor Sorg baade iblandt unge og gamle i det Hus, hvor hun tjente; thi hun var bleven alle saa inderlig kær, og hendes Minde levede længe i Velsignelse.

79. Lovise Scheppler.

Ef. 6, 7. 8: Tjener med Velvilje Herren og ikke Mennesker, vidende, at hvad godt enhver gør, det skal ham gengældes af Herren, hvad heller han er Tjener eller fri.

Ligesom Præsten Johan Frederik Oberlin i Steinthal er bleven bekendt næsten over hele den kristne Verden ved sin Tro og Gudsfrygt og fremfor alt ved sin utrættelige, ja næsten mageløse Virksomhed for sin Menigheds timelige og aandelige Vel, saaledes fortjener hans gamle Husholderske Lovise Scheppler at nævnes som et Mønster paa kvindelig Fromhed, Troskab, Dygtighed, Flid og Uegennyttighed, der gjorde hende til en sand Prydelse for Huset. Hun havde tjent gennem den lange Række af 50 Aar i den oberlinske Familie, uden nogen Sinde at ville modtage fast Løn. Hun begærede kun saa meget, som hun behøvede til sit nødtørftige Underhold; og selv naar Pastor Oberlin ved en tredje Person, uden at hun skulde mærke det, lod hende tilflyde en Gave i Penge, erkendte hun dog til enhver Tid den rette Giver og nødte ham stedse til at tage Gaven tilbage. Oberlin havde i et af ham efterladt forseglet Skrift skildret hendes sjældne Virksomhed samt opofrende Troskab og Hengivenhed og

derhos bedet sine Børn efter sin Død at behandle hende som en Søster. Disse vilde derfor, at hun skulde modtage en Del af den ubetydelige Arv efter deres kære Fader; men Lovise Scheppler frabad sig ogsaa dette og begærede kun Tilladelse til at blive boende i Huset hos dem, hvilket man med Glæde indrømmede hende.

80. Den utaalmodige Apotekerdreng.

1 Pet. 2, 18: I Tjenere, værer eders Herrer underdanige i al Ærefrygt, ikke alene de gode og billige, men ogsaa de fortrædelige.

En Dreng, som under sin Forberedelse til Konfirmationen havde modtaget et dybere Indtryk af Evangeliets Sandheder, kom i Lære hos en Apoteker. Men denne var et slet Menneske, og han behandlede ham derfor meget haardt, naar han blot af Uagtsomhed eller uden at vide det forsaa sig det mindste. I denne Trængsel tog den stakkels Dreng sin Tilflugt til Gud og bad om Taalmodighed og om, at hans strenge Herre maatte blive mildere stemt og hans Hjerte aabnet for Sandheden. Thi om ogsaa Apotekeren havde gjort det endnu værre, vilde Drengen dog have stræbt at udholde sine Læreaar. Engang havde han atter begaaet en Fejl, men undskyldte sig i al Beskedenhed. Herover blev imidlertid hans Herre saa vred, at han slog ham paa det ubarmhjertigste. Da den mishandlede paa enhver mulig Maade viste Kærlighed mod sin Herre, blev dennes haarde Hjerte til sidst bøjet, saa at han faldt Drengen om Halsen og sagde: „Du maa have en stærk Tro, min Søn, siden du saa taalmodig kan finde dig i al den Uret, jeg har gjort dig. Det kunde jeg ikke. Du er meget bedre end jeg; men jeg vil bede Gud, at jeg ogsaa maa blive saaledes. Bed du ogsaa for mig, at det maa lykkes mig!" — Dette gjorde den fromme Dreng ogsaa trolig, og hans Bøn blev hørt, saa at han fra nu af havde den bedste og venligste Herre.

81. Den behjertede Kalvekusk.

Salm. 37, 39. 40: Herren er de retfærdiges Styrke i Nødens Tid: han skal udfri dem fra de ugudelige og frelse dem.

Da en Kalvekusk, som var kørt til København med et stort Læs, modtog Betaling af Spækhøkeren for de Varer, han havde bragt ham, fik han tillige en Del andre Penge, som Spækhøkeren skyldte hans Herre, saa at det hele løb op til ikke mindre end tolv Hundrede Rigsdaler. En mistænkelig Person, der havde haft Lejlighed til at erfare dette, besluttede at frarøve Kusken denne store Pengesum, og han udførte det paa følgende Maade.

Han forlod Byen noget før Kusken. Da denne nu kom kørende, bad han om at maatte sidde op og køre med til Ringsted, imod at betale en Rigsdaler. Hertil svarede Kusken: „Er du daarlig til Bens, kan du gerne køre med; men din Rigsdaler kan du vel selv trænge til.“ Den fremmede takkede og steg op. Han var en snaksom Fyr, som underholdt Kusken hele Vejen med mange Haande Ting. Blandt andet sagde han ogsaa: „Den Hund, du har der, ser mig ikke ud til at due synderlig.“ — „Jo til visse,“ svarede Kusken; „den er mig saa god som en Stalbroder; den tager sin Mand som ingen Ting.“ — „Saa? Hvem skulde tro det?“ sagde den fremmede og blev noget tavs derved.

Henad Morgenstunden foreslog han Kusken, at de skulde staa af og gaa lidt, for at varme Fødderne. Alt som de nærmede sig Skoven, holdt han sig lidt tilbage; og da han syntes, at Stedet her i Dagbrækningen var bekvemt til Udførelsen af hans Forsæt, tager han en Pistol frem og skyder Hunden død paa Stedet. Forbavset over Skuddet vender Kusken sig om, men faar ikke engang Tid til at spørge den fremmede, hvad der gaar af ham, da denne i det samme trækker en anden Pistol frem og raaber: „Nu ere de tolv Hundrede Daler mine. Eller hvis du ikke straks rykker ud med dem, skal du ligge ved Siden af din Hund.“

Kusken, en sindig Karl, indsaa, at Snildhed alene kunde frelse ham her; han svarede derfor ganske rolig, idet han begyndte at knappe sin Frakke op: „Pengene ere dine, det forstaar sig; og du skal faa dem, saa snart jeg kan komme til dem. Men hør nu Landsmand," sagde han videre, „du maa til Gengæld tjene en fattig Karl. Min Herre, Kammerraaden, vil ikke tro mig, naar jeg kommer hjem og siger, at jeg er bleven overfalden; han vil tænke, at jeg havde sat Pengene over Styr paa anden Maade." Medens han saaledes talte, havde han faaet sin Brevtaske frem og vedblev da med forstilt Modløshed: „Der har du Pengene; men skyd mig nu et Hul igennem min Hat, saa er Sagen klar, og jeg bliver ikke jaget af Tjenesten."

Gavtyven mente at det var et billigt Ønske, og skød Pistolen af tværs igennem Hatten, men da greb Kalvekusken ham med fast Haand i Brystet og raabte med skingrende Røst: „Se saa, min Ven! Nu ere vi lige, og nu ere de tolv Hundrede Daler atter mine." Han fik snart Bugt med sin Modstander, thi han var en bomstærk Karl. „Havde din Hund ikke skudt min Pasop, saa skulde jeg have ladet dig gaa; men nu skal du i Hullet," sagde han. Han bandt ham som en Kalv fast til Vognen og afleverede ham til sin Herre tillige med det øvrige Gods, han havde bragt hjem fra Hovedstaden. Herremanden overleverede straks Forbryderen til Øvrigheden, der gav ham hans fortjente Løn.

XVII. Herrer.

82. Walter Miflin og hans Slave.

1. Tim. 5, 8; Dersom nogen ikke har Omsorg for sine egne og mest for sine Husfolk, den har nægtet Troen og er værre end en vantro.

Kvækeren Benezet i Amerika skrev en Bog om den Uret at handle med Mennesker som anden Ejendom.

Han rejste om i Landet, for at udbrede sine Grundsætninger, og opnaaede sin Hensigt; thi alle Kvækere skænkede paa een Dag deres Slaver Friheden. En af disse ved Navn Walter Miflin, havde arvet 87 Slaver; han lod dem komme den ene efter den anden og gav dem deres Frihed. Til en af dem, som hed Jakob, sagde han: „Hvor gammel er du?" — „Ni og tyve Aar," var Svaret. „Du burde have været fri i dit et og tyvende Aar som de hvide. Men du skal blive det i Dag, og jeg giver dig her de Penge, du i disse otte Aar har fortjent ved dit Arbejde. Du er fri som jeg, min kære Jakob; du staar nu ikke længere under nogen anden Herre end Gud og Lovene. Gaa ind i det andet Værelse, der skal Bogholderen skrive dig dit Frihedsbrev. Naar jeg derpaa har underskrevet og forseglet det, saa kan du bringe det til Retten, hvor det vil blive indført i Protokollen. Gud velsigne dig, Jakob; vær retskaffen og arbejdsom. Naar Ulykke og Besværligheder kommer over dig, saa tænk paa, at du i Walter Miflin har en trofast Ven. Forbavset og rørt brast Jakob i Graad, som om noget ondt var vederfaret ham. „Oh, min Herre," sagde han, „hvad skal jeg gøre med min Frihed? Jeg er født under Deres Tag, jeg fandt altid der, hvad jeg havde behov. Paa Marken arbejdede vi med hverandre for os selv, og jeg levede næsten lige saa godt som De. Jeg havde ikke nødig at gaa til Fods til den langt bortliggende Kirke; Lørdagen havde vi for os selv, og vi manglede intet. Naar vi vare syge, kom vor gode Frue hen til vor Seng, trøstede os og indgød os Mod. Jakob, sagde hun, hvad fattes dig? Frygt ikke, Lægen kommer snart og vil ogsaa bære Omsorg for dig. Vær imidlertid taalmodig det er det første Lægemiddel. — Ak, hvad skal jeg gøre, naar jeg bliver syg?" — „Du maa tage Arbejde hos den, der betaler bedst; og om nogle Aar køber du dig et Stykke Jord, tager en Negerinde, god og flittig som dig, til Kone, opdrager dine Børn, som jeg opdrog dig, i Gudsfrygt og Lyst til Arbejde; og naar du har levet fri og rolig, dør du i Fred.

Du maa tage mod din Frihed, Jakob; jeg burde for længe siden have skænket dig den. Gud give, at de hvide aldrig havde købt nogen af dine afrikanske Brødre, og gid han vilde vække samme Sindelag imod eder hos alle Amerikanere, som hos os! Vi agte Friheden som det højeste jordiske Gode; skulde vi da nægte vore Brødre den?" — „Oh, Herre," svarede Jakob, „hvor god De dog er! Derfor kan jeg heller ikke forlade Dem. De har aldrig behandlet mig som Slave; De har talt med mig som med de hvide. Jeg har aldrig manglet noget hverken i sunde eller syge Dage. Jeg har aldrig behøvet at arbejde mere end vore Naboer, som dyrke Jorden for sig selv. Jeg er rigere end mangen hvid, som jeg ofte har laant Penge. Vor gode Frue befaler ikke; hun siger: Jakob, jeg saa gerne, du gjorde det eller det. Oh, hvorledes skulde jeg kunne forlade Dem og hende? Giv mig om Aaret, hvad De vil, som Slave eller som fri Mand; det er mig det samme, naar jeg kun er hos Dem, da jeg ikke andensteds kan blive lykkelig." — „Kære Jakob," sagde Herren, „jeg opfylder dit Ønske. Naar din Frihed lovlig er bekræftet, vil jeg fæste dig paa et Aar; men tag dig nu en Uge fri til at helligholde denne vigtige Begivenhed i dit Liv." — „Nej, Herre," svarede Jakob; „vi befinde os nu i Saatiden; jeg vil hellere vælge en anden Tid til denne Fest. Siden De netop vil have det, modtager jeg min Frihed; men lad min første Handling som fri Mand være den, at jeg trykker min Herres Haand imellem mine Hænder og lægger dem paa mit Hjerte, der altid vil være opfyldt af Kærlighed og Taknemmelighed; og min anden Handling være den Forsikring, at der i hele Grevskabet med Guds Hjælp ikke skal findes nogen bedre og flittigere Arbejder end Deres tro Jakob."

83. Kongen af Preussen og hans Lakej.

Kol. 4, 1: I Herrer, beviser Tjenerne, hvad ret og billigt er, vidende, at I og have en Herre i Himlene.

Frederik Vilhelm den Tredje af Preussen, som døde 1840, holdt vel strengt over Lov og Orden i sit Hus, men han var dog mild og skaansom imod alle sine Tjenere, hvilket følgende Eksempel viser. Tjenerne vare engang paa Slottet i Potsdam i Færd med at dække Middagsbordet, da Hofmarskalken, en streng og punktlig Mand, traadte ind i Spisesalen og lagde Mærke til, at en Lakaj satte en af Flaskerne, som stod paa et Sidebord, for Munden og tog dygtig til sig af den. Forskrækket over sin nærmeste foresattes uventede Nærværelse, tog han hurtig Flasken fra Munden og kom derved til at spilde Rødvin paa sin smukke, hvide Vest. Hofmarskalken, opbragt over en saa uanstændig Opførsel, der naturligvis var strengt forbuden, afskedigede straks Lakejen; men til Lykke for denne kom Kongen netop i samme Øjeblik og blev Vidne til dette halv sørgelige, halv latterlige Optrin. Den ulykkelige Lakej kastede sig i sin Angest ned for sin Herres og Konges Fødder og bad ham allerunderdanigst om Forladelse; men Kongen viste hans Knælen tilbage med de Ord: „Intet Menneske bør bøje Knæ for et andet Menneske; det passer sig alene ved højtidelige Lejligheder overfor Gud; staa op! — En anden Gang, naar du bliver tørstig, saa drik hellere hvid Vin, for at ikke Vesten skal blive saa plettet af den røde. Denne Gang skal det være dig tilgivet! staa op! Men," tilføjede han smilende, „du maa ikke mere gøre Hofmarskalken vred. Enhver skal gøre sin Pligt." Og den benaadede, nu saa lykkelige Tjener opfyldte den ogsaa fra dette Øjeblik af med samvittighedsfuld Iver og Nøjagtighed.

XVIII. Undersaatter.

84. Den fædrelandskindede Bonde.

Matth. 22, 21: Giver Kejseren det, som Kejserens er, og Gud det, som Guds er.

I den haarde Krig, som fra 1792 af førtes imellem Østerrig og Frankrig, modtog Kejser Frans ofte betydelige Foræringer af sine Undersaatter, for at anvende dem til Fædrelandets Forsvar. Saaledet forlangte i Aaret 1793 en slet og ret Bonde at faa Kejseren i Tale, hvilket ogsaa straks og i de venligste Udtryk blev ham bevilget. „Jeg bringer ogsaa noget," sagde han og lagde derpaa en Pung med tusinde Gylden paa Bordet. Forbavset over denne anselige Gave fra en ringe Mands Haand, spurgte Kejseren: „Hvad hedder du, og hvor er du fra?" — „Det skal ingen vide," svarede Bonden kort og gik derpaa sin Vej. Kejseren sendte i Hast nogle Folk efter ham, for at de skulde spørge om hans Navn og Bopæl. Men Bonden svarede smilende: „Mener I vel, at jeg skulde sige eder det, da jeg ikke har sagt Kejseren det?"

85. De heltemodige Borgere.

Salm. 116, 7. 8: Herren har gjort vel imod mig; han friede min Sjæl fra Døden, mit Øje fra Graad, min Fod fra Fald.

Edvard den Tredje, som blev Konge i England 1327, belejrede engang Calais i Frankrig. Staden gjorde tapper Modstand i et Aars Tid, men blev omsider tvungen af Hunger til at overgive sig. Sejrherren, forbitret over den lange Modstand, vilde ikke vide af andre Betingelser, end at seks af de fornemste Borgere skulde fremstille sig for ham med bare Fødder og en Strikke om Halsen, og dem vilde han da lade hænge. Skræk og Bestyrtelse udbredte sig over hele Byen ved denne gruelige Efterretning. Hvem turde man vælge, eller hvo vilde tilbyde sig at dø den forsmædelige Død for Fædrelandet? Den tapre Komman-

dant, Eustachius de Saint Pierre, som med udmærket Mod havde forsvaret Staden, traadte først frem og tilbød sig som det første Offer. Hans Søn og tre af hans paarørende fulgte snart hans Eksempel. Kun en var endnu tilbage for at gøre dette Heltesamfund fuldtalligt, og til denne Hæderspost meldte sig paa en Gang saa mange, at man besluttede at lade Lodtrækning gøre Udslaget. Ledsagede af deres Medborgeres Agtelse og Taknemmelighed, under mangfoldiges Suk, Bønner og Velsignelsesønsker, gik nu de ædle Mænd deres frimodige Gang, som det syntes, til den visse Død. De kom til den engelske Lejr. Alle strømmede til, for at se dem, alle bevidnede dem deres Agtelse og Deltagelse. Deres Misdæderdragt var dem en Prydelse, og de bare Strikken om Halsen som et Ordenstegn. De førtes frem for den hævngerrige og stolte Sejrherre. I en streng og bydende Tone talte han til Mændene. Kommandanten svarede rolig: „Vi forlange intet af Deres Majestæt, uden det, De ikke kan nægte os, Deres Agtelse.“ Kongen gav Ordre til deres Henrettelse. Men i samme Øjeblik kom Dronningen til Lejren. Hun var elsket af sin Mand og var ogsaa hans Kærlighed værd. Med Sindighed og Blidhed forestillede hun ham det ædle i disse Mænds heltemodige Opofrelse, og at han vilde sætte en Plet paa sin Ære, dersom han overgav dem til Døden. Han hørte Religionens og Kærlighedens Stemme og skænkede de seks brave Mænd Livet.

86. Kansleren Niels Kaas.

Sal. Ordsp. 14, 35: Kongens Velbehag er til en klog Tjener, men hans Vrede er over den, som vanærer sig.

Kansleren Niels Kaas viste sig i alt, hvad der blev ham paalagt, som en duelig og tro Undersaat. Da hans Konge, Frederik den Anden af Danmark, laa paa sit yderste, lovede han, at han vilde være Sønnen lige saa hengiven, som han havde været Faderen, og drage Omsorg for, at han kunde være vis paa Tronen,

saa snart han blev myndig, og Kaas holdt sit Løfte som en ærlig Mand. Han var en af de fire Regeringsraader under Kristian den Fjerdes Mindreaarighed, og i denne Stilling vare hans Bestræbelser henvendte paa at befæste Landets Sikkerhed og Tronarvingens Hæder og Magt, og med Glæde ventede han paa det Øjeblik, da han kunde sætte ham Kronen paa Hovedet. Men imidlertid blev han syg, og da han mærkede, at Døden nærmede sig, lod han den unge Konge bede om at komme til sig, inden han gik bort. Kristian, der satte Pris paa en saa redelig Mand, opfyldte hans Begæring og kom. Kaas samlede nu al den Kraft, han havde tilbage, og holdt en lang Tale, hvori han forestillede Rigets indvortes og udvortes Tilstand, hvilke Midler han ansaa for mest tjenlige til dets bedste Styrelse, og hvilke Egenskaber der vare nødvendige for Regenten; og da han havde forklaret alt dette, sluttede han sin Tale saaledes: „Jeg mindes godt det Løfte, jeg gav Deres Majestæts afdøde Fader paa hans yderste: at jeg med al Flid og Troskab vilde arbejde paa, at Kronen skulde komme paa Deres Majestæts Hoved; men nu hindrer min nær forestaaende Død mig i at efterkomme saadant Løfte. Derfor vil jeg nu gøre, hvad jeg formaar. Jeg overleverer herved i Deres Majestæts Hænder Nøglen til den Hvælving, hvorunder den kongelige Krone med Scepteret, Sværdet og Rigsæblet hidtil siden hans Død har været forvaret; og da Gud nu vil kalde mig bort fra denne Verden, saa vil jeg ikke levere den til nogen anden end til Deres Majestæt. Modtag derfor Rigsklenodierne af Gud selv, og naar Tiden kommer, da bær Deres Krone med Pris og Ære, før Scepteret med Visdom og Naade; brug Sværdet med Retfærdighed, og hold Æblet fast med Klogskab og Forsigtighed. Hertil hjælpe og styrke Deres Majestæt Kongernes Konge og Herrernes Herre, ved sin Helligaand for Jesu Kristi Skyld! Gud velsigne Kongen! Far vel, Konge! Far vel Riger og Lande! Far vel al Verden!

Kom nu, Herre Jesus, naar du vil; nu dør jeg gladelig." Kort efter sov han hen.

97. Hyrdedrengen, som blev Skatmester.

Sir. 3, 17: Jo større du er, desto mere ydmyg dig selv: da skal du finde Naade for Herren.

Den persiske Konge Nushirvan traf engang en fattig Hyrdedreng, ved Navn Ali, som han fandt Behag i paa Grund af hans aabne Væsen og forstandige Svar, saa han tog ham til sig og lod ham godt oplære efter Tidens Lejlighed, ja gjorde ham omsider til sin Skatmester. Ali udviste i dette Embede den største Troskab og Redelighed. Imidlertid fik han mange Misundere, som udbredte det Rygte, at han samlede store Skatte paa Landets Bekostning. Rygtet kom ogsaa for Kongens Øren; da han var overbevist om, at det ikke forholdt sig saaledes, besluttede han paa en følelig Maade at beskæmme de onde Bagtalere. Han lod, som han troede deres Ord, og bestemte en vis Dag, paa hvilken de, uden at Ali vidste noget af det, skulde følge med ham hen til Skatmesterens Hus. Dette skete, og Ali, som blev meget forundret over dette Besøg, førte efter Kongens Befaling ham og alle de andre omkring i hele Huset. Der herskede ingen Pragt, men snarere Simpelhed og Tarvelighed. Kongen vilde allerede gaa igen, da en af hans Ledsagere fik Øje paa en lille Jerndør med stærke Laase for. Straks ilede han hen til Kongen og pegede med skadefro Mine paa denne Dør. Da Nushirvan forlangte den aabnet, blev Ali meget forlegen; i samme Grad bleve de tilstedeværende bestyrket i den Formodning, at en stor Skat maatte være skjult indenfor. Døren blev imidlertid aabnet, og næppe var Kongen traadt ind, før hele Mængden fulgte efter. I Værelset fandtes slet ingen Penge, man saa kun fire nøgne Vægge; paa den ene af dem hang en Hyrdedrengs simple Dragt med Hat, Hyrdefløjte og Taske. Da traadte Ali frem og talte omtrent saaledes: „Da du,

Konge, for tredive Aar siden lod din Naade falde paa mig, var denne simple Dragt min hele Ejendom. Da du gjorde mig til Skatmester, indrettede jeg dette Kammer og paalagde mig selv, hvad jeg ogsaa har holdt, ofte her at betragte min første Dragt, for at bevare mit Hjerte fra Stolthed, og for aldrig at glemme den Troskab og Redelighed, jeg som Tjener og Undersaat er min Konge og Velgører skyldig. Tillad nu, Konge, at jeg vender tilbage til de Bjerge, hvorfra du drog mig bort, selv om jeg kun maatte faa Lov til at medtage den Dragt, som engang var min eneste Ejendom." En dyb Tavshed havde bemægtiget sig alle Hjerter. Nushirvan saa paa Anklagerne; de stode der beskæmmede og sloge Øjnene ned. Derpaa tog han en Guldkæde af sin Hals, hvori hans Billede hang indfattet i Guld og kostbare Ædelstene. „Modtag dette," sagde han, „som et Vidnesbyrd om mit rørte Hjertes Tak for din Troskab og Redelighed; gid jeg tit maa have Lejlighed til, for lignende Tænkemaade og Daad at uddele lignende Gaver."

XIX. Konge og Øvrighed.

88. Kongen af Preussen og Mølleren.

Sal. Ordsp. 16, 12: Det er en Vederstyggelighed for Konger at gøre ondt, thi ved Retfærdighed befæstes Tronen.

Da den berømte Frederik den Anden, Konge i Preussen, anlagde Slottet Sanssouci, var en Mølle i Vejen for Havens paatænkte Udvidelse. Kongen lod Mølleren kalde og vilde købe Møllen. Men Manden havde arvet den efter sin Fader, sad i god Bedrift og vilde igen efterlade Gjendommen til sin Søn. Kongen tilbød da, at han vilde bygge ham en ny Mølle paa et andet Sted og desuden betale den gamle. Men Mølleren vedblev desuagtet at vægre sig. Herover blev Kongen vred og sagde: „Ved du da ikke, at jeg

kan lade din Mølle bryde ned, om jeg vil, uden at give dig en Skilling for den?" — „Jo, Deres Majestæt," svarede Mølleren ganske rolig, „dersom Kammerretten i Berlin ikke var!"

Denne uindskrænkede Tillid til Retfærdighedens Haandhævelse i Landet behagede Kongen meget og bragte ham til at erkende sin overilede Tale. Mølleren beholdt sin Ejendom; Kongen forandrede Planen til sin Have, lod fra den Tid Mølleren i Ro og levede siden i et venskabeligt Forhold til ham.

89. Fyrsten og den fattige Kone.

Sal. Ordsp. 21, 1: Kongens Hjerte er som Vandbække i Herrens Haand; til alt det, han vil, bøjer han det.

I Aaret 1782 kom en fattig Kone i Markgrevskabet Baden i den yderste Nød, da hendes Mand døde, efterladende sig en stor Gæld, og Amtmanden havde paa Regeringens Vegne ikke ubetydelige Skatter at inddrive. Man raadede hende derfor, personlig at fremstille sig for Fyrsten og overrække ham en Ansøgning. Den stakkels Kone gaar ogsaa hen til Slottet, og for at spare Strømper og Sko vandrer hun hele Vejen med bare Fødder. Hun sætter sig uden for Slotshaven for at trække Strømper og Sko paa. Paa samme Tid var Markgreven netop ude at spadsere i Haven tillige med Arveprinsen; han blev Konen var og spurgte: „Hvad gør hun her?" — „Jeg er en ulykkelig Enke," svarede Konen, „og vil hen til vor naadigste Fyrste; man har sagt mig, at han hjælper gerne de nødlidende." — „Hvad fattes hende da?" — „Ja, gode Herre, det kan jeg ikke sige Dem. Man har udtrykkelig paalagt mig at andrage min Sag for Fyrsten selv og ingen anden, ellers kunde jeg ikke blive hjulpen." „Net saa: men jeg er ganske godt lidt af Fyrsten, jeg vil i Morgen give hende Lejlighed til at tale med ham." — „Ja, vil De det, saa vil jeg nok betro mig til Dem." — „Har hun ingen Ansøgning?" — „Jo, vist nok." Hun tog derpaa Ansøgningen frem,

som var bleven vaad af hendes Taarer. „Her er den.“ — „Giv mig den; jeg vil levere den til Fyrsten, for at han kan læse den, inden hun i Morgen fremstiller sig for ham.“ — „Nej, kære Herre, det kan jeg ikke; man siger desuden, at Fyrsten har Soldater staaende ved Slottet, som ikke tillade de stakkels Undersaatter at komme til ham.“ — „Det skal ikke blive Tilfældet med hende; jeg skal bede Fyrsten, at han befaler sine Soldater straks at føre hende frem: giv mig kun Skriftet.“ — Hun vilde række ham det over Muren, men den var for høj. Hun ser Fyrstens Stok med et Baand og siger: „Vil Herren række mig Stokken ned, saa vil jeg binde Skriftet til den med Baandet.“ — Fyrsten føjede hende ogsaa heri, bestemte hende til at møde næste Morgen og gik bort, uden at give sig til Kende for hende. Nu faldt det først den stakkels Kone ind, at hun ikke vidste Mandens Navn, til hvem hun havde leveret Ansøgningen. Hun begyndte derfor at skrige højt. Prinsen løb hen til Muren og spurgte: „Hvad er der i Vejen?“ — „Oh, kære Herre, jeg ved jo ikke, hvad den fornemme Mand hedder, som modtog min Ansøgning; Fyrsten vil i Morgen ikke tro mig, men holde mig for en Bedragerske.“ — „Nej, min gode Kone, gaa kun; jeg vil selv sige ham det og være til Stede, naar hun kommer frem for ham.“ — Hun gik da glad bort og fortalte en af sine Velyndere, hvad der var hændt hende, og denne raadede hende til at gaa til Fyrsten: „Ja,“ svarede hun, „havde jeg blot Mod til at tale med ham. Herren med Ordensbaandet forsikrede mig, at Fyrsten nok vilde tale saaledes til mig, at jeg skulde faa Mod. Gid det var Guds Vilje!“

Den følgende Morgen mødte Enken paa den bestemte Plads ved Slotten, og Vagten, som allerede havde faaet Ordre, førte hende straks ind. Da Konen ser Fyrsten, kendte hun ham straks, bliver helt forskrækket og kan kun sige: „Ak, er De Fyrsten, saa har jeg jo talt med Dem i Gaar.“ — „Ja,“ svarede Fyrsten, „jeg har talt med hende, læst hendes Ansøgning og vil

hjælpe hende, da jeg finder, at hun har talt Sandhed. Men i Øjeblikket kan jeg ikke give noget afgørende Svar; jeg maa først høre, hvad Amtmanden siger." — „Naadigste Herre," sagde hun, „sker dette, saa vil De ikke give mig noget. Amtmanden er alt for haard." — „Sørg ikke," svarede den ædle Fyrste, „Jeg skal nok hjælpe hende. Her har hun imidlertid noget." Han rakte hende en Gave i Penge, og efter at have undersøgt Sagen eftergav han hende Skattene.

90. Frederik den Sjette, Folkets Ven.

Sal. Ordspr. 30, 28: Miskundhed og Sandhed skal bevare en Konge, og han understøtter sin Trone ved Kærlighed.

Det er almindelig erkendt baade iblandt høje og lave, at Frederik den Sjette, som døde 1839, var en af de bedste og mest ligefremme Konger, som Danmark har haft. Han bar faderlig Omsorg for sit Folk, og især laa Bondens Vel ham paa Hjerte, ligesom det var hans Glæde at hjælpe de fattige og nødlidende. Han var ret en Folkekonge, simpel og ligefrem i sit Væsen, beskeden i sin Tale og Adfærd, oprigtig imod alle, en Hader af Smiger og forfængelig Ros; derfor besad han ogsaa i høj Grad Folkets Kærlighed og Hengivenhed. Sandheden af dette Vidnesbyrd bekræftes ved følgende Træk af hans Liv.

Den 20. Juni 1838 var det netop 50 Aar, siden at han som Kronprins og Regent under Faderens Svaghed havde løst Bondens Slavelænker ved at ophæve Stavnsbaandet, og det danske Folk beredte sig derfor til i den Anledning at holde en Mindefest, hvorved man tillige vilde lægge sin Taknemmelighed for Dagen for Provinsialstændernes Indførelse. Men da Kongen erfarede dette, lod han bekendtgøre over hele Landet, at han fuldkomment erkendte den gode Mening, der laa til Grund for hint Ønske, men at han dog ikke vilde, at nogen offentlig Højtidelighed i denne Anledning maatte finde Sted. Han gav ikke sig

selv Æren for det, som var udrettet til Landets Gavn, han vilde heller ikke modtage nogen Hyldning derfor.

Da Folket vilde oprejse et Mindesmærke til Ihukommelse af Livegenskabets Ophævelse, frabad han sig ogsaa dette og ytrede derved følgende smukke Ord, som ret vidnede om hans ømme og kærlige Hjerte: „Under nærværende Omstændigheder, da de to sidste Sommeres vaade Vejr og derved foraarsagede slette Høst har fremkaldt Mangel paa Brødkorn og Ildebrændsel, vilde det mere stemme med vor landsfaderlige Tænkemaade, om de Bidrag, som maatte indkomme til det attraaede Mindesmærke, i Stedet derfor maatte anvendes til at afhjælpe mine forarmede Undersaatters Nød i Marskegnene, som have lidt mest. Thi kun i vore elskede Undersaatters Hjerter ønske vi os et varigt Mindesmærke." Saaledes talede Kong Frederik, der altid var mistænkelig mod Ros og Smiger, thi han vidste, at Konger og Fyrster tit derved bleve skuffede, og han mente, at en Konge først efter sin Død kunde vente den retfærdige Dom. Man fortæller, at en af hans Hoffolk engang viste ham et Blad, hvori en berømt Udlænding havde talt meget til hans Ros, men at han misfornøjet kastede det fra sig og sagde: „Jeg kan ikke lide, at Folk skrive og tale saa meget om mig, men især ikke, naar det er til min Ros; thi optager jeg Ros med Glæde, maa jeg ogsaa tage mod Dadel, og dermed er jeg ikke tjent, da jeg selv bedst ved, hvor mange Fejl jeg har. Lad dog Folk bie, til jeg er død, da først kunne de med Sandhed bedømme, om jeg har været klog eller dum, god eller slet."

Da Kongen engang gjorde en Rejse i Nørrejylland, kort efter at Landdagen, ɔ: den raadgivende Forsamling af Folkets Udvalgte, var stiftet, kom nogle Bønder til ham og takkede ham derfor. Da sagde Frederik blandt andet til dem: „Har I nu ogsaa tænkt paa, Børn, at træffe et ret fornuftigt Valg?" — „Ja, Herre," svarede en trohjertig Bondemand, „vi havde betænkt at vælge ham." Og Kongen forstod, hvad der laa i disse Ord; de vare et simpelt Udtryk

af uindskrænket Tillid og Hengivenhed. Da han paa sin sidste Rejse i den samme Provins havde opholdt sig lidt i et Bedested paa Landet og igen var i Færd med at stige til Vogns, for at køre bort, løb den troskyldige Bondekone i Huset efter ham og bad ham om, at han dog endelig vilde komme ind i hendes Hus igen og til Minde om sit Ophold skrive sit Navn med Kridt paa en Bjælke. Konen mente det godt, og den gamle Konge forlod virkelig sin Vogn og fulgte med hende, for at opfylde hendes Ønske.

Da den elskede Konge laa paa sit Dødsleje og Dødens Kulde allerede gennemisnede ham, viste han klart, hvilke ømme og kærlige Følelser der endnu rørte sig i ham, idet han sagde til de omstaaende: „Det er koldt, vi maa tænke paa Brænde til de fattige."

91. Svend Estridsen og Præsten Svend.

1 Kor. 1, 27: Det for Verden daarlige udvalgte Gud, for at beskæmme de vise, og det for Verden skrøbelige udvalgte Gud, for at beskæmme de stærke.

Den danske Konge Svend Estridsen vilde gerne have dygtige Præster om sig; men skønt han ingenlunde foragtede Lærdom, holdt han mest af dem, der førte et retskaffent Levned. Saaledes var der blandt andre en Nordmand ved Navn Svend, som stod højt anskreven hos Kongen. Han havde været Landsdommer, førend han blev Præst, og var meget veltalende paa sit Modersmaal, men en stor Stymper i Latinen, hvilket nogle af de andre Præster benyttede sig af, for at gøre ham latterlig; thi de kunde ikke finde sig i, at han ved sin Retskaffenhed skulde gaa foran dem, der vare ham overlegne ved deres Kundskaber og Dannelse. Da han derfor engang skulde holde Gudstjeneste og synge den da brugelige latinske Messe, gik de hen og kradsede to Bogstaver ud for ham i Alterbogen, saa han i Bønnen for Kongen kaldte denne Guds Æsel (mulus) i Stedet for Guds Tjener (famulus); og da

de hørte dette, sloge de en Skoggerlatter op, uden at tænke paa Stedets Hellighed. Men da Tjenesten var til Ende, gik Kongen op til Alteret, tog Bogen og saa da straks at der nylig var kradset i den, for at Bønnen skulde læses galt. Kongen ærgrede sig over den fule Misundelse og sagde, at de havde mere Skam af deres Fingre, end Svend af sin Mund. „Men bi kun lidt,“ føjede han til, „I kan komme til at leve den Dag, da Svend skal kunne skamme jer ud for, hvad I ikke ved.“ Kongen vedblev at omgaas Svend som tilforn, men gav ham tillige det Raad, at han skulde rejse udenlands paa kongelig Regning. Dette gjorde han ogsaa; og da han var et opvakt Hoved og studerede meget flittig, saa varede det ikke længe, før han kom tilbage som en grundlærd Mand, saa at selv de, der tidligere havde spottet over hans Vankundighed, nu maatte beundre hans Lærdom og hans Gaver. Han blev siden Bisp i Roskilde og forestod sit Embede med Hæder.

92. Kejser Alexander af Rusland.

Rom. 13, 3: De regerende ere til ikke Skræk for gode Gerninger, men for onde. Vil du ikke frygte for Øvrigheden, saa gør det som godt er, og du skal have Ros af den.

Alexander af Rusland, en af de mægtigste Regenter i Verden, gik undertiden meget simpelt klædt i Forhold til hans høje Stand og Værdighed. Det skete derfor ikke saa sjælden, at Folk, som han mødte paa Vejen, ikke vidste, hvem han var, og han havde derved bedre Lejlighed til at undersøge og erfare, hvorledes Lovene bleve efterlevede. Saaledes traf han engang en Graver, som stod og arbejdede paa Kirkegaarden, men gjorde ikke Graven nær saa dyb, som den skulde være. Kejseren satte ham i Rette derfor og forestillede ham, at det var imod Loven, men fik af Manden, som ikke kendte ham, det trodsige Svar: „Saaledes gør man det nu engang her, og det bliver ikke anderledes.“ Da kaldte Alexander paa en Politiembedsmand, som opholdt sig i Nærheden, og spurgte,

„hvorfor man ikke gjorde Gravene dybere her?" — „Hvad kommer det Dem ved?" svarede denne. — „Hvad det kommer mig ved?" gentog Kejseren. „Det er nu engang imod Loven, og det en god Lov, derfor forlanger jeg, at det skal være anderledes." — „Hør, min kære Mand," svarede Politimesteren, „gaa De kun hjem, og bryd Dem ikke om Ting, som er Dem uvedkommende." Medens han talte saaledes, gav Kejseren sig til Kende for ham. Nu kastede Embedsmanden sig ned paa Jorden for ham og bad om Naade. — „Du fortjener vistnok Straf for dit Forhold," sagde Kejseren; „thi det sømmer sig ikke at svare Folk saaledes, og Straffen skal ogsaa blive dig tildelt." — Med Embedsmanden bad paa ny saa bønlig om Tilgivelse. — „Har du Kone og Børn?" spurgte Kejseren. „Ja, Kone og fem Børn," var Svaret. — „Saa gaa hjem," sagde Alexander, „og tak din Kone og dine Børn for din Redning."

93. Kejser Josef og Amtmanden.

Sal. Ordsp 21, 21: „Hvo, som tragter efter Retfærdighed og Miskundhed, skal finde Livet, Retfærdighed og Ære.

Under Kejser Josef den Andens Regering var der engang stor Kornmangel i Bøhmen. Kejseren rejste selv derhen, for at afhjælpe Nøden, saa godt han kunde; han lod Korn forskrive og sørgede for, at det blev uddelt paa de Steder, hvor man trængte mest. Paa denne Rejse kom han en Dag til en Stad, just som der holdt en Mængde Vogne med Korn uden for Amtmandens Port, hvor de skulde læsses af. Bønderne havde allerere ventet længe; til sidst blev Tiden dem for lang, og de begyndte derfor saa smaat at knurre over højere vedkommendes Uefterretteligheb. Dette bemærkede Kejseren, idet han gik forbi; men gav sig ikke til Kende. Han spurgte blot om Aarsagen til deres Utilfredshed. „Kære Herre," svarede Bønderne, „vi have allerede ventet meget længe, og ingen vil stille os

af med Kornet; det bliver alt for sent for os, thi vi har fire Mile til vort Hjem." — „Det er sandt," sagde den hosstaaende Amtsskriver, „ja, de fattige Folk i Staden maa ogsaa lide derunder, eftersom de vente med Smerte paa Kornets Uddeling." Amtmanden havde imidlertid stort Selskab hos sig, derfor var det ham ikke belejligt straks at tage imod Kornet; han, der ikke vidste, hvad Hunger var, har sagtens tænkt: „Lad dem kun vente, de Karle; Bønderne staa jo under dig, de maa derfor give sig til Taals, indtil det behager dig at komme til dem.

Kejseren gik ind i Amtstuen og lod sig melde ved Amtsskriveren som en fremmed, der ønskede at tale med Amtmanden. „Hvem er De?" spurgte denne, da Kejseren kom til ham i Stuen. Kejseren: „Jeg er Løjtnant og staar i Kejserens Tjeneste." — Amtmanden: „Hvormed kan jeg tjene Hr. Løjtnanten?" — Kejseren: „Dermed, at De ekspederer de stakkels Bønder, som har holdt saa længe nede paa Gaden." — Amtmanden; „Aah, de kan nok vente lidt endnu." — Kejseren: „Men de har en lang Vej hjem, og de har allerede ventet saa og saa længe." — Amtmanden: „Hvad vil De bryde Dem om, til hvad Tid Bønderne komme hjem?„ — Kejseren: „Man maa være menneskelig og ikke plage Folk." — Amtmanden: „Deres Moral, Hr. Løjtnant, er her paa urette Sted; jeg ved, hvad jeg har at gøre. Jeg er Amtmand, maa De vide." — Kejseren: „Nu, saa maa jeg sige Dem, Hr. Amtmand, at Kornet slet ikke mere angaar Dem. Hør, min Ven," sagde Kejseren, idet han henvendte sig til Amtsskriveren, „vil De give Bønderne Besked og tage imod Kornet; De er nu Amtmand. Og De," sagde han til den hidtilværende Amtmand, „erkend i mig Deres Herre, som afsætter Dem fra Deres Embede. Jeg er Kejseren!" Med disse Ord forlod Regenten Værelset. — Hvilket Tordenslag for den forsømmelige og ubarmhjertige Embedsmand!

94. Aandsnærværelsen.

Zak. 7, 9: Saa sagde den Herre Zebaoth: Dømmer Retfærds Dom og øver Miskundhed og Barmhjertighed, hver mod sin Broder.

I Aaret 1790 trængte Beboerne fra syv bøhmiske Landsbyer, bevæbnede med Køller, Leer og Høtyve, ind i det sachsiske Amt Grünhayn og begyndte at plyndre. Sachserne, som ingen Anelse havde haft om dette Anfald, troede knap deres egne Øjne, da de saa disse ubudne Gæster strejfe om og fare ilde med deres Ejendom. Da Fjenden var dem overlegen, vovede de ikke at gøre Modstand, men indberettede Sagen ufortøvet til deres Amtmand, som hed Herman. Denne svang sig hurtig paa Hesten og red lige saa stærkt, som han kunde, midt ind iblandt den forvovne Røverhob. Han hilsede paa dem og bad, at man vilde høre ham blot i nogle Minutter, medens han talede. Hele Mængden, som forbavsedes over hans Mod og Aandsnærværelse, tav straks. „Naboer og Brødre!“ — saaledes begyndte han med venlig, men frimodig Røst — „jeg skulde snart tro, at Venskabets og Frændskabets ømme Baand, som saa tit er blevet knyttet ved vore Børns gensidige Giftermaal, var paa een Gang aldeles sønderrevet. I komme ikke som Sønner eller Venner, ikke som Fædre eller Brødre, men som fornærmede Fjender over vore Grænser, forstyrre vor Ro, fratage os med Magt, hvad vi gerne havde givet eder, og nøde os til at opgive den gode Mening, som vi havde om eder. Trænge I til noget, skulle vi gerne hjælpe eder! Vi ere jo een Guds Børn, om ogsaa to Herrers Undersaatter, og vi ere ikke alene kaldede, men ogsaa forpligtede til at hjælpe eder, saa vidt muligt er. Her er Tøjlen til min Hest. Jeg gik midt ind iblandt eder uden Vaaben; min gode Samvittighed og min Kærlighed til eder ere mit Værn imod eders Mordredskaber. Fortæller mig eders Kummer og Nød; udøser eders Hjerter for mig; jeg mener det inderlig godt med eder. Vi ville overveje med hverandre, hvorledes vi bedst kunne hjælpe eder.“ — Efter denne Tale saa Bøhmerne

beskæmmede paa hverandre og havde ikke Mod til at sige noget. Endelig greb en af dem Amtmandens Haand, rystede den og sagde: „Saa sandt Herren vor Gud lever, have vi alle været blinde; men Sorg og Kummer har betaget os baade Sans og Samling. Vore Sønner, som skulde være vor Alderdoms Støtte, maa lade sig skyde ihjel af Preusserne og Tyrkerne; vore Koner og Døtre græde og hyle, saa en Sten maa røres derved; vore Levnetsmidler fortæres ved de mange Indkvarteringer; det fattes os paa Brød, paa Penge, ja paa alt. Derfor have vi grebet til dette fortvivlede Middel, for at skaffe Føde til Veje, inden vi og vore Børn sulte ihjel. Men vi erkende, at vi have gjort Uret, og det gør os hjertelig ondt. Ak Gud! i Nøden betænker man sig ikke saa nøje." — Rørt over de stakkels Menneskers ulykkelige Stilling traf Amtmanden Foranstaltninger til hurtig Hjælp, og paa hans Opfordring kom Sachserne fra alle Sider med rigelige Bidrag af Brød, Hvede, Byg, Frugter og Havesager. Selv ydede han en meget betydelig Gave. Man læssede det hele paa Vogne og overleverede det til Bøhmerne, som derved bleve stillede tilfreds. Med Venlighed ledsagede Amtmanden og hans Folk dem tilbage indtil Grændsen, formanede dem endnu en Gang til Rolighed og Troskab, som det sømmede sig gode Naboer, og skildtes derpaa fra dem, vilsignet af deres Angers og Taknemmeligheds Taarer.

XX. Lærere og Sjælesørgere.

95. Apostelen Johannes.

Ezek. 34, 16: Jeg vil lede efter det tabte og føre det fordrevne tilbage og forbinde det saarede og styrke det svage; jeg vil være dem en retfærdig Hyrde.

Da Apostlen Johannes engang rejste i Omegnen af Efesus, for at indsætte Lærere og ordne Menig=

hedernes Anliggende, traf han et smukt ungt Menneske, af hvem han lovede sig meget for Guds Rige, naar den Helligaand ret kunde faa Magt med hans Hjerte. Han anbefalede Ynglingen til Menighedens Forstander med de Ord: „Denne lægger jeg dig, for Kristus og Menigheden som Vidner, med fuld Alvor paa Hjerte.“ Biskoppen antog sig nu det unge Menneske med faderlig Omhu og Kærlighed, og lovede at ville gøre alt, hvad der stod i hans Magt. Han optog ham nu i sit Hus, meddelte ham Undervisning i Kristendommen, vaagede over ham og førgede paa bedste Maade for hans timelige og aandelige Vel. Han blev derefter ved Daaben indlemmet i den hellige, almindelige Kirke. Men fra den Tid passede Biskoppen ikke saa godt paa ham, og da Ynglingen saaledes til Dels var overladt til sig selv, søgte han slet Selskab og blev forført til alle Slags Udsvævelser, saa at han endog gav sig til at plyndre rejsende. De gode Indtryk, som han tidligere havde modtaget af sin Lærer, udslettedes efterhaanden, han sank dybere og dybere i Lastens Svælg: ja, han blev til sidst Høvding for en Røverbande. Efter nogle Aars Forløb besøgte Johannes atter den samme Menighed, og da alt var i Orden, talede han saaledes til Biskoppen: „Nu velan, Biskop, giv os Pantet igen, som jeg og Frelseren har betroet dig for Menighedens Øjne.“ Biskoppen blev i Førstningen noget forlegen, idet han mente, at Talen var om Penge, som han mulig havde holdt slet Hus med. Men da Johannes sagde: „Jeg kræver det unge Menneske af dig, en Broders Sjæl,“ saa sukkede Oldingen dybt og svarede: „Han er død.“ — „Død,“ gentog Apostlen forbavset og bedrøvet tillige, „og hvilken Dødsmaade?“ — „Han er død for Gud,“ svarede Biskoppen, „han er falden fra Troen, har forladt Kirken og er til sidst bleven en Røver. Han lever ikke langt herfra med sine Stalbrødre mellem Bjergene.“ Da sønderrev Johannes sine Klæder, slog sig for Panden og raabte: „Ak, til hvilken Vogter har jeg betroet min Broders Sjæl!“ Han fik derefter fat paa en Hest, tog en Vej-

viser med sig og ilede straks til det betegnede Sted, hvor Røverbanden opholdt sig. Han blev snart greben, søgte heller ikke at undfly, men udbrød: „Just derfor er jeg kommen; bringer mig til eders Anfører!“ Denne ventede i fuld Rustning paa den fremmede som paa et rigt Bytte. Men aldrig saa snart havde han set Johannes's ærværdige og venlige Aasyn, førend han, anklaget af sin Samvittighed, tog Flugten. Apostelen anstrengte sig nu over sin Alder og sine Kræfter, for at ile efter ham, og raabte: „Hvi flyr du for mig, mit Barn, for din Fader, som er ubevæbnet, gammel og svag? Hør dog, mit Barn, flygt ikke! Der er endnu Haab for dig til Livet. Tro mig, Kristus har sendt mig til dig, for at redde dig.“ Da den unge Mand hørte denne rørende Tiltale, blev han staaende og vendte sine Øjne mod Jorden; derpaa lod han sine Vaaben falde, begyndte at skælve og bæve og at græde bitterlig. Da den gamle kom nærmere til ham, omfavnede Røveren hans Knæ og bad ham under lydelig og heftig Klage om Tilgivelse. Apostelen talede hjertelige Ord til ham, fulde af dyb Alvor og inderlig Kærlighed; og da han saa hans oprigtige Anger, tilsagde han ham i Jesu Navn Syndernes Forladelse og førte ham som et forvildet, men nu genfundet Faar tilbage til Menigheden, hvor han bad saa inderlig med og for ham og formanede ham saa alvorlig, at han omsider havde den Glæde, at kunne fremstille ham som et hel andet Menneske, der i Troen paa ny erhvervede sig sin Daabsnaade og bevarede den til sit Livs Ende.

96. Præsten og den fattige Mand.

1 Kor. 2, 4. 5: Mit Ord og min Præken var ikke menneskelig Visdoms overtalende Ord, men i Aands og Kraft Bevisning, at eders Tro ikke skulde være i Menneskers Visdom, men i Guds Kraft.

En Præst i London, ved Navn Dr. Manton, blev engang af den første Borgemester sammesteds anmodet

om at præke i St. Pauls Kirke ved en højtidelig Lejlighed. Han valgte sig et svært Emne, ved hvilket har ret havde Lejlighed til at lægge sin Lærdom og sin Veltalenhed for Dagen. De fornemme og dannede iblandt hans Tilhørere fulgte ham i Talen med Beundring og spændt Opmærksomhed. Han blev derpaa buden til det festlige Maaltid hos Borgemesteren, og denne takkede ham offentlig for hans herlige Præken. Men da Manden om Aftenen gik hjem, kom en fattig Mand til ham og spurgte ham høflig, om det ikke var ham, som havde præket om Formiddagen for Borgemesteren. „Jeg var ogsaa kommen i Kirke med hjertelig Længsel efter at blive vederkvæget ved Guds Ord; men jeg blev skuffet, thi største Delen af, hvad De sagde, kunde jeg ikke forstaa, det var mig alt for højt.“ Beskæmmet og med bevæget Sind svarede Præsten: „Hør, min Ven, har jeg ikke præket for dig i Morges, saa har du præket for mig i Aften, og med Guds Hjælp skal jeg aldrig være saa daarlig at præke paa denne Maade hverken for Borgemesteren eller nogen anden.“

97. En rask Beslutning.

2 Tim. 4, 2: Præk Ordet, hold ved i Tide og Utide; overbevis, straf, med al Langmodighed og Lærdom.

En Præst i Tyskland havde en Menighed, som var meget forvildet, og især fandt den Uskik Sted, at man paa Aarets sidste Dag samledes i Kroen og svirede og drak. Skønt han kun havde været en kort Tid i Embedet var han dog fuld af Bedrøvelse over den vilde Larm, der lød omkring ham, da han den sidste Aften i Aaret gaar op og ned ad Byen, medens Maanen skinner saa klart og venlig og spejler sig i den nærliggende Kirkes Vinduer. Da han kaster Øjet paa disse, lyser i Maanens Glans Prækestolen ham i Møde gennem Kirkevinduet. Paa een Gang opstaar den Tanke hos ham: „Hvad om du lod Kirkesangeren hente, fik tændt Lys i Kirken og lod Klokkerne ringe? Maaske

de vilde Mennesker kunde faa i Sinde at gaa ind i Kirken, og du havde da god Lejlighed til at tale Formaningens Ord til Liv eller Død, til Velsignelse eller Forbandelse." Som tænkt, saa gjort! Han lader Kirkesangeren kalde, de gaa hen i Kirken og bringe alt i Orden. Paa een Gang begyndte det at ringe som om Søndagen. Folk strømmede til i stor Mængde, Præsten stillede sig nu hen foran Alteret og holdt ved Guds Naade og den Helligaands Bistand en saa kraftig og alvorlig Tale, at efter Gudstjenesten hele Forsamlingen paa to nær vendte Kroen Ryggen og gik stille hjem; og fra den Tid af var denne Uskik rent afskaffet. Siden kom hans Sognefolk og adskillige fra Omegnen hver Nyaarsaften i Kirken og hørte et Guds Ord til Velsignelse for deres Sjæle.

98. Hververen.

Jer. 23, 29: Er mit Ord ikke som en Ild, siger Herren, og som en Hammer, der sønderslaar Klipper?

Engang kom en kongelig Hverver med Trommer og Piber til den Plads, hvor den bekendte og udmærket begavede Georg Whitefield prækede, for at forstyrre ham i hans Tale og have ham lidt til Bedste. Men denne fattede sig straks og sagde ganske rolig: „Holdt! Kongen af Storbritanniens Hverver er her;" og lod ham nu pibe og tromme, saa meget han vilde. Da han endelig havde faaet sin Lyst styret og derfor hørte op med sin Larm, sagde Whitefield i al Kærlighed og Sagtmodighed til ham: „Min Ven, længe har jeg tiet og hørt paa dig; men nu har jeg ogsaa et Ord til dig. Jeg er ogsaa en Hverver, udsendt af Kongernes Konge." Han pegede paa Bibelen og sagde: „Hør dette Ord, som Herren vor Gud taler til dig." — Taalmodig og rolig hørte Soldaten nu til, medens Whitefield, som sædvanlig, med Liv og Kraft forkyndte ham Guds Raad og Vilje til hans Sjæls Frelse. Og Herren velsignede sin Tjeners Arbejde. Ordet fandt

Indgang hos denne Mand og bøjede hans Hjerte; ogsaa han blev vunden for Guds Rige.

99. Præsten Schubert og Kongens Drøm.

Es. 58, 1: Raab af Struben, spar ikke, opløft din Røst som en Basun, og kundgør mit Folk dets Overtrædelser.

Frederik Wilhelm den Første, Konge af Preussen, drømte engang, at en Person gav ham et Bæger fuldt af Blod at drikke. Drømmen forekom ham betænkelig, og han lod en Præst kalde til sig, for at han skulde udtyde den. Denne sagde, han formodede, at Kongen vilde faa Krig og sejre. — „Han er en Smigrer," sagde Kongen, „gaa sin Vej! Hent mig Schubert fra Frederiks-Kirken!" Schubert kom, og Kongen spurgte ham om hans Mening. „Jeg er ingen Drømmetyder," svarede han, „dog naar jeg skal sige min Mening, saa er det den: Blodet betyder for det første de Uretfærdigheder, som gaar i Svang dels med, dels uden Deres Majestæts Vidende, f. Eks. ved Hvervningen af store, smukke Karle, hvoraf saa mange med Magt blive revne ud af deres grædende Forældres og Familiers Arme. Men det betyder ogsaa, at Deres Majestæt skal erkende dette og bruge Kristi Blod til Deres Synders Forladelse." — „Tænkte jeg det ikke nok!" sagde Kongen, idet han lod Præsten gaa; og efter at denne havde forladt ham, tilføjede han: „Har jeg ikke tit nok sagt, at Schubert er ingen Smigrer?"

100. Den forandrede Beslutning.

Luk. 9, 62: Ingen, som lægger sin Haand paa Ploven og ser tilbage, er vel skikket til Guds Rige.

En Præst, som allerede i tredive Aar havde forkyndt Evangeliet om Guds frie Naade i Kristus, blev engang meget haardt anfægtet og kom paa den Tanke, at han hidtil havde arbejdet forgæves, fordi han ikke

kunde spore iøjnefaldende Virkninger af sin Præken. Han besluttede derfor at nedlægge sit Embede. En Søndag, efter at han havde forrettet Gudstjenesten om Formiddagen, meddelte han sine Venner denne Beslutning og erklærede, at han ikke engang vilde præke om Eftermiddagen. Forgæves forestillede de ham, hvor meget han derved vilde bedrøve de talrig forsamlede Tilhørere, da ingen i Øjeblikket kunde træde op i Stedet for ham; han blev ved sit Forsæt. Men se, da bankede det paa Døren og en gammel kristelig Kone, som boede langt borte, traadte ind og sagde: „Jeg kommer, for at bede Præsten, da jeg ellers ingen Ro kan finde, om at præke i Eftermiddag over de Ord: „Vel har jeg sagt: nu vil jeg ikke mere komme ham i Hu og ikke mere tale i hans Navn; men det blev mig i Hjertet som en brændende Ild, indesluttet i mine Ben; jeg søgte med Møje at holde det ud, men jeg kunde ikke." Jer. 20, 9. — Truffen af disse Ord og oplivet ved den Trøst, som laa deri, opfyldte Præsten Konens Begæring. Fra den Tid af veg hans Kummer, og han kunde nu forrette sit Embede med stor Frimodighed og Glæde og lige saa stor Velsignelse.

101. Hofpræsten Samuel Urlsperger.

Sir. 4, 31: Kæmp for Sandheden indtil Døden, saa skal Gud Herren stride for dig.

Samuel Urlsperger, som døde 1772, var i sin Tid Hofpræst i Stuttgart. Ved det würtembergske Hof gik dengang mange Laster og Udsvævelser i Svang, hvilket smertede Hofpræsten dyb; men Menneskefrygt bandt hans Tunge, saa at han ej kunde aflægge et frimodigt og alvorligt Vidnesbyrd derimod. Dette erfarede den bekendte A. H. Franke, som paa en Rejse, han gjorde i det sydlige Tyskland, opholdt sig i Staden. Han gik en Søndag i Kirke, for at høre sin Ven Urlsperger, og efter Gudstjenesten begav han sig hen til Præsten og sagde: „Jeg hører, min

kære Broder, at dine Prækener ere evangeliske, men Hoffets Synder berører du ikke med et Ord. Jeg kommer derfor, at sige dig i Guds Navn, at du er en stum Hund (Es. 56, 20), og dersom du ikke vender om og som offentlig Lærer forkynder Sandheden ligefrem og uden Omsvøb, saa bliver du fortabt, trods al din Kundskab." — Bedrøvet i Sindet tog Francke Afsked og gik sin Vej. Søndagen derefter talede Hofpræsten med megen Alvor og Frimodighed. Dette smagte ikke højere vedkommende. Hertugen lod ham sige, at han havde haft i Sinde at afsætte ham, og dersom han den følgende Søndag ikke tilbagekaldte sin Præken, saa kunde hans Hoved let komme til at springe, fordi han havde begaaet en Majestæts-Forbrydelse. Urlsperger lod svare: „At tilbagekalde, hvad han havde sagt, kunde han paa ingen Maade, han maatte derfor overlade det til Landsherren at gøre, hvad han fandt for godt." Han blev nu sat i Fængsel, og da han stadig var ubevægelig, blev han virkelig dømt fra Livet.

Derpaa lod han sin Kone og sine fire Børn komme til sig og spurgte dem, hvad de dømte om hans Forhold. Konen svarede: „Kære Mand, din Død vil rigtignok styrte mig og vore Børn i den største legemlige Elendighed; men jeg beder dig for Guds Skyld: fornægt ikke Sandheden, ellers vilde Forbandelsen hvile over mig og mine Børn." Trøstet og opmuntret ved dette Svar lod han Hertugen sige, at han ikke frygtede Døden. — Denne forelagde nu sin Minister Dødsdommen til Underskrift; men Ministeren gav sit Embede og sin Kaarde fra sig og sagde: „Min Hertug, her er mit Embede og min Ære, jeg underskriver ingen Blodskyld." Hertugen blev forbavset, og for ikke at miste denne sin første Embedsmand, som var ham uundværlig, nøjedes han med at afsætte Hofpræsten, dog uden at give ham det mindste at leve af; ja han forbød ham endog at søge Ansættelse i Udlandet, og kort efter blev en anden Hofpræst udnævnt.

Nogle Aar senere var samme Minister tillige med Fyrsten til Stede ved en Vagtparade; da traf det sig

just, at den afsatte Hofpræst gik forbi. Ministeren gjorde Fyrsten opmærksom paa ham og sagde: „Saa længe denne Mand endnu var i Embede, havde Hertugen Lykke og Velsignelse; men siden vi har faaet en Smigrer, gaar alting uheldigt. Vil De paa nogen Maade gøre det onde godt igen, saa søg i det mindste at forsørge ham.“ Dette skete. Urlsperger blev Provst og Sognepræst i Herrenberg, hvorfra han senere blev forflyttet til Augsburg.

102. Fenelon som Opdrager.

Dan. 12, 3: De, som oplærte andre, skulle skinne som den udstrakte Befæstnings Glans; og de, som førte mange paa den rette Vej, som Stjernerne til evig Tid.

Den fromme Ærkebiskop Fenelon var i sin Tid Hertug Ludvig af Burgundiens Lærer og Opdrager. Det var tilvisse en vanskelig Stilling for ham, og der udkrævedes megen Klogskab og Taalmodighed, for at begaa sig deri; thi den unge Fyrste var en vild og egenraadig Herre. Engang arbejdede en Snedker paa Slottet, og Prinsen forstyrrede ham tit i hans Arbejde. Snart ødelagde han hans Værktøj, snart opholdt han ham med Snak og opførte sig stundom uanstændig imod ham. Snedkeren beklagede sig i den Anledning for Fenelon, og denne raadede ham til uden videre at sige Prinsen Besked. Da denne nu en Dag begyndte paa sine gamle Optøjer, tog Snedkeren til Orde og sagde i en heftig Tone: „Jeg beder Dem, at De endelig engang vil være saa god at lade mig og mit Værktøj være i Fred.“ Da blev Prinsen, som han var rasende, og begyndte at skælde Snedkeren ud, fordi han ikke vilde give efter. Nu brusede ogsaa Snedkeren op og sagde: „Ved De hvad, Hr. Prins? De maa være den, De være vil, saa beder jeg Dem, at De vil blive herfra; thi ser De vel; kommer mit Blod først i Kog, saa kan det let komme til at gaa ud over Dem selv.“ Da blev Prinsen forskrækket og

løb hen til Fenelon, for at besvære sig over Snedkeren og ytrede, at han straks skulde jages paa Døren. — Fenelon svarede: „Det er dog en dygtig Arbejder.“ — Prinsen: „Hvad bryder jeg mig om det? Han skal og maa bort; jeg vil have ham afstraffet.“ — Fenelon: „Jeg tror, han fortjener mere Medlidenhed end Straf. Er det ikke en Ulykke, at han ikke er mere Herre over sig selv?“ Prinsen: Nej, det er dog for galt; De giver en ussel Snedker Ret.“ — Fenelon: „Fordi han har Ret.“ — Prinsen: „De husker nok ikke paa, at jeg er Prins, og at min Ære kræver Oprejsning!“ — Fenelon: „Snedkeren er et Menneske, og De er ogsaa et Menneske; derfor maa den ene saavel som den anden vederfares sin Ret.“ — Prinsen: „Min Herre, jeg beder Dem: hold Mund; thi jeg ved, hvem jeg er, og hvem De er.“ — Derpaa gik Fenelon ganske rolig bort og lod Prinsen staa. Men den anden Dag tog han ham igen for sig og sagde til ham i en bestemt Tone: „Prins, De husker vel nok, hvad De sagde til mig i Gaar. Det er min Pligt at sætte Dem i Rette derfor. Det lader til, at De ikke ved, hvem jeg er, og hvem De er. Nogle af Deres undergivne kunne vel have sagt Dem, at De er mere end jeg; men da har de ikke sagt sandt. Uden Stolthed maa jeg oprigtig tilstaa Dem, at jeg er mere end De. Deres Fødsel kommer her slet ikke i Betragtning. At De er født som Fyrste, dermed har Vorherre kun villet sætte Dem paa Prøve, for at se, om De ogsaa kan opføre Dem fyrstelig. De vil dog indrømme mig, at jeg besidder langt flere Kundskaber end De; thi hvor har De vel Deres fra, uden fra mig? Og hvad endelig Magten og Herredømmet angaar, saa er jeg min egen Herre, og De staar under mig. Tror De det ikke, saa vil Kongen, Deres Fader, overbevise Dem derom. Men skulde De maaske smigre Dem med, at det er en sjælden Lykke at være Deres Hovmester, saa maa jeg rive Dem ud af denne Vildfarelse. Det er blot af Kærlighed til Deres Fader, at jeg efter flere Anmodninger har overtaget det byrdefulde Arbejde, at være Deres Lærer.

Men nu skal De se, hvor let det falder mig at nedlægge dette Embede. Følg med mig til Hans Majestæt Kongen, saa vil jeg bede ham om at give Dem en anden Lærer, og De kan være overbevist om, at jeg uden al Misundelse vil ønske, at han maa have mere Held og Lykke i sine Bestræbelser, end jeg kan vente det af mine.“ Prinsen stod som forstenet af Skræk og Forlegenhed. Angerfuld bad han sin Hovmester om Forladelse og bad ham om, at han dog endelig ikke maatte forlade ham. Og fra det Øjeblik af forandrede han sig meget til sin Fordel og svarede i Fremtiden langt bedre til sin fromme Lærers Forhaabninger.

XXI. Disciple og Tilhørere.

103. Rowland Hills Tilhørere.

Jer. 20, 7: Herre, du har overtalt mig, og jeg har ladet mig overtale: du har været mig for stærk og har faaet Overhaand.

Den vidt bekendte engelske Præst Rowland Hill holdt engang i en høj Alder en Missionspræken for en meget talrig Forsamling. Da Folket var gaaet, og Hill med nogle Venner havde trukket sig tilbage til Sakristiet, traadte to ærværdige Mænd ind til ham, hvilke saa ud til at være omtrent 70 Aar. Med en noget skjælvende Stemme sagde den ene: „Kære Hr. Hill, De vil vel nok unde to gamle Syndere den Ære, at maatte trykke Deres Haand!“ Han greb derpaa Præstens Haand, kyssede den og sagde med Glædestaarer: „Kan De ikke huske, at De for 50 Aar siden prækede paa dette Sted, førend Kapellet endnu var opført? Aldrig kan den gode Ven, som staar ved min Side, aldrig kan jeg selv glemme denne Præken. Vi vare dengang to letsindige unge Mennesker, som arbejdede paa de kongelige Skibsværfter; vi ilede For-

hærvelsen i Møde med stærke Skridt og tænkte slet ikke paa de Ting, der angaa Guds Rige. Da hørte vi, at en begavet ung Mand vilde præke her under aaben Himmel, og vi besluttede at gaa herhen, for at fordrive Tiden og gjøre Løjer. Vi fyldte vore Lommer med Stene og havde i Sinde at kaste dem paa Dem. Men da De kom, sank vort Mod, og da De opfordrede Forsamlingen til Bøn, bleve vi saa bevægede, at vi saa paa hinanden og rystede af Frygt. Da De læste Deres Tekst og begyndte at tale, trængte Ordene med Kraft ind i vort Hjerte; Taarerne trillede ned ad vore Kinder, vi stak Hænderne i Lommen og lode en Sten falde efter den anden, indtil de alle vare borte; thi Gud havde taget Stenen fra vort Hjerte. Efter Gudstjenesten gik vi hjem, og paa Vejen sagde min Ven til mig: „John, det vil aldrig gaa godt; vi ere begge paa en gal Vej; god Nat!" Det var alt, hvad han kunde sige, og vi ilede hver især op paa vort Værelse, men ingen af os vovede at gaa til Sengs, af Frygt for at vaagne i Helvede. Siden den Tid haabe vi at være omvendte til Gud, som efter sin store Barmhjertighed har indtil denne Stund bevaret os paa sin Vej; og det er derfor en inderlig Glæde for os, nu efter et halvt Aarhundredes Forløb at kunne hilse paa Dem." Hill blev dybt bevæget ved disse Ord; han faldt den gamle om Halsen, og Glædes- og Taknemmelighedstaarer rullede ned over hans ærværdige Ansigt. Det var et Optrin, hvorover Englene i Himmelen glædede sig.

104. Kirkepatronen og Præsten.

1 Pet. 3, 15: Værer altid rede til at forsvare eder for enhver, som begærer Regnskab af eder om det Haab, som er i eder.

Den bekendte Johan Porst, der døde 1728 som Præst i Berlin, var en simpel Bondesøn, saa det var langt fra, at Forældrene havde tænkt paa at lade ham studere. Imidlertid havde Drengen stor Lyst til engang at blive Præst, og han hang bestandig i Bøgerne.

En Dag, da han var ude paa Marken, for at vogte Kvæg, og som sædvanlig sad og læste i en Bog, kom en Præst, som hed Degen, netop forbi. Han blev opmærksom paa den flittige Dreng, gik hen til ham, spurgte ham om et og andet og overhørte ham i Børnelærdommen, hvorved Drengen ikke blot lagde Kundskaber for Dagen, men viste ogsaa et saa aabent og venligt Væsen, at Præsten kom til at holde meget af ham. Denne Omstændighed var afgørende for Porsts hele følgende Liv. Thi nogen Tid efter kom Degen atter til Byen og tog ind hos hans Forældre; han talte da med disse om Drengens gode Anlæg, og Enden herpaa blev, at han straks kom i Huset hos Degen, hvor han i kort Tid gjorde store Fremskridt, og siden fuldendte han sine Studeringer med Hæder.

Han blev først Præst i Malkau, ikke langt fra Berlin. Her fik han nok at bestille; thi Menigheden var meget uvidende, og Synd og Ugudelighed havde taget Overhaand. Porst underviste derfor flittig baade de yngre og de ældre, ikke alene i Kirken og Skolen, men ogsaa i sit eget Hus saavel som hjemme hos Beboerne selv; og han blev heri understøttet af Godsejeren der paa Stedet, som viste megen Deltagelse for sine undergivnes Oplysning og Vejledelse til sand Gudsfrygt. Han holdt navnlig sine Folk til flittig at søge Kirken og deltage i de offentlige Overhøringer, ved hvilke ogsaa de ældre af Menigheden plejede at svare. I Begyndelsen holdt man sig vel tilbage af en falsk Undseelse. Da Præsten talte herom med sin højadelige Kirkepatron, som kom flittig i Guds Hus, svarede denne: „Næste Gang De katekiserer, vil jeg selv være til Stede, og da kan De tilspørge mig lige saa vel som de andre: saa ville vi se, hvorledes det gaar.“ Dette skete; den fornemme Godsejer fremstillede sig som en lærvillig Discipel iblandt sine undergivne, og fra den Tid ansaa ingen det for en Skam, at gøre Rede for sin Kristendomskundskab.

105. En Anvendelse af det fjerde Bud.

5 Mos. 5, 29: Gid de havde et saadant Hjerte, til alle Dage at frygte mig og holde alle mine Bud, at det maatte gaa dem og deres Børn godt til evig Tid.

En Dag skulde der holdes Eksamen i en Skole paa Landet. Inden Overhøringen begyndte, sagde den gamle, brave Lærer til Skoleinspektøren, som var til Stede: „Jeg er vis paa, at Børnene kunne hele Luthers Katekismus paa deres Fingre." — „Men forstaa de nu ogsaa, hvad de læse? derom gælder det," sagde Inspektøren. Skolemesteren bukkede, og den anden begyndte at eksaminere. En Dreng havde læst det fjerde Bud: „Ær din Fader og din Moder, for at det kan gaa dig vel, og du maa længe leve i Landet," og skulde nu til at forklare det. I det Sted sagde Drengen, som blev rød i Ansigtet, halv højt: „I Forgaars viste jeg nogle fremmede Herrer Vej over Fjældene. Da jeg gik med bare Ben, skar jeg mig slemt paa de skarpe Sten. De rejsende saa, at mine Fødder blødte; de gave mig derfor en Sølvdaler til et Par nye Sko. Jeg takkede dem for deres Godhed og bragte Mønten til min Moder, der var lige saa fattig paa Sko som jeg. Jeg tænkte: jeg kan bedre finde mig i at gaa barbenet end Moder." — Da opklaredes Skoleinspektørens Ansigt betydelig. Skolemesteren foldede sine Hænder, begge sagde paa een Gang ligesom efter en højere Indskydelse: „Lykkelige Enfold!"

106. Kramsfuglene.

Jer. Begr. 3, 27: Det er en Mand godt, at han har baaret Aag i sin Ungdom.

Den fromme Biskop Sailer i Regensburg, som i sin Tid var en af de mest udmærkede Lærere i den katolske Kirke, førte et Par ophængte Kramsfugle i sit Vaaben. Anledningen hertil var følgende. Han var født af meget fattige Forældre i en Landsby ikke

langt fra Dillingen i Bajern. Hans Fader, der levede som Daglejer, satte ham allerede som Dreng paa ti Aar til at sanke Enebærtræ og Bær i Skoven; og disse Varer maatte den lille siden sælge i Staden. Ofte kastede den fattige Dreng med vemodig Længsel sit Øje paa Seminariebygningen, hvor unge Mennesker bleve forberedte til at blive Præster og Skolelærere, og hans Hjerte var opfyldt af det inderlige Ønske, at blive optagen i dette Hus. Da skete det engang, at han var saa heldig at fange et Par smukke, fede Kramsfugle. En stærk Anelse opsteg pludselig i hans Indre: disse Fugle kunne gøre din Lykke. Han gaar paa Timen lige til Seminarieforstanderens Hus og bringer Fuglene op paa hans Værelse. Præsten viser Drengen bort med den Besked, at han købte ingen Kramsfugle. Da bad den lille, om han da ikke vilde modtage dem som en Forœring af ham. Seminarieforstanderen, som dog ikke vilde lade sig beskæmme af Drengen, bevægedes nu til at modtage Fuglene og bød ham en anselig Pengegave derfor. Men den lille, venlige Dreng vægrede sig ved at modtage Pegene. „Nu, hvad kan jeg da gøre for dig?“ spurgte Forstanderen. „Siden De ligefrem spørger mig,“ sagde Drengen, „saa vil jeg ikke dølge det: Jeg vilde gerne lære Latin.“ „Det skal ske, min Dreng,“ sagde Forstanderen; og den lille blev nu straks optagen i Klosterskolen, hvor han i kort Tid udviklede sine gode Anlæg og udmærkede sig fremfor de øvrige Disciple, saa at han snart blev en af de dygtigste Studenter og senere en fortræffelig Sjælesørger og en sand Prydelse for Kirken. — Denne Fortælling er saaledes en Bekræftelse paa Frelserens Ord: „Sælges ikke to Spurve for een Penning? og ikke een af dem falder til Jorden uden eders Faders Vilje.“ (Matth. 10, 29).

Det femte Bud.

XXII. Kærlighed til Næsten.

107. En vigtig Formaning.

1 Joh. 4, 21: Dette Bud have vi af ham, at den, som elsker Gud, skal og elske sin Broder.

Da Johannes, den Discipel, hvem Herren især elskede, paa sine gamle Dage var for svag til at gaa, blev han ofte paa sine Venners Arme baaren hen til de troendes Forsamlinger. Men da Alderdommens Byrde og Affældighed ikke tillod ham at tale meget, og han dog ønskede at give de Kristne en hjertelig Formaning, saa længe han var iblandt dem, gentog han flere Gange de Ord: „Børnlille, elsker hverandre!“ Og da man spurgte ham, hvorfor han altid vendte tilbage til dette ene Ord, svarede han: „Fordi det er Herrens Befaling, og fordi det er nok, naar dette ene sker.“

108. Forpagteren og Jøden.

Matth. 7, 12: Alt, hvad I ville, at Menneskene skulle gøre mod eder, det gøre I ogsaa mod dem; thi saadan er Loven og Profeterne.

Nathan Ismael, en fattig Jøde i Tyskland, besøgte i Handelsinteresse forskellige Markeder. Da han engang havde gjort saadan en Rejse og allerede var paa Vejen til sit Hjem, kom han en Aften i stor Nød; thi han var ganske udmattet af den lange og besværlige Vandring og plagedes desuden af Hunger og Tørst. Han formaaede næppe at vinde hen til en anselig Avlsgaard, den eneste Bygning, som han i Skumringen kunde opdage rundt omkring sig. Her haabede han at finde Hjælp, og han bankede derfor

trøstig paa Porten. Det varede længe, inden der kom nogen; endelig traadte Forpagteren ham i Møde, en tyk og fed Mand, med fortrædelig Mine og spurgte, hvem han var, og hvad han vilde. Men næppe havde Jøden nævnet sit Navn og i al Høflighed bedet om Natteleje og en Smule at styrke sig paa, førend Forpagteren svarede i en raa og heftig Tone: „Jo vist! Jeg skulde aabne mit Hus for jødiske Tiggere og Landstrygere? Nej, det indlader jeg mig ikke paa. Her faar De hverken det ene eller det andet.“ — Jøden gentog bønlig sin Begæring, dog med ubøjelig Haardhed vendte Forpagteren ham Ryggen, og kraftløs listede den stakkels Jøde af igen.

Nogle Maaneder efter rejste Forpagteren hen til Godsejeren, som boede om Sommeren paa en Herregaard temmelig langt borte. Paa denne Rejse blev han overfalden af et frygteligt Uvejr; ængstelig spejdede han efter et Hus, hvor han kunde faa Ly for sig og sin udmattede Hest, og til al Lykke opdagede han en lille, ensom Bygning. Han ilede derhen, bankede paa, og Ejeren, en Jøde, modtog ham paa det venligste. Det varede længe, inden Uvejret hørte op; Aftenen brød frem, og det var bælgmørkt ude. Højst ugerne vilde Forpagteren fortsætte sin Rejse; paa den anden Side vilde han ogsaa nødig blive, for ikke at falde sin venlige Vært til Byrde. Tvivlraadig om, hvad han skulde gøre, tøvede han en Stund, og imidlertid traadte Jøden ind igen og satte et tarveligt Maaltid paa Bordet, hvorpaa han talte saaledes til Forvalteren: „Min Herre, det er langt ud paa Aftenen, Natten vil blive mørk; jeg tror derfor, De gør bedst i at blive her, dersom De vil tage til Takke med Lejligheden. I Morgen tidlig, naar De har udhvilet Dem, kan De i Guds Navn rejse videre.“ — Med Glæde tog Forpagteren imod dette gode Tilbud; han lod Maden smage sig godt og sov rolig ind paa det bløde Leje, som Jøden havde beredt ham, indtil det atter var blevet Dag, og den opgaaende Sol opmuntrede ham til at bryde op. Da han var kommen op, stod der

baade Mad og Drikke paa Bordet til ham; og rørt af saa megen Godhed, der vistes ham, trykkede Forpagteren sin Vært et Guldstykke i Haanden, for at vise sin Erkendtlighed; men Jøden vilde paa ingen Maade tage imod det. „Jeg har vist ikke handlet saaledes for Fordelens Skyld," svarede han med Venlighed; „vil De derfor ikke gøre mig imod, saa behold Deres Penge, og lad mig kun beholde den Bevidsthed, at have handlet, som mine Fædres Lov byder mig." „Hvad er eders Navn, brave Mand?" spurgte Forpagteren forundret. — „Kender De mig ikke igen?" svarede Jøden med et Smil om Munden; „jeg er Nathan Ismael." — „Hvorledes?" spurgte Forpagteren forlegen og beskæmmet, „I er —" — „den samme," faldt Jøden ham i Talen, „som for ikke længe siden stod for Deres Dør og bad om Natteleje. Dog det skal være glemt; men vil De vise mig en sand Tjeneste, saa lad herefter aldrig nogen nødlidende Vandringsmand gaa uhjulpen Deres Dør forbi. Naar De vil gøre dette, da er jeg rigelig lønnet for den ringe Tjeneste, jeg har vist Dem, og Deres og min Gud, den Herre Zebaoth, vil velsigne Dem.

109. Et findrigt Indfald.

1 Pet. 4, 8: Haver for alle Ting en inderlig Kærlighed til hverandre; thi Kærligheden skal skjule Synders Mangfoldighed.

Blandt nogle ægyptiske Eneboere, som opholdt sig i en Ørken, var der en, som af Mangel paa Aarvaagenhed havde begaaet et betydeligt Fejltrin. Da forsamlede Brødrene sig for at dømme ham. Den ældste og mest ansete iblandt dem havde ikke indfundet sig i Forsamlingen; derfor sendte de andre to Gange Bud til ham. Endelig kom han. Han havde fyldt en Sæk med Sand, hvilken han lagde paa Ryggen, og desuden bar han en Smule Sand i en Kurv foran sig. Saaledes traadte han ind iblandt Brødrene; disse forundrede sig og spurgte, hvad dette skulde betyde.

„Sækken paa min Ryg," svarede han, „det er mine Synder, som følger efter mig, og jeg ser dem ikke; alligevel er jeg kommen i Dag, for at dømme fremmed Synd. Kurven med Sand i, som jeg bærer foran mig og saaledes bestandig har for Øje, det er mine Brødres Fejl; dem glæder det mig altid at betragte. Men det skulde vist ikke være saaledes; jeg burde hellere stedse have mine egne store Fejl for Øjne, for at jeg daglig kunde anraabe Gud om Forladelse derfor, og derimod bære over med min Næste og glemme hans Forseelser, som det tilkommer Gud, og ikke mig at dømme." — Da de andre hørte dette, følte de sig trufne og sagde: „Hvor smukt lærer du os ikke Salighedens Vej!" De talte ikke mere imod deres Broder og tilgave ham hans Synd.

110. Demetrius Poliorcetes og Athenienserne.

Luk. 6, 35: Elsker eders Fjender og gører vel og laaner, ventende intet derfor; saa skal eders Løn være stor, og I skulle være den Højestes Børn; thi han er miskundelig mod de utaknemmelige og onde.

Demetrius Poliorcetes, Konge af Macedonien, havde tidligere som Statholder i Athen bevist Borgerne mange Velgerninger. Da han nu engang drog i Krig mod tre Fyrster, som havde forenet sig imod ham, troede han sin Kone og sine Børn sikre ved at betro dem til Athenienserne, af hvilke han ventede alt godt. Han tabte Slaget, saa sig nødsaget til at flygte og haabede at finde et sikkert Tilflugtssted hos sine gamle Venner, Athenienserne. Men disse utaknemmelige Mennesker vægrede sig ikke alene ved at modtage ham, men sendte ham endog hans Kone og Børn tilbage under det Paaskud, at de næppe vilde være uden Fare i Athen, hvor Fjenden let kunde komme og bortføre dem. Denne Opførsel smertede Demetrius dybt. — Nogen Tid efter kom han i en heldigere Stilling, og han rykkede da frem med en stor Krigshær for at belejre Athen. Athenienserne, som vidste med sig selv,

at de ingen Naade havde at vente af ham, besluttede sig til at dø med Vaaben i Hænderne. De kom derfor overens om, at de, der vilde tale om Stadens Overgivelse, skulde dømmes fra Livet; men de betænkte ikke, at der næsten ikke var mere Korn i Staden, og at de derfor snart vilde komme til at mangle Brød. Da de nu virkelig i lang Tid havde lidt Hunger, sagde de klogeste iblandt dem: „Det er dog bedre, at Demetrius paa een Gang lader os dræbe, end at vi skulle lide skrækkelig Hungersnød; maaske Kongen dog endnu vil forbarme sig over vore Hustruer og Børn.“ — De aabnede altsaa Stadens Porte for ham. Demetrius befalede at alle gifte Mænd skulde forsamle sig paa en stor Plads; denne lod han besætte med Soldater, som alle stode med draget Sværd. Nu hørte man i hele Staden ikke uden Hylen og Jamren, Kvinderne omfavnede deres Mænd, Børnene deres Fædre og tilraabte dem under lydelig Hulken det sidste Levvel. Da Mændene vare forsamlede paa den bestemte Plads, steg Demetrius op paa et ophøjet Sted og foreholdt dem i de mest rørende Udtryk deres store Utaknemmelighed. Han var selv saa bevæget, at han fældede Taarer. Athenienserne iagttoge den dybeste Tavshed og ventede hvert Øjeblik paa, at Soldaterne vilde faa Befaling til at nedsable dem alle som een. Men hvor forbavsede bleve de ikke, da den højmodige Fyrste sluttede sin Tale med de Ord: „Jeg vil vise eder, hvor meget I have forsyndet eder imod mig. Thi det er ingen Fjende, ingen fremmed, I have nægtet eders Bistand, men en Ven, en Fyrste, som elskede eder, som endnu elsker eder alle, og som kun vil hævne sig derved, at han tilgiver eder og gør eder godt. Vender tilbage til eders Hjem; medens I have været her, have mine Soldater paa min Befaling bragt Korn og Brød i eders Huse.“

111. En uventet Lykke.

1 Joh. 3, 18: Lader os ikke elske med Ord, ej heller med Tunge, men i Gerning og Sandhed.

En smuk Sommermorgen i Aaret 1823 stod en fjorten Aars Dreng uden for Gæstgivergaarden i Korsør. Han kom fra et Besøg i Sjælland hos sin Moder og en højadelig Enke, som efter Faderens Død havde taget sig af ham og sat ham i Latinskolen i Odense. Han var imidlertid noget forknyt, thi hans Lærer, med hvem han efter Aftale skulde gøre Følgeskab var rejst fra ham, og han havde ikke mange Penge i Lommen, saa han vidste ikke ret, hvorledes han i rette Tid skulde komme fra Nyborg til Odense inden Feriens Udløb. En fornem Herre stod paa Trappen og gav sig i Snak med ham. Men da Drengen mærkede, at den fremmede talte Svensk, og da han, som de fleste dengang, var indtaget af Fordomme imod alt, hvad der vedkom Nabolandet, var denne Samtale ikke efter hans Hoved, saa meget mindre, som han havde ondt ved at forstaa Sproget; det lettede derfor godt paa ham, da en Sømand, som stod i Nærheden, optog Traaden og besvarede flere af de Spørgsmaal, som den venlige Herre gjorde. En Times Tid derefter gik Skibet fra Korsør, og vor E. blev noget forlegen ved igen at træffe den fremmede, som tillige med sin Hustru rejste til Fyn, for at besøge sin Svoger, en rig og fornem Godsejer paa denne Ø. Det varede ikke længe, før den svenske Baron kom hen til Drengen, satte sig ved Siden af ham og begyndte at underholde sig med ham om Anledningen til hans Rejse, om hans Familieforhold og mange andre Ting. Lidt efter lidt blev E. vant til Sproget og tog mere Mod til sig, saa at det gik ret godt. Vejret var behageligt, men næsten stille, saa at hele Dagen gik med paa Vandet. Dette var uden Tvivl til Drengens Gavn; thi nu blev der god Tid til at samtale, og jo længere Sejladsen varede, desto mere fik han ogsaa Munden paa Gang. Den fornemme Herres overordentlige Venlighed bragte

snart enhver Fordom til at vige og indgød Drengen fuld Fortrolighed. Til sidst tilbød Baronen ham, at han maatte følge med ham op paa Gæstgivergaarden og Dagen efter køre med ham til Odense. Dette Tilbud modtoges med inderlig Taknemmelighed, og Glæden straalede i Ungersvendens Ansigt. Som ved et Trylleslag var denne nu, hvad den ydre Behandling angaar, forvandlet fra en fattig Skoledreng til en Junker, og varede denne Herlighed end kun en Dags Tid, saa har Mindet derom dog præget sig dybt i hans Hjerte. Om Aftenen, da han sad ved Bordet i den lille venlige og fortrolige Kreds, fik Baronen Lyst til at prøve hans Skolekundskaber, og hertil valgtes især den nyere svenske Historie. Karl den Tolvte var netop Drengens Helt, og han vidste derfor at fortælle flere Begivenheder af denne forunderlige Konges Liv, som tildrog sig Herskabets Opmærksomhed i den Grad, at det til en Erindring om denne Aften senere sendte ham to store Bøger om bemeldte Konge, nemlig J. A. Nordbergs berømte Værk. Næste Dag holdt den lukkede Vogn med fire Heste for Døren, og den lille hoppede op, fuld af Glæde og Overraskelse. Paa Vejen til Odense maatte han fortælle en hel Del om sit Skoleliv, og dette gjorde han med en barnlig Naturlighed og Utvungenhed, som siden tit har forundret ham. Rektoren, ɔ: en stor Skoles Bestyrer, var Videnskabsmand; han gav selv med stor Forkærlighed de yngre Disciple Undervisning i Naturhistorien, og de fleste af disse saavel som de ældre gjorde Anvendelse af det læste, idet de med stor Iver, til deres Fornøjelse og videre Udvikling, gjorde ikke ubetydelige Samlinger af Naturens Frembringelser. Nogle samlede paa Planter, andre Muslingeskaller, andre igen paa Fugleæg; til de sidste hørte vor E. Dette var en heldig Omstændighed for ham, som vistnok har haft Indflydelse paa hele hans tilkommende Livs Gang. Den svenske Baron var nemlig en stor Fuglekender. Han ejede den største private Samling af udstoppede Fugle som dengang

fandtes i Sverrig*); for at forøge denne havde han paa sin Bekostning ladet flere Videnskabsmænd rejse i Europas nordligste Egne saavel som i Ostindien og Sydamerika, hvorfra de havde hjembragt rige Samlinger. „Det var herligt," sagde han derfor til E., „saa skal jeg sende dig en Mængde Fugleæg, som du vist aldrig har set Mage til, og din Samling skal paa een Gang blive saa stor og langt overgaa dine Kammeraters." Om han havde lovet Drengen en Pose fuld af Dukater, vilde han næppe være bleven saa glad, som han nu blev, i Haabet om de dejlige Æg, han skulde faa, hvilke han alt i Tankerne ordnede og lagde til rette i Sandet, saa begejstret var han for denne Genstand, der ofte havde skaffet ham revne Benklæder og vaade Fødder, naar han i sine Fritimer klavrede op i Træerne, krøb ind imellem de tætte Buske eller vadede i Sumpe og Enge, for at finde Fuglereder.

Med Forbigaaelse af et Par senere Møder med Baronen og hans Frue dels paa den fynske Herregaard og dels i Odense, ville vi rykke nogle Maaneder frem i Tiden. Da overraskedes E. en Dag ved et overordentlig kærligt Brev fra Baronen, som imidlertid var kommen lykkelig og vel hjem til Sverrig og havde derfra sendt sin Yndling i Danmark de lovede udenlandske Fugleæg og adskillige Bøger. Dette var Begyndelsen til en fortrolig Brevveksling, som stadig er bleven fortsat, indtil Baronen døde i en høj Alder 1865. Et Par Aar senere rejste E. efter Indbydelse til Sverrig, og den godmodige Baron betalte Rejsen baade frem og tilbage og overøste ham endda med mange kostbare Foræringer. Som en Drøm svandt de Uger og Dage, som Ynglingen tilbragte paa den skønne Borg i Skaane, i den venlige Naturs Skød, omgiven af Mennesker, hvis Liv aandede den varmeste Kærlighed og Deltagelse i andres Vel. Dette Herresæde var

*) Denne Samling skænkede han senere til Universitetet i Lund, hvor den pryder flere Værelser og benyttes til Gavn for Videnskaben.

bekendt næsten over hele Landet for den hjertelige Velvilje og Gæstfrihed, som vistes Folk af alle Stænder; og der var derfor dengang en usædvanlig Tilstrømning af fremmede, som maatte forbavse enhver, der ikke kendte de nærmere Omstændigheder. Man kunde der træffe Grever og Baroner, Kammerherrer og Riddere, Generaler og Kaptajner, Præster og Borgemestere og andre, som ikke sjælden kom langvejs fra og overnattede paa Gaarden, for siden at drage videre. Baronens Sønner besøgte Højskolen i Lund; men i den lange Sommerferie vare de hjemme hos Forældrene, og med dem fulgte da gerne nogle Studenter, Kandidater, Magistre og Doktorer ud paa Landet; og disse opførte da om Aftenen, under Anførsel af de unge Baroners Musiklærer, den dejligste Musik af blæsende Instrumenter i Haven og Parken omkring Gaarden; og da sad den lykkelige E. paa en Bænk ved den milde og venlige Husfaders Side og hørte til under afvekslende Samtale, indtil Aftensbordet var dækket, og alle samledes glade og fornøjede, uden Persons Anseelse, som havde det været Lemmer af een stor Familie. Det har vist været rørende for mange at se, hvorledes denne ædle Kvinde selv gik omkring i Egnen og besøgte de fattige syge og kom dem til Hjælp paa alle Maader; hvorledes hun med egen Haand syede Lagener og Sengetæpper til dem og til Lemmerne af et Hospital, der skylder Baronens opofrende Virksomhed sin hele fortræffelige Indretning; hvorledes han med sand Faderkærlighed har oprettet en Stiftelse for forsømte og forvildede Børn, der med inderlig Glæde og Taknemmelighed klyngede sig om ham som en kær og trofast Ven og skylde ham næst Gud, at de for en stor Del, udrevne af Lastens Svælg, ere givne tilbage til Samfundet som ordentlige og skikkelige Mennesker; hvorledes den gode og kærlige Mand ikke holdt sine prægtige Sale for gode til deri, især paa visse festlige Dage, at modtage de fattige og elendige Børn, der for en stor Del havde hørt til Udskuddet af Folket; hvorledes hans ædle Hustru besørgede Mad og Drikke til

dem, gik omkring iblandt dem og talede kærlig formanende Ord til deres Hjerter. Om dette og andre lignende Ting var der meget at fortælle. Men vi maa vende tilbage til vor E. Han blev Student i København 1827, og netop som han havde bestaaet den første Prøve med Hæder, døde hans moderlige Velgørerinde i Sjælland (hans Moder var død et Par Aar tidligere). Saaledes var han nu baade fader- og moderløs, men ingenlunde venneløs. Aldrig saa snart havde han med et sorgfuldt Sind underrettet Baronen om hint Dødsfald, uden at tilføje nogen som helst Anmodning om Hjælp, førend denne indbød ham til i Julen at komme til Sverrig og sendte ham Penge til Rejsen. Med Kærlighedens aabne Arme blev han modtagen, og noget af det første, Baronen spurgte ham om, var dette: hvor længe Opholdet ved Højskolen kunde vare, og hvor meget det vilde koste. Da dette Spørgsmaal var besvaret og Baronen tillige havde erfaret, at E. var i Besiddelse af en ubetydelig Arv, som han havde faaet efter sin Moder, ytrede den gavmilde Mand: „Jeg vil ikke, at du skal bruge alle dine Penge i København; de kunne senere komme dig til gode; jeg vil derfor give dig en aarlig Understøttelse af 200 Rigsdaler i fire Aar, indtil du har fuldendt dine Studeringer.“ Og dette Løfte holdt han trolig; ja, han gav endog Studenten særlige Penge til Bøger, Klædningsstykker og andre Ting.

Fra dette Øjeblik blev vor E. betragtet som et Barn i den svenske Barons Hus og som en Broder til hans egne Børn. Et Par Aar efter tiltraadte han med sin Velgører og hans Familie en længere Rejse, af hvilken han havde buade Nytte og Fornøjelse, ligesom han i Almindelighed tilbragte Ferierne i sit nye Hjem i Sverrig, hvortil han alt længe havde været knyttet ved Kærlighedens og Taknemmelighedens stærke Baand. Ynglingen anvendte ikke Tiden slet i København, men passede sin Bog; han gik derfor op til Embedseksamen et halvt Aar før den bestemte og sædvanlige Tid, uden at hans Velgører vidste noget deraf.

Denne, glad over, at hans Penge ej vare spildte, lod ham desaarsag lige fuldt beholde Understøttelsen for det første Halvaar, efter at han var færdig, som en venlig Opmuntring og et Bevis paa sin Tilfredshed, skønt E. ingenlunde behøvede den, da en meget fordelagtig Plads som Huslærer hos en Greve i Fyn straks blev ham tilbuden. — Ogsaa senere havde E. Lykken med sig, og da han var 26 Aar, blev han Præst i Sælland, hvor han har haft den Glæde at modtage sine uforglemmelige svenske Velgørere i sit Hus, og hvorfra han oftere har besøgt dem dels alene, dels i Forening med sin Familie.

112. Det ulige Bytte.

Joh. 13, 35: Derpaa skulle alle kende, at I ere mine Disciple, dersom I have indbyrdes Kærlighed.

Den franske Præst, Vincenz de Paula, bekendt for sin Fromhed og opofrende Kjærlighed kom engang til Staden Marseille i det sydlige Frankrig, hvor Galejerne forhen udrustedes, det vil sige saadanne Skibe som havde Slaver om Bord, der til Straf for deres Forbrydelser paa længere eller kortere Tid lægges i Lænker og tvinges til at gøre Tjeneste som Rorkarle. Den menneskekærlige Mand, som allerede havde døjet meget ondt i Verden, gik ned til Havnen, for at se de ulykkelige Forbrydere og faa Lejlighed til at tale med dem om deres Saligheds Sag. Han var netop dengang ved onde Menneskers Efterstræbelser bleven fortrængt fra sit Præsteembede; men sin Gud og Frelser hengiven af Hjertet, søgte han at gøre godt og at virke for Guds Rige, hvor han kunde.

Iblandt Slaverne, som vare lænkede til Rorbænken, vakte især en ung Mand paa 26 Aar hans Opmærksomhed; hans Ansigtstræk vare venligere end de andres, og naar man talte til ham, kom Taarerne ham i Øjnene. — „Min Ven“, sagde Vincenz, „er du ikke trængende til Hjælp? Desværre har jeg kun lidet at

tilbyde dig, men det staar til din Tjeneste." — „Hjertelig Tak, gode Herre", svarede den ulykkelige. „Jeg beder ikke om Penge; jeg har nok for dette elendige Liv. Ak, en stakkels Slave behøver jo kun lidet. Men min stakkels Kone og mine Børn!" Vincenz blev rørt til Medlidenhed og opmuntrede Slaven til at være aabenhjertig imod ham; og denne fortalte ham nu følgende: „Jeg er Søn af en Forpagter, der som en trofast og kærlig Fader formanede mig til alt godt. Men falske Venner forførte mig til Ulydighed og alt ondt. Engang gik jeg med disse paa Jagt, og vi strejfede om paa fremmed Grund. Jagtejernes Skovbetjente traf os; det kom til Slagsmaal, og vi handlede saa ilde med vore Modstandere, at en af dem var Døden nær. Jeg blev sat fast og dømt til i seks Aar at tjene paa Galejerne. Fire af disse elendige Aar ere forløbne. Men min gode Fader er død af Sorg for min Skyld, og nylig modtog jeg den Efterretning, at ogsaa min Kone og mine tre Børn snart ville omkomme af Sorg og Elendighed." — Smerten overvældede den ulykkelige alt mere og mere. Han raabte gentagne Gange: „Oh, min kære Hustru! mine stakkels Børn!"

Da Vincenz havde talt noget mere med ham og overbevist sig om, at han angrede sine Synder, fattede han paa Stedet en ædel Beslutning. „Sig mig", sagde han til ham, „hvis nogen fik i Sinde at bære dine Lænker og udføre dit Arbejde for dig, ville du da gerne modtage din Frihed, og vilde du da i Fremtiden opføre dig godt?" — „Ak ja, det vilde jeg vist, gode Herre; men hvor er vel den, som vilde underkaste sig en saadan Skændsel og Elendighed?" — Den fromme Mand lod ham ikke tale ud. Han gik til Befalingsmanden over Galejerne og tilbød sig at gaa i Stedet for Forbryderen. Den forbavsende Kommandør gjorde adskillige Indvendinger; men den ædelmodige Vincenz svarede: „Jeg ved af lang Erfaring, hvad Arbejde, Skændsel og Elendighed har at betyde. Men den unge Mand har Kone og Børn; jeg derimod er

alene og uden Embede, jeg kan og vil i min Frelsers Navn træde i hans Sted."

I vore Dage vilde Præstens Tilbud vel have reddet den unge Forbryder. Men i hine mere raa og barbariske Tider — det var i Aaret 1700 — maatte Vincenz de Paula trods Befalingsmandens Velvilje arbejde i hele to Aar i Lænker paa Galejen; men den angrende Forbryder blev frigiven. — Den nidkære Præst benyttede trolig Straffetiden til ogsaa at arbejde i sin Herres Gerning, idet han formanede alle Slaverne paa Skibet til at sørge for deres Sjæls Frelse og foregik dem med et godt Eksempel, ved at vise kristelig Taalmodighed og Lydighed, Kærlighed og Velvilje under alt, hvad der vederfores ham.

113. Herremanden i Jylland.

Kol. 3, 14. 15: Fremfor alt ifører eder Kærligheden, thi denne er Fuldkommenhedens Baand; og værer taknemmelige.

En Forvalter i Jylland blev engang opmærksom paa en Bondedreng paa Godset, som syntes at have et opvakt Hoved. Han tog Hans — saaledes hed Drengen — op til sig paa Herregaarden, satte ham paa Skriverstuen, hvor han blev øvet i at bruge Pennen, sørgede godt for ham og holdt ham siden i Kjøbenhavn, da han skulde tage juridisk Eksamen. Det var i Slutningen af forrige Aarhundrede. Hans's Velgører døde ikke mange Aar efter, at han havde haft den Glæde, at se det unge Menneske komme godt frem; men hverken han eller hans Familie ventede nogen Sinde at faa anden Gengæld for det gode, som her var gjort. Og der var for det første heller ingen Udsigt til, at det skulde gøres fornødent, da Forvalterens eneste Datter var gift med en meget formuende Godsejer og syntes saaledes vel forsørget.

Men efter Krigen sank Ejendommene i den Grad her i Landet, at de, som havde købt Godser for en

Tønde Guld og udbetalt tre Fjerdedele af Købesummen, dog tit bleve nødsagede til at forlade alt for den ene Fjerdepart, der endnu hæftede som Gæld paa Ejendommen. Saaledes gik det ogsaa denne Herremand; han maatte overlade Panthaveren Godset, og der var ingen anden Udsigt for ham end som fattig Mand med Kone og mange Børn at vandre ud i den vide Verden. — Da gengældte vor Bondedreng rigelig de Velgerninger, han forhen havde modtaget. Han var nemlig bleven en rig Mand og havde paa den sidste Tid købt flere Herregaarde til billige Priser. Og nu kom han til sin Velgørers Datter og Svigersøn, bad dem ikke at være bekymrede for Fremtiden og anviste dem en af sine Gaarde til Bolig og Underhold. Han levede endnu en Del Aar og havde den Glæde, at se Familiens Lykke opblomstre paa ny, og ved sin Død havde han sørget for, at den kunde beholde alt, baade Bolig og Indtægt, som den havde haft det, medens han levede.

XXIII. Omsorg for Næstens aandelige Vel.

114. Købmand Kiesling og Møllersvenden.

1 Kor. 13, 7: Kærligheden fordrager alt, tror alt, haaber alt, taaler alt.

Tobias Kiesling, der levede som Købmand i Nürnberg og døde 1824 i en høj Alder, var en sjælden from og kærlig Mand, der elskede sin Herre og Frelser af Hjertet og aagrede trolig med sit Pund til Guds Ære og Menneskenes Bedste. Engang erfarede han, at der i Nærheden var en ryggesløs Møllersvend, som frækt og formasteligt spottede med alt, hvad helligt er.

---

*) En Tønde Guld er lig 200,000 Kr.

Da følte han Trang i sit Hjerte til at gaa hen til det unge Menneske og bede ham i al Kærlighed om ikke mere at være saa ryggesløs, men at lade sig forlige med Gud ved Jesus Kristus. Møllersvenden satte først et forundret Ansigt op, da den fremmede Mand tiltalte ham omtrent ligesom Præsten, hvem han i sin Barndom undertiden havde hørt præke i Kirken; men da han mærkede, hvad det egentlig gik ud paa, nemlig hans Omvendelse, lo han ham lige op i Øjnene og vendte sig bort fra ham. Men Kiesling lod sig ikke derved afskrække. Han vedblev bestandig at komme igen og stod som en god og venlig, lokkende Engel ved Møllersvendens Side, hvor meget end denne søgte at faa ham paa Døren ved Skældsord eller raa Spot. De andre Folk paa Møllen havde til sidst ogsaa deres Spøg med den taalmodige Mand og lo hjertelig, naar deres Kammerat længe havde siddet og ladet, som han hørte meget andægtig paa Kieslings Tale og var derved bleven bevæget, og han da paa een Gang sprang op og gjorde Narrestreger. Engang hjalp de ham endog at overdrysse den gode Kiesling, som netop havde en mørk Kjole paa, med Mel fra Top til Taa. Men denne børstede sig ganske rolig af og kom den følgende Dag igen med sin sædvanlige Munterhed. Møllersvenden var imidlertid gaaet lidt i sig selv, og det forekom ham ikke at være saa ganske rigtigt, hvad han havde gjort. „Thi," tænkte han, „Manden mener det dog godt med dig, det er vist. Komme igen til dig i Møllen, gør han vel næppe; og om han end ikke anklager dig, hvilket han vel kunde, saa vil han i det mindste sætte et surt Ansigt op, naar du engang møder ham.

Men se, den fromme Købmand kom, som sagt, snart igen, og det med samme milde og venlige Aasyn som ellers. Da bliver den unge Møller blød og varm om Hjertet. Nu er det forbi med hans Spot. Han hører villig paa det, som Kiesling har at sige ham, og ved Afskeden rækker han ham venlig Haanden. Og se; det varer ikke længe, saa behøver Kiesling ikke mere at opsøge Møllersvenden i Møllen; thi denne kommer nu

selv, saa tit han kan, til ham i hans Hus og hører der Livets Ord med en Lyst og en Glæde, der vokser for hver Dag. Og dette blev ogsaa snart saa levende og kraftigt i ham, at der af den vilde Knægt blev en from og retskaffen, kristelig Borger og Husfader, som ved Ord og Vandel viste, at Tobias Kieslings Kærlighed og Taalmodighed havde baaret Frugt for Tid og Evighed.

115. Generalen og hans Kammertjener.

Jak. 5, 19—20: Dersom nogen iblandt eder er faren vild fra Sandheden, og nogen omvender ham, da vide han, at hvo der omvender en Synder fra hans Vildfarelse, han frelser en Sjæl fra Døden og skjuler Synders Mangfoldighed.

I Slaget ved Bergen i Tyskland 1759 blev en General von Dyhern haardt saaret; Lægerne opgave ham, men ingen af dem vovede at sige ham, at han var Døden nær. Da tog hans tro Kammertjener Mod til sig og mindede ham om Nødvendigheden af at sørge for sin Sjæls Frelse. Men Generalen tiltalte ham noget haardt derfor og bød ham ikke at komme mere med saadan Snak. Dog Kammertjeneren lod sig ikke afskrække ved dette ublide Svar, men vedblev: „Hr. General, har De nogen Sinde mærket nogen Utroskab hos mig?" — „Nej," svarede den syge. „Nuvel," sagde Tjeneren fremdeles, „saa vilde det være den første og største Utroskab, jeg begik imod Dem, hvis jeg ikke i dette Øjeblik viste Omsorg for Deres Sjæl, en Utroskab, som jeg ikke kunde forsvare paa Dommens Dag, hverken for Gud eller Dem selv eller Deres Fru Moder eller for min egen Samvittighed. Lægerne give Dem godt Haab, men de have i Virkeligheden opgivet Dem og ere kun bange for at sige Dem det; derfor maa jeg gøre det. Ja, De staar ved Evighedens Porte og har intet Øjeblik at give bort. Derfor beder jeg Dem indtrængende, at De vil lade en Præst kalde, der kan tale til Dem, som det sig hør og bør." — Den tro Tjeners Forestillinger rørte Generalen;

han blev stille og eftertænksom. Derpaa rakte han Tjeneren sin Haand, takkede ham med de venligste Ord for hans store Troskab og hjertelige Omhu for hans evige Vel og forlangte nu selv en Sjælesørger. Den fromme Pastor Fresenius blev hentet. Denne Guds Mand talte til ham om det ene fornødne, og Herren velsignede hans Ord. Generalen døde salig i Troen paa Jesus Kristus.

116. En mærkværdig Skomager.

Filipp. 2, 4: Enhver se ikke paa sit eget, men tage ogsaa Hensyn til andres Bedste.

Englænderen John Pounds blev født i Aaret 1766. Han var først bestemt til Skibsbyggeriet; men et Uheld, som ramte ham i hans første Læreaar, nødte ham til at vælge en anden Levevej. Han blev nu anbragt hos en Skomager og lærte snart saa meget, at han ærlig kunde fortjene Livets Ophold ved sine Hænders Gerning som Skomager. Dette Haandværk drev han i 35 Aar i en forfalden Træhytte i sin Fødeby Portsmouth.

En Snes Aar før sin Død tog John Pounds en lille svagelig Dreng til sig, hvis Fødder vare vanskabte. Ved en sindrig Efterligning af de Skinner og Plader, som Lægerne i slige Tilfælde anvende, lykkedes det ham ganske at helbrede den lille for denne Svaghed, han fattede mere og mere Godhed for den stakkels Dreng, som var født af fattige Forældre, der havde en talrig Børneflok, og blev ikke blot hans Læge og Forsørger, men ogsaa hans Lærer. Han lod det imidlertid ikke blive ved at undervise denne ene Dreng; men da han engang havde faaet Lyst til Opdragelsesvæsenet og saa den skrækkelige Uvidenhed, hvori saa mange fattige Børn voksede op, begyndte han at udsøge sig Lærlinger iblandt de mest forsømte og forladte. Den første, han fik fat paa, var en Søn af en fattig Kone, som hele Dagen var borte fra sit Hjem, idet hun gik omkring og solgte

forskellige Varer; Drengen maatte imidlertid skøtte sig selv og for det meste opholde sig paa Gaden i Frost og Kulde. Uheldigvis var der kun alt for mange Børn, hvis Forældre vare saa fattige, at de ikke kunde, eller saa ligegyldige, at de ikke vilde sørge for deres Børns Undervisning, og Lærlingerne bleve derfor snart saa talrige, at Pounds's Værksted, der var meget lille, ikke kunde rumme saa mange, som han gerne vilde have undervist. Der maatte altsaa gøres et Udvalg, og han foretrak i slige Tilfælde at tage dem, som han kaldte „de smaa Skælmer". Man saa ham undertiden opsøge dem paa Torvene og ved Havnen og med en Gulerod eller kogt Kartoffel lokke dem til at følge med i Skole. I de sidste Aar af hans Liv havde han i Almindelighed 40 Lærlinger, som han underviste paa een Gang, og deriblandt vare ti til tolv Smaapiger, som sad for sig selv ved den ene Side. Her sad han midt imellem Børnene paa sin trebenede Stol med Læst og Spandrem paa Knæet, syende paa Sko og Støvler, medens de smaa vare sysselsatte paa forskellig Maade, idet nogle stode ved Siden af ham og læste, andre skreve efter Diktat, atter andre viste ham deres Regnestykker. En Del havde deres Plads rundt omkring paa Bænke, Skamler og Forhøjninger og paa en lille Trappe. Han lærte Børnene at læse efter haandskrevne Sedler og Stumper af gamle Skolebøger. Tavle og Griffel vare de eneste Skriveredskaber, som benyttedes, og dog bragte Skomageren det saa vidt, at de fleste af Børnene lærte de fire Hovedregningsarter, Reguladetri og Husholdningsregning. De ganske unge tog han især paa en munter og spøgende Maade. Han plejede at spørge dem om Navnene paa forskellige Dele af deres Legeme, lod dem stave Ordene og fortælle, hvad Bestemmelse disse Dele havde, og hvortil de benyttedes. Saaledes tog han en Dreng i Haanden og spurgte ham: „Hvad er det?" „Stav det!" — Derpaa gav han ham et lille Klask paa Haanden og spurgte: „Hvad gør jeg nu?" „Stav det!" Derpaa nappede han ham i Øret og saa fremdeles med andre Genstande. Naar de bleve ældre og

med det samme stundom mere urolige, fandt han det nødvendigt at anvende strengere Tugt imod dem, men bevarede ikke desto mindre alles Hengivenhed og Kærlighed. Han indskrænkede sig ikke til den egentlige Undervisning og til at indvirke paa deres Sæder, men søgte ogsaa at bibringe dem adskillige Færdigheder, der kunde komme dem til Gavn i deres følgende Liv, f. Eks. selv at lave deres Mad, reparere deres Sko og lappe deres Klæder. Han plejede dem, naar de vare syge, og var selv deres Læge; og naar de vare karske, var han ikke blot Anføreren i deres Lege, men gjorde endog selv Legetøj til de yngre Børn. Han opmuntrede sine Disciple til at besøge Søndagsskolerne og gjorde sig Umage for et skaffe dem Klæder, at de kunde vise sig i et anstændigt Ydre. Søndag Morgen kom de til hans Hus og toge Stadsklæderne paa, og om Aftenen leverede de dem stedse tilbage. Flere Hundrede Mennesker skylde ham al den Undervisning og Dannelse, de have faaet, og mange af dem indtoge senere en hæderlig Stilling i Samfundet, hvorfra de vilde have været udelukkede ved Fattigdom i Forening med Uvidenhed, om de end havde været saa lykkelige at undgaa Fængsler og Straffeanstalter. Adskillige af de mest forladte blandt hans Disciple ere ofte blevne frelste fra Hungersnød ved at faa en Del af hans eget tarvelige Maaltid. — Noget Vederlag for sin Møje søgte han aldrig og fik heller ikke andet end den Glæde, han fandt i at gøre godt, og den Fryd, han følte, naar stundom en voksen Haandværkssvend eller en vakker Sømand, hvis Person for længe siden var gaaet ham af Minde, kom og trykkede hans Haand, idet han takkede ham for, hvad han havde gjort imod ham i hans Barndom.

John Pounds døde pludselig den 1ste Januar 1839. Børnene vare overvældede af Sorg og Smerte; nogle af dem kom til hans Dør den næste Dag og græd, da man ikke vilde lade dem komme ind; og i flere af de følgende Dage kom de yngste, to eller tre ad Gangen, saa sig omkring i Værelset og gik utrøstelige bort, da

de ikke kunde finde deres tabte Lærer og Ven. Ogsaa hans Medborgere beklagede dybt hans Bortgang. Han hørte til dem, der virke for Menneskeheden i Stilhed uden Bram og uden Fordringer; han tænkte mere paa andre end paa sig selv. Den utrættelige Iver, som han viste, forskaffede ham, der selv var en fattig Mand, Navn af „de fattige Børns frivillige Skolemester".

117. Kejser Otto og Nilus.

Sal. Ordspr. 4, 23: Bevar dit Hjerte fremfor alt det, som forvares; thi der udgaar Livet.

Omtrent 1000 Aar efter Kristi Fødsel levede i Italien en Munk, som hed Nilus; han var æret og agtet af mange for sit fromme og hellige Liv. Engang besøgte Kejser Otto den Tredie ham. Kejseren talte længe med ham om den sande Gudfrygtighed og spurgte ham til Raads om flere vigtige Ting; han fik Munken inderlig kær og nødte ham endelig til at udbede sig en kejserlig Gunst eller Gave. Den fromme Kristi Tjener betænkte sig ikke længe, traadte lige hen til Kejseren, lagde Haanden paa hans Bryst og sagde: „Deres Majestæt kan ikke vise mig nogen større Naade, end at De flittig vaager og passer godt paa Deres Sjæl, som bor i dette Legeme, at den ikke skal fortabes. Thi skønt De er ophøjet til kejserlig Værdighed, maa De dog engang dø ligesom alle andre Mennesker, og dette Livs Herlighed vil ikke følge Dem i Graven; men De skal aabenbares for Kristi Domstol, for at faa efter det, som De har gjort, enten godt eller ondt. Derfor er det allerbedst, at tænke i Tide paa det, som De vil kunne glæde Dem over i Evigheden." Ved at høre dette blev Kejseren meget bevæget, og med Taarer i Øjnene gik han bort fra Nilus.

XXIV. Omsorg for Næstens legemlige Vel.

118. Biskop Babylas i Antiokien.

1 Joh. 3, 16: Derpaa have vi kendt Kærligheden, at Kristus har sat sit Liv til for os. Ogsaa vi ere skyldige at sætte Livet til for Brødrene.

Under den romerske Kejser Decius, som levede i Midten af det tredje Aarhundrede, udbrød en haard Forfølgelse af de Kristne, og Menigheden i Antiokien kom derved i stor Fare. Kejseren, der just opholdt sig i Omegnen paa et Krigstog, kom selv til denne Stad, for om muligt ganske at udrydde de troende sammesteds. Disse forsamlede sig i deres sædvanlige Bedehus, for at anraabe Gud om hans naadige Beskærmelse og Varetægt. Saa snart Kejseren erfarede dette, ilede han med sine Stridsmænd til Forsamlingshuset. Da besluttede den ædle Biskop Babylas, der selv forrettede Gudstjenesten, at opofre sig for sin kære Menighed, ihukommende Herrens Ord, at den gode Hyrde bør sætte sit Liv til for Faarene. Han traadte den forbitrede Kejser i Møde i Døren og sagde med høj Røst, at han ikke vilde tillade Ulvene at bryde ind i Kristi Faaresti. Kejseren, der blev noget rystet ved det høje Mod og den hellige Alvor, som Biskoppen lagde for Dagen, og tillige bevæget af Frygt ved Synet af den talrige Menighed, trak sig tilbage, men var dog yderst opbragt over den Dristighed, hvormed Babylas havde vist ham bort. Straks efter befalede han Biskoppen ufortøvet at møde paa Slottet, og da denne fremstillede sig for ham, gjorde Kejseren ham de heftigste Bebrejdelser for den Forhaanelse, han havde vovet at tilføje ham. Men, føjede han til, alt skulde dog være glemt, dersom han vilde ofre til Afguderne og bevæge Menigheden til det samme. Babylas svarede: „Hvad Forbrydelsen imod Kejseren angaar, da har jeg kun gjort, hvad der paalaa mig som en god Hyrde; men hvad Befalingen at ofre angaar, da har jeg fast besluttet, aldrig at afvige fra den sande Guds Tjeneste,

og hverken at ofre til Afguder eller til dem, der anmasse sig de Navne og den Ærefrygt, der alene tilkommer Gud." Kejseren lod ham lægge i Lænker, men da han endnu nærede Haab om at faa Babylas til at fornægte sin Tro, lod han ham ikke straks dræbe, men holdt ham længe i Fængslet, hvor han led saare meget. Omsider fældede han Dødsdommen over ham. Babylas blev tillige med tre unge Kristne ført frem, for at lide Døden. Da han kom til Retterstedet, opløftede han sin Røst og sang følgende Vers af Davids Salmer: „Min Sjæl, kom tilbage til din Ro, thi Herren har gjort vel imod dig; han frelste min Sjæl fra Døden, mit Øje fra Graad, min Fod fra Fald." (S. 116, 7. 8). De tre Ynglinge, som Babylas selv havde undervist, troede Kejseren lettere at kunne bevæge til Frafald. Han kaldte dem til sig og forestillede dem, hvilken pinefuld Død de beredte sig ved deres Vægring. Men da de ikke desto mindre bleve urokkelige i deres Bekendelse af Troen paa Kristus, befalede Kejseren, at ogsaa de skulde henrettes. Babylas formaaede Bødlerne til først at halshugge dem, for at de ikke skulde blive for stærkt rystede ved at se paa deres Lærers Død. Efter at deres Hoveder vare faldne for Bøddeløksen, traadte Babylas frem, og medens Glæden straalede ud af hans Ansigt, hævede han Blikket mod Himlen og sagde med høj Røst: „Se, her er jeg, Herre, med dem, du har givet mig." Da lagde han rolig sit Hoved paa Blokken og gik over i Evigheden.

119. Den tro Handelsbetjent.

Tit. 2, 9—10: Forman Tjenerne, at være deres Herrer underdanige, velbehagelige i alle Ting og ikke sige imod, ikke besvige, men bevise al god Troskab, at de kunne pryde Guds vor Frelsers Lærdom i alle Ting.

En ung Handelsbetjent, ved Navn Fleury, som var i Huset hos en Grosserer Perdin, havde i den Grad vundet sin Herres Tiltro og Hengivenhed, at denne overdrog ham hele sin betydelige Formue, uden nogen Sinde at kræve Regnskab af ham. Dette vidste

en ung Købmand, med hvem Fleury undertiden havde Forretninger at afgøre, og som paa Grund af sit overdaadige og udsvævende Levned var i stor Gæld. Han vilde forlede Fleury til Utroskab, men blev af den redelige Tjener afvist med Vrede. Engang var Fleury om Aftenen ganske alene paa sit Værelse, da den unge Købmand pludselig traadte ind, satte ham en Pistol for Brystet og forlangte af ham, at han skulde skrive Perdins Navn under en Veksel paa 5000 Louisd'orer. „Skyd til, ulykkelige!" raabte Fleury, „jeg frygter ikke Døden, naar jeg skal købe Livet med Skændsel." Niddingen, som ikke havde ventet en saadan Tale, tabte paa een Gang Modet og lod Pistolen falde; denne gik af paa Jorden og bibragte den gode Fleury et Strejfskud i Benet. Perdin, som imidlertid var kommen hjem, ilede op paa Fleurys Værelse; den fremmede faldt ned for hans Fødder, og Fleury søgte i sin Mildhed at redde Forbryderen, ved at gaa i Forbøn for ham. Perdin, som snart erfarede Sammenhængen blev rørt ved sin Handelsbetjents Ædelmodighed og skænkede den elendige Købmand paa Stedet en Veksel paa 1000 Rigsdaler, og Fleury tog sin Morder med den ene Haand ved Armen, med den anden pegede han op imod Himmelen og sagde: „Gaa bort, ulykkelige, og se til, at du ogsaa kan forlige dig med ham, som troner hist oppe." Dette kristelige Sindelag behagede Perdin saa meget, at han senere i sit Testamente indsatte Fleury til Arving af sin store Rigdom.

129. Det genfundne Barn.

Salm. 91, 11—12: Herren skal befale sine Engle om dig, at bevare dig paa alle dine Veje. De skulle bære dig paa Hænderne, at du ikke skal støde din Fod paa nogen Sten.

I August Maaned 1834 gjorde en Hr Bearghan en lang Fodrejse fra Nyskotland til de nordamerikanske Fristater. Han mærkede snart, at han maatte være belavet paa at drage igennem uvejsomme Skove, hvor man ikke let finder Natteleje. Sit uldne Sengetæppe

tillige med de nødvendige Næringsmidler for et Par Dage havde han bundet bag paa Ryggen; hans Økse hang over den højre Skulder, og hans Skydegevær over den venstre. Som han saaledes vandrede glad og fornøjet i Herren, kom han til en lille Flod, som han skulde over. Han haabede først at kunne vade igennem den; men det opgav han snart, da han saa, at Vandet var steget ved den stærke Regn, som nylig var falden. Han gik derfor et Stykke langs med Floden, indtil han fandt et Træ, som stod nær ved Vandet. Dette vilde han fælde saaledes, at det faldt hen over Floden og dannede en Bro, paa hvilken han kunde gaa over. Men uheldigvis drejede Træet sig ved Faldet og drev ned ad Floden. Den rejsende gjorde store Øjne; thi hans Plan var mislykket, og han vidste nu ikke, hvad han skulde gribe til. Han besluttede imidlertid at gaa videre op ad Flodbredden, for at tage Lejligheden i Øjesyn. Endelig kom han til et bredere, stille Vandstade, og der besluttede han at forsøge Overfarten. Han huggede nogle store Grene af Træerne, bandt dem til hinanden ved Hjælp af mindre, bøjelige Grene og gjorde saaledes en lille Flaade. Derpaa trak han sine Klæder af, lagde dem tillige med Rejsetøjet og Geværet paa Flaaden og svømmede saaledes over, medens han trak Flaaden efter sig. Da han var kommen vel over, klædte han sig atter paa og lagde sig ned i Græsset, for at forfriske sig med en Slurk af sin Flaske efter den store Anstrengelse, som han havde haft. Han var netop i Begreb med at staa op, for at fortsætte sin Vandring, da han paa een Gang hørte en Jamren i Skoven, der havde megen Lighed med de Klagetoner, som unge Bjørne undertiden udstøde. Han ladede derfor sin Bøsse og gik sagte, med skarpt Blik og lyttende Øre, hen til det Sted, hvorfra Lyden kom. Men paa een Gang blev det stille; dog hørte han af og til en Raslen imellem Buskene, og da han bestandig mente, at det maatte være et eller andet vildt Dyr, beredte han sig til at affyre Geværet paa Lykke og Fromme. Men i

det samme kom han til at tænke paa den Fare, som dermed er forbunden, da intet Dyr er mere rasende, naar det bliver saaret, end en Bjørn. Medens han saaledes overvejede Sagen, og hans Hjerte bankede stærkt, lod han Geværkolben hastig falde til Jorden; thi se, imellem Hindbærbuskene opdagede han Armen af et Barn, som gik og plukkede Bær. Han traadte nærmere og saa en lille venlig Pige paa syv Aar; hendes Klæder vare vel forrevne, men hendes Udseende vidnede dog om, at hun ikke hørte til den fattigere Del af Folket. Hendes Kinder vare blege, og hendes Øjne røde af Graad; hun brød undertiden ud i ynkelige Klager, der pludselig gik over til en krampagtig Hulken.

Den rejsende, som var højst forbavset, rømmede sig nogle Gange, for at Barnet skulde blive opmærksom paa ham. Nu forskrækkedes ogsaa hun ved at se ham, gav et højt Skrig fra sig, ilede nogle Skridt bort, faldt ned og bedækkede sit Ansigt med Hænderne. Snart var Hr. Bearghan hos hende og søgte med de kærligste Ord at bringe hende ud af sin Angest. Endelig bristede hun sig til at se op, og med et venligt Smil sagde hun langsomt og sagte: „Oh, nu ved jeg dog, at De ikke vil gøre mig Fortræd; oh, jeg er ganske vis paa, at De ikke vil dræbe mig.“ — „Dræbe dig? Gud bevare mig!“ svarede han. — „Oh, jeg er meget træt,“ vedblev hun; „jeg har været meget sulten, men jeg har fundet mange Hindbær; jeg spiser kun de gode, jeg tager aldrig dem, som der sidder Spindelvæv paa; Moder har sagt, at det maa jeg ikke gøre.“ — „Hvor er din Moder, mit kære Barn?“ spurgte den rejsende begærlig. Den lille Pige svarede enfoldig: „Hun er hjemme og ved ikke, hvor jeg er; jeg kan ikke mere finde Vejen hjem, hvor længe jeg end bliver her.“ — „Hvad er det, du siger, kære Barn? Har du forvildet dig bort fra dine Forældre? Kom med mig hen paa den grønne Plet; Gud har sendt mig, for at opholde dit Liv, kom, der vil jeg give dig noget Hvedebrød og et Stykke Kød. Du er svag og udtæret, men jeg vil sørge for

dig." — Det stakkels Barn brød ud i en Strøm af Taknemmelighedstaarer, dog uden at falde hen i en saadan krampagtig Hulken, som tilforn. Hendes Sind blev lettet derved, at hun kom til at græde, og hun gjorde sig rede til at følge sin nye Velgører; men den heftige Sindsbevægelse, hvori hun nylig havde været, havde virket saa stærkt paa hendes svage og udmattede Legeme, at hendes Kraft var aldeles borte. Hun var ikke i Stand til at gaa; den ædelmodige Vandringsmand bar hende derfor hen til Flodbredden, hvor han havde efterladt sit lille Forraad af Levnedsmidler, og bespiste hende af Forsigtighed kun med smaa Stykker, som han gav hende lidt efter lidt.

Da den lille Pige havde faaet noget at kvæge sig paa, spurgte Hr. Bearghan hende nøjere ud, og han erfarede da af hendes troskyldige Svar, at hun hed Lydia Harper, at hendes Forældre boede flere Mile herfra, og at hun var bleven sendt ud med Middagsmad til sin Fader, som arbejdede i Skoven, men at hun havde taget fejl af Vejen og var saaledes vanket om, uden at vide hvorhen. „Da jeg saa, at jeg havde forvildet mig," sagde hun, „oh, da blev jeg meget bange; jeg skreg højt, løb omkring og kastede min Faders Middagsmad bort." — Den første Nat løb hun, som det synes, uophørlig, indtil hun ganske udmattet sank til Jorden. Den rejsende spurgte hende: „Har du da ikke frygtet, da det blev mørkt, og du mærkede, at du var saa ganske alene og forvildet i Skoven?" Hun svarede: „Jeg har vel hele Tiden igennem været i en Slags Frygt; men da jeg lagde mig ned, fremsagde jeg min Aftenbøn, som Moder har lært mig, og da var jeg ikke mere bange." — „Kan du den Bøn endnu?" — „Ja vel kan jeg det; den lyder saaledes: „Jeg ligger og sover i Ro; thi du alene, Herre, hjælper mig, at jeg bor sikkert. I dine Hænder befaler jeg min Aand, min Sjæl og mit Legeme; thi du har forløst mig, Herre, du trofaste Gud! Amen."

Den rejsende begyndte nu at overveje, paa hvilken Maade han bedst skulde bringe Barnet med sig. Hendes

Faders Hus laa langt borte hen imod den Kant, som han var kommen fra, og hans Forretninger tillode ham ikke at vende tilbage; til Kaptajn Trevs Herberge, hvor han vilde overnatte, havde han endnu tre Mil, og der laa intet Hus imellem. Da nu Barnet ikke var i Stand til at gaa, saa kom han paa den Tanke, at bære det i sit Sengetæppe paa Ryggen. Den glade Bevidsthed om, at han derved opfyldte Frelserens Befaling (Matth. 18, 5), gav ham Mod og styrkede hans Lemmer. Medens han saaledes vandrede frem med den lille Lydia, spurgte han hende, om hun ingen vilde Dyr havde set i Skoven. Hun svarede: „Nej, jeg har ingen set; kun een Gang kom to sorte Hunde hen til mig; men det var ikke Hr. Burpes. De stode stille, og den ene satte sig paa Bagbenene: men de gøede ikke og løb til sidst deres Vej igen.“ — Den rejsende, som snart mærkede, at det havde været Bjørne, smilede ad Barnets Enfoldighed, som blev ved at fortælle og sagde blandt andet, at hun forrige Nat, da hun vaagnede op, var saa glad, fordi hun troede, at hun var nær ved sine Forældres Hus, thi hun kunde høre Kvæget. Hendes Hjerte bankede af Glæde, og hun laa ganske stille, for at lytte efter, og saa faldt hun i Søvn igen. Men ak, om Morgenen var det alt sammen borte! — „Du kære Barn,“ sagde den rejsende, „Gud har holdt sin Haand over dig og paa en ganske særegen Maade bevaret dig for skjulte Farer og for Døden.“

Da Hr. Beargham havde baaret sin Byrde et langt Stykke Vej, følte han sig meget træt; hertil kom at han, da Solen var gaaet ned, maatte gaa i Mørke paa en aldeles ubanet Vej, thi Maanen stod først op Kl. ti. Endelig naaede han dog en forladt Træhytte, som kun laa en halv Mils Vej fra Trevs Herberge; og da han næsten havde udtømt sine Kræfter, gjorde han Holdt, for at udhvile og forfriske sig en Smule. Her tænkte han at lade Barnet blive tilbage, indhyllet i hans Sengetæppe, medens han vilde ile forud til Herberget, for derfra at sende Hjælp. Han slog Ild

og fik et Lys tændt, spiste noget tillige med Lydia, men havde ondt ved at bevæge hende til at blive. Da han havde redet et nogenlunde bekvemt Leje til hende, og hun havde lagt sig, satte han sig ned, for at vente, til hun faldt i Søvn. Maanen var netop staaet op, og førend han gav sig paa Vejen, nærmede han sig sagte Barnet for at se, om hun var ganske rolig. Han holdt Lyset hen for hende; hun slog Øjnene op og græd. „Nej," sagde den rejsende, „det er ikke muligt, jeg kan ikke forlade dig." — Straks svang han Økse og Bøsse igen paa Skuldrene, tog sit Rejsetøj op, løftede den lille Lydia paa sin trætte Ryg og bragte hende i god Behold til Gæstgivergaarden. Skønt det var langt ud paa Natten, kom Kaptajn Josias Trev dog snart paa Benene for at modtage den udmattede Vandrer med hans lille Rejsefælle. Det varede ikke længe, før en behagelig Ild blussede i Kakkelovnen, og den trætte Vandringsmand satte sig ned ved samme. Den brave Værts Ansigt straalede af Glæde, og han lod sætte frem, hvad Huset formaaede. I Løbet af Samtalen sagde han blandt andet, at hele Egnen havde været i Bevægelse, for at lede efter et Barn, som var blevet borte i Skoven; Folk havde gennemstrejfet Landet baade paa kryds og paa tværs, men forgæves. En af de Mænd, som havde været ude og var meget bedrøvet over Udfaldet, overnattede netop i hans Hus. „Jeg kan godt tænke mig," sagde Hr. Bearghan, „hvor bekymrede dette Barns Forældre og Slægtninge maa være; men saa meget mere taknemmlig er jeg ogsaa mod den kære Gud, der har brugt mig som det lykkelige Redskab til at bringe det tabte Barn tilbage; thi ser De vel, her sidder det for Dem." Ved dette Ord fløj alle hen til den lille Lydia, betragtede hende fra Top til Taa, kyssede og klappede hende og gave paa alle Maader deres Glæde og Forbavselse til Kende. I dette Øjeblik styrtede en Mand med usædvanlig Heftighed ud af Sideværelset, traadte ind blandt de omstaaende, greb den lille Lydias Haand, stirrede et Øjeblik paa hende og trykkede hende derpaa

til sit Bryst. — Det var hendes Fader, som i Sideværelset havde hørt den rejsendes Fortælling. Hvilket rørende Optrin! Hvor glædede ikke den lille Lydia sig! Hvor takkede den trøstede Fader sin Gud og Manden, som han havde gjort til Lydias beskyttende Engel! Hvor glad var Vandringsmanden, at han ikke havde skaanet sin Ryg! Hvor rørte vare Husets Beboere, som bleve Vidner til denne mærkelige Begivenhed! — Men hvor meget maatte ikke støde sammen, for at Sagen kunde faa en saadan Udgang! Havde der været en Bro over Floden, eller havde Vandet i denne ikke staaet saa højt, eller var Træet faldet tværs over Floden, saa vilde den rejsende slet ikke være kommen i Nærheden af Barnet. Havde han ingen Bøsse haft hos sig, da han troede at fornemme en Bjørn nær ved sig, saa vilde han have taget Flugten. Havde han uforsigtig afskudt sin Bøsse, saa vilde Barnet maaske være blevet dræbt, i Stedet for at det nu blev reddet. Saaledes ved Gud at lede og styre alt viseligen. Endnu lever han, den gamle af Dage, og bevarer sine, naar de gaa i deres lovlige Kald. Vel dem der forlade sig paa ham!

121. Et sjældent Testamente.

2 Kor. 9, 10. 11: Herren formere eders Goddædigheds Frugter, at I kunne være rige i alt til oprigtig Gavmildhed, som virker ved os Taksigelse til Gud.

Fru Villacerf, en ædel Kvinde i Frankrig, lod sig en Gang aarelade. Skønt det var en af de dueligste Læger i Paris, som udførte denne Forretning, var han dog saa uheldig, at han kom til at skære en Pulsaare over paa hende. Efter nogle Dages Forløb gik der Koldbrand i Armen, og der var ikke andet at gøre end at lade den sætte af. Dog ogsaa denne Operation havde et uheldigt Udfald, saa at Fruen døde kort efter. Hun havde imidlertid forinden gjort sit Testamente og i dette udsat en aarlig Livrente for den Læge, som imod sin Vilje havde fremskyndet hendes Død. „Jeg har betænkt ham med denne Gave," sagde

hun, „fordi jeg forudser, at den Ulykke, han ved sin Uforsigtighed har forvoldt mig, vil berøve ham manges Tillid og saaledes gøre det vanskeligt for ham at ernære sig og sin Familie. Hvoraf skulde den stakkels Mand da leve?"

122. Sandt Venskab.

Sal. Ordsp. 17, 17: En Ven elsker altid, og en Broder fødes til Hjælp i Nød.

To Ynglinge, Antonio og Roger, den ene en Spanier, den anden en Franskmand, vare saa ulykkelige at falde i Hænderne paa en Sørøver fra Algier. Han solgte dem begge som Slaver; men under deres tunge Skæbne vare de dog glade ved at faa een og samme Herre, som brugte dem ved et Vejanlæg over en Klippe ved Strandbredden. De kunde nu tale sammen om Slægt og Venner, om det fjerne Fædreland, og om det Haab om Frihed, som, uden at de vidste hvorledes, stedse blev mægtigere i deres Bryst. Et inderligt Venskab forbandt dem derfor snart med hinanden.

En Dag, da de atter arbejdede sammen ved Strandbredden, blev Antonio et Skib var, som syntes at nærme sig Landet. „Maaske", sagde han til Roger, „kommer der vor Befrier." Denne forstod ikke ret, hvad han vilde sige dermed; men Antonio sagde hastig: „Jeg mener Skibet derude; men lad Slavefogden ikke mærke, at vi have set det. Naar det nu ikke mere er langt fra Kysten, saa styrte vi os i Havet og svømme ud til det. Tænk, kære Roger, da ere vi reddede." Roger kunde imidlertid ikke rigtig tage Del i denne Glæde; thi han havde ikke lært at svømme. Dog derover lod Antonio ikke Modet synke. „Du holder dig fast ved mit Bælte", sagde den tro Ven; „jeg er stærk og kan svømme ypperlig". — Rogers Uro blev nu stor; gerne vilde han igen betræde sit Fødelands Grund og omfavne sine Forældre; men han kunde heller ikke uden Gysen tænke paa den Fare, hans Ven

paa denne Maade vilde udsætte sig for. Endelig var Skibet i Nærheden. Antonio hviskede: „Nu er det Tid; lad os springe i Vandet!“ Men Roger vilde ikke. „Jeg tør ikke gøre dig Arbejdet vanskeligere“, sagde han grædende. Men Antonio lod, som han ikke hørte det, omfavnede rask sin Ven, styrtede sig i Bølgerne med ham og arbejdede sig frem med stor Anstrengelse. Lykkeligvis blev man dem snart var fra Skibet, og en Sluppe sattes ud, for at redde dem. — Det var ogsaa paa den høje Tid; thi en ædel Vennestrid truede med at ende deres Liv. Da nemlig Roger overtydede sig om sin Vens Udmattelse, vilde han ikke være ham længer til Byrde; han slap hans Bælte og sank. Men Antonio anvendte nu al sin Kraft og hentede ham op fra Dybet. I dette Øjeblik kom Sluppen til og tog dem begge op næsten i rent livløs Tilstand. Ved Skibsfolkenes Bestræbelser kom dog Roger snart til sig selv igen; men hvor forskrækkedes han ikke, da han saa sin Ven og Befrier ligge livløs ved sine Fødder! Jamrende kastede han sig over ham og søgte at kalde ham tilbage til Livet, og — hvilken Glæde for hans Hjerte! — han begyndte virkelig at aande igen. Den gode Behandling, de nøde paa Skibet, gav dem snart de svundne Kræfter tilbage. Efter faa Dages Forløb landede de i Frankrig, og intet formaaede mere at skille de prøvede Venner fra hinanden.

XXV. Gavmildhed mod fattige.

123. Luther og Studenten.

Matth. 5, 42: Giv den, som beder dig, og vend dig ikke fra den, som vil laane af dig.

Da en Yngling efter fuldendt Studium skulde forlade Wittenberg og ingen Penge havde, kom han bedrøvet til Luther og bad om Hjælp. Luther havde

paa den Tid selv ingen Penge, hans Hustru heller ingen. Med hjertelig Deltagelse erklærede han for den stakkels Yngling, hvor ondt det gjorde ham, at han ikke saa sig i Stand til at hjælpe ham. Den forladte græd; han havde allerede forgæves henvendt sig til mange; til Luther havde han sat sit sidste Haab. „Ak Gud," sagde han, „hvor skal jeg dog søge Hjælp, jeg ved nu intet Menneske mere?" Da faldt Luthers Øje paa et smukt forgyldt Bæger af Sølv, som stod i det aabnede Skab. Kurfyrsten havde først for kort Tid siden sendt ham denne kostbare Foræring. Han saa paa sin Kone, som om han vilde spørge hende, hvad han skulde gøre. Hendes Blik sagde tydelig nej; men det unge Menneskes fortvivlede Stilling ja. — Rask griber Luther Bægeret og rækker Studenten det. Denne staar hel forbavset og vil ikke tage imod det. Katrine af Bora vinker ad sin Mand, at han dog ikke skulde paanøde ham denne betydelige Gave. Men hvad gør Luther? Han pakker det kostbare Bæger sammen i en Fart og giver Ynglingen det med de Ord: „Jeg behøver intet Sølvbæger, tag det kun og bring det hen til Guldsmeden, og behold, hvad du faar for det."

I et andet lignende Tilfælde, da hans Kone netop laa i Barselseng, tog Luther Faddergaven og bragte den til en trængende. Da man bebrejdede ham dette, sagde han: „Gud er rig, han vil nok give os noget igen."

124. Georg Whitefield.

Sal. Ordsp. 19, 17: Hvo som forbarmer sig over den ringe, laaner Herren, og han skal betale ham hans Velgerning.

Da den bekendte Folkeprædikant Georg Whitefield engang opholdt sig i Staden Plymouth, for at forkynde Guds Ord, boede han hos en af sine Venner, som hed Kinsman. En Dag sagde han til denne sin Ven: „Lad os nu besøge nogle af de fattige; thi det er ikke nok, at vi arbejde paa Prækestolen, vi maa ogsaa uden for den søge at gavne." Da han derefter gik ud i

Staden og saa sig omkring i de fattiges Boliger, uddelte han alt, hvad han havde, til den sidste Skilling. Kinsman, der vidste, hvor meget han derved blottede sig selv, ytrede, at han dog var alt for rundhaandet. Men Whitefield svarede ham alvorlig: „Unge Mand, det er ikke nok at bede og sætte et alvorligt Ansigt op. En ren og ubesmittet Gudsdyrkelse for Gud og Faderen er, at besøge Enker og faderløse i deres Trængsel og at hjælpe dem i deres Nød og Elendighed. Mine Indtægtskilder ere rigtignok for Øjeblikket udtømte; men Gud, hvem jeg tjener, og hvis Børn jeg har understøttet, vil uden Tvivl snart give mig Erstatning derfor.“ Og se, endnu samme Aften kom en ham aldeles fremmed Mand og sagde til ham: „Med stor Fornøjelse har jeg hørt Deres Prækener; jeg ved, De er paa Rejser, og det koster ikke lidt at rejse. Vil De ikke være saa god at tage imod denne Ubetydelighed?“ — og i det samme overrakte han ham en Gave af fyrretyve Rigsdaler. Whitefield kom smilende tilbage til Familien med Pengene og sagde: „Se her, min Ven, Gud har hurtig givet mig igen, hvad jeg i Eftermiddags lagde ud for ham. Lad dette for Fremtiden lære Dem, ikke at holde noget tilbage, naar De har Lejlighed til at gøre vel dermed. Manden, som kom til mig, var mig aldeles ubekendt, og den eneste Hensigt med hans Komme var at bringe denne Sum, som jeg har her i Haanden.“

125. Præsten Flattich i Dyrtid.

Luk. 3, 11: Hvo, som har to Kjortler, dele med den, som ingen har, og hvo, som har Mad, gøre ligesaa.

Under en stor Dyrtid, som i forrige Aarhundrede hjemsøgte Tyskland, uddelte Præsten Flattich i Würtemberg rigelige Levnedsmidler til enhver, som kom og bad om Brød; og ved hans Bord bleve daglig ved Guds Velsignelse mange Mennesker bespiste. Men derved skete det ogsaa, at hans Kornforraad paa Loftet slap op, længe før Dyrtiden ophørte. Da nu det

sidste allerede var paa Møllen, og Spisekammeret var saa godt som tomt for Brød, kom den voksne Datter en Morgen op til Præsten og sagde: „Kære Fader, her er atter nogle fattige Børn, som ville have Brød. Men hvad skal jeg nu gøre? Skal jeg endnu blive ved at give dem? vi have jo selv intet mere.“ — „Hvorledes?“ sagde Præsten, „er der slet ikke mere Brød i Huset?“ — „Nej,“ sagde Datteren, „der er kun et Stykke af det, vi skare Hul paa i Gaar, og et eneste helt. Men det vil næppe forslaa i Husholdningen til i Morgen tidlig, og Korn er der ikke mere af.“ — „Ih,“ gensvarede Præsten, „du har jo et helt Brød endnu, og endda siger du, at der er ikke mere Brød. Gaa kun, min Datter, og skær trøstig ud til Børnene, som du plejer. Der staar jo dog skrevet: „Se, Herrens Øje er til dem, som ham frygte, til dem, som haabe paa hans Miskundhed, at fri deres Sjæl fra Døden og holde dem i Live under Hungersnøden. Vor Sjæl bier efter Herren, han er vor Hjælp og vort Skjold (S. 33, 18—20). Naar vi kun bie paa Herren, saa skal det ogsaa bekræfte sig, at han opholder os i Dyrtid.“ Den gode Datter gik og gjorde, som Faderen havde sagt; men ved hvert Stykke, hun skar af, kunde hun ikke andet end med en vis Bekymring tænke: „Hvorledes vil Fader kunne tilvejebringe mere Korn under denne almindelige Mangel?“ Og se, mens Faderen sidder ganske rolig paa sit Værelse, sysselsat med sine Kaldspligter, kommer uventet en rig Naboerske til ham: „Hr. Pastor,“ siger hun, „det er vel snart forbi med det Korn, som De har lagt hen, thi jeg har tit med Forundring set paa, hvorledes De har haft Overløb af fattige Folk, og ingen gaar bort fra Deres Hus, uden at faa et Stykke Brød med hjem. Derfor har jeg sagt til min Mand: Kære, vi maa ogsaa lade vor Præst faa nogle Skæpper Korn; thi han vil vist snart komme til at mangle. Naar De nu trænger til Korn, saa send kun Bud til os, da skal De faa, saa meget De vil have. Naar Høsten kommer, kan De jo altid give os det igen.“

Præsten takkede Konen hjertelig og sagde derpaa til sin Datter: „Derfor staar der skrevet: Han har skabt baade store og smaa og sørger lige godt for alle. For de smaa, som i Morges bade om Brød, har han sørget ved os store; og dersom du havde sagt til Tiggerbørnene: „Jeg kan virkelig ikke give eder Brød i Dag, thi vi har intet selv," saa vare de dog ikke derfor gaaede deres Vej; thi de havde ikke troet dig paa dit Ord, at en Præst ikke skulde have Brød i Huset til fattige og forsultne Børn, og deri havde de ogsaa haft Ret. Saaledes kan jeg heller aldrig tro, at vor Gud, som er en saa rig og naadig Herre, ikke længere skulde have Brød til en fattig Præst, som slaar sin Lid til ham, og som efter hans Befaling præker hver Dag for Folk om Troen paa ham."

Kornet blev altsaa hentet, og Herren lagde sin Velsignelse deri, saa at der blev mer end nok til Høsten, som ikke var langt borte.

126. Kongen af Preussen og den fattige Dreng.

Ap. Gj. 20, 35: Saligt er det at give, hellere end at tage.

Frederik Vilhelm den Tredje, Konge i Preussen, spadserede engang med en af sine Døtre og var ved den Lejlighed klædt i en simpel Officers-Uniform. En fattig Dreng løb et Stykke ved Siden af den ham ubekendte Herre og bad ham købe en lille Pengepung, hvoraf han bar en hel Mængde i en Kurv, som han viste frem. Den fremmede Herre, nemlig Kongen, viser ham tilbage, men Barnet hører ikke op med at bede: „Ak, Hr. Løjtnant, køb dog en Pung af mig, den koster kun seks Groschen, og dersom De ikke selv har Brug for den, saa kan De jo forære den til den smukke Jomfru, som De har under Armen." Da Drengen nu anden Gang blev vist bort, udbryder han med et dybt Suk: „Ak, nu har vi heller ikke noget at spise denne Middag." Ved disse Ord standsede Kongen, bevæget af Medlidenhed, tog 6 Punge ud af

Kurven og rakte Barnet en dobbelt Frederiksd'or. Da Drengen saa Guldstykket, sagde han: „Ak, naadige Hr. Løjtnant, giv mig hellere Groschener; jeg har ikke flere Penge og kan ikke give igen." Rørt over Drengens Ærlighed og tiltrukken af hans aabne Ansigt, spurgte Kongen ham nøjere ud om hans Familieforhold, og ved den Lejlighed erfarede han, at hans Moder, Enke efter en forhenværende Kommandersergent, boede paa et Tagkammer i den af Drengen opgivne Gade og ernærede sig tillige med seks uforsørgede Børn ved at lave smaa Pengepunge. „Nu," sagde den formentlige Løjtnant, „saa gaa hjem og bring din Moder Pengene; jeg vil skænke hende dem." Overrasket af Glæde, ilede Drengen hjem og fortalte sin Moder den uventede Lykke, han havde haft. Kort efter, netop som den fattige Familie sad ved sit tarvelige Middagsmaaltid, der den Dag paa Grund af den rige Gave var blevet lidt bedre end sædvanlig, gik Døren op, og til alles store Forbavselse traadte en kongelig Adjutant ind i det lille, men renlige Værelse, fortalte Sammenhængen og spurgte sig for, om Drengen ogsaa i eet og alt havde sagt Sandhed; og da dette ogsaa fra andre Sider viste sig at være Tilfældet, lod Kongen de yngste Børn opdrage i et Vaisenhus og tilstod Enken en aarlig Pension af hundrede Daler.

127. Den hjælpsomme Frits.

Luk. 6, 38: Giver, saa skal eder gives; en god, knuget og skuddet og overflødig Maade skulle de give i eders Skød; thi med den samme Maade, som I maale med, skal eder maales igen.

Nogle skarnagtige Drenge stødte engang en Kurv med Æg i af Hovedet paa en Bondekone. Konen græd og var utrøstelig, da kom netop Frits, en lille, vakker Dreng, gaaende, og da han hørte, hvad der var sket, skammede han de slemme Drenge dygtig ud, hentede derpaa en Sparebøsse, som der ikke var saa lidt i, og tømte den ud i Skødet paa den grædende

Kone. Hun fik næppe Tid til at takke ham, før han allerede var borte igen. Han tilhørte en talrig Familie, som levede i indskrænkede Kaar. Hver Lørdag gav Faderen ham saavel som hans Søskende to Skilling hver. For disse Penge kunde Børnene købe Frugt eller Hvedebrød eller andre Ting; men sædvanligvis sparede de dem til en Nødskilling, og det var især Tilfældet med Frits. Naar de da kunde læse i Faderens alvorlige Ansigt, at han havde ondt ved at betale en Skomager- eller Skrædderregning for dem, saa gave de hinanden et Vink og bragte Faderen alt, hvad de havde sammensparet, hvilken Sum denne dog kun sjælden tog imod. Eller naar den fromme Moder fortalte om en fattig Families uforskyldte Ulykke, og hvorledes hun og Faderen vilde komme dem til Hjælp, saa løb Børnene efter deres Sparebøsser og bade, at man dog ogsaa vilde modtage et lille Bidrag fra dem.

Engang saa den samme Frits, at en fattig Kone handlede med en Marskandiser om et nødvendigt Klædningsstykke. Hun manglede endnu nogle Skilling i den Sum, for hvilken Sælgeren vilde overlade hende det, uden at slaa det mindste af. Men hun havde dem ikke og gik derfor sørgmodig bort. Da sprang Frits hen til den handlende, trykkede ham de manglende Skillinger i Haanden og sagde sagte til ham: „Kald nu den fattige Kone tilbage og lad hende faa Skørtet.“ Derpaa løb han sin Vej igen.

Da Frits ved en anden Lejlighed saa, at en Politibetjent mishandlede en stakkels Krøbling paa Gaden, fordi han havde vovet at bede om en Almisse, trængte han sig modig ind imellem Politibetjenten og den fattige Mand og bebrejdede den første hans haarde Adfærd. Men nu vilde denne gribe Drengen, hvilket dog Naboerne, som alle holdt meget af ham, ikke tillode. Nogle Dage efter mødte han Politibetjenten i et smalt Stræde. Da betænkte han sig et Øjeblik paa, om han skulde søge at undløbe ham. Politibetjenten smilede til ham og lod ham rolig gaa. — Af denne Frits blev siden den verdensberømte Johan Frederik Oberlin,

der virkede med stor Velsignelse som Præst i Steinthal ved Strasburg og gik i Aaret 1826 ind til sin Herres Glæde.

128. Den rette Velgører.

Matth. 6, 3: Naar du gør Almisse, lad din venstre Haand da ikke vide, hvad din højre gør.

En Enke kom engang til en godgørende Mand og bad ham om Hjælp til sit stakkels faderløse Barn. Hun fik en rigelig Gave. Da hun nu havde takket, saa godt hun kunde, tilføjede hun til Slutning: „Naar Barnet bliver større, skal jeg lære det at nævne sin Velgørers Navn med Taknemmelighed.“ — „Tag ikke fejl, kære Kone,“ svarede Barnets Velgører; „man plejer jo ikke at takke Skyerne for den Regn, de give. Nej, lær hellere Barnet at hæve sit Blik til ham, som giver baade Skyer og Regn.“

129. Brødet i Vandet.

Præd. 11, 1: Kast dit Brød i Vandet, og længe derefter vil du finde det igen.

Da Justus Jonas engang gav en Almisse og sagde: „Hvem kan vide, naar Gud giver den igen,“ svarede Dr. M. Luther: „Som om han ikke havde givet tilforn.“ Og da en meget fattig og nødlidende kom til den kære Mand, og han ikke havde uden en Joakimsdaler tilbage i sin Kasse, raabte han: „Herud, Jokum, Vorherre er her,“ og gav ham den. Det gælder ogsaa der, at Mennesket lever af ethvert Ord, som udgaar af Guds Mund (Matth. 4, 4). Det ovennævnte Sted af Prædikerens Bog (11, 1) udtrykker saare skønt denne Tanke. Saaledes er det ogsaa blevet et Mundheld hos Araberne: „Kast dit Brød i Vandet, forstaa Fiskene det ikke, saa kender Gud det dog,“ hvilket bekræftes ved følgende Fortælling. Der var engang en dejlig Dreng, som fremfor alle var Kalifen Mutavakkils Yndling. Da han engang begiver sig hen til Floden Tigris's Bredder, for at øve sig i at

svømme, bliver han reven bort med Strømmen, og uagtet mange løbe efter ham langs Bredden, for at redde ham, forsvinder han dog pludselig for deres Øjne. Kalifen, bedrøvet ved dette uventede Budskab, paabyder syv Dages Sorg. Ved Udløbet af de syv Dage ønsker han, at han dog i det mindste maatte finde sin Yndlings Lig, lader derfor Søfolk og Dykkere komme og tilbyder dem en Belønning af tusende Guldstykker, naar de kunne finde Drengen. En af dem kommer nu tilbage og siger: „Oh Kalif, du har udsat en stor Pris for den, som kunde bringe dig din Yndlings Lig; se, jeg bringer dig ham levende." Og da han havde sagt dette, bringer han Drengen i god Behold til sin Herre. Denne bliver nu paa een Gang baade meget forbavset og overmaade glad. Men Drengen fortæller, hvorledes han, da Strømmen rev ham længere bort, i sin Angest havde grebet fat i en Tamarindgren og paa samme Sted havde set et stort Hul over Vandet ved Strandbredden, hvorhen han havde begivet sig, og da han den følgende Dag sad der sørgmodig og tænkte paa, hvor ynkelig han nu maatte omkomme af Mangel, se, da var der paa et Træfad kommen tyve flade Brød flydende hen til ham, og saaledes var det gaaet hver Dag; men paa Bagværket havde der været trykket et Navn. Højlig forundret over denne Fortælling, lader Kalifen straks søge efter den Mand, som havde dette Navn, og da man fandt ham og førte ham til Kalifen, sagde denne til ham: „Hør, min Ven, hvad var egentlig din Hensigt med dette underlige Foretagende?" Hertil svarede Manden ikke andet end de foran anførte Ord: „Kast dit Brød i Vandet, og længe derefter vil du finde det igen."

130. Johannes Falk.

Job. 29, 12: Jeg reddede den fattige, som klagede, og den faderløse, som ingen Hjælper havde.

Johannes Falk blev født i Danzig 1768. Hans Forældre vare fattige, men gudfrygtige Haandværks-

folk, som opdroge deres Børn i Tugt og Herrens Formaning og lærte tidlig de smaa at love og prise Gud med Bøn og Sang. Johannes, som var den ældste af 8 Børn, røbede fra sin tidligste Ungdom af megen Bidelyst. Det var derfor et haardt Stød for ham, da Faderen maatte tage ham ud af Skolen og sætte ham paa Værkstedet. Men kort efter faldt han og brækkede sit Ben, og nu kunde han ret faa sin Lyst styret, thi han maatte i lang Tid holde Sengen. Han klagede ikke over sine Smerter, men glædede sig ved at have Bogen i Haanden, ja ønskede endog, at Kuren maatte vare længe. Da han var kommen sig efter sit Fald, brugte han enhver ledig Time til Læsning. Om Aftenen i Tusmørket, naar de andre i Huset vare ledige, listede han sig bort, for at hente en Bog; dermed gik han ofte om Vinteren ud paa Gaden og læste saa længe ved Skinnet af Lygten, til han blev ganske blaa af Kulde, og de stive Fingre ikke mere kunde blade om. „Naar jeg da kommer hjem," skriver han til sin Fætter, „er min Fader vred, undertiden vanker der ogsaa Prygl; dog det er jeg bleven saa vant til; men hvad der smerter mig mest, det er, at jeg ingen Vej kommer. Jeg har nylig læst om en vis Lucian fra Samosata; han var ogsaa et fattigt Barn og sad paa et Værksted ligesom jeg, men han blev dog en lærd og berømt Mand. Da jeg læste dette, sprang mit Hjerte af Glæde; men saa lykkelig bliver jeg vel aldrig." — Paa denne Maade og ved sin barnlige Tro og Kærlighed til Gud undgik han ogsaa lettere sine letsindige Kammeraters Forførelse; men hver Gang han havde undgaaet saadan Fare, takkede han Gud, der havde frelst ham ved en af sine Engle. „Hattemager John i Bredgaden," skriver han ved en saadan Lejlighed, „nægter vel, at der er Engle til; men jeg tænker, at naar den kære Gud ellers vil, at de skulle være til, da behøve de ikke først at spørge Hattemager John om Tilladelse dertil."

Endelig oprandt Lykkens Stjerne for Johannes, idet hans Fader lod ham sætte i en Latinskole, da

han var 17 Aar gammel, paa den Betingelse, at Sønnen daglig maatte arbejde et Par Timer i Værkstedet. Hvad han derved forsømte om Dagen, det indhentede han igen om Natten og satte ofte Fødderne i koldt Vand, for at holde sig vaagen. — Anden Juledag 1785, da Johannes løb paa Skøjter, var han saa uheldig at falde igennem og komme under Isen. Hans første Tanke var her: „Saa skal du altsaa paa en saa ynkelig Maade ende dit Liv!“ hans anden: „Ak, mine stakkels Forældre, at jeg dog skulde gøre eder den Sorg paa eders gamle Dage!“ hans tredje: „Naar kun min Broder ikke ogsaa kommer til Ulykke paa Isen!“ hans fjerde: „Herre Jesus, dig lever jeg, dig dør jeg: din er jeg nu og i al Evighed.“ Som han vilde sige Amen, følte han sig pludselig greben af en kærlig Haand. Det var hans yngste Broder, Karl, der hurtig var løben til og med største Livsfare, liggende udstrakt paa Isen, holdt den synkende fast, indtil man ved Hjælp af Tov og Stænger fik dem begge i Land. Efter denne forunderlige Redning ved sin Broders Haand lovede og prisede han Gud, fordi han ikke havde ladet ham blive et Rov for en sørgelig Død; men hans Moster, Anna Martens, lagde sin Haand paa hans Hoved, velsignede ham og sagde: „Johannes, Gud har igen været med dig. Han vil ej forlade dig og ej slippe dig, naar du ej forlader ham; thi jeg ved og er forvisset derom, at Herren har udkaaret dig til sin Tjeneste.“

Den utrættelige Flid og Iver, hvormed Johannes fortsatte sine Studeringer, og de næsten utrolige Fremskridt, han gjorde, havde allerede tidlig skaffet ham mange Venner og Velyndere og da Magistraten i Danzig havde hørt om den vakre Ynglings herlige Anlæg og store Flid, tilstod den ham den fornødne Hjælp til hans videre Uddannelse. Fra nu af blev den fattige Johannes fra Østersøen (som han af sine Faddere var bleven kaldet) en Plejesøn af det høje Raad i Danzig, der tog sig af ham med faderlig Omhu baade nu og siden, da han laa ved Univer-

sitetet. — Førend han forlod sin Fødeby, blev han kaldt frem for det forsamlede Raad. De ærværdige Fædre stillede den fromme Yngling i deres Midte, rakte ham deres Hænder og velsignede ham. En af de ældste, med sølvgraat Haar, tog ham i Haanden og sagde: „Johannes, du drager nu bort, Gud være med dig! Vor Skyldner bliver du, thi vi have i Stilhed antaget os dig og plejet dig som et fattigt Barn. Denne Gæld maa du betale. Hvor Gud ogsaa fører dig hen, og hvad han end beskikker over dig, saa glem aldrig, at du var en fattig Dreng. Og naar engang, om kortere eller længere Tid, et fattigt Barn banker paa din Dør, saa tænk: det er os, de døde, de gamle graa Borgmestre og Raadsherrer fra Danzig, som banke paa, og vis dem ikke bort!" — Og Johannes lovede med fine grædende Taarer at komme Formaningen i Hu og drog bort, ledsaget af deres bedste Ønsker.

Paa Højskolen i Halle fuldendte Johannes Falk sine Studeringer. Han drog derpaa til Weimar, hvor han omgikkes med Tysklands berømteste Digtere og giftede sig siden med Karoline Rosenfeld, der blev ham en trofast Hustru og en kærlig Moder for sine Børn. Her blev han ogsaa nogen Tid efter ansat som Legationsraad. — Da Napoleon i Aaret 1806, efter Slaget ved Jena, truede Hertugdømmet Weimar, og mangfoldige toge Flugten, traadte Joh. Falk modig ind i Krigens Tummel og viste sig virksom ved Indkvarteringen af de fremmede Krigsfolk. Og endnu mere udmærkede han sig i det ulykkelige Krigsaar 1813, da fjendtlige Skarer droge igennem det weimarske Land og skændte, brændte og røvede alle Vegne, hvor de kom frem. I disse Skrækkens Dage vovede Johannes fra Østersøen sig dristig ud iblandt Fjenderne som en Talsmand og Beskytter for det haardt betrængte Folk. Det lykkedes ham ved sine kraftige Forestillinger at modtage af den franske General to Kompagnier til sin Raadighed, for dermed at opretholde Sikkerhed og Orden omkring i Landsbyerne. Saaledes skaffede han Bøn-

derne paa flere Steder det røvede Kvæg tilbage, reddede en betydelig Del Penge, Ure og andre Kostbarheder, afværgede Plyndring, Mord og Brand, trøstede de bedrøvede og lindrede den almindelige Nød.

Dog, tungere Prøvelser forestod. Efter Slaget ved Leipzig rasede en pestagtig Sygdom med saadan Voldsomhed i det Weimarske, at i een Landsby f. Eks. mistede 60 Børn deres Forældre. Ogsaa Falk selv skulde føle Byrdens hele Vægt; inden en Maaneds Forløb rev Døden fire blomstrende Børn ud af hans faderlige Arme. I disse Trængselens Dage, da hans Faderhjerte græd blodige Taarer, kom de døde, de gamle Raadsherrer fra Danzig, bankede paa hans Dør og forlangte Gælden betalt. — En Mængde Børn, som ved Krigen og Pesten vare blevne forældreløse og nu vankede om uden Føde og uden at have Tag over Hovedet, opsøgte den kære Legationsraad, der saa kærlig havde antaget sig deres Forældre, og bade ham om Hjælp. Da forstod Johannes Herrens underlige Førelser med ham. Det var de gamle døde, de graa Borgmestre og Raadsherrer fra Danzig, som kom i de fattige Børns Skikkelse og bankede paa. Og han aabnede Døren, trykkede dem til sit grædende Faderhjerte og glemte ikke, at ogsaa han var en fattig Dreng, hvem Gud saa underlig havde ført og forberedt til at blive en Fader og Redningsmand for forladte Børn. Nu stod hans Hjerte som hans Dør Dag og Nat aaben for dem.

I fast Tillid til Herren var det nu hans første Skridt, at han med flere kristne Menneskevenner sluttede et helligt Forbund, for at afhjælpe den almindelige Nød; de kaldte sig „Vennerne i Nøden" og satte sig straks i Virksomhed. Selskabet understøttede de fattige Bønder med Gaver eller rentefri Laan til at købe Kvæg og Sædekorn for, til at opbygge de afbrændte Huse og til at pleje de syge og forladte Børn. Desuden optog Falk en Mængde faderløse Børn i sit Hus, plejede dem omhyggelig og stiftede derefter med faa Pengemidler, men med saa meget des større Tro og

Tillid til Herren en „Redningss- og Opdragelsesanstalt for fattige og forladte Børn". — Understøttet ved Bidrag af ædle Menneskevenner over hele Tyskland har han, i Forbindelse med 200 Værksteder trindt om i Landet, i Løbet af 12 Aar reddet 300 fattige Drenge fra timelig og aandelig Elendighed, ladet dem lære et eller andet Haandværk og derefter sendt dem ud som dygtige Svende paa Rejser. Ligeledes har han bragt flere Hundrede forladte Pigebørn paa den rette Vej, dannet flere Drenge til dygtige og brave Skolelærere og understøttet flere andre Børn med alt, hvad de behøvede. Bøn og Arbejde, Bibel og Salmebog vare de Midler, hvoraf Falk betjente sig, for at naa sit Maal. Omkring hans Faderhjerte, som Anstaltens Midtpunkt, samlede de hos Haandværkere anbragte Læredrenge sig hver Søndag, for at øve sig i mange Haande nyttige Ting, og vendte, styrkede paa Legeme og Sjæl, tilbage til deres Mestre.

I Aaret 1821 blev Falk pludselig opsagt med hele sin Anstalt, og i hele Weimar var der ingen, som vilde optage den paa fattige Børn saa rige Fader. Tre Dage, førend han skulde flytte, vidste han ikke, hvor han skulde hen med sine 300 Børn. Et Rygte, som gik i Byen: „Johannes Falk flytter hen i Luthergaden," var ikke et blot Tilfælde for det bekymrede Johannes-Hjerte. Han besaa det af Rygtet betegnede Hus, „Luthergaarden" kaldet, og skønt det var meget forfaldent, og han næsten ingen rede Penge havde, købte han det dog, i Tillid til Herrens Hjælp, flyttede derind og opbyggede det nyt i mindre end fire Aar saaledes, at enhver Sten paa Taget, ethvert Søm i Væggen, enhver Laas for Dørene, enhver Stol og ethvert Bord i Værelserne vare forfærdigede med de fattige Børns egne Hænder. — Dog, Johannes Falk selv skulde ikke længe bo i det nye og smukke Hus. Et Aars Tid efter, at det var færdigt, faldt han i en haard Sygdom. Han led meget, men han led som en sand Kristen med fast Tro og stor Taalmodighed. Undertiden udbrød han med Glæde: „Den Nar, Kød

og Blod, skal dog ikke blive Herre over mig, men smukt sidde stille og høre til, hvorledes min Aand er fuld af Lov og Tak til Gud." Da Lægen gjorde et dybt Snit tværs over Legemet, forandrede han næppe en Mine derved. „Fristeren angriber mit Kød og Blod," skrev han faa Dage før sin Død, men han har tabt sit Spil. Gud er min Herre, og som jeg falder, saa er det mig belejligt." — Efter at have beskikket sit Hus og modtaget den hellige Nadvere hensov Johannes Falk, denne de fattiges og forladtes trofaste Ven og Velgører, blidt og rolig den 14de Februar 1826.

131. Gellert og Købmanden.

Salm. 72, 12: Han frelser den fattige, som raaber om Hjælp, og den elendige, som har ingen Hjælper.

Den fromme Salmedigter Gellert, som var bekendt for sin Godgørenhed, spadserede engang tæt uden for Leipzigs Porte. Da hørte han bag ved sig en Kone, som kom løbende under lydelig Graad og Hulken; han blev derfor staaende og spurgte Konen, som saa næsten rent fortvivlet ud, hvad hun fejlede. Uden at agte videre paa hans Spørgsmaal, saa hun næppe paa ham og ilede hurtig forbi. Da gik Gellert raskere til og raabte efter hende med høj Røst: „Saa hør dog, jeg vil tale med hende." Konen standsede. „Hvad er der i Vejen?" spurgte han. „Ak, du kære Gud," svarede hun klagende og under en Strøm af Taarer, „der henne i Gaden, i det lille Hus med gammelt Tag, der ligger min Mand og mine fire stakkels Børn syge. Jeg har i fem Uger intet kunnet fortjene; vi ere Købmand N. 30 Daler skyldige, og han vil ikke give Henstand længer. Jeg kommer i dette Øjeblik fra ham, jeg vilde bede ham bære over med os en Tid endnu; men han har truet mig med, at vi endnu i Dag skulde smides ud af Huset, dersom vi ikke straks betalte vor Gæld. Jeg stakkels Kone, hvad skal jeg gribe til med min syge Mand og mine stakkels syge Børn? Jeg vilde ønske, at vi alle til Hobe laa i Graven." Gellert søgte

at stille hende tilfreds, lovede hende Hjælp, tog hende med sig hjem til sit Hus, aabnede sin Skrivepult og gav den fattige Kone de 30 Rigsdaler. „Nu,“ sagde han, „gaa hen og betal dem, men ikke, før en Time er gaaet.“ Konen takkede, idet hun aftørrede sine Taarer, og sagde, at hun skulde efterkomme hans Vilje. Imidlertid gik Gellert hen til den rige Købmand N., som han kendte godt. Han traf ham ogsaa hjemme, netop som han var i Færd med at tælle en stor Sum Penge. Købmanden skyndte sig at faa sine Penge i Kassen og blev lidt forlegen ved at se Gellert. Imidlertid fattede han sig dog snart og hilsede ham med Venlighed. „Af Dem kan man vist nok lære meget,“ sagde Gellert; „thi en Mand, hvem Vorherre i den Grad har velsignet, som Tilfældet er med Dem, han vil sikkert vide at anvende sin Rigdom paa den bedste Maade. Da nu Erfaringen er den bedste Læremester, saa vil De uden Tvivl kunne meddele os mangen nyttig Lærdom angaaende den store Kunst, at gøre vel imod andre paa den rette Maade.“ Købmanden, som slet ikke vidste, hvad det skulde sigte til, og som endnu havde sine Penge i Hovedet, svarede: „Ganske rigtigt, ja vist!“ Men Gellert vedblev at tale med Varme om Glæden af at gøre vel og om den sande Menneskekærlighed. Selv bevæget ved Erindringen om den fattige Kone, havde han næsten lokket en Taare af den gerriges Øje, da Konen i det samme traadte ind og skyndsomst lagde de 30 Rigsdaler paa Bordet med de Ord: „Der har De Pengene! Nu beder jeg Dem at give mig Gældsbrevet tilbage, for at De ikke skal kaste os ud af Huset.“ Købmanden, som paa ny blev sat i Forlegenhed ved Konens Indtræden og Adfærd, svarede: „Ih! det havde jo ikke saa stor Hast. Hvorfor vilde De forstyrre mig, da De jo ser, at jeg har fremmede?“ Men i det samme Øjeblik besindede han sig og talte Pengene efter: 10, 20, 30. „Det havde ikke saa stor Hast!“ „Ja det er en god Snak,“ sagde Konen. „De har i Dag taget haardt nok paa mig; og at have en syg Mand og fire syge Børn, naar man skal jages ud af Huset for 30 Rigs-

dalers Skyld, nej, det er for galt! Men da var jeg saa heldig — (Gellert betydede hende ved et Vink, at hun skulde tie; men Konen blev ved): om ogsaa De vinker ad mig, saa siger jeg det dog. Da mødte jeg den gode Herre, som staar her, og han har givet mig Pengene.“ Den karrige Rigmand, som herover blev meget forbavset, saa snart paa Professor Gellert, snart paa Konen, kæmpede synlig med sig selv og tilkæmpede sig en Beslutning, som Gellert vist ikke havde ventet. „Her,“ sagde han til Konen, „har De Deres Bevis, og der, tag Deres 30 Rigsdaler; gaa kun hjem og plej Deres syge Mand og Deres syge Børn.“ Men til Gellert sagde han: „Hr. Professor, jeg ser, at De ikke blot kan tale og skrive smukt, men at De ogsaa kan handle lige saa smukt. Og for nogenlunde at gøre min begangne Fejl god igen, saa tillad mig, at jeg maa følge med Dem hen til den syge Familie, for at de nu ogsaa kunne lære at kende mig som en velgørende Mand, da de hidtil maaske have kendt mig alene som haard og ubarmhjertig.“ — De gik derpaa sammen derhen og fandt virkelig en meget fattig og ulykkelig Familie. Gellert paatog sig at skaffe de lidende Lægehjælp; og Købmanden lovede at forsyne de syge med kvægende og styrkende Mad og Drikke. Konen, som ikke mere var nedbøjet af Sorg og Kummer, havde nu lettere ved at være en omhyggelig Sygevogterske; og ved at bruge de rette Lægemidler samt den styrkende Føde, som blev dem til Del, kom de syge snart til Kræfter igen. Dog, Købmanden, som var bleven et andet Menneske, gjorde endnu mere. Thi da Manden var bleven frisk, sørgede han for, at han fik Arbejde, og hans ældste Søn tog han i sin Tjeneste. For de andre Børn betalte han Skolepengene og lovede at sørge for dem, naar de voksede til, at de kunde komme i Vej.

132. Sparsomhed og Gavmildhed.

Joh. 6, 12: Da de vare mætte, sagde Jesus til sine Disciple: Sanker tilsammen de overblevne Stykker, at intet gaar til Spilde.

Engang slog Lynilden ned i en Landsby og brændte den rent af, og det ganske kort Tid efter Høsten, medens Bønderne endnu havde al deres Sæd i Laderne. De ulykkelige Beboere sendte derfor to Mænd ud i den nærmeste Omegn, for at samle Brandhjælp. Disse kom en Morgen tidlig ind i en velhavende Landmands Gaard, som just stod uden for Stalden og talte med sin Karl. Da de kom nærmere, hørte de, at han gav Karlen en alvorlig Irettesættelse, fordi han havde ladet de Reb, som han havde brugt til Hestene, blive ude om Natten i Regnen. „Hvad skal det blive til?“ sagde den ene til den anden; „denne Mand er knap af sig; her vil nok ikke vanke meget.“ De vare virkelig i Tvivl, om de ikke gjorde bedst i at vende om igen, da de ikke ventede at faa noget her. Imidlertid bleve de dog snart enige om, at de vilde gøre et Forsøg; de gik derfor hen til Manden og fortalte ham deres Ærinde. Han førte dem straks ind i sit Hus, satte god Mad paa Bordet for dem og gav dem en anselig Foræring i Penge, hvorhos han lovede at sende de brandlidte endnu lige saa meget i Sædekorn.

De vare ikke lidet forundrede over, at en Mand, som de havde anset for at være meget paaholden, meddelte dem saa rige Gaver. Ja, de kunde ikke bare sig for at sige det til Manden selv, at de blot for en halv Times Tid siden havde holdt ham for at være gerrig; men nu indsaa de, at de havde taget fejl. Derpaa svarede han: „Kære Venner! netop derved, at jeg altid har holdt godt Hus med mit eget, er jeg kommen i den lykkelige Forfatning, at jeg kan gøre vel imod de trængende.“

133. De gode Strømper.

5. Mos. 15, 10: Giv gerne din trængende Broder og lad det ikke fortryde dig, naar du gør det; thi for den Sags Skyld vil Herren din Gud velsigne dig i al din Gerning.

Præsten Flattich i Würtemberg var overordentlig godgørende og lod aldrig nogen gaa fra sig uden Hjælp. Havde han ikke Penge, saa gav han de fattige af sit Tøi. Dette sidste kunde hans Kone ikke lide. En Dag saa Præstekonen saaledes en pjaltet Haandværkssvend gaa fornøjet ud af Studerekammeret, hvorfor hun straks gav sig til at efterse Skuffen med Linned i. Hun opdagede snart, hvad der manglede, og sagde i en bebrejdende Tone: „Kære Mand, nu har du jo igen givet et Par af dine Strømper bort, og det endda af de gode!“ — „Ja, kære Kone,“ svarede Præsten ganske rolig, „daarlige havde Haandværkssvenden selv!“

XXVI. Barmhjertighed mod syge og nødlidende.

134. Den gejstlige Sygevogter.

Sir. 7, 36: Tøv ikke med at besøge en syg, thi for saadanne Ting skal du elskes.

En anset Læge i Berlin besøgte engang i Aaret 1817 en fornem Mand. Da han var ved at gaa, bad Tjeneren ham, at han dog endelig vilde se til en fattig Mand, som laa højt oppe paa et Tagkammer. Dette lovede han. Han fandt en syg, som var haardt angreben og laa i stor Elendighed ganske alene, foreskrev et Lægemiddel og ytrede, at det maatte hentes i rette Tid. „De har dog vel nogen, som kan besørge dette for Dem?“ — „Nu, jeg vil se til, om det kan ske,“ svarede Manden. Lægen trængte ind paa den syge, for at erfare, om han ogsaa fik den fornødne Pleje. Endelig fik han, efter at have ventet længe, det Svar:

„Jeg vil da sige Dem det, som det er; hver Aften kommer Præsten Jænike og besørger mig alt, hvad jeg behøver."

135. Den guddommelige Fest.

Gal. 6, 10: Derfor, efter som vi have Lejlighed, lader os gøre det gode mod alle, men mest mod Troens egne.

Nogle unge og rige Englændere besluttede at fejre en glimrende Fest paa deres Konges Fødselsdag. Morington, en Mand, som var bekendt for sin Godgørenhed, skulde gøre de nødvendige Forberedelser dertil, og de leverede ham derfor en anselig Pengesum med de Ord: „Vi overlade det hele til din Smag, men det maa være ret en guddommelig Fest." Festdagen kom; de traadte ind i Huset, men bemærkede ingen Tilberedelser i Køkkenet og fandt Værelserne slet oplyste. „Morington, hvad er det?" raabte de, da han traadte dem i Møde fra en Sidedør. „Du synes kun at have sørget lidet for vor Fornøjelse." — „I vilde dog have en guddommelig Fest? Her er den!" Og i samme Øjeblik aabnede han Døren til et Værelse. Her sad ti Borgere af Staden London med deres Familier og spiste. Det var Folk, som ved uheldige Omstændigheder vare komne i Gæld, og hvis Kreditorer i Medhold af Loven havde ladet dem kaste i Gældsfængsel. Morington havde betalt disse Mænds Gæld med de Penge, han fik af sine Venner, havde derved skaffet de fangne Frihed, og her ladet anrette et godt og kraftigt Maaltid for dem. Resten af Pengene havde han uddelt iblandt dem, for at de kunde købe nyt Værktøj og det nødvendige Bohave og saaledes blive i Stand til at arbejde sig op igen. „I vilde dog have en guddommelig, en himmelsk Fest?" sagde Morington. „Se, her er den! Saaledes bespiser Gud i Himmelen os hver Dag og mætter os med sin Velsignelse." Borgerne tillige med deres reddede Familier kunde ikke finde Ord nok, for at udtrykke deres inderlige Taknemmelighed; men deres Øjne og Taarer vid-

nede tilstrækkelig om deres dybt bevægede Hjertes Følelser. De unge Englændere vare bevægede og overraskede og satte sig til Bords ved Siden af Borgerne. „Morington," sagde de, da de vilde til at gaa, „du har i Sandhed beredet os en guddommelig Fest," og de tegnede sig for en lignende Sum, som skulde anvendes til samme Øjemed i det følgende Aar.

136. Skrædderen i Pensa.

Matth. 25, 35—36: Jeg var hungrig, og I gave mig at æde; jeg var tørstig, og I gav mig at drikke; jeg var fremmed, og I tog mig til eder; jeg var nøgen, og I klædte mig; jeg var syg, og I besøgte mig; jeg var i Fængsel, og I kom til mig.

Frans Anton Egetmeier, født i Bretten i Storhertugdømmet Baden, lærte i sin Opvækst Skrædderhaandværket i Mannheim, og da han var bleven Svend, drog han ud for at søge sit Brød i fremmede Lande, og saaledes kom han til Petersborg, Hovedstaden i Rusland. Her fik han fast Ansættelse som Regimentsskrædder ved et Rytterregiment, og med dette kom han i Krigens Tid ind i det asiatiske Rusland, lige til Staden Pensa, hvor han siden bosatte sig og blev en anset Mand. Da han var baade en særdeles dygtig og en sjælden redelig Mand, fik han bestandig mere og mere Arbejde, saa at han til sidst kunde holde 26 Svende paa sit Værksted; thi naar nogen vilde have en fin, smuk Klædning syet, sendte han altid Bud til den tyske Skrædder i Pensa. Han var desuden agtet og elsket af alle for sin Godgørenhed og sin overordentlige Tjenstvillighed; endogsaa Statholderen gjorde meget af ham, saa at han sjælden nægtede ham noget, og Skrædderen havde stedse fri Adgang til ham. Var nogen i en vid Omkreds stedt i en eller anden Nød, saa kunde han hos Skrædderen i Pensa altid gøre Regning paa at finde Hjælp og Trøst.

Da nu i Aaret 1812 mange Krigsfanger bleve sendte til Asien, og deres Vej for det meste gik igennem Pensa, hvor de bleve afleverede, for at føres

videre, var Egetmeier utrættelig virksom, for at hjælpe og trøste dem og staa dem bi med Raad og Daad. Hver Gang der kom et Antal ulykkelige Fanger, kastede han paa Timen Saks og Alen fra sig og var den første paa Pletten, idet han gerne spurgte: „Er der ingen Tyskere der?“ Thi han haabede en Gang imellem at træffe Landsmænd iblandt Fangerne og frydede sig ved Tanken om at kunne vederkvæge dem. Saaledes kom en Dag iblandt en Mængde Franskmænd ogsaa Rhinlændere fra Baden, som havde tjent under Napoleon. De befandt sig i en ynkelig Tilstand: udmattede, syge, med forfrosne Lemmer og halv lægte Saar, uden Penge og uden Klæder. Med sørgmodige Hjerter stode de i det fremmede, hvor man ikke forstod deres Sprog. Da hørte de pludselig en Stemme, der lød saaledes: „Er der ingen Tyskere der?“ Det var den venlige Skrædder, som raabte ind imellem sine Landsmænd, og han maatte gentage sit Spørgsmaal, thi første Gang kunde de af Forbavselse ikke svare. Og da han hørte: „Tyskere nok!“ og spurgte hver især, hvor han var fra, og en sagde: „fra Mannheim ved Rhinstrømmen,“ en anden: „fra Bruchsal,“ en tredje: „fra Heidelberg,“ og saa fremdeles, da var ingen lykkeligere end han. Og da Krigsfangerne erfarede, at Skrædderen i Pensa var deres Landsmand, kom inderlige Glædestaarer i alles Øjne. Han førte dem nu som i Triumf til sin Bopæl og beværtede dem med et styrkende Maaltid, som det i en Fart kunde skaffes til Veje. Derpaa ilede han hen til Statholderen og udbad sig den Naade, at maatte beholde sine Landsmænd hos sig i nogen Tid, hvilket med Beredvillighed blev ham tilstaaet.

Nu løb han omkring i Staden og søgte hos sine Venner og Bekendte de bedste Kvarterer for dem, som ikke kunde rummes i hans eget Hus. Derpaa mønstrede han sine Gæster, den ene efter den anden. „Hr. Landsmand,“ sagde han til den ene, „Deres Lintøj ser noget daarlig ud; jeg vil besørge et halvt Dusin Skjorter til Dem.“ — „De behøver en ny Kjole,“ sagde han til en anden; „Deres kan endnu vendes og repareres,“

til en tredje, og saaledes til dem alle; og straks blev der skaaret til, og alle 26 Svende arbejdede Dag og Nat paa Klædningsstykker til hans kære rhinlandske Venner. Det varede kun nogle faa Dage, saa havde alle anstændige Klæder. „Men, forregn Dem ikke, Hr. Landsmand," sagde Officererne. „En Krigsfange bringer ingen Penge med sig, og vi vide ikke, naar eller hvorledes vi kunne godtgøre Dem Deres store Udlæg." Den brave Skrædder svarede: „Jeg finder tilstrækkelig Erstatning i den Glæde, at kunne hjælpe Dem. Alt, hvad jeg har, er til Deres Tjeneste. Anser kun mit Hus og min Have som Deres." Med barnlig Glæde førte han dem om i Staden til sine Venner, for at ogsaa disse kunde tage Del i hans Glæde. Hver Dag fandt han paa nye Midler til at gøre dem Fangenskabet behageligt i det fremmede Land. Var der i det kære Fædreland en høj Fødselsfest eller Navnedag, saa blev den ogsaa paa samme Dag fejret i Asien ved et Gæstebud. Kom der en glædelig Efterretning om de allieredes Fremgang eller Sejr i Tyskland, saa var Skrædderen den første, som vidste den, og han fortalte den da straks til sine Børn — saaledes kaldte han Fangerne — og græd af Glæde, fordi deres Befrielse nærmede sig.

Da der engang kom Penge fra Fædrelandet til de fangnes Understøttelse, tænkte de allerførst paa at yde deres Velgører Gengæld. „Børn," sagde han, „forbitrer mig ikke min Glæde." — „Fader Egetmeier," svarede de, „gør os ikke den Sorg!" Han skrev nu for et Syns Skyld en lille Regning op til dem, blot for ikke at gøre dem imod og for igen at kunne anvende Pengene til deres Bedste. Da endelig Forløsningens Time slog, parrede sig med den store Glæde Skilsmissens bitre Smerte og med Smerten de bortdragendes Nød. Det manglede dem nemlig paa alt, hvad der var fornødent til en saa lang Rejse midt i deu russiske Vinters Strenghed og i en øde Egn; og endskønt der tilstodes hver Mand 13 Sk. daglig, saa længe Rejsen i Rusland varede, saa kunde dette dog slet ikke strække til. Derfor gik den ellers saa muntre Skrædder i de

sidste Dage stille og eftertænksom omkring og var ikke ret meget hjemme. Men paa een Gang kom han hjem med et Ansigt, der straalede af Glæde, og sagde: „Børn, nu er der gjort Udvej, Pengene ere der.“ Han havde nemlig solgt sit Hus for lidt over 2000 Rigsdaler, for at skaffe Rejsepenge til sine kære Landsmænd. „Jeg skal nok finde Lejlighed,“ sagde han, „naar I blot uden Nød og Mangel kunne komme til Tyskland.“ Imidlertid gik dog Salget af hans Hus ind igen til de fangnes store Glæde. Ikke desto mindre samlede han paa anden Maade flere Hundrede Daler til dem og nødte dem til at modtage, hvad han havde af kostbart russisk Pelsværk, for at sælge det undervejs, naar de kom i Trang for Penge. Afskeden var tung, og under tusinde Velsignelsesønsker og Kærlighedstaarer skiltes de fra hverandre. De rejsende talte uophørlig undervejs om Fader Egetmeier i Pensa, og da de i god Behold ankom til Bjalystok i Polen og der fik Penge, sendte de ham med inderlig Taknemmelighed de udlagte Rejsepenge tilbage. Nogen Tid efter deres Hjemkomst til Fædrelandet erfarede de, at Skrædderen i Pensa havde en Broder i Bretten. Taknemmelighedens Følelser vare endnu saa levende hos dem, ved Tanken om den modtagne Hjælp i Nøden, at de ogsaa vilde vise sig erkendtlige mod denne ærlige Borger; men han afslog Tilbudet med de Ord: „Min Broder har gjort sin Skyldighed.“

137. Den barmhjertige Feligonde.

Kol. 3, 12: Ifører eder, som Guds udvalgte, hellige og elskte, inderlig Barmhjertighed, Godhed, Ydmyghed, Sagtmodighed, Langmodighed.

I en haard Vinter, der tillige medførte Hungersnød, droge mange fattige til Clermont i Frankrig, i Haab om der at finde Hjælp. Det varede ikke længe, før der udbrød smitsomme Sygdomme blandt disse ulykkelige. En ædel Mand, ved Navn Feligonde, ynkedes over dem og indrettede et Hospital til deres Pleje.

Han gik selv jævnlig derhen, for at have Tilsyn med de syge og lidende. Hans Familie og Venner vare bekymrede for hans Liv, og en af dem sagde til ham: „Den vise opsøger ikke den Fare, han kan undgaa." „Men," svarede Feligonde, „han flyr heller ikke for den, som hans Samvittighed forpligter ham til at gaa i Møde. Jeg føler mig kaldet af Herren til at være Opsynsmand over dette Hus; jeg har lovet de fattige min Bistand. Man forlader sig paa mig; jeg maa foregaa de andre med et godt Eksempel." Saaledes talede den fromme Mand, og Vorherre holdt ogsaa sin Haand over ham.

138. En venlig Modtagelse.

Matth. 25, 40: Paa Dommens Dag vil den himmelske Herre og Konge sige til dem ved sin højre Side: Hvad I har gjort mod en af mine mindste Brødre, har I gjort mod mig.

I en By i det nordlige Tyskland sad en Husfader en Søndag Eftermiddag og læste nogle Stykker af det nye Testamente for sin Familie. Han var just kommen til disse Jesu Ord: „Hvo der modtager et saadant Barn i mit Navn, han modtager mig" (Matth. 18, 5). — Se, da stod der en fattig forældreløs Dreng paa otte Aar og bad om en Almisse. Manden holdt op med at læse og kastede et Øje hen til sin Hustru, som om han vilde sige: „Lad os ikke alene høre Guds Ord, men ogsaa gøre derefter." Hun forstod ham straks, thi hun havde et ømt og deltagende Hjerte, og svarede: „Kære Mand, jeg er ganske af din Mening; vi ville gøre, som skrevet staar." De kaldte derpaa Drengen ind, modtoge ham venlig og opdroge ham, som om det havde været deres eget Barn.

139. En god Recept.

Hebr. 13, 16: Glemmer ikke at gøre vel og at meddele, thi saadanne Ofre behage Gud vel.

En syg Kone i Wien sagde engang til sin Søn: „Hør, mit Barn, se, du kan faa fat paa en Doktor,

thi jeg kan ikke længer holde det ud for Smerter." Den lille Dreng løb først til een Læge, derpaa til en anden; men ingen vilde gaa med, thi i Wien koster et saadant Besøg en Gylden, og den fattige Dreng kunde ikke love dem noget for deres Ulejlighed. Da han nu var paa Vejen til den tredje Doktor, kom Kejser Josef kørende langsomt forbi i en aaben Vogn. Drengen vidste ikke, at det var Kejseren; men da han antog ham for en rig Herre, vilde han forsøge sin Lykke, og han bad ham derfor om en Gylden. „Kan du ikke hjælpe dig med mindre?" spurgte Kejseren. „Nej," svarede Drengen og fortalte ham, hvad Pengene skulde være til. Kejseren gav ham da en Gylden og lod ham nøje beskrive, hvor hans Moder boede, og hvad hun hed; og medens Drengen løber efter den tredje Læge, kører Kejseren hen til den syge Kones Bolig og hyller sig ind i sin Kappe, saa at man ikke let kunde kende ham. Da han nu kom ind i Stuen, hvor der saa meget fattigt ud, troede Konen, at det var Doktoren; hun fortalte ham derfor, hvad der fejlede hende, og at hun desuden var saa fattig, at hun ikke kunde forskaffe sig nogen Pleje. Kejseren sagde: „Jeg vil skrive nogen Medicin op for eder." Han skrev ogsaa Recepten og sagde Konen, paa hvilket Apotek hun skulde sende Bud efter det, naar Drengen kom hjem. Derpaa forlod han hende. Kort efter kom den rette Doktor. Konen forundrede sig, da hun hørte, at han ogsaa var Doktor, og bad ham undskylde, at der allerede havde været en anden, og hun ventede kun paa Drengen, for at han kunde hente det anordnede Lægemiddel. Men da Doktoren nu tog Recepten i Haanden, blev han ikke mindre forundret og sagde til den syge: „Min gode Kone, I er falden i Hænderne paa en god Læge, thi han har anvist eder hundrede Dukater, som I kan hæve i Finantskassen, og underneden staar: Josef, hvis I kender ham. Et saadant Lægemiddel havde jeg ikke kunnet skrive op for eder." Da hævede Konen sine Øjne mod Himmelen og kunde af taknemmelig Rørelse ikke sige et Ord. Men Pengene bleve

hende rigtig udbetalte, og ved de gode Lægemidler og den gode Pleje, som hun nu kunde forskaffe sig, kom hun næst Guds Bistand inden faa Dage igen paa Benene.

140. Den rige Greve og den fattige Kone.

Tob. 4, 23: Giv den hungrige af dit Brød og den nøgne af dine Klæder. Giv Almisse af det, du har tilovers, og lad det ikke fortryde dig.

En rig Greve i Bøhmen, General i Kejserens Tjeneste, var en saa stor Elsker af Heste, at han paa et af sine betydelige Godser havde et helt Stutteri, som kostede ham mange Penge. Han havde derfor ogsaa de bedste og smukkeste Heste i Landet. — Under den store Dyrtid i Aaret 1771, da Havreprisen steg til en usædvanlig Højde, raadede man ham fra alle Sider til at skille sig ved nogle af sine Heste. Dog dertil kunde han ikke bekvemme sig. Hver Morgen besøgte han de prægtige Stalde og frydede sig inderlig ved at betragte de skønne Dyr.

En Dag, da han atter havde set til dem og vilde vende tilbage til sit Slot, traadte en af Hunger udtæret fattig Kone ham i Møde, faldt grædende ned for hans Fødder, sukkede og sagde: „Ak, Deres Excellence, hvem der dog nu var en Hest!“ — Greven studsede og spurgte: „Hvorledes det, gamle Moer?“ — „Ak,“ svarede hun, „Deres Heste faa hver Dag deres rigelige Foder og ere sunde og trivelige at se til, medens jeg med min syge Mand og tre Børn er nær ved at omkomme af Hunger.“ Greven blev truffen af disse Ord. Han gav Konen en Dukat og gik tankefuld hjem til sit Slot. Efter nogen Kamp med sin gamle Kærlighed til Hestene sejrede dog i hans Hjerte den ædlere Kærlighed til Menneskene. Han besluttede sig til at sælge alle sine Heste paa to Rideheste nær for med desto større Iver og Omhu at tage sig af sine undergivne.

Og denne ædle Beslutning udførte han ogsaa. Hestene med Undtagelse af to, og dertil det store For-

raad af Hø, som nu kunde undværes, bleve solgte, og Pengene, som han fik ind herfor, bleve anvendte, til dermed at understøtte de nødlidende. Havren solgte han ikke, men uddelte den til Brødkorn iblandt de fattige. Nu havde han den Glæde af sin Opofrelse, at ingen af hans undergivne døde af Sult. — Snart efter ophidsede den tiltagende Nød paa andre Steder de bøhmiske Bønder til Oprør. Hele Skarer strejfede om i Landet, røvede og plyndrede og stak de adeliges Herresæder i Brand. En af disse Bander trængte ogsaa i samme Hensigt ind paa den velgørende Greves Godser og opfordrede hans Bønder til at hjælpe dem med at plyndre og opbrænde de herskabelige Bygninger. Men disse havde ikke glemt, hvor meget de skyldte deres Herre for hans opofrende Godhed imod dem. De grebe til deres Leer, Plejler og Høtyve og dreve Oprørerne med Magt tilbage fra deres Velgørers Ejendomme.

Greven befandt sig dengang som kejserlig General i Wien. Da han fik Efterretning om det, som havde tildraget sig, kunde han ikke holde sine Glædestaarer tilbage. „Hvor megen Tak," sagde han, „er jeg ikke den trohjertige gamle Kone skyldig, som paa en saa rørende Maade forestillede mig sin Nød! Hun er Aarsag i, at ikke en stor Del af mine undergivne ere sultede ihjel, og at mine Godser ere blevne skaanede for Brand og Plyndring." — For ogsaa i Gerningen at vise sin Erkendtlighed, udsatte han en aarlig Understøttelse for hende, hvilken hun skulde nyde lige til sin Død.

XXVII. Mord.

141. Kongen af Preussen og Snigmorderen.

Salm. 10, 8: Den ugudelige sidder paa Lur i Landsbyerne; fra sit Baghold dræber han uskyldige; hans Øjne speide efter den svage.

Da Frederik Vilhelm den Tredje af Preussen engang opholdt sig i Erdmansdorf ved Foden af Kæmpebjergene, modtog han en Skrivelse uden Navns Underskrift, i hvilken han blev advaret om at passe paa sin Person, ikke mere at sove for aabne Døre, og ikke mere som hidtil at spadsere uden Følge om Aftenen i den nærliggende Skov. Kongen smilede, da han havde læst Brevet, og forandrede intet i sin jævne og simple Levemaade. Men da han derefter en smuk Sommeraften, fordybet i stille Betragtninger, atter gik alene op og ned i Skoven, traadte pludselig et Menneske med mørkt Ansigt, stridt Haar og daarlige Klæder, hen til ham og udbrød i en barsk Tone: „Her har jeg allerede staaet længe og ventet. Det er mig kært, at jeg nu endelig engang træffer Deres Majestæt. Jeg er Deres Undersaat, og det gaar mig kun slet. Jeg har før været velhavende, men er nu bleven fattig ved en langvarig Proces, hvilken jeg nødvendig maatte have vundet, dersom der endnu var Retfærdighed til paa Jorden, og dog har jeg tabt den; jeg behøver og forlanger Hjælp." — Rolig og med fast Blik svarede Kongen: „De kan indgive en skriftlig Klage, saa vil jeg lade Sagen undersøge, og der skal vederfares Dem, hvad Ret er." — „Ja indgive," svarede Manden, „det har jeg nu gjort i tre Aar, den ene Gang efter den anden, men stedse forgæves. Min Klage er altid bleven sendt tilbage fra højere vedkommende til den samme Øvrigheds Betænkning, som har fordømt mig, og saaledes har jeg bestandig faaet et afslaaende Svar. Nu er jeg bragt til Fortvivlelse, min Taalmodighed har Ende; jeg fordrer min Ret." — „De begriber dog vel," svarede Kongen, „at jeg ikke her paa Stedet kan opfylde Deres Ønsker. Kun rolig, ikke saa heftig og

utaalmodig! De kan fortælle mig hele Sagen, men roligt og saaledes, at De nøje følger Sandheden." — Dette gjorde Manden ogsaa paa Tilbagevejen, idet han af og til udstødte heftige Forbandelser; dog blev han roligere, efter at Kongen bestandig havde indskudt formildende og beroligende Ord. Under denne Samtale var man kommen tilbage til Kongens Landsted; her lod Hans Majestæt straks Anklagerens Navn optegne, hvorefter han selv tilføjede, hvad han mente, der kunde tale til hans Fordel. — Derefter sagde han til ham: „De er vel hungrig eller tørstig og træt? De kunde vel have nødig at vederkvæge Dem og udhvile Dem lidt?" Han befalede da, at man skulde beværte Manden godt og anvise ham et Værelse til at sove i om Natten. Dagen efter lod han ham endnu en Gang komme for sig og forsikrede ham, at hans Klage skulde blive grundig undersøgt; og da Manden skulde til at gaa, fik han en anselig Foræring med paa Vejen. — Efter Kongens Befaling blev Sagen nu nøje undersøgt; men det hele fik et for Klageren ugunstigt Udfald, og den tidligere Dom maatte stadfæstes. Imidlertid hjalp Kongen ham paa anden Maade, saa at han dog blev tilfredsstillet og kom atter paa Fode.

Senere har den samme Mand bekendt følgende for sin Skriftefader: „Jeg lurede paa Kongen i Skoven ved Erdmansdorf, fordi jeg vidste, at han ofte plejede at gaa alene derhen om Aftenen. I min fortvivlede Stilling, da jeg ingen Ret kunde faa, var jeg personlig forbitret paa ham, fordi han kunde hjælpe mig, uden dog at gøre det; og bevæbnet med en Dolk, som jeg havde skjult inden for Vesten, havde jeg ondt i Sinde imod ham. Men Vorherre maa vide, hvorledes det gik til; da jeg saa Kongen i Øjnene, og han saa paa mig igen, blev jeg paa een Gang hel anderledes til Sinds, og jeg følte: nej, jeg kan ikke! Det var, som om Djævelen var vegen fra mig, og en Engel med sin Hjælp var traadt hen til mig; mit haarde Hjerte blev blødt og skælvede i mig, og jeg knappede min Kjole fastere til, for at jeg ikke saa let kunde komme til

Dolken. Jeg var træt, men kunde dog ikke sove om Natten af indre Angest. Da jeg den næste Morgen atter stod for Kongen, kom Taarerne mig i Øjnene; og da han rakte mig en Gave, vilde jeg knæle og kysse hans Fødder, hvilket han dog ikke tillod. Hvor takker jeg Gud, at jeg ikke har gjort, hvad jeg først havde i Sinde, og at jeg ikke som Snigmorder er styrtet i den Afgrund, ved hvis Rand jeg stod! Oh, hvor har jeg nu faaet Kongen kær!"

142. Den fortvivlede Moder.

Es. 31, 5: Han vil beskærme og frelse dem; idet han gaar forbi, vil han redde dem.

En Vægter i en stor Stad i Tyskland gik en Nat som sædvanlig igennem Gaderne og tænkte paa Herren og sin Gerning, hvilken han røgtede med Kærlighed og Troskab. Klokken slog netop tolv, da han paa een Gang hørte nogen i et Hus tale med høj og heftig Røst. „Det var besynderligt," tænkte han, „er man oppe der endnu? Jeg maa vaage og vilde gerne sove, og disse Folk kunne sove og vilde gerne vaage." Med saadanne Tanker sneg han sig hen til Huset og kigede gjennem en Aabning paa Vinduesskodderne ind i Stuen. Hvilket Syn! En Kone gik frem og tilbage i Stuen med en Kniv i Haanden og talte højt. Bag Kakkelovnen laa to Børn paa Straa og sov. — „Gud, barmhjertige Gud," raabte hun med vilde, forstyrrede Øjne, „er der ingen Redning mere? Skal jeg dog endelig dø paa en grusom Maade med de stakkels Unger? Skulle de endnu længere suge Blod af mit Bryst? Se, hvor rolig de sove! Ak Gud, naar de vaagne! — Hvi holder jeg endnu Kniven i Haanden? Op og myrd dem, førend Hungeren virkelig fortærer dem!" — Derpaa tog hun hurtig det yngste Barn, lagde det paa Bordet, kyssede det og satte det med rystende Haand Kniven paa Struben. „Herre Jesus!" raabte Vægteren i det samme og slog et haardt Slag paa Vinduesskodden, styrtede hen til Døren, som var

aaben, og ind i Stuen. Konen, slagen af Skræk, laa paa Gulvet, og den frygtelige Kniv ved Siden af hende, førend endnu den gruelige Gjerning var fuldbyrdet. „Kvinde!“ raabte Vægteren, „Ravnemoder! hvorfor har du ingen Medlidenhed med dit Barn?“ Da kom hun til sin Besindelse og bekendte, at flere Dage allerede vare forløbne, uden at hun og Børnene havde faaet saa meget som en Bid Brød. Blottet for alle Midler og enhver Lejlighed til at erhverve sig noget og afvist af alle med Kulde og Foragt, havde hun ikke haft noget andet Haab, end at dø, for at blive befriet fra sin ulidelige Smerte. „Det skal du ikke,“ raabte Vægteren; „her har du et Par Skilling til din egen og dine Børns Forplejning: hver Lørdag skal du faa lige saa meget, og ved Hjælp af mine Naboer og andre gode Folk vil jeg ogsaa sørge for Brød og Ildebrændsel. Men jeg beder dig: lær dog at forlade dig paa Gud.“ — Konen vilde bevidne ham sin inderlige Taknemmelighed, fordi han var kommen til hende som en frelsende Engel i Nødens haarde Stund; men han var allerede borte igen, og med inderlig Glæde sang han sit Vægtervers, som han plejede. Han holdt ogsaa, hvad han havde lovet, og blev i længere Tid en Velgører for hin fattige Enke og hendes smaa.

143. Lægen og Maureren.

Rom. 3, 15—17: Deres Fødder ere snare til at udøse Blod; der er Fordærvelse og Elendighed i deres Veje, og Fredens Vej have de ikke kendt.

En portugisisk Læge, der opholdt sig i en By paa Kysten af Afrika, blev en Dag tiltalt af en Maurer, som anmodede ham om at lave ham en Medicin, hvormed han kunde dræbe sin Fader, og lovede at betale ham godt for hans Ulejlighed. Portugiseren blev, som man vel kan tænke, i Begyndelsen noget overrasket ved denne Anmodning, men fattede sig dog snart, da han kendte Folkets vilde Sæder, og svarede lige saa kold-

blodig, som Maureren havde tiltalt ham: „Du lever altsaa ikke godt med din Fader, kan jeg forstaa?“ — „Jo,“ svarede Maureren, „ingen kan leve bedre sammen end vi; han har samlet mange Penge, skaffet mig en rig Kone og skænket mig hele sin Ejendom; men han er saa gammel, og han vil ikke til at dø.“ Da Lægen havde hørt disse Ytringer af Maurerens sønlige Følelse, lovede han at opfylde hans Begæring. Derpaa tillavede han en Mikstur, der snarere kunde styrke den gamle Mands Livskraft end tilintetgøre den. Maureren betalte ham godt og gik bort. Otte Dage efter kom han igjen, for at lade Lægen vide, at Faderen var ikke død. „Ikke død!“ udraabte Lægen med forstilt Forbavselse; „han vil nok dø.“ Han tilberedte nu en ny Mikstur og forsikrede, at den nok vilde gøre sin Virkning, hvorpaa Maureren gav ham en endnu rundeligere Betaling end første Gang. Kort efter kom Maureren tilbage til Lægen og klagede over, at hans Fader befandt sig bedre, end tilforn. „Tab ikke Modet,“ svarede Lægen, „giv ham endnu en Gang en Portion, og jeg skal anvende min yderste Flid, for at gøre den saa kraftig som mulig.“ Maureren tog da Medicinen og betalte den, men kom ikke mere igen. Da nogen Tid var gaaet, mødte Lægen en Dag paa Gaden den unge Maurer, hvis Bekendtskab han havde gjort paa en saa usædvanlig Maade, og spurgte straks, hvorledes Midlet havde virket. „Det hjalp ikke,“ svarede han bedrøvet: „Gud har bevaret ham til Trods for alle vore Bestræbelser. Min Fader var aldrig ved bedre Helbred; der er ingen Tvivl om, at han er en Helgen.“ — „Det fornøjer mig,“ sagde Lægen og gik sin Vej.

144. Missionæren og Negeren.

1 Joh. 3, 15: Hver, som hader sin Broder, er en Manddraber, og I vide, at ingen Manddraber har det evige Liv blivende i sig.

En Missionær forklarede engang de ti Bud. Ved det første sagde en Neger til sig selv: „Jeg er skyl-

dig;" ved det andet: „Jeg er skyldig;" ved det tredje og fjerde ligeledes: „Skyldig." Men ved det femte Bud tænkte han: „Nej, her er jeg dog ikke skyldig, jeg har aldrig slaaet nogen ihjel." Missionæren blev ved og sagde: „Have I aldrig hadet nogen? Have I aldrig ønsket, at denne Mand eller denne Kone var død?" Hvad Negeren følte ved at høre disse Ord, kunde han ikke udsige. „Jeg er netop den Person, der tales om," tænkte han. Hans Hjerte begyndte at banke i Livet paa ham; han kunde i sin heftige Sindsbevægelse ikke bare sig for at raabe højt; det var, som om Hjertet skulde sønderrives i ham. „Hør, Lærer," sagde han, „jeg tror, at jeg endnu før Davretid i Dag har slaaet ti Mennesker ihjel. Jeg havde aldrig tænkt, at jeg var saa slem." Siden talede Missionæren om Jesus Kristus som den, der borttager Menneskenes Synder, og den stakkels Neger blev derved trøstet og vederkvæget i Sjælen.

XXVIII. Selvmord.

145. Den tungsindige Kone.

Rom. 14, 7. 8: Ingen af os lever sig selv, og ingen dør sig selv; thi baade dersom vi leve, leve vi Herren, og dersom vi dø, dø vi Herren; derfor enten vi leve eller dø, ere vi Herrens.

En Kone, som var tilbøjelig til Tungsindighed, kom engang under et meget heftigt Anfald deraf paa den ulykkelige Tanke, at ville tage sig selv af Dage. Hun var allerede bestemt paa at drukne sig; men førend hun forlod Huset, følte hun en indre Drift til endnu en Gang at gaa ud i Køkkenet. Her fik hun Øje paa et Stykke Papir, som laa paa Gulvet. Hun tog det op og læste, hvad der stod skrevet. Det var kun nogle faa Linier af en Samtale mellem en bekymret Sjæl og Jesus, de bedrøvedes Trøster. Den første, nemlig Sjælen, gjorde det Spørgsmaal: „Hvor-

for kommer saa megen Nød og Plage over mig?" — og Svaret var: „Fordi jeg ikke ved gavnligere Midler og Veje for dig." — Som en guddommelig Stemme tiltalte disse Ord hendes Sjæl; hendes Hjertes Uro blev øjeblikkelig stillet; hun fattede da en anden Beslutning, den bedste, hun kunde fatte: ganske at overgive sig til ham, den Herre Jesus, som gennem Lidelser er indgaaet til Herlighed, for at føre sine til samme Maal.

146. Det forhindrede Selvmord.

Visd. B. 16, 13: Herre, du har Magt over Liv og over Død; du fører ned til Dødsrigets Porte og fører op igen.

En fattig Mand gik en Vintermorgen ud i den ved London beliggende Skov, Hydepark kaldet, for at sanke Brænde. Der blev han en velklædt Person var, som gik op og ned paa et ensomt Sted og saa meget bedrøvet ud. Han troede, at det var en Officer, som vilde duellere med en anden, og gik derfor til Side og skjulte sig bag et Træ, for at se, hvad der vilde ske. Han bemærkede nu, at Manden tog et Papir op af Lommen, læste det med en alvorlig Mine, rev det derpaa itu, trak i en Hast en Pistol frem, satte den for Panden og trykkede løs. — Men Fængkrudtet blussede kun, og Pistolen gik ikke af. Den fattige Mand sprang derfor til og rev ham Pistolen ud af Haanden; men herover blev den fremmede opbragt og greb sin Kaarde, for at gennembore ham. Da sagde den fattige: „Stød kun til! jeg frygter Døden lige saa lidt som De; men jeg har alligevel mere Mod end De. Jeg har allerede levet over tyve Aar i Armod og Nød, og dog overlader jeg det til Gud alene, naar han vil gøre en Ende derpaa." Selvmorderen blev beskæmmet ved denne Taalmodighed og Tillid til Gud; han angrede sit syndige Forsæt og viste sig siden taknemmelig imod sin Befrier, ved at hjælpe ham paa hans gamle Dage.

147. Den rige Damby og den forarmede Kingston.

Jak. 4, 7: Staar Djævelen imod, saa skal han fly fra eder.

En rig Englænder, ved Navn Damby, mistede en elsket Brud tre Dage før Brylluppet. Nogen Tid efter blev han atter forlovet, og Brylluppet var allerede bestemt, da han pludselig af Kongen blev beordret at rejse til Turin. Først efter flere Maaneders Forløb kom han tilbage og fandt da til sin store Forbavselse sin Kæreste gift med en anden fornem Herre, som havde udvirket hans Rejse, for at berøve ham hans Brud. Et Menneske, som han havde reddet fra Armod, bagtalte ham kort efter for Ministeren, hvilket havde til Følge, at han gik Glip af et Embede, som var ham lovet. Nedbøjet af Sorg og Græmmelse over al denne Modgang og Lidelse, som slette Mennesker beredte ham, fattede Damby den skrækkelige Beslutning, at skille sig selv ved Livet. En Aften gik han ned til Themsen, en Flod, der flyder gennem London, for at styrte sig i den. Der stødte han netop paa en Mand, som gik nedslaaet og bedrøvet og syntes at være Fortvivlelsen nær. Damby ventede paa, at Manden skulde gaa sin Vej, men han blev. Endelig gav han sig i Samtale med ham, og de aabenbarede nu hinanden deres Ulykker og Forsætter. Den fremmede, som hed Kingston, var en forarmet Købmand, som stod Fare for at spille Fallit, hvorved han vilde styrte mange i Elendighed og tabe sit gode Navn og Rygte. Han saa ikke andet end Vanære for sig og kunde ikke udholde Tanken om, hvad han selv med Kone og Datter vilde komme til at lide. „Jeg vil redde Dem," sagde Damby, „kom kun med mig!" Han førte ham til sit Hus og forsynede ham med saa mange Penge, som han behøvede til at betale sin Gæld. Da han havde leveret ham Pengene, sagde han: „Nu maa De heller ikke hindre mig i at udføre mit Forsæt; thi for mig er ingen Glæde mere paa Jorden." Efter mange Bønner og Overtalelser bevægede Købmanden omsider Damby til blot at leve een Dag endnu, for at hans Hustru og

Datter kunde faa Lejlighed til at takke ham for hans Ædelmodighed. Han gik derfor hjem med Kingston, og da han var bleven Vidne til Familiens Glæde over den uventede Redning, saa deres Taarer og hørte deres Taknemmeligheds-Ytringer til ham, hvem de skyldte deres Lykke, blev han vel inderlig bevæget — dog havde han endnu ikke opgivet sit skrækkelige Forsæt. Aftenen kom, og han vilde rive sig løs fra den reddede Familie, for at styrte sig i Floden. Da kunde Kingston ikke længere tie med den gyselige Hemmelighed, som han bar paa sit Hjerte. Han fortalte, hvad han selv og hans Velgører havde haft i Sinde, og hvorhen denne nu vilde begive sig. Da omringede baade Fader, Moder og Datter deres Velgører og bad ham ved alt, hvad helligt er, at skaane et Liv, der var dem saa dyrebart, og uden hvilket de ikke ret kunde glæde sig over deres egen Redning. Og se, nu falder paa een Gang en Lysstraale i den formørkede Sjæl, nu bøjes det haarde Hjerte; nu begynder han at indse, at Livet selv under Sorger og Genvordigheder har Værd, naar det anvendes til at hjælpe, trøste og frelse andre. Han besluttede igen at leve, blev en trofast Ven af den Familie, han havde reddet, og som igen havde reddet ham, og efter nogen Tids Forløb indgik han et lykkeligt Ægteskab med Datteren.

XXIX. Vrede.

148. Præsten Schøner ved et Sygeleje.

Efes. 4, 31: Al Bitterhed og Hidsighed og Vrede og Skrigen og Bespottelse blive langt fra eder, med al Ondskab.

Den nidkære Herrens Tjener, Pastor Schøner i Nürnberg, blev engang kaldet til en syg Kone, der hørte til de selvretfærdige Folk. Hun plejede at gaa flittig i Kirke og til Alters; men dermed troede hun ogsaa omtrent at have gjort alt, hvad der behøvedes,

for at blive salig. Derfor syntes hun heller ikke videre om Schøners Prækener; thi, sagde hun, han præker kun for Syndere og ikke for fromme Mennesker. — Da Præsten derfor kom ind til hende, modtog hun ham med disse Ord: „Førend De begynder at tale til mig, Hr. Pastor, maa jeg bede Dem ikke at betragte mig som en Synderinde og ikke tale saa meget om Synd og Omvendelse. Thi derfor har jeg ikke ladet Dem kalde. Jeg har ingen Synd paa min Samvittighed; thi mine Forældre have opdraget mig i Gudsfrygt, og jeg har aldrig uden Nødvendighed forsømt Gudstjenesten. Jeg har ogsaa altid været godgørende mod fattige. Derfor maa De hellere sige mig noget trøstende under denne min Sygdom.“

„Lykkelige Kone,“ sagde Schøner, „som ingen Synder har! Hidtil kendte jeg kun een, som ikke vidste af Synd; det var Jesus Kristus. Jeg indser nok, at De ikke kan modtage nogen Tiltale af mig; thi jeg maa bekende for Gud, at jeg er en stakkels Synder, og at jeg ikke ved at rose mig af noget godt hos mig selv, men vel hos Gud, hvis Kraft er mægtig i de svage.“

Ved disse Ord blev Konen lidt forlegen, da de syntes at indeholde en Dadel over, hvad hun nylig havde sagt om sig selv, og hun ledede derfor Talen hen paa noget andet. Imidlertid befalede hun sin Plejedatter at lægge en Dug paa Bordet, ved hvilket Præsten skulde drikke Kaffe; ved denne Lejlighed kom Barnet til at tabe en Kop, som gik i Stykker. Herover blev den syge Kone saa opbragt, at hun overøste Barnet med usømmelige Skældsord. „Alting,“ sagde hun til sidst, „gør den Tøs klodset og volder mig den ene Skade efter den anden.“ Barnet vilde ikke saaledes lade sig ydmyge i Præstens Nærværelse og svarede, at hun dog ellers var flink til sin Gerning og ikke før havde foraarsaget nogen Skade. „Nej, se mig til den Løgnerske,“ raabte nu Konen, „hvor hun vil gøre sig ren! Hun flink til sin Gjerning og ingen Skade gøre! Enhver kan da med et halvt Øje se paa den næsvise

Tøs, at det er Løgn. Havde du ikke oven i Købet løjet, saa skulde det have været dig tilgivet; men nu pak dig bort fra mine Øjne! — Hr. Pastor," vedblev hun, „De maa tilgive mig det, at jeg blev saa ivrig. Det var en kostbar Kop. Kunde den Tøs ikke have bedet en anden at tage Koppen ned, da hun dog ved, at hun ikke selv kunde det. Men Selvklogskaben vil altid raade sig selv."

„Kære Kone," sagde Præsten, „skulde det vel ogsaa være Ret for Gud og ingen Synd, at De saaledes vredes for den Kops Skyld? Jeg i det mindste vilde holde det for en stor Synd, dersom jeg i Vrede brugte saadanne Ord."

„Hr. Pastor," vedblev hun, „vi ere jo alle svage Mennesker. Jeg bliver ellers aldrig vred; men den selvkloge Tøs vilde oven i Købet lyve for mig og sige, at hun er flink til sin Gerning og aldrig gør Fortræd — se, det ærgrer mig saa meget."

„Men, kære Kone," sagde Præsten, „har De da ikke selv nylig løjet for Gud, ligesom Barnet for Dem, da De sagde, at De ikke havde syndet? Eller hvem er det vel, som lyver, enten Gud, som siger, at Menneskehjertet er ondt fra Ungdommen af, og at ingen er retfærdig for Gud, eller De, som foregiver, at det modsatte er Tilfældet med Dem. Og ligesom Barnet troede sig stærk og dygtig nok selv, saaledes har De vist Dem lige saa selvklog som Deres Plejedatter, idet De, skønt De indrømmer, at vi ere svage Mennesker, dog holder Dem selv for god nok og altsaa ikke behøver Gud Fader eller Frelseren Jesus, der kan give Dem Forladelse for Deres Synder, eller den Helligaand, der kan vejlede og styrke Dem."

Disse og endnu mange flere Ord talede Præsten med hellig Alvor og indtrængende Kraft, for at overbevise den syge om hendes Synd og Trang til Naade og Forsoning. Og Ordet vendte ikke tomt tilbage. Konen følte sig truffen; hun græd bitterlig og rakte Præsten sin Haand. Hun indsaa nu nok sin Synd, sagde hun; han maatte endelig ikke forlade hende, men

hjælpe hende at bede Gud om Tilgivelse. Dette skete. Konen levede otte Dage endnu; men Schøner plejede hendes syge Sjæl med ubeskrivelig Kærlighed og Taalmodighed, og saaledes blev ved Guds Bistand hendes haarde Hjerte overvundet. Hun kom ogsaa til Forvisning om sine Synders Forladelse i Kristus og døde salig, med et ydmygt, troende Hjerte.

149. Kejseren og den vise.

Jak. 1, 19—20: Mine Brødre, værer langsomme til Vrede; thi en Mands Vrede udretter ikke det, som er ret for Gud.

En kinesisk Kejser mistede engang sin bedste Hest ved en Staldkarls Forseelse. Herover blev han saa opbragt, at han greb en Lanse, for at gennembore Karlen. Til al Lykke var der en viis Mand i Kejserens Følge, som traadte til og sagde: „Kejser, nær var dette Menneske blevet en Dødens Mand, uden først at være bleven overbevist om sin Forbrydelse.“ — „Overbevis ham da,“ sagde Kejseren.

Den vise tog Lansen af Kejserens Haand og vendte sig imod den skyldige med disse Ord: „Ulykkens Søn, hør dine Forbrydelser! Først er du Skyld i en Hests Død, som Kejseren havde betroet til din Omsorg; derfor skal du nu ogsaa selv dø. Dernæst er du Skyld i, at min Herre har i den Grad forivret sig, at han her staar rede til at dræbe dig. Det er en Forbrydelse, større end den forrige. Endelig er du Skyld i, at det nu snart vil lyde over hele Riget, at Kejseren for en Hests Skyld har dræbt et Menneske. Derved mister han sit gode Navn og Rygte. Ulykkens Søn, det er din tredje og skrækkeligste Brøde, indser du det?“

„Lad ham gaa,“ raabte Kejseren, som følte sig truffen; „jeg vil for hans Skyld ikke miste mit gode Navn og Rygte.“

150. Solen gaar ned.

Ef. 4, 26: Blive I vrede, da synder ikke; Solen gaa ikke ned over eders Fortørnelse.

Johan, Patriark, d. e. Overbiskop, i Konstantinopel, laa i Strid med Nicetas, en af de berømteste Mænd i Byen, og Sagen skulde afgøres ved Retten. Man gjorde forgæves Forsøg paa at faa Striden bilagt, ved at foranstalte en Sammenkomst mellem de stridende Parter. Ved dette Møde hørtes truende Ord fra begge Sider, og havde de ikke været forbitrede, da de kom, saa vare de det visselig, da de gik.

Da Nicetas var gaaet, gav Johan, som i øvrigt havde Retten paa sin Side, sig til at tænke over det skete, og spurgte sig selv oprigtig, om det var muligt, at Gud kunde finde Behag i hans Vrede. „Natten nærmer sig," sagde han; „skal Solen gaa ned over min Vrede? Tør jeg foragte Apostelens Raad?" — Straks sendte han nogle gode Venner til Nicetas og bad dem blot at sige de Ord: „Ven, Solen gaar ned!"

Nicetas blev rørt, løb straks hen til Patriarken, kastede sig om hans Hals og sagde: „Oh min Fader, afgør alt i denne Sag, som du vil." — Sagen blev afgjort, og Solens sidste Straaler skinnede paa dem som forsonede.

151. Den vise Arkytas.

Jak. 3, 13: Er nogen viis og forstandig iblandt eder, han vise ved god Omgængelse sine Gerninger i viis Sagtmodighed.

En berømt Vismand fra Tarent i Italien, ved Navn Arkytas, erfarede efter en lang Fraværelse, at hans Landejendom ved Forvalterens slette Bestyrelse var bleven aldeles forfalden. Han saa den forsømmelige Tjener stift i Øjnene. „Jeg vilde straffe dig," sagde han, hvis jeg ikke var opbragt paa dig." — Meningen heraf var den, at han hellere vilde lade ham ustraffet end i sin Vredes Heftighed straffe ham haardere, end han fortjente.

152. Den snilde Slave.

Sal. Ordsp. 16, 32: Den, som hersker over sit Sind, er bedre end den, der indtager en Stad.

Muhamedanerne have optaget flere af Kristendommens Lærdomme i deres Religionsbog, som hedder Koranen, ihvorvel de forfalskede den sande Tro. Deraf kommer det, at de i mange Tilfælde vide at gøre, hvad der er ret for Gud, naar de ikke give deres Lyster og Lidenskaber Tøjlen. Et Eksempel herpaa skal anføres. — Da den berømte tyrkiske Pacha, d. e. Statholder, Hussein en Dag sad ved Bordet og spiste, kom en af hans Slaver af Vanvare til at spilde varm Suppe paa hans Hoved. Da blev Statholderen vred og for heftig ind paa Slaven. Skælvende kastede denne sig for hans Fødder og fremsagde et Sted af Koranen: „Paradis er beredt for alle dem, der tvinge deres Vrede og beherske sig selv.“ — Hussein fattede sig straks og sagde: „Saa er jeg heller ikke vred paa dig.“ Men den knælende Slave blev ved og anførte de næste Ord af Koranen: „Og for dem, som tilgive deres Fornærmere.“ — „Jeg tilgiver dig,“ svarede Hussein, dog uden at se paa ham. — „Og Gud,“ vedblev Slaven, „elsker især dem, der betale ondt med godt.“ — Nu rakte Hussein ham Haanden og sagde venlig: „Staa op, thi du har talt vel. Jeg skænker dig Friheden og Penge oven i Købet.“

XXX. Kærlighed til Fjender.

153. Karl den Tolvte og de russiske Soldater.

Rom. 12, 20: Dersom din Fjende hungrer, giv ham Mad, dersom han tørster, giv ham Drikke; thi naar du gør det, samler du gloende Kul paa hans Hoved.

Da den svenske Konge Karl den Tolvte engang havde vundet en stor Sejr over Russerne, blev der

holdt Krigsraad om, hvad der skulde gøres med de fangne. En General var af den Mening, at det var bedst, de fik en Kugle for Panden. „Nu, det skal ske," sagde Karl, lod bage Pandekager og bespiste dermed en Del af de russiske Soldater, skænkede dem Friheden, lod derpaa sin Adjutant Baumann i Generalens Nærværelse forelæse det 18de Kapitel i Matthæi Evangelium og sluttede selv med denne bibelske Anvendelse: „Har Herren eftergivet os ti Tusinde Pund, saa kunne vi vel ogsaa skænke vor Medtjener hundrede Penninge."

154. Den gode og den slemme Nabo.

Matth. 5, 44: Jesus sagde: Elsker eders Fjender, velsigner dem, som forbande eder, gører dem godt, som hade eder, og beder for dem, som gøre eder Skade og forfølge eder.

En alvorlig Kristen i Würtemberg havde en ond Nabo, en Brygger, hvem han længe forgæves havde søgt at vinde ved forskellige Kærlighedsbevisninger. Engang kom Uvennen i Pengemangel. Han gik omkring alle Vegne, hvor han troede at kunne faa Penge til Laans, men forgæves — ingensteds opnaaede han sin Hensigt. Endelig henvendte han sig ogsaa til Præsten; men denne havde heller ingen Penge tilovers, og saaledes var der nu hverken Raad eller Hjælp for ham. Han havde ganske sikkert faaet Pengene hos sin Nabo; men den haarde og ubøjelige Mand var med Vilje gaaet netop ham forbi. Imidlertid erfarede Naboen ved andre sin Fjendes Forlegenhed. Han tog derfor saa mange Penge, som Bryggeren behøvede, og bragte dem til Præsten med den Begæring, at han vilde levere hans Nabo dem, uden dog at lade ham vide, hvem der havde laant ham dem.

Naboen modtog Pengene med megen Tak og bragte dem efter nogen Tids Forløb tilbage til Præsten. Han fortalte ham derhos med Glæde, at han aldrig havde haft saa megen Lykke i sin Haandtering som med disse Penge; der havde ret hvilet en Velsignelse derover. — „Saa?" sagde Præsten; „og ved De ogsaa,

hvor Pengene ere fra? De ere komne fra Deres Nabo, som havde hørt om Deres Nød og gerne vilde hjælpe Dem." — „Det var godt, at De ikke har sagt mig det før," svarede Bryggeren, „ellers havde jeg ikke taget imod dem." — „Saa? Ved De da ogsaa, hvorfra Velsignelsen kom?" spurgte Præsten. Naboen tav. „Velsignelsen er kommen fra de Bønner, som Deres Nabo har opsendt til Gud for Dem. Gud har bønhørt den fromme Mand. Bed De nu den samme Gud, at han vil sende sin Helligaand og fylde Deres Hjerte med Broderkærlighed; da vil han vist ogsaa bønhøre Dem."

Bryggeren gik beskæmmet og med bøjet Hjerte til sit Hjem og blev urolig og bekymret i sin Sjæl. Ikke længe efter gik han atter til Præsten og bekendte med Taarer i Øjnene, at han var en haardhjertet Synder. Præsten raadede ham til at henvende sig til Tolderes og Synderes Ven, den Herre Jesus Kristus, der forbarmer sig over alle, som søge ham med et ydmygt og oprigtigt Hjerte. Dette gjorde den bedrøvede, og blev en god Kristen og en trofast, kærlig Nabo.

155. Negeren og Slavehandleren.

1 Pet. 2, 15: Saaledes er det Guds Vilje, at I, ved at gøre det gode, skulle bringe de daarlige Menneskers Vankundighed til at tie.

En Neger i Vestindien hørte ofte en Missionær, som forkyndte Evangeliet om Jesus Kristus. Herren oplod hans Hjerte, saa at han modtog Ordet med Glæde og kom derved til Troen paa Frelseren. Fra den Tid af førte han et helligt og Gud velbehageligt Levned, hvorfor han ogsaa vandt sin Herres Tillid. Denne havde store Landejendomme, men da han manglede Arbejdsfolk, ventede han engang med Længsel et Slaveskibs Ankomst. Da dette landede, sendte han sin Forvalter ned til Skibet, for at købe 70 stærke Slaver. Men forinden sagde han til ham: „Tag Tom (det

var Negerens Navn) med dig; han forstaar bedst sine Brødre."

Tom og Forvalteren begave sig altsaa paa Vejen. Da de vare ankomne til Skibet, fæstede Tom et opmærksomt Øje paa en svag, gammel Mand og sagde med bønlig Mine til Forvalteren: „Herre, det er en Slave, som jeg kan bruge." Forvalteren svarede, at han maatte udsøge sig nogle stærkere Folk; men Tom vedblev at bede: „Nej, Herre, denne Slave maa jeg have." Forvalteren blev vred over det Ophold, som Negerens Paatrængenhed foranledigede; derfor tiltalte han denne haardt og sagde, at han maatte skynde sig med at udtage saadanne Slaver, som han vidste, at hans Herre kunde være tjent med. Tom var imidlertid ikke at bevæge til at afstaa fra sit Forsæt, og til sidst sagde Slavehandleren, utaalmodig over hans Paahængen: „Saa tag ham da for intet, om du vil; han dør dog alligevel, før du faar ham vel i Land." Glad bragte Tom den gamle Mand meget forsigtig ned i Baaden og udvalgte derpaa 70 andre Slaver. Men denne Negerens Adfærd havde vakt Forvalterens Opmærksomhed, og saa snart han fik Tid, gik han derfor hen til Toms Hytte, for at erfare, hvad der egentlig havde bevæget ham til det omtalte Skridt. Han saa da den gamle Mand liggende i Toms Seng og denne knælende foran ham; og ved denne Lejlighed opstod følgende Samtale:

Forvalteren: „Nu, Tom, den gamle Mand der er vel din Fader?" — Tom: „Nej, Herre, ikke min Fader." — Forv.: „Din Farbroder da, eller Slægtning?" — Tom: „Herre, han er slet ikke i Familie med mig." — Forv.: „Hvorfor har du da haft saa travlt med at faa ham i Land?" — Tom: „Denne Mand har været min største Fjende." (Ved disse Ord kastede Forvalteren et mistænksomt Blik til Tom, men denne vedblev): „Manden solgte mig og alle mine Brødre og Søstre som Slaver." — Forv.: „Hvad tænker du da paa, Tom? Hvorfor har du ham her hos dig?" — Tom: „Den gode hvide Mand (d. e.

Missionæren) har fortalt mig: „Jesus sagde: elsker eders Fjender.“ Herre, jeg elsker Jesus; Jesus døde for den stakkels Tom; og da jeg saa den gamle Mand, min største Fjende i hele Verden, saa tænkte jeg: Nu kan Tom gøre, hvad Jesus gør, thi Jesus elsker sine Fjender; Jesus elskede Tom, da Tom var hans største Fjende. Derfor, Herre, tog jeg den gamle Mand til mig, og saa længe han lever, vil jeg for Jesu Skyld sørge for ham.“

156. Lægen i Berlin.

Hebr. 12, 14: Stræber efter Fred med hver Mand og efter Hellighed, uden hvilken ingen skal se Herren.

Georg Ernst Stahl, der døde 1734 som kongelig Livlæge i Berlin, var en særdeles duelig Mand i sit Fag og desuden en sand Menneskeven, som satte sin Glæde i at hjælpe og tjene andre. Skønt han var en fredelskende Mand, faldt det dog i hans Lod i længere Tid at maatte leve i Uenighed med sin Embedsbroder, Livlæge H., som tilføjede ham mangen uforskyldt Krænkelse. Stahl fandt sig heri med Taalmodighed og tænkte aldrig paa at hævne sig, ihvorvel han stundom havde god Lejlighed dertil; han blev tværtimod sin Fjendes Velgører. Livlæge H. havde nemlig en General under Kur, som var meget afholdt af Kongen, Frederik Vilhelm den Første. Den syge døde, og ved Hoffet talte man højt om, at det var Lægens Skyld. Endelig kom Rygtet ogsaa for Kongens Øren, og han var saa meget villigere til at tro det, som han virkelig sørgede dybt over Tabet af sin Yndling; han lod derfor Lægen føle sin Uvilje, idet han øjeblikkelig forbød ham al Praksis. — Faa Dage, efter at dette var sket, blev Stahl kaldet op til Dronningen. Næppe havde hun givet ham en kort Underretning om sin Sundhedstilstand, førend hun sagde: „Kære Stahl, tag mig det ikke ilde op, at jeg har en Bøn til Dem, som maaske kunde synes noget upassende. Jeg har her en lille Hund, som jeg holder overordentlig meget af, det stakkels Dyr er haardt an-

grebet. Vil De ikke være saa god at foreskrive Hunden noget?" — „Det vilde jeg hjertelig gerne," svarede Stahl, „hvis Deres Majestæt ikke havde sagt, at det var Deres Yndling."

Kongen var netop til Stede; Stahls Svar vakte hans Opmærksomhed, og han spurgte derfor med sin sædvanlige Munterhed: „Hvorfor det, Stahl?" — „Jeg ved af Erfaring, Deres Majestæt," sagde Stahl, „hvor ulykkelig en Læge kan blive, naar en Yndling dør, uden at han har nogen Skyld deri."

Kongen: „Ha, ha! jeg mærker nok, at han sigter til H. — Sig mig i al Oprigtighed, har H. ikke taget Generalen af Dage?"

Stahl: „Nej, Deres Majestæt maa forlade mig, at jeg ligefrem erklærer: H. er en lige saa duelig som samvittighedsfuld Læge. Jeg har hørt —"

Kongen: „Hele Staden taler dog derom, som var det en afgjort Sag."

Stahl: „Staden siger meget, Deres Majestæt! H. kan have sine Fjender. Jeg har hørt mig nøje for, hvorledes han har behandlet Generalen. Jeg vilde netop have baaret mig ligesaadan ad, saa Generalen vilde uden al Tvivl ogsaa være død under mine Hænder."

Kongen: „Stahl! han er en ærlig Mand; sig mig, er det hans sande Mening?"

Stahl: „Ja, Deres Majestæt, det bevidner jeg for Gud."

Kongen: „Folk tale jo ofte hen i Vejret om det, de ikke kende. Giv han sig kun tilfreds, H. skal atter have sin Praksis. Men se kun til, om han ikke kan hjælpe Hunden!"

XXXI. Forsonlighed.

157. De to Krigere.

Matth. 5, 25: Vær snart velvillig mod din Modstander, medens du er med ham paa Vejen, at Modstanderen ikke skal overgive dig til Dommeren, og Dommeren skal overgive dig til Tjeneren, og du skal kastes i Fængsel.

Da Kong Vilhelm af England i Aaret 1695 belejrede Fæstningen Namur i Belgien, hvilken den franske Konge Ludvig den Fjortende havde indtaget, opstod der Uenighed imellem en Underofficer, som hed Rikard, og en Soldat, ved Navn Valentin ved samme Regiment. Denne Uenighed gik efterhaanden over til et bittert Had. Rikard, som var Valentins nærmeste foresatte, forfulgte især denne og behandlede ham med megen Haardhed. Valentin søgte forgæves at formilde ham. Da de begge en Dag rykkede ud imod Fjenden, kom der en Kugle, som knuste Rikards Ben. Der laa han da paa Jorden og maatte hvert Øjeblik vente at blive søndertraadt af Hestenes Hove. Nu forbandt Nøden ham selv med sin Modstander. „Valentin," raabte han fuld af Fortvivlelse, „kan du bære det over dit Hjerte, at lade mig ligge her og omkomme?" — Valentin, som opholdt sig i Nærheden, glemte straks al tilføjet Uret og Mishandling og ilede til, for at hjælpe ham. Han tog Rikard paa sine Skuldre, medens Kuglerne pebe ham om Ørene, og bar ham op paa en Høj. Her gjorde han sig al mulig Umage for at pleje sin Fjende og forbinde hans Saar. Men medens han var sysselsat hermed, blev han truffen af en fjendtlig Kugle og sank død til Jorden. Dybt rystet ved dette Syn glemte Rikard sine Saar, sprang op, kastede sig over det blodige Lig og raabte: „Valentin, ædle, højmodige Valentin, du dør for mig, som behandlede dig saa grusomt! Jeg kan ikke overleve dig." Man kunde næppe rive ham løs fra Liget, som han holdt i sine Arme, og saaledes maatte man føre ham bort, medens alle hans Kammerater, som havde kendt hans Fjendskab

imod Valentin, ledsagede ham med Taarer. Da han blev bragt hen i et Telt, maatte man med Magt forbinde hans Saar, men det var allerede for silde; han døde næste Dag under skrækkelige Kvaler og blev ved at raabe paa Valentin og at beklage sin Uretfærdighed og Haardhed imod ham.

158. Kong Ludvig den Tolvte.

Rom. 12, 21: Lad dig ikke overvinde af det onde, men overvind det onde med det gode.

Ludvig den Tolvte, som for sin Mildhed og Venlighed fik Tilnavnet Folkets Fader, besteg i Aaret 1498 Frankrigs Trone. Han havde forfattet en Liste over alle de Personer, som havde efterstræbt ham under hans Formands, Karl den Ottendes, Regering, da han kaldtes Hertug af Orleans, og ingen tænkte paa, at han nogen Sinde skulde blive Konge. Han havde sat et Kors ved sine værste Modstanderes Navne. Disse fik det at vide og vilde tage Flugten af Frygt. Men da Kongen hørte dette, lod han dem kalde til sig og sagde: „Hvad frygtede I da, at jeg skulde gøre eder? Det Kors, jeg har sat ved eders Navne, maa for en Kristen ikke være et Tegn paa Hævn, men tværtimod, ligesom Frelserens Kors, et Tegn paa fuldkommen Tilgivelse af alle Fornærmelser, som I forhen maatte have tilføjet mig. Kongen i Frankrig maa ikke hævne, hvad man har gjort imod Hertugen af Orleans."

159. Vennerne.

Salm. 133, 1: Se, hvor godt og hvor lifligt det er, at Brødre bo endrægtig sammen.

En gudfrygtig Mand rejste engang til en Stad, for at besøge nogle af sine Venner, som boede sammesteds. Der hørte han til sin Bedrøvelse, at to af disse, som han holdt meget af, levede i Uenighed med hinanden. Da han nu en Dag kom hen til en af sine Venner, traf han netop hos ham den Broder, som

havde givet Anledning til den omtalte Misforstaaelse. Man talte om forskellige Ting og underholdt sig en Tidlang om, hvorledes enhver især havde levet, siden de saas sidst. Endelig gik den kristelige Ven hen og satte sig ved Klaveret, som stod i Stuen, spillede og sang den bekendte Salme:

„I Herrens udvalgte, som Hellighed øve,
Hvor staar det med Kærligheds vigtigste Prøve?
Staa I ret forbundne ved Enigheds Aand?
Har intet forstyrret det liflige Baand?
Vor Fader i Himlen kan Hjerterne kende,
Hvor Kærlighed fattes, har Troen en Ende,
Den Højestes Flamme bør himmelhøjt brænde."

Dette var nok for den skyldige. Han følte sig øjeblikkelig truffen; han kunde ikke holde Taarerne tilbage og ilede bort, for at opsøge den fornærmede og række ham Haanden til Fred og Forlig.

160. Kejserlig Gæstfrihed.

1 Pet. 4, 9: Laaner hverandre gerne Hus uden Knur.

Den romerske Kejser Antonius den Fromme tog som Statholder i Asien engang ind i Sofisten Polemons Hus paa en Tid, da denne var fraværende. Da han kom hjem, blev han fortrydelig paa den ubudne Gjæst og fordrev Antonius midt om Natten. Flere Aar efter, da Antonius imidlertid var bleven Kejser, kom Polemon til Rom. Da Kejseren erfarede dette, anviste han Polemon Værelser i sit eget Palads og sagde, at ingen skulde fordrive ham derfra. Da hændte det sig, at en Skuespiller besværede sig for Kejseren over Polemon, fordi denne havde drevet ham ud af Skuepladsen. „Naar skete det?" spurgte Antonius. „Ved Middagstid," svarede hin. „Giv dig tilfreds, min Ven," sagde Kejseren; „han jog mig ud af sit Hus midt om Natten, og jeg fandt mig dog deri."

XXXII. Sagtmodighed.

161. Den sagtmodige Skolemester.

Matth. 5, 5: Salige ere de sagtmodige, thi de skulle arve Jorden.

Den ærværdige Skolemand Jeremias Flatt, der døde i Stuttgart 1823 i en høj Alder, var i sine yngre Aar Forstander for et Vaisenhus. Hver Morgen plejede han at bede om Taalmodighed til sin møjsommelige Gerning. En Dag, da han som sædvanlig gik op og ned i Skolestuen, bemærkede han en Dreng paa 12 Aar, som med begge Albuer bredte sig helt ud over Bordet. Flatt foreholdt ham det upassende heri og gik videre. Da han atter kom forbi, havde Drengen igen paa samme Maade lagt sig hen over Bordet, og han forbød ham det nu anden Gang. Drengen adlød vel ogsaa, men kun for et Øjeblik; thi da Læreren tredje Gang kom til ham, traf han ham i samme Stilling og læste i hans trodsige Ansigt Foragt for hans Advarsel. Hans Blod begyndte nu at blive varmt, men han fattede sig dog og bad ved sig selv: „Giv mig, Herre, Taalmodighed med dette Barn, ligesom du selv har Taalmodighed med mig gamle Barn!" Straks lagde hans Vrede sig, han tav stille og fortsatte rolig og sagtmodig Undervisningen. Drengen forblev i den samme trodsige Stilling, men Læreren lod, som han ikke mærkede det. Da Skoletiden var forbi, lod han Drengen kalde op til sig, og inden han kom, bad han imidlertid om Visdom og Sagtmodighed. Drengen kom stormende op ad Trappen, traadte ind med trodsig Mine og slog Døren heftig i efter sig. „Hvorfor slaar du saaledes med Døren?" spurgte Flatt. „Jeg slog ikke med den," var hans trodsige Svar. „Jo vist," sagde Læreren. „Nej, jeg gjorde ikke," svarede Drengen atter. — Da gik Flatt hen til ham, tog ham i Haanden og sagde med blid Stemme: „Ved du, min Søn, hvem det er, du synder imod? Ikke imod mig synder du, men imod din Frelser, som jo dog aldrig har gjort dig nogen Fortræd. — Disse Ord bøjede ganske

Drengens Hjerte; han brast i Graad og bad om Forladelse. „Jeg havde," vedblev han, „i Dag sat mig for med Flid at drille Dem saa længe, indtil De blev nødt til at straffe mig. Dette, mente jeg, vilde De ærgre Dem mere over end jeg. Tilgiv mig dog for Guds Skyld, jeg skal aldrig gøre det tiere." Flatt forestillede ham nu, hvilken farlig Fristelse han havde været udsat for, og lod ham gaa med den Forsikring, at han for længe siden havde tilgivet ham. Men Drengen gik utrøstelig bort.

Da Flatt en Aften sad alene paa sit Værelse, hørte han nogen banke paa Døren. „Kom ind!" sagde han: og se, da traadte den samme Dreng ind med forgrædte Øjne og sagde: „De kan umulig tilgive mig; jeg har ingen Ro haft paa mig, thi jeg har handlet som en Djævel. Sig mig dog endnu en Gang, om De vil tilgive mig; herefter skal jeg aldrig fornærme Dem." Læreren forsikrede ham da paa ny, at han af sit Hjerte havde tilgivet ham; dog formanede han ham ogsaa til at bede Herren om Forladelse; thi han var bleven mest fornærmet af ham, men var ogsaa villig til at tilgive ham, naar han oprigtig fortrød, hvad han havde gjort. Derpaa gik Drengen atter grædende bort. — Næste Morgen ganske tidlig kom den samme Dreng igen med Taarer i Øjnene til Læreren. Han havde ikke kunnet sove, sagde han; den forrige Dag brændte ham paa Sjælen, og han bad Flatt af ganske Hjerte, at han dog vilde holde lige saa meget af ham som tilforn. Han kunde ikke begribe, hvorledes han i Gaar var kommen til at fatte et saa skændigt Forsæt, at sætte Lærerens Taalmodighed paa saa haard en Prøve. Men den Kærlighed og Sagtmodighed, hvormed han var bleven behandlet, havde bevæget ham saa dybt, at han ikke længere havde kunnet staa imod. Til sidst spurgte han Læreren, hvorledes det dog havde været ham muligt at vise sig saa sagtmodig under hans frække Opførsel. Hertil svarede Flatt: „Kære Barn, det skal jeg i Korthed sige dig: der er vederfaret mig Naade af Herren, derfor har jeg ogsaa kunnet lade

dig vederfares Naade." — Hvad Drengen havde lovet, holdt han trolig. Han blev efter den Tid Flatts bedste Discipel og levede senere som en agtet Borger i Stuttgart.

162. Ærkebiskop Cranmer.

Efes. 4, 1. 2: Jeg formaner eder, at I vandre værdig det Kald, med hvilket I ere kaldede: med al Ydmyghed og Sagtmodighed, med Langmodighed, saa I fordrage hverandre i Kærlighed.

Ærkebiskoppen af Kanterbury, Thomas Cranmer, der i sin Tid virkede kraftig til Reformationens Indførelse i England, var bekendt for sin Sagtmodighed og Overbærenhed med Hensyn til personlige Fornærmelser. En uvidende og slettænkende Præst havde engang offentligt spottet over ham og sagt, at han besad ikke mere Lærdom end en Gaas. Præsten blev derfor sat fast og skulde i Ærkebiskoppens Nærværelse gøre Rede for, hvad han havde sagt. Cranmer tiltalte ham venlig og spurgte, om han kendte ham. Da Præsten hertil svarede nej, spurgte han ham atter, hvorfor han da dømte saa overilet om ham. Dersom han tvivlede om hans Lærdom, saa vilde han gerne lade det komme an paa en Prøve; han (Præsten) skulde kun tilspørge ham, i hvilken som helst Videnskab det behagede ham. Da kom Præsten i stor Forlegenhed og maatte med Skam tilstaa, at han selv intet forstod uden sit Modersmaal. „Nuvel," sagde Cranmer, „saa er I vel godt hjemme i eders engelske Bibel. Sig mig altsaa: hvem var Davids Fader?" Præsten undskyldte sig med, at han ikke i dette Øjeblik kunde komme paa Navnet. „Nu," sagde Cranmer fremdeles, „saa ved I dog vel, hvem der var Salomons Fader?" Den ulykkelige Præst svarede, at han just ikke var bevandret i Slægtregistrene, derfor kunde han ikke sige det. Derpaa lod Ærkebiskoppen ham gaa og gav ham blot det Raad med paa Vejen, at han herefter skulde besøge Værtshusene noget sjældnere og Studerekammeret saa meget tiere, og ikke dømme over andres Lærdom. Saaledes gik

Præsten beskæmmet bort, men maatte dog være glad ved at slippe med naadig Straf.

En anden Gang havde to engelske Doktorer sammensvoret sig imod Cranmers Liv. Da denne opdagede deres forræderske Planer, lod han dem begge komme for sig og fortalte dem, hvor højlig han var bleven skuffet af nogle Personer, som han hidtil havde vist den største Tiltro. Han bad dem derfor sige ham, hvorledes han bedst skulde forholde sig imod saadanne Folk. Uden at ane, at det var netop dem, han mente med dette Spørgsmaal, svarede de begge, at saadanne Mennesker havde uden Skaansel fortjent Døden. Da opløftede Ærkebiskoppen sine Hænder mod Himmelen og raabte: „Du gode Gud, paa hvem kan vel et Menneske forlade sig i denne onde Verden?“ Derpaa tog han de Breve, ved hvilke han havde opdaget Forræderiet, op af Lommen og spurgte dem, om de kendte disse Papirer. Da blegnede Doktorerne af Skræk og Forlegenhed, faldt ned for Ærkebiskoppens Fødder og bade ham om Tilgivelse. Cranmer lovede at tilgive dem og at bede for dem; een Ting maatte de dog ikke vente af ham, at han i Fremtiden satte nogen Lid til dem.

163. Turenne.

Efes. 4. 32: Værer velvillige imod hverandre, barmhjertige, tilgivende hverandre, ligesom og Gud har tilgivet eder i Kristus.

Den berømte franske Feltherre Turenne, udmærkede sig lige saa meget ved Mildhed, Sagtmodighed og Venlighed imod undergivne og Folk af ringere Stand, som ved Krigskyndighed, Tapperhed og uforfærdet Mod i Slagets Hede. Engang stod han i et af sine Værelser og saa ud af et aabent Vindue, idet han bøjede sig forover og havde Hovedet og en Del af Kroppen uden for. En Tjener, der kom gaaende igennem Værelset, kendte ikke sin Herre, men tog ham an for en af sine Medtjenere og gav ham i Forbigaaende et dygtigt Slag bagtil. Marskallen vendte sig hurtig om, og da

Tjeneren saa, hvem han havde slaaet, blev han meget elendig, styrtede ned for sin Herres Fødder og raabte: „For Guds Skyld, tilgiv mig, naadige Herre! jeg troede, det var Georg.“ Men Turenne svarede ganske rolig: „Om ogsaa det havde været Georg, skulde du dog ikke have slaaet saa haardt.“

En anden Gang, da han spadserede uden for Paris, kom han forbi en Keglebane, hvor et Par Haandværkssvende vare i Strid om et Kast, som en af dem havde gjort; og da Turenne altid gik meget tarvelig klædt og saae uanselig ud, kaldte Haandværkssvendene paa ham, for at han skulde afgøre deres Trætte, da de bemærkede, at han havde en Stok i Haanden. Han var straks villig til at opfylde deres Ønske, maalte Afstanden og afgjorde Sagen til Fordel for en af de stridende. Den anden, som troede sig forurettet, blev vred og begyndte at tiltale Turenne med grove Ord. Denne bukkede sig rolig ned, maalte igen Afstanden og sagde: „Det er rigtigt, som jeg siger.“ I samme Øjeblik kom et Par Officerer forbi, som hilsede paa deres General med stor Ærbødighed. Da Haandværkssvenden hørte, at det var den store Turenne, som han havde fornærmet, bad han ham meget ydmyg om Forladelse; men denne sagde blot: „Det var ikke smukt af eder, min Ven, at I kunde tro, jeg vilde gøre eder Uret,“ og gik derpaa videre.

164. Mazarin og hans Sekretær.

1 Kor. 13, 4: Kærligheden er langmodig og velvillig; Kærligheden bærer ikke Nid, den bruger ikke Fremfusenhed og opblæses ikke.

Den bekendte Kardinal Mazarin dikterede en Aften en af sine Sekretærer et Brev. Overvældet af anstrengende Arbejde faldt Sekretæren i Søvn. Uden at lægge Mærke hertil, vedblev Kardinalen at diktere, idet han gik op og ned ad Gulvet. Da han var kommen til Slutningen af Brevet, vendte han sig til Sekretæren og sagde: „Slut som sædvanlig!“ Nu opdagede han til sin Forundring, at kun de første Linier af Brevet vare skrevne. Kardinalen holdt meget af

denne Sekretær og behandlede ham, som en Fader sin Søn. Han traadte hen til ham og gav ham et lempeligt Slag paa Kinden for at vække ham. Sekretæren vaagnede, og i sin rasende Forbitrelse gengældte han Slaget med et drøjt Ørefigen. Kardinalen lod sig ikke mærke med noget, men sagde ganske rolig: „Nu, min Herre, da vi begge ere tilstrækkelig vaagne, saa lad os gaa videre med vort Brev.“

165. Bisskop Brochmand.

1 Pet. 3, 9: Betaler ikke ondt med ondt eller Skældsord med Skældsord, men tværtimod velsigner, vidende, at I dertil ere kaldede, at I skulle arve Velsignelse.

Den bekendte Bisskop Jesper Brochmand var meget nidkær i sit Embede. Han saa nøje paa, at de, som bleve udnævnte til Præster, vare værdige dertil, og at de, som havde Kaldsret, ikke misbrugte den. Men derved fik han adskillige Fjender, navnlig i de højere Stænder. En af disse mødte ham engang paa Gaden, og for at fortrædige ham befalede han sin Tjener, at han straks skulde gaa efter Bisskoppen og sige ham nogle Grovheder. Tjeneren adlød; men saa snart han saa, at det var Bispen, vendte han tilbage til sin Herre og spurgte ham, om han ikke havde taget fejl. Herren drev ham frem igen og lagde ham selv Ordene i Munden, som han skulde sige. Tjeneren maatte nu gaa, enten han vilde eller ikke; dog fremførte han det med megen Undseelse og undskyldte sig med, at det var ham saaledes befalet. Brochmand hørte ganske rolig derpaa, bad Tjeneren hilse sin Herre og sige ham Tak og gav ham selv en Sølvdaler for sin Beskedenhed.

166. Sneglen.

Filipp. 4, 5: Eders Sagtmodighed være vitterlig for alle Mennesker! Herren er nær.

Pastor Hill, en berømt Folketaler i England, prækede engang alvorlig om Omvendelse og Tro paa aaben Mark for en stor Skare. Nogle af Til-

hørerne bleve aandelig bevægede, andre derimod forbitrede over den Dristighed, hvormed han foreholdt dem deres Synder; ja det gik endog saa vidt, at de kastede alt, hvad de kunde faa fat paa, efter ham, for ret at drille ham. Han talede netop om Troens Kraft, som et Skjold, hvormed man kan slukke den Ondes gloende Pile, da i det samme en af hans heftige Modstandere kastede en levende Snegl efter ham. Hill tog ganske rolig Sneglen af sin Kjole med sit Lommetørklæde og sagde: „Det var ogsaa en af den Ondes gloende Pile; men Troen giver mig Styrke, saa at jeg slet ikke er bange." — Denne Rolighed og Sagtmodighed slog Manden, som følte sig beskæmmet og blev, til Prækenen havde Ende, hvilken til sidst gjorde et saa dybt Indtryk paa ham, at han bekendte sine Synder for Præsten og førte fra den Stund af et gudfrygtigt Levned.

XXXIII. Ydmyghed.

167. Biskop Georg og Præsten.

Matth. 11, 29: Lærer af mig, siger Jesus, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjertet.

En ærværdig gammel Mand kom engang ridende, just som Solen var ved at gaa ned bag den Række Bjerge og Høje, som begrænse Synskredsen af det rige og maleriske Landskab i Nærheden af Springfield i den nordamerikanske Stat Ohio. Det var en lummervarm Aften i August Maaned, og den rejsende var træt af Dagens Besværligheder; thi han havde været ude fra den tidlige Morgenstund og havde tilbagelagt en Vej af ni danske Mile. Han blev derfor holdende foran et anseligt Hus og bad venlig om Herberge for sig og sin Hest. „Jeg ved ikke, om vi kan optage Dem," svarede hun. „Men De ser ud til at være træt; jeg vil derfor høre, om Præsten, som bliver her i Nat,

vil lade Dem bo hos sig." — Præsten, som snart kom ned, nærmede sig den gamle Mand med en vigtig Mine, betragtede ham en Stund, gjorde derpaa nogle ubeskedne Spørgsmaal og var til sidst saa naadig at tillade, at den fremmede for denne Nat maatte dele Seng med ham; hvorefter han drejede sig om paa Hælen og gik ind i Huset igen. Den rejsende steg nu af og førte sin Hest ind i Stalden, vandede og fodrede den, og traadte derpaa ind i Beboelseslejligheden, hvor han forgæves havde haabet en gæstmild Modtagelse. I Anledning af Præstens Nærværelse var der stort Selskab; men ingen lagde Mærke til den gamle. Træt af Dagens Møje satte han sig ned paa en Stol, hvor han ikke var nogen i Vejen, men hvor han tillige kunde se alt, hvad der gik for sig.

Den unge Præst opførte sig meget letsindig, saa det var ikke til at mærke, at han var en ret Guds Tjener. Da den gamle i længere Tid forgæves havde ventet paa at faa noget at spise, bad han, at man vilde vise ham op paa sit Værelse. Da han nu var bleven alene, tog han en Bibel frem af sin Sadelpose og overlod sig til gudelige Betragtninger. Een Time randt hen efter den anden, og ingen tænkte paa at indbyde Oldingen til det yppige Maaltid, som blev holdt nedenunder.

Henimod Midnat kom Præsten ind i Soveværelset; han afførte sig i en Hast sine Klæder uden Andagt og Bøn og lagde sig uden videre i Midten af den lille Seng. Da den gamle som sædvanlig havde holdt sin Aftenbøn knælende, trak han sine Klæder af og lagde sig i Sengen eller rettere sagt paa Kanten af samme; thi den unge Præst havde indtaget Midten og vilde ikke godvillig vige saa meget som en Tomme. I denne ubehagelige Stilling laa den fremmede i nogen Tid, uden at sige et Ord. Endelig gjorde Præsten en Bemærkning, hvortil den gamle svarede paa en saadan Maade, at den anden blev noget mere opmærksom. Derpaa rykkede han een eller to Tommer over imod Væggen og gjorde mere Plads. Nu opstod følgende Samtale.

„Hvor langt har De rejst i Dag, gamle Herre?" — „Ni Mile!" — „Hvorfra?" — „Fra Springfield." — „Er det muligt? De maa være træt efter en saa lang Rejse for en Mand af Deres Alder." — „Ja, dette stakkels Legeme er blevet meget medtaget af den bestandige Rejsen, og jeg føler, at Rejsen i Dag har udmattet mig meget." — Præsten rykkede atter et lille Stykke over til den anden Side. — „Fra hvilket Sted er De egentlig kommen paa Deres nærværende Rejse?" — „Fra Filadelfia." — „Fra Filadelfia?" svarede Præsten højst forundret. „Den methodistiske Generalsynode var jo nylig forsamlet i denne Stad. Havde den endt sine Møder, da De rejste derfra?" — „Jo Forsamlingen blev hævet Dagen, før jeg rejste." — „Er det sandt?" svarede Præsten, idet han bestandig rykkede længere over imod den anden Side af Sengen. „Havde Bisköp Georg forladt Staden, da De rejste?" — „Ja, han drog bort netop paa samme Tid som jeg: vi rejste i Selskab med hinanden." — „Virkelig?" — Her opgav Præsten over Halvdelen af Sengen og bad meget høflig den fremmede om at indtage en større Plads! — „Hvorledes saa Bisköppen ud? Han begynder vel at blive gammel og svagelig?" — „Han bærer sin Alder temmelig godt; men hans Arbejde er meget anstrengende, og man ser nok, at Kræfterne begynde at svigte ham." — „Man venter ham her paa Egnen om en Uges Tid. Hvilken Glæde vil det være for mig at kunne række den gamle Stridsmand Haanden! Men De siger, at De rejste bort sammen med ham — hvor langt fulgtes de ad?" — „Vi rejste et langt Stykke alene." — „De rejste alene med Bisköppen?" — „Ja, vi har alt i mange Aar været fortrolige." — „Hvorledes, De fortrolig med Bisköp Georg?" — „Ja, hvorfor ikke?" — „Min Gud, hvorfor har jeg ikke vidst det før? Men tør jeg nu være saa fri at spørge om Deres Navn?" — „Georg," svarede den fremmede, efter at have betænkt sig lidt. — „Georg, Georg! dog vel ikke Bisköp Georg?" — „Jo, man kalder mig rigtignok Bisköp Georg," svarede den gamle med Venlighed. — „Ih!

min Gud, Biskop Georg!" udraabte Præsten skamfuld, idet han sprang ud af Sengen. „De fik jo ingen Aftensmad! Jeg vil vække Familien. Hvorfor har De dog ikke sagt os, hvem De var?" — „Nej, min Ven," sagde Biskoppen alvorlig, „jeg har ingen Lyst til at spise Aftensmad her, De skal derfor ingen Ulejlighed gøre Dem. Naar en gammel Mand, som var træt af at rejse en lang Sommerdag, ikke blev anset værdig til at faa Mad af denne Familie, saa er Biskop Georg vist heller ikke værdig dertil. Han er i alt Fald ikke mere end et Menneske og har kun almindelige menneskelige Fordringer."

Præsten havde aldrig oplevet nogen Nat som denne, fuld af heftig Bevægelse. Biskoppen mindede ham om en oprigtig Efterfølgelse af Frelseren. Med Mildhed, men Alvor tillige, søgte han at overbevise Præsten om hans Hjertes Forvildelse og indskærpe ham, at han skulde stole mere paa Gud end sin egen Styrke. Om Morgenen bad han længe, førend han forlod Værelset, og var glad ved at se, at hans Hjerte smeltede hen i Anger og Syndsfortrydelse. Kort efter gik Biskoppen ned, og Familien, der, som man let kan tænke sig, blev meget forlegen, kom ham i Møde med tusinde Undskyldninger. Det varede ikke længe, saa stod Hesten for Døren, og den gamle beredte sig til at rejse videre. „Men, min kære Hr. Biskop," sagde Konen i Huset, „De vil dog vel ikke forlade os saa pludselig? Vær dog saa god at vente i det mindste et Par Minutter; Frokosten er paa Bordet." — „Nej, min kære Kone," svarede Biskop Georg, „jeg kan ikke spise Frokost her. I har ikke anset en stakkels Pilegrim, som var udmattet af Anstrengelse, værdig til at spise med eder, og eders Biskop har ingen andre Fordringer end saadanne, som ethvert Menneske ogsaa kan gøre." Med disse Ord tog han Afsked, og man kan let forestille sig, i hvilken Forvirring og Bedrøvelse han efterlod Præsten og hele Familien i Huset. Imidlertid handlede han ikke saaledes af krænket Forfængelighed eller af Hævnlyst, han

vilde kun give dem en alvorlig Paamindelse, som de ikke saa let skulde glemme.

Seks Maaneder efter havde den aarlige Kirkeforsamling for Staten Ohio sit højtidelige Møde i Cincinnati, hvor den unge Præst skulde indsættes, og Bisskop Georg havde netop Forsædet. Allerede den første Forsamlingsdag var Præstens Hjerte nær ved at briste af Forlegenhed, af Frygt og Skam, da han saa den ærværdige Bisskop indtage sit Sæde. Han blev i den Grad overvældet af sine Følelser, at han saa sig nødsaget til at gaa ud af Salen. Om Aftenen, da Bisskoppen sad alene paa sit Værelse, lod Præsten sig melde. Da han traadte ind, tog den fromme Olding ham i Haanden med en Hjertelighed, som han ikke havde ventet. Bisskoppen havde nemlig flittig spurgt til Præsten og til sin inderlige Glæde erfaret, at der siden det omtalte Møde paa Landet var foregaaet en stor Forandring med ham. Han var nu lige saa ydmyg og gudfrygtig, som han forhen havde været hovmodig og verdsligsindet. Som en Fader vilde modtage sit ulydige, men angerfulde Barn, saaledes modtog denne gode Mand sin fejlende, men bodfærdige Broder. De forenede deres Taarer med hinanden, idet den unge Præst græd som et Barn ved sin aandelige Faders Bryst. Han blev siden en af de flinkeste og virksomste Præster i Landet.

168. Kongelig Ydmyghed.

1 Pet. 5, 5: Smykker eder med Ydmyghed; thi Gud staar de hoffærdige imod, men de ydmyge giver han Naade.

Da Jerusalem i det første Korstog var erobret Aar 1099, og Gotfred, Hertug af Lothringen og Braband, skulde vælges til Konge, erklærede denne med kristelig Ydmyghed: „Jeg vil ikke bære en Guldkrone i den Stad, hvor min Frelser har baaret en Tornekrone.“

169. Antonius og Skomageren.

Rom. 12, 16: Tragter ikke efter høje Ting, men holder eder til de lave; mener eder selv ikke kloge.

Da den hellige Antonius, der anses for at være Stifter af Munkevæsenet, engang bad i sin Celle, lød der en Røst til ham, som sagde: „Antonius, du med dit strenge Levned kan endnu ikke maale dig med hin Skomager i Alexandrien." Da Antonius hørte dette ilede han straks til den nævnte Stad. Og da han kom til det Menneske, som Røsten havde betegnet ham, forbavsedes denne ved at se en saa udmærket, hellig Mand. Antonius sagde nu til ham: „Kære, fortæl mig, hvad for gode Gjerninger du plejer at gøre. Thi for din Skyld har jeg rejst den lange Vej fra Ørkenen herhid." Skomageren svarede: „Jeg ved ikke af nogen god Gerning at sige. Men naar jeg om Morgenen kommer ud fra mit Sovekammer, og førend jeg sætter mig til at arbejde paa Værkstedet, siger jeg ved mig selv: Alle Folk her i Staden, smaa og store, skulle indgaa i Guds Rige, thi de ere retfærdigere, end jeg er; men jeg alene vilde for mine Synders Skyld fortjene evig Straf, dersom jeg ikke troede, at jeg for Guds Barmhjertigheds Skyld vilde blive salig. Og disse Ord siger jeg ogsaa af mit ganske Hjerte, før jeg lægger mig om Aftenen." Da den hellige Antonius hørte dette, udbrød han dybt bevæget: „I Sandhed, min Søn, du sidder som en forstandig og duelig Mester i dit Hus og vinder Guds Rige i al Ro og Mag; men jeg, som har tilbragt min meste Tid i Ørkenen, ikke uden stor Møje og Fare, jeg er endnu ikke kommen saa vidt, at jeg kan sammenlignes med dig i et saadant Liv, som det, hvorom du her har fortalt mig."

170. Ludvig den Ellevte og hans Kansler.

Gal. 6, 3: Dersom nogen tykkes at være noget og er dog intet, han bedrager sig selv.

Ludvig den Ellevte, Konge af Frankrig fik engang hel uventet 10,000 Daler i Guld i Foræring. For

at prøve sine Hoffolk lagde han denne betydelige Gave frem paa sin Pult og sagde til dem, der omgave ham: „Betragter engang disse mange Penge! Man har foræret mig dem; men jeg vil intet beholde for mig selv. De, som tro at have vist mig og Landet vigtige Tjenester, kunne derfor uden videre melde sig.“ — Nu begyndte de alle med store Ord at omtale deres Fortjenester af Staten. Ikkun Morvilliers stod med sænket Blik og sagde intet. „Nu, min kære Kansler,“ sagde Kongen til ham, „anser De det for at være under Deres Værdighed, at efterligne disse Herrer?“ — „Allernaadigste Konge,“ svarede han, „jeg ønsker ikke saa meget at erholde nye Velgerninger af deres Majestæt, som at gøre mig værdig til dem, hvormed De allerede har overøst mig.“ — „Min Kansler behøver altsaa intet,“ sagde Kongen. „I Sandhed, det glæder mig inderlig at have en saa rig Mand i min Tjeneste.“ Ved disse Ord fik Hoffolkene mere Mod; enhver ønskede sig i Stilhed til Lykke, og alle vare fuldkommen overbeviste om, at Kansleren ikke fik dem. Men hvor ilde bleve de ikke til Mode, da Kongen pludselig vendte sig om til sin beskedne Minister og sagde til ham: „Tillad mig, at jeg maa føje denne Sum til Deres øvrige Formue som en Belønning for tro Tjeneste! Men I andre,“ lagde han til med et spodsk Smil, „maa, da eders Tjenester ere saa store og vigtige, vente til en mere passende Tid, for i rigere Maal at modtage eders Belønning.“

171. Kongelig Ydmyghed.

Filipp. 2, 5: Det samme Sindelag være i eder, som og var i Kristus Jesus.

1. Kong Kristian den Tredje af Danmark gik en Gang til Skrifte hos sin Hofpræst, Andreas Martini. Da Kongen knælede ned foran Præsten, begyndte denne med høje Titler, saasom: „Stormægtigste, allernaadigste o. s. v.“; men Kongen faldt ham i Talen og sagde: „Mester Andreas! hvordan er det, I begynder? Jeg

knæler her som en Synder for Gud. I maa tale med mig ikke som en Undersaat med sin Konge, men som en Skriftefader og Kristi Tjener med sine Skriftebørn, og da hedder jeg ikke stormægtigste og allernaadigste, men slet og ret Kristian."

2. Et lignende Eksempel haves af den svenske Konge Karl den Ellevtes Liv. Ærkebiskoppen havde i Kirkebønnen ladet indføre de Ord: „Gud bevare og velsigne Hs. Majestæt, vor allernaadigste Konge og Herre!" Dette stødte Kongen, der lod det forandre til: Gud bevare vor elskede Konge o. s. v. „Thi," sagde han, „naar jeg og mine Undersaatter ligge paa Knæ for den almægtige Gud med vore Bønner, sømmer det sig ingenlunde at bramme med store og høje Titler. Jeg er ogsaa kun Støv og Aske og trænger stedse til Guds Naade." — Da han engang faldt i en svær Sygdom, ytrede han: „Jeg mærker, at Gud sender Bud efter mig og vil unde mig Ro hos sig, efterdi jeg slet intet har her paa Jorden. Det er derfor tilbørligt, at jeg bereder mig og pryder min Sjæl med det Purpur, som er farvet i Kristi Retfærdigheds Blod, efterdi han ellers ikke anser hverken Purpur eller Krone."

3. Et tredje Eksempel skal her anføres af den russiske Kejser Alexanders Liv. Denne Jordens mægtigste Hersker i sin Tid udgav i Aaret 1818 en Ukas, ɔ: Forordning, hvori det hedder: „Under min sidste Rejse i Provinserne maatte jeg til min store Bedrøvelse af adskillige Præsters Mund høre Lovtaler, som kun lidet tilkomme mig, men tilhøre Herren vor Gud alene. Jeg er af ganske Hjerte overbevist om den kristelige Sandhed, at alle Velsignelser komme ned her oven fra, og at ethvert Menneske uden Jesus Kristus, hvo han end er, er fuld af Synd og Skrøbelighed. Det er derfor at give Mennesker den Lov og Pris, som alene tilkommer den almægtige Gud, naar man tilskriver mig den Sejer og de Begivenheder, i hvilke

Guds Haand saa øjensynlig har vist sig. Jeg anser det for min Pligt at frabede mig saadanne upassende Lovtaler og befaler den hellige Synode at meddele Bisskopperne: at de, saavel som de underordnede Præster, have at afholde sig fra slige Lovtaler, som jeg ikke kan fordrage. De skulle herefter ikkun takke Hærskarernes Gud for de Velsignelser, som han i rigt Maal har udgydt over os, og anraabe ham, at han ogsaa fremdeles vil forunde os sin Naade, for at de saaledes maa efterkomme den hellige Skrifts Fordring, som byder os at give den evige og usynlige Gud alene, Kongernes Konge og Herrernes Herre, al Ære, Pris og Magt."

Det sjette Bud.

XXXIV. Ægtefæller.

172. Den fromme og sagtmodige Ægtehustru.

1 Pet. 3, 1: I Kvinder, værer eders Ægtemænd underdanige, for at, dersom endog nogle ikke tro Ordet, de kunne vindes uden Ord ved Kvindernes Omgængelse.

En ryggesløs Mand sad engang med sine Svirebrødre i Værtshuset til langt ud paa Natten. Ved samme Lejlighed kom de ogsaa til at tale om deres Koners Dyder og Lyder, og han var uudtømmelig paa Lovtaler over sin Ægtefælle. „Hun er et Mønster paa en Kvinde," sagde han blandt andet, „naar hun blot vilde lade være at bede saa meget. Jeg er vis paa, at om vi nu alle, som vi sidde her, begave os hjem til mit Hus og bankede hende op af Søvne midt om Natten og befalede hende at tillave os et Maaltid,

saa vilde hun straks efterkomme min Befaling." Hans lystige Kammerater droge dette i Tvivl og raabte, at de turde vædde, det var ikke muligt. Væddemaalet blev indgaaet, og hele Selskabet drog larmende af Sted til Huset. Manden bankede stærkt paa Døren, og da Pigen kom ud, spurgte han hende: „Hvor er min Kone?" — „Hun er i Seng," svarede Pigen. „Kald paa hende," vedblev Manden, „hun skal staa op og lave Aftensmad til mig og mine Venner." Konen stod straks op og skyndte sig at faa Maden færdig. Derefter satte hun frem, hvad hun havde, og bad Gæsterne at tage til Takke. Fuld af Forundring vendte nu en af Gæsterne sig til Konen og fortalte hende Anledningen til, at de vare komne paa denne usædvanlige Tid. „Vi have tabt vort Væddemaal," føjede han til; „men sig os dog, hvorledes har De bragt det dertil, at De kunde være saa venlig imod os, da De dog efter Deres Grundsætninger umulig kan billige vor Tænke- og Handlemaade?" — „Det skal jeg sige Dem," svarede Konen. „Da min Mand og jeg ægtede hinanden, levede vi begge paa Verdens Vis, idet vi blindt hen fulgte vore Lyster og gjorde det, som er ondt for Herren. Det har behaget den kære Gud at redde mig af denne usalige Tilstand. Men min Mand vandrer desværre endnu paa hin fordærvelige Vej. Dersom han dør saadan, som han nu er, hvor ilde vilde det da ikke gaa ham! Derfor er det min Pligt, at gøre ham i det mindste hans nærværende Liv saa behageligt som muligt. Mere formaar jeg ikke; at omvende ham, det staar ikke i min Magt." — Dette Svar rørte hele Selskabet og gjorde især et dybt Indtryk paa Manden. „Kære Kone," sagde han, „er du virkelig saa bekymret for min Tilstand i Evigheden? Takket være du for din kærlige Advarsel! Ved Guds Naade vil jeg fra nu af blive et andet Menneske, for at jeg ogsaa engang kan samles med dig og faa det evig godt i Himmelen." — Han holdt ogsaa sit Ord og blev efterhaanden en alvorlig Kristen og en from Ægtemand."

173. Den gloende Ovn.

Job. 5, 19: Han skal fri dig af seks Angester, og i den syvende skal intet ondt røre dig.

Præsten Fletscher i Madeley havde en Søndag oplæst Kirkebønnerne og det bestemte Afsnit af den hellige Skrift, alt som Skik og Brug er i den engelske Kirke, og betraadte derpaa Prækestolen, for at tale over en Tekst, han selv havde valgt. Han var vel forberedt paa sin Præken, men desuagtet bliver han paa Prækestolen forvirret og kan slet intet huske af den; han vidste ikke engang, hvad det var for et Bibelsprog, han havde valgt sig til Tekst. Han søgte at samle sig, men forgæves — Hukommelsen slog ham fejl. Han var allerede betænkt paa at stige ned af Prækestolen igen, uden at have sagt et Ord, da det paa een Gang faldt ham ind: „Du kan jo præke over det forelæste Afsnit af Bibelen.“ Det var just det tredje Kapitel af Daniels Bog, hvori Historien forekommer om de tre Mænd i den gloende Ovn. Over denne Begivenhed prækede Fletscher med en saadan Kraft, ja han fik en saa usædvanlig Hjælp fra Herren og følte en saa stor Frimodighed til at aflægge et evangelisk Vidnesbyrd, at han selv forbavsedes derover. Inden han gik ned af Prækestolen, opfordrede han Tilhørerne til at lade ham vide, om der skulde have mødt nogen af dem noget særdeles, som stod i Forbindelse med den Præken, de havde hørt. Næste Onsdag blev ham meddelt følgende.

En Kone i Byen havde en Tid lang været bekymret for sin Salighed. Hun søgte Kirken ved enhver Lejlighed og tilbragte ofte flere Timer i stille Bøn. Derover var hendes Mand, som var Slagter, yderst opbragt og forbød hende under de skrækkeligste Trusler baade at gaa i Kirke og til Forsamling. Da hun sagde, at det var en Samvittighedssag for hende at besøge Kirken, blev Manden, som han var rasende, og svor hende til, at dersom hun gik derhen tiere, saa vilde han skære Halsen over paa hende. Hun

besluttede dog at sætte sin Lid til Herren, at blive ham tro og at lade ham raade for, hvad deraf vilde følge. Hun lavede sig altsaa til, for at gaa i Kirke. Paa Trappen mødte hun sin Mand. „Hvorhen?“ spurgte han og fik Svar, som sandt var. „Godt,“ sagde Slagteren, „nu vil jeg ikke skære Halsen af dig, som jeg først havde betænkt; men nu vil jeg hede Bagerovnen, og der skal du ind, naar du kommer hjem igen.“ Denne Trusel ledsagede han med skrækkelige Eder og Forbandelser. Den stakkels Kone gik til Kirke med et beklemt Hjerte og bad Gud undervejs, at han dog vilde styrke hende til at udholde, hvad der end skulde møde hende. Da Fletscher nu, som vi hørte, prækede om de tre Mænd i den gloende Ovn, saa passede hvert Ord, han sagde, paa hendes Stilling, og den Helligaand beseglede Vidnesbyrdet i hendes Hjerte. Efter Gudstjenesten sagde hun til sig selv: „Om jeg nu havde 1000 Liv, saa vilde jeg gerne ofre Gud dem alle sammen.“ Frimodig gik hun hjem med den Beslutning, at tage imod, hvad der kunde følge paa. Hun var vis paa, at Gud enten vilde optage hende i sin Himmel, hvis han tillod, at hun blev brændt, eller ogsaa, at han vilde redde hende ligesom fordum de tre Mænd, der satte deres Lid til ham. Da hun kom hjem, blev hun meget forundret; thi hendes Mands Vrede havde imidlertid lagt sig. Han talte nu hverken om at skære Halsen over paa hende eller kaste hende i Bagerovnen, men gik, ganske imod Sædvane, næste Søndag selv til Kirke, ja endog til Herrens Bord. De gode Indtryk, som Manden havde faaet, vare i øvrigt næppe af Varighed; „men,“ siger Fletscher, „nu ved jeg dog, hvorfor Gud tog min Præken fra mig, nemlig for at vise sin Barmhjertighed.“

174. Urmageren og hans Kone.

Salm. 32, 5: Jeg bekendte min Synd for Herren og skjulte ikke min Misgerning.

En Urmager levede de første Aar af sit Ægteskab næsten i bestandig Uenighed med sin Kone. En Aften,

efter en heftig Trætte, gik han ud i den frie Luft. „Hvorfor ere vi saa ulykkelige?“ sagde han til sig selv; „vi holde dog i Grunden meget af hinanden, og vi have vort gode Udkomme.“ Da opdagede han Kilden til deres Uenighed, som laa deri, at Konen gav ham Skylden for alt, hvad der var i Vejen. „Er jeg da ikke meget ofte den skyldige?“ spurgte han sig selv; „til sidst har min Kone dog maaske Ret. Da jeg ofte maa bære Skylden, vil jeg hellere stedse tage den paa mig.“ — Dette Forsæt udførte han virkelig, og det hjalp til en Tid; men snart blev Konen mistroisk og til sidst forbitret. „Det siger du kun, for at drille mig, at du er den skyldige; i Hjertet tænker du dog anderledes,“ sagde hun til ham. Saaledes blev Ufreden i Huset endnu større end forhen. Da bad han i en søvnløs Nat ret inderlig til Gud om Raad og Vejledning. Straks gik der et Lys op for ham. „Jeg er dog, naar alt kommer til alt, Skyld i, at min Kone opfører sig saaledes imod mig; jeg behøver en saadan Kone. „Det vilde jo være en let Sag for den kære Gud at forandre hendes Hjerte; men han har vel saaledes besluttet det til mit sande Vel. Var jeg kun bedre, vilde hun ogsaa være bedre imod mig.“ Fra det Øjeblik bar han alt med Taalmodighed; han følte, at der skete ham ikke andet, end hvad han fortjente. Men en Eftermiddag, da hun i Vrede talede meget, som saarede og krænkede ham dybt, sagde han med Taarer i Øjnene: „Kære Kone, jeg maa dog være rigtig slem, siden du er saaledes imod mig; thi dersom dette ej var Tilfældet, da vilde den kære Gud vist ikke tilstede, at du behandlede mig saaledes, som du gør.“ — Da blegnede hun af Skam, faldt ham grædende om Halsen og raabte: „Nej, du er ikke saa slem, det er mig, som er det, men jeg vil med Guds Hjælp blive bedre herefter.“ Og hun blev virkelig bedre, og efter den Tid blev Husfreden ikke mere forstyrret.

175. Brudegaven.

1 Kor. 13, 5: Kærligheden gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, forbitres ikke, bærer ikke Nag.

Præsten Flattich i Würtemberg blev engang buden med til Bryllup hos en Familie i sit Sogn. Efter Maaltidet modtog Brudeparret efter Landets Skik forskellige Gaver af Gæsterne. Da Fattich saa dette, gik han hen til de unge Folk og sagde: „Jeg har spist og drukket med de andre; det er derfor ikke mere end billigt, at ogsaa jeg kommer med en Brudegave. Men Penge, ved De nok, har den gamle Fattich ikke, lige saa lidt som andre kostbare Sager (Præsten var nemlig meget velgørende). Alligevel vil jeg give Dem en Gave, som kan være Dem til Nytte, dersom De vil passe paa den. De holde nu meget af hinanden og ere nu begge i Dag rigtig glade, og De ønske vist, at det altid maa blive saaledes. Men jeg vil give Dem dette at betænke: Ethvert Menneske har undertiden sin gode, undertiden sin slemme Dag. Kommer der nu engang i Deres ægteskabelige Samliv en Dag, da det ikke ret vil gaa med Kærlighed og Glæde, saa skal De blot tænke: I Dag har vist enten jeg eller min Kone sin slemme Dag; men giv kun Tid, den gode Dag kommer nok igen.“ — Brudeparret smilede, men der laa en egen Velsignelse i den fromme Mands Gave. Thi herefter, hver Gang en af Brudefolkene var i slet Lune og derfor noget vanskelig, behøvede den anden blot at minde om den gamle Flattichs Ord paa deres Bryllupsdag, saa var alting straks godt igen. Og da de begge allerede vare blevne gamle, tænkte de endnu med taknemmelig Glæde paa Præstens Brudegave, som havde bidraget til, at de havde levet et lykkeligt Ægteskab med hinanden.

176. Den gode Kone og den slemme Mand.

1 Tim. 6, 11. 12: Jag efter Retfærdighed, Gudsfrygt, Tro, Kærlighed, Taalmodighed, Sagtmodighed; strid Troens gode Strid og grib det evige Liv, hvortil du og er kaldet.

„Vi ville kalde vor Datter Deodata (d. e. Guds Gave), hun er jo en Gave fra Gud!" sagde Abel Darnleys svage og blege Kone til sin Mand, da hun trykkede sit førstefødte Barn til sit Hjerte. — Faa Uger efter laa den unge Moder allerede i Graven; men Velsignelsen, som hun havde nedbedet over sit kære Barn, var ikke forgæves, men indskreven i Livets Bog.

Abel Darnley var Lærer i en skotsk Landsby. Josef Hartley var en af Drengene i hans Skole; han var Deodatas Legekammerat, og da han siden havde udlært hos en Kunstsnedker, anholdt han om hendes Haand. Den unge Pige havde længe haft Tilbøjelighed for ham, og kun Faderens Samtykke manglede endnu. „Men sig mig dog, Fader," spurgte Deodata, „hvorfor vil du ikke have Josef til Svigersøn?" — „Min Datter", svarede han, „fordi han var den dovneste og egensindigste Dreng i min Skole." — „Fader, Josef er ikke længer et Barn, han har staaet sin Læretid ud." — „Desto værre! hans Mester fortalte mig, at aldrig havde nogen Læredreng fordærvet mere Mahognitræ for ham, end netop han; og du ved selv, at Skrivepulten, som han gjorde til mig, gik allerede itu, da jeg brugte den anden Gang." „Kære Fader, du støttede dig ogsaa alt for stærkt paa den."

Faderen vægrede sig vel længe ved at give sit Samtykke til denne Forbindelse; men omsider sejrede dog hans ømme Kærlighed til Datteren over hans Bekymring og Frygt. Med rystende Haand bortgav han sin største Rigdom paa Jorden, sit eneste Barn, til Josef Hartley; thi Deodata elskede denne inderlig, men kendte ham desværre ikke nøje. Den gamle Abel haabede, at Deodatas fromme Opdragelse vilde bevare hende for grove Synder, og at det guddommelige Ords Sæd, som var falden i god Jord, vilde bære rige

Frugter. — Hans Hus forekom ham saa ensomt og forladt, efter at hans elskede Barn havde taget Afsked med ham. Han sukkede og istemmede den Salme, som han og Deodata plejede at synge om Aftenen, inden de gik til Ro; ofte ventede han, for at hun skulde begynde; — og naar han da vaagnede af sin Drøm, udgød han bitre Taarer.

„Hvorfor haster du saa stærkt?“ spurgte Josef en Søndag Morgen sin Kone, da hun ordnede adskilligt i Huset og lavede sig til, for at gaa ud. Deodata pegede paa Uret, som hang i Stuen. „Nu, hvad gør det til Sagen? Vi, som arbejde om Hverdagen, maa dog ogsaa have en Festdag en Gang imellem.“ „Det mener jeg ogsaa,“ svarede Konen; „men ser du ikke, at dersom vi ikke skynde os, komme vi for silde til Kirke.“ — „Jeg tænker ikke paa at gaa i Kirke i Dag,“ sagde Josef. — „Er du syg, min kære Mand?“ spurgte Deodata. — „Nej, jeg har aldrig været raskere,“ svarede han; „men jeg er ikke oplagt til det; hvad godt skulde vel ogsaa der være at hente?“ — „Ak, Josef, du vil dog vist ikke lade mig gaa alene?“ — „Du behøver jo heller ikke at gaa derhen,“ sagde Manden; „det har regnet hele Natten, og man skal dog ikke gaa i Kirke, hvordan Vejret end er!“ — „Men nu er det saa smukt,“ vedblev hun; „kom, kom, jeg beder dig!“ — „Jeg vil ikke,“ sagde han; „plag mig ikke mere, jeg vil i Dag ud at spadsere.“ — Deodata maatte altsaa gaa alene; og mange ubehagelige Følelser ledsagede hende paa denne ensomme Vandring. Disse og mange lignende Begivenheder lærte hende snart at kende sin Mands Tænkemaade, og hendes Hjerte var opfyldt af Smerte. Hun saa, at hun havde skuffet sig selv; thi Josef viste sig snart som han var, og spottede sin Kones Enfoldighed, idet hun havde anset ham for gudfrygtig.

Deodata blev Moder, og ofte i den sildige Nat, naar alle sov, læste hun i sin Bibel, bad for sine kære og satte sit Haab til Guds vise og faderlige Styrelse. Hendes moderlige Ømhed blev hende en Kilde til nye

Sorger, jo mere hendes Mands Hjerte forhærdede sig og blev behersket af Synden. Lediggang er en Rod til alt ondt: dette viste sig ogsaa hos Josef Hartley. Han kom bestandig i større Gæld og hendrev en stor Del af Tiden i Værtshuset blandt letsindige og ryggesløse Mennesker, i Stedet for at være hjemme hos sin Kone, som skønt tilsidesat endnu elskede ham. Med Taalmodighed bar hun sit Kors. — „Hvad kalder du den Ret?" spurgte Josef engang sin Kone, da hun havde tillavet et tarveligt Aftensmaaltid til ham. — „Det er en nærende Spise, Josef! og før plejede du altid at være godt fornøjet med, hvad jeg kogte." — „Men Melet er for groft," sagde han i en raa Tone. — „Det er rigtignok ikke saa fint som sædvanlig; jeg bragte det med fra min Fader, som forærede mig lidet .... og ...." „Og hvad, Deodata?" — „Min kære Ven! Bageren har ofte krævet sine Penge, og da du lovede, at jeg i Morgen skulde faa saa meget, at jeg kunde betale ham, foretrak jeg, indtil den Tid, ikke at tage mere hos ham." — „Sig ham, at før en Maaned kan jeg ikke betale ham; og sørg for, at jeg faar finere Mel!" „Kære Josef, jeg lovede ham ganske vist sine Penge; det gør mig ondt, at jeg skulde have sagt ham en Usandhed." — „Du er en Nar, Deodata; var det da saa stor en Ulykke, om jeg, som langt fornemmere Folk gøre, erklærede, at jeg ikke kan betale min Gæld, og kom nogle Uger i Arrest?" — Deodata, bleg som et Lig, saa stift paa sin Mand. „Hvorledes, Josef?" sagde hun, „du vil være en Kæltring og bedrage Folk, som leve af deres Hænders Gerning? Kan du ikke betale din Gæld paa anden Maade, saa tag alt, hvad vi eje og betal dermed din Gæld. Jeg kan arbejde, tigge, ja endog dø af Sult; men bliv for alting ingen Bedrager, at din Søn ikke skammer sig ved sin Fader." — „Hvilken Larm for et Ord!" svarede Josef; „der gives Koner, som gøre langt mere for deres Mænd, end jeg forlanger. Kan du ikke laane nogle Penge af din Fader?" — Deodata saa, at Josef ikke vilde tilfredsstille sin Kreditor; hun besluttede derfor at indfri

sit givne Ord ved et personligt Offer, da hun vidste, at hendes fattige Fader ikke kunde hjælpe dem. „Jeg vil sælge min Brudekjole og min Kaabe,“ svarede hun; „du vil jo ikke holde mindre af mig, Josef, fordi jeg ikke længere har saa smukke Klæder.“ Denne ædle Opofrelse rørte den raa og egenkærlige Mand for Øjeblikket. „Gud velsigne dig, min Deodata!“ sagde han; „men jeg er et elendigt Menneske.“

Et Aar gik hen efter det andet; Josef sank stedse dybere i alle Haande Laster. Deodata maatte næsten ernære Familien alene, og intet Menneske hjalp hende at bære Byrden; men Herren var hendes Tilflugt og Trøst, og han styrkede hende med sin Naade, saa at hun ikke forsagede under Korset. Josef forlod hende i otte Maaneder under det Paaskud, at han vilde søge Arbejde. Undertiden vendte han velklædt tilbage og uddelte med rund Haand Penge til sine Børn; ofte kom han ogsaa lidende paa Sjæl og Legem og forsvandt da igen for en kort Tid, efter at Deodata havde forsynet ham med det nødvendigste.

Abel, den ældste af Deodatas Sønner, lignede Faderen ikke blot i det ydre, men ogsaa i Tænkemaade, voldte den stakkels Moder megen Bekymring og ansporede hende til Bøn og Aarvaagenhed. Hendes anden Søn var svagelig. Josefine, hendes Datter, var blid og venlig som Moderen.

Josefs Ophold hos sin Familie var højst skadeligt for Børnene ved det slette Eksempel, han gav dem. Den ældste Søn var Faderens Yndling; gerne lagde Drengen sine Bøger til Side, for med sin Faders Tilladelse at løbe ud paa Gaden og gøre Optøjer i Selskab med andre slemme Drenge. „Har du taget Penge af dette Skab?“ spurgte Moderen ham en Dag. — „Abel! Abel!“ raabte den lille Josefine, „Gud vil ikke elske dig mere, naar du lyver. Jeg saa, at du tog alle Moders Penge ud af Skabet, men jeg troede dengang, at hun havde befalet dig det.“ — Deodata vendte sig langsomt bort uden at sige et Ord; hendes Hjerte stivnede af Skræk og Kummer. Abel saa sin Moders

Sorg, og idet han kæmpede med sine onde Tilbøjeligheder, raabte han: „Tilgiv mig, det var ikke til mig selv, at jeg tog Pengene; Fader havde sagt, at jeg skulde gøre det."

„Stille," sagde Moderen, idet hun pegede paa de yngre Børn, „lad dem ikke høre sligt; Pengene tilhørte lige saa godt din Fader som mig, du handlede meget urigtig i at lyve." — Drengens Hjerte blev bevæget ved Moderens Taarer; med ubeskrivelig Smerte erfarede den stakkels Kone, at hendes Søn allerede var dybt indviklet i Løgnens og Bedrageriets Snarer. Hun anraabte Gud om Hjælp. Oh, hvor svær var ikke denne Prøvelse! Hun maatte aabenbare sin Ægtefælles Skændsel for sin egen Søn; hun maatte advare ham for Faderen, som vandrede paa en fordærvelig Vej. — Deodata kunde ikke andet end fortælle sin Mand, hvad der var sket. „Det er altsaa din Hensigt, at sætte dig op imod mig," sagde han vredt. — „Ikke imod dig, men dine Synder," svarede hun. Da satte han en drøj Ed paa, at hun skulde angre sit Forhold, ellers vilde han bringe et af hendes Børn efter det andet til et Sted, hvor hun aldrig skulde se dem igen, hvor hun forgæves skulde søge dem, indtil hun fandt deres Navne paa Forbryderlisten.

Om Aftenen forsamlede de smaa sig omkring Moderen til barnlig Bøn, og ved Midnatstid søgte ogsaa Deodata sit ensomme Leje, udmattet af sit Hjertes haarde Kamp. Hun befalede sig og sine Børn i Guds Varetægt og længtes efter Ro; men hendes Søvn var kort og urolig. Hun vaagnede og kaldte paa sin Søn; han svarede ikke. Havde Josef maaske allerede nu opfyldt sin Trusel og bortført Sønnen? Hun slæbte sig i Mørket frem til hans Seng; han var der ikke. Hun aabnede Døren, det var bælgmørkt ude; hun vidste ikke, hvad hun skulde gribe til. „Oh, Gud, forbarm dig! Herre, hjælp, jeg forgaar af Smerte!" Styrket ved denne Bøn, klædte hun sig hastig paa og ilede hen til et Hus, hvor der boede nogle berygtede Folk, med hvilke hun frygtede, at hendes Mand stod i nøje Forbindelse.

Stedet laa ensomt, omgivet af Træer, ved Indgangen til Skoven.

Deodata nærmede sig sagte til et Vindue, hvorfra der kom et svagt Skin. Ak, hvilket Optrin blev hun her Vidne til! En Forsamling af Tyve og hendes ulykkelige Mand midt iblandt dem! Hendes eneste Trøst var, at hun af deres Samtaler hørte, at de endnu ikke ansaa hendes Søn for at være skikket til at tage Del i deres Forehavende. Hun takkede Gud, at der endnu var Redning for hendes Barn, og skyndte sig hjem igen. Deodata ordnede det fornødne i Huset og satte Mad paa Bordet for sin Mand, som imidlertid var kommen hjem. Derpaa begav hun sig hen til sin Fader og bad ham om at følge med hende til Stedets Præst. Undervejs kom flere til hende, for at fortælle hende den Nyhed, at der var begaaet et stort Indbrudstyveri paa Slottet. Deodata svarede ikke; hendes Hjerte var opløftet til ham, som ikke forskyder sine Børns Bøn. Med faste Skridt traadte hun ind i Præstens Værelse, og da hun var alene med ham, sagde hun: „I hine ulykkelige Tyves Hytte, paa den venstre Side af Kaminen, er en Fordybning, hvori den største Del af de røvede Penge er skjult.“ — „Denne Anmeldelse,“ svarede Præsten, „maa De gøre for Øvrigheden; den kunde rigtignok bringe Personer i Fare, som staa Dem nær. Har De Mod til at gøre det?“ — „Ja, for at redde mine Børn, kan jeg gøre det,“ raabte Deodata med en Kraft, som forbavsede Præsten. „Gud i Himmelen er mit Vidne, at jeg hellere vilde dø af Hunger end smage Syndens Frugter, og at jeg ikke vilde give min Mand til Pris for Lovens Arm, dersom jeg ikke frygtede for, at han vil styrte alle mine Børn i Fordærvelse med sig selv.“ — Ved Guds retfærdige Styrelse blev den arme Kone dog fritagen for dette frygtelige Valg. Thi medens hun var hos Præsten, blev Josef og hans medskyldige satte i Fængsel og bragte i Forhør. Deodata besluttede endnu en Gang at se sin Mand. I Retsbetjentens Nærværelse blev hun indladt til ham. Ved Synet af sin Kone blev Josef

overfalden af en pinlig Angest. „Mine Børns Sjæle…“ vare de eneste og sidste Ord, som Deodata formaaede at udtale; thi en haard Sygdom bragte hende paa Gravens Bred og berøvede hende i længere Tid Sans og Samling. Medens hun laa paa Sygelejet, døde hendes Fader og hendes næstældste Søn.

Femten Aar senere, da hendes Datter allerede var gift, og hendes Søn var bleven en sand Kristen og en brav Haandværksmand, ansaa Deodata det for sin Pligt, at drage over til sin landsforviste Ægtefælle, for om muligt at frelse hans Sjæl og at være ham til Hjælp i hans sidste Levedage. Hun forlod Børn, Fædreland og Venner og skyede ikke den lange, farefulde Rejse til det skrækkelige Opholdssted Botany-Bay, en engelsk Forbryderkoloni i Nyholland. Dog allerede paa Skibet, som førte hende til det fjerne Land, erfarede hun med ubeskrivelig Glæde og Taknemmelighed imod Gud, at Josef var kommen til Erkendelse af sine Synder, og at han var bleven et helt andet Menneske.

XXXV. Ægteskabsskilsmisse.

177. Sigurd Jorsalafar og Biskop Magne.

Mika 3, 8: Men jeg, siger Profeten, er sandelig opfyldt af Herrens Aands Kraft og af Retfærdighed og Mod, til at kundgøre Jakob hans Overtrædelse og Israel hans Synd.

I den norske Konge Sigurd Jorsalafars sidste Dage rygtedes det, at han vilde forskyde sin Dronning og gifte sig med en fornem Mands Datter, ved Navn Cecilie; og i Bergen agtede han at holde Bryllup med hende, hvorfor han der lod gøre Tilberedelser til et stort Gæstebud. Men da Biskop Magne hørte dette, blev han bedrøvet, tog en Dag en Præst, ved Navn Sigurd, med sig, gik op til Slottet og lod Kongen kalde ud. — Kongen kom nu ud, med draget Sværd i Haanden, hilste paa Biskoppen og bad ham komme

ind og tømme et Bæger med sig. Men Biskoppen svarede: „Nej, mit Ærinde er i Dag af en anden Slags; er det sandt, at I har i Sinde at forskyde eders Dronning og tage en anden i Stedet?“ — „Ja,“ sagde Kongen, „det er ingen Løgn.“ Da svulmede Biskoppens Ansigt, og kun med Møje fik han sagt: „Hvad har jeg da syndet, siden I har valgt mit Stift til der at bedrive en Gerning, hvormed I forhaaner Guds Bud? vil I beskæmme eders kongelige Værdighed og mit biskoppelige Kald? Men da I vil det, faar jeg at gøre, hvad der er min Pligt, idet jeg herved paa Guds og alle Helgenes Vegne højtidelig forbyder eder denne Misgerning.“

Sigurd Præst, som siden blev Biskop, har selv fortalt, hvorledes det sortnede for hans Øjne, da han saa, hvor bistert Kongen gloede, ved at høre en saadan Tiltale. Men Biskop Magne stod som en Støtte og syntes, medens han talede, at række Halsen frem som den, der var beredt til at tage imod, hvad der kunde følge af at have Sværdet over Hovedet.

Uden at svare et eneste Ord gik Kongen ind igen, hvorefter Biskoppen gik hjem, glad over at have opfyldt sin Pligt. Det kunde Sigurd Præst slet ikke begribe og sagde derfor til ham: „Hvorledes, Hr. Biskop, kan I dog nu være glad? Tænker I da ikke paa, at Kongen vil lade eder føle sin Vrede, saa det var bedst at undfly, jo før jo heller.“ „Kongen gør mig næppe noget,“ sagde Biskoppen; „men sæt, han gjorde det, hvem kunde da vel ønske sig en bedre Død, end at lade sit Liv til Guds Ære, at dø for mit Kald, som det er at forbyde, hvad ej kan tillades? Jeg gjorde, hvad jeg burde, og derfor er jeg glad.“

Hele Staden kom nu snart i Bevægelse; thi Kongen, som følte sig truffen af Biskoppens frimodige Tale, gjorde sig straks rejsefærdig og sejlede ned til Stavanger, for der at lade sig vie til Cecilie. Da Stedets Biskop hørte dette, gik han op til Kongen og spurgte, om det var sandt, at han vilde gifte sig igen, medens Dronningen endnu levede. „Jo, ganske rigtigt,“ sagde Kongen.

„Ja," svarede Bispoppen, „naar saa er, kan jeg nok forstaa, at I tænker, at for eder, som har Magten, kan det nok gaa an, som er Smaafolk strengelig forbudt; men det er dog meget urigtigt, og jeg kan ikke vide, hvorfor I har valgt mit Stift til der at vanære Guds Bud og den hellige Kirke samt min Bispestol; medmindre I agter at skænke en klækkelig Sum til Embedet og dermed tilfredsstiller Gud og mig." — „Der har du Pungen," sagde Kongen, „gør dig selv betalt; der er en Pokkers Forskel paa dig og Biskop Magne." Med disse Ord gik Kongen bort og indlod sig i Ægteskab med den ovennævnte Cecilie; men i Grunden syntes han bedst om Magne, der satte ham Stolen for Døren, og hvem han i sit Hjerte maatte højagte for hans Alvor og hans Nidkærhed for Guds Ære.

XXXVI. Kyskhed.

178. Den blufærdige Potamiæna.

1 Mos. 39, 9: Hvorledes skulde jeg begaa denne store Ondskab og synde imod Gud?

Under den svære Forfølgelse mod de Kristne, som fandt Sted i Midten af det tredje Aarhundrede under den romerske Kejser Decius, var der en ung Pige i Alexandrien, ved Navn Potamiæna, hvis overordentlige Skønhed vakte manges Opmærksomhed. Hun blev efterstræbt paa alle Maader af flere vellystige Personer, men fast i Troen undgik hun lykkelig de Snarer, som lagdes for hende. Blandt andre havde ogsaa den Herremand, paa hvis Gods hun var født, kastet et vellystigt Blik paa hende. Han lod hende kalde til sig, forsikrede hende om sin Kærlighed, men baade hans Løfter og Trusler vare forgæves. Opfyldt af Had derover angav han hende til Statholderen som en Kristen, der foragtede Kejseren og de hedenske Guder. Han tilbød denne en stor Sum, naar han ret vilde lade Potamiæna pine.

„Naar du saaledes bevæger hende til Føjelighed imod mig," sagde han, „saa lad mig faa hende igen uden videre Straf; men hvis hun bliver sine Grundsætninger tro og standhaftig vægrer sig, saa døm hende til Døden, for at hun ikke skal leve og oven i Købet spotte mig." Den blufærdige Jomfru blev altsaa ført frem for Domstolen. Dommeren søgte først at overtale hende til Føjelighed; men da dette var forgæves, anvendte man de Pinsler, man kunde finde paa. Til sidst lod man en stor Kedel fylde med Beg og antænde. Da nu Beget brændte og brusede heftig i Kedelen, førte Dommeren den unge Pige derhen og sagde: „Gaa bort og underkast dig din Herres Villie, ellers lader jeg dig kaste i denne Kedel." Hun svarede: „Jeg kan ikke tro, at en Dommer kan være saa ugudelig, at befale mig at føje en saa tøjlesløs Synders Vellyst." Over denne Frimodighed blev Dommeren opbragt og befalede, at man skulde klæde hende nøgen af og kaste hende i Kedelen. Men Potamiæna sagde: „Ved Kejserens Hoved, som du frygter, beder jeg: hvis du vil dræbe mig, saa lad mig dog ikke afklæde, men lad mig hellere med Klæderne paa nedsænkes i det kogende Beg, for at du kan se, hvilken Kraft til at lide Jesus Kristus, hvem du ikke kender, har skænket mig." Da kunde Dommeren ikke bringe det over sit Hjerte, at krænke hendes Blufærdighed. I en hel Time blev hun med Klæderne paa nedsænket i Kedelen, og først da det brændende Beg naaede hende til Halsen, opgav hun Aanden.

179. En mærkelig Dom.

Joh. 7, 24: Dømmer ikke efter Anseelse, men dømmer en retfærdig Dom.

Kejser Otto den Tredje havde en letsindig Gemalinde. Da hun ledsagede Kejseren paa hans Rejse til Italien, hvor han skulde krones, kastede hun sine Øjne paa Greven af Modena, en smuk, ung Mand, som behagede hende mere, end hendes egen Ægtefælle. Hun gjorde alt for at forføre ham til utilladelig Omgang; men

han vægrede sig bestandig, thi han havde Gud for Øje og en brav Hustru hjemme paa sit Slot. Da Kejserinden nu saa, at hun ikke kunde faa sin Vilje frem, fattede hun et bittert Had til ham og opførte sig imod ham, som fordum Potifars Hustru mod Josef. Hun gik til Kejseren, anklagede Greven for at have villet øve Vold imod hende og krævede ham straffet. Nogle Bekendte advarede imidlertid den uskyldig anklagede og raadede ham til, jo før jo heller, at forlade Hoffet, hvilket han ogsaa gjorde.

Efter nogen Tids Forløb spurgte hans Kone ham: „Kære Mand, hvor kommer det sig, at du ikke mere drager til Kejserens Hof, men bliver hjemme og ser saa sørgmodig ud?“ — Da fortalte han hende omstændelig hele Sagen, og hun hørte nu først til sin store Skræk, at Kejserinden med ondskabsfuld List stræbte ham efter Livet.

Snart efter lod Kejseren Greven komme for sig. Denne stolede paa sin retfærdige Sag og drog bort fra sin kære Hustru, som ikke anede noget godt. Han kastede sig for Kejserens Fødder; men denne lod ham uden videre gribe og befalede at hugge Hovedet af ham uden Lov og Dom og derpaa at begrave hans Legeme. — Grevens Tjenere bragte hans efterladte Hustru Sørgebudskabet paa Slottet. Men denne modige Kvinde fattede sig snart og traf i al Stilhed Foranstaltninger til ved Nattetider at hente sin Mands Hoved fra Graven, hvilket hun derpaa lod balsamere.

Nogen Tid efter udskrev Kejseren en højtidelig Forsamling af Landets ypperste, for at høre Enker og faderløse og hjælpe dem til deres Ret. Som han nu sad i sin ydre Glans og Herlighed paa den kejserlige Stol, omgiven af Fyrster, Grever og andre fornemme Herrer, se, da traadte den dræbte Greves Enke frem og havde hemmelig sin Mands Hoved hos sig. Hun nærmede sig Kejseren og spurgte ham i dybeste Ærbødighed, hvad den havde forskyldt, som lod en Mand dræbe uden Lov og Dom og uden at have hørt hans Forsvar. Desuden græd hun bitterlig og krævede Ret=

færdighed af Kejseren selv, fordi han var næst Gud den højeste Dommer paa Jorden. — Kejseren, som ikke kendte Grevens Enke, svarede straks: „Han har forbrudt sit Liv; man skal ihjelslaa ham." — Da tog Grevinden sin Mands Hoved frem, lagde det for Kejserens Fødder og sagde: „I Fyrster og Herrer, ser paa mig! jeg er den halshuggede Greve af Modenas Enke og anklager nu for Gud og eder alle Kejser Otto, som sidder her. Thi han har ladet min Ægtefælle dræbe uden Forsvar, uden Lov og Dom. Han vilde ikke høre min Mand, imens han levede; her staar jeg, hans Enke, og tilbyder mig med Gud og en god Samvittighed at ville bære gloende Jern for ham, til Bevis paa hans Uskyldighed. Derfor spørger jeg, om I ville lade dette Vidnesbyrd, denne Guds-Dom*), gælde? Saa indskyder jeg mig da under eders retfærdige Dom, I Fyrster og Herrer, og haaber, at man vil straffe Kejseren efter den Dom, han selv har fældet, og med ham alle dem, som have samtykket i det begaaede Mord." — Da Kejseren hørte dette, blev han meget forfærdet, og der opstod en stor Bevægelse i hele Forsamlingen; thi Grevens Enke begærede Tilladelse til at føre det omtalte Bevis. Denne turde man ikke nægte hende, og hun bar nu et gloende Jern, uden at tage Skade paa sit Legeme, og beviste derved for Forsamlingen sin Mands Uskyldighed i Graven. — Da udbrød Kejseren: „Den almægtige Gud i Himmelen har dømt; saa har jeg da afsagt Dommen over mig selv, og mit Liv er i din Haand — jeg er skyldig at dø."

Da Fyrsterne og Herrerne og Folket hørte dette, blev der en stor Larm og Støj iblandt dem. Men Grevinden opløftede sin Røst og sagde: „Min salig Mand er nu fri for den hadefulde Anklage og kan

---

*) Disse saakaldte Guds-Domme traadte i de Tider i Stedet for den nu brugelige Renselsesed, hvormed man fralægger sig en Beskyldning eller renser sig fra en Forbrydelse. Den Uskyldigheds-Prøve, som aflagdes, betegnedes med Navnet „Jernbyrd", og den bestod sædvanlig i at bære eller træde paa gloende Jern.

fremdeles sove rolig i sin Grav. Hans Majestæt Kejseren har øvet Ret og Retfærdighed og dømt sig selv uden Persons Anseelse. Men Gud forbyde, at jeg nogen Sinde skulde tragte en saa retfærdig Kejser efter Livet! Jeg giver ham derfor Dommen tilbage og forlanger ikke, at den skal fuldbyrdes." — Da jublede Folket af Glæde og prisede Grevinden og den retfærdige Kejser. Otto forærede Enken nogle Slotte og Godser som et Slags Erstatning; sin utugtige og rænkefulde Gemalinde derimod forstød han. — Dette skete i Aaret 997.

XXXVII. Fraaseri.

180. Det kraftige Lægemiddel.

1 Pet. 4, 3: Det er nok, at vi i den forbigangne Livstid have bedrevet Hedningernes Vilje, vandrende i Uterlighed, Lyster, Fylderi, Fraaseri, Drukkenskab og skændig Afgudsdyrkelse.

En rig Mand i Amsterdam levede et højst uordentligt Liv i Fraaseri og Lediggang. Om Formiddagen sad han i en Lænestol med Piben i Munden eller laa i det aabne Vindue; om Middagen spiste han som en Tærsker, saa han pustede derved; om Eftermiddagen spiste og drak han igen flere lækre Sager af lutter Kedsommelighed. Naar han gik til Sengs om Aftenen, var han saa træt, som om han havde kløvet Brænde hele Dagen. Ved denne Levemaade blev han til sidst saa tyk, at han næppe kunde røre sig af Stedet, og følte sig meget upasselig. Han spurgte mange Læger til Raads; men forgæves, thi han gjorde ikke, hvad Lægerne befalede ham, men sagde altid: „Hvorfor er jeg da en rig Mand, naar jeg ikke maa leve, som jeg vil?"

Endelig hørte han tale om en Læge, der boede 50 Mile borte og var bekendt for sine heldige Kure. Til denne Mand fattede han Tillid og skrev ham et

Brev til, hvori han fortalte ham sin Tilstand. Doktoren mærkede straks, hvad det var, der fattedes ham, nemlig ikke Medicin, men Maadehold og Bevægelse. Derfor skrev han ham et Brev tilbage omtrent af følgende Indhold: „Det er en slem Sygdom, De har; dog skal jeg nok hjælpe Dem, naar De vil følge mit Raad. Sagen er den, De har en Orm i Maven, og De maa nødvendig komme til mig. Men for det første maa De hverken køre eller ride, men gaa, thi ellers bliver det endnu galere. For det andet maa De ikke spise mere end to Gange om Dagen lidt Grønt, om Middagen med en Smule Pølse til og om Aftenen et blødkogt Æg, og om Morgenen lidt Kødsuppe med Løg i. Alt, hvad De spiser mere, vil De ikke have godt af. Det er mit Raad, nu kan De gøre, hvad De vil.“ — Da den rige hørte dette, begav han sig straks den følgende Morgen paa Vejen til Lægen. Den første Dag gik det kun langsomt med hans Rejse, og han var i meget slet Lune. Men allerede den anden og tredje Morgen blev det bedre; det forekom ham, som om Fuglene aldrig havde sunget saa smukt, og alle Folk, som mødte ham, saa saa venlige ud; og da han den fjortende Dag kom til den By, hvor Doktoren boede, og den næste Morgen stod op, var han saa rask, at han sagde til sig selv: „Jeg kunde dog aldrig være bleven rask til nogen ubelejligere Tid, end nu, da jeg skal tale med Doktoren.“ Han kom nu hen til denne, som tog ham i Haanden og sagde: „Fortæl mig da, hvad der egentlig fejler Dem!“ Men den rige Mand svarede: „Hr. Doktor, jeg fejler nu aldeles intet.“ „Det var godt, at De fulgte mit Raad; Ormen er nu fordreven, men De har endnu Æg i Maven af den. Derfor maa De igen gaa hjem til Fods, og saa maa De siden arbejde dygtig og ikke spise mere, end De har Appetit til, at Æggene ikke skulle blive til Unger. Naar De gør det, kan De endnu blive en gammel Mand,“ tilføjede han smilende. Men den rige fra Amsterdam sagde: „Hr. Doktor, De er en hul Broder, og jeg forstaar Dem nok.“ Og han fulgte siden be-

standig hans Raad og opnaaede en meget høj Alder, og hvert Nyaar sendte han Lægen en klækkelig Sum Penge til Foræring for hans gode Lægemiddel.

181. Madvrageren.

1 Tim. 4, 4: Al Guds Skabning er god og intet at forskyde, som modtages med Taksigelse.

En Husbonde, som gav sine Folk forsvarlig Kost, bemærkede dog til sin Bekymring, at de undertiden sad og vragede den, og det især en Karl, som ikke kunde lide Ærter, og naar denne Ret blev sat paa Bordet, vendte han sin Ske om, stak den saaledes ned i Ærterne, og idet han førte Bagen af Skeen op til Munden, sagde han: „Vil I med, saa hæng paa!"

Der gik nogle Aar hen; Madvrageren var imidlertid bleven sin egen Mand og sad med Kone og Børn; men han var fattig, saa at han endog trængte til andres Hjælp. En Dag kom han til sin gamle Husbonde og bad ham i Guds Navn om en Skæppe Ærter. Manden gik ogsaa med ham op paa Loftet, hvor Ærtebunken laa, og da den fattige saa denne, glædede han sig allerede ved Tanken om det gode Maaltid, Ærterne vilde berede ham og hans forsultne Børn. Men da Gaardmanden saa skulde til at maale, vendte han op og ned paa Skæppen, maalte med Bunden og sagde: „Vil I med, saa hæng paa!"

Den fattige, som tænkte paa sin forrige Kræsenhed, følte sig truffen og gik bort. Dog var det ikke Bondens Hensigt, at hævne sig eller vise sig ubarmhjertig imod den nødlidende, men kun at give ham en Paamindelse, som han kunde have godt af for længere Tid. Da den fattige derfor var kommen uden for Porten, kaldte Bonden ham tilbage, og idet han leverede ham gratis et Par Skæpper gode Ærter, sagde han til ham: „Gaa nu hjem til din Kone og dine Børn, og tak Vorherre for hans Gaver; thi uden hans Velsignelse havde jeg ikke været i Stand til at hjælpe dig."

XXXVIII. Drukkenskab.

182. Den omvendte Dranker.

Luk. 21, 34: Vogter eder, at eders Hjerter ikke nogen Tid besværes med Fraadseri og Drukkenskab.

Præsten Silberschlag havde i sin Menighed en Drukkenbolt, som han flere Gange forgæves havde advaret og formanet. En Dag saa han ham igen komme fra det Drikkehus, som han jævnlig besøgte, og han satte sig nu for, at han vilde tale et alvorligt Ord til ham, for, om muligt, endnu at bringe ham paa bedre Tanker. Men den elendige tumlede ganske beruset hen imod ham og havde Frækhed nok til at sige: „Ja, ja, Hr. Pastor, saaledes maa det gaa hver Dag.“ Da indsaa Præsten, at ethvert Ord for Øjeblikket vilde være spildt paa denne Mand. Han beklagede ham derfor kun af Hjertet, klappede ham paa Skulderen og sagde: „Ja, du har Ret; du kan heller ikke andet“; og dermed lod han ham gaa. „Hvad?“ tænkte den berusede, „skulde jeg ikke kunne andet? Det ville vi dog faa at se.“ Altsaa, ligesom til Trods for sin Sjælesørger, vilde han nu forbedre sig paa egen Haand; men dette lykkedes ham ikke — han faldt kun dybere i samme Last. Dette ydmygede ham og bevægede ham til at gaa i sig selv. Med Taarer kom han nu selv til Præsten og tilstod i al Oprigtighed, hvorledes det var gaaet ham. Silberschlag viste ham hen til Kristus, som er Synderes Ven, og Manden fulgte dette Raad; han blev virkelig omvendt og tog ved Troen til Salighed.

183. Den drikfældige Haandværksmand.

Ef. 4, 22: I skulle aflægge det gamle Menneske efter den forrige Omgængelse, som fordærves ved bedragelige Lyster.

En Haandværksmand, som var meget forfalden til Drik, satte næsten alt, hvad han fortjente, over Styr. En Dag kom hans lille venlige Datter hen til

ham og sagde: „Hør, Fader, vil du ikke være saa god at købe mig et Par Sko, som jeg kan tage paa, naar jeg skal i Skole?“ Han tog et Markstykke op af Lommen, viste hende det og svarede: „Det er alle de Penge, jeg har. Naar jeg engang faar Penge nok, skal jeg købe dig et Par Sko.“ Kort efter kaldte han paa sin Læredreng og sagde: „Tag disse Penge og hent mig en Pægl Brændevin og en Kardus Tobak!“ — Hans Kone saa bedrøvet paa ham, og Datteren sagde: „Disse Penge skulde du have sparet, Fader, for at købe mig et Par Sko. Jeg vil bringe dig et Glas Vand; thi Moder siger, det er en Drik, som Gud har bestemt for os.“ Han svarede: „Eders Moder lærer eder lutter Dumheder;“ og derpaa hviskede han sin Kone i Øret: „Jeg mærker nok, hvad det gaar ud paa, mine Børn skulle lære at se mig over Hovedet i mit eget Hus.“ — „Nej, kære Mand,“ sagde hans Kone med Venlighed, „jeg lærer dem at ære og agte dig som deres Fader; men jeg ved, at dersom du tænkte dig lidt om, da vilde du af Kærlighed til dine Børn lægge Brændevinen af; thi du er lige saa vel som jeg bedrøvet over vor elendige Forfatning og vilde gerne, at den skulde ophøre.“ Ved disse Ord saa Manden sig omkring i Stuen, som om det var første Gang, han var her, og han bemærkede nu, at alt var i en meget maadelig Tilstand. Da kom Taarerne ham i Øjnene; han betragtede sin svage, nedbøjede Hustru og sagde: „Johanne, du er ikke født til at bo i et saadant Hus.“ — „Kære Mand,“ svarede hun, „jeg kan godt undvære Livets Bekvemmeligheder; men for din og vore Børns Skyld ønskede jeg, at vi vare i en anden Stilling. Vor Fattigdom udelukker os fra al Omgang med vore gamle Venner og Bekendte. Ja, vi kan ikke engang komme i Kirke og høre Guds Ord. Jeg har regnet ud, at hvad du nu i to Maaneder har købt Brændevin og Tobak for, det er mere, end en ordentlig Klædning til mig og Barnet vilde koste.“ — Manden tav en Tid lang, idet han stirrede hen for sig; derpaa drog han et dybt Suk og sagde: „Kære Kone, hvor

kunde du dog have Taalmodighed med mig saa længe og lade mig gaa frem paa Fordærvelsens Vej?" — Men hans Kone tav og kunde ikke mere holde sine Taarer tilbage. — Mandens Hjerte var forandret, han var nu bedrøvet over sin Synd, og besluttede ved sig selv, at føre et andet Liv og at søge Kraften dertil her ovenfra. Han blev ogsaa sit Forsæt tro, og Guds Fred og Velsignelse vendte tilbage i Huset.

184. Tosserne.

Tit. 2, 11. 12: Guds saliggørende Naade er aabenbaret for alle Mennesker, som oplærer os, at vi skulle forsage Ugudelighed og de verdslige Begæringer og leve tugtig og retfærdig og gudelig i denne Verden.

En Forpagter fra Landet kom en Dag ind i et Værtshus. Da han her betragtede den usædvanlig smukke Skænkestue og det kostbare Bohave i Værelset ved Siden af, udbrød han, fuld af Forundring: „Men hvor tager De dog alle de Penge fra?" Værtinden, Madam Weilert, smilede og sagde: „Tosserne, min Ven, bringe dem." Dermed tav hun; men disse Ord bleve gennem den halvaabne Dør hørte af en Mand, som netop stod i Brændevinsboden. Denne Mand, en Tømmermester Meier, kastede et Blik paa de omstaaende Kunder og saa blege, indfaldne Kinder, røde Øjne og forrevne Klæder. Derpaa saa han sig omkring i den prægtige Bod med dens Spejle og Forgyldninger. Han tittede ind igennem den halvaabne Dør i det indre Værelse, hvor han saa Væggene behængte med Malerier, smukke Spejle, kostbare Møbler, Sofaer og deslige, og Datteren i Huset siddende ved Klaveret i Silkeklæder. Han tænkte nu ved sig selv: „Hvor alt dette dog er forunderligt! Ved hvilken sælsom Forvandling gaar det til, at al denne Elendighed ved min højre Side er bleven til den Stads og Pragt, jeg ser ved min venstre?" — „Hvad behager?" sagde Madamen, som derved paa een Gang vækkede Meier af hans stille Betragtninger, idet han med Enden af sin Tommestok

ridsede Figurer i det paa Disken spildte Brændevin. Han saa op og fandt Værtinden lige saa stadselig som hendes Datter, i en smuk Kappe med brogede Baand og med store Guldringe i Ørene. „En Snaps Bitter, Madame!“ var hans Svar; og idet han lagde Pengene hen, sagde han: „Det er sidste Gang, jeg i lang Tid agter at være en Tosse.“

Meier ilede hjem. Hans Kone og to Døtre sade ved deres Arbejde; de saa blege ud af Mangel paa kraftig Føde. Værelset selv vidnede om stor Fattigdom. Kakkelovnen var ikke varm af Mangel paa Brænde; alligevel maatte han beundre den Renlighed og Orden, som herskede i Huset. „Det er noget sjældent at se Fader saa tidlig hjemme,“ sagde Konen og saa derhos paa sin Mand, som stod ved Bordet og fæstede sine Øjne snart paa den ene, snart paa den anden af Børnene. Derpaa satte han sig ned og sagde: „Nu, Marie og Line, glæde I eder ikke ved at se mig? Kunne I ikke hvile et Øjeblik, medens I staa op og kysse eders Fader?“ — „Aah jo, dertil har vi Tid nok,“ sagde den ene af dem, idet de begge sprang op og faldt Faderen om Halsen. „Men vi maa ingen Tid spilde,“ sagde Line, idet hun hviskede ham i Øret; „thi disse Skjorter ere de sidste af det Dusin, vi havde at sy for Hr. Martens paa Kultorvet. I Morgen skal de bringes hen.“

„Men hvad fejler dine Øjne, kære Kone?“ sagde Meier; „har du grædt, eller ere de daarlige? Uden at se op, svarede Susanne med et Smil, at det havde intet at betyde. I det samme hørtes en sagte Graad fra den mørke Krog. „Hvor er Henrik? hvad staar du i Krogen for?“ spurgte Faderen. „Nej se engang,“ sagde Susanne ved sig selv, „der har jeg ladet Drengen blive staaende.“ „Naa, kom kun frem, hvad er det?“ sagde Meier og tog Drengen mellem sine Knæ. „Nu er alting glemt, han var bare lidt uartig,“ sagde Susanne. „Naa, hvad var det? sig det kun,“ vedblev Faderen, „jeg skal ikke være vred paa dig.“ Drengen saa Faderen lige i Ansigtet og sagde: „Bageren vilde

ikke lade Moder faa mere Brød i Aften, og han sagde, at det var din Skyld, fordi du gik og drak alle Pengene op. Da Moder kom grædende hjem, saa skjældte jeg, og Moder stillede mig hen i Krogen." — „Nu, Henrik, hent mig noget Brænde," sagde Susanne, „der er endnu en god Knude, den vil jeg putte i Kakkelovnen." — „Men sig mig først, Henrik," spurgte Faderen, „hvad var det dog egentlig, du sagde?" — Henrik blev rød i Ansigtet, men svarede dog ligefrem: „Jeg sagde, at du var en slem Fader." „Og det var dog højst upassende," sagde Susanne rolig, „men nu har jeg tilgivet dig, ræk mig kun Brændet!" — Meier saa paa sin Kone, og hendes venlige Blik gjorde, at Taarerne kom ham i Øjnene. Han stod op og sagde, idet han trykkede hende Pengene i Haanden: „Der er min Ugeløn paa fire Skilling nær, som jeg i Aften gav ud for en Snaps. Jeg haaber, dette skal være Begyndelsen til bedre Tider baade for dig og mig. Lad os gaa hen til Bageren og betale ham og købe det nødvendigste ind. Naar vi komme hjem igen, vil jeg læse et Kapitel af det ny Testamente for dig og Børnene, medens I sy."

Susanne gik ind i Sovekammeret, for at klæde sig paa, og her knælede hun ned for Herrens Ansigt og bad ham ret inderlig for sin Mands Frelse og for, at han maatte afholde sig fra Drukkenskab. Hendes Mands kærlige Stemme kaldte hende tilbage. Om Aftenen, da Børnene vare komne i Seng, fortalte Meier sin Kone hvorledes han ved at tænke paa, hvorledes Madam Weilerts Hus var udsmykket alene ved de fattiges Penge, havde fattet den Beslutning, i Fremtiden at føre et andet Liv i ydmyg og aarvaagen Hengivenhed og Tillid til ham, fra hvem al fuldkommen Gave kommer; og han er bleven sit Forsæt tro.

Et Aars Tid efter, en smuk Sommeraften, gik Madam Weilert en Spadseretur og kom til den Udkant af Byen, hvor Meier boede. Han havde en lille Have foran sit Hus og var just tillige med sine Børn i Færd med at plante og vande, og alle vare sunde og saa lykkelige og fornøjede ud. — Madam Weilert genkendte

straks sin gamle Kunde, og efter at have hilst og ytret sin Glæde over, at alt stod saa godt til hos ham spurgte hun, hvorfor hun ikke havde set ham saa længe i sin Skænkestue. „Dertil har jeg gode Grunde,“ svarede han; „jeg indser, at det just saaledes med Guds Hjælp bekommer mig og mine allerbedst. Jeg er Dem megen Tak skyldig for nogle faa Ord, De sagde, hvorved Øjnene aabnedes paa mig, saa jeg kom til at erkende mit daarlige og syndefulde Levned. For et Aar siden var min Kone og mine Børn endnu halvnøgne og forsultede. Se nu paa dem, hvad synes De om dem? Og nu kan jeg sige Dem, Madam Weilert: hvad De dengang i forrige Aar sagde til en af Deres Bekendte om Tosserne, som bringe Dem Penge i Huset, det har helbredet mig. Gud skænke mig sin Velsignelse til, at det fremdeles maa blive godt med mig!“ — Madam Weilert gik tavs sin Vej. Hun skal ikke have fortalt denne Historie til noget Menneske.

Det syvende Bud.

XXXIX. Tyveri.

185. Den fattige Huskone i Fyn.

Ef. 4, 28: Den, som stjal, stjæle ikke fremdeles, men arbejde hellere og gøre noget godt med Hænderne, for at han kan have at meddele dem, som have behov.

En fattig Husmand og hans Kone i Fyn, som begge nylig vare blevne vakte til Bekymring for deres Sjæles Frelse, spurgte engang en gudfrygtig Mand, hvad de skulde gøre, da de tidligere af og til havde stjaalet nogle Pinde til Ildebrændsel i den nærliggende Skov, og hvorledes de i Fremtiden skulde undgaa dette.

Hertil svarede Manden, at naar de ret af Hjertet havde omvendt sig fra alt det onde, hvori de forhen levede, saa troede de jo paa deres Synders Forladelse i ham, som alene kunde udslette deres Skyld hos Gud, og da maatte de ikke blive ved med det omtalte Tyveri; men de maatte dog tiltro Vorherre saa stor en Godhed og Omsorg for dem, at de aldrig skulde behøve at tage saa meget som en Krumme, for at opholdes i dette Liv. Ja, det troede de ogsaa, sagde de, og nu vilde de heller aldrig befatte sig mere med sligt. — Men ikke længe efter skete det, at en gudfrygtig Mand blev Ejer af den Skov, hvorved deres Hus laa. Og da de nu engang fortalte ham deres Omstændigheder, og hvorledes de nu aldrig rørte noget i Skoven, saa gav han dem Lov til, at de frit maatte sanke de nedfaldne Pinde, saa ofte de vilde. Men se, da Konen en Dag gik og sankede, kom en af hendes Naboer og skældte hende ud for en Tyv. „Men," sagde hun, „Ejermanden har jo givet mig Tilladelse til at sanke her." „Ja sanke," svarede han, „det er en god Snak, den! før sankede I, som vi andre, men nu, siden I har begyndt at hænge med Hovedet, gaa I her ved højlys Dag og ødelægge Mandens Skov; jo det er en rigtig Hellighed, I har slaaet jer til!" — Over denne Tiltale blev Konen saa forbavset, at hun paa Stedet lod de faa Pinde falde, som hun havde samlet, løb hen til Skovens Ejer og sagde: „Nej, nu kommer jeg aldrig tiere i Deres Skov; thi saaledes er det gaaet mig, og er det dog ikke forfærdeligt, hvorledes Folk kan vende det om!" — Da lo Ejermanden deraf og sagde: „Ja, jeg ved nok, at Verdens Børn kan ikke lide, at Guds Børn sanke om Dagen, hvad de selv ville rane om Natten."

186. Konfirmanden.

Salm. 25, 8: Herren er god og oprigtig, derfor underviser han Syndere om Vejen.

I den haarde Vinter 1830, da Nøden var stor paa mange Steder, havde en Præst i Holsten en Dag

forklaret Historien om Jesu Fristelse i Ørken for sine Konfirmander, og i Anledning af de Ord, som Fristeren henvendte til Frelseren: „Er du Guds Søn, da sig, at disse Stene blive til Brød“ (Matth. 4, 2), havde han sagt: „Saaledes siger endnu stedse enhver, som i en eller anden Nød griber til ulovlige Midler og vil hjælpe sig selv.“ Disse Ord gjorde et stærkt Indtryk paa en Dreng, en Søn af meget trængende Forældre, og han overvejede dem i sit Hjerte den hele Dag. Den følgende Aften aftalte nogle af Mændene i Byen, drevne af den yderste Nød, at de vilde begaa et Tyveri, og blandt dem var ogsaa Drengens Fader. Ved Midnat vækker Faderen Sønnen og byder ham at tage Del deri. „Sig, at disse Stene blive til Brød!“ dette Ord randt øjeblikkelig Drengen i Sinde og traadte levende frem for hans Sjæl. „Nej, Fader,“ siger han; I kan slaa mig ihjel; men bringe mig til at tage Del i hin syndige Gerning, det kan I ikke. Og jeg beder, jeg besværger eder, tag I heller ikke Del deri, for at I ikke skal tage Skade paa eders Sjæl. Den Gud, som opholdt vor Herre Kristus 40 Dage i Ørken uden legemlig Spise, han vil ikke heller forlade eder, naar I kun ikke forlader ham; han vil ikke lade eder hungre eller fryse ihjel med Kone og Barn.“ — Faderen blev dybt bevæget ved Sønnens Forestillinger og Bønner, der vare ledsagede af den ømmeste Kærligheds Blik; han afstod fra sit syndige Forehavende og holdt ogsaa de andre tilbage derfra, og den trofaste Gud hjalp dem alle i Nødens og Prøvelsens Stund.

187. En haard Fristelse.

1 Kor. 10, 13: Gud er trofast, som ikke vil lade eder fristes over eders Formue, men vil gøre baade Fristelsen og dens Udgang saaledes, at I det kunne taale.

I Nordamerika levede en gammel hæderlig Godsejer, ved Navn Korpenning, som var vidt og bredt bekendt for sin Godgørenhed. Engang kom der Dyrtid i Landet; da aabnede han beredvillig sine Forraads-

kamre for de fattige. De rige gav han det Svar: „Med eders Penge ere I i Stand til at forskaffe eder Levnedsmidler; men de, der nu ingen Penge have, maa sulte ihjel, dersom de formuende ikke ville hjælpe dem." Da dette rygtedes, strømmede naturligvis mange til uden Penge; men Korpenning havde klogelig sat sig for, at lade sine Gaver tilflyde især saadanne, som ikke boede alt for langt borte. Engang kom en Mand langvejs fra, for at begære Korn, og han blev derfor afvist. Ingen tænkte videre paa ham. Men henimod Aften hørte Korpenning, at en fremmed, mistænkelig Person med en Sæk listede sig omkring Kornhuset; han skjulte sig derfor med en af sine Husfolk og holdt Vagt. Den fremmede, som var bleven afvist, kom op paa Loftet og begyndte at fylde sin Sæk, men med en Langsomhed, som syntes at tilkendegive en indre Kamp og satte begge Tilskuerne i Forundring. Da dette var sket, bandt han Sækken til, men skyndte sig ikke bort, som Folk, der gaa paa saadanne Veje, ellers pleje at gøre. Nej, han blev staaende og lagde Haanden paa Sækken, og man kunde tydelig mærke, at han befandt sig i en stor Kamp med sig selv. Endelig gjorde han en stærk Bevægelse med Kroppen, løste Sækken op igen, styrtede Kornet af og sagde: „Jeg vil endnu een Dag vente paa Herrens Hjælp." — Han gik bort i al Stilhed, og hans Tillid til Gud blev ikke beskæmmet. Thi den gode Korpenning sendte ham den følgende Morgen en Sæk fuld af Korn og lod ham sige, at naar denne var tom, kunde han hente saa meget igen, som han behøvede; han skulde kun lade ham det vide.

XL. Retfærdighed og Svig.

188. Den købte Negerslave.

Mal. 2, 10: Have vi ikke alle een Fader? Har ikke een Gud skabt os? Hvorfor ville vi da handle troløst, den ene mod den anden, og vanhellige vore Fædres Pagt?

En Negerslave i Louisiana (i Nordamerika), der havde købt noget stjaalet Gods, blev som en Tyv

stillet for Retten og i Følge Lovene dømt til at piskes. Da han besværede sig over denne Dom, idet han ytrede, at han ikke selv havde stjaalet, men kun købt stjaalet Gods, betydede Dommeren ham, at dette kom ud paa eet og blev straffet paa samme Maade. „Men, Herre,“ sagde Negeren, „blive ogsaa de hvide Mennesker piskede, naar de have købt stjaalet Gods?“ — „Ja vist gøre de det,“ svarede Dommeren. „I!“ raabte Slaven, „saa er det bedst, at man straks lader min Herre piske; thi han har købt mig, omendskønt han vidste, at jeg var stjaalet ud af mit Fædreland.“

189. Den rige Købmand.

Tob. 12, 11: Bedre er lidet med Retfærdighed, end meget med Uret.

Der var engang en Købmand, som egentlig var født i Florents i Italien, men havde senere sat sig ned i Frankrig. Han drev en betydelig Handel, og da han havde Lykken med sig, samlede han efterhaanden en saa umaadelig Formue, at han endogsaa var i Stand til at laane Frands den Første, Konge af Frankrig, fem Hundrede Tusinde Dukater. Han vilde gerne gøre sit Navn udødeligt, derfor lod han paa egen Regning opføre et stort Hospital i Lyon, og for at der kunde gaa stort Ry deraf, havde han for Skik at føre sine Venner hen til Bygningen og høre deres Mening om samme. Blandt andre førte han engang Nikolaus Salterel, som ogsaa var fra Florents og havde god Indsigt i Bygningskunsten, derhen og bad ham, at han vilde sige ham sin Mening, for i det Tilfælde, at han fandt noget at forbedre, man da i Tide kunde gøre det om. Da sagde Salterel: „Jeg synes godt om det hele, paa een Ting nær.“ „Hvad er da det?“ spurgte Bygherren. „Det skal jeg sige Dem: Bygningen forekommer mig at være for lille.“ — „Hvad for noget? Ser De da ikke, i hvor stor en Stil alt er anlagt?“ — „Ja, vist nok er det temmelig stort og vidtløftigt,“ sagde Salterel, „men hvis alle de skulde samles her, som De har bedraget og gjort til

Tiggere, da er jeg overbevist om, at Bygningen vilde være alt for indskrænket, saa at den næppe vilde kunne rumme Halvdelen."

190. Den tunge Byrde.

Sal. Ordsp. 14, 31: Hvo, som fortrykker den ringe, forhaaner den, som skabte ham; men hvo, som forbarmer sig over den fattige, ærer ham.

Den arabiske Kalif, ɔ: Fyrste, Hakkam var en Elsker af Pragt, og da han engang vilde udvide Haverne ved sit Palads, købte han alle de omliggende Agre og betalte Ejerne alt, hvad de begærede derfor. Der var kun en eneste, en fattig Enke, som af Kærlighed til sine Forældre ikke for nogen Pris vilde sælge det lille Stykke Jord, hun havde arvet efter dem, og den Hytte, hvor hun selv var født, og hvori hun havde levet saa mange Aar med sin afdøde Mand. Kalifens Overhofmester, der havde Opsyn med Havens Anlæg, blev forbitret over Konens Adfærd, lod Jorden med Magt tage fra hende og hendes Hytte rive ned, hvorefter han berettede Kalifen, at denne Kone af Trods havde nægtet godvillig at afstaa dette Stykke Jord, der laa midt inde i de nye Haveanlæg. — Nogle Dage efter kom den fattige Enke grædende til Ibn Beschir, der var Kadi, ɔ: Overdommer, i Staden, og klagede for ham over den lidte store Uret. Dommeren, der var en lige saa retfærdig som klog Mand, indsaa, at skønt Konen havde Loven paa sin Side, stod hendes Sag ikke paa de bedste Fødder, da det ikke vilde være let at faa Kalifen, der var vant til at holde sin Vilje for den højeste Lov, overbevist om, at han havde Uret. Den kloge Dommer lod da sit Esel sadle, hængte en stor Sæk over Halsen paa Dyret og red hen til Fyrstens Have, hvor han fandt ham hos nogle Haandværksfolk, der vare i Færd med at bygge et smukt Lysthus paa Enkens Jord. — Kalifen blev ganske forundret, da han saa Dommeren med Eslet og Sækken, men endnu mere, da Ibn Beschir kastede sig for hans

Fødder og sagde: „Tillad mig, Herre, at jeg maa fylde min Sæk med Jord af denne Have!“ Kalifen tillod det; og da Sækken var fyldt, bad Dommeren uden videre, om Kalifen vilde hjælpe ham Sækken op paa Æselet. Nu vidste Hakkam ikke ret, hvad han skulde tro om Manden; men af Nysgerrighed efter at erfare, hvad denne havde i Sinde, lod han, som han fandt hans Begæring ganske naturlig, og gav sig til at løfte paa Sækken. Men den var meget for tung, og begge vare ikke i Stand til at faa den op fra Jorden. Da lo Kalifen og sagde: „Nej, min gode Kadi, den Byrde er for tung.“ — Men Ibn Beschir svarede ganske rolig og uforfærdet: „Ja, Herre, denne Byrde finder du for tung; og dog indeholder den kun en liden Del af den Jord, som du paa en uretfærdig Maade har berøvet en fattig Enke. Hvorledes vil du da kunne bære det hele Stykke Jord, naar Verdens Herre engang paa Dommens Dag lægger det paa dine Skuldre?“ — Kalifen følte sig truffen af denne Tale; han roste Dommerens Frimodighed og Retfærdighed og befalede, at man ikke alene skulde give Enken hendes Jord tilbage, men endog give hende det smukke Lysthus, som opførtes, til Bolig i Stedet for hendes gamle Hytte, som han havde ladet nedrive.

191. Drømmen.

Es. 1, 18: Kommer, lader os gaa i Rette med hverandre, siger Herren. Vare da end eders Synder som Purpur, de skulle blive hvide som Sne; vare de end røde som Skarlagen, de skulle dog blive som Uld.

En samvittighedsløs Godsejer laante 10,000 Gylden af en Jøde, hvilke han med lovlige Renter skulde tilbagebetale om et Aar. Da Tiden var udløben, indfandt Jøden sig for at erholde sit Tilgodehavende. Herremanden lod, som han ikke vidste af nogen Gæld at sige, og tilkendegav sin Forundring over Mandens uventede Fordring. Denne ansaa i Begyndelsen sin Skyldners Opførsel for Spøg; men i Samtalens Løb opdagede han snart, at han havde med en udlært Be-

drager at bestille. Alle hans Bønner og Tilbud vare forgæves. Bedrageren lo kun af ham. Med Bedrøvelse gik Jøden bort; han saa nu, at der var intet andet for end at stævne sin Skyldner for Retten. Men ogsaa her nægtede han alt. Jøden kom nu i stor Forlegenhed; han skulde vise Gældsbrevet frem, men han havde enten tabt eller forlagt det, og Sagen skulde derfor afgøres ved Modpartens Ed. Denne traadte dristig frem for at aflægge Eden, medens Jøden stod fuld af Angest over den grufulde Handling, hin stod i Begreb med at begaa. Skurken havde allerede fremsagt de Ord: „Jeg sværger ved Gud, den almægtige, en sand Ed paa, at —", da Jøden i det samme raabte: „Stop! Herren skal ikke sværge videre; jeg afstaar fra min Fordring." Dommerne forbavsedes og tav nogle Øjeblikke. Derpaa afkrævede man ham hans nærmere Forklaring; og han ytrede da kort og godt, at hans Samvittighed forbød ham, under saadanne Omstændigheder, at vedblive sin Fordring. Han gav derfor Slip paa alt og anmodede Retten om at hæve Sagen og beregne ham Processens Omkostninger. Derpaa traadte han tilbage med de Ord: „Nej, hellere miste 10,000 Gylden til, end bringe en menedersk Sjæl i Helvede!" — Fire Dage efter viste han den øverste Dommer (Justitiarius) Gældsbrevet, som han imidlertid ved et rent Tilfælde havde fundet, og sønderrev det for hans Øjne.

Den samvittighedsløse Skyldner var gaaet hjem med en triumferende Mine; men hans Glæde varede kun kort. En frygtelig Drøm, han havde den følgende Nat, forskrækkede ham i den Grad, at han gav et højt Skrig fra sig, hvorved han endog vækkede sine Børn, som sov i et Værelse ved Siden af. Tre Nætter i Rad havde han den samme Drøm. Han saa et stort Slot, der lignede hans eget Landsted, fuldt af Svovldamp staa i lys Lue. Over Indgangen læste han den Indskrift: „Den menederske Gudsfornægters evige Bolig." Døren gik op, og en forfærdelig Skikkelse tog ham med Magt og trak ham ind. — Den rædsomme Drøm an-

greb ham saa stærkt, at han blev sengeliggende. Han følte ingen legemlige Smerter, men hans Sjæl plagedes af Uro, der jog Søvnen af hans Øjne og berøvede ham alle hans Kræfter. Hans to Døtre græd og jamrede sig; den yngste løb hen til den nærmeste Præst. „Vil De ikke straks komme hen til Fader," sagde hun hulkende; „Fader dør og gaar fortabt!" — Det skal med Guds Hjælp ikke ske," sagde Præsten, der øjeblikkelig fulgte hjem med Barnet. Paa Vejen sagde den lille: „Kære Hr. Pastor, sig dog til min Fader, at han ikke maa fare til Helvede; han maa derimod omvende sig og komme i Himmelen. Ikke sandt, De vil sige det til ham?" — „Ja, kære Barn," svarede Præsten, „det skal jeg nok." — Da Præsten kom, var den syge falden i Søvn af Mathed. Han vaagnede dog snart igen, og, overrasket ved Synet af Præsten, raabte han: „Velkommen, Hr. Pastor, kommer De af Dem selv, eller er De bleven kaldet?" — „Jeg kommer dels af Medlidenhed, dels efter Opfordring af Deres lille Datter." — „Oh det kære Barn," sagde den syge, „det er Barnet, som gør min Fordømmelse endnu større. Hun har ofte talt til mig om Vorherre, men jeg lo kun ad hende. Ak, jeg har netop nu i Søvne set Barnet i Himmelen i en Engels Skikkelse ved sin Moders Side; det forekom mig, at den lille tilraabte mig: „Oh min Fader, min Fader! gaa dog ikke til de fordømtes Opholdssted! Omvend dig, se dog, hvorledes den Herre Jesus vinker ad dig, at du skal omvende dig og komme til os!" — Ak, kære Hr. Pastor, jeg vilde gerne, men det er vist for silde! Oh, gid jeg havde ført et saa fromt Liv som min Kone! Hendes Velsignelse endnu før hendes sidste Aandedrag bliver ved min Brøde en Forbandelse over mig. For mig er der intet Haab!"

Præsten svarede: „Og Jesus Kristus er netop derfor bleven en Forbandelse for Dem, for at De kunde arve Velsignelsen. Han døde for Dem paa Korset, for at De skulde leve evindelig. Han kom, for at frelse de ugudelige. Tænk Dem i Røverens Sted, der

havde fortjent den evige Fordømmelse, og bed, som Røveren bad, med samme bodfærdige Hjerte! Jesus Kristus, den korsfæstede, vil svare Dem, som han svarede hin." — Præsten læste en bekendt Salme for ham; imidlertid værdigede Gud den ugudelige et naadigt Blik; han brast i Graad og sukkede: „Herre, forbarm dig over mig!" — Præsten gentog nu sine Besøg og havde den Glæde allerede Dagen efter at erfare, at den syge var i Bedring, og at han gik betydelig frem paa Omvendelsens og Troens Vej.

Efter sin fuldkomne Helbredelse lod han Jøden kalde til sig og tiltalte ham saaledes: „Her ser De den Skurk, der ikke var værdig til at fremstille sig for Deres Øjne, hvis ikke Gud havde forbarmet sig over mig. Jeg beder Dem nu, at De vil være saa god straks at modtage Renterne af Deres Penge. Kapitalen skal De faa om nogle Dage; jeg har allerede gjort Anstalter til, at det kan ske." — Han holdt Ord. Den forbavsede Jøde udbrød: „Lovet være Abrahams Gud, mine Fædres Gud, som har frelst Deres Sjæl fra Fordærvelsen!"

Den omvendte bestræbte sig for at sørge for sin Sjæl og tillige at opdrage sine Børn i Herrens Frygt. Han kunde ikke noksom prise Guds forunderlige Langmodighed og Kærlighed, der havde reddet ham som en Brand af Ilden og gjort ham delagtig i Guds Børns salige Arv. Hans følgende Liv var til Opbyggelse og Velsignelse for mange og bar øjensynlige Vidnesbyrd om den store og mærkelige Forandring, som var foregaaet med ham. Nogle Aar efter gik han salig bort, efter at have paa sit Dødsleje aflagt en hjertelig Bekendelse om sine mange Synder, men tillige vidnet om sin faste Tro paa Guds Naade i Kristus og sin Forvisning om et evigt Liv, og efter at have meddelt de grædende Børn sin faderlige Velsignelse.

192. Juvelerne.

Sir. 4, 9: Red den, som lider Uret, fra dens Haand, som gør Uret; og vær uforfærdet, naar du dømmer.

En Juvelér i Wien kom engang til en Adelsmand og falbød sine Juveler. Denne bad ham, at han maatte beholde Juvelerne en Dags Tid hos sig, for at han kunde søge dem ud, som han syntes bedst om. Juveleren havde slet ingen Mistanke med Hensyn til Adelsmandens Redelighed og lod ham derfor beholde en hel Kasse med Juveler. — Den anden Dag kom han igen, for at afhente sine Juveler, og tillige for at høre, om Adelsmanden saa vilde købe nogle af dem. Men denne nægtede rent ud, at han nogen Sinde havde modtaget Juveler af ham. Juveleren forsikrede højt og helligt, at han havde leveret ham Kassen; han nævnede endog hver Sten, som havde været deri; men alt var forgæves, — Adelsmanden blev ved at nægte det med Bestemthed. — Da nu Juveleren ikke havde noget Bevis i Hænderne, saa vidste han intet andet Raad end at henvende sig til den ædle Kejser Josef den Anden; thi han haabede af denne Monarks bekendte Retfærdighed, at han vilde forskaffe ham sin Ejendom igen. Med Taarer i Øjnene klagede han sin Nød for Kejseren.

Denne blev meget opbragt over Adelsmandens Nederdrægtighed og tænkte straks paa et Middel til at overbevise Bedrageren. Han lod Juveleren gaa ind i et Sideværelse og sendte Bud efter Adelsmanden. Denne indfandt sig straks. Kejseren spurgte ham om Juvelerne; men han nægtede det haardnakket og forsikrede, at han aldrig havde set hverken Juveleren eller hans Juveler før. — Kejseren lod derpaa Juveleren træde ud af Sideværelset og stillede dem lige over for hinanden. Men Adelsmanden blev ved det, som han før havde sagt, og kaldte Juveleren en Bedrager.

Kejseren havde imidlertid udtænkt et andet Middel, hvorved han haabede at skulle bringe Sandheden for

Lyset. Han lod Juveleren gaa bort igen og befalede Adelsmanden at sætte sig ned og skrive følgende Brev til sin Kone:

„Kære Kone! Hvis du vil have, at din Mand skal beholde sin Frihed og sit Liv, saa giv straks Overbringeren af disse Linier den Kasse med Juveler, som den Juvelér, du nok ved, i Gaar overlod mig o. s. v."

Kejseren sendte straks dette Brev til Adelsmandens Frue, og han maatte imidlertid blive i Kejserens Værelse. Hvorledes den elendige Synder var til Mode, kan man nok forestille sig. Da Konen fik Brevet, kendte hun sin Mands Haand og tvivlede altsaa ikke paa, at Sagen havde sin Rigtighed. Hun gav Overbringeren af Brevet Kassen med Juvelerne, og denne bragte dem til Kejseren, som kort efter gav Ejermanden dem tilbage. — Inderlig glad over dette Udfald kastede Juveleren sig ned for den retfærdige Regents Fødder og takkede ham, fordi han saa naadig havde hjulpet ham til at faa sin Ejendom igen. Adelsmanden derimod fik sin vel fortjente Straf.

XLI. Røveri.

193. Alexander den Store og Sørøveren.

1 Kor. 6, 10: Tyve og Røvere skulle ikke arve Guds Rige.

Kong Alexanders Folk fik engang fat paa en Sørøver og bragte ham for deres Herre. Alexander spurgte ham, hvor han turde understaa sig at øve Røveri? Røveren, som tænkte, at han kunde dog ikke vente sig andet end Døden, svarede Kongen med Dristighed: „Efterdi jeg, oh Konge, havde ikkun et Røverskib, saa var det en let Sag for flere at overvinde mig og fremstille mig for dig. Du derimod, fordi du er mægtig, gaar frit igennem og røver ikke alene til Søs, men ogsaa til Lands og bliver endda hædret med Titel af Konge. Naar man derfor nøjere overvejer

Sagen, er du en langt større Røver end jeg; thi Armod og Nød har drevet mig dertil. Dig derimod, som har alle Ting i Overflødighed, har din umættelige Gerrighed og Hovmod drevet til at røve og plyndre hele Lande og Folkeslag. Altsaa er der imellem os to ingen anden Forskel, end at jeg er en fattig og ringe, men du en rig og mægtig Røver; derfor bliver jeg for min Fattigdoms Skyld udskældt for en Sørøver og dømt til Galgen, du derimod for din store Magts Skyld gaar fri, og alle Folk maa frygte dig og ære dig oven i Købet med kongelig Titel, og der er ingen, som kan straffe dit Røveri." — Alexander faldt i største Forundring over denne Mands uforfærdede Tale, og endskønt han vel havde haft i Sinde at straffe ham med Døden, tog han ham dog for hans Dumdristigheds Skyld til Naade og skænkede ham Livet.

194. Kvækeren og Røveren.

Matth. 10, 16: Se, jeg sender eder som Faar midt iblandt Ulve; værer derfor snilde som Slanger og enfoldige som Duer.

Kvækerne er Navnet paa en Religionssekt, som er meget udbredt i England og Nordamerika. Deres største Vildfarelse bestaar deri, at de forkaste Sakramenterne, baade Daaben og Nadveren; i øvrigt ere de som oftest flittige og vindskibelige Folk og føre et stille, fredeligt Liv. Der er adskillige Ting, som de efter deres Lære ej tør gøre, skønt de ej ere forbudne i Guds Ord. De tør saaledes ikke deltage i Krig, ikke aflægge Ed, ikke tage Hatten af for nogen; men ride tør de, naar de ellers have en Hest. Da en saadan Kvæker en Aften vilde ride hjem paa sin meget smukke og stadselige Hest, lurede en Røver med et kulsort Ansigt paa ham ved Vejen, ligeledes ridende paa en Hest, men som var saa mager, at man næsten kunde tælle alle Ben paa den. „Du Guds Barn," sagde Røveren, „jeg vilde gerne skaffe mit stakkels Dyr, som er saa gammelt, et godt Foder, som din Hest ser ud til at faa. Vil du, som jeg, saa bytte vi; thi du har

ingen ladte Pistoler hos dig som jeg." Kvækeren tænkte ved sig selv: „Hvad er herved at gøre? Gaar alting galt, saa har jeg dog hjemme en anden Hest, men intet andet Liv." — Saa byttede de da med hinanden, og Røveren red hjem paa Kvækerens Hest, men Kvækeren traf Røverens usle Hest i Tøjlen. Men da han var kommen til Byen, hvor de første Huse begyndte, lagde han Tømmen løs om Halsen paa Hesten og sagde: „Gaa foran, min Ven, du vil bedre vide at finde din Herres Stald, end jeg." Og saa lod han Hesten gaa foran og fulgte den, indtil den omsider blev staaende uden for en Stalddør. Da den nu ikke vilde gaa videre, gik han ind i Huset, hvor Røveren allerede stod og viskede Kønrøgen af Ansigtet med en ulden Strømpe. „Er I kommen vel hjem?" sagde Kvækeren. „Vil I, som jeg, saa hæve vi vort Bytte igen; det er dog ikke stadfæstet af Retten." — Da Gavtyven nu saa, at han var røbet, maatte han, enten han vilde eller ikke, give Kvækeren hans gode Hest tilbage. „Vær saa god," sagde Kvækeren, „og giv mig endnu to Rigsdaler i Leje af min Hest; jeg og eders Hest have spadseret med hinanden til Fods." Og enten Røveren vilde eller ikke, maatte han oven i Købet betale Kvækeren to Rigsdaler i Leje af Hesten. — „Ikke sandt," sagde Kvækeren idet han red bort, „Dyret løber en let Trav!"

195. Husaren i Neisse.

Sal. Ordsp. 29, 27: En uretfærdig Mand er en Vederstyggelighed for de retfærdige, og den, som vandrer paa den rette Vej, er en Vederstyggelighed for den ugudelige.

I Aaret 1792, da Preusserne førte Krig med Frankrig og rykkede igennem Provinsen Champagne, trængte en Husar ind i en fredelig Mands Hus, tog alle hans rede Penge og meget, som havde Penges Værd, til sidst endog de smukke nye Sengklæder, og mishandlede baade Manden og Konen. En otte Aars Dreng bad ham om at lade Forældrene i det mindste

beholde Sengklæderne; men Husaren stødte ham ubarmhjertig fra sig. Datteren løber efter ham, tager fat i hans Uniform og beder om Skaansel; men det grusomme Menneske kaster hende i en Brønd og iler bort med sit Bytte. — Aar og Dag efter faar han sin Afsked og sætter sig ned i Staden Neisse i Schlesien. Men i Aaret 1806 rykkede Franskmændene ind i Neisse, og en ung brav Sergent bliver om Aftenen indkvarteret hos en skikkelig Kone, som behandler ham godt. Den næste Morgen kommer han ikke til Frokosten. Konen tænker: han sover vel endnu, og sætter hans Kaffe paa Kakkelovnen. Men da han endnu bestandig blev borte, gik hun endelig op, hvor han laa, og lukkede Døren sagte op for at se, om han fejlede noget. — Da sad den unge Mand oprejst i Sengen med foldede Hænder og sukkede, som om der var mødt ham en stor Ulykke, siden han ikke lagde Mærke til, at nogen kom ind i Stuen. Men Konen listede sig hen til ham og spurgte: „Hvorfor er I saa bedrøvet?“ Da kastede den fremmede et taarefyldt Blik paa hende og sagde, at Overtrækkene til de Sengklæder, han den Nat havde sovet i, havde for 14 Aar siden tilhørt hans Forældre i Champagne, som havde mistet alt ved Plyndringen og vare blevne fattige Folk; derfor var hans Hjerte saa bevæget. Thi han var en Søn af den Mand, som blev plyndret i Champagne, og han kendte endnu godt Overtrækket, og Navnet med de røde Bogstaver, som hans Moder havde syet, stod endnu deri. Da blev den gode Kone forskrækket og sagde, at hun havde købt disse Sengklæder af en Husar, som endnu levede der i Neisse. Da stod Franskmanden op og gik hen til Husaren, hvem han straks kendte igen.

„Husker I endnu,“ sagde han til denne, „hvorledes I for 14 Aar siden berøvede en ærlig Mand i Champagne alt, hvad han ejede, og havde ingen Barmhjertighed, da en lille Dreng paa otte Aar bad eder om Skaansel; og husker I min Søster?“ I Begyndelsen vilde den gamle Synder undskylde sig med, at i Krigen gaar det ikke saa nøje til, og hvad den ene

lader ligge, det tager den anden; men da han mærkede, at Sergenten netop var den, hvis Forældre han havde plyndret og mishandlet, og han tillige blev mindet om Søsteren, vaagnede den onde Samvittighed, og i den største Skræk og Angest faldt han ned for Franskmandens Fødder og kunde ikke faa mere frem end Ordet: „Pardon!" men tænkte derhos: det hjælper vel ikke meget. Sergenten havde imidlertid Medlidenhed med Uslingen og vilde ikke hævne sig paa ham. „At du har mishandlet mig," sagde han, „tilgiver jeg dig. At du har mishandlet mine Forældre og gjort dem til fattige Folk, det ville mine Forældre tilgive dig. At du har kastet min Søster i Brønden, hvor hun døde, det tilgive Gud dig!" Med disse Ord gik han bort, uden at gøre Husaren den mindste Fortræd. Men Preusseren havde fra den Tid ikke en rolig Time mere og skal være død et Fjerdingaar efter. — Denne Fortælling minder om den Sætning: Man skal ikke handle anderledes i et fremmed Land, end man kan forsvare det i sit eget.

XLII. Ærlighed og Troskab.

196. Den gamle Kone og Hollænderen.

Tob. 4, 30: Vi ere vel fattige, men vi have meget, om vi frygte Gud og vige fra al Synd og gøre det, som er behageligt for ham.

I den lille russiske Stad Oranienbaum ved den finske Bugt, ikke langt fra Staden Petersborg, levede for flere Aar siden en gammel Kone, der var født i Holsten. Et lille Hus var hendes eneste Ejendom, og hun ernærede sig ved at beværte de Søfolk, som paa Grund af Modvind maatte ligge stille i Nærheden. Engang da nogle hollandske Skippere saaledes havde spist til Aften hos hende, fandt hun den næste Morgen, ved at feje Stuen, en forseglet Pung under Bordet.

Hun formodede, at en af de fremmede maatte have glemt Pungen, og sendte derfor straks Bud efter dem; men de vare allerede gaaede til Søs igen om Natten.

Hun gemte nu Pungen omhyggelig i sit Skab. I syv Aar laa Pungen der urørt. Vel fristede en følelig Mangel hende et Par Gange til at aabne den, men hendes Ærlighed sejrede over Fristelsen. Efter de syv Aars Forløb beværtede hun atter engang fire Skippere, hvoraf de tre vare Englændere og den fjerde en Hollænder. Under Samtalen spurgte en af hine Hollænderen, om han havde været i Oranienbaum før. „Jo desværre," sagde han, „jeg kender dette Hul kun alt for godt; det har kostet mig 700 Rubler (omtrent 1600 Kroner)." — „Hvorledes det?" — „I Drukkenskab har jeg engang i et Værtshus her glemt en Pung med denne Sum." — Ved disse Ord blev den gamle Kone opmærksom; dog var hun klog nok til at gaa forsigtig til Værks og spurgte derfor, hvorledes Pungen saa ud. „Det var en brun Læderpung," svarede Sømanden, „og den var forseglet; jeg bærer endnu det samme Signet, som var aftrykt i Seglet." „Nu," sagde Konen, „Pungen kunde maaske findes igen." — „Jo vist, findes! Da maatte jeg ikke være saa gammel, som jeg er, om jeg vilde haabe det. Nej, saa ærlig er Verden ikke mere. Tænk engang, det er syv Aar siden! Den kedsommelige Sag har sat mig i ondt Lune. Lad os faa en Bolle Punsch endnu, Mo'er!" — Men medens nu Skipperen søgte at bortfjerne Erindringen om denne ubehagelige Tildragelse ved Nydelsen af den berusende Drik, listede Værtinden sig sagte bort og kom tilbage med Pungen. „Ser De nu," sagde hun, „at Ærlighed er ikke saa sjælden, som De tror," og satte til alles Forbavselse den savnede Pung paa Bordet.

197. Den ærlige Markedskræmmer.

Salm. 101, 6: Mine Øjne se efter de trofaste i Landet, for at de skulle bo hos mig; hvo, som vandrer paa Retskaffenhedens Vej, han skal være min Tjener.

En Kniplingshandler, ved Navn Jakob Hauser, rejste engang til et Marked i Kassel. Paa Vejen faldt det ham tungt paa Sinde: „Du har hidtil forlangt en højere Pris for dine Varer end den, hvorfor du kunde sælge dem og virkelig solgte dem, naar der var Folk, som forstod at prutte. Var det ogsaa ret gjort af dig? En Kristen skal ikke lyve og bedrage, men det var jo i Grunden begge Dele. Velan, min Gud, for dit hellige Ansigt lover jeg, det skal ikke mere ske; giv du mig Kraft til at blive mit Forsæt tro!"

Han kommer til Kassel. Herberget er dyrt, Maden ligeledes; men han gjorde ogsaa Regning paa at finde god Afsætning i denne Stad. Allerede den første Dag kom der ogsaa mange Folk hen til hans Bod; de besaa Varerne og spurgte om Prisen, og de vilde alle sammen prutte. Men da han erklærede, at det virkelig var den nøjeste Pris og at der ikke var en Skilling at slaa af, gik de bort, og de kaldte ham et egensindigt Menneske, saa at han ikke solgte en Alen hele Dagen. — Om Aftenen i Værtshuset kunde han ikke spise for Bedrøvelse. „Det er altsaa Lønnen for kristelig Troskab," tænkte han: „Spot og Nød og til sidst sulte ihel! Saaledes er det dog aldrig gaaet dig, da du endnu holdt dig til Verden. Gud vil jo ikke, at nogen af hans Skabninger skal lide Nød. Det er dog maaske en forkert Vej, du er paa, siden det gaar dig saa ilde paa den! Nej, det kan ikke være en forkert Vej, som stemmer overens med Guds Ord og Bud. Vær derfor trøstig! Herren, for hvis Ansigt du gerne vilde vandre, kan og vil hjælpe." — Han sov rolig ind og vaagnede med godt Mod.

Men det gik ikke bedre begge de følgende Dage. Om Aftenen, naar de andre Handelsmænd, som boede i Værtshuset, vare glade, spiste og drak og talte de

indkomne Penge, havde den stakkels Jakob ikke fortjent en Skilling og spiste sit Stykke tørre Brød for sig selv og sukkede. — Endnu havde han dog Haab om at finde en Køber, som ikke plejede at prutte, nemlig Landgrevinden. Hun var endnu ikke kommen til Markedet. Endelig kom hun paa den fjerde Dag og opsøgte først Jakobs Bod. Hans Hjerte bankede af Glæde, da Landgrevinden udsøgte sig en Mængde Kniplinger og lagde dem til Side. Hun spurgte, hvad de skulde koste, og vilde afprutte noget. Jakob erklærede bedrøvet, at han kunde ikke slaa en Skilling af. Landgrevinden, som ikke var vant til denne Maade at handle paa, gik stiltiende derfra, uden at købe det mindste. Jakob hengav sig ganske i den himmelske Faders Vilje, og hans Hjerte blev roligt og glad, thi han vidste, at Gud vilde sørge for ham og være nær med sin Hjælp, naar Nøden var størst.

Landgrevinden havde imidlertid ogsaa set sig om hos de andre Kniplingskræmmere. De Varer, hun der fandt, vare i Almindelighed meget ringere, og Prisen paa dem højere end hos Jakob. Hun besluttede derfor at vende tilbage til den første Bod. Her købte hun endnu mere, end hun først havde betænkt, og roste den ærlige Mands Opførsel, fordi han ikke forlangte mere, end han vilde have. Alle Damerne ved Hoffet og de fornemme i Staden vilde nu ogsaa købe hos Jakob. Om Aftenen havde han ikke saa meget som et Kvarter Kniplinger tilbage. „Kunde jeg," fortæller han, „de første tre Aftener af Markedstiden ikke spise for Kummer og Sorg, saa kunde jeg nu ikke for Glæde. Min Sjæl var fuld af Lov og Tak til Gud."

198. Den tro Hyrdedreng.

Luk. 16, 10: Hvo, som er tro i det mindste, er og tro i meget.

Frands Fleury blev efter sine Forældres Død optagen i en skikkelig Landmands Hus, hvor han tilbragte syv Aar som Hyrdedreng. En Aften, da han var i

Færd med at drive Faarene hjem, saa han en rejsende ride forbi og bemærkede i det samme, at noget glimrende faldt fra ham. Han løb hen til Stedet og fandt et Guldur. En gammel Hyrde, som saa det, vilde tvinge ham til at afstaa det. Men Fleury rev sig løs og løb efter den fremmede. Han løb, alt hvad han kunde, hele Natten og kom ved Dagens Frembrud ud paa Landevejen, som efter nogen Tids Forløb førte ham ind i en Stad. Her saa han en opsadlet Hest staa foran et Gæstgiversted; og da han formodede, at Uret tilhørte Hestens Ejer, gik han ind i Huset, hvor han, efter at have spurgt sig for, fandt en Mand, som var noget til Aars. Det var Hr. Perdin, en rig Købmand fra Dynkirken. „Gode Herre," sagde Fleury, „De har uden Tvivl tabt dette Ur i Gaar; jeg fandt det og løb efter Dem hertil." Den fremmede lod, som han ikke vidste af noget, og sagde til Drengen, han maatte vist tage fejl. „Saa maa jeg nu til at opsøge den rette Mand," svarede han og vilde skynde sig bort igen. Denne sjældne Redelighed forbavsede den fremmede. „Hvem er du, min Søn?" spurgte han Drengen med Venlighed og klappede ham paa Kinden. „Jeg er en Hyrdedreng." — „Hvem er din Fader?" — „Han er nu hist oppe hos Englene, og min Moder ogsaa." — „Har du Slægtninge?" — „Aah ja, Herre!" Her vilde Fleury, efter at have leveret Uret fra sig, smutte ud igennem Døren, skønt han baade var sulten og forfrossen; men den fremmede holdt ham tilbage. „Lad mig endelig gaa," sagde han bekymret, „jeg har i min store Skynding glemt de stakkels Faar, de ere sultne, jeg har endnu aldrig ladet dem hungre." — „Du er maaske selv mere sulten, min gode Dreng," sagde Købmanden, som derpaa vilde give ham noget Smørrebrød, der stod paa Bordet. Men dette Øjeblik benyttede Fleury og løb bort, uden at modtage nogen Belønning, og det gik i en saadan Fart, at den fremmede, som fulgte efter ham et Stykke, snart tabte ham af Syne. Henimod Middag var Fleury igen ved sin Faarefold, hvilken han til sin Forskrækkelse fandt tom. Han ilede

fuld af Angest hen til sin Husbonde og sagde til ham: „Straf mig, jeg har været utro. Men det er ikke min Skyld; vor Skolemester maa bære Ansvaret derfor; han har saa tit sagt os Børn i Skolen, at vi maatte ikke beholde noget, som vi havde fundet. Jeg kan jo ikke gøre for, at den fremmede Herre red saa hurtig." — „Det kan du heller ikke, min gode Dreng!" Med disse Ord traadte Perdin, som var reden efter ham, ind i Stuen; og da han saa, at Drengens Plejefader havde en Kæp i Haanden, gik han hen til ham og sagde venlig: „Slaa mig i Stedet for Drengen, thi jeg har forført ham." Han fortalte Bonden, hvorledes det hele var gaaet til, og blev ved med sine Bønner og Forestillinger, indtil han overlod ham Drengen. Efter at Købmanden havde ladet denne udhvile sig lidt efter den store Anstrengelse, tog han ham med sig paa Hesten og førte ham hjem til sit Hus. Den ærlige Fleury blev her betragtet som hørende til Familien og blev efter flere underlige Førelser af Herren en anset Købmand og de fattiges Velgører og Ven.

199. Officeren og den fattige.

2 Kor. 9, 6: Hvo, som karrig saar, skal og karrig høste, og hvo, som saar i Velsignelse, skal og høste i Velsignelse.

En fornem Officer var engang traadt ind i en Kirke i Lyon, for at holde sin Andagt og love og takke Gud, som nylig havde helbredet hans elskede Hustru for en svær Sygdom. Ved Siden af ham knælede en fattig, som, da han havde endt sin Bøn, bad Officeren om en Almisse. Denne greb straks i Lommen og gav ham det første, der faldt ham i Haanden, uden at agte paa, hvad det var. Det var nogle Guldmønter, som den fattige ikke kendte, men med Forundring viste en Mand, da han gik ud af Kirken. Denne erklærede, at det var Louisd'orer, og bød ham to Daler for Stykket. „Nej," sagde den fattige, „dersom disse Mønter ere saa meget værd, da maa jeg give dem tilbage til den Herre, som leverede mig dem; han har vist grebet fejl; en

fattig maa heller ikke tage saa meget." — „Du er en Nar," sagde Manden, „hvis du ikke beholder, hvad du har faaet; det er ikke hver Dag, at der saaledes regner Penge ned over dig. Siden du er en fattig Karl, saa vil jeg give dig tre Daler for Stykket." — Den fattige svarede: „Om jeg end kunde faa fire Gange saa meget, saa maa den fremmede først vide, hvad han har givet mig. Vel er jeg en fattig Mand, men bedrage nogen vil jeg ikke." Da Offficeren i det samme traadte ud af Kirken, rakte den fattige straks sin Haand ud, for at levere ham Guldmønterne tilbage; Officeren, uden at lægge Mærke dertil, søgte i sin Lomme efter nogle Sølvpenge, for at give ham en Almisse. „Nej, min Herre," sagde den fattige, „vil De ikke behage at se, hvad De har givet mig i Kirken? Det er for meget; thi en Mand, som gik herfra i dette Øjeblik, vilde først give mig to, derefter tre Daler for Stykket. Vær derfor saa god at modtage Deres Penge igen, jeg vil ingen bedrage!" — Officeren blev forbavset, da han opdagede i den fattiges Haand fire Guldstykker og deriblandt en Skuemønt, som han først for nogle Dage siden havde indvekslet for fem Dukater. „Jeg har rigtignok ikke villet give dig disse Guldstykker, men Sølvpenge," svarede han; „men da du er saa ærlig, maa du gerne beholde dem. Imidlertid for at du ikke skal blive bedraget, saa følg med mig hjem, jeg vil give dig Sølvpenge i Stedet." — Den fattige leverede Pengene fra sig og fulgte ham til hans Bopæl. Men hvor forundret blev han ikke, da Officeren udbetalte ham seksten Rigsdaler! Han kyssede sin Velgørers Haand, tog blot en Daler, takkede og vilde gaa. „Du skal tage dem alle seksten," sagde Officeren. „Det kan jeg ikke," sagde den fattige rørt, „saa mange behøver jeg ikke. Uddel dem hellere til andre trængende, og De vil have Velsignelse deraf." Derved blev han staaende; og Officeren maatte ordentlig nøde ham til at modtage endnu to Daler. Men da han ved sin Tjener havde skaffet sig nærmere Underretning om denne fattiges Bolig, betalte han siden hvert Aar hans Husleje og

sendte ham oven i Købet aarlig nogle Skæpper Rug til Føde. Endelig sørgede han ogsaa for hans Datters Undervisning og lod ham spise en Gang om Maaneden hos sig, ved hvilken Lejlighed han som oftest gav ham nogle Penge med hjem.

200. Adolf Hornberg.

Sal. Ordsp. 15, 16: Bedre er lidet i Herrens Frygt, end stort Liggendefæ med Uro.

I en lille Stad i det sydlige Tyskland boede en flittig og gudfrygtig Haandværksmand, ved Navn Adolf Hornberg, som med sin fromme Hustru levede lykkelig og tilfreds, skønt han kun havde af Haanden og i Munden, som man siger. En Søndag Eftermiddag gik Adolf alene ud i Skoven. Hensunken i fromme Tanker satte han sig ned ved en klar Kilde. En Larm vakte paa een Gang hans Opmærksomhed. Han saa lige over for sig, nær ved en stor Sten, en Jagthund, som skrabede i Jorden. Han gik nærmere, og i det samme løb Hunden bort. I den Fordybning, som Hunden havde gjort, saa han noget glimrende. Han begyndte derfor at skrabe og opdagede en stor Sølvkande. Han tog Laaget af og fandt den fyldt med Guldmønter. Adolf glædede sig og takkede Gud, fordi han havde gjort ham saa lykkelig. „Men hvorledes skal jeg faa Kanden hjem, uden at nogen ser mig?“ tænkte han. Han besluttede derfor at skjule Kanden i et hult Træ og at hente den, naar Natten brød frem. Med hurtige Skridt ilede han nu hjem; men pludselig stod han stille. Det Spørgsmaal paatrængte sig ham: „Høre disse Penge da ogsaa mig til? Kan jeg beholde dem med en god Samvittighed? Mon den, som her har nedgravet denne Skat, ingen Børn har?“ — „Men,“ sagde han, idet han trøstede sig, „hvor skal man finde disse?“ — „Det angaar ikke dig,“ svarede hans Samvittighed, „det maa du lade Øvrigheden om; nok er det, Pengene høre ikke dig til.“ Da han kom hjem, fortalte han sin Kone, hvad han havde fundet; hun

jublede af Glæde. Men da han meddelte hende sine Betænkeligheder, blev hun nedslaaet; dog tilstod hun, at han havde Ret. Efter at de saaledes en Tid havde tænkt frem og tilbage og overvejet Sagen fra alle Sider, sagde de dog til sidst begge med Bestemthed: „Nej, Pengene høre ikke os til; vi ville herefter, som før, ernære os paa en ærlig Maade og være flittige, det vil bringe os mere Velsignelse end disse Penge.“ — „I Guds Navn,“ sagde Manden, „jeg vil nu hente Kanden og derpaa gaa hen til Præsten og spørge ham til Raads, hvor han mener, jeg helst skal aflevere Skatten.“ Dette gjorde han ogsaa. Præsten saa forundret paa ham og sagde: „Fromme, ærlige Mand! I handler ret. Guds Velsignelse vil ikke mangle eder. Der findes nok nogen, som med Rette kan gøre Krav paa Pengene; hvis ikke, saa tilhøre de Fyrsten. Men for at I selv kan komme til ham, saa vil jeg medgive eder et Brev til Hofpræsten.“

Den følgende Morgen gik Adolf med sin Skat til Hovedstaden, som laa seks Mil derfra. Da han blev fremstillet for Fyrsten, fortalte han denne Sag ganske ligefrem og trak derpaa Kanden frem. Nu kom Hoffolkene sammen og betragtede Pengene. De hidrørte fra Trediveaarskrigen og beløb sig til 8000 Gylden. Alle roste Adolfs Redelighed; men Fyrsten forærede ham tyve Dukater og forsikrede, at han aldrig skulde glemme ham. — Glad og fornøjet kom Adolf hjem, viste sin Kone de tyve Dukater og sagde: „Se, disse Penge tilhøre os med Rette; de ville bringe os mere Velsignelse i vor Husholdning end de andre Penge, som vare os uvedkommende.“

Fyrsten lod Kanden rense og polere. Ved denne Lejlighed fandt man endnu paa Bunden af samme et Pergament, hvorpaa der var skrevet: „Anno 1628, den 28de Juni om Natten, har Hans von Hornberg paa Rosendorn i Krigens Tid skjult disse Penge her. Hvo, som finder dem, ville give dem tilbage til mig eller mine Arvinger; hvo, som ikke gør det, vil ingen Velsignelse have deraf.“ Fyrsten, som for Tiden havde

det store Hornbergske Riddergods i Besiddelse, befalede at undersøge Brevskaberne i Arkivet. Fyrstens Tipoldefader havde nemlig inddraget Godset under Kronen, fordi man ansaa den Hornbergske Familie for at være uddød. Ved en Pakke Breve, som til Dels var fordærvet af Fugtighed og Ælde, blev det oplyst, at den ovennævnte Hans von Hornberg var bleven dræbt i Trediveaarskrigen, at de kejserlige havde ødelagt Slottet, at Enken tillige med Børnene havde begivet sig til Danmark. Fremdeles blev der fundet en Kvittering, som viste, at Stedets Amtmand aarlig havde sendt Enken og hendes Børn to Hundrede Gylden til Danmark, indtil Aaret 1640, da han ikke kunde gøre det mere, fordi Godset da indbragte saa godt som intet. Der laa ogsaa i denne Pakke et Brev fra Hornbergs Enke til Amtmanden, hvori hun klager over, at hendes ældste Søn, Hans Diderik, har giftet sig med en Bondepige, og at hendes Families Velstand er aldeles gaaet til Grunde. Videre Oplysninger fandt man ikke. — Da Fyrsten havde gennemset alt dette, befalede han, at der skulde skrives til Danmark, for at forhøre, om ingen af Familien endnu levede. Man fik den Efterretning, at Hans Diderik som en simpel Bonde var død i Aaret 1692. Hans Søn Frederik Hornberg havde giftet sig ind i en Gaard og var død 1740; hans ældste Søn igen havde været Ejer af den samme Gaard. Men han og hans Kone havde stedse været sygelige; derfor var det gaaet tilbage for dem, og de vare døde i en temmelig ung Alder. Deres eneste Søn havde begivet sig til Tyskland til Fyrstendømmet Baireuth og levede der som Bonde.

Fyrsten forundrede sig; thi Fyrstendømmet Baireuth var netop hans eget Land. Nu lod han bekendtgøre i alle Kirker, at enhver, som førte Navnet Hornberg og nedstammede fra Danmark, skulde til en bestemt Tid møde paa Stadens Raadhus. Adolf var som sædvanlig i Kirke; han hørte Bekendtgørelsen og undrede sig højlig, thi han hed ogsaa Hornberg og nedstammede virkelig fra Danmark. „Hvad mon det skal betyde?" tænkte

han og vandrede atter til Hovedstaden. Han traadte ind i Kancelliet, nævnede sit Navn og sin Byrd og spurgte, hvad de høje Herrer havde at befale. Præsidenten saa længe paa ham, uden at sige noget; endelig udbrød han: „Er det ikke Dem, som har fundet Skatten?" — „Jo, meget rigtigt," svarede Adolf. — „Kom saa op med mig paa Slottet til Fyrsten, naar Klokken er elleve." Adolf indfandt sig til den bestemte Tid. „Det er jo den Mand, som har fundet Pengene," sagde Fyrsten med Venlighed; „hvad vil I, min Ven?" — Adolf: „Jeg har hørt i Kirken, at hvo der hedder Hornberg og nedstammer fra Danmark, skal melde sig her i Staden. Det er Tilfældet med mig, derfor er jeg kommen, og Præsidenten har befalet mig at møde paa Slottet." — „Ved I ikke noget om eders Familie?" spurgte Fyrsten. — „Jeg har rigtignok hørt," svarede Adolf, „at min Fader og jeg skulde nedstamme fra en adelig Familie i Danmark, og at min Tipoldefaders Fader har heddet Hans von Hornberg, som var den sidste adelige af dette Navn. Men hvor de have boet, ved jeg ikke." Han nævnede nu sine Forfædres Navne lige til Hans von Hornberg. Fyrsten spurgte om hans Døbeseddel; Adolf overrakte ham den. Da Fyrsten havde læst den, vendte han sine Øjne mod Himmelen, greb den redelige Haandværkers Haand og sagde: „Guds Veje ere underlige. Adolf Hornberg! den Skat, som I har fundet og saa ærlig overrakt mig, tilhører eder. Godset Rosendorn, som jeg hidtil har haft i Besiddelse, tilhører eder med rette. Det har i den første Tid kun indbragt 600 Gylden, nu derimod indbringer det 1500 Gylden. Jeg bliver eder i det mindste 60,000 Gylden skyldig, som jeg og mine Fædre have oppebaaret paa Godset; dem maa jeg udbetale eder." — Adolf blev meget underlig til Mode og gav sig til at græde; men han vilde intet modtage. „Gud bevare mig fra at beholde eders Arv," sagde Fyrsten. Han befalede nu, at man skulde give ham Sølvkanden tilbage, afstod Godset til ham og lod hans Adelskab forny hos Kejseren. Adolf modtog alt med Taknemmelighed imod

Gud, men om Tilbagebetalingen af de 60,000 Gylden vilde han intet høre. Da Fyrsten ikke kunde bevæge ham til at modtage samme, saa takkede han ham derfor som for en Gave. Adolf havde nu besteget Lykkens Tinde, hvorfra hans Forfædre vare nedstyrtede. Men han bevarede det fromme og ydmyge Sind, som hidtil havde udmærket ham, blev de fattiges Velgører og viste med sin Kone, at denne uventede Lykke ikke blev til Skade for deres Sjæle. Han gav Gud Æren for alt, og lige til den sidste Stund var hans Hjerte gennemtrængt af dyb og inderlig Taknemmelighed.

201. Drengen med Parykæsken.

Filipp. 4, 8: Hvad som helst der er sandt, hvad der er ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er rent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt Lov, enhver Dyd og enhver Hæder: derpaa giver Agt.

I Stege paa Møen levede fordum en retskaffen gammel Provst. Han kørte engang til Landemodet, som holdtes i Roskilde kort efter St. Hansdag. I Stege var dengang en Fattigskole, hvor Drengene, som sang i Koret om Søndagen, og som fik Middagsmad af Folk i Staden, bleve tarvelig underviste. En af disse stod netop i Provstens Køkken og ventede paa sin Middagsmad, da Fruen kom derud og beklagede sig over, at hendes Mand, som var kørt bort for en halv Time siden, havde glemt sin Parykæske. „Oh, maa jeg løbe med Æsken!" sagde straks den flinke Dreng. „Ja, kunde du blot naa Vognen," svarede Husmoderen, stoppede hastig hans Lommer til med Proviant og gav ham Æsken. Derpaa løb han af Sted, det bedste han kunde, og standsede ikke, før han kom til Koster Færgegaard; men da havde de allerede sat Provsten over. Dog bevægede han omsider Færgemanden til at sætte ham tillige med Æsken over til Kallehave. Ufortrøden ilede Drengen hen ad den ham betegnede Vej til Allerslev Kro og gav sig næppe Tid til at spise og drikke; men dog naaede han ikke Vognen der. Den var kørt forbi Kroen, og Kromanden mente, at Prov-

sten ikke holdt for at bede før ved Tappernøje Kro. Dertil var endnu en god Mil; men Drengen tabte ikke Modet, og hvor glad blev han ikke, da han kendte Provstens Karl og Heste uden for Krodøren og mødte der Provsten, som var i Begreb med at staa op paa Vognen igen. Med Huen i Haanden og dryppende af Sved hilsede Drengen fra Fruen og rakte Provsten den forglemte Parykæske, som han nu havde løbet over tre Mile med. Provsten blev bevæget ved den gode Drengs Raskhed og Udholdenhed og sagde til ham: „Nu er du nok dygtig træt, Peder! men nu skal du heller ikke løbe mere. Sæt dig op hos Kusken!" Drengen saa forundret paa ham og krøb op. Men da Vognen rullede hen ad Landevejen, vendte han Hovedet om til Provsten og ytrede, hvorledes hans fattige Moder, ja endog Fruen, vilde blive bange for ham, naar han ikke kom igen. Men da Provsten lovede at ville straks skrive hjem til Stege og tillige sagde ham, at han skulde følge med ham paa hele Rejsen, saa bankede hans Hjerte af Glæde. I Roskilde købte Provsten ham en Hat og et Par nye Sko, og Drengen gjorde store Øjne, da han saa den prægtige Domkirke og det højtidelige Tog af de mange Herredsprovster, som med Huen under Armen gik parvis med langsomme Skridt og med Stiftamtmanden og Sællands Biskop i Spidsen fra Kirken og over til den store Sal, hvor Landemodet holdtes, medens Klokkerne ringede, og Stadsmusikanterne blæste i Basuner. Om Aftenen rejste Provsten til København og tog Drengen med sig. Der havde Provsten en Slægtning, en velhavende Vintapper, som ingen Børn havde. Disse Folk hørte med Fornøjelse paa Fortællingen om den lille Dreng, saa de fik ham kær og lode sig af Provsten bevæge til at antage ham i Barns Sted og senere lade ham lære Vinhandelen. Glad rejste Provsten ene hjem og fortalte den fattige Moder Sønnens Lykke. Han lærte nu meget godt, blev efter Konfirmationen sine Plejeforældres tro Medhjælper, saa han ved sin Troskab og gode Opførsel vandt deres Kærlighed i den Grad, at de sendte hans

Moder Understøttelse og ved deres Død efterlode ham alt, hvad de ejede. Han blev en anselig Handelsmand og fortalte ofte med et rørt Hjerte om sin Barndom, da han løb med Parykæsken fra Stege til Tappernøje Kro. Da han heller ingen Børn fik, tog han sin Velgørers, Provstens, Sønnesøn til sig som sit eget Barn og indsatte ham til Arving af hele sin Formue.

202. Den redelige Skolelærer.

Ap. Gj. 20, 33: Jeg har ikke begæret nogens Sølv eller Guld eller Klædebon.

I Syvaarskrigen laa en preussisk Husar i Kvarter hos den fattige Skolelærer Ehnlich. Da Husaren saa, at det var en ærlig Mand, sagde han til ham, idet han forlod hans Hus: „Kære Ven, jeg kan gerne komme i hundrede Kvarterer, før jeg atter finder en saa retskaffen Vært. Her har De hele min Formue, som jeg har købt med mit Blod (han overrakte ham i det samme en Pung med 150 Dukater); vær saa god at bevare den for mig. Overlever jeg Krigen, saa modtager jeg den med Tak tilbage af Deres Haand. Dør jeg derimod, saa har jeg en fattig Broder i Brieg; og De vil da sikkert drage Omsorg for, at han faar dem.“ — Skal jeg ikke give Dem min Forskrivning for denne Sum?“ spurgte Skolelæreren. — „Nej, jeg vil slet intet høre om Forskrivning; en ærlig Mand er den sikreste Forskrivning. Lev vel!“ — og dermed red Husaren bort. Et halvt Aar efter modtog Skolelæreren den Efterretning, at Husaren var bleven skudt i Krigen. Han skrev i den Anledning til Regimentet og fik derefter en skriftlig Bekræftelse paa, at Husaren var død. Netop paa den Tid var der stor Nød i Skolelærerens Hus; hans Børn havde nemlig Kopper, og de vilde gerne have Lægehjælp; men han saa sig ikke i Stand til at opfylde deres Ønske. „Kære Børn,“ sagde han, „jeg har ikke en Skilling mere, som jeg kan anvende til eder.“ — „Kære Mand,“ sagde hans Kone, „du har jo de 150 Dukater, som den preussiske

Husar leverede dig, dem kan du jo bruge nogle af. Der er jo ingen, som ved, at du har dem, da du ikke har udstedt noget Bevis for dem." — „Kom ikke med saadan Tale," sagde han; „jeg er nu bleven saa gammel, uden at have gjort nogen Uret, saa vil jeg heller ikke nu begynde paa sligt." — Konen faldt ham om Halsen og græd. „Kære Mand," sagde hun, „er dit Hjerte da ufølsomt? Vil du ikke forbarme dig over dine Børn?" — „Gud er deres Fader," svarede han; „han kan nok hjælpe dem. Dersom jeg vilde bruge ulovlige Midler, for at redde dem, da vilde jeg fortørne deres kære Fader i Himmelen." Og uden at tale et Ord mere om den Sag rev han sig ud af hendes Arme, skyndte sig ind i sit Værelse, skrev til Husarens Broder og sendte ham de 150 Dukater. Det var godt gjort af Skolelæreren, og Pengene kom ogsaa paa et nødtørftigt Sted. Husarens Broder havde nemlig en Søn, som skulde være Student; og det vilde have set mørkt ud for denne, hvis han ikke havde faaet denne uventede Hjælp. Men Vorherre slog ikke Haanden af sin redelige Tjener. Ehnlichs Børn kom sig efterhaanden igen, og den retskafne Fader gjorde alt muligt for at give dem en god Opdragelse. Han gik selv meget simpelt klædt og førte en højst tarvelig Levemaade, og alt, hvad han kunde faa tilovers af sine Indtægter, anvendte han paa sine Børn. Nu døde den gode Mand og efterlod sig saa godt som intet uden seks uforsørgede Børn. „Du kære Gud," sagde hans Søster, da han var Døden nær, „hvad skal der blive af disse hjælpeløse Skabninger?" Dette hørte den døende, rejste sig op, smilede og sagde: „Lad dette ikke bekymre dig, Søster! Jeg efterlader dem et stort Gode — min Velsignelse;" — og derpaa sov han rolig hen. Og disse Børn bleve ogsaa alle godt forsørgede, navnlig især den ældste Datter. Hun kom efter Faderens Død i Huset hos sin Gudmoder. Da hun aldrig var bleven forkælet, saa behøvede hun kun lidet til sit Udkomme, og dette erhvervede hun paa en ærlig Maade ved at sy og strikke for Folk. Hun var derhos altid sund og

frisk, og hendes Smykke var Renlighed og Kyskhed. Hvo der saa hende, sagde gerne: „Faderens Velsignelse hviler over hende.“ Efter at hun saaledes havde tilbragt tre Aar hos fremmede, blev Professor M. kaldet til den Stad, hvor hun boede. I denne sin ny Stilling tænkte han paa at gifte sig, men ingen af dem, som bleve ham foreslaaede, stod ham rigtig an. Imidlertid havde Ehnlichs Datter ogsaa haft Tilbud om Ægteskab af nogle unge Mænd. Men da det var letsindige Personer, og hun var en from og anstændig Pige, saa kunde hun ikke beslutte sig til at gifte sig med dem. Endelig kastede Professor M. sit Øje paa hende; han boede nemlig ikke langt fra hende og var en Søn af den fattige Mand, til hvem hendes Fader havde sendt de 150 Dukater. Hendes stille, beskedne Væsen samt hendes Flid og Sædelighed behagede ham. Han ønskede derfor i Stilhed at gifte sig med hende. Men da han fik at vide, at hun var en Datter af den brave Skolelærer, som ved sin Ærlighed havde lagt Grunden til hans Lykke, saa var han næsten ude af sig selv af Glæde. „En saa retskaffen Mands Datter,“ tænkte han, „maa uden Tvivl blive den bedste Kone.“ Han anholdt derfor om hendes Haand og levede i mange Aar et lykkeligt Ægteskab med hende.

203. Napoleon og Frugthandlersken i Brienne.

Rom. 13, 8: Bliver ingen noget skyldige, uden dette, at elske hverandre.

Den berømte Kejser Napoleon den Første i Frankrig tilbragte en Del af sin Ungdom som Discipel i Krigsskolen i Brienne. Da han gerne spiste Frugt, fik en Frugthandlerske der i Byen mangen god Skilling af ham. Havde han ingen Penge, saa gav hun Kredit; fik han Penge, saa betalte han. Men da han forlod Skolen, blev han hende endnu nogle Daler skyldig. Og da hun sidste Gang bragte ham en Tallerken fuld af Ferskener og Vindruer, sagde han: „Min gode Kone, nu maa jeg bort og kan ikke betale eder. Men I skal

ikke blive glemt." Men Sælgekonen svarede: „Oh, rejs De kun for den Sags Skyld rolig bort, unge Herre! Gud bevare Dem sund og frisk og gøre Dem til en lykkelig Mand!"

Siden steg Napoleon, som bekendt, til General og blev første Konsul og endelig Kejser; men endnu havde Konen i Brienne ikke faaet sit Tilgodehavende. Dog hun havde hans Ord: „I skal ikke blive glemt;" og det var lige saa godt som rede Penge, ja endnu bedre. Thi da Kejseren engang blev ventet til Brienne, men var allerede ankommen i al Stilhed og tænkte paa sin Ungdoms svundne Dage, blev han pludselig staaende paa Gaden, lagde sin Finger paa Panden, som om han huskede sig om, nævnede straks efter Sælgekonens Navn, spurgte om hendes Bopæl, som var temmelig forfalden, og traadte med en eneste Ledsager ind til hende. — „Kan jeg faa nogen Forfriskning her?" sagde Kejseren. „Ja gerne," svarede Konen, „Melonerne ere modne," og hentede en. Medens de to fremmede Herrer spiste Frugten, spurgte den ene: „Kender I ogsaa Kejseren, som skal være her i Dag?" — „Han er her endnu ikke," svarede Konen, „han kommer først. Hvorfor skulde jeg ikke kende ham? Han har saamænd købt mangen Tallerken fuld af Frugt hos mig, medens han som et ganske ungt Menneske gik i Skole her." — „Har han da ogsaa ordentlig betalt alt, hvad han fik?" — „Ja vist har han det," svarede Konen. Da sagde den fremmede Herre til hende: „Kone, I farer ikke med Sandhed, eller ogsaa maa I have en svag Hukommelse. For det første kender I ikke Kejseren, thi det er mig. For det andet har jeg ikke betalt eder saa ordentlig, som I siger; thi jeg er eder endnu et Par Rigsdaler skyldig;" og i det samme talte hans Ledsager op paa Bordet en Sum paa fire til fem Hundrede Daler. Da Konen nu kendte Kejseren igen og hørte Guldpengene klinge paa Bordet, faldt hun ned for hans Fødder og var næsten ude af sig selv af Glæde, og hendes Børn saa ogsaa paa hinanden og vidste ikke, hvad de skulde sige til alt dette.

Men Kejseren befalede siden, at man skulde rive Huset ned og bygge Konen et nyt samme Sted. „I dette Hus,“ sagde han, „vil jeg bo, saa ofte jeg kommer til Brienne, og det skal bære mit Navn.“ Tillige lovede han Konen at sørge for hendes Børn, og gjorde det ogsaa.

XLIII. Gerrighed.

204. Den rige Bonde.

Mark. 4, 24: Agter paa, hvad I høre; thi med den samme Maade, som I maale med, skal eder igen maales.

I Nærheden af Magdeburg boede en meget rig Bonde; man anslog hans Formue til 50,000 Rigsdaler. Men Vorherre gjorde engang et dybt Greb i hans Kasse. Saa stor hans Formue var, saa stor var ogsaa hans Gerrighed. Alle Bygningerne vare nye og opførte af Sten, men de vare kun forsikrede for 400 Rdlr. Det var just ikke af en levende Tro paa Guds Forsyn, at han havde forsikret dem saa lavt, men snarere af Gerrighed. „Mine Bygninger,“ mente han, „ere massive og stærke, alle Gavlene ere forsynede med Brandmur: hvorledes skulde Ilden kunne faa Magt her?“ Paa en endnu afskyeligere Maade fremtraadte hans Gerrighed ved alle Pengeindsamlinger. Man maatte foranstalte saadanne for hvilke som helst, for dem, der havde lidt Tab ved Ildsvaade eller Oversvømmelse, for Enker og faderløse eller for Kirkebygninger, saa var hans Svar altid dette: „Jeg tager intet, derfor giver jeg heller intet.“ Dette hans Valgsprog var bekendt vidt omkring. Men hvad skete? En Dag kort efter Høsten trak et svært Uvejr op og stod lige over Byen; det lynede og tordnede stærkt, og en Lynstraale slog ned og antændte den gerriges fyldte Lader. Man mærkede straks Lugt af Ild og saa Røg, men ingen Luer. Han lod Sprøjten hente, og der kom endnu en fra den nærmeste By. Han lod Stormklokken

ringe, og der mødte endnu en tredje Sprøjte fra en anden Kant. Men alle tre vare til ingen Nytte. Da man netop havde lavet dem til, brød Ilden ud med saa frygtelig Magt, at om nogle faa Minutter stod hele den smukke Lade i et rent Ildhav. Ilden tog ogsaa fat i Stuehuset, og ingen Brandmur kunde hjælpe. Hele Gaarden lagdes i Aske. Dagen efter begav den brandlidte sig til Stedets Øvrighed med Begæring om, at der maatte gøres en Indsamling for ham i Distriktet. Men hvad svarede Landraaden: „Jeg tager intet, derfor giver jeg heller intet. Her har I eders 400 Rigsdaler, og dermed Punktum.“ — Ikke sandt, kære Læser: „Jeg tager intet og giver intet“ er en usel Leveregel: thi at tage er Troens, at give er Kærlighedens Natur!

205. Den gerrige Købmand.

1 Tim. 6, 10: Pengegerrighed er en Rod til alt ondt. Da nogles Lyst stod til denne, fore de vild fra Troen og have gennemstunget sig selv med mange Smerter.

I Nærheden af Würzburg levede i Slutningen af forrige Aarhundrede en Købmand, som var vidt og bredt bekendt for sin Gerrighed. Han vidste ved alle Haande lave og uværdige Midler at berige sig paa sine Medmenneskers Bekostning. Aager, falsk Maal og Vægt, slette Varer — alt var ham lige godt, naar han blot kunde faa Penge. Nu trængte Franskmændene ind i Landet, og mange vare begærlige efter at vide, hvorledes den gerrige vilde bære sig ad, for at skjule sin Rigdom, som han let kunde miste. Han tænkte frem og tilbage; endelig fandt han paa Raad. Han kom nemlig til at tænke paa, at man engang, da Huset blev gjort i Stand, havde opdaget en hemmelig Kælderhvælving i den yderste Ende. Der var ikke ret mange, som havde faaet dette at vide, og selv disse havde for længe siden glemt det igen, thi Indgangen til denne Kælder var straks bleven tilmuret. Her vilde han nu gemme sine Penge. Han fik under Tavsheds Løfte en Smed til at gøre en Aabning i Hvælvingens Mur og i denne

Aabning at anbringe en hemmelig Dør med en kunstig Laas, der var saaledes indrettet, at naar den sprang i, kunde den ikke lukkes op indenfra. Da dette Arbejde blev færdig, fyldte den gerrige Kælderen med sine bedste Varer og alle sine Penge. Dog var han klog nok til at lade adskillige Ting af ringere Værdi tillige med en Del Fødevarer blive oppe i Huset, men fortalte i øvrigt ingen, ikke engang sin Kone, hvor Skatten var skjult. Saaledes oppebiede han rolig de Franskes Ankomst.

Disse rykkede nu ind i Staden og nærmede sig ogsaa Købmandens Hus. De Varer og Levnedsmidler, som de fandt, bleve straks tagne, og hele Huset derefter gennemsøgt. Mand og Kone, Børn og Tyende græd og hylede. Den første især teede sig ganske forskrækkelig; og dog havde ingen i hele Staden forholdsvis mistet mindre end han. Ja, hvad mere er, da den første Storm havde lagt sig, maatte Fjenden endog tjene til at forøge hans Velstand. Han indlod sig nemlig i en saa betydelig og fordelagtig Tuskhandel med de daglig gennemrejsende Franskmænd, at han ikke alene fik sit Tab rigelig erstattet, men kunde endogsaa opdynge flere Dukater i Kælderen. Hans største Glæde var at betragte sine Skatte og tælle sine Penge, og maatte han i det mindste en Times Tid om Dagen opholde sig i den hemmelige Kælder. Dog besøgte han ogsaa af og til Værtshuset, vistnok ikke for at sætte Penge over Styr, thi dertil var han for gerrig, men for at indhente Handelsefterretninger.

Det begav sig nu en Aften i November Maaned, at han efter Sædvane vandrede hen ad Værtshuset til, med en Lygte i Haanden, da det paa Vejen faldt ham ind, at han havde nogle Dukater liggende, som skulde ned i den hemmelige Kasse. Han vendte derfor straks om, listede sig ubemærket hen til Hvælvingen, aabnede sagte Døren og trak som sædvanlig denne til efter sig, men glemte i sin Henrykkelse denne Gang at gøre Springfjederen fast paa Laasen. Efter at have frydet sig ved at se de blanke Mønter, erfarede han til sin store Forskrækkelse, at han havde lukket sig selv inde.

Han gav sig til at skrige af fuld Hals, men ingen kunde høre ham, og ingen kunde søge ham, hvor han var, thi han havde skjult sin Vej selv for sine nærmeste. Man tænke sig Konens Skræk, da hendes Mand bliver borte. Hun sender Bud i Staden og i hele Omegnen, men forgæves. Endelig lyste hun efter ham i Aviserne, og kort efter traadte en Smed ind i Stuen og forlangte at tale med hende i Enrum. „Jeg har læst Deres Bekendtgørelse," sagde han, „og det er paa en Gang faldet mig ind, at der kunde være hændet en stor Ulykke, hvorfor jeg maa aabenbare Dem en Sag af Vigtighed." Han fortalte hende nu det Arbejde, han i sin Tid havde besørget for hendes Mand; og skønt han højt og helligt havde lovet ikke at tale derom til nogen, kunde han dog under nærværende Omstændigheder ikke længere tie dermed. Han viste hende derpaa Stedet, hvor Skatten forvaredes. Man brak Døren op med Jernstænger, og den stakkels Kone maatte træde tilbage af Forfærdelse, thi man fandt — hendes Mand, denne elendige Slave af sine jordiske Begærligheder, liggende indenfor. Han var saaledes død af Hunger midt imellem sine Penge, og Legemet bar endnu Spor af de skrækkelige Kvaler, han maa have lidt. Man kunde tydelig se, at han havde bidt sig i Hænderne af Hunger og Fortvivlelse, og hele Ansigtet var ganske blodigt deraf.

206. De kostbare Ædelstene.

Sir. 31, 5: Hvo som elsker Guld, skal ikke kaldes retfærdig.

En rig Pige i Alexandrien blev i den Grad beherskei af Gerrighed, at hun aldrig kunde bekvemme sig til at give noget bort til de fattige. En Præst sammesteds, ved Navn Makarius, vidste dette og var meget bedrøvet over hendes Sjæls Tilstand. En Dag besøgte han hende og sagde: „Jeg har Lejlighed til at købe nogle Smaragder og Hyacinther (kostbare Stene) for Spotpris, nemlig 500 Gylden. Vil De købe dem, saa vil jeg nævne Dem Ejeren, og det kan jeg for-

sikre Dem, at blot en af disse Ædelstene er de 500 Gylden værd." — Over dette Tilbud blev den rige Jomfru saa glad, at hun faldt ned for Præsten og bad ham indstændig, han maatte endelig ikke lade andre end hende nyde denne uventede Lykke, hvorved hun vilde blive i Stand til at udstyre sin Søsterdatter, som hun længe havde ønsket. „Jeg opfylder gerne Deres Ønske," svarede Makarius; „men vil De først se Ædelstenene, saa følg med mig hjem!" — „Jeg kender Deres Retskaffenhed godt nok," sagde hun, „her er de 500 Gylden, De er nok saa god at købe dem til mig." — Makarius tog Pengene og anvendte dem til en Fattiganstalt, som stod under hans Bestyrelse. Imidlertid gik en Dag hen efter den anden. Med utaalmodig Længsel ventede Jomfruen paa Ædelstenene, som bestandig bleve borte. Hun havde gerne mindet Makarius derom, men det undsaa hun sig ved, da hun var bange for, at hun derved skulde saare den agtværdige Mand. Endelig blev Tiden hende dog for lang, og da hun en Dag saa Makarius i Kirken, sagde hun til ham: „Hvorledes gaar det med Ædelstenene, ærværdige Fader?" — „Endnu samme Dag, som De gav mig Pengene," svarede han, „har jeg købt dem, og jeg ventede Dag for Dag, at De vilde komme til mig for at se dem. Dersom De vil, saa kan De straks efter Gudstjenesten gaa med mig hjem til mit Hus, hvor jeg har dem i Forvaring. Imidlertid kan jeg forsikre Dem, at hvis De ikke synes om dem, kan De endnu gøre, hvad De vil." — Med Glæde ledsagede hun ham til hans Hus. Først førte han hende ovenpaa til en Sal, hvor han plejede en Del syge og Krøblinger; og idet han aabnede Døren, sagde han: „Se, der er Hyacinterne; nedenunder finder De Smaragderne. Jeg tror næppe, at De nogensteds vil træffe dem bedre. Dog, som sagt, hvis De ikke synes om dem, skal De have Deres 500 Gylden tilbage." — Da blev den rige Jomfru dybt beskæmmet og sagde: „Oh, hvor smerter det mig, at jeg paa en saadan Maade først maa drives til det, som jeg af Kærlighed

til Gud selv skulde have gjort for længe siden! Modtag min inderlige Tak for Deres Kærlighed, som bragte mig til at opfylde min Pligt. Fra i Dag af fatter jeg det alvorlige Forsæt, som Gud vil give mig Naade til at udføre, ikke mere at hænge mit Hjerte ved jordiske Goder og at anvende disse bedre end hidtil."

207. Den gerriges Gave.

Salm. 28, 7: Herren er min Styrke og mit Skjold; mit Hjerte har forladt sig paa ham, og jeg er bleven hjulpen.

Den fromme Thomas Hobham levede med sin Familie i yderst trange Kaar. En Aften kom han hjem, uden at have faaet Penge for sit Arbejde. Børnene græd af Sult, og Moderen med dem. Endelig sov de ind af Udmattelse. Hobham gik derpaa i det klare Maaneskin hen til et ensomt Sted, for at holde Andagt. En Times Tid derefter gik han atter hjem. Da opdagede han til sin Forundring et Brød og et Stykke Kød, uden at vide, hvor det var kommet fra. Nu vækkede han sin Kone og Børnene, og de stillede deres Hunger. Dagen efter spurgte han en Dreng, som undertiden besøgte ham, om hans Forældre ikke havde sendt ham noget den foregaaende Nat, og fortalte ham denne forunderlige Tildragelse. Denne meddelte den igen til sine Forældre, som ogsaa vare hel forbavsede, thi de havde ingenting sendt.

Drengen forlod Egnen, blev senere Præst og kom efter tolv Aars Forløb tilbage. En Aften, da han var i Selskab, kom Talen paa en Mand, der havde været bekendt for sin umaadelige Gerrighed, idet han nemlig spurgte, hvad der var blevet af hans Formue, efterdi han i levende Live aldrig havde gjort noget godt. „En Velgerning har han dog bevist," sagde en aldrende Kvinde, som havde været Husholderske hos ham. „Engang kaldte han midt om Natten paa sin Karl og befalede ham, at han skulde bringe et Brød og et Stykke Kød til en Mand, som hed Hobham. Karlen gjorde det ogsaa, men da han mærkede, at Folkene sov, lagde

han Levnetsmidlerne fra sig og gik sin Vej igen. Den følgende Morgen sagde han til Karlen og mig med en fortrædelig Mine, at han havde drømt tre Gange efter hinanden, saaledes at han hver Gang var vaagnet op derved, at Hobham og hans Familie døde af Sult. Da han nu en Gang havde begaaet den Dumhed, at sende Folkene Mad, saa kunde det ikke blive anderledes; men vi maatte paa ingen Maade tale om det til nogen, ellers vilde han straks jage os paa Døren." — Ved at høre denne Fortælling blev Præsten hel forbavset over Herrens Styrelse, som havde gjort en Gnier til sin Engel i Nødens Time.

208. Løn som forskyldt.

Sal. Ordsp. 15, 27: Den, som jager efter Vinding, forstyrrer sit eget Hus.

En rig Købmand i Mantua, ved Navn Filargo, var meget gerrig, og uagtet han besad stor Rigdom, satte han dog sig og sine paa smal Tæring paa Grund af sin umaadelige Begærlighed efter Penge. Det hændte sig en Dag, at han efter en lykkelig Handelsforretning kunde lægge 400 Guldstykker i sin Pung, for hjemme at føje dem til sine øvrige Penge. Glæden straalede allerede i hans Ansigt; men oh ve! da han kom hjem, var Pungen borte; han havde tabt den paa Vejen. Som et rasende Menneske ilede han tilbage ad den samme Vej, han var kommen. Dog al hans Leden var forgæves. — Nu gik han til Statholderen og beklagede sig over dette Tab. Med Taarer i Øjnene bad og bønfaldt han om Medlidenhed og bevægede endelig Øvrigheden til at udstede en offentlig Bekendtgørelse, i hvilken der blev udsat en Belønning af 40 Dukater for den, som vilde give Ejermanden den tabte Pung med Pengene tilbage.

Pengene vare fundne af en gammel, ærlig Kone. Hun hørte om Bekendtgørelsen og var sjæleglad ved Tanken om de 40 Dukater, der ventede hende; straks bragte hun Pungen til Statholderen. Denne spurgte

hende nøjere ud om hendes Forhold. „Jeg hedder Franciska," var hendes Svar, „og har nu i tre Aar været Enke efter en Haandværker, som efterlod mig og tre Børn i Armod. Siden hans Død have vi ofte manglet det nødvendige; dog, naar Nøden var størst, var Hjælpen nærmest, og nu haaber jeg, at naar jeg faar de 40 Dukater, og Vorherre lægger sin Velsignelse i mit Arbejde, vil jeg nok kunne slaa mig igennem, indtil mine Børn blive i Stand til at hjælpe mig." Statholderen, som blev rørt ved den fattige Kones Ærlighed, meldte straks Hr. Filargo, at Pengene vare fundne, og at han kunde komme, naar han vilde, for at modtage dem, imod at give den udlovede Belønning. Den gerrige tøvede heller ikke længe; men behersket af sin usalige Lidenskab havde han allerede paa Vejen udtænkt en Plan, hvorved han mente at skulle blive fri for at betale Findelønnen. Han tog Pungen, tømte den ud paa et Bord, og se, der manglede ikke en Skilling i den angivne Sum af 400 Guldstykker. — „Men der skulde endnu være 34 venetianske Dukater," sagde den uforskammede til Konen, „hvor ere de blevne af?" — Den redelige Enke blev bleg ved denne uventede Beskyldning, bevidnede sin Uskyldighed og vidste ikke at hjælpe sig. Men Statholderen gennemskuede den gerrige Mands Plan, om hvem han allerede havde hørt adskillige slette Streger; og blev meget opbragt ved denne Adfærd. „Velan da," sagde denne til Købmanden, „De finder ikke den Sum, som det nu behager Dem at opgive, i denne Pung. Men Franciskas Ærlighed kan jeg slet ikke drage i Tvivl. Jeg maa derfor antage, at denne Pung ikke er Deres." — Den gerrige blegnede af Skræk. Men Statholderen gjorde kort Proces og sagde til den fattige Kone: „Saa kan I tage disse 400 Guldstykker og trøstig anvende dem til eders og eders Børns Bedste. Naar den rette Ejer indfinder sig, saa vil jeg lade eder kalde." Saaledes maatte Købmanden for denne Gang gaa bort med uforrettet Sag, og han havde nær ærgret sig ihjel over sin egen Daarskab.

---

209. Bonden og Sagføreren.

1 Kor. 6, 7: I det hele er det allerede en Fejl iblandt eder, at I have Sager med hverandre. Hvorfor lide I ikke hellere Uret?

To Bønder vare blevne uenige om deres Markeskel og besluttede langt om længe at lade Retten afgøre Sagen imellem dem. De rejste derfor begge til Staden, for at spørge de lovkyndige til Raads. Peder Knudsen, saaledes hed den ene, fik snart sine øvrige Ærinder besørgede og gik derefter hen til en Sagfører, som var bleven ham anbefalet. „Jeg vilde gerne tale et Ord med Herren," begyndte han, „angaaende en Sag med min Nabo." — „Kom kun nærmere, min Ven," lød Svaret, og opmuntret ved denne venlige Tiltale forklarede Peder sig meget vidtløftig, saa han ordenlig satte Sagførerens Taalmodighed paa Prøve. „Ja, ser du, min Ven," afbrød denne ham, „jeg skulde gerne føre denne Sag for dig, dersom jeg ikke netop for Øjeblikket var saa overlæsset med Arbejde, at det er mig rent umuligt at paatage mig mere. Men der er en Mand, som bor ikke langt herfra; han vil kunne gøre det for dig lige saa godt som jeg selv. Jeg vil skrive ham et Par Ord til, og saa kan du gaa hen med Brevet, du træffer ham sikkert hjemme nu. Sid ned saa længe." Peder fik Brevet, takkede og gik. Men da han kom ned paa Gaden, blev han nysgerrig. „Jeg gad dog nok vidst," sagde han ved sig selv, „hvad det var, han skrev." Han knappede sin Trøje op, tog sin Brevtaske frem, hvori han meget omhyggelig havde forvaret Brevet og læste: „Kære Ven! Her er kommen to sællandske Gæs til Torvs. Den ene skal jeg plukke, tag du den anden; det er ham som bringer dig dette. Din hengivne o. s. v." Som en Spand Vand over to kæmpende Hanekyllinger, saaledes virkede disse Ord paa Peder; hans Stridslyst var paa een Gang afkølet. „Nej, sikke dog noget Ravnetøj," raabte han højt, som om han vilde, at vedkommende skulde høre det. Han gik straks tilbage til Værtshuset, hvor

han vidste, at Naboen var taget ind, viste ham Brevet, og ved et Krus Øl blev Trætten snart afgjort i Mindelighed.

Det ottende Bud.

XLIV. Sanddruhed.

210. Drengen, som ej vilde lyve.

Ef. 4, 25: Aflægger Løgn og taler Sandhed, hver med sin Næste, efterdi vi ere hverandres Lemmer.

En Hedning i Ostindien havde en Søn, som stadig besøgte en af de Missionsskoler, der vare oprettede af den berømte Missionær Rhenius. En Dag kom Faderen hen til Skolelæreren og sagde: „Dersom min Søn bliver ved at gaa i Deres Skole, saa vil han ikke kunne komme frem i Verden; thi han vil ikke mere lyve, men bestandig sige Sandhed.“ Gid denne Frugt aldrig maatte savnes hos de Børn, der modtage kristelig Undervisning!

211. En Virkning af Læsning i Bibelen.

Sal. Ordsp. 12, 19: Sandheds Læbe bestaar altid, men Falskheds Tunge kun et Øjeblik.

En rig Mand, som havde mange Folk, blev engang anmodet om at give Bidrag til et Bibelselskab. Han gav ogsaa een Gang, ja to Gange; men tredje Gang vægrede han sig ved at give mere. „Hvorfor?“ spurgte man med Forundring, men dog paa en høflig Maade. „Fordi Bibelen skader mine Folk og gør dem rent forstyrrede,“ svarede den rige, „jeg har saaledes en Pige, som forhen var den bedste, man kunde finde;

men siden hun begyndte at læse i Bibelen, er hun paa een Gang bleven genstridig og vil ikke mere lystre mig, naar jeg befaler hende at sige, at jeg ikke er hjemme, hvis nogen kommer og vil tale med mig paa en ubelejlig Tid; hun siger da gerne, ligesom det er, at jeg nok er hjemme, men har ikke Lejlighed for Tiden til at tale med Folk. Og naar jeg spørger hende, hvorfor hun ikke som forhen vil adlyde mig, saa siger hun: „Jeg har læst i Bibelen og kan ikke mere lyve; thi Gud har forbudt det." Saaledes var jeg jo en Nar, om jeg i mindste Maade vilde understøtte og befordre Bibelens Udbredelse."

Den anden Mand, som talte med ham, saa ham stift i Øjnene og sagde: „Men, min Herre, dersom Pigen ikke mere lyver for Guds og sin Samvittigheds Skyld, saa kan De jo i enhver Henseende trygt stole paa hende; men begynder hun een Gang paa Deres Befaling at lyve, saa kan det let ske, at hun kan gaa saa vidt, at hun med eller imod sin Vilje bedrager Dem selv ved løgnagtig Tale. Jeg tror derfor ikke, at hendes Bibellæsning har gjort saa stor Skade, som De mener." Den rige Mand kunde ikke andet end give ham Ret og blev fra den Tid af gunstigere stemt imod sin Pige.

212. Moderen og Barnet.

3 Joh. 4: Jeg har ingen større Glæde end denne, at jeg hører, mine Børn vandrer i Sandheden.

En Læge kom engang hen for at se til et sygt Barn. „Har du endnu ondt i Halsen, mit Barn?" spurgte han. — „Nej, slet ikke," svarede Barnet. — „Hvad?" sagde Moderen, „du klagede jo dog nylig derover; hvorfor siger du ikke Sandhed?" — Da gav Barnet sig til at græde og svarede: „Naar jeg siger det, saa maa jeg jo tage Medicin, som smager saa slemt." — „Men naar du ikke vil tage Medicin," sagde Lægen, „saa bliver du jo aldrig rask igen." — Barnet græd atter og vedblev: „Jeg vil hellere være syg end

tage Medicin." — Da blev Moderen vred og sagde: „Men i ethvert Tilfælde maa du dog ikke lyve; Løgnen er den skammeligste af alle Laster. Du skal altid sige Sandhed; hører du?"

Nogle Dage efter fik Familien Besøg af en Frue, som blev modtagen med den største Venlighed. Den lille var imidlertid kommen op og gik og legede paa Gulvet. Den fremmede gav sig til at kæle for Barnet og sagde: „Kan du ogsaa rigtig godt lide mig, du søde, lille Glut?" — „Nej," svarede Barnet. „Ih, hvorfor ikke?" — Barnet: „Fordi du er saa hæslig og dum." — Fruen lo og vedblev: „Hvoraf ved du, at jeg er dum?" — „Det har Moder sagt." — Moderen: „Din tossede Tøs! hvad er det for Usandheder, du kommer med?" — Barnet: „Det er ikke Usandhed. Husker du ikke nok, Moder, hvad du sagde forleden Dag? Du sagde: Gud ske Lov, at jeg blev fri for den dumme Kælling." Ved disse Ord for Fruen ud af Døren i den højeste Forbitrelse; og Moderen, som blev ikke mindre vred, tog et Ris og begyndte at slaa den lille, fordi hun i bogstavelig Forstand havde fulgt den Formaning, hun for ikke længe siden havde faaet. — Denne Fortælling viser, hvor forsigtig man maa være med, hvad man siger i Børns Nærværelse, og at man let kan blive straffet for sin usømmelige Tale om andre.

213. Galejslaven.

Sal. Ordsp. 28, 13: Den, som skjuler sine Overtrædelser, skal ikke have Lykke; men den, som bekender dem og afstaar fra dem, skal faa Barmhjertighed.

En Storhertug af Toskana gik engang om Bord paa en Galej (et Slags Skibe, som bruges i Landene ved Middelhavet og baade føre Sejl og ros frem). Han vilde se til de Forbrydere, som vare dømte til der at arbejde i Lænker. Han blev bevæget ved Synet af de stakkels Mennesker, som vare klædte i Pjalter og Dag og Nat maatte føre de tunge Aarer; han be-

sluttede derfor at skænke i det mindste en af dem Friheden. Men først vilde han undersøge, hvem der kunde være mest værdig dertil. Han spurgte derfor den ene efter den anden, hvad Grunden kunde være til, at han var kommen i denne Elendighed. Da begyndte de alle at jamre og beklage sig. Enhver forsikrede for sig, at han var uskyldig, at han kun af onde Mennesker var bleven ført for Øvrigheden, og bad derfor Storhertugen, at han vilde forbarme sig over ham og skænke ham Friheden. Endelig kom Fyrsten til et ungt Menneske og spurgte ham: „Hvad har du da gjort, siden du er kommen herhen?“ — „Naadigste Herre,“ svarede han, „jeg er et ret afskyeligt og ugudeligt Menneske. Jeg har været ulydig imod mine Forældre og har ført et slet Levned, har baade stjaalet og bedraget. Jeg vil gerne lide min Straf, thi jeg ved, at jeg har fortjent den.“ — Storhertugen vidste nok, at de alle havde fortjent deres Straf; derfor sagde han smilende: „Hvorledes er da et saadant Skarn kommen hid iblandt disse ærlige Folk? Tager hurtig Lænkerne af ham og jager ham bort herfra, for at han ikke skal forføre de andre.“ Han blev nu straks løst af sine Lænker og sat i Frihed. De andre derimod, som ansaa sig selv for uskyldige, maatte blive paa Galejen.

214. Præsten Rauschenbusch og den syge.

Salm. 32, 2: Saligt er det Menneske, som Herren ikke tilregner Misgerning, og i hvis Aand er ikke Svig.

Pastor Rauschenbusch besøgte engang en syg, der vilde lade, som han var rigtig ydmyg, og derfor flere Gange ytrede, at han var den største af alle Syndere. „Saa er det da virkelig sandt, hvad jeg har hørt om Dem?“ sagde Præsten. Men se, nu fik Piben straks en anden Lyd; thi ved disse Ord rejste den syge sig op og sagde: „Hvad har De hørt om mig, Hr. Pastor? Der er vist ingen, som med Grund kan sige mig noget ondt paa.“ Og nu brød den forhen saa

ydmyge Synder ud i Lovtaler over sit forbigangne Liv, medens han ønskede sine Fjender og Bagvaskere Pokker i Vold. „Ikke af Fjender eller af Bagvaskere," svarede Rauschenbusch, „men af dem selv har jeg hørt, at De er et saa slet Menneske, men nu ser jeg nok, at De tror det ikke selv."

Saaledes var der ogsaa en Skrædder i Würtemberg, som engang kom hen til sin Sognepræst og beklagede sig over, at det hed i Skriftebønnen: „Jeg arme Synder!" „Ih," sagde Præsten, „det er der gode Raad for. Medens andre sige: Jeg arme Synder, kan De tænke og sige: Jeg hovmodige Skrædder!" — Disse faa Ord virkede mere end en lang Præken; de traf Skrædderen paa det ømme Sted, saa han kom til at tænke nøjere over sin Sjæls Tilstand.

215. Sandhedskærlighed.

Zak. 8, 17. 19: Elsker ikke nogen falsk Ed; men elsker kun Sandhed og Fred.

For omtrent 100 Aar siden levede i Edinburgh i Skotland en ung Pige, som hed Effie. Hun fødte engang et Barn i Dølgsmaal, og straks efter Fødselen, medens hun endnu var svag, blev Barnet bortstjaalet af onde Mennesker. Paa Barnefødsel i Dølgsmaal hviler altid en stærk Mistanke om, at Moderen har ondt i Sinde mod sit Barn. Og da der i Skotland netop i de Tider havde fundet mange Barnemord Sted, saa var der udgaaet en Lov, der bestemte, at naar en ugift Kvinde fødte i Dølgsmaal, og Barnet fandtes at være dødt eller forsvundet, da skulde hun uden videre Bevis agtes som den, der havde ombragt sit Barn, og have sit Liv forbrudt. Da Sagen derfor blev opdaget, blev Effie sat i Fængsel og anklaget paa Livet.

Denne Sag vakte en stor og almindelig Deltagelse. Hendes Fader og ældre Søster, Johanne, der levede som Bønderfolk i Nærheden af Edinburgh, vare bekendte som meget retskafne og gudfrygtige Mennesker.

Men hun var kommen til at tjene i Staden, hvor hun hemmelig havde forlovet sig med et ungt Menneske, som besad Formue, men var for Resten af vilde Sæder, og hun var saaledes bleven forført i et ubevogtet Øjeblik. Hendes Kæreste havde lovet at ægte hende; derfor holdt hun sin Tilstand hemmelig, indtil Ægteskabet kunde finde Sted; men han blev sat i Fængsel som Deltager i en farlig Sag. Han fandt vel Lejlighed til at undvige, men da maatte han vanke om som en fredløs Mand, og Effie var allerede dengang sat fast. Folk vidste nu rigtignok ikke, hvorledes det var gaaet til med Barnets Forsvinden; men de troede dog ikke, at hun selv kunde have dræbt det; de havde Medlidenhed med hende og de haabede, at dog hendes Søster skulde kunne vidne, at hun havde omtalt sin Tilstand. Thi da var det ikke Barnefødsel i Dølgsmaal, hvorom Loven talte, og saa maatte Sagen falde bort. Man vidste, at Søstrene elskede hinanden saa højt, at Johanne, som var mange Aar ældre, havde været som en Moder for den yngre Søster, da Faderen i længere Tid havde været Enkemand. Med et eneste Ord kunde Johanne saaledes frelse sin Søster fra Døden og oprejse den dybt nedbøjede gamle Fader. Men Effie havde slet intet ytret for hende.

Dagen nærmede sig, da Sagen skulde paadømmes i Retten, og Johanne blev indstævnet til at møde som Vidne. Nogle Dage i Forvejen fik hun en hemmelig Opfordring til at møde paa et enligt Sted ved Nattetid, „om hun vilde redde sin Søsters Liv.“ Hun turde ikke andet end følge denne Opfordring. Hun traf sin Søsters Kæreste og Forfører, som baade bad og truede hende til at vidne til Gunst for Søsteren. „Paa ingen anden Maade,“ sagde han, „kan du frelse din Søster fra at blive myrdet og Dommerne fra at gøre sig skyldige i Mord. Dommerne ville selv glæde sig over, at en saa ung og dejlig Skabning kan blive frelst; de ville ikke nære den mindste Tvivl om Rigtigheden af din Fortælling. Vil du lade din Søster, som er god og uskyldig, henrette som en Morderske, uagtet et eneste

Ord af din Mund kunde frelse hende?" — „Mit Blod, mit Liv vilde jeg give til, at jeg kunde frelse min Søster," svarede Johanne grædende og i stor Bevægelse, „men jeg kan ikke forvende Retten eller gøre det sandt, som er falsk. Gud, hvis Navn jeg maa kalde til Vidne paa, at det er Sandhed, jeg siger, vilde høre min falske Ed." — „Og han kender Beväggrunden dertil," sagde Effies Kæreste utaalmodig; „han ved, at du handler saaledes for at frelse et uskyldigt Menneskes Liv." — „Han har givet os sin Lov," svarede Johanne, „for at den skal være et Lys paa vor Sti; afvige vi fra den, da gøre vi os skyldige i forsætlig Overtrædelse. Jeg tør ikke begaa nogen slet Handling, om den end kunde have nok saa gode Følger." – Dermed skiltes de ad.

Aftenen før den Dag, da Retten skulde holdes, talte Johanne med sin Fader. Det stred vel aldeles imod hans kristelige Tænkemaade at bevæge sin Datter til at gøre falsk Ed; det var aldrig kommet ham i Tanker. Men han var efter sin religiøse Overbevisning i Tvivl, om man overhovedet turde gøre Ed; disse Tvivl fremsatte han nu for Johanne, og da Faderhjertet ønskede, at hun skulde vidne noget til Fordel for sin Søster, saa ængstedes hendes Hjerte, og hun sukkede: „Det er en stor og farlig Fristelse, jeg er stedt i."

Dog det sværeste var endnu tilbage for hende. Samme Aften var det blevet hende tilladt, første Gang at besøge Effie i Fængslet. Man kan vel tænke, at det var en kærlig, men sørgelig Sammenkomst imellem de tvende Søstre og en vemodig Samtale, de førte med hinanden om, hvorledes det havde været før, da de begge vare hjemme, og hvorledes det var nu. Og saa faldt Ordene i Samtalen saaledes: „Oh, hvor kunde du dog, Effie, skjule din Tilstand for mig? Ak, havde du dog sagt et eneste Ord, kunde jeg med god Samvittighed vidne og saa skulde de ikke kunne krumme et Haar paa dit Hoved!" — „Kunde de ikke?" spurgte Effie i en Tone, der røbede, at Haabet kom frem; „hvo

har sagt dig det, Johanne?" — Og nu maatte Johanne fortælle hende sit Møde med hendes Kæreste; og da hun var til Ende dermed, sad Effie en Tid lang stille; derpaa udbrød hun: „Og han bad dig om at gaa hen og sige noget, der kunde frelse mit unge Liv!" — „Han forlangte af mig," svarede Johanne, „at jeg skulde sværge en falsk Ed." — „Og du svarede ham," vedblev Effie, „at du ikke vilde frelse mig fra Døden, skønt jeg er ikke mer end atten Aar gammel!" — „Jeg sagde ham," svarede Johanne bedrøvet, „at jeg ikke turde sværge paa det, som er usandt." — „Og hvad kalder du usandt?" sagde Effie; „tror du virkelig, at jeg har myrdet mit Barn?" — „Nej, jeg tror, at du er saa uskyldig i den Henseende, som det nyfødte Barn selv," svarede Johanne. „Oh, gid det stod til mig, at frelse dig endog med Fare for mit eget Liv!" — „Ja, det er let sagt," gensvarede Søsteren, men ikke saa let gjort. Og selv om det var et usandt Ord, du vil jo faa Tid nok til at angre det og gøre det godt igen." — „Men det Ord," sagde Johanne, „vilde være en stor Synd, saa meget strafværdigere, fordi den blev begaaet med frit Forsæt tvært imod bedre Vidende." — „Godt, godt, Johanne," sagde Effie, „lad os ikke tale mere derom; du skal ikke gøre, hvad din Samvittighed forbyder dig. Med mig vil det altsaa snart være forbi." — Derpaa talte Søstrene endnu længe kærligt med hinanden, indtil de bleve mindede om, at de maatte skilles ad. Enhver kan nok tænke, at det var med et tungt Hjerte, Johanne gik hjem, og at det var tunge Tanker, hun udøste i sin Aften- og Morgenbøn for sin himmelske Fader.

Retten blev sat. Dommerne i deres Embedsdragt sad inden for Skranken; foran dem stode de Sagførere, som skulde tale til Anklage og Forsvar, og hele den store Sal var fuld af Mennesker, som Nysgerrighed og Deltagelse havde draget derhen. Den anklagede blev ført frem, og alle rørtes ved at se hendes Ungdom og Skønhed. Dommeren spurgte hende efter Loven, om hun erkendte sig selv skyldig eller ikke.

Og hun svarede i en rørende Tone: „Ikke skyldig i mit arme, ulykkelige Barns Død.“ Derpaa talte Anklageren. Han holdt sig til Loven: „Eftersom den anklagede har født i Dølgsmaal, og Barnet er forsvundet, saa paastaar jeg hende dømt efter Lovens Bydende.“ Nu kom Forsvareren. Han beraabte sig paa hendes gode Vidnesbyrd; han fremstillede det som aldeles usandsynligt, at hun skulde have aflivet sit Barn; han paastod ligefrem, at hun maatte have omtalt sin Tilstand for sin Søster, og at det altsaa ikke var Barnefødsel i Dølgsmaal. Derefter blev Johanne kaldt frem for at vidne. Og da hun nu blev stillet lige foran Effie, saa denne paa hende med en bønlig Mine, og med taarefulde Øjne strakte hun Armene ud imod hende og raabte i en Tone, som gjorde et dybt Indtryk paa dem, der hørte det: „Oh Johanne, Johanne, frels mig, frels mig!“ Johanne rakte Effie Haanden og skjulte sit Ansigt med den anden Haand og græd bitterlig, og alle, selv Dommerne, vare dybt bevægede ved dette Optrin. Men Retten maatte have sin Gang. Johanne maatte aflægge den højtidelige Ed: at ville sige Sandhed og intet fordølge, at hun paa hin store Dommens Dag vilde staa til Ansvar for sine Ord; og Overdommeren formanede hende og sagde: „Glem ikke, at hvor meget du end bliver fristet til at vidne mod dit bedre Vidende, saa skal du dog staa til Ansvar for ethvert af dine Ord baade her og hisset.“ — Det var Effies Forsvarer, som efter Loven i Skotland skulde afhøre Johanne. Han gjorde hende først nogle mindre vigtige Spørgsmaal, for at hun bedre kunde samle sine Tanker, og derpaa spurgte han hende: „om hun ikke havde lagt Mærke til, at hendes Søster havde set daarlig ud, og om hun ikke havde spurgt hende om Grunden dertil?“ — „Jo, jeg spurgte hende rigtignok om, hvad der fejlede hende.“ — „Og hvad Svar gav hun dig saa?“ — Johanne tav, og Dødens Blegheb lagde sig over hendes Ansigt. En dyb Stilhed herskede i hele Salen, og alles Øjne vare henvendte paa hende. „Fat Mod, min Pige,“ sagde Sag=

føreren. „Jeg spurgte dig, hvad din Søster svarede paa dit Spørgsmaal om, hvad der fejlede hende?" — „Intet," svarede Johanne med bævende Stemme, som dog tydelig kunde høres over hele Salen under den dybe Tavshed. Effies Forsvarer, som ganske sikkert havde gjort Regning paa et andet Svar, skiftede Farve, men fattede sig dog og sagde: „Ja, hun svarede dig vel intet, da du første Gang spurgte derom; men da du gentog det samme Spørgsmaal, fortalte hun dig da ikke, hvad der fejlede hende?" Dette sagde han i en Tone, som skulde gøre Johanne opmærksom paa, hvor vigtigt hendes Svar var. Men hun svarede: „Ak nej, hun talte ikke et eneste Ord derom." Et dybt Suk hørtes fra hele Forsamlingen, og den gamle Fader, som sad i en Krog, faldt i Besvimelse og sank til Jorden. Johanne gik hen til ham og fik ham bort med sig.

Nu samlede Dommerne sig; enhver gav sin Stemme, og Dommen faldt, at Effie efter Loven skulde have sit Liv forbrudt og hænges, dog skulde, paa Grund af hendes Ungdom, Dommen indstilles til Kongen, for at han kunde faa Lejlighed til at formilde den. Men Overdommeren bad hende berede sig til Døden og ikke nære videre Haab om Benaadning, da den Forbrydelse, hvorfor hun var dømt, i den senere Tid havde saa hyppig fundet Sted, at Kongen maatte lade Loven have sin Gang til Skræk og Advarsel for andre. Alle opgave paa Grund af disse Ord alt Haab for Effie; dog en ikke, og denne ene var Johanne. Aldrig saa snart havde hun hørt, at Benaadning var mulig, før hendes Beslutning var fattet: hun vilde gaa til London og bønfalde Kongen om Naade for sin Søster. Hun turde ikke sige noget om sit Forehavende til sin Fader, der som meget svag var bleven lagt ind i en Slægtnings Hus i Edinburgh. Men hun traadte hen til hans Leje og sagde: „Giv mig din Velsignelse, min Fader! Sig kun: Gud velsigne dig og give dig Held og Lykke paa din Vej!" Og Faderen gentog Ordene med svag Stemme, og næste Dag begav hun sig paa

Vejen. Og hun gik til Fods den lange Vej, over hundrede Mil, gennem et ubekendt Land, hvor hun maatte gennemgaa adskillige Farer og Møjsommeligheder. Dog kom hun lykkelig til London. Der opsøgte hun en fornem og mægtig skotsk Herre, om hvem hun havde hørt, at han altid viste Godhed for sine Landsmænd. Denne Mand blev ogsaa saa rørt over hendes Kærlighed og over hendes Søsters Stilling, at han fremstillede hende for Dronningen, og uagtet denne fra først af syntes ugunstig stemt imod Sagen, talte dog Johanne saa frimodigt, saa sandt, saa inderligt til hende og forsvarede sin Søster som den, der var uskyldig i Barnemord, saa godt, at Dronningen blev bevæget og lovede at tale for hende hos Kongen; og dette var ej forgæves. Kongen benaadede Effie, dog paa de Vilkaar, at hun skulde landsforvises og maatte ikke i de første 14 Aar lade sig se i sit Fædreland, Skotland.

Saaledes viste Johanne i Gerningen, at det var Alvor med hendes Ord, at hun vilde vove alt og gøre alt for sin elskede Søster, kun ikke gøre Ret til Uret og handle mod Samvittigheden ved at sværge en falsk Ed.

XLV. Bagtalelse og falsk Vidnesbyrd.

216. Ole Vind og Kong Kristian den Fjerde.

Sal: Ordsp. 30, 10: Bagtal ikke en Tjener for hans Herre, at han ikke skal forbande dig, og du bære Skylden.

Magister Ole Vind, som 1625 blev Præst ved Helliggejstes Kirke og 17 Aar efter Stiftsprovst og Sognepræst til Frue Kirke i København, var en dygtig og begavet Lærer efter Tidens Lejlighed. Han havde studeret sin Bibel til Gavns og var derhos nidkær for Herrens Ære, saa at han prækede Sandheden uden Omsvøb og straffede Synd og Ugudelighed uden Persons Anseelse. Nogle af Hoffolkene gik engang hen for at høre ham. Vind prækede som sædvanlig, maaske endnu

noget skarpere, idet han vidnede mod Tidens Laster og navnlig mod saadanne, som især gik i Svang ved Hoffet. De høje Herrer, som sagtens have følt sig trufne af Ordets tveæggede Sværd, bleve forbitrede over Præstens Frimodighed og besværede sig endog over ham for Kristian den Fjerde, idet de mente at have fundet noget fornærmeligt i Prækenen endog for Kongen selv. Denne lod Ole Vind kalde for sig og spurgte ham, om det var sandt, at han havde præket saaledes. Præsten sagde, at han ikke vidste at have talt andet, end hvad han som en retskaffen Ordets Forkynder efter Pligt og Samvittighed kunde og burde sige. Kongen befalede da, at han næste Søndag skulde holde den selv samme Præken paa Slottet. Søndagen kom; Ole Vind holdt sin Præken uforandret; der fortælles endog, at, da han havde fremført de skarpeste Udtryk i Talen, som især havde været hans Anklagere til Anstød, bekræftede han dem i sin Iver med en Ed, idet han slog i Prækestolen og sagde: „Det var Guds Død de samme Ord, jeg talte i Vor Frue Kirke.“ Kongen hørte til med spændt Opmærksomhed; mange vare nysgerrige og vilde gerne vide, hvad Udfald Sagen vilde faa. Men ingen fik hans Tanker at vide for det første; han gik ud af Kirken, uden at tale videre enten til Ole Vind eller til nogen om ham. Men ikke længe efter kaldte han ham til sin Hofpræst og Skriftefader. Ole Vind vægrede sig ved at modtage denne anselige Post; men da Kongen paastod, at han skulde have den, sagde han, at, dersom man ikke vilde tilstede ham fuld Frihed med Hensyn til tre Ting, kunde han paa ingen Maade efterkomme Hans Majestæts Vilje. Det første var, at han forstod sig ikke paa Hofmanerer; det andet, at han for sin Helbreds Skyld maatte bære Kalot endogsaa paa Prækestolen; og det tredje, at han ikke kunde lade være at sige Sandhed. Til den første Indvending svarede Kongen: at derpaa kom det ikke an; til den anden: at dersom han ikke havde nok i en, maatte han gerne bære tre Kalotter, om han vilde: og til den tredje, at det var netop en saadan Mand, man søgte ved Hove. Nu

kunde Ole Bind ikke længere undslaa sig for at modtage Embedet, i hvilket han som hidtil arbejdede med Nidkærhed og Troskab, men kun kort, da han døde allerede Aaret efter i sit 56de Aar.

217. Jesper Brochmand og Fruen.

Sal. Ordsp. 26, 5: Svar en Daare efter hans Daarlighed, for at han ikke i sine egne Øjne skal synes viis.

Dr. Jesper Brochmand, Bisskop over Sjællands Stift, var engang til Stede ved et Bryllup, hvor et stort Selskab af alle Stænder var forsamlet. Ved Bordet blev der blandt andet talt om en vis Præsts slette og forargelige Forhold. Nogle forundrede sig derover, andre beklagede ham. En adelig Frue, der plejede at føre det store Ord i Selskaber sagde med en spodsk Mine: „Der se vi, hvad vore Præster ere for Folk.“ Brochmand sad her som Hovedet for Gejstligheden. Det krænkede ham at høre, at man saaledes ikke undsaa sig ved at tale til Vanære for Standen i Almindelighed; dog fandt han, at slige Ytringer ikke fortjente noget alvorligt Svar. Men da han havde fundet sig lidt, fortalte han en anden Historie om en adelig Frue, som ogsaa var bekendt for sin slette Opførsel. „Men heraf følger dog ingenlunde,“ blev han ved, „at alle vore adelige Fruer ere saadanne Personer.“

Det niende og tiende Bud.

XLVI. Indvortes Strid.

218. Den arbejdsomme Munk.

Gal. 5, 24: De, som høre Kristus til, have korsfæstet Kødet med Lysterne og Begæringerne.

Der var engang en Munk, som hver Aften klagede over, at han var saa træt. Abbeden, Forstanderen for Klosteret, spurgte ham en Dag om Aarsagen til hans Klage. „Ak," svarede han, „jeg har hver Dag saa meget at gøre, og mine Kræfter vilde ej strække til, hvis ikke Guds Naade styrkede mig. Jeg har tvende Falke og tvende Harer at gøre tamme, to Spurve at afrette, en Drage at besejre, en Løve at kue og en syg at pleje og passe." — „Aah," svarede Abbeden, „det er jo Klager, som ingensteds have hjemme; saa mange forskellige Forretninger paalægges intet Menneske paa samme Tid." — „Alligevel, Hr. Abbed, forholder det sig med mig, som jeg har sagt. De tvende Falke ere mine Øjne: paa dem maa jeg give nøje Agt, at de ej skulle forblindes af noget, som kunde være til Skade eller Hinder for min Salighed. De tvende Harer ere mine Fødder: dem maa jeg holde tilbage, at de ikke løbe efter slet Vinding eller betræde Syndens Vej. De tvende Spurve ere mine Hænder: dem maa jeg flittig bruge, for at jeg kan mætte mig selv og mine nødlidende Brødre. Dragen er min Tunge: den maa jeg bestandig styre, for at den ikke skal tale usømmelige Ord, ikke fordømme, bande eller spotte. Løven er mit Hjerte, med hvilket jeg maa ligge i bestandig Strid, for at ikke Hovmod og Egenkærlighed skal opfylde det, men for at Guds Aand kan bo og virke deri. Den syge, det er mit Legeme, som er snart koldt, snart varmt, snart hungrigt, snart tørstigt, snart friskt, snart sygt, med eet Ord, befinder sig i en Tilstand, som kræver

Tilsyn og Pleje. Alt dette udmatter mig hver Dag." — Med Forundring hørte Klosterforstanderen denne forstandige og sindrige Udlæggelse af Munken og sagde derpaa til ham: „Kære Broder, dersom alle vore Munke, ja alle Mennesker arbejdede og kæmpede paa denne Maade, da vilde Tiden blive anvendt bedre efter Guds Vilje."

219. Manden i Ensomhed.

Jak. 1, 14: Hver fristes, naar han drages og lokkes af sin egen Begærlighed.

En Mand, som var heftig af Naturen, blev meget ofte vred, naar han omgikkes og talte med nogen. Men bagefter gjorde det ham ondt, naar han mærkede, at han havde forløbet sig. For at undgaa enhver Fristelse sagde han derfor til sig selv: „Jeg vil bo alene paa et afsides Sted, saa skal jeg nok faa Ro." Han udførte virkelig sin Beslutning. En Dag øste han en Potte fuld af Vand og satte den paa Jorden; men den faldt straks om. Han fyldte den anden Gang, og se — den faldt om igen. Og det gik ikke bedre tredje Gang. Fuld af Vrede tog han nu Potten og slog den imod Væggen, saa den gik i Stykker. Da Skaarene igen laa rolige omkring ham, fik han først Øjnene op, saa at han erkendte, hvorledes Vreden herskede i hans eget Hjerte. Skamfuld og forlegen stod han derfor op og vendte tilbage til sine tidligere Forhold, med det Forsæt fra nu af ikke mere at søge den største Aarsag til Udbruddet af sin Vrede uden for sig, men i sig selv.

220. Guds Ords Kraft.

1 Thess. 4, 6: Dette er Guds Vilje, at ingen skal undertrykke eller forfordele sin Broder i nogen Handel, thi Herren er en Hævner over alt saadant.

I en Landsby i Forpommern døde i Begyndelsen af Aaret 1844 en gammel Bonde, som havde tilbragt sine sidste Leveaar i Huset hos en gift Datter. Hvor

ubetydeligt det end var, som den gamle Mand efterlod sig, saa var det dog nok til at vække Datterens og Svigersønnens Begærlighed. De tænkte derfor paa, uden de andre Arvingers Vidende, at stikke et og andet Stykke af den gamles Efterladenskaber til Side, og Fristelsen dertil var saa meget større, som de sade i smaa Omstændigheder. Især var det dem om at gøre at faa et Bevis for 25 Rdlr. af Vejen, hvilke Faderen havde laant dem, uden at nogen ellers vidste et Ord deraf. — Saa sade de nu om Aftenen sammen og lagde Raad op om den sikreste Maade, hvorpaa de kunde udføre deres Bedrageri. Lige over for dem ved den anden Ende af Bordet sad deres ældste Datter og lærte paa Bibelsprog til Præsten. Dette Pigebarn var tungnem, hvorfor hun gentog det mange Gange. Nu havde hun hin Aften just det Sprog for: „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?“ (Matth. 16, 26); og hun havde alt en Stund gentaget dette Bibelsprog i den sædvanlige, ensformige, syngende Tone, som synes meget lidet skikket til at meddele dem, som høre derpaa, noget Indtryk af Ordenes Mening og Betydning. Dog faldt denne forunderlige Musik under nærværende Omstændigheder Forældrene besværlig, hvorfor Faderen befalede hende at læse sagte. Men dette vilde ikke ret gaa for Barnet, som uvilkaarlig mumlede Ordene, først ganske sagte, siden, uden selv at vide det, højere og højere, saa at Forældrenes hemmelighedsfulde Hvisken blev regelmæssig afbrudt ved den Formaning fra Barnets Mund: „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?“ — „Gaa i Seng,“ sagde Faderen endelig i en barsk Tone, „og lær dit Bibelsprog i Morgen.“ Pigen adlød, men hendes ængstelige Lærelyst lod hende ingen Ro, endog i Sengen hørte man hende under Dynen hviske et Par Gange: „Hvad gavner det et Menneske,“ o. s. v. Nu havde Forældrene Ro til ganske at aftale deres Plan.

Næste Morgen gik Faderen til sit Arbejde som

Korntærsker; men før han forlod Stuen var Barnet vaagnet og havde allerede i Sengen prøvet, om hun ikke havde glemt, hvad hun om Aftenen havde lært. Saaledes maatte han til sit Dagværk tage Advarslen med: „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl?" De gentagne Slag af Guds Ord havde endelig blødgjort hans Hjerte. Den alvorsfulde Røst løb ham bestandig i Øret, medens han stod paa Loen, og hvor meget han end gjorde sig Umage for ved de kraftigste Slag af sin Plejl at overdøve den, saa raabte den stedse højere. Han kunde ikke længer udholde det; han kastede sin Plejl og løb hjem for at fortælle sin Kone, at der ikke kunde blive noget af det, de havde aftalt; thi han vilde ikke sætte sin Salighed paa Spil for 25 Rigsdaler. Og underligt nok, da han traadte ind ad Døren, kom hans Kone ham i Møde med den samme Erklæring; thi Guds Ord havde ogsaa trængt dybt ind i hendes Hjerte. De rørte ikke Arven, men toge alene, hvad der tilkom dem efter Loven. — Men det dybe Fald, hvorfra Herren i Naade havde bevaret dem, viste dem deres onde Hjerters hele Fordærvelse og bragte dem til en sand og grundig Omvendelse, til den Bedrøvelse, som er efter Gud, og som aldrig fortrydes. Siden priste de Herren, som ogsaa af de umyndiges Læber har beredt sig Lov.

221. De onde Lysters Magt.

Rom. 8, 13: Dersom I leve efter Kødet, skulle I dø, men dersom I døde Legemets Gerninger formedelst Aanden, skulle I leve.

To unge Mennesker kom engang til en gudfrygtig Olding, ved Navn Theodotus, og beklagede sig for ham, idet de sagde: „Ærværdige Fader, hvorledes skulle vi bære os ad med at dræbe de onde Lyster og aflægge de slemme Vaner? Vi erkende det syndige deri; Aanden er ogsaa redebon, men Kødet er saa skrøbeligt." — Da sagde Oldingen til den ene Yngling: „Prøv engang paa at rive det lille Træ op, som

staar derhenne, og som for ikke længe siden er plantet!" Dette gjorde Ynglingen med Lethed, thi det var kun en Alen højt og havde ret dybe Rødder. „Riv mig nu ogsaa det op, som staar ved Siden af!" vedblev Oldingen. Ogsaa dette gjorde Ynglingen, men kun med Besværlighed; thi dette Træ var større og stærkere end det andet. Derpaa sagde Oldingen tredje Gang: „Ryk nu ogsaa dette Træ op af Jorden!" Det var et ældre Træ af en Mands Højde, som allerede havde slaaet dybe Rødder. Ynglingen spændte sine Hænder omkring Stammen og gjorde sig al mulig Flid for at oprykke Træet, men forgæves — de kunde ikke rokke det af Stedet. „Se her, kære Børn," sagde nu den gamle, „disse Træer ere et Billede paa vort Hjertes onde Lyster; saa længe de endnu ikke have Tid til at rodfæste sig, kan en fast og alvorlig Vilje ved den Helligaands Naade snart dæmpe og undertrykke dem; men naar de have slaaet dybe Rødder i os, da er det svært, ja næsten umuligt at faa Magt med dem. Strider og kæmper derfor alvorlig, medens I endnu ere unge, for at I kunne vinde Sejr! Vaager og beder, thi Faren er stor, og Fristelserne ere mange!"

222. Skorstensfejerdrengen paa Slottet.

Gal. 5, 17: Kødet begærer imod Aanden, men Aanden imod Kødet; og disse ere hinanden modsatte, for at I ikke skulle gøre, hvad I ville.

En fattig Skorstensfejerdreng skulde engang feje Kaminen i en Prinsesses Værelse. Da han kom ned igen, befandt han sig ganske alene i en prægtig Sal og betragtede de mange smukke og kostbare Sager, som laa her rundt omkring. Blandt andet var der ogsaa et Guldur, besat med Diamanter, som især vakte hans Opmærksomhed. Nysgerrig tog han det i Haanden og ønskede, at det var hans. Jo længere han saa paa Uret, desto mere Lyst fik han til at stikke det til sig; men inden han kunde tage nogen fast Beslutning, holdt han følgende Samtale med sig selv:

„Tag det kun! Prinsessen er jo rig og kan snart købe sig et lige saa smukt Ur igen. Du derimod er en fattig Dreng og maa hjælpe dig kummerlig igennem Verden. Naar du solgte dette Ur, kunde du faa mange Penge derfor og paa een Gang blive et lykkeligt Menneske.“ — „Men saa blev du jo en Tyv, og der staar jo udtrykkelig i din Katekismus: Du skal ikke stjæle. Og Apostelen siger, at Tyve og Røvere skulle ikke arve Guds Rige. Nej, jeg vil lade Uret blive, hvor det er.“ — „Men du vilde jo dog saa gerne have dette Ur, og hvorledes skal det kunne blive bekendt, at du har taget det? Du løber straks bort med det af Staden, og saaledes er der ingen, som faar det at vide.“ — „Men saa ved Gud dog, at jeg er en Tyv, og den onde Samvittighed vilde vidne imod mig og ikke lade mig have Ro i hele min Livstid. Vi skulle jo frygte og elske Gud, saa at vi ikke tage vor Næstes Penge og Gods.“

Saaledes talede han med sig selv. Længe stod han der og vidste ikke, hvad han skulde gøre. Dog vandt det gode Sejr: „Nej, jeg vil ikke have Uret, thi det er Synd at tage det.“ Og nu lagde han det hen paa Bordet, steg ind i Kaminen og gik hjem fra sit Arbejde i den Tanke, at ikke et Menneske havde set ham i Fristelsens Time.

Men Prinsessen, som ejede Uret, havde hørt alt; thi hun opholdt sig i et Værelse ved Siden af, og Døren, som var imellem, havde staaet paa Klem. Havde han taget Uret, var hun kommen ind, og saa havde hun grebet ham paa fersk Gerning; men da han lagde det paa sin Plads igen, saa blev hun, hvor hun var. Men endnu den samme Dag sendte hun Bud efter Drengen. Han fik i en Hast sine bedste Klæder paa og kom fuld af Angest op paa Slottet, hvor han kastede sig ned for Prinsessens Fødder. Men denne modtog ham med Venlighed, roste hans Ærlighed og formanede ham til fremdeles at blive ved at frygte Gud og føre et retskaffent Levned. Til sidst spurgte hun ham, om han helst vilde blive i den Stilling, hvori han var, eller om han ikke kunde have Lyst til

at lære noget andet. Da han nu takkede og sagde, at han gerne vilde lære noget mere, saa lod hun ham paa sin Bekostning undervise i alt, hvad han havde Lyst til; og da han var flittig og opførte sig godt, saa blev han med Tiden brav og lykkelig Mand og viste sig stedse taknemmelig baade mod Gud og Prinsessen, som havde taget sig af ham.

223. Den nysgerrige Kone.

1 Tim. 2, 14: Adam blev ikke først forført, men Kvinden blev forført og faldt i Overtrædelse.

En Konge havde engang forvildet sig paa Jagten, og da han kom dybere ind i Skoven, hørte han Folk tale og nærmede sig til Stedet, hvorfra Lyden kom. Bag nogle Buske saa han da en Mand og en Kone, som vare i Færd med at hugge Grenebrænde. Konen sagde til Manden: „Hør, Mand! det maa man sige, at Eva var dog ret en Lækkermund, der ikke kunde bare sig for at spise Æblet af det forbudne Træ, uagtet hun havde Lov til at spise af alle de andre herlige Frugter i Paradis. Havde hun været lydig mod Vorherre saa havde vi nu ikke haft nødig at slide og slæbe her hver Dag, for at fortjene vort Brød." — „Ja, ved du hvad, Kone?" svarede Manden, „var Eva en Lækkermund, saa var Adam ret en stakkels Tosse, at han straks vilde gøre, hvad hun sagde til ham. Havde jeg været i hans Sted, saa havde jeg givet dig et dygtigt Ørefigen og ikke længere villet høre paa din Snak." — Kongen traadte nu nærmere og sagde: „God Dag, Godtfolk! jeg ser, I have det surt nok her i Skoven." — „Ja, Herre!" svarede Manden, som ikke vidste af, at det var Kongen, „vi maa slæbe som Heste fra Morgen til Aften, og endda kan vi knap fortjene det tørre Brød." — „I Stakler," sagde den spøgefulde Konge, „vil I følge med mig til Staden, saa vil jeg føde eder, uden at I skulle behøve at arbejde det mindste." — „Ja tusind Tak, naadige Herre!" svarede Konen, „det maatte jo være en Nar, der ikke

vilde tage imod et saadant Tilbud." — I det samme kom Kongens Følge tililende; og Folkene bleve lige saa forskrækkede som forundrede over denne Tildragelse; men Kongen lod dem virkelig sætte paa en Vogn og føre ind til Slottet, lod dem give nye Klæder, to Tjenere til Opvartning, en af sine egne Vogne at køre i og seks Retter Mad paa Bordet hver Middag.

Da nogen Tid var gaaet, gav man dem endnu flere Retter: men midt paa Bordet blev der sat et stort Sølvfad med Laag over. Konen, der var nysgerrig, vilde straks aabne Fadet; men en af Kongens Hofbetjente, som var til Stede, sagde til hende, at Kongen havde forbudet dem at røre det, og at han slet ikke vilde have, de maatte se, hvad der var i Fadet. Da Tjenerne vare gaaede ud, mærkede Manden, at hans Kone ikke spiste, og at hun saa misfornøjet ud. Han spurgte hende derfor, hvad der fejlede hende, og hun svarede: „Jeg bryder mig slet ikke om al denne Mad; hvad kunne alle disse Retter hjælpe mig, naar jeg ikke maa faa, hvad der er i det tillukkede Fad? Det er det eneste, som ret vilde smage mig." — „Jeg tror, du er gal, Kone!" sagde Manden, „har du ikke hørt, at Kongen udtrykkelig har forbudt det?" — „Kongen er meget ubillig," gensvarede Konen; „naar han ikke vilde, at vi maatte se, hvad der var i Fadet, hvorfor har han da ladet det sætte paa Bordet?" — I det samme gav hun sig til at græde og sagde, at hun var ked af Livet og vilde tage sig selv af Dage, hvis hun aldrig maatte faa at se, hvad der var i Fadet. Manden, som holdt meget af sin Kone, kunde ikke taale at se hendes Bedrøvelse og sagde, at naar hun da endelig vilde have det, saa vilde han tage Laaget af. Dette gjorde han ogsaa; og i det samme Øjeblik sprang der en Mus ud af Fadet og løb ned paa Gulvet. Manden og Konen løb efter den, for at fange den, men den smuttede ned i et Hul; og nu traadte Kongen ind i Salen og spurgte straks: „Hvor er Musen, som var i Fadet?" — „Ak, Deres Majestæt!" svarede Manden, „min Kone græd og plagede mig for at se,

hvad der var i Fadet; imod min Vilje maatte jeg aabne det, og da løb Musen ud." — „Men," sagde Kongen, „var det ikke dig, der i Skoven forsikrede, at naar du havde været i Adams Sted, skulde du nok have lært hende ikke at spise af den forbudne Frugt? Det skulde du ikke saa hastig have glemt!" — „Og du," sagde Kongen, „du, som skændte saa meget paa Eva, du vilde ikke nøjes med alle disse Retter, men vilde endelig have Musen, der var i det tillukkede Fad! — Gaar nu begge tilbage til eders Skov! hugger Brænde som før, og skænder ikke mere, hverken paa Adam eller Eva!"

XLVII. Forsagelse af Djævelen og hans Gerninger.

224. Den rejsende og Toldbetjentene.

Rom. 6, 6: Vi vide, at vort gamle Menneske er korsfæstet med Kristus, for at Syndens Legeme skal blive til intet, saa vi ikke fremdeles skulle tjene Synden.

For mange Aar siden rejste en fremmed til Frankrig. Han blev i den første Grænsestad anholdt af to Toldbetjente, som spurgte ham, om han ingen forbudne Sager havde hos sig. „Jeg tror det ikke," svarede den rejsende. — „Hvad har De da i denne Vadsæk?" — „Kun Linned og Klæder!" — „Det maa vi dog undersøge." — „Som De behager, mine Herrer," sagde den fremmede. „Vil De blot have den Godhed at føre mig til Bænken derhenne, for at jeg kan sætte mig ned, medens De undersøger mine Sager; thi jeg er meget træt."

Toldbetjentene samtykkede deri. De gennemsøgte nu ikke blot hans Vadsæk, men ogsaa hans Lommer og Tegnebog med stor Omhyggelighed. Da denne Forretning var til Ende, sagde den fremmede til dem: „Tillader De mig, mine Herrer, at meddele Dem noget, som jeg i Anledning af Deres Undersøgelse er

kommen til at tænke paa. Vi rejse alle til et Land, hvor man heller ingen forbudne Varer maa indføre.

Havde jeg haft Kniplinger eller andre kostbare Sager hos mig, saa vilde de have frataget mig samme, og jeg vilde desuden være bleven idømt en betydelig Pengebøde. Nu, hvor mange rejsende gives der ikke, som vandre Evigheden i Møde, besværede med Ting, som efter det himmelske Riges Love ere forbudne, saasom: Bedrageri, Vrede, Hovmod, Drukkenskab, Ukyskhed, Løgn, Gerrighed, Had, Misundelse, Bagtalelse og mange andre Synder, som alle ere forbudne Varer og en Vederstyggelighed for dette Riges store og mægtige Konge. Fortegnelsen derover er endnu længere end den, som indeholder de Varer, hvilke ifølge Deres Lands Love ere forbudne. Den, som ved vor Ankomst der vil undersøge os, har et meget skarpt Blik, intet undgaar hans Opmærksomhed, og en eneste forbuden Artikel er nok til at paadrage den skyldige en meget haard Straf, nemlig evigt Fængsel. Den allerede udtalte Dom er skreven af ham, hvis Ord alle maa gaa i Opfyldelse, og lyder saaledes: „Viger bort fra mig, I, som beflitte eder paa Uret.“ Imidlertid have vi alle af Naturen kun saadanne Varer, hvis Indførsel i Himmelen er forbuden. Det er Menneskenes eneste Ejendom hernede, hvormed de kom ind i Verden, og som de undertiden stræbe at forøge. Derfor har ogsaa dette Riges Hersker, som er idel Kærlighed og Barmhjertighed, sendt sin eneste Søn for at tage alle disse forbudne Ting fra os og berige os med kostbare Goder, som alene ere gældende i dette Kongerige. Denne Udsending er Jesus Kristus, som er kommen for at bære vore Overtrædelser, borttage vore Synder og iføre os Salighedens Klædebon, hans egen Retfærdighed. Salig er den, som har Del i hans Naade, som har faaet sine Synders Forladelse, og som paa den store Undersøgelsesdag befindes at være renset med hans hellige Blod.“

Toldbetjentene, som følte sig trufne, takkede den rejsende for denne Oplysning, og da han drog videre,

ytrede de det Ønske, at det ikke maatte være sidste Gang, de havde haft Lejlighed til at se og høre ham.

225. Skomageren paa Sygelejet.

Rom. 3, 12: Alle ere afvegne, de ere tilsammen blevne uduelige; der er ingen, som gør godt, end ikke een.

En Skomager, som havde ført et udsvævende Levned, blev engang syg. Man kaldte Præsten Heinold til ham; denne kom og spurgte, hvorledes det stod til med hans Sjæl. „Godt," svarede Skomageren uden videre Betænkning. „Det fornøjer mig," sagde Præsten; „men da mange Mennesker gøre sig falske Forestillinger om deres Forhold til Gud, saa beder jeg Dem ret indstændig at sige mig, om De fra Ungdommen af har holdt Deres Daabspagt? — „Jeg har fra Ungdommen af haft et godt Hjerte," svarede den syge, „og det har jeg endnu." — „Har De da aldrig syndet?" — „Nej." — „Saa er De bedre end jeg; derfor beder jeg Dem: sig mig dog, hvorledes skal jeg bære mig ad for at blive salig?" — Den syge, som følte sig beskæmmet, tav, og Præsten fik nu Lejlighed til at vise ham Forskellen imellem et godt og et ondt Hjerte, til at foreholde ham de enkelte Synder, han havde begaaet, og til at forelægge ham Omvendelsens og Troens Vej til Salighed. Da han nogle Dage efter atter besøgte ham, var den syge bleven et helt andet Menneske. Han bekendte ydmygelig: „Nu ved jeg, at jeg har et ondt Hjerte og er den største Synder." Præsten viste ham hen til Kristus, som er kommen til Verden for at frelse de fortabte, og Skomageren, som kom sig igen, blev et levende Vidne om Guds Naade og Troens Kraft.

226. Den ulige Kamp.

1 Pet. 5, 8: Værer ædru, vaager; thi eders Modstander, Djævelen, gaar omkring som en brølende Løve, søgende, hvem han kan opsluge.

I et Selskab blev der engang talt meget frem og tilbage om Djævelens Tilværelse. Blandt andre var

ogsaa en Feltpræst til Stede. En høj Officer, som gerne vilde have denne lidt til bedste, pralede af, at han frygtede ikke det allermindste for Djævelen, og at han i Spidsen af sin Armé turde binde an med den hele Helvedes Hær og alle Mørkets Magter. — „Jeg tvivler dog paa; Hr. General," svarede Præsten, „at De vilde bestaa denne Kamp, endskønt jeg hverken tvivler om Deres eller Deres Soldaters Tapperhed." — „Hvorledes det?" spurgte Generalen forundret. — „Det skal jeg sige Dem," svarede Præsten: „Jeg er bange for, at naar De blot saa Fjenden, vilde De og Nitiendedelen af Deres Krigsfolk gaa over til ham, de øvrige derimod vilde vende ham Ryggen og løbe deres Vej." Generalen mærkede nok, at han havde fundet sin Mand, og spottede ikke mere den Aften.

Den apostoliske Trosbekendelse.

Den første Artikel.

XLVIII. Guds Opholdelse.

227. Johannes Brentz under Taget.

1 Kong. 17, 2—4: Herrens Ord skete til Elias og sagde: Gaa herfra og vend dig imod Østen og skjul dig ved Bækken Krith; du skal drikke af Bækken, og jeg har budet Ravnene at forsørge dig der.

En af de Mænd, som virkede mest til Reformationens Indførelse i Würtemberg, var Johannes Brentz. Om denne udmærkede Lærer fortælles følgende. Da han var kommen tilbage til Stuttgart, hvorfra de kejserlige Udsendinge havde nødt ham til at flygte, lod Hertug Ulrik ham engang kalde til sig midt om Natten for at lade ham vide, at hans Tilbagekomst var røbet, og at en spansk Rytterskare havde faaet Befaling til at opsøge ham og var allerede paa Vejen. Dette var en ny Prøve for den fromme Mands Tro; dog tabte han ikke Modet, men opløftede paa Tilbagevejen sine Øjne og sit Hjerte til Herren, og da han var kommen hjem, kastede han sig paa sine Knæ og befalede sig i en inderlig og alvorlig Bøn til Guds Beskærmelse. Da han stod op, var det, ligesom nogen sagde til ham: „Tag et Brød og gaa ud i den yderste Ende af Staden, og naar du finder et Hus, hvor Døren staar aaben, da skal du gaa ind der og skjule dig under Taget.“ Han antog dette for et Vink fra Herren og gik. Han fandt alle Døre lukkede, undtagen den sidste. Her gik

han ind, og uden at blive bemærket af nogen, krøb han op paa Loftet og skjulte sig bag en Brændestabel under Taget. Allerede den næste Dag rykkede den kejserlige Oberst ind og foretog i hele fjorten Dage en streng Husundersøgelse for at faa fat paa den navnkundige Prædikant og Lærer, som var de romersk-katolske en Torn i Øjet. Brentz lyttede daglig efter Folks Samtale paa Gaden og erfarede saaledes Undersøgelsens Gang, indtil man endelig den sidste Dag ogsaa kom i hans Nærhed og til det Hus, hvor han var skjult. Medens han i sin Nød bad inderlig til Gud, hørte han Sværdenes Klirren, indtil de omsider nærmede sig hans Skjulested. Det var paa et hængende Haar, at han var bleven opdaget, ja een Gang maatte han endog bukke sig, for at undgaa et Sabelhug. Endelig hørte han til sin Glæde de Ord: „Afsted! han er heller ikke her.“ Den følgende Dag droge de bort.

Men hvorledes kunde Brentz leve i fjorten Dage af eet Brød? — Jo, Gud havde budet en Høne at forsørge ham. Allerede den første Formiddag listede denne Høne sig op under Taget og lagde et Æg i Nærheden af ham; derefter gik den imod Hønsenes Sædvane ganske stille bort igen. Brentz tog Ægget, skar sig et Stykke Brød til og takkede Gud af Hjertet for det tarvelige Maaltid. Den anden Dag kom Hønen igen, og saaledes alle fjorten Dage bestandig til samme Tid, saa at han daglig nød sit simple Maaltid. Mærkværdigt var det, at Hønen ikke kom den femtende Dag, paa hvilken Brentz hørte Folkene paa Gaden sige: „Nu ere de borte.“ For sin Sikkerheds Skyld blev han endnu til om Aftenen og fejrede Resten af Dagen med Lov og Tak.

228. Professor König dør ej af Hunger.

Matth. 7, 9: Hvilket Menneske er iblandt eder, som, naar hans Søn beder om Brød, vil give ham en Sten?

Professor König i Bern var en særdeles godgørende Mand. Engang havde han givet saa meget bort, at

hans Kone maatte klage for ham, hun havde for Tiden hverken Brød eller Mel i Huset. Paa denne hendes Klage svarede han: „Før maa Stene give Brød, før Professor König dør af Hunger,“ og disse Ord gik næsten bogstavelig i Opfyldelse. Straks efter kom nemlig en fremmed Herre, som bad Professoren, at han vilde være saa god at oversætte et Stykke for ham paa Tysk. I tre Timer var Oversættelsen færdig, og König tog ikke noget for den. Men siden faldt det den fremmede ind, at han dog skulde lade en Møller sende ham et Par Skæpper Mel. Den følgende Dag gik han hen, for at høre, om det ogsaa rigtig var afleveret. Da spurgte Professoren om den fremmedes Navn. „Sten,“ var Svaret. „Hører du,“ sagde König til sin Kone, „hører du, du lidet troende! den fremmede Herre hedder Sten. Har jeg ikke sagt dig: Før maa Stene give Brød, før Professor König dør af Hunger.“

229. Herberget iblandt Røvere.

1 Mos. 28, 15: Se, jeg er med dig og vil bevare dig, hvor som helst du end gaar.

I Nærheden af Jerusalem huserede indtil Aaret 1833 Scheiken*) Abu Gusch, som med sine Krigere drev Røverhaandværket i det store, hvorfor Egnen paa den Tid var meget usikker. I Aaret 1829 rejste Missionærerne Gobat, Kugler og Nikolaisen med nogle Ledsagere til Fods fra Joppe til Jerusalem, og de maatte da drage igennem den nævnte Røverhøvdings Land. Deres Venner i Joppe, især den engelske Konsul, havde advaret dem stærkt imod uden tilstrækkelig Bedækning at tiltræde denne farefulde Rejse. Men Missionærerne vilde ikke spilde Tid og Penge til ingen Nytte i Joppe, og de rejste derfor bort under den Allerhøjestes Beskyttelse. I Nærheden af Rama bleve de en stadsel Araber var, som var omgiven af et Følge paa 10 12 smukke og raske Knøse, der alle vare stærkt bevæbne

*) ɔ: en Høvding for en arabisk Stamme.

Da Høvdingen, som røg sin lange Pibe, fik Øje paa dem, red han hen imod dem med sin Lanse. Araberne ere meget gæstfri, navnlig imod deres Landsmænd; denne Omstændighed benyttede de rejsende klogelig til deres Fordel. Gobat, der godt forstod Arabisk og var klædt paa østerlandsk Vis, raabte nemlig til ham, idet han nærmede sig: „Hvor bor Abu Gusch? Vi ønske at være hans Gæster i Nat.“ Abu Gusch blev i Begyndelsen noget forbavset, dog lod han denne Krigslist gælde. Han lo, førte dem ind i sit Hus, beværtede dem godt og anviste dem deres Natteleje. Den næste Morgen vilde hans Gæster overrække ham et Par smaa Skydegeværer for derved at vise deres Erkendtlighed; men han var ikke at bevæge til at modtage dem. Da de imidlertid spurgte ham, om der ikke var noget, hvormed de i Fremtiden kunde være ham til Tjeneste, sagde han til dem: at naar de kom igen, skulde de medbringe en god engelsk Kikkert til ham. Derpaa tog Røveren Afsked med sine Gæster, der snart kom lykkelig og vel til Jerusalem.

XLIX. Guds Forsyn.

230. Uventet Redning.

Es. 41, 10: Frygt ikke, thi jeg er med dig; se dig ikke ængstelig om, thi jeg er din Gud. Jeg styrker dig, jeg hjælper dig, ja med min Retfærdigheds højre Haand opholder jeg dig.

Johan Baker gjorde engang en Rejse fra Holland til Neuwied i Tyskland og førte en betydelig Sum Penge samt Ure og andre Kostbarheder med sig. Mellem Kleve og Køln førte Vejen ham igennem en stor Skov, som paa den Tid, i Aaret 1797, var meget usikker paa Grund af franske Landstrygere. Saaledes var en rejsende Haandværkssvend Dagen i Forvejen bleven myrdet, hvilket Baker dog ikke vidste noget af. Han havde imid-

lertid næppe gaaet en halv Times Tid i Skoven, før han blev overfalden af en usædvanlig Angest, som han forgæves søgte at forjage, ved at tænke over et Bibelsprog, der faldt ham ind. I det samme Øjeblik nærmede et Menneske sig til ham bagfra og spurgte, hvor silde det var. Medens Baker svarede herpaa, sprang tre andre Gavtyve frem af Skovens Tykning og affrævede ham hans Penge. Han rakte dem sin Pengepung; men i det samme faldt Stimændene over ham, reve Kjole og Vest af Livet paa ham og mishandlede ham paa det grusomste. Han bad og bønfaldt dem om at skaane hans Liv eller i alt Fald om et Par Minutters Ro til at befale Gud sin Sjæl, men forgæves; Røverne slæbte ham under Trusler og Forbandelser længere ind i Skoven. — Medens de vare i Færd hermed, kom to Karle ridende i fuld Galop. Baker bemærkede dem ikke, men Røverne bleve dem snart var, hvorfor de skyndte sig bort med de røvede Penge og lode den ulykkelige ligge næsten i afmægtig Tilstand. Rytterne toge hans Klæder og Varer paa deres Heste og opfordrede ham til at løbe med dem saa hurtig, som det var ham muligt, for at opvarme sit af Dødsangesten størknede Blod. Han gjorde, hvad han kunde, og naaede lykkelig den nærmeste By, hvor han blev ført hen til Godsejeren. Da denne saa Baker og hørte den nylig overstaaede store Fare, udraabte han bevæget: „Min Herre, De maa vist være en sand Kristen og staa under Guds særlige Varetægt. Thi da jeg i Morges spadserede i min Have, følte jeg pludselig en uimodstaaelig Drift til at sende disse mine Folk ud i Skoven, for at efterspore Røverne, som i Gaar myrdede en Skræddersvend. Jeg vilde først opsætte det til om Eftermiddagen, men en pinlig Angest overfaldt mig; det sortnede for mine Øjne, saa at jeg ikke kunde gøre Forskel paa Blomsterne i min Have. For at blive Angesten kvit skyndte jeg mig ind paa mit Værelse, og næppe havde jeg afsendt Rytterne, før den sædvanlige Ro og Fred vendte tilbage i min Sjæl." — Han optog nu den rejsende, som var bleven rørt til

Taarer, i sit Hus og lod ham nyde den omhyggeligste Pleje. Røverne bleve senere grebne og fik deres fortjente Straf.

231. Dionysius og Barberen.

Matth. 10, 26: Intet er skjult, som jo skal aabenbares, og intet er lønligt, som man jo skal faa at vide.

Da Tyrannen Dionysius engang gik omkring paa Markedet for at bese forskellige Handelsvarer, blev han iblandt andre en Filosof var, som sad imellem en hel Del Købmænd. Dionysius spurgte, hvad han havde at sælge, hvorpaa han svarede: „Jeg sælger Visdom.“ „Hvor meget koster den?“ spurgte Dionysius. „Seks Hundrede Gylden,“ svarede den anden. Derpaa betalte Tyrannen den forlangte Sum. Filosofen fremsatte da følgende Tankesprog paa Latin: „Qvidqvid agis, prudenter agas, et respice finem“ d. e. „Hvad du gør, det gør forsigtig, og tænk paa Enden!“

Dette Sprog plejede Dionysius siden efter ved flere Lejligheder at gentage for sig selv, som det, der havde kostet ham saa mange Penge. Nu hændte det sig engang, at nogle for hans grumme Tyrannis Skyld havde sammensvoret sig imod ham og underkøbt en Barber, som, naar han afragede hans Skæg, skulde skære Halsen over paa ham. Barberen kom efter Sædvane for at rage ham; men just som han vilde skride til denne Forretning, skete det, at Dionysius, som han plejede, gentog de ovennævnte Ord. Herover blev Barberen saa forskrækket, at han kom til at ryste paa hele Haanden og kunde ikke holde Kniven, men lod den falde paa Gulvet, i den Tanke, at Dionysius talte disse Ord med Flid for at advare ham, og at han allerede havde faaet Nys om dette forræderske Anslag. Han faldt derpaa ned for Dionysius's Fødder, bad om Naade og aabenbarede den hele Sammensværgelse. Saaledes erfarede Dionysius, at han ikke havde købt Visdommen for dyrt, efterdi det var den, der reddede hans Liv.

232. Kanarifuglen.

Matth. 10, 29—31: Sælges ikke to Spurve for een Penning? og ikke een af dem falder til Jorden uden eders Faders Vilje. Ja endog alle eders Hovedhaar ere talte. Frygter derfor ikke; I ere bedre end mange Spurve.

For en Del Aar siden døde i Hamborg en fattig Haandværker, uden at efterlade sig saa meget, som han kunde begraves for. Højt oppe i et Baghus, i en snæver Gade, laa den døde, og hans Kone sad ved Siden af Liget og græd bitterlig over sin Nød, som hun slet ingen Udvej saa til at faa afhjulpen. Hun havde just lukket Vinduet op for at faa lidt frisk Luft: da kom der en lille gul Fugl flyvende ind ad Vinduet, satte sig ved Hovedet af Liget og saa ret lystig i Vejret. Da den havde siddet lidt, begyndte den at synge i de skønneste Toner. Dette gjorde et underligt Indtryk paa den stakkels Kone; hun kunde ikke græde længere, ja hun syntes, at Fuglen maatte være et Sendebud fra Vorherre. — Fuglen var tam og fløj hen paa hendes Skulder, saa hun let fangede den. Kort efter kom en Kone ind for at se til hende, og hun fortalte nu denne om Fuglen og viste hende den. „Ih," sagde Konen, „det er jo en dejlig Kanarifugl, og det er oven i Købet vist den Fugl, som der staar om i Avisen i Dag, at den er fløjen bort for sin Ejermand. Pas paa, Morlil! Naar Nøden er størst, saa er Hjælpen nærmest, siger Ordsproget. Lad mig faa Fuglen, saa vil jeg gaa ud i Byen med den." Den fattige Kone forstod hende endnu ikke rigtig; imidlertid gav hun hende dog Fuglen. Konen kom snart igen. Det var ganske rigtig den bortfløjne Fugl, som der lystes efter. Folkene, som ejede den, havde menneskekærlige Hjerter; de hjalp Enken den døde i Jorden og skaffede hende siden Arbejde, hvorved hun havde sit nødtørftige Udkomme.

233. Den usædvanlige Klokkeringning.

Salm. 121, 4: Se, Israels Vogter sover ikke og slumrer ikke.

Det hændte sig i Aaret 1838, i Marts Maaned, at et Par Ægtefolk i en Landsby i det würtembergske

pludselig vaagnede midt om Natten derved, at de hørte Klokkerne ringe i den nærliggende Købstad Grosbotwar. Da det var noget ganske usædvanligt, at Klokkerne ringede paa den Tid, mente de, at der maatte være Ildløs, hvorfor de ogsaa hastig rejste sig fra deres Leje og ilede hen til Vinduet i den maaneklare Nat, for, om muligt, at opdage Brandstedet. Men aldrig saa snart havde de naaet Vinduet, før de bag ved sig hørte en frygtelig Knagen og Bragen. Loftet og Bjælkerne over Sengestedet vare styrtede ned og havde slaaet Sengen i Stykker. Hvis Manden og hans Kone altsaa vare blevne i Sengen, vilde en brat Død upaatvivlelig have ramt dem. — Men hvad var vel Aarsagen til denne forunderlige Ringen om Natten, som vækkede dem saa tidlig af deres Søvn? Det var en hel besynderlig Aarsag. Ringeren i Staden vaagnede nemlig den samme Nat, just som hans Stueur slog tolv; men han hørte kun de seks sidste Slag. Da det nu forekom ham, at han havde udsovet, og han ansaa Maaneskinnet for det frembrydende Dagslys, saa ilede han, uden at se efter, hvad Klokken var, hen til Kirken, for at ringe Morgenklokken, og herfra kom Lyden, som begge de ovennævnte Ægtefolk hørte i Landsbyen. Ringeren fik vel en alvorlig Irettesættelse for sit Forhold, men Herren havde dog uden Tvivl sin Finger med i Spillet.

234. Peter den Store og den fattige Bonde.

1. Sam. 2, 7. 8: Herren er den, som gør fattig og gør rig, som nedtrykker og ophøjer. Han opreiser den ringe af Støvet og ophøjer den fattige af Skarnet, til at sætte ham iblandt Fyrsterne.

I en Landsby, en Mils Vej fra Petersburg, Hovedstaden i Rusland, levede paa Peter den Stores Tid en fattig, men retskaffen Bonde, ved Navn Frodor. Han var allerede Fader til tre Børn, da hans Kone Lodiska fødte ham Tvillinger, en Dreng og en Pige. Saa fattig han end var, glædede han sig dog meget over denne Guds Velsignelse, idet han haabede, at han,

som føder Fuglene under Himmelen, ogsaa vilde give ham Brødet til Børnene. Een Sorg havde han dog, nemlig hvor han skulde faa det bestemte Antal Faddere til sine Børn. To havde han vel, en udtjent Soldat og sin Svigermoder; men for den tredje var han meget forlegen, thi han havde ingen Slægtninge i Nærheden, og de øvrige Bønder i Byen saa ned paa ham og undsloge sig for at staa Fadder til hans Børn.

Da traadte ved Aftenstid en gammel Tigger ind i hans Hytte og bad ham om et Stykke Brød og et Glas Vand. Han var helt udmattet, sagde han, og Herremanden saavel som Bønderne i Byen havde afvist ham med Haardhed og Kulde. — „Ih," sagde Frodor, „det skal jeg vist ikke gøre. Tværtimod, jeg byder dig velkommen i mit Hus; thi du kommer, som du var kaldet. Jeg kender ganske godt Beboernes Haardhjertethed og Stolthed; men her er du vel forvaret. Du skal ikke drikke Vand, men Øl; thi mit Hus er vederfaret Lykke og Velsignelse. Min kære Kone har paa een Gang født mig to Børn, en Dreng og en Pige." — „Vis mig dem," sagde Tiggeren, „jeg mener at forstaa mig lidt paa den Kunst at spaa." Frodor hentede nu begge de smaa. „Ih," sagde Tiggeren, „det er jo kønne Børn; jeg kan straks se paa dem, at det vil gaa dem godt." — „Gid du sagde sandt," raabte Faderen med Glæde. „Men ved du hvad?" blev han ved; „vi ville nu spise og drikke og derpaa lægge os til at sove. Men i Morgen skal du blive hos mig og staa Fadder til Børnene."

Den fremmede modtog denne Indbydelse, og glad blev Frodor. Men hvor forbavsedes Bonden, da han den næste Morgen vaagnede op og saa, at hans Gæst var borte. Da blev han ærgerlig i Sindet og sagde ved sig selv: „Fy, gamle, det havde jeg ikke tænkt om dig. Jeg har optaget dig saa venlig i mit Hus, jeg har plejet dig og indbudet dig til at staa Fadder — og du gengælder min Kærlighed paa en saadan Maade? Er der da ingen Velvilje mere at finde paa Jorden? Hvor skal jeg nu tage den tredje

Fadder fra?" — For at blive sin Sorg kvit, gik han udenfor og begyndte at hugge Brænde. Hans ældre Børn legede omkring ham. Med dette Arbejde gik Tiden hen, og det var næsten blevet Middag. Da raabte paa een Gang den ældste Dreng: „Nej se dog, Fader, de pyntede Ryttere, som komme der henne i Byen!" Frodor saa op og bemærkede et stadseligt Tog, som nærmede sig hans Hytte. „Hvem er det?" sagde han. Og i det samme red et stort Antal fornemt klædte Mænd frem, og i Spidsen for dem Kejseren i sin fulde Pragt, og alle Folk i Landsbyen fulgte med som nysgerrige Tilskuere. Disse sidste og ikke mindre Frodor bleve højlig forundrede, da det fornemme Rytterselskab holdt uden for dennes Hytte.

Frodor, som kendte Kejseren, faldt ned for hans Fødder og sagde næsten skælvende: „Min naadige Kejser og Herre, hvad fører dig til din ringe Tjener?" — „Staa op," sagde Kejseren, „eller vil du tage dit Ord tilbage? Kender du ikke mere den Tigger, som var hos dig i Gaar Aftes?" — For Frodor var det nu, som om Bindet faldt fra hans Øjne; bævende sagde han: „Det var altsaa dig, min høje Herre og Kejser?" — „Ja, det var mig," svarede Peter den Store. „Jeg havde hørt meget om Herremandens og Bøndernes Haardhed i denne By og vilde selv overbevise mig derom. Du var den eneste, som jeg fandt brav. Derfor vil jeg ogsaa give dig din fortjente Løn. Herremanden i Byen være forvist fra mine Øjne; du skal indtage hans Plads. Og nu, I Herrer," sagde han, idet han vendte sig til sine Ledsagere; „vi staa alle sammen Fadder til Mandens Børn; lad mig nu se, at I give en anstændig Faddergave."

Og saaledes skete det. Frodor kunde næsten ikke fatte sig i sin uventede Lykke. Ikke længe efter Barnedaaben lod Kejseren begge sine smaa Gudbørn afhente og siden opdrage paa sin Bekostning. Sønnen blev optagen i Grevestanden og blev Stamfader for en adelig Slægt, som endnu lever. Datteren blev siden gift med en Fyrste. Og Frodor, som nu var en rig

Adelsmand, glædede sig stedse ved sin Kejsers Naade og var endnu i sin høje Alderdom inderlig taknemmelig for sin egen og sine Børns Lykke.

235. Det frelste Barn.

Salm. 118, 23: Det er sket af Herren og underligt for vore Øjne.

For nogle Aar siden blev en Forbryder henrettet i Glückstadt; det var en ung Mand paa 30 Aar, aldeles vantro og med et Hjerte fuldt af Bitterhed imod Gud og Mennesker; intet Under derfor, at han trodsig modsatte sig enhver Formaning af den tro Sjælesørger. Allerede otte Dage tidligere skulde Henrettelsen være gaaet for sig; men da Skarpretteren netop var fraværende, blev den opsat. I dette Mellemrum ser han en Dag fra sit Fængsel et Barn paa tre Aar falde i Vandet. Han raaber om Hjælp, det bedste han kan, og paa hans Skrig kom Moderen just i rette Tid, for at redde Barnet. De lykkelige Forældre ilede hen til Forbryderen, hvem de næst Gud skyldte Barnets Redning, for at bevidne ham deres Taknemmelighed. Og se, han, som hidtil stedse havde været fremmed for Kærlighedens milde Følelser, fatter paa een Gang en ubeskrivelig Kærlighed til dette Barn. Han anfører det som et Bevis paa Guds Barmhjertighed, at han havde kunnet redde Barnets Liv, og er næsten ikke til at formaa til at give Barnet fra sig. „Meget ondt har jeg udstaaet," sagde han, „men denne Glæde overgaar alt." Og i denne Følelse blev hans haarde Hjerte bøjet. Han lod nu Præsten komme og hørte Ordet med taknemmelig Glæde. Han lærte at kende sin Synd og fik Naade til at tro paa ham, som kom til Verden, for at søge og frelse det fortabte. De sidste Dage af hans Liv vare de lykkeligste. Efter en lang Nat opgik i Dødens Nærhed Naadens og Retfærdighedens Sol over ham. Han havde frelst Barnet, og Barnet ham, og den barmhjertige Gud dem begge. Han døde som en sand Kristen.

236. Knappenaalen.

Es. 46, 4: Ogsaa indtil Alderdommen skal jeg være den samme (trofaste Gud) og bære eder til de graa Haar. Jeg har frembragt eder, og jeg vil bære og beskærme eder.

I Midten af forrige Aarhundrede levede i Danzig en rig Købmand, ved Navn Samuel Richter. En Dag traadte en fattig Dreng paa ti Aar ind i hans Butik og bad Bogholderen om en Almisse. Denne, som havde travlt, brummede og sagde: „Nej, du faar ikke noget,“ og bød Drengen pakke sig. „Ak, blot et lille Stykke Brød, gode Herre,“ svarede den lille, idet han foldede sine Hænder, „jeg har ikke faaet Mad siden i Gaar.“ — „Gaa din Vej,“ sagde Bogholderen, og den stakkels Dreng stak nu i at græde og listede sig langsomt hen til Døren.

„Hvad er det?“ raabte Købmanden, som havde set Drengen fra sit Kontor og nu traadte ind i Butikken. — „Aah, det er ikke andet end en Tiggerdreng,“ svarede Bogholderen uden at lade sig forstyrre. Da bukkede den lille sig ned ved Døren, tog noget op af Gulvet og gik langsomt bort. „Hejda, Dreng, hvad var det, du tog op der?“ raabte Richter efter ham. „En Knappenaal!“ sagde den grædende, idet han vendte sig om til Købmanden og viste ham den. „Og hvad vil du bruge den til?“ spurgte Richter, der betragtede Drengen med Medlidenhed, som han stod der med bare Ben og revne Klæder. „Der er Huller i min Trøje, dem stikker jeg sammen dermed,“ sagde Drengen, idet han tillidsfuldt saa den venlige Herre i Ansigtet. „Men,“ vedblev Richter, „skammer du dig ikke for at tigge, da du endnu er saa ung?“ — „Ak, kære Herre, jeg vilde rigtignok hellere arbejde,“ svarede den lille, „men jeg har ikke lært noget, og jeg er for lille til at tærske eller save Brænde. Min stakkels Moder har ikke Brød i Huset, Fader er allerede død for tre Uger siden, og mine smaa Søskende have i længere Tid intet spist. Jeg kunde ikke holde det ud længer at se Moder græde; derfor løb jeg hjemmefra og har bedet

saa mange Mennesker om Hjælp, men af de fleste kun faaet haarde Ord; en Bonde gav mig dog i Gaar Morges et Stykke Mad, men siden den Tid har jeg ingenting faaet."

Købmanden blev rørt ved Drengens barnlige og enfoldige Tale; han tog nogle Penge op af Lommen og sagde til ham: „Der har du en halv Gylden; gaa nu hen til Bageren paa Hjørnet og køb Brød for de halve Penge til dig og dine Søskende, saa kan du bringe mig de andre igen." — „Gud lønne Dem for Deres Godhed," sagde den lille, og i et Nu var han borte med den modtagne Gave. — „En Otteskilling havde været nok," brummede den fortrædelige Bogholder; „nu vil han le Dem ud og løbe sin Vej med alle Pengene, uden at bryde sig om, hvad De sagde til ham." „Nej, Drengen ser mig for ærlig ud til det," svarede Richter. Og virkelig kom den lille straks med et stort Rugbrød i den ene Haand og Resten af Pengene i den anden. „Der, gode Herre," sagde han næsten aandeløs, „der ere Pengene," hvorpaa han bad om en Kniv, for med den at skære sig et Stykke Brød af. Bogholderen, som var bleven mildere stemt, rakte ham sin Lommekniv. Men da Drengen havde skaaret et Stykke af, lagde han pludselig Brød og Kniv fra sig, foldede de smaa Hænder og fremsagde den korte Bordbøn: „Kom, Herre Jesus, vær du min Gæst og velsign det, som du har givet mig!" Denne enfoldige Fromhed gjorde et dybt Indtryk paa Købmanden. Uvilkaarlig foldede ogsaa han sine Hænder, idet han med inderlig Taknemmelighed tænkte paa sin egen Ungdom, der heller ikke havde været fri for Mangel og Bekymring. Med Velbehag saa han paa den lille, som lod Maden smage sig, og spurgte ham nøjere ud om hans og Moderens Omstændigheder. Den troskyldige Dreng fortalte nu ligefrem, hvorledes det var gaaet hans Forældre, og da Købmanden deraf kunde se, hvilken inderlig Kærlighed den lille havde til sin Moder og sine Søskende, og at det var en forstandig, rask og livlig Dreng, fattede han endnu mere Godhed for ham,

idet han tænkte ved sig selv: „Jeg er jo en rig Mand og har kun eet Barn! denne Dreng er vist en levende Veksel, som Gud, der saa rigelig har velsignet mig, trækker paa min Taknemmelighed.“ „Hør, min Dreng,“ sagde han derfor til ham; „har du Lyst til at lære noget?“ — „Ak ja,“ raabte Drengen, det vilde jeg gerne; jeg kan dog læse noget i min Katekismus!“ I det samme tog han en lille Bog op af Lommen, slog den op og læste temmelig flydende: „Du skal ære din Fader og din Moder, at det kan gaa dig vel, og du maa længe leve paa Jorden.“ „Se, gode Herre, det læste jeg i Gaar paa Vejen, da jeg træt havde lagt mig ned under et Træ; videre er jeg endnu ikke kommen, thi hjemme maatte jeg altid bære min lille Broder, fordi Moder var syg.“ — „Godt,“ sagde Richter, „jeg vil være din Fader. Naar du er en god og flittig Dreng, saa vil jeg sørge for dig. Du skal komme til at lære noget og faa god Mad og Drikke; og naar du bliver større og kan fortjene noget selv, vil du maaske blive i Stand til at hjælpe din Moder og dine Søskende og saaledes opfylde Herrens Bud.“

„Det var dog herligt,“ raabte den forbavsede Dreng, som kyssede Købmandens Haand og sprang af Glæde. „Men min Moder har endnu intet at spise,“ sagde han derpaa, idet han pludselig blev sørgmodig. Købmanden beroligede ham, lovede at sende hans Moder baade Penge og Levnedsmidler og underrette hende om, at Kristoph Gottlieb B., saaledes hed Drengen, blev hos ham og vilde komme til at lære noget godt. Den lille fik nu snart nye Klæder fra Skrædderen, og om Middagen førte Richter ham ind til sin Familie og underrettede sin Kone derom.

I disse lykkelige Forhold levede Kristoph i 6 Aar, af hvilke han tilbragte de fire i Skolen, hvor han med sine gode Anlæg og sin store Flid gjorde hurtige Fremskridt. Halvdelen af de Lommepenge, hans Plejefader gav ham, havde han regelmæssig sendt sin Moder, som imidlertid til Dels ved Richters Hjælp var kommen i en bedre Stilling, saa at hun nu havde sit tarvelige

Udkomme. For den anden Halvdel af de sammensparede Lommepenge havde han i den sidste Tid købt Penneposer, som han af en indfødt Hamborger lærte at tilberede for derefter at sælge dem til en lav Pris, men dog med Fordel. Paa denne Maade samlede han en lille Kapital, som Richter forøgede ved Laan; disse Penge satte han i et Parti Hør og Hamp, som han købte under et Besøg hos sin Moder; og denne Handel lykkedes godt, saa at han allerede tre Aar derefter selv ejede 500 Daler, hvilke hans Plejefader anbragte i en Bihandel med Sækkelærred og inden faa Aar forøgede til det tredobbelte. — Efter endt Læretid vedblev Kristoph som Handelsbetjent at varetage sin Plejefaders Tarv i hele fem Aar, blev kort efter Bogholder og til sidst Richters Handelsfælle med en Tredjedel af Udbyttet. I al denne Tid havde han rigelig understøttet sin Moder og sine Brødre, af hvilke de to døde, ligesom den kære Moder snart fulgte dem i Graven. Dog næppe havde han forvundet sin inderlige Sorg over dette Dødsfald, før en ny truede ham. Hans dyrebare Plejefader blev i to Aar fængslet til Sygelejet. Hvad Kærlighed og Taknemmelighed, Flid og Troskab formaaede, det gjorde Kristoph nu og viste derved, at Richters Godhed ikke var falden paa nogen uværdig. Thi foruden at han var utrættelig i sit Kald og Sjælen i den hele Handel, saa vaagede han i mange Nætter hos den syge og trøstede den bedrøvede Familie, baade før og efter at Gud havde bortkaldt hans Plejefader. Siden blev han gift med Richters Datter, og ti Aar efter dennes Død, 1789, var Handelshuset Kristoph G. B . . . n, Samuel Richters Arvinger, et af de mest agtede i hele Danzig. Med barnlig Kærlighed og Omhu plejede Kristoph sin Svigermoder indtil hendes Død. Da han selv ingen Børn havde, tog han sine Brødres to ældste Sønner til sig som sine egne og sørgede paa bedste Maade for dem. Han glemte ikke de fattige og faderløse i Staden, men betænkte dem med rige Gaver, og under en herskende Dyrtid var han en Tilflugt for mangfoldige trængende Medborgere,

som han hjalp baade med Raad og Daad. Med Glæde og Tak til Gud mindedes han stedse sin tidligere Ringhed og Herrens underlige Førelse med ham. Den omtalte Knappenaal, som havde givet den første Anledning til hans Lykke, bevarede han trolig som et Minde om svundne Tider; havde den fordum siddet paa Ærmet af den revne Lærreds Trøje, saa prunkede den nu paa fint hollandsk Klæde; og efter hans Bestemmelse skulde den gaa i Arv til hans Slægtninge og stedse bæres af den ældste i Familien. — Gerne fortalte han sit Levnedsløb i en fortrolig Kreds af Venner eller paarørende. „Se, kære Børn," plejede han ofte at sige, naar han med sine stod op fra Bordet og takkede Gud, der havde ført ham saa vidunderlig, — „se, hvorledes Herren tit gør store Ting imod dem, som elske ham og haabe paa ham. Skikker eder i Ydmyghed efter hans Vilje og tilbeder hans usporlige Veje. Men ville I værdig ære og prise ham, saa elsker ogsaa eders Brødre, værer flittige og tro i Udøvelsen af eders Kald, gører vel imod de fattige og nødlidende, og den Almægtiges Velsignelse skal hvile over eder og eders Børn indtil den sidste Stund."

237. Bondesønnen fra Grundet.

1 Sam. 1, 11: Og Anna gjorde et Løfte og sagde: Herre, dersom du ser til din Tjenerindes Elendighed og kommer mig i Hu, saa at du giver din Tjenerinde mandlig Afkom, da vil jeg give eller hellige ham til Herren alle hans Livs Dage.

For tre Hundrede Aar siden levede et Par fattige, men gudfrygtige Bønderfolk i Landsbyen Grundet ved Vejle; Manden hed Peder Terkildsen og Konen Kirsten Vincensdatter. Denne sidste gik en Dag temmelig langt bort fra sit Hus, og da hun var kommen ned i en smuk Dal, som laa tæt ved Skoven, fik hun paa een Gang Øje paa en Ulv; af disse glubende Dyr fandtes der nemlig paa den Tid ikke saa faa i Jylland. Hun var just frugtsommelig og kendte fra Barndommen af det Sagn, at Ulven selv i lang Frastand kan opspore svangre Kvinder; men hun havde

ogsaa hørt, at Ulven ikke gerne angreb Kvæget, saa længe den var alene. Derfor fattede hun en rask Beslutning og skjulte sig imellem Kvæget paa Marken; og i sin Dødsangest lovede hun, at hvis Herren bevarede hendes Liv, da skulde Fosteret, som hun bar under sit Hjerte, være indviet til Herrens Tjeneste. Lykkeligvis kom Folk til i rette Tid, forjoge Ulven med Skrig og Hundeglam og frelste Konen fra den truende Fare. — Hun holdt trolig sit Løfte, og Vorherre og gode Mennesker hjalp hende til, at dette kunde ske; thi da den lille Jens Pedersen — saaledes hed Drengebarnet, som hun fødte — voksede til, kom han i Huset hos en Slægtning, Borgemester Anders Bertelsen i Vejle, der lod ham undervise med sine egne Børn. Siden kom han i Ribe Skole og blev en af de flinkeste Disciple. Han skulde derefter have været Student i Kjøbenhavn; men Krigsurolighederne gave Anledning til, at han kom til Malmø, hvor Ole Krysostomus og Frans Wormordus prækede med Iver den evangeliske Lære, hvor han selv baade underviste i Skolen og lærte af disse berømte Reformatorer. Da der atter var blevet Fred i Landet, kom han til København, blev Magister og omsider Rektor i Ribe ved den samme Skole, paa hvis Bænke han havde siddet som en lærvillig Yngling. Jens Pedersen, som antog Navnet Grundet efter sin Fødeby, var en udmærket Skolemand, og mange dygtige og begavede Mænd, der siden bleve en Pryd for deres Fædreland, havde hans utrættelige, faderlige Omhu som Lærer og Opdrager at takke for deres grundige Kundskaber og Dannelse, hvoraf endog Efterverdenen høstede rige Frugter. Men han var ogsaa en sand Kristen, et Mønster paa Beskedenhed, Fromhed og sand Gudsfrygt. Han begyndte stedse enhver vigtig Handling med Bøn og bøjede sine Knæ til Jorden for den Almægtige, naar nogen Fare truede hans Venner eller Fædrelandet. Hans Hu stod derfor ogsaa til mere umiddelbart at arbejde for Guds Rige, og dertil fik han god Lejlighed, da han blev kaldet til Sognepræst ved Domkirken i Ribe; i dette

Embede virkede han med Velsignelse til sin Død, som indtraf i August Maaned 1565. I dette Aar rasede nemlig Pesten i Ribe og bortrev mangfoldige, baade store og smaa. Grundet viste sig ogsaa under denne Tilskikkelse som en god og trofast Hyrde, gik omkring i Staden og vederkvægede de syge og døende med Evangeliets Trøst. Den smitsomme og skrækkelige Syge var allerede i Aftagende, da den pludselig angreb Grundets eget Hus, som hidtil havde været forskaanet for den. Den fromme Sjælesørger forudsaa sin Død, uden at tabe den faste Holdning og den gudhengivne Rolighed, der fulgte ham gennem hele hans Liv; han rejste sig op i Sengen og indgød de sørgende Trøst, tog Afsked med sine Børn og var beredt paa det sidste afgørende Øjeblik. Saaledes hensov han blidt og rolig i Herren, og snart fulgte alle hans Børn ham i Graven.

238. Skilderiet.

Sal. Ordsp. 16, 9: Menneskets Hjerte udtænker sin Vej, men Herren stadfæster hans Gang.

Senange, en jævn og ligefrem Mand, som tidligere havde været Søkaptajn, levede ugift paa sit Gods i det sydlige Frankrig. Hans Frænder paa mødrene Side besøgte ham ofte, ikke fordi de holdt af ham, men fordi de ventede paa den rige Arv, de mente at skulle faa, naar han engang døde. Dette undgik ikke Senanges Opmærksomhed, og han var derfor heller ikke videre glad ved deres Besøg, saa meget mindre, som de vare yderst paatrængende, gjorde stedse større Fordringer, satte Splid imellem Folkene og vendte op og ned paa alt, naar de kom ud paa Landet. Senange var for godmodig til at vise sine Slægtninge bort; men han indsaa nok, at han ikke af dem kunde vente sig kærlig Pleje i sin Alderdom. Han blev derfor efterhaanden mere ligegyldig imod dem og henvendte sin Opmærksomhed paa fremmede, hvilke i Almindelighed viste ham større Hengivenhed og Kærlighed end hans egne. Han gjorde meget godt baade aabenlyst og i Stilhed. Hans

begærlige Frænder, som vare bange for, at hans Formue derved skulde smelte hen, søgte vel at afholde ham derfra, saa godt de kunde, ja, gjorde Nar ad hans Godgørenhed; men han brød sig kun lidt om, hvad de sagde, og fulgte sit Hjertets Tilbøjelighed; kun en Gang imellem, naar de bleve alt for næsvise, satte han dem alvorlig i Rette.

Blandt de mange, som Senange understøttede, var ogsaa en fattig Enkes Søn, ved Navn Andreas. Han gik først i Skole og blev siden sat i Lære hos en Snedker, hvor han opførte sig til Mesterens og sin Velgørers Tilfredshed. To Gange om Aaret fremstillede han sig for Senange, og der vankede da gerne en Foræring, som den brave Andreas trolig bragte sin Moder, der herfor købte et og andet nødvendigt Klædningsstykke til sig selv eller Sønnen. Da denne var bleven Svend, klædte Senange ham op fra Top til Taa og lovede derhos, at han ogsaa i Fremtiden vilde hjælpe ham, naar han, efter at have rejst i nogle Aar paa sit Haandværk, skulde sætte sig ned som Mester. Det varede dog noget, inden Andreas tiltraadte sin Vandring, og i dette Mellemrum kom Søkaptajnen en Dag til den Snedker, hos hvem Andreas arbejdede som Svend, og medbragte nogle Stykker Egetræ af et Skib, hvormed han engang var strandet ved Nattetide, og paa hvis Levninger han længe var dreven om i rum Sø, indtil han ved Dagens Frembrud var bleven optaget i et andet Fartøj. Han overdrog nu Snedkeren det Hverv af dette Træ at gøre ham en Ramme til et Maleri. Andreas blev sat til dette Arbejde, og da Rammen var færdig, bar han den selv op paa Gaarden, hvor Søkaptajnen, som et Bevis paa sin Tilfredshed med Arbejdet, forærede ham en Dukat til Tærepenge paa Rejsen, som nu skulde gaa for sig.

Andreas blev borte i seks Aar og arbejdede paa forskellige Steder, hvorved han erhvervede sig større Dygtighed i sit Haandværk og førte et stille og ærbart Liv. Hvad han kunde spare sammen, sendte han sin Moder, som imidlertid var bleven meget sygelig; og

omsider vendte han tilbage til sin Hjemstavn, hvor han tænkte paa at bosætte sig for desto bedre at kunne hjælpe sin Moder i hendes Alderdom. — Men her fandt han alt forandret. Hans tidligere Mester var rejst til en anden Stad; Moderen led af en ulægelig Sygdom, og hans Velgører havde allerede i et Aars Tid maattet holde Sengen. Det gik den stakkels Andreas daarligt i Begyndelsen. Hvor meget han end stræbte, tjente han dog næppe det daglige Brød og til den kære Moders Kur og Pleje. Det lille Hus, hvori han hidtil havde boet, blev solgt, og han maatte kort efter flytte ud deraf til stor Sorg for Moderen. Denne afgik dog snart ved Døden, og seks Uger derefter fulgte Andreas med Graad ogsaa Senange til Jorden. Nu følte Andreas sig ensom og forladt; hans Fødeby blev ham som et fremmed Sted, og han besluttede derfor atter at begive sig paa Rejser, for at forsøge sin Lykke paa andre Steder.

Senange døde meget for sent for sine gerrige Slægtninge, og han var næppe bleven kold i Graven, før de med graadig Hu faldt over hans Efterladenskaber, for at dele dem imellem sig. De gjorde derfor store Øjne, da Skrifteforvalteren traadte dem i Møde med et Testamente i Haanden, som indeholdt den afdødes Vilje med Hensyn til Udbetalingen af nogle Legater og den Bestemmelse, at alle hans rørlige Ejendomme skulde sælges, og Indtægten tilfalde Egnens fattige. I øvrigt skulde hans Slægtninge beholde deres Arveret. Disse indfandt sig vel ved Auktionen, som nu blev holdt til Fordel for de fattige, men kunde saa lidet skjule deres Harme, at de endog spottede over flere af den afdødes Ejendele, naar de bleve raabte op, og søgte at nedsætte deres Værd. Endelig skulde ogsaa hans Portræt sælges, hvilket var indfattet i den omtalte Ramme. Andreas var ogsaa til Stede ved Auktionen. Han var bestemt paa for bestandig at forlade sin Fødeby Dagen efter, men havde begivet sig op paa Gaarden, for endnu en Gang at se de gamle kendte Steder og dvæle en Stund i de Værelser, hvor han saa ofte havde

talt med den kære afdøde og modtaget saa mangen Velgerning af ham. Sine faa rede Penge havde han hos sig og deriblandt det Guldstykke, som Senange havde foræret ham, da han første Gang tiltraadte sin Vandring, hvilket han hidtil havde bevaret som et dyrebart Minde. Ved nu at se sin Velgørers Billede, blev han underlig til Mode; han fattede sig snart og gjorde det højeste Bud. Portrættet blev saaledes til alles Forundring tilslaaet den fattige Snedkersvend. Men Guldstykket maatte han nu lade springe, hvorefter han med sorgblandet Glæde forlod Salen og gik ned i Haven og derfra hjemad.

Da han var kommen ind i en stor Lystgang, blev han staaende, betragtede Billedet af sin Velgører og kyssede det, medens en Strøm af Taarer løb ned over hans Kinder. En Herre ilede efter ham; det var en udtjent Søofficer, en Ven af den afdøde, som var kommen nogle Øjeblikke for silde, til at han kunde købe Skilderiet. Han bød nu Andreas først det dobbelte, siden det tredobbelte af, hvad han havde givet; men forgæves — han vilde ikke sælge det for nogen Pris. Da Andreas var kommen hjem, faldt det ham rigtignok ind, at han ikke havde Rejsepenge nok til Lyon, hvorhen han vilde begive sig; men da sagde han straks til sig selv, at Vorherre vilde nok hjælpe ham som hidtil, at han vilde fortære noget mindre og gaa noget raskere, indtil han naaede et Sted, hvor han kunde finde god Fortjeneste.

Men hvor skulde han gøre af det store Skilderi? Det var en ny Tanke, som sysselsatte ham. Han kunde ikke tage det med sig; men hvem skulde han betro det til? Og om han end vidste nogen, hvor smerteligt dog, at maatte undvære Synet af det kære Billede! Han havde jo netop købt det, for jævnlig at kunne have det for Øje og glæde sig derved. Da faldt det ham paa een Gang ind, at tage det ud af Rammen, rulle det godt sammen og saaledes føre det med sig; han kunde da siden gøre en ny Ramme. „Ja, det gaar an," udraabte han og slog Hænderne sammen af Glæde. Han

gik nu ind til sin Vært, viste ham Skilderiet, meddelte ham sin Hensigt og bad ham gemme Rammen, indtil han ved Lejlighed kunde lade den afhente. Da Værten samtykkede heri, opfordrede Andreas ham til at være behjælpelig med at tage Portrættet forsigtig ud af Rammen, hvorpaa han hentede de fornødne Redskaber. Da dette Arbejde næsten var til Ende, og Underlaget med Varsomhed var taget bort, stødte man uformodentlig paa et stort Brevomslag, der bedækkede hele Portrættets Flade bagtil og havde den Udskrift: „Til den nuværende Ejer af dette Maleri.“ Andreas og Værten studsede. I deres Raadvildhed sendte de Bud efter Byfogden, fortalte ham Sagen og spurgte ham, hvorledes man nu havde at forholde sig. Denne smilede og sagde, at Andreas, der ved den offentlige Auktion havde købt Skilderiet og rigtig betalt det, var dets retmæssige Ejer, og han kunde følgelig raade over alt, hvad der laa i det. Til ham var ogsaa Brevet stilet, og han burde ufortøvet aabne det, da det mulig indeholdt et Ønske af den afdøde, som Andreas uden Tvivl gerne vilde opfylde, for saa vidt han var i Stand dertil.

„Ja gerne,“ raabte denne, brød nu rask Seglet og fandt til alles store Forundring Brevet fyldt med Banknoter til et Beløb af 8000 Rigsdaler. Derhos laa der et aabent Dokument, skrevet med Senanges Haand og forsynet med Øvrighedens Underskrift og Segl til videre Bekræftelse. Indholdet af dette Papir var, at Senange desværre mere og mere havde overbevist sig om, at hans Slægtninge ingen Kærlighed og Hengivenhed nærede for ham, men ønskede kun jo før jo heller at komme i Besiddelse af hans Formue. Han havde for deres Børns Skyld ikke villet gøre dem arveløse, som de vel havde fortjent; men han havde dog ikke kunnet nægte sig selv den Glæde, endnu efter sin Død at blive en Velgører imod den, der bevislig var ham mere hengiven end hine. Af den Grund havde han bestemt, at alt hans Bohave skulde sælges til bedste for Egnens fattige, ved hvilken Lejlighed ogsaa hans

Portræt maatte falbydes. Han havde med Vilje ladet det indfatte i en simpel Ramme. Om den, der vilde købe det i denne Skikkelse, kunde han med Grund forudsætte, at det var ham om at gøre at eje hans Billede, fordi han havde haft ham kær i levende Live; og ham — hvo det end var — skænkede han derfor de vedlagte Penge. Andreas kunde næsten ikke tro sine egne Øjne; men da Sagens Rigtighed blev bekræftet fra alle Sider, opfyldtes hans Hjerte af inderlig Glæde og Taknemmelighed. Han var nu hjulpen i sin Forlegenhed paa en Maade, som overgik hans dristigste Forventninger, han opgav sin Rejse, satte sig ned som Snedker i sin Fødeby og levede i mange Aar, agtet og elsket af sine Medborgere.

139. Den genfundne Ring.

Dan. 4, 37: Jeg priser, ophøjer og ærer Himmelens Konger; thi al hans Gerning er Sandhed, og hans Veje ere retfærdige, og han kan ydmyge dem, som vandre i Hovmodighed.

For mange Aar siden spadserede et Par unge forlovede paa den bornholmske Kyst. De talte med glade Forhaabninger om deres Fremtid, der syntes at love dem alt, hvad de kunde ønske sig af dette Livs Goder; thi de elskede hinanden, og Pigen var meget rig, og hendes forlovede en dygtig Skipper. Hun mente, at hendes Formue var saa stor, at de aldrig, hvordan det end gik, kunde komme i nogen Trang; han derimod, lod nogle Ord falde om, at det dog i alt Fald kom an paa, om Gud vilde give dem Lykke og Velsignelse. Da drog Pigen i ungdommeligt Overmod en Ring af sin Finger, kastede den ud i det dybe Hav og sagde: „Saa vist som jeg aldrig mere ser denne Ring, saa vist skulle vi aldrig blive fattige."

Det unge Par blev ægteviet og begyndte deres huslige Liv under lyse Forhaabninger med stor Rigdom. Men det var, som var der ingen Velsignelse derved; det gik bestandig ned ad Bakke med dem, og den store Overflødighed svandt hen lidt efter lidt.

Efter nogle Aars Forløb døde Manden; den sidste Rest af Formuen gik tabt ved Enkens Ødselhed, og hun kom til sidst i stor Trang.

Ikke faa Aar vare henrundne siden hin Stund, da det unge Par spadserede ved Stranden. Den fattige Enke stod en Morgen op; hun havde kun et Par Skilling i rede Penge. Dem tog hun, gik ned til Stranden, hvor hun købte nogle Fisk, og gik derpaa tilbage for at tillave et Maaltid. Og se, da hun har skaaret den første Fisk op, kommer en Ring til Syne i dens Bug. Hun tager den frem, betragter den nøjere og opdager, at det er den selvsamme Ring, som hun for lang Tid siden havde kastet i Havet. Hvad denne fattige Enke tænkte og følte herved, om hun kendte sin Besøgelses Tid, ydmygede sig for Gud, trolovede sig med sin Herre og Frelser og blev rig i ham, som for Menneskenes Skyld blev fattig — alt dette vide vi ikke; men den Tanke ligger nær, at det var Guds Finger, som bragte Ringen tilbage, og det vide vi for vist, at den nidkære og hellige Gud ikke lader sig spotte, og at det er ham, som gør fattig og gør rig, som nedtrykker, og som ophøjer. Hans Navn være højlovet evindelig!

Den samme Enke levede endnu for nogle Aar siden paa Bornholm, hvor denne mærkværdige Tildragelse ikke er glemt.

L. Guds Hjælp i Nøden.

240. Det uventede Huskøb.

Hebr. 13, 5: Herren har selv sagt: Jeg vil ingenlunde slippe dig og ingenlunde forlade dig.

En ung, rig Englænder, som studerede i Göttingen, red en Dag til Nordheim, en lille Stad, som laa to Mil fra hans Bopæl. Da han kom ind i Byen, saa

han mange Mennesker stige op ad Raadhustrappen. „Hvad mon der er paa Færde?" tænkte han, leverede Hesten fra sig og gik selv derop. Da erfarede han, at der blev holdt Auktion; imidlertid vidste han ikke, hvad det var, der skulde sælges, men han hørte, at nogen just havde budt 395 Daler. Straks tænkte han: „Du kan sagtens lægge de fem til," og bød derfor 400 Daler. Og se, da ingen vilde give mere, blev det opraabte ham tilslaaet. „Men," spurgte nu den forbavsede Yngling, „hvad har jeg da egentlig købt? Jeg ved slet ikke, hvad Talen var om." „Et Hus, et Hus," skreg Folket med stor Latter. „Nuvel," svarede han, „det kan man jo bruge. Fører mig nu ogsaa derhen, at jeg kan se, hvilket Hus der nu er mit, og hvad jeg faar for mine Penge." Raadstuetjeneren gik foran ham, og mange Folk fulgte bagefter. Saaledes kom han ind i en snæver Gade, hvor Tjeneren blev staaende uden for et lille Hus, idet han sagde: „Se, her er Deres Ejendom." Den unge Herre traadte ind i Huset, hvor han fandt en Kone siddende med foldede Hænder og med Taarer i Øjnene. „Hvad fattes eder, Mo'erlille?" spurgte han; „hvorfor græder I og ser saa bedrøvet ud?" „Ak, Gud hjælpe mig," hulkede hun; „nu sælge de mit lille Hus oppe paa Raadstuen, fordi jeg ikke kan betale min Gæld. Jeg skal snart flytte ud og ved ikke, hvor jeg skal hen. Jeg stakkels gamle Kone, hvo vil tage imod mig, naar Gud ikke gør det? Oh, gid jeg dog hellere var død, saa kunde de jo tage Hytten, de ubarmhjertige Mennesker!" „Vær kun rolig," sagde Englænderen; „Huset skal intet Menneske tage fra eder; thi jeg har købt det og skænker eder det igen. Af Købesummen vil eders Gæld blive betalt, og I kan blive her i Fred. Men synes I om det, saa vil jeg lade indrette et lille Værelse her i Huset, hvor jeg kan tage ind, saa ofte jeg kommer til Nordheim.

241. Væveren og Bissekræmmeren.

Es. 63, 5: Jeg saa mig om, men der var ingen Hjælper; og jeg forfærdedes, thi der var ingen, som opholdt mig. Men Herrens Arm frelste mig.

En fattig Landsbyvæver i Tyskland sad en Dag med bekymret Sind ved sit Arbejde; thi skønt han trolig passede sit Haandværk og arbejdede baade tidlig og silde, var han dog kommen i stor Gæld, og han skulde derfor nu pantes og ventede hvert Øjeblik Rettens Betjente. Konen sad og strikkede paa sin Strømpe og græd. Børnene raabte: „Moder, jeg er sulten!" og da hun med blødende Hjerte lod, som hun ikke hørte det, raabte de: „Fader, har du intet Brød?" Men han tav og drev kun sin Væverskytte raskere frem og tilbage, saa Vævens Larm kunde overdøve deres Raab. Under al denne Jammer traadte en høj og før Mand ind i Stuen, bød god Aften og aflæssede et Par store Bulbidere, som plejede at bære de Varer, han som Bissekræmmer førte med sig omkring paa Landet. „Hold op med eders Klynken," sagde han, da han en Tid lang havde hørt til, „jeg skal hjælpe dig. Jeg skal netop indkræve en Sum Penge; kom med og hjælp mig at bære! Jeg kan ogsaa give dig noget at bestille, som betaler sig bedre end Væven." Han kastede derefter Penge paa Bordet og lod hente Brød, Ost og Øl. Børnene, som først vare blevne bange, gave sig nu til Freds, da der var Mad paa Bordet. Men Konen havde Mistanke til ham. Imidlertid sagde denne til hendes Mand: „Skynd dig med at blive færdig; tag en Tværsæk paa Ryggen, en Kæp i Haanden og klæd dig varmt paa; vi have endnu et Par Mil at gaa." De begave sig altsaa paa Vejen og naaede en Skov, da Mørket faldt paa. Da de midt inde i den kom til en Korsvej, standsede Hundesadelmageren, som Børnene kaldte ham, og peb i Fingrene til alle fire Sider. Det genlød i Skoven; derpaa blev det stille, endelig hørte man Folk svare med Piben hist og her. Væveren forfærdedes, og der gik et Lys op for ham.

En halv Snes Karle sprang frem. „Velkommen, Hundesadelmager," raabte de, „hvor har du været saa længe, og hvad er det for en?" „En ny Kammerat," svarede hin, „Ulykken har tømt hans Lomme, og nu vil han holde sig skadesløs i andre Folks Lommer. Jeg indestaar for hans Troskab." „Nu saa velkommen da," raabte de alle og toge Væveren i Haanden.

Hvor var den stakkels Væver forfærdet, da han nu mærkede, at han befandt sig imellem Røvere, og hvor ønskede han sig ikke tilbage til sit Hjem; men der var intet andet for, han maatte blive og tie. „Tænkte jeg det ikke nok," sagde han til sig selv, da man drog videre, „at der maatte være en Hage ved denne Lykke; saaledes bliver man ikke lykkelig paa een Gang; derfor rykkede min Kone mig ogsaa i Ærmet og vilde ikke gerne spise af Maden, der stod paa Bordet." — Ved Midnatstid kom hele Selskabet til en Mølle, hvis Ejer for nogle Dage siden havde indkasseret 3000 Gylden; dem vilde man have Fingre i. Som Lærling i Røverhaandværket maatte Væveren staa paa Vagt, medens de andre brøde ind. Mølleren og hans Folk bleve bundne, men man fandt ikke de Penge, man søgte. Alligevel gjorde de et ganske godt Bytte, hvilket de delte i Skoven. Væveren fik fem Gylden til sin Part, og medens Røverne adspredte sig, drog han hjem i Selskab med Hundesadelmageren. — Da de vare alene, gjorde Væveren ham de bitreste Bebrejdelser; de syndige Penge vilde han ikke beholde, men hellere tigge eller sulte ihjel. Men Hundesadelmageren sagde ganske rolig: „Pengene beholder du, dem har du surt fortjent; betænk, at, dersom du ikke tager dem, saa sulte maaske Kone og Børn i Morgen. Imidlertid kan du gøre, hvad du vil; men det siger jeg dig: Hold ren Mund med, hvad du saa og hørte, ellers er du ulykkelig; selv skal du faa Hjerneskallen knust, dit Hus skal blive stukket i Brand, Kone og Børn skulle blive myrdede, det sværger jeg dig til, hvad enten du saa tror paa Gud eller Djævelen." Da Dagen brød frem, forlod han Væveren.

—

Efter nogen Tids Forløb blev Bissekræmmeren sat fast i Baireuth og lagt paa Pinebænken; men han vilde ikke gaa til Bekendelse. Han kom derfor paa fri Fod igen og fik Lov til at fortsætte sin Handel. I Forstaden var et Værtshus, som han plejede at besøge; han gik derind, og da det just var Marked, fandt han Stuen fuld af Mennesker. Nogle gamle Bekendte flokkede sig om ham og spurgte, hvorledes det var gaaet. Nu pralede den forhærdede af sin Uskyldighed og bebrejdede Øvrigheden, som havde pint en ærlig Mand for ingen Ting. Alle beklagede ham. — Men da Bissekræmmeren traadte ind, stak et Par Mænd Hovederne sammen i en Krog, og den ene hviskede til den anden: „Jeg tror bestemt, at det er mine Manchesters Bukser, den lange der har paa; jeg kender dem paa Sidesømmen." — „Hvad er det for Snak, du kommer med?" svarede den anden; „et Par Bukser kan godt ligne et andet." — „Som jeg siger," vedblev hin, „det er mine Bukser. Jeg melder det, og den Karl skal snart blive taget ved Vingebenet igen." Derpaa gik han gennem en Sidedør ud i Køkkenet, som om han vilde tænde sin Pibe, og den anden gav sig i Snak med Bissekræmmeren først om Uldhandelen, siden om Humle, og trak om med ham saa længe, til Døren gik op, og hans Kammerat traadte ind med en Underofficer og to Mænd.

Nu sad Bissekræmmeren atter i det mørke Hul. Mistanken var nu stærkere end forhen. Dog ogsaa denne Gang nægtede han standhaftig, og man anvendte derfor skrækkelige Pinsler, for at faa ham til at bekende. Nu blev Modet knækket paa ham, og han tilstod alt; ja Dommerne erfarede gruelige Ting. I mange Aar havde han drevet sit afskyelige Haandværk, og hvad mere er, han havde myrdet sin første Kone og sit eget Barn paa en grusom Maade, foruden mange andre. Men sine medskyldige vilde han paa ingen Maade angive; han sagde, at han vidste ikke, hvad de hed. Da man nu igen truede ham med Pinebænken, udbrød han: „Velan, en vil jeg dog nævne, hvis virkelige Navn jeg kender, og som var min tro Kammerat ved

alle mine Røverier. Saa tosset han lader, saa er han dog klogere end jeg og kan bekende meget mere." — Han nævnede nu — den stakkels Væver. Denne blev derpaa sat fast og tilstod straks alt, hvad han havde gjort, men kunde ikke bekende mere, end at han ved det omtalte Røveri var bleven tvungen til at holde Vagt. Dette Udsagn stemmede imidlertid ikke overens med Bissekræmmerens Forklaring. Den stakkels Væver blev nu lagt paa Pinebænken flere Gange; thi saa ofte han befandt sig under Bøddelens Hænder, bragte Smerterne ham til at bekende alt, hvad man forlangte; men siden nægtede han igen alt og vedblev sin Forsikring, at han var uskyldig. Dommeren ansaa ham alligevel for skyldig og dømte ham til at hænges og Bissekræmmeren til at radbrækkes efter de Tiders Maade.

Væverens Hustru erholdt med Nød og næppe Tilladelse til at besøge sin Mand to Gange i Fængslet, og hendes Hjerte blev næsten sønderrevet af Smerte ved at se ham i denne bedrøvelige Tilstand. Paa Henrettelsesdagen rev hun sig løs fra ham, ilede til Slottet og forlangte at faa Markgreven af Baireuth i Tale. Skildvagten ansaa hende for afsindig og vilde ikke lade hende komme ind. Da et medlidende Menneske fortalte hende, at Markgrevinden var i Slotshaven, løb hun derhen med sine Børn, faldt ned for hendes Fødder og besvor hende ved sine ulykkelige Børn og det endnu ulykkeligere, som hun bar under sit Hjerte — hun var nemlig frugtsommelig for syvende Gang — at redde Faderens Liv. Markgrevinden blev rørt ved Moderens Smerte og Børnenes Taarer, hun skyndte sig hen til sin Gemal og bad om Naade for Væveren. Imidlertid stod denne paa den skrækkelige Stige, fra hvis sidste Trin man stiger over i den anden Verden; Bøddelen lagde ham Strikken om Halsen. Mange Tilskuere ansaa ham for uskyldig og saa vemodige hen imod Staden, om der dog ikke skulde komme Benaadning for ham. Da bemærkede man en Bevægelse ved Enden af Pladsen; man hørte

et Raab i det fjerne; noget hvidt flagrede i Luften, en Rytter kom ridende i fuld Galop med løse Tøjler og raabte: „Pardon for Bæveren!"

Almindelig var Tilskuernes Glæde. Men ingen blev mere rørt end Bissekræmmeren, denne forhærdede Nidding, som forhen ikke vilde tro paa nogen Gud eller nogen Evighed. I sit Fængsel havde han haardnakket afvist alle Formaninger til at angre sine Synder og berede sig til et andet Liv. Han svarede, at han skulde vide at dø som en Mand. Da Bæveren var dømt fra Livet tillige med ham, spottede han med djævelsk Ondskab hans Angest og sagde: „Det skal være min sidste Glæde, at se paa, hvorledes denne fromme Tyv fordrejer sit Ansigt, naar han skal dø." Men da han hørte Raabet, som forkyndte den uskyldige hans Pardon, da blev han bleg som et Lig og udbrød: „Der er dog en Gud til, hvilket jeg hidtil har nægtet. Dette var Prøven, som jeg satte mig. Jeg troede allerede, at jeg havde vundet, men nu ser jeg, at jeg har tabt." Han bevidnede nu selv Bæverens Uskyldighed og tilføjede: „Jeg angav ham ikke af Fjendskab og Hævnlyst; men jeg vilde se, om der er en guddommelig Retfærdighed, som redder den uskyldige. Nu erkender jeg med Skræk, at jeg har en Dommer over mig, og at den nær forestaaende Pine ikke vil være den sidste. Jeg beder, at man vil bringe mig tilbage, for at jeg kan omvende mig, førend jeg dør. Jeg vil endnu bekende forskellige Ting." Hans Bøn blev opfyldt, og man førte ham tilbage til Fængslet. Hans Samvittighed var vaagnet, hans haarde Hjerte bøjet, hans Sjæl rystet. Han bekræftede endnu en Gang Bæverens Uskyldighed og angav nøje sine medskyldige. Han beredte sig derpaa angerfuld til Døden, og da han anden Gang blev ført til Retterstedet, anklagede han sig offentlig som den største Forbryder.

Men hvad blev der af Bæveren? Han blev afmægtig taget ned af Stigen, og det havde nær kunnet koste ham hans Liv; thi han var ikke vant til overvættes Glæde. Fra alle Sider regnede der Penge ned

over ham. Men ogsaa efter den Tid modtog han rigelig Understøttelse af deltagende Mennesker, udvidede sit Haandværk, fik mange Kunder og blev endnu en velhavende Mand, og hvad vigtigere er, han blev fast i Troen paa sin Herre og Frelser, levede med sin Kone og sine Børn et fromt og lykkeligt Liv i indbyrdes Fred og Kærlighed.

242. Den aabne Grav.

Salm. 116, 3. 8: Dødens Reb omspændte mig, og Gravens Angester vare over mig; jeg følte Angest og Bedrøvelse. Men Herren friede min Sjæl fra Døden, mit Øje fra Graad og min Fod fra Fald.

For nogle Aar siden tilbrog sig følgende Begivenhed i Moskva, den næststørste Stad i Rusland. En fransk Dame, Fru L. —, som var paa et Besøg hos en Veninde, blev opholdt til langt ud paa Natten. Da hun nu vilde hjem, men dog ikke havde Mod paa at gaa, blev der sendt Bud efter en Vogn. Vognen kørte frem, Fruen steg ind, sagde Kusken Besked, hvor hun boede, og af Sted gik det i flyvende Fart. Den rige Dame havde en stor Guldkæde om Halsen og kostbare Ringe i Ørene, og hun var derhos iført en ganske udmærket Kaabe, foret med Pelsværk. Kusken, som havde lagt Mærke til denne Stads besluttede her at gøre et godt Bytte. Medens hun sad indsvøbt i sin Kaabe, uden at ane nogen Fare, havde han derfor forladt den rigtige Vej, og det mindst beboede Kvarter af Staden laa allerede bag ved dem, da Fru L., hvem denne Rejse syntes at vare vel længe, kastede sit Slør tilbage og saa sig om. Til sin store Skræk opdagede hun nu, at hun befandt sig paa aaben Mark. Straks befalede hun Kusken, at han skulde holde; hun raabte om Hjælp, men forgæves; i Stedet for at efterkomme hendes Befaling, kørte Kusken endnu stærkere til. I sin Angest rev hun Nummeret*) af ham og

*) Hyrekuskene i Rusland ere forsynede med en Kvast og et Nummer, som hænger ned ad Ryggen paa dem, saa at den

truede med at ville melde ham paa Politikammeret, dersom han ikke øjeblikkelig førte hende hjem til hendes Bopæl. Hvad enten nu Kusken allerede havde naaet det Sted, som han havde udset til der at udøve sin Forbrydelse, eller han paa Grund af Fruens Modstand ikke turde vente længer, nok er det, han holdt pludselig stille, steg ned af sit Sæde og nærmede sig den ene Side af Vognen. Men til Lykke fattede den ængstede Dame sig straks, sprang ud fra den anden Side og løb, alt hvad hun kunde, indtil hun paa een Gang mærkede, at hun befandt sig paa en Kirkegaard. Men Kusken løb snart bag efter og forfulgte hende med stor Iver; thi nu var det ham ikke blot om at gøre at bemægtige sig hendes Kostbarheder; men det galdt tillige hans eget Liv, som nu stod paa Spil, efterdi Fruen havde beholdt hans Nummer. Denne havde imidlertid vundet et lille Forspring, og det var bælgmørk Nat. Med et aabnede Jorden sig under den flygtende Dames Fødder, og kort efter befandt hun sig i en aaben Grav, som var bestemt til at modtage et Lig den følgende Morgen. Men i Stedet for at forfærdes herover, indsaa den behjertede Kone straks, at denne Grav var for hende et Tilflugtssted i Nøden; derfor forblev hun ganske rolig.

Røveren havde set hende forsvinde. Han kom tæt forbi Graven og søgte efter hende i alle Retninger; men forgæves. Fru L. var reddet. En god Del af Natten tilbragte Kusken med at vanke om paa Kirkegaarden. Snart søgte han at skræmme hende ved de frygteligste Trusler, snart bestræbte han sig for at røre hende ved de indstændigste Bønner, at han ikke vilde gøre hende noget ondt, men derimod føre hende hjem til hendes Bolig, naar hun blot vilde give ham Nummeret tilbage. Men Fruen lod sig hverken skrække af hans Trusler eller lokke af hans Løfter; hun forblev i den skumle Grav, stum som Liget, hvis Plads hun

Person, de køre for, altid har det for Øje og kan tage det af dem, dersom han er misfornøjet med Befordringen, i hvilket Tilfælde Kusken gerne anmeldes for Politiet og drages til Ansvar.

nu indtog. Omsider, da det gryede ad Dag, saa Kusken sig nødsaget til at forlade Kirkegaarden og tage Flugten i største Hast. Imidlertid vedblev Fru L. at holde sig skjult, indtil det var blevet fuldkommen Dag. Et Par Timer efter var Sagen anmeldt, og Nummeret afleveret paa Politikammeret. I tre Dage holdt Flygtningen sig skjult i Skovene omkring Moskva; men da tvang Hunger og Kulde ham til at søge et Tilflugtssted i en lille Landsby. Her blev han snart opdaget og fængslet og fik sin fortjente Straf.

243. Den fattige Student.

Salm. 37, 25: Jeg har været ung og er bleven gammel; men jeg har ikke set en retfærdig forladt eller hans Sæd at søge efter Brødet.

Konrad Balding var en fattig Præstesøn fra Hessen. Han mistede tidlig sine Forældre og kom derfor i Huset hos en Farbroder, som drev en lille Handel, men i øvrigt var uformuende. Da Drengen havde gode Anlæg, opmuntrede hans Lærer ham til at studere, og Farbroderen tillod det ogsaa. Konrad viste megen Flid i Skolen og blev med hæderlige Vidnesbyrd sendt til Universitetet. Her blev den brave Yngling snart bekendt med en Professor, som tog sig meget af ham. Men denne blev kort efter kaldet til et andet Universitet, og Konrad stod nu igen alene med sine ringe Hjælpemidler. Og selv disse skulde snart berøves ham; thi hans Farbroder døde pludselig, og dennes efterladte Formue tilhørte de umyndige Børn; Konrad fik intet uden nogle gamle Sølv- og Guldmønter, hvilke Farbroderen havde foræret ham i Julen. Dette uventede Dødsfald bedrøvede ham dybt, ikke saa meget for det jordiske Tabs Skyld, som fordi han var gennemtrængt af inderlig Kærlighed og Taknemmelighed imod denne sin faderlige Ven. Han var endogsaa til Sinds at overlade sine Søskendebørn de omtalte Mønter; men disses Formynder raadede ham til at beholde Pengene som et Laan; og dersom Gud

engang gav ham et Embede, da vilde han jo have Lejlighed til at tilbagebetale den lille Sum.

Konrad vendte tilbage til Universitetet, hvor han studerede med den yderste Flid og levede saa sparsommelig, som det vel var muligt. Vinteren stod for Døren, og den stakkels Konrad havde ikke Raad til at købe Brænde. Da forbarmede hans Vært sig over ham; han var nemlig Smed og opholdt sig det meste af Dagen i sit Værksted, hvorfor han tilbød den fattige Student, at han maatte læse og skrive i hans godt opvarmede Stue, saa meget han vilde. Vinterhalvaaret gik nu til Ende, og i dette havde vor Konrad arbejdet meget og spist lidt; thi hans daglige Føde havde været Kartofler, Brød og Ost; alene om Søndagen levede han noget bedre, thi da blev han sædvanlig buden til Middag hos sin Vært. Desuagtet var det halve af hans lille Arv allerede gaaet med; skulde han nu købe sig nogle Klædningsstykker, fornemmelig Støvler, som han trængte haardt til, saa blev der kun ubetydeligt tilovers for den følgende Tid, og han havde endnu halvandet Aar tilbage, inden han kunde gaa op til Eksamen. Alligevel var han ved godt Mod, thi han havde lært at sætte sit Haab til Gud. — I Ferien besøgte han engang en gammel Bekendt i sin Fødeby, som var Skolelærer. Denne, som var rig paa Børn, men fattig paa Penge, modtog ham med faderlig Kærlighed og talte længe med ham om hans Stilling. En Dag sagde Vennen til ham: „Men hvorfor beslutter De Dem ikke til at gøre en Rejse til Holland? De ved, at Deres Bedstefader har boet i Amsterdam, og der findes endnu velhavende Slægtninge af Dem. Hvad var det for en af dem, at hjælpe Dem til at fuldende Deres Studeringer? Og nu træffer det sig netop saa, at der i disse Dage gaar et Skib til Rotterdam, som De uden Tvivl kan komme med for en Ubetydelighed, da jeg kender Skipperen."

Ynglingen gik straks ind paa dette Forslag. Skolelæreren lejede en Bondevogn og førte selv med ham

til Rhinen, talte der med Skipperen, forsynede ham med en Del Levnedsmidler og nogle Penge, trykkede ham hjertelig i Haanden og ønskede ham Lykke paa Rejsen. Studenten kom i god Behold til Rotterdam, og Skipperen, som ikke vilde have nogen Betaling, sørgede for, at han allerede den følgende Dag kom med et andet Fartøj til Amsterdam.

Her befandt Konrad sig nu paa een Gang i den store, fremmede Stad, hvor ingen agtede paa den fattige Student. En gammel Borger, som var rejst med ham fra Rotterdam, og som forstod Tysk, fulgte ham hen til en Gæstgivergaard. Her satte Ynglingen sig hen i en Krog, uden at nogen lagde Mærke til ham. Aftensmaden og Nattelejet tømte næsten hele hans Kasse. Med et tungt Sind tog han sin Vadsæk under Armen og gik ud i Staden. — Allerede i Rotterdam havde han erfaret, at en Halvbroder af hans Moder var for længere Tid siden død i Amsterdam, men at hans Søn levede og var en formuende Købmand, som tilmed havde en tysk Kone og næsten lutter tyske Folk paa sit Kontor. Han spurgte nu, hvor denne Købmand boede; og da Stedet blev ham anvist, fik han en ny Skræk i Livet, thi Manden forlangte en halv Gylden for sin Ulejlighed og vilde slet ikke lade sig noget afprutte. Saaledes stod Ynglingen atter fattig og hjælpeløs i den vide Verden.

Frygtsom traadte han ind i sin rige Slægtnings prægtige Hus. Man viste ham hen til Kontoret. Efter at han her i nogen Tid havde staaet ved Døren, uden at nogen agtede paa ham, spurgte man endelig, hvad han vilde. Han lod sig nu føre hen til Herren i Huset, nævnede sit Navn og fortalte i al Korthed sin Families Skæbne. Den rige Fætter betragtede Ynglingen fra Top til Taa, vedblev derpaa rolig at skrive og spurgte endelig ganske koldt: „Nu, hvad er da Deres Begæring?“ Ynglingen blev rød i Ansigtet af Forlegenhed, og Taarerne kom ham i Øjnene; han kunde ikke straks finde paa Ord. Da begyndte en af de yngre Herrer, en Svoger til den rige Fætter, at

tale om tyske Tiggere, greb efter nogle Sølvskillinger og vilde overrække Konrad dem; men denne, som var dybt bevæget, bukkede og ilede ud af Værelset, medens begge Pengemændene ganske ligegyldig satte sig igen til at skrive i deres Bøger. — Da han nu atter var alene, gav han sine Taarer frit Løb. Det var allerede over Middag, og han vidste ikke, hvorledes han skulde faa saa meget, som han kunde spise, for sine faa Penge, men endnu mindre, hvorledes han dermed skulde komme tilbage til Tyskland. Endelig besluttede han, at han vilde skynde sig ud af den dyre Stad og søge sig et billigere Kvarter paa Landet. Men han forvildede sig og kom ned til et Sted ved Stranden, som laa langt borte fra den Vej, der gik ad Hjemmet til. Ebbetiden var netop forbi, og Havet begyndte atter at stige med Floden. Kragerne og Allikerne, som rigelig havde mættet sig ved Havgrundens Bord, hvilket Ebben beredte dem, fløj skrigende ind ad Landet til. Da tørrede Konrad Taarerne af sine Øjne, idet han sagde til sig selv: „Han, som føder Fuglene under Himmelen, han vil vel heller ikke forlade mig; nej, han vil baade i Dag og i Morgen beskære mig mit Brød og føre mig hjem til mit kære Fædreland.“

Medens han saaledes gik ved Stranden, saa han, at Havet skyllede en Flaske op paa Landet, hvoraf noget hvidt skinnede frem. Han bemærkede, at der i den vel tilproppede og forseglede Flaske laa et Stykke Papir, og han kunde tydelig læse igennem Glasset den Mands Navn, til hvem det var bestemt. Dreven af Nysgerrighed vilde han først slaa Flasken itu og tage Papiret ud, da en Mand, som netop i det samme kom forbi, raadede ham til at bringe Flasken uaabnet til den Købmand, hvis Navn stod paa Papiret; thi paa denne Maade melde undertiden Søfolk, naar de ere nær ved at forlise, en og anden vigtig Efterretning. Efter nogen Betænkning besluttede ogsaa Konrad at overlevere Flasken til det betegnede Handelshus.

Da han endelig efter en møjsommelig Vandring havde fundet Handelshuset, som skulde have Flasken,

var det allerede blevet Aften. Ikke uden Frygt træder han ind, thi han tænkte ved sig selv: „Siden Landsmænd og Slægtninge have behandlet dig saa foragtelig; hvorledes vil det da gaa dig her iblandt lutter fremmede?“ Han traf imidlertid en Tjener og fortalte ham, hvad hans Ærinde var. Denne viste ham hen til Kontoret. En venlig, gammel Mand, Husets Ejer, modtager Flasken, hvilken han aabner, idet han byder Konrad at sætte sig ned. Efter at have læst Papiret, siger han paa Tysk: „Gud være lovet, at vi imidlertid have faaet nye og bedre Efterretninger; Skibet, som, dengang man kastede Flasken i Havet, svævede i stor Fare i Kanalen, er reddet og ligger nu her i god Behold for Anker. Alligevel skal jeg gerne give Dem noget for Deres Ulejlighed.“ Med disse Ord tog den gamle Herre nogle Guldpenge og rakte Ynglingen dem. Denne modtog dem og takkede, hvorpaa han bukkede og vilde forføje sig bort, da Købmanden kaldte ham tilbage og spurgte ham om hans Navn og hans Fødeland.

„Jeg hedder Konrad Balding,“ sagde Ynglingen, „og er fra Hessen.“ — „Hvorledes?“ spurgte den gamle Herre; „er Deres Fader ikke Præst i N.?“ — „Min Fader var rigtignok Præst paa dette Sted, men han døde allerede for ti Aar siden.“ — „Og Deres Moder?“ — „Hun overlevede min kære Fader kun i nogle Maaneder.“ — Købmanden tørrede en Taare af sine Øjne, tog Ynglingen i Haanden og sagde: „Jeg byder Dem velkommen i mit Hus. Deres Fader har engang optaget mig i sit Hus, da jeg kom til ham som en fattig, syg Soldat, og i hele seks Uger behandlet mig som en Broder, hans og Deres afdøde Moders omhyggelige Pleje skylder jeg næst Gud mit Liv, ja, hvad mere er, jeg har Deres Fader at takke for et andet og endnu bedre Liv, som siden den Tid ikke har været uden Frugt; jeg er ved ham bleven omvendt til Herren min Gud. Senere kom jeg hid, begyndte min nuværende Virksomhed i dette Hus, hvis Ejer blev min Svigerfader, og Gud har rigelig vel-

signet mig. Men nu maa De gaa med mig ind til min Familie." Konrad følte sig snart saa inderlig vel i den brave Hollænders Hus, som om han havde kendt det fra Barndommen af. Men Ferierne gik nu til Ende, og Ynglingen maatte derfor tænke paa sin Hjemrejse. Hvor overrasket blev han ikke af Glæde, da han Dagen før sin Afrejse fandt en Koffert fuld af Klæder og Linned paa sit Værelse og af den ædle Købmand modtog en Anvisning, efter hvilken et Handelshus i Kassel skulde paa ubestemt Tid udbetale ham hvert Fjerdingaar 100 hollandske Gylden (70 Rd.) Dybt bevæget skiltes han fra sin faderlige Ven. Det var ikke sidste Gang, han saa ham. Thi da han havde fuldendt sine Studeringer i Göttingen, kom han efter Købmandens Indbydelse atter til Holland og erholdt der et Embede, i hvilket han virkede i mange Aar med Velsignelse, ligesom han ogsaa blev gift med sin Velgørers Datter og levede med hende et lykkeligt Ægteskab. Konrad Valding glemte ikke sin Plejefaders Børn i Hessen, men sørgede godt for dem, saa at ogsaa de med Tiden kom i en hæderlig og selvstændig Stilling.

244. Det behagelige Møde.

Salm. 37, 37: Tag vare paa den retsindige og se hen til den oprigtige; thi Fredens Mand har en Fremtid.

I Brocksted i Tyskland levede en retskaffen Bonde, som hed Møller. Han sad først i Velstand, men en ødelæggende Krig bragte ham i Gæld, og da der atter blev Fred i Landet, fortærede en heftig Ildsvaade hans Hus og hele hans Indbo. Han havde ikke Penge til at bygge et nyt Hus for og vidste intet andet Raad end at sælge Brandstedet til en rig Bonde, som tillige overtog hans Gæld. Derpaa flyttede han med sin Kone ind i et andet Sogn. Her levede de i stor Trang; de arbejdede vel, saa meget de kunde, men vare allerede begge til Aars, saa at de havde ondt ved at tjene Føden. De undsaa sig ved at bede andre om noget,

og de maatte saaledes oftere lide Nød, hvis ikke nogle velhavende Folk i Sognet frivillig havde understøttet dem.

Engang stod den gamle Mand med vaade Øjne ved Vinduet og saa ud paa Gaden. Hans Hjerte var beklemt; thi Nøden havde endnu aldrig været saa stor som for Øjeblikket. Det var en Søndag, og han hørte Klokkerne ringe. Han saa velklædte Mænd og Kvinder gaa forbi hans Hytte til Kirken. Da tænkte han paa de forrige Tider, i hvilke ogsaa han havde nydt denne Lykke. Nu kunde han ikke mere komme i Guds Hus, fordi baade han og Konen manglede de fornødne Klæder. I sin Bekymring tog han en gammel Salmebog og bladede deri for at finde en Salme, som handlede om, at Gud føder Fuglene under Himmelen. Som han stod der med Bogen i Haanden, saa han en ung, velklædt Mand gaa hen og sætte sig ned i Græsset ikke langt fra Huset. Han aabnede sin Rejsetaske, tog nogle Papirer frem, saa dem løselig igennem, lagde dem sammen igen og puttede dem i Lommen. Derpaa rejste han sig op og fortsatte sin Vandring.

Straks efter gik den gamle ud for at trække frisk Luft og glemme sin Kummer i Betragtningen af den skønne Natur. Han kom tilfældigvis hen til det Sted, hvor den fremmede havde siddet. Her skinnede ham noget hvidt i Møde. Han træder nærmere; det er et Stykke Papir, som er lagt sammen. Han tager det op, aabner det, og hvor forbavses han ikke, da to store Guldstykker skinne ham i Øjnene! — „Moder,“ raabte han, „kom herud!“ Og da hun kommer, vedbliver han: „Se her, hvad en Vandringsmand nylig har tabt. Ved du, hvad det er?“ — „Ja, saaledes gaar det,“ sagde Konen; „naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest. Jeg var meget sulten, Fader, men jeg vilde ikke sige noget, og du trængte vist ogsaa til at faa noget at spise. Og se kun, hvorledes din Kofte ser ud! Det er mer end nok til en ny, og for mig til et Skørt. Saa kan vi atter komme i Kirke. Gud hjælper.“ — „Ja,“ svarede Manden, „Gud hjælper,

men ikke ved disse Penge. Jeg siger dig jo, at de tilhøre en Vandrer; han kan endnu ikke være langt borte." — „Oh, han behøver dem maaske ikke," mente Konen; „ellers vilde han have været forsigtigere med dem." — „Det er sandt nok," svarede Manden. Derpaa betænkte han sig et Øjeblik. Han kom i Tanker om sin store Nød og var tvivlraadig om, hvad han skulde gøre. Dog snart besindede han sig og sagde: „Nej, nej! Se, hvor godt Sæden staar! Folk her paa Egnen kunne vist ikke fortære den alene; de ville nok betænke os med noget deraf. Høsten er nær, og denne Høst kunde jo tage os bort fra Verden — og skulde vi saa nær ved Graven gøre os skyldige i nogen Uærlighed? Bort, bort med Pengene! Det er for mig, som var jeg allerede død og stod for Verdens Dommer, og han sagde til mig: „Du bar dine graa Haar med Ære, og for et Par Guldstykker har du opofret den; skam dig dog!"

Denne Tale gik Konen saaledes til Hjerte, at hun blev hel forskrækket og raabte: „Herre Jesus, vi ville hellere sulte ihjel. Du har Ret, Fader; det gælder om at bevare en uskadt Samvittighed. Du gør mig bange; jeg bæver, som havde jeg allerede stjaalet. Løb, alt hvad dine gamle Ben formaa; jeg vil bringe dig din Kæp. Bare du kunde indhente den fremmede." Medens Konen gik ind i Huset, saa den gamle ængstelig hen efter Vejen. Hun kom snart tilbage med Stokken, rakte ham den og sagde: „Der, Fader, og nu afsted i en Fart! Landevejen bugter sig meget her; naar du følger Fodstien igennem Krattet, saa kan du nok indhente ham nedenfor. Skynd dig blot!" — Disse Ord raabte hun efter ham; thi han var allerede paa Vejen. Men da det forekom Konen, at det endnu gik for langsomt, ilede hun ængstelig efter ham, greb ham under Armene og sagde: „Jeg er dog noget raskere end du; derfor er det bedst, at du støtter dig paa mig."

Saaledes ilede Ægteparret igennem Krattet og naaede Landevejen igen, og de saa med inderlig Glæde,

at de vare komne foran Vandringsmanden. Da de nu traf denne, tog den gamle Mand Ordet og sagde: „Min Herre, her er to Guldstykker, som De vist har tabt af Deres Rejsetaske henne i Græsset ved Byen.“ — Ynglingen betragtede begge de gamle med Højagtelse og Forundring; derefter kastede han et Øje paa deres lasede Klæder og sagde med Deltagelse: „I synes at være fattige!“ — „Meget fattige, min Herre,“ svarede Manden. „Men vi vilde dog gerne bevare Ærligheden,“ sagde Konen. — Ynglingen var i Tvivl, om han skulde modtage Pengene; endelig tog han dem og sagde: „Jeg tager dem igen, fordi jeg maaske kunde have dem nødig der, hvor jeg vil hen. Dog vil jeg give eder, hvad jeg kan undvære i Dag, og naar jeg kommer tilbage, da skulle I se, at der gives Mennesker, som sætte Pris paa Ærlighed forenet med Armod. Jeg gaar nu hen for at besøge mine Forældre, som jeg for tolv Aar siden forlod som ung Haandværkssvend. Jeg har i elleve Aar intet hørt fra dem og ved derfor ikke, hvilke Omstændigheder de for Øjeblikket befinde sig i.“

Den gamle saa paa sin Kone og sagde: „Hører du, Moder? Sagde jeg dig ikke nok, at den fremmede kunde behøve Pengene? — Men, min Herre, hvor kommer det sig, at De i saa lang Tid intet har hørt fra Deres Forældre?“ — Ynglingen svarede: „Efter at jeg var rejst fra dem, arbejdede jeg et Aar i Hamborg. Jeg lod mig da overtale til at gøre nogle Rejser til Søs. Jeg skrev vel et Par Gange hjem, men fik intet Svar. Maaske have min Forældre ikke faaet Brevene, maaske leve de ikke mere. Til sidst var jeg nogle Aar i Batavia i Ostindien, og den kære Gud har rigelig velsignet mig. For seks Uger siden er jeg ankommen til Hamborg igen; jeg er der bleven forlovet med min forrige Mesters Datter, og om to Maaneder skulle vi have Bryllup. Nu fattes mig intet i min Lykke, naar jeg blot faar at vide, hvorledes det gaar min Fader og min Moder. Gud give, at jeg maa træffe dem i god Behold, og at de ville beslutte

sig til at rejse med mig, for at tilbringe deres Alderdoms Dage i mit Hus."

Begge de gamle havde en eneste Søn, som ligeledes havde været borte i tolv Aar. Medens den fremmede saaledes stod og talte om sig selv, faldt deres egen Søn dem ind, om hvem de ikke vidste, om han endnu levede. Endelig kom de paa den Tanke, at denne fremmede maaske kunde være deres Søn. De betragtede ham nøje, og det forekom dem stedse sandsynligere. De toge heller ikke fejl. Men at de ikke straks kendte ham, kom deraf, at han i de tolv Aar havde forandret sig meget. Han kendte heller ikke sine Forældre; thi Nøden og Armoden havde forandret dem. — Efter at den gamle længe havde set paa Ynglingen, vendte han sig til sin Kone og sagde sagte: „Moder, kommer det ikke ogsaa dig saaledes for?" — Derpaa spurgte han den fremmede: „Hvor langt har De endnu til Deres Hjem, min Herre?" — „Der skal endnu være fire Mil herfra til Brocksted," svarede Ynglingen. Da han udtalte Ordet Brocksted (Navnet paa den By, hvor de tidligere havde boet), udbredte begge de gamle deres Arme imod ham og raabte: „Ak, Brocksted, Brocksted!" — Ynglingen genkendte dem endnu ikke og spurgte hel forskrækket: „Hvad betyder dette? Ere I kendte i Brocksted? Min Fader hedder Møller." Nu faldt begge de gamle ham om Halsen og raabte, henrykte af Glæde: „Oh, Vilhelm; oh, min Søn; min genfundne Vilhelm!" Sønnen var næsten maalløs af Overraskelse og Glæde. Han fremstammede kun de Ord: „Min Fader, min Moder!" Endelig begyndte den gamle: „Oh Moder! nu har al vor Nød en Ende. Moder! Vilhelm! lader os falde paa Knæ og takke og prise Gud, som har gjort alle Ting vel, langt over hvad vi kunne bede og forstaa. Hans Navn være evig lovet!"

245. Den fattige Enke i Elberfeld.

2 Kong. 4, 1—7: En Kvinde af Profeternes Børns Hustruer raabte til Elisa og sagde: Din Tjener, min Mand, er død, og du ved selv, at din Tjener frygtede Herren; og nu kommer Aagerkarlen, for at tage begge mine Sønner til sine Trælle. Og Elisa sagde til hende: Hvad skal jeg gøre for dig? Giv mig til Kende, hvad du har i Huset? Hun svarede: Din Tjenerinde har slét intet i Huset uden en Oliekrukke. Da sagde han til hende: Gaa, begær Kar der ude fra alle dine Naboer; det skal være tomme Kar, og lad det ikke blive faa; saa skal du gaa ind og lukke Døren til efter dig og dine Sønner, og du skal øse i alle disse Kar, og du skal sætte dem hen, hvert for sig, naar det er fuldt. Hun gik da fra ham, lukkede Døren efter sig og sine Sønner; de bare frem til hende, og hun øste i. Da hun havde fyldt Karrene, sagde hun til sin Søn: Bring mig endnu et Kar. Men han svarede hende: Her er ikke flere Kar; og saa stod Olien der. Da kom hun og meldte den Guds Mand det, og han sagde: Gaa hen og sælg Olien og betal din Gæld; og af det, som bliver tilovers, skal du og dine Sønner leve.

I Anledning af denne bibelske Fortælling siger den bekendte Pastor F. W. Krummacher i sit Skrift „Elisa“: Her have I da atter set, hvorledes Herren kan hjælpe og opholde sine udvalgte, og hvorledes han ved Raad for dem ogsaa der, hvor alle menneskelige Udsigter ere spærrede, og denne Verdens Hjælpekilder ere rent udtørrede. „Men,“ indvende I maaske, „saaledes plejer han ikke nu om Stunder at betale sine Børns Gæld!“ Vide I det, mine Venner, saa ganske sikkert? Og om han end i vore Dage sjælden hjalp ved saa paafaldende Undergerninger, er det vidunderlige i hans Hjælp ringere af den Grund, at han dertil betjener sig af menneskelige Redskaber og velsigner ved kærlige Hænder? Hører da en sand Historie. — En Juleaften i en trang Tid ligger en fattig Enke syg paa sit Leje; i Husene rundt omkring skinne Lysene fra Juletræerne, og Børnene ere muntre og glade. Hun, den forladte, ligger stille, grædende, med Hjertet fuldt af Bekymring; hendes smaa staa stille og sørgmodige ved hendes Seng. Der findes ikke Brød mere i Huset, ikke en Skilling i Skrinet til at købe noget for. „Ak, kære Gud,“ tænker den stakkels Kone, „hvorledes fører du mig?“ — og et dybt Suk steg op fra

hendes beklemte Bryst. Pludselig lød det til hende i hendes Hjerte: „Hvad har du i dit Hus?“ — „Ak,“ sukker hun, „hvad har jeg? Et Par tomme Tallerkener — det er det hele.“ — „Sæt dem frem,“ hedder det fremdeles til hende, „og laan desuden af dine Naboer tomme Kar, og du skal ikke lade det blive faa.“ Da sukkede Enken igen. „Hvad betyder dette?“ tænker hun og siger: „Kære Herre, se her mine smaa Børn, der har du tomme Fade. De have intet at spise og intet at klæde sig i.“ — „Tro!“ lyder Svaret. I samme Øjeblik gaar Døren op, og en Person træder ind, hilser venlig, lægger Penge paa Bordet og iler derpaa straks bort igen. Kort efter komme andre og bringe Brød og Kager, nogle endog Kød og andre Levnedsmidler. — Tallerkenerne ere allerede fulde, og se, der er endnu ingen Ende paa Gaverne. Børnene maa hen til Naboerne og „laane Kar“, og intet af dem forbliver tomt; og der bliver bragt Linned og Klæder til Børnene, ja endog Legetøj til dem som Julegave; og, hvad der var endnu mere, lutter venlige Ansigter og kærlige Ord komme de fattige i Møde. Alt dette skete i eet Nu, det var, som om Folk i Byen havde aftalt det med hverandre, og dog vidste den ene ikke, hvad den anden vilde gøre. Og da det nu igen var stille, og Gaverne laa der og bedækkede hele Bordet, da forekom det den forbavsede Enke, at det maatte vel kun være en sød Drøm, der svævede for hendes Sjæl. Men da lød det i hendes Indre: „Sandelig, Herren var paa dette Sted“; og hendes Hjerte smeltede hen i inderlig og blid Vemod. I dette Øjeblik faldt det hende ind, at hendes Mand paa sit Dødsleje havde tilraabt hende i sit sidste Aandedræt: „Græd ikke, vær du kun rolig, Herren vil være med dig og ikke forlade dig.“ „Ak,“ tænkte hun, „jeg ser nu, at det var Herren, som talede dette gennem hans Mund.“ Og som hun tænkte dette, bliver der givet hende en saa glad Forvisning i Hjertet, som hun endnu aldrig havde følt, at hendes Mand havde hørt Herren til, og at hun ufejlbarlig skulde engang genfinde ham i Him-

melen. Da var det for hende, som om hun paa een Gang havde faaet den hedengangne tilbage, og fra nu af knyttedes et nyt Baand imellem hende og den forklarede. I den gladeste Stemning laa nu den syge der, medens Børnene hoppede omkring Bordet og betragtede Gaverne. Da tænkte Moderen: „Oh, kære Herre, er din Miskundhed saa stor, da kunde du vel ogsaa lade mig faa min Helbred igen!“ Og næppe var denne Bøn opstegen fra hendes Hjerte, før hun følte sig stærk og vel, som hun ikke i lang Tid havde været. Hun springer op fra sit Leje, priser i Forening med sine Børn den gode Gud, som havde forbarmet sig over hende, kan den næste Dag gaa i Kirke, anden Juledag ligesaa; og er hun end nu atter svag, ved hun dog fra hin mærkelige Tid, at det for Herren er en ringe Kunst, naar som helst han vil, at befri hende fra hendes Møje.“ — Det er en Historie, føjer Krummacher til, fra den nyeste Tid, fra min egen Menighed; den tildrog sig sidste Juleaften, bogstavelig saaledes, som jeg har fortalt den. Hidtil kendte kun jeg den, og Enken; nu kende I den alle.

LI. De gode Engle.

246. Johan Hedinger som Skriftefader.

Hebr. 1, 14: Ere de ikke alle tjenende Aander, udsendte til Hjælp for dem, som skulle arve Salighed?

Dr. Joh. Hedinger, som i Begyndelsen af forrige Aarhundrede var Hertugen af Würtembergs Hofpræst og Skriftefader, udmærkede sig ved en sjælden Nidkærhed i sit Kald og en stor Frimodighed i Troen. Engang straffede han offentlig Hertugen (Eberhard Ludvig) for visse Synder, som denne trods alle Formaninger ikke vilde lægge af. Han opfordrede ham ved samme Lejlighed til at gøre en sand Omvendelse, men det blev taget saa ilde op, at Fyrsten besluttede at lægge

Haand paa sin Skriftefader i Slottet. Hedinger blev i heftige Udtryk befalet at komme frem og viste sig øjeblikkelig med aabent og frimodigt Aasyn, styrket i sin Tro ved alvorlig Bøn til Gud. Hertugen, som havde befalet ham at møde alene, følte sig straks ved hans Indtrædelse truffen; og i Stedet for at gøre ham Fortræd, som han havde haft i Sinde, raabte han blot: „Hedinger, hvorfor kommer Han ikke alene?“ — „Jeg er alene,“ svarede Præsten. Men da Fyrsten, som bestandig skottede hen til Hedingers højre Side, blev ved: „Han er ikke alene!“ svarede den Guds Mand, som anede, at her var en højere Haand med i Spillet, anden Gang: „Jeg er visselig alene, min Hertug! Men skulde det have behaget den kære Gud at stille en Engel ved Siden af mig i denne Stund, saa ved jeg ikke noget af det.“ — Hertugen vinkede med Haanden og lod ham gaa med synlige Tegn paa, at han var bleven rystet i Sindet.

247. Barnet i Livsfare.

Salm. 34, 8: Herrens Engel lejrer sig trindt omkring dem, som ham frygte, og bevarer dem.

Et lille Barn stod i Porten, da dets Fader kom kørende fra Marken med et stort Læs Sæd. Han lagde ikke Mærke til sit Barn og vilde derfor køre til. En af Hestene havde allerede stødt Barnet omkuld, saa at det kom til at ligge tæt ved Hjulet; men da bleve begge Hestene pludselig staaende, og Manden kunde ikke faa dem af Stedet, skønt han brugte Pisken. Han steg derfor ned af Vognen, for at se, hvad der var i Vejen, og opdagede til sin store Skræk sit eget Barn, som laa lige foran det ene Hjul. Endnu fejlede det intet; han tog det varsomt op, bar det ind til sin Kone og sagde med Glædestaarer til hende: „Her bringer jeg dig vort Barn, som Gud har givet os anden Gang. En Guds Engel har holdt Hestene tilbage; ellers havde jeg nu maattet bringe dig det dødt.“

— ——

LII. Samvittigheden.

248. Den rejsende Skomagersvend.

Amos 9, 3: Om de end skjule sig paa Karmels Top, skal jeg oplede og hente dem derfra; og om de end vilde skjule sig for mine Øjne paa Havets Bund, skal jeg derfra befale Slangen at bide dem.

En Skomagersvend fra Brandenborg, ved Navn Stuwe, var engang i Kirke, da den bekendte Pastor Schubert i Potsdam prækede. Ordet traf hans Hjerte, det kom ham for, som han i Prækenen hørte sin egen Fordømmelsesdom. Dog for at undfly Guds Aands Rørelser og Paamindelser, besluttede han at rejse bort og tog Vejen til Stockholm. Men der blev han ved en Præken, som han hørte i den tyske Kirke, endnu heftigere greben. Han havde ingen Ro paa sig, thi Samvittigheden anklagede ham, og han rejste derfor, ærgerlig i Sindet, til Petersborg. Der fik han engang Præsten Blaschnig at høre, som prækede med Kraft om den sande Omvendelse. Han følte sig atter truffen af Ordets tveæggede Sværd og sagde til sig selv: „Har da al Verdens Præster foresat sig og ere ligesom komne overens om at fordømme mig?" Misfornøjet forlod han da Petersborg for at drage til Reval. Dreven af en indre uimodstaaelig Kraft, hørte han her Mikwits, Prædikant ved Domkirken, grundig og rørende udlægge Lignelsen om den fortabte Søn. Ordene bleve som Spyd og Nagler i det arme Menneskes Hjerte, der allerede saa ofte havde søgt at undgaa den trofaste Sjælehyrdes Naadekald. Til sidst kunde han ikke længere holde det ud; hans Synder stode som et stort Bjerg for ham og tyngede paa hans Hjerte; han gik til Præsten og aabenbarede ham sin Sjælstilstand. Denne talte kærlig med ham og formanede ham til ikke længere at fly for Herren, men at give ham sit Hjerte helt og udelt. Dette gjorde han og fandt saaledes Naade hos Gud; og han vandrede siden med en troende Kristens Frimodighed, som den, der ved Herrens mægtige Haand var udfriet af Fuglefængerens Snare (Salm. 91, 3).

249. Samvittighedsnag.

Rom. 2, 9: Trængsel og Angest skal komme over hvert Menneskes Sjæl, som gør det onde.

Det syttende Aarhundrede var en Trængselstid for det engelske Folk. De forskellige Partier rasede mod hverandre med Vold og Mord, og Borgerkrigen med alle dens Rædsler udbredte sig til alle Sider i Landet. Den ulykkelige Karl den Første af det stuartske Kongehus blev henrettet 1649, og Oliver Kromwell opkastede sig til Folkets Behersker. Et Eksempel paa Guds retfærdige Dom i Samvittigheden over de blodige Handlinger, som dengang bleve begaaede, skal her fremstilles til alvorlig Formaning og Advarsel baade for yngre og ældre.

Den ærværdige Præst Tom Readings sad en Dag i sin Ro og studerede i Sakristiet*). Paa een Gang hørte han en usædvanlig Larm i selve Kirken, som vækkede ham af hans stille Betragtninger. Han stod op, gik hen til Døren, aabnede den og saa ind i det skumle Skib i Kirken. Han blev da en Mand vaer, som knælede ved Herrens Alter, udstødte de skrækkeligste Suk og slog sig for Brystet og Panden; derpaa stødte han flere Gange Hovedet imod Alterstenene, idet han raabte: „Blod for Blod, Liv for Liv!" Præsten mærkede snart, at det var et Menneske, som blev pint af den onde Samvittighed. Bevæget af Medlidenhed nærmede han sig bævende den ulykkelige, og han opdagede da ved hans Side en stor jærnbeslagen Koffert og en Slags Klods formodentlig af Træ. — Præsten stod en kort Tid, uden ret at kunne tage nogen Beslutning; endelig tog han Mod til sig og vilde netop træde hen til den sønderknuste Synder for at trøste ham, da han til sin Forfærdelse bemærkede, at denne pludselig rejste sig op, greb den svære Kiste med næsten overmenneskelig Kraft, løftede den op paa Skulderen og tog Klodsen under den ene Arm. Den ulykkeliges Skikkelse var

*) ɔ: et Værelse i Kirken, hvor Præsten kan opholde sig før og efter Prædikenen.

stor og frygtelig at se til, hvorfor Præsten trak sig i Stilhed tilbage til Studerestuen for at undgaa et Møde, som lod ane noget skrækkeligt. Men Forfærdelse lammede næsten hans Kraft, da han saa den fremmede træde ind i det samme Værelse, hvor han var, og skønt Afsindighed stod præget i ethvert Blik af det vilde og fordrejede Ansigt, spurgte Præsten dog skælvende: „Ulykkelige, hvad vil du?“ — Uden at svare et Ord lod denne den svære Kiste glide ned af Skulderen og synke til Jorden, hvorpaa han satte Blokken ved Siden af den. I stor Hast og under voldsomme Bevægelser lukkede han Kisten op og tog en blank Økse, som en Skarpretters, ud deraf og lagde den paa Jorden. Derefter trak han nogle Klædningsstykker frem, rev sine egne Klæder af Kroppen og iførte sig en Skarpretters Dragt. Præsten, som næppe var sig selv bevidst, betragtede alle disse Tilberedelser med Forundring; men en ny Rædsel gennembævede hans Hjerte, da han saa, at den afsindige kastede et sort Klæde over Blokken, der lignede den, hvorpaa Forbrydere plejede at halshugges. Nu rev den fremmede Hatten af sig, hvilken han havde trykket langt ned over Ansigtet, og kastede den paa Jorden, spændte derpaa en Staalhue med en Jærnmaske omkring Hovedet og stod med opløftet Økse foran Præsten, i en Skarpretters Dragt og i en Stilling, som vilde han henrette et Menneske.

„Kender du mig nu?“ skreg han vildt, medens den værdige Tom Readings næsten stivnede af Skræk; thi han kendte nu Manden paa hans frygtelige Dragt: det var den ulykkelige Kong Karl den Førstes Morder. — En Stund stode begge saaledes lige over for hinanden, indtil endelig den vanvittige lod Øksen falde og ligesom i døende Udmattelse kastede sig hen over den sorte Blok. Ogsaa Præsten sank dybt rystet ned paa en Stol, som stod i Nærheden uden at kunne sige et Ord. Men nu raabte den ulykkelige med hjerteskærende Røst: „Du Guds Mand! hold Dom over mig! Blod for Blod! Liv for Liv! Jeg har myrdet et kronet Hoved og maa dø en tidobbelt Død. Giv mig det dræbende

Slag, for at jeg kan aabenbares for Guds retfærdige Dom. De have lejet mig, de jernhaarde Mænd, til den fordømmelige Gerning, som de kalde Retfærdighed. Men aldrig saa snart var Øksen falden, førend jeg hørte alle Helvedes Kvaler nærme sig og Djævelens Jubelraab omkring mig. Oh, ve mig elendige! En saa ung Konge, et salvet Hoved!"

Derpaa sprang den ulykkelige op, greb Øksen og gik tæt hen til den forfærdede Præst med de Ord: „Her, her har du Øksen; du har set, hvorledes jeg har baaret mig ad; du vil da ogsaa kunne gøre det paa samme Maade. Tag den, eller du farer til Helvede." — Den ærværdige Mand tog i sin Dødsangest Øksen; dog næppe var dette sket, førend den ulykkelige styrtede saa voldsomt ned imod Blokken, at Staalhuen og Masken fløj af Hovedet paa ham. Præsten rejste sig op, Øksen faldt ud af hans Hænder; i det samme Øjeblik udstødte den ulykkelige et forfærdeligt Suk ligesom et Brøl, og Præsten selv tabte baade Sans og Samling: han sank afmægtig tilbage paa Stolen. Hans Kone, som traadte ind i Værelset, udstødte et højt Skrig og kaldte Folk til Hjælp. Man fandt Præsten i stor Afmagt, og det var kun med Møje, at han kom til sig selv igen; men Morderen laa død i Værelset, truffen af et Slagtilfælde. Med sine Arme havde han omklamret Blokken saa fast, at man havde ondt ved at rive dem derfra, og hans Ansigt var bedækket med Blod, uden at man i øvrigt sporede nogen voldsom Beskadigelse. — Den ulykkelige var en indfødt Spanier, som allerede længe havde vandret paa Lastens brede Vej.

250. Den frimodige Bonde.

Ap. Gj. 23, 1: Paulus saa stift paa Raadet og sagde: I Mænd, Brødre! jeg har med al god Samvittighed vandret for Gud indtil denne Dag.

Paa Reformationens Tid blev en gudfrygtig Bonde i Schweitz for den evangeliske Sandheds Skyld dømt til at brændes. Da han allerede var bunden

fast, forlangte han at tale med Dommeren. Da denne efter lang Vægring endelig kom, talte Bonden saaledes til ham: „I har i Dag dømt mig fra Livet som en Kætter. Nu maa jeg vel bekende, at jeg er en stor Synder; men en Kætter, det er jeg ingenlunde; thi jeg tror af Hjertet og bekender alt, hvad der indeholdes i den apostoliske Trosbekendelse. (Derpaa fremsagde han højt og lydelig de tre Tros-Artikler). Nu beder jeg eder til sidst kun om een Ting, at I nemlig vil træde hen til mig og lægge Haanden først paa mit Bryst og saa paa eders eget, og at I derpaa vil sige frit for alle de tilstedeværende, hvis Hjerte der slaar heftigst af Frygt og Angest, mit eller eders. Jeg vil glad og trøstig gaa til min Herre Jesus, paa hvem jeg har troet; men hvorledes er I er til Mode derved, det maa I bedst vide selv." — Dommeren, som ikke vidste, hvad han skulde svare, gav straks Befaling til at tænde Baalet.

Bonden blev brændt; men han kunde sige med Salmisten: „Jeg er kommen i Ilden; men Herren udførte mig til at vederkvæges." (S. 66, 12).

251. Altonas Brand.

1 Tim. 5, 24: Nogle Menneskers Synder ere forud aabenbare og gaa for dem til Dommen; men nogle følge de og efter.

Da Kong Frederik den Fjerde af Danmark i Aaret 1709 havde erklæret Sverrig Krig, betroede dette Lands Konge, Karl den Tolvte, sine svenske og tyske Provinsers Forsvar til General Magnus Stenbock. Denne tapre og dygtige Krigsmand samlede i Hast en Hær, slog de Danske ved Helsingborg den 10de Marts 1710 og tilintetgjorde ved denne Sejr deres Plan, at erobre Skaane. Da de Danske i Aaret 1712 vare heldige i Tyskland, satte Stenbock med 10,000 Mand over til Pommern, samlede her flere Tropper og mødte de Danske ved Gadebusch i det mecklenborgske. Den 20de December 1712 stod her et af de blodigste og mest haardnakkede Slag, som Danmarks og Sverrigs Hi-

storie ved at omtale. Sejren var længe uafgjort, men da de sachsiske Hjælpetropper flygtede ved det første Anfald, bleve de Svenske for mandstærke, og saaledes beholdt de Marken, uagtet vore Landsmænd kæmpede med næsten mageløs Tapperhed. — Derpaa rykkede Stenbock i Begyndelsen af Aaret 1713 ind i Holsten og truede Altona, en stor, men aaben og ubefæstet Stad. Fra Hamborg af lod han Byen afforbre først 30,000, siden 50,000 Daler i Brandskat; men selv hermed var han ikke fornøjet og erklærede sin Hensigt at stikke hele Byen i Brand.

Man gjorde i Altona alt for at afværge denne skrækkelige Ugerning; især var Præsten ved den lutherske Kirke, Johannes Sass, virksom for at redde Byen. Men man havde kun Bønner at stille mod Stenbocks Trusler. Forgæves tilbøde de udsendte at betale den forlangte Sum; den grumme Feltherre forblev døv baade mod deres og sine egne Officerers Forestillinger. Da kom Sass til i det sidste Øjeblik, just som Stenbock vilde drage ud af Hamborg, kastede sig ned for ham og bad ham for Jesu Blods Skyld at forbarme sig over den ulykkelige Stad og de mange værgeløse, som den indesluttede. Men Generalen stødte ham tilbage og sagde: „For Jesu Skyld have Moskovitterne ikke skaanet en eneste Svensker.“ — Hvor bittert dette Svar end var, forsøgte Sass dog atter at formilde den haarde Mand; men da han til sidst saa, at med Bønner og Taarer var der intet at udrette, idet Stenbock bestandig undskyldte sig med, at han ikke kunde anderledes, da han handlede efter højere Befaling, saa rejste Præsten sig op, forandrede pludselig sin Tone og sagde med Fasthed: „Velan da, siden det er paa højere Befaling, at De skal lægge den ulykkelige Stad i Aske, saa kan De jo ogsaa tage Herrens Velsignelse med til Deres Gerning. Herren velsigne dig derfor og bevare dig; Herren lade lyse sit Ansigt over dig og være dig naadig; Herren løfte sit Aasyn paa dig og give dig Fred!“ — Stenbock gøs under Velsignelsen; men Præstens Forventning, at han derved skulde fortryde sit

Forehavende, blev ikke opfyldt. Ved Nattetid lod Stenbock sine Soldater stikke Staden i Brand, paa to Kirker nær blev den rent lagt i Aske, og mangfoldige husvilde givne til Pris for Kulde, Hunger og Elendighed. Det var en uhørt Grusomhed mod en aaben, værgeløs By, og selv svenske Historieskrivere maatte herom sige: „Det kunde Stenbock have ladet være; thi det bragte ham ingen Hæder og Sverrig ingen Nytte.“

Men nu indtraadte ogsaa en Vending i Stenbocks Skæbne, og Lykken forlod ham aldeles. Han gik over Eideren og kastede sig ind i Tønningen; men her blev han omringet af de Danske og deres medforbundne og maatte overgive sig med hele sin Krigshær paa 11,000 Mand. Han blev derpaa ført til Kjøbenhavn og holdt i Fangenskab; men da han søgte at undkomme, sattes han i Kastellet, hvor han døde i Aaret 1717. Paa sit Dødsleje sagde han til den Præst, som rakte ham den hellige Nadvere: „Ingen Forbandelse af alle dem, imod hvilke jeg i Krigen har fægtet, hviler saa tungt paa mit Hjerte, som en Velsignelse, jeg fik af en Præst i Altona. Den var grundig og alvorlig og havde for mig skrækkelige Følger. Den vil pine mig endnu i min Dødsstund.“

Den anden Artikel.

LIII. Jesus Kristus, Verdens Frelser.

252. En mærkelig Trætte.

Matth. 18, 10: Ser til, at I ikke foragte en af disse smaa; thi jeg siger eder: Deres Engle i Himlene se altid min Faders Ansigt, som er i Himlene.

For nogle Aar siden gik tvende Børn en Søndag med hinanden ud af Kirken i Kirchheim, en Stad i

Tyskland; den ene var en Skomagers Datter paa fem Aar, det andet en Fabrikarbejders Søn omtrent af samme Alder. Undervejs sagde Drengen til Pigen: „Præsten har i Dag præket om Helvede, og jeg er bange for, at du kommer der ned." Pigen svarede: „Nej, jeg kommer ikke til Helvede, thi jeg har Frelseren." — „Hvorledes kan du have Frelseren," svarede Drengen? „Frelseren er jo min og ikke din." Saaledes trættedes de med hinanden om, hvem af dem Frelseren tilhørte; og det gik til sidst saa vidt, at de vare nær ved at slaa hinanden. Imidlertid bleve de dog snart enige om, at de vilde følges ad hen til den fromme Kjøbmand B.; han, mente de, vilde nok kunne sige dem, hvem Frelseren tilhørte. — Købmanden, som tog vel imod dem, sagde: „Kære Børn, derom behøve I ej at kives; I høre begge Frelseren til, og den ene har lige saa godt Del i ham, som den anden." Saaledes gik Børnene trøstede hjem. Men efter nogle Dages Forløb blev Pigen syg og følte, at hun snart skulde dø; alligevel var hun ikke bange, men sagde: „Jeg ved, at jeg kommer i Himmelen; thi Jesus er jo ogsaa min Frelser, og snart skal jeg se ham Ansigt til Ansigt." I denne barnlige Tro sov hun rolig og salig hen.

253. Indianeren og Ormen.

Luk. 19, 10: Menneskens Søn er kommen, at søge og frelse det fortabte.

En Indianer, som i sit eget Hjerte havde erfaret Genfødelsen ved den Helligaand, blev engang af en Europæer opfordret til at forklare ham, hvorledes dette var gaaet til. Han svarede, at han just ikke saa lige kunde sige det; men naar Spørgeren vilde følge med ham hen til det Sted, hvor hans Igenfødelse var foregaaet, saa vilde han vise ham det. De gik. Da de vare komne et Stykke ind i Skoven, blev Indianeren staaende, samlede noget Brænde, lagde det i en Kreds, satte en Orm midt deri og tændte Ild i Brændet. Da

Ormen mærkede Heden, krøb den snart til den ene, snart til den anden Side; overalt var Ild. Efter at den forgæves havde anstrengt sig for at undkomme, vendte den tilbage til Midten af Kredsen og strakte sig i sin Fortvivlelse ud for at dø. I dette Øjeblik tog Indianeren Ormen i sin Haand. „Det var Vejen," sagde han, „som Gud førte mig paa: jeg erkendte mig for en Synder, saa, at jeg var i Fare, saa Guds Vredes Øjne lyse over mig. Jeg forsøgte at undkomme paa den ene Kant; men se, der var Ild; jeg forsøgte det paa den anden; men se, der var ogsaa Ild. Endelig opgav jeg Haabet om at undfly og vilde dø, — da paatog Jesus Kristus sig at oprejse min Sjæl."

254. Præsten og den syge.

Ap. Gj. 4, 12: Der er ikke Frelse i nogen anden (end i Jesus Kristus); thi der er ikke noget andet Navn under Himmelen givet iblandt Mennesker, ved hvilket vi skulde vorde frelste.

En Hofpræst i Sachsen blev engang kaldet hen til en syg Herre, som tiltalte ham paa følgende Maade: „Hr. Hofpræst, jeg er meget syg, og jeg frygter for at dø; derfor har jeg ladet Dem kalde til mig og vil nu bede Dem om at sige noget opbyggeligt. Men Forord ypper ingen Trætte; derfor vil jeg straks betinge mig dette, at De ikke siger mig noget om Jesus; thi derom vil jeg intet høre." — Præsten sagde: „Det er mig kært, at De siger mig dette i Forvejen; thi det vilde ellers have været det første, som jeg vilde have talt til Dem om. Imidlertid gives der jo meget andet opbyggeligt, som kan blive Genstand for vor Samtale. Maa jeg f. Eks. tale med Dem om Gud?" — „Ja, derom vil jeg gerne høre, thi for Gud har jeg altid haft megen Ærefrygt." — Præsten talede nu om Guds Kærlighed til Menneskene, hvilket behagede den syge saa meget, at han ved Afskeden bad ham komme snart igen.

Da Præsten kom igen sagde den syge: „Nu, hvad

godt vil De fortælle mig i Dag? Jeg har allerede længe ventet Dem med Længsel." Paa denne Dag talte han meget om Guds Almagt, Visdom og Alvidenhed. Denne Underholdning var allerede meget alvorligere end den forrige, dog var den endnu den syge til Behag. Under et tredje Besøg talte Præsten om Guds Hellighed, hvorledes Gud, som et fuldkommen helligt og rent Væsen, er omgivet af lutter rene og hellige Væsener. Denne Underholdning var endnu alvorligere end den forrige. Men endnu mere var dette Tilfældet ved et følgende Besøg, hvor Samtalen blev ledet hen paa Guds Retfærdighed. Da udbrød den syge saaledes: „Hr. Hofpræst, nu kan jeg ikke holde det ud længer, jeg bliver baade angest og bange; naar Gud er saa hellig og retfærdig, som De siger, da er jeg fortabt." — Men nu gik Præsten bort og kom ikke igen den følgende Dag, thi han tænkte ved sig selv: Lad kun det, som han nu føler, komme noget dybere ned i Hjertet. Endelig sendte den syge atter Bud efter Præsten, og da han kom, sagde han til ham: „Min Gud, jeg kan næsten ikke fatte mig for bare Angest. Sig mig dog noget trøsteligt; det er for mig, som befandt jeg mig allerede i Helvede. Ved De da intet, hvorved jeg atter vil kunne finde Beroligelse?" — Præsten svarede: „Jeg ved nu intet andet at sige Dem, end at Gud vel er naadig, men ogsaa viis, hellig og retfærdig, og at han ifølge sin Retfærdighed ikke kan andet end straffe det onde. Vistnok kender jeg endnu meget smukt og fortræffeligt, men derom vil De intet høre. Derfor maa De dø i denne usalige Tilstand og hisset vente Deres Skæbne; jeg beklager Dem af Hjertet." — „Nu, hvad godt og trøsteligt ved De da endnu? Sig mig dog, kan jeg endnu blive frelst?" — „Aa ja, men ikke førend jeg faar Lov til at sige Dem noget om Jesus." — „Nu, sig mig da i Guds Navn, hvad De vil, naar jeg blot endnu kan undgaa at blive fordømt." — Nu forkyndte han den syge Evangeliet og sagde, at denne af ham hidtil saa foragtede Jesus var hans Herre og Frelser, til hvem

han derfor skulde vende sig med alle sine Synder og bede om Naade. For bodfærdige Syndere var han især død og havde paa Korset udøst sit Blod til en Igenløsnings Betaling for ham og den ganske Verden. — Nu var den syge glad ved at høre noget om en saadan Jesus, der annammer Syndere. Han tog derfor ogsaa sin Tilflugt til ham og døde som en benaadet Synder, salig i Troen paa Jesu Kristi Retfærdighed og Fortjeneste.

255. Hyrden og Lammet.

Joh. 12, 32: Naar jeg bliver ophøjet fra Jorden, vil jeg drage alle til mig.

En Mand og hans Kone, som endnu vare fremmede for Livet i Gud, havde ved Døden mistet deres eneste Barn, som de holdt grumme meget af. Forældrene sørgede ikke blot derover, som de, der havde intet Haab, men gave ogsaa deres Misfornøjelse med denne Guds Tilskikkelse til Kende ved lydelig Klage. I denne Tilstand henvendte de sig til Sjælesørgeren og spurgte ham, hvorfor Gud, om der ellers var en Gud til, og han var Kærligheden selv, dog havde kunnet tage dette deres eneste, kære Barn fra dem. Præsten, som var en kristelig og erfaren Mand, lovede at meddele dem den fornødne Oplysning i Ligtalen, som han skulde holde over Barnet, og den gav han ogsaa i Slutningen af Talen, der lød omtrent saaledes: „I ville vide af mig, hvorfor Gud har taget eders Barn til sig. Nuvel, han vil dog ogsaa have en af eders Familie i Himmelen. I gamle synes ikke at have Lyst til at komme i Himmerige, og I havde vel heller ikke ladet eders Barn, om det var blevet i Live, komme derind. Hører derfor fremdeles en Lignelse: der var en god Hyrde, han havde i sin Faarestald lagt udmærket godt Foder hen for sine Faar; han lukkede Stalddøren helt op, men Faarene vilde ikke gaa ind, han jog længe omkring med dem i Gaarden; men de sprang stedse tilbage fra den aabnede Dør. Da tog han et Lam af

Hjorden og bar det foran, og se, da løb de gamle bagefter. Den gode Hyrde er Kristus, den aabnede Faarestald er Himmelen, Lammet er eders Barn. Have I endnu et Fader- og Moderhjerte, saa løber ogsaa I bagefter. Herren bærer Lammene foran, for at de gamle skulle følge efter."

256. Det sidste Ord.

1 Kor. 2, 2: Jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt eder, uden Jesus Kristus og ham korsfæstet.

En fornem Herre kom engang hen til Præsten Schöner i Nürnberg og fortalte ham blandt andet, at der var især een Ting, som forundrede ham, naar han var i Kirke, og det var dette, at saa mange af hans Prækener havde kun eet Hovedindhold, nemlig om Menneskets naturlige Fordærvelse og om Forløsningen ved Kristus. Herpaa svarede Schöner, at han erindrede sig at have læst om en Præst, som ogsaa i enhver Præken kom til at tale om Frelsen i Kristus. „Thi," sagde hin Præst, „denne Præken kunde enten være den sidste, som jeg holdt, eller den sidste, som en og anden af min Menighed hørte kort før sin Død. Jeg vil da ikke forsømme den sidste Lejlighed til at vække Synderen til Eftertanke, formane ham til Omvendelse og vise ham hen til Jesus Kristus, for at ikke nogen af de mig betroede Sjæle engang skal kunne anklage mig og sige: Jeg var engang, og det den sidste Gang, til Stede, da du prækede, med dette stille Spørgsmaal i mit Hjerte: hvad skal jeg gøre, at jeg kan blive salig? Men du har ikke besvaret mig dette Spørgsmaal." — „Disse Ord," vedblev den gamle Schöner, „har jeg lagt paa Hjerte og handler endnu efter dem. Man siger om mange Mennesker, som altid vilde have Ret, at de kom stedse til at beholde det sidste Ord. Men jeg vil i det mindste gøre, hvad der staar i min Magt, for at han, som alene har Ret, kan beholde det sidste Ord til den døende Synders Hjerte og Øre. Thi man behøver kun at gaa hen til et Dødsleje, da vil man lære, hvad den sidste Brod og den sidste Trøst

er." Den fornemme Herre tav og blev eftertænksom, men fra den Tid af kom han oftere i Kirke end forhen og blev en af Schöners opmærksomste Tilhørere.

257. Julegaven.

Salm. 4, 8: Herre! du gav Glæde i mit Hjerte fremfor den, de havde, der avlede Overflødighed af Korn og Most.

En Juleaften sad to gamle og gudfrygtige Ægtefolk i deres simple Hytte. De kunde ikke gøre sig til gode paa Højtiden med Mad og Drikke, som saa mange andre, thi de vare yderst fattige og havde saa godt som hverken Brød eller Brænde. Da sagde Manden til sin Kone: „Ræk mig Salmebogen, at vi kunne synge og holde Julefest med hinanden; thi det lille Barn Jesus vil i denne Nat fødes paa ny i vore Hjerter." Konen tog Bogen, og de satte sig tæt op til hinanden og begyndte at synge den gamle dejlige Julesalme: „I denne søde Juletid tør man sig ret fornøje, o. s. v." Men Konen brast i Taarer og sagde: „Jeg synger vel om, at vi skulle være glade; men ak, jeg maa dog derved bitterlig græde; thi jeg tænker paa vor stakkels fortabte Søn. At vi gamle og fattige Folk sidde her uden Varme og uden den sædvanlige Julenadver, det bedrøver mig ikke videre; men at vi have et Barn, som vandrer forladt omkring i Verden uden nogen Frelser, ak, det smerter mig dybt i Hjertet. Du ved vel nok, at det i Aften er netop tre Aar siden, han gik fra os og, lokket og forblindet af Mørkets Magter, styrtede sig selv ind i den vilde Verdenstummel."

„Vær kun ved godt Mod, gamle!" sagde Manden; „Herren har jo sine gode Engle alle Steder. Han samler det adskilte med megen Barmhjertighed og raader Bod paa al Skade. Han kaldes jo en Frelser." — „Men vil han ogsaa," vedblev hun, „samle vort arme Barns sønderrevne Hjerte igen og helbrede det med sin Naades Olie, med sit livsalige Evangelium, som vi saa ofte med vore grædende Taarer have bedet?" — „Du har bedet til Herren," svarede Man-

den, „hvorfor tvivler du da? Han kaldes jo en Læge. Hedder det ikke: „Os er i Dag en Frelser født?“ Dette Ord, „os,“ mener du, at det staar der uden Betydning? Lader os sætte al vor Lid til dette ene Ord, og med trøstigt Mod synge videre.“ Men da de havde sunget et Par Vers, blev Konen atter betagen af sin Sorg og sagde: „Ak, det er vort eneste Barn; vi have lidt meget for hans Skyld.“ — „Hvad siger du?“ afbrød Manden hende. „Ved du ikke, at den Herre Jesus dog har lidt større Smerte for ham, end baade du og jeg? Han vil lede efter det fortabte Faar, indtil han finder det. Han kaldes jo en Hyrde. Tro det kun, saa vil det ske. Stille! jeg synes, der kommer nogen. Se dog ud ad Vinduet!“ — „Hvem skulde vel komme i Aften?“ svarede Konen. „Der er jo ingen, som befarer Landevejen paa denne Tid; enhver sidder i sit Hus, omringet af sine kære. Oh, vare vi dog i vor Faders Hus her oven til! Jeg kan ikke sige dig, hvor jeg længes efter at se Frelserens milde Aasyn. Men rigtignok ønskede jeg først at se mit Barn som et Guds Barn.“

„Lad dit Ønske blive Bøn og Tro,“ sagde Manden, „og nedlæg det for Jesu Fødder. Han vil ophæve den Adskillelse, som Synden har gjort imellem vore Hjerter og vort Barns Hjerte. Han kaldes jo en Fredsfyrste. Kom, lad os knæle for Herren og bede, at vi snart maa se hans venlige Aasyn. Med Hensyn til vort Barn gøre han efter sin Barmhjertighed, hvad der er velbehageligt for ham.“

Derpaa knælede de ned ved hinandens Side og bad i deres Hjertes Enfoldighed og forsøgte at istemme Julesangen; men de vare ikke i Stand dertil, saa bevæget var deres Sind. — Paa een Gang hørte de Fodtrin udenfor, og en mandlig Stemme sang der ude i den klare Vinternat: „I denne søde Juletid vil jeg mig ret fornøje o. s. v.;“ og førend de gamle endnu ret kunde samle deres Tanker, knælede Sønnen ved Siden af dem, kyssede deres vaade Kinder og græd af Glæde i deres Favn; thi den Herre Kristus var

bleven født paa ny i hans Hjerte og havde atter forenet, hvad Synden havde adskilt.

LIV. Kristi Navn og Guddom.

258. For Kristi Skyld.

Filipp. 2, 10. 11: I Jesu Navn skal hvert Knæ bøje sig, deres i Himmelen og paa Jorden og under Jorden; og hver Tunge skal bekende, at Jesus Kristus er en Herre til Gud Faders Ære.

En rig italiensk Adelsmand havde aldrig modtaget nogen Undervisning i Kristendom og kendte ikke engang Frelserens Navn. Ved sin afskyelige Gerrighed havde han gjort sig forhadt af alle. Engang lykkedes det en Tigger at komme ind paa Gaarden, hvor han boede. Aldrig saa snart havde Herremanden faaet Øje paa den fattige, før han bød sine Folk at jage ham bort; men denne bad „for Kristi Skyld" om et Stykke Brød. Paa denne Bøn befalede den rige Mand straks, til sine Tjeneres Forundring, at man skulde give den fattige et helt Brød. Hine Ord „for Kristi Skyld" kom ham fra nu af ikke mere af Tankerne, omendskønt han ikke vidste, hvad de skulde betyde. Saaledes vedblev han da ogsaa i længere Tid at føre et lastefuldt Liv. Engang havde han fornærmet en anden Adelsmand paa det groveste. Denne overfaldt ham, afvæbnede ham og vilde endog slaa ham ihjel; da raabte han selv: „For Kristi Skyld, skaan mig dog!" Og se, paa een Gang drog hans ophidsede Modstander sin Arm tilbage, og dyb Alvor prægede sig i hans Aasyn. Efter et Øjebliks Tavshed svarede han i en højtidelig Tone: „For Kristi Skyld skaaner jeg dig! dette Navn alene kunde redde dig." — Denne Virkning af hine Ord satte Adelsmanden i stor Forundring, og han blev derved opfordret til at udforske deres Betydning; men han vidste ikke, hvor og hvorledes han skulde faa noget Lys i denne Sag. En Rejse førte ham imidlertid til et evangelisk-luthersk Land,

hvor han kom til at tale med oplyste og kristelige Folk og fik fat paa den hellige Skrift. Derved kom han efterhaanden til Sandheds Erkendelse og blev en ydmyg og oprigtig Kristen.

259. Kejser Theodosius og Biskoppen.

Joh. 5, 22. 23: Faderen har givet Sønnen al Dom, for at alle skulle ære Sønnen, ligesom de ære Faderen. Hvo, som ikke ærer Sønnen, ærer heller ikke Faderen, som sendte ham.

Kejser Theodosius antog paa sine gamle Dage Sønnen Arkadius til Medregent og vilde, at man skulde vise denne hans Søn samme Ære som ham selv. Heraf tog en from Biskop, ved Navn Amfilokius, Anledning til at vække Kejserens Interesse for en Sag, som laa ham meget paa Hjerte. Han havde nemlig længe forgæves søgt at opmuntre Kejseren til at tage alvorlige Forholdsregler for at standse det arianske Kætteri, som bestod i, at man fornægtede Kristi Guddom og gjorde derved Frelseren blot til et Menneske. Biskoppen kom nemlig tillige med nogle af sine Embedsbrødre til Hoffet og hilsede den gamle Kejser med dybeste Ærbødighed, medens han gik Sønnen forbi. Kejseren mindede ham om, at han skulde dog ikke saaledes forglemme hans Søn. Amfilokius svarede: det var nok, at han havde æret Faderen, hvad bekymrede han sig om hans Søn! Derover blev den gamle Kejser vred og sagde: „Vil du alene sætte dig op imod din Kejser og dadle mine Regeringsforanstaltninger, idet jeg i levende Live sørger for, at mit Land kan blive vel forsynet efter min Død?“ Da tog Amfilokius atter Ordet og sagde med højtidelig Værdighed: „Allernaadigste Kejser og Herre! Kan De fortryde paa, at man ikke agter Deres Søn, saa betænk: hvad vil den store himmelske Kejser sige til, at man under Deres Regering ringeagter hans Søn og ikke vil ære ham, som man ærer Faderen, da den Herre Jesus dog selv har budet det?“ — Disse Ord slog Kejseren og forfejlede ikke deres Hensigt.

260. En Jødes Omvendelse ved sin Datter.

Ap. Gj. 10, 43: Denne Jesus give alle Profeterne Vidnesbyrd, at hver den, som tror paa ham, skal faa Syndernes Forladelse ved hans Navn.

I Virginien, et Landskab i Nordamerika, prækede en gammel, ærværdig Præst en Dag for en talrig Forsamling. Paa een Gang blev han opmærksom paa en Jøde, som traadte ind i Kirken. Han var velklædt, dog havde han noget lidende i sit Aasyn. Han satte sig og hørte til med Opmærksomhed, og nu og da rullede Taarer ned over hans furede Kinder. Efter Gudstjenesten gik Præsten hen til ham og sagde: „Tager jeg ikke fejl, saa er De en Abrahams Søn.“ „Meget rigtigt!“ — „Men hvoraf kommer det, at jeg træffer en Jøde i en kristelig Forsamling?“ Nu fortalte Jøden sin Historie. Som en rig Mand havde han efter sin Kones Død forladt London og for kort Tid siden nedsat sig i Nordamerika tillige med sin eneste Datter, en fortræffelig Pige, som udgjorde hans Lykke og Glæde paa Jorden. Han var Jøde i streng Forstand og havde opdraget sin Datter efter samme Grundsætninger. Men hun blev syg og svandt i kort Tid saaledes hen, at man kunde forudse hendes Død. En Dag, da Faderen bedrøvet vandrede omkring i en nærliggende Skov, lod det døende Barn ham kalde. Med tungt Hjerte traadte han ind i Stuen, for at tage Afsked med sin Datter. Hun greb hans Haand og sagde med al den Anstrengelse, hendes svage Kræfter tillode: „Min Fader, elsker du mig?“ Tre Gange spurgte hun saaledes, og tre Gange forsikrede Faderen hende, at hun var ham dyrebar fremfor alt. Derpaa sagde hun med mat Stemme: „Jeg ved, at du altid har elsket mig; du var den ømmeste Fader, og jeg elsker dig inderlig; vil du opfylde min Begæring? Oh, min Fader, det er din døende Datters eneste Bøn, vil du opfylde mig den?“ — Dybt bevæget svarede Faderen: „Oh, min Datter, forlang af mig, hvad du vil, og dit Ønske skal blive opfyldt, skulde det end koste min hele Formue.“ — „Nu, min elskede Fader, saa

beder jeg dig, at du aldrig mere vil tale noget imod Jesus af Nazareth." — Faderen var næsten ude af sig selv af Forbavselse; men hun vedblev: „Jeg ved kun lidet om denne Jesus, men jeg ved, at han er Frelseren; thi han har under min Sygdom aabenbaret sig for mig til min Sjæls Salighed. Jeg tror, at han vil frelse mig, endskønt jeg ikke har elsket ham før. Og nu, min Fader, derom beder jeg, at du aldrig mere taler noget imod denne Jesus af Nazareth. Jeg anmoder dig om at købe et Nyt Testamente, som handler om ham; lær at kende ham, og naar jeg er borte, saa elsk ham, som du har elsket mig." — Nu var hun ikke i Stand til at tale mere. Faderen ilede ud af Værelset i en skrækkelig Sindsbevægelse, og førend han igen kunde fatte sig og vende tilbage, havde Datteren allerede opgivet Aanden. Det første, han gjorde efter sin Datters Begravelse, var, at han anskaffede sig et Nyt Testamente. Han læste flittig og opmærksomt deri, lod sig vejlede af den Helligaand og blev snart en ydmyg Discipel af den Frelser, han forhen havde foragtet.

LV. Jesu Lidelse og Død.

261. En kort, men velsignelsesrig Præken.

2 Kor. 5, 14. 15: Kristi Kærlighed tvinger os, idet vi dømme saaledes, at dersom een er død for alle, da ere de alle døde; og han døde for alle, at de, som leve, skulle ikke fremdeles leve sig selv, men ham, som er død og opstanden for dem.

En Væver i Frankrig, ved Navn Timmermann, der tillige var Forsanger i den katholske Kirke, blev overbevist om Pavedømmets Vildfarelse og bragt til Sandheds Erkendelse ved en evangelisk Præken. Hans Udtrædelse af den romerske Kirke gjorde saa meget mere Opsigt, som de katholske Præster forsøgte alt, for at bringe ham tilbage, men forgæves. Omendskønt kun lidet oplyst, er han dog i Guds Haand bleven et velsignet Redskab til at opvække mange af den aande-

lige Død. Da han en Dag var undervejs for at besøge nogle Kristne, traadte han ind til en af sine gamle Kammerater, for at tænde sin Pibe. „Nu, Timmermann," sagde denne, „hvad nyt?" — „Det eneste, jeg ved," svarede han, „er dette, at Jesus Kristus er død for mig og for dig, og at du maa omvende dig, ellers bliver du fortabt." Derpaa gik han ud og fortsatte sin Vandring. Men disse faa Ord traf ham, til hvem de vare sagte, saaledes, at han ikke kunde blive dem kvit; bestandig genløde de i hans Hjertes Inderste og lod ham ingen Ro have, førend han ogsaa efter en sand Omvendelse havde fundet Livets Vej og kunde tro, at Jesus ogsaa var hans Frelser.

262. Kong Alfons og hans Dronning.

Es. 53, 4. 5: Visselig har han taget vore (aandelige) Sygdomme paa sig og baaret vore Smerter. Han er saaret for vore Overtrædelser og knust for vore Misgerninger. Straffen laa paa ham, at vi skulle have Fred, og vi have faaet Lægedom ved hans Saar.

Kong Alfons af Spanien havde ved sit Slot en stor Have. De fleste Arbejdere ved Slottet boede paa den anden Side af Haven; det var derfor en betydelig Genvej for dem, naar de kunde gaa fra deres Hjem igennem Haven til Slottet og samme Vej tilbage. Men da denne Frihed paa flere Maader misbrugtes til at gøre Skade i Haven, lod Kongen opføre et forsvarligt Hegn omkring den, det blev under Dødsstraf forbudt at gaa igennem Haven uden Tilladelse; den første, som vovede at handle imod Kongens Vilje, skulde kæmpe med en Tiger. — Alonzo, en svagelig Daglejer, følte sig en Aften saa træt, at han var bange for, han ikke kunde vinde hjem, dersom han gik den sædvanlige Vej. Da det var blevet mørkt, vovede han derfor at gaa igennem Haven; men han blev opdaget, greben og dømt til tre Dage derefter at kæmpe med en Tiger. Ved slige grusomme Optrin vare mangfoldige Mennesker til Stede, saaledes ogsaa her, baade

Kongen og Dronningen og de fornemste ved Hoffet. Alonzo førtes frem, svag og afkræftet som han var; man gav ham en kort Lanse at forsvare sig med; men han kastede den fra sig, knælede ned og ventede paa Døden. Paa et givet Vink af Kongen blev Døren, som førte ind til Tigeren, aabnet, og se, — et Lam styrtede frem, hvilket dog snart, truffet af flere Pile, sank dødt til Jorden, medens dets Blod strømmede ud af de dybe Saar. „Hvo har understaaet sig at skuffe mig," raabte Kongen i Vrede, „og at ophæve Lovens Forskrifter?" Da rejste Dronningen sig og sagde: „Dette er sket efter min Foranstaltning; du er den strenge Lovs Giver og Fuldbyrder; jeg er som Naaden, der staar ved din Side; skulde Loven ene gælde, hvo er da den, som kan bestaa for Dommen? Oh, min kære Alfons, var der ikke Naade til, formedelst hans Blod, der som et Lam bar ogsaa vore Synder og, skønt uskyldig, udøste sit Blod paa Korset til en Forsoning for vore Overtrædelser, maatte da ikke ogsaa vi med Skræk se Døden i Møde?" Ved disse Ord blev Kongen formildet og svarede: „I Stedet for Overtræderens Blod er Lammets Blod udgydt. Kærligheden" — vedblev han, idet han rakte Dronningen sin Haand — „har afvæbnet Strengheden og forsonet Lovgiveren. Alonzo, du er fri; og fra nu af skal den haarde Lov være aldeles afskaffet." Da genlød Luften af tusinde Stemmers glade Jubel; Alonzo førtes til sin ringe Bolig, hvor hans Kone og Børn havde været nedsænkede i den dybeste Sorg. Men saa dybt som de havde sukket under Lovens Strenghed, saa højt hævede sig nu deres Hjerter ved Naadens og Forsoningens glade Budskab.

263. Det er fuldbragt.

Luk. 2, 29. 30: Herre, nu lader du din Tjener fare i Fred, ligesom du har sagt! Thi mine Øjne have set din Frelse.

Langfredag Morgen 1751 gik Pastor Kristensen i Horst i det holstenske op i Kirken, for som sædvanlig

at forrette sit Embede paa denne hellige og alvorlige Dag og vidne om ham, som døde for vore Synder. Han var efter Udseende at dømme sund og frisk, og ingen kunde mærke, at han fejlede det mindste. Med sædvanlig Kraft og Varme talede han i Indgangen til sin Præken om det gamle Testamentes store Forsoningsfest som et Forbillede paa Kristi Dødsdag og sang Passionssalmen med, uden at man kunde se nogen Forandring paa ham. Da Salmen var ude, sagde han: „Jeg har nu i tredive Aar paa denne Dag hver Gang forelæst eder Jesu Kristi Lidelseshistorie, sammendraget og ordnet efter de fire Evangelier; men denne Gang vil jeg lade det blive ved et enkelt Ord, hvis dybere Betydning jeg agter nærmere at forklare og lægge eder paa Hjerte. Ordene findes optegnede hos Johannes i hans Evangelium, Kap. 19, V. 30. Lader os altsaa med hverandre betragte dette højst vigtige Ord af den døende Frelser: „Det er fuldbragt!“

Da han havde sagt dette, sank han pludselig ned og opgav sin Aand, formodentlig rørt af et Slagtilfælde, og saaledes fuldbragte han sin Dagsgerning her nede paa den skønneste Maade, begrædt af sin Familie og sin Menighed, der ærede og elskede ham som sin Fader.

LVI. Kristi Kors.

264. Den lette Byrde.

Matth. 16, 24: Vil nogen komme efter mig, han fornægte sig selv og tage sit Kors og følge mig.

En hedensk Kone i det sydlige Afrika, som nylig var bleven omvendt til Kristendommen, sagde engang: „Jeg beder Herren daglig, at han ret vil styrke og grundfæste mig i sin Naade. Det gør jeg i Særdeleshed, naar jeg er alene i Skoven for at hente Brænde. Naar det da falder mig svært at bære Byrden op ad

de høje Bakker, siger jeg ved mig selv: „Kære Frelser, hvorledes var du vel til Mode, da du, fuld af Blod og Saar, maatte bære dit Kors til Golgatha! Dog, du har gjort det med Glæde, af Kærlighed til de stakkels Mennesker, altsaa ogsaa af Kærlighed til mig. Saa vil jeg da ogsaa gerne bære min Byrde efter dig, uden at klage."

265. Korset paa Alperne.

Gal. 6, 14: Det være langt fra mig at rose mig, uden af vor Herres Jesu Kristi Kors, formedelst hvem Verden er mig korsfæstet, og jeg Verden.

Mod Enden af Aaret 1827, fortæller en rejsende, besteg jeg Alperne tillige med nogle Venner. Efter at have forsynet os med Førere, Mulæsler og hvad der ellers var nødvendigt til vor Rejse, begave vi os paa Vejen, trods den sildige Aarstid og den stærke Regn, og uden at agte paa de Advarsler, hvormed man søgte at holde os tilbage. At disse Advarsler vare vel mente, derom overbevistes vi snart af de frygtelige Afgrunde ved Siden af os, Bækkenes Brusen under vore Fødder, Stormens Hylen i de høje Fyrretræer, saa vi begyndte at frygte for, at vi maaske vilde komme dyrt til at betale vor Forvovenhed. Jo højere vi kom, desto flere Farer og Besværligheder saa vi for os! Regnen blandede sig med tæt Snefog, og den smalle Fodsti, som vi fulgte, forsvandt til sidst ganske under et tykt Lag Sne. Vi befandt os midt i en skrækkelig Ørken, og hvert Øjeblik stode vi Fare for at styrte ned i de dybe Afgrunde. Vinden havde imidlertid lagt sig, og Sneen, som bestandig faldt tykkere, hindrede os i at se blot et Par Skridt foran os. Vore Førere, som bleve tvivlraadige, bade os at holde stille og raadsloge længe med hinanden; men omsider tilstode de begge, at de ikke mere vidste, hvad Vej de skulde tage, og den ene raabte: „Rejser der sig en Storm, ere vi fortabte." Efter nogle Minutters Forløb besluttede vi at gaa langsomt videre. Den Til-

stand, hvori vi befandt os, frembragte en af de gavnlige Rystelser, hvormed Gud efter sin Godhed undertiden opvækker os til alvorlig Eftertanke og hjertelig Bøn, og hvis Erindring aldrig ganske udslettes. Der herskede en Dødsstilhed omkring os; Naturen var stum og mørk, og Faren voksede med hvert Øjeblik. Da afbrødes pludselig Stilheden ved Glædesskrig. Den Fører, som gik foran, raabte paa een Gang ude af sig selv af Glæde: „Korset, Korset!“ „Ja, der er Korset. vi ere reddede,“ raabte begge Førerne med samme Henrykkelse. Man oprejser nemlig ofte i disse vilde Egne et Kors af Træ paa en Klippetop eller ved Randen af en Afgrund, dels til at opfordre til Andagt, dels for at det skal tjene de rejsende til Vejviser, naar Sneen har bedækket Vejene. Et saadant Kors var det, som vi i hin fortvivlede Stilling saa som et Tegn paa Redning; og efter at vi havde naaet det, stege vi snart uden videre Besværlighed ned paa den anden Side af Bjerget.

Denne Redning vakte mig til alvorlige Betragtninger, og jeg sammenlignede Menneskets Tilstand med denne vor Rejse. Ere vi ikke alle paa Rejse til Evigheden, og have vi ikke tabt den rette Vej af Sigte? Ere vi ikke langt borte fra Gud og vandre i vor naturlige Forblindelse paa Dødens og Fordærvelsens Vej? Vor Rejse er fuld af Farer, overalt aabner der sig Afgrunde, og forfærdelige Skikkelser true os. Men Korset er vort Haab, vor Trøst, vor Fred og Frelse, — ikke et Kors af Træ eller Sten, men Kristus den korsfæstede, som er død for os og har udgydt sit Blod til Syndernes Forladelse. Den Befrielse, som han har bragt os, viser os ikke alene Vejen over dette Livs Klipper og Afgrunde, men borttager ogsaa den evige Fordømmelse. Han, som er baade Vejen og Livet, leder os ikke alene til vort jordiske Hus, men fører os til vor evige Bolig, som ikke er gjort med Menneskehænder. — Stakkels, vildfarende Vandrer paa Livets Vej! se op til Korset, betragt det i Troen, og du er frelst.

---

266. Kejser Konstantin og Korsets Tegn.

Joh. Aab. 12, 1. 10: Og et stort Tegn blev set i Himmelen. Og jeg hørte en stærk Røst, som sagde: Nu er Saligheden og Kraften og Riget blevet vor Guds, og Magten hans salvedes.

Den romerske Kejser Konstantin den Store bar fra sin Ungdom af Højagtelse for de Kristne og taalte ingen Forfølgelse imod dem. Imidlertid sporede man længe ingen Lyst hos ham selv til at antage Kristendommen. Men da han blev indviklet i en farlig Krig med sin Medregent Maxentius, følte han, at han trængte til en højere Bistand, og han begyndte derfor at overveje, til hvilken Guddom han i denne sin Nød skulde tage sin Tilflugt. Han tænkte paa, hvilken Lykke hans Fader Konstantius altid havde haft, der foragtede de hedenske Afguder, og tillige, hvor ulykkelige de af hans Forfædre vare blevne, som havde forfulgt de Kristne, og hvor frugtesløse deres Forsøg paa at undertrykke Kristendommen havde vist sig. Derfor besluttede han at tage sin Tilflugt til de Kristnes Gud. Med Hjertets ydmyge Bøn vendte han sig til ham og bad, at han vilde aabenbare sig for ham og give ham et Tegn paa, at han er Herren, samt hjælpe ham i den forestaaende Krig. Gud hørte hans Bøn. Medens han drog frem i Spidsen af sin Hær, bemærkede han og Krigsfolkene et lysende Legeme paa Himmelen i Skikkelse af et Kors, paa hvilket disse Ord stode at læse: „Ved dette skal du sejre." Den følgende Nat saa han Frelseren i Drømme, der udtydede dette Syn for ham og opfordrede ham til i Krigen at bruge en Fane med det samme Tegn, som han havde set paa Himmelen. Kejseren adlød; han lod sig undervise i Kristendommen og bekendte sig fra nu af offentlig til den. Han gik derpaa i Kamp, overvandt Maxentius. Senere førte han Krig med en anden Medregent, Licinius, og det kom til et stort Slag ved Adrianopel i Aaret 323. Konstantins Tropper kæmpede med overordentlig Tapperhed, og han fortæller selv, at saa snart en Del af hans Hær kom i Uorden, lod han Korsfanen føre

derhen, og at Sejren alle Vegne fulgte denne Fane. Licinius led et Nederlag, som havde til Følge, at Konstantin blev Eneherster over hele det romerske Rige. Kort efter udstedte han en offentlig Erklæring, hvori han for alle sine Undersaatter højt og lydelig bekendte sin Tro paa den eneste sande Gud, ved hvis mægtige Hjælp han var overbevist om at have overvundet alle Mørkets Magter. Han sluttede med disse Ord: „Dig, højeste Gud, tilbeder jeg. Vær naadig imod alle disse dine Borgere, som ere udfriede af langvarig Elendighed, idet du ved mig, din Tjener, har villet skaffe dem Redning. Jeg har helliget dig min Sjæl, gennemtrængt af Kærlighed og Ærefrygt; thi jeg elsker oprigtig dit Navn, jeg ærer din Magt, ved hvilken du med mange Bevisninger har aabenbaret dig, og hvorved du har befæstet min Tro."

LVII. Kristi Retfærdighed.

267. Den standhaftige Biskop.

Joh. Aab. 3, 5: Den, som sejrer, han skal iføres hvide Klæder, og jeg vil ikke udslette hans Navn af Livsens Bog, og jeg vil bekende hans Navn for min Fader og for hans Engle.

En hedensk Fyrste lod engang en Biskop føre frem for sig og befalede ham at fornægte sin Tro og ofre til Afguderne. Da Biskoppen ikke var at bevæge dertil, blev Fyrsten meget vred og sagde: „Ved du da ikke, at dit Liv er i min Haand, og at jeg blot behøver at give et Vink, for at berøve dig det?" Med megen Standhaftighed svarede Biskoppen: „Vel ved jeg, at mit Liv er i din Haand, og at jeg maaske i næste Øjeblik skal miste det; men tilsted blot, at jeg først maa gøre dig et Spørgsmaal: Der var engang en Konge, som havde en tro Tjener, der var falden i Fjendernes Hænder; disse vilde bevæge ham til at for-

raade sin Herre ved at meddele dem hans Krigsplaner; men de kunde hverken med det gode eller det onde formaa ham til at fornægte den Lydighed, han skyldte sin Konge. Forbitrede herover trak nu hans Fjender Klæderne af ham og sendte ham nøgen tilbage. Hvis du selv var denne Konge," vedblev Biskoppen, „vilde du da ikke give ham de bedste Klæder, du havde, og overøse ham med Velgerninger?" — „Det vilde jeg ganske vist," svarede Fyrsten. „Men hvortil skal det sigte, og hvo har handlet saaledes?" — Da fortsatte Biskoppen: „Se, Konge, jeg sammenligner min Skæbne med hin Tjeners. Du kan vel afføre mig mit jordiske Klædebon; men jeg har en Herre og Frelser, som, hvis jeg vedbliver at være tro i hans Tjeneste, vil klæde mig paa ny, og denne Frelser er Jesus Kristus, den himmelske Faders enbaarne Søn. Og tror du nu, at jeg vilde fornægte min kristne Tro, for at forlænge dette jordiske Liv og bevare det jordiske Klædebon, da jeg ved, at der til enhver tro Tjener er henlagt et langt skønnere Klædebon, naar han af en grusom Fjende jages tilbage til sin Herre?" — Denne hedenske Fyrste blev rørt ved disse Ord og skænkede den fromme og frimodige Biskop Livet.

268. Indianeren og den hvide.

Es. 61, 10: Jeg vil glæde mig i Herren, min Sjæl skal fryde sig i min Gud; thi han iførte mig Frelsens Klædebon, han klædte mig i Retfærdigheds Kappe.

En Indianer i Nordamerika og en hvid Mand, som kun var Kristen af Navn, overværede engang med hinanden en Gudstjeneste og blev ved een og samme Præken vakt til Bekymring for deres Salighed. Det varede ikke ret længe, førend Indianeren fik Naade her ovenfra til at tro Syndernes Forladelse, saa at Fred og Glæde kom til at bo i hans Hjerte. Den hvide Mand derimod kunde længe ikke faa fat paa Naaden i Kristus; stor Angest og Bedrøvelse nedtrykte hans Sind, og han var nær ved at synke i Fortviv-

lelse; men endelig blev det ogsaa ham givet at finde Trøst i Evangeliet om Guds Kærlighed til Syndere. Nogen Tid efter traf han atter sin indianske Ven, og under Samtalen om den Naade, som var bleven dem begge til Del, sagde hin: „Hvoraf kommer det, at jeg saa længe maatte gaa med et bedrøvet Sind, medens du saa snart fandt Trøst?“ — „Det skal jeg sige dig, min Broder,“ svarede Indianeren. „Der kommer en rig Fyrste, som vil forære dig en ny Kjole; men du betragter din egen Kjole og tænker: nu, jeg ved ikke ret, hvad jeg skal sige om det — min Kjole er jo ganske god endnu, jeg tror, den kan vare længe endnu. Derpaa tilbyder Fyrsten mig den nye Kjole; jeg ser paa min gamle Vams og siger: „den duer ikke mere,“ kaster den straks bort og tager imod den nye Kjole. Se, Broder, saaledes forsøgte du først, om ikke din egen Retfærdighed kunde gøre Tjeneste en Tid lang endnu, og du vilde nødig slippe den; jeg stakkels Indianer derimod havde ingen, derfor var jeg ogsaa straks fuld af Glæde, da Kristi Retfærdighed blev mig skænket.“

269. Barnet ved Taffelet.

2 Kor. 5, 21: Den, som ikke vidste af Synd, har Gud gjort til Synd for os, for at vi i ham skulde vorde retfærdige for Gud.

Da den preussiske Dronning Elisabet Kristine engang spadserede i Slotshaven ved Schönhausen, en Mils Vej fra Berlin, blev hun opmærksom paa et femaarigt Pigebarn, som tilhørte en gudfrygtig Gartner, og gav sig i Snak med hende. Barnets aabne Ansigt og hjertelige Tale behagede hendes Majestæt saa meget, at hun fik det kært; og det varede ikke ret længe, før hun forlangte, at man skulde bringe det op paa Slottet til hende. Dronningen var netop gaaet til Taffels, da Barnet kom; hun lod derfor den lille sætte sig paa en Stol ved Siden af sig, saaledes at hun kunde overskue hele Bordet. Kristine ønskede at høre, hvad Barnet

vilde sige til al den Pragt, som var udfoldet for hendes Øjne. Stille og alvorlig saa Barnet paa det hele, betragtede snart Bordgæsternes kostbare Klæder, snart den herlige Opdækning af Guld og Porcellæn; derpaa skuede det rolig hen for sig, foldede tavs sine Hænder og begyndte at bede højt: „Kristi Blod og Retfærdighed, Det er mit Smykke, min Herlighed; Dermed vil jeg for Gud bestaa, Naar jeg til Himmelen skal indgaa."

Disse uventede Ord af et Barns Mund i dette Øjeblik opfordrede de tilstedeværende til Alvor og Eftertanke. Der opstod en højtidelig Stilhed. Med Taarer i Øjnene sagde en ældre Dame til Dronningen: „Oh det lykkelige Barn! hvor langt staa vi ikke tilbage for hende!"

Den tredje Artikel.

LVIII. Den Helligaands Gerning: Omvendelse.

270. Spotteren, som blev omvendt.

2 Pet. 3, 9: Herren har Langmodighed med os, idet han ikke vil, at nogen skal fortabes, men at alle skulle komme til Omvendelse.

Da den bekendte Georg Whitefield med usædvanlig Kraft forkyndte Guds Ord i England, maatte han taale megen Spot og Forfølgelse af Verden. Engang besluttede en af hans Hovedfjender, Johan Thorpe, med tre ligesindede Kammerater at gøre hans Præken latterlig ved at efterabe ham i et stort Selskab. Man havde indgaaet et Væddemaal, for ret at anspore Iveren. Enhver af dem skulde slaa op i Bibelen og præke over det første Sprog, som hans Øje faldt paa. De tre lystige Fyre sprang efter hinanden op paa Bordet og underholdt de tilstedeværende paa Evangeliets Bekostning, ved at gøre dette til

Genstand for deres vittige Indfald. Nu kom Raden til Thorpe. Han stillede sig frem, fuld af Glæde over det Bifald, han ventede at høste. Han anede ikke, at Herrens Øje ogsaa hviler paa en saadan Forsamling, at ogsaa Spotteren er en Genstand for hans trofaste Omhu. Han slog op i det Nye Testamente og traf netop dette Sted Luk. 13, 3: „Nej, siger jeg eder, men dersom I ikke omvende eder, skulle I alle ligeledes omkomme." Idet han læste disse Ord, kom hans Sind i den største Bevægelse. Han blev overbevist om det formastelige i sin Gerning, og Frygten for Guds Vrede bemægtigede sig hans Hjerte. Straks forandrede han Tone og Sprog, og i Stedet for at holde en spottende Tale, som skulde fremkalde Latter, prækede han med dyb Alvor om Syndens Vederstyggelighed og Nødvendigheden af at omvende sig til Gud. Han har siden oftere ytret: „Dersom jeg nogen Sinde har præket, understøttet af Guds Aand, saa var det den Gang." Denne uventede Vending bevirkede først en almindelig Nedslagenhed, men vakte snart en hemmelig Uvilje hos den letsindige Hob. Mange af de Tanker, som han kom frem med, forskrækkede ham selv i den Grad, at en kold Gysen gennembævede hans Inderste. Da han var færdig, tænkte ingen mere paa Væddemaalet; dyb Stilhed herskede i hele Forsamlingen. Sørgmodig og fordybet i sine egne Tanker, gik Thorpe hjem; sønderrevet var Venskabets Baand, som havde forenet ham med Spotterne. Han gjorde en sand Omvendelse og voksede bestandig i vor Herres Jesu Kristi Naade og Kundskab. Han søgte nu Omgang med dem, som han tidligere havde spottet og forfulgt; og flere af disse bleve hans bedste Venner.

271. Manden i Skoven.

Jer. 3, 14: Omvender eder, I frafaldne Børn, siger Herren; thi jeg er eders Husbond og jeg vil tage imod eder.

En Bonde havde længe ført et ugudeligt Liv; endelig vaagnede hans Samvittighed og plagede ham

med haarde Bebrejdelser. Alligevel gik han ikke i sig selv, men overgav sig til nye Udsvævelser for at dæmpe Samvittighedens nagende Røst. Dog dette var forgæves. En Dag var han ude i Skoven for at fælde Træer. Under dette Arbejde kom han til at tænke paa et alvorligt Bibelsprog, som han havde lært i sin Ungdom, og som staar i Luk. 3, 9: „Øksen ligger allerede ved Roden af Træerne; derfor skal hvert Træ, som ikke bærer god Frugt, afhugges og kastes i Ilden." — „Du er et saadant Træ og fortjener at kastes i Fordærvelsens Afgrund," saaledes raabte paa ny en indre Stemme og foreholdt ham hans Synders Mængde. Han forfærdedes og formaaede ikke længere at gøre Modstand. Fra den Stund af besluttede han at drage alvorlig Omsorg for sin Sjæls Frelse. Han holdt Ord og blev virkelig omvendt til Gud og bevarede Troen til sit Livs Ende.

272. Den omvendte Neger.

1 Pet. 2, 9: I ere en udvalgt Slægt, et kongeligt Præstedom, et helligt Folk, et Folk til Ejendom, at I skulle forkynde hans Dyder, som kaldte eder fra Mørket til sit beundringsværdige Lys.

En ung Neger paa Øen St. Thomas i Vestindien blev greben af Ordet om Kristi Forsoning, men kunde dog ikke beslutte sig til at forsage Verden og dens Lyst. Engang gik Missionær Martin forbi en Flok Negere, som forlystede sig med en vild og letfærdig Dans, og midt i denne larmende Hob blev han den unge Neger var. Han vinkede ad ham og sagde i en alvorlig Tone til ham: „Her driver Fjenden sit uterlige Væsen, og ham vil du dog, efter hvad du sagde, ikke mere tjene! Jeg ser, at dit Hjerte har endnu ikke givet ham Afsked, thi du elsker jo endnu Synden og skikker dig lige med denne Verdens Børn. Derfor er det vel bedre, at du bliver rent borte fra vore Forsamlinger." — „Hvad kommer det den hvide Mand ved, hvad bryder jeg mig om ham?" tænkte den stolte Neger, forlod det støjende Selskab med en fortrædelig Mine, men tillige

med det faste Forsæt, aldrig mere at besøge Missionæren. Dog Martins Ord forfulgte ham overalt, indtil han besluttede sig til atter at opsøge ham, selv om han skulde blive modtaget med Uvilje. Men Missionæren modtog ham med sædvanlig Venlighed. Beskæmmet fortalte Negeren med Taarer i Øjnene, hvad der var foregaaet i hans Sjæl, og lovede at give Herren sit hele Hjerte. Han blev ogsaa sit Løfte tro. Efter nogen Tids Forløb blev han døbt og annammede den hellige Nadvere. Senere blev han endog Medhjælper ved Missionen og virkede til Velsignelse for mange Negere og hvide Folk af alle Stænder, thi hans Taler vare fulde af Kraft. Da Kornelius, hvilket Navn han havde antaget som Kristen, var bleven gammel og hans Livs Ende nærmede sig, forsamlede han sine Børn omkring sin Seng, blottede sit ærværdige Hoved og sagde: „Jeg glæder mig hjertelig, mine Børn, ved at se eder hos mig; thi jeg tror, at Herren snart vil komme, for at kalde mig til sig. I vide selv, hvad der laa mig mest paa Hjerte med Hensyn til eder, hvorledes jeg ofte formanede eder med Taarer til ikke at forsømme Naadens Tid, men at overgive eder ganske med Legem og Sjæl til Kristus og at efterfølge ham trolig. Jeg har undertiden taget det lidt strengt med eder, men det skete af Kærlighed. Tilgiver mig, om jeg skulde være gaaet for vidt. Ja forlader eders døende Fader dette!" — Ved disse Ord brast Børnene i lydelig Graad; endelig fattede en af hans Døtre sig og sagde: „Vi have Aarsag til at falde ned for dine Fødder og bede om Forladelse; thi vi have været ulydige Børn og gjorde dig ofte Livet surt." — „Ja, ja, det er sandt, kære Fader," raabte flere af dem. „Nu, kære Børn," vedblev Faderen, „saa hører da min sidste Begæring: Elsker hverandre! ja værer hverandre inderlig hengivne i broderlig Kærlighed. Lader eder ikke forføre til Hovmod, men beder Gud om et ydmygt Hjerte. Gøre i dette, da vil min Glæde være fuldkommen, naar jeg engang skal se eder alle igen og kan sige til Herrernes Herre: „Herre, her er din stakkels Kornelius og de Børn, som du har

givet ham!" Jeg ved, at Herren ikke vil forlade eder; forlader I kun ikke ham!" — Under sine Børns Sang henslumrede han blidt og rolig i en Alder af 84 Aar.

273. Guds Ords Kraft.

Hebr. 4, 12: Guds Ord er levende og kraftigt og skarpere end noget tveægget Sværd og trænger igennem, indtil det adskiller baade Sjæl og Aand, baade Ledemod og Marv, og dømmer over Hjertets Tanker og Raad.

Den nidkære Præst Whitefield i England prækede ofte paa Gader og Stræder for den store letsindige Hob, som sjælden eller aldrig kom i Kirke, og han blev derved et velsignet Redskab i Guds Haand til at opvække mange af deres Syndesøvn og bringe dem til Sandheds Erkendelse. Saaledes havde en vild Krabat engang indfundet sig iblandt hans Tilhørere, med Lommen fuld af Stene for at kaste disse efter Ordets Forkynder. Men da han havde staaet i nogen Tid og hørt paa den udmærket begavede Herrens Tjener, der talede med en usædvanlig Aandens Kraft, blev hans Hjerte saa bevæget derved, at han tog den ene Sten op af Lommen efter den anden og lod dem ganske sagte falde til Jorden. Ingen kunde begribe, hvad dette skulde betyde. Men da Prækenen var til Ende, gik han hen til Whitefield og bekendte med angerfuldt Sind, i hvad Hensigt han var kommen, takkede for det Ord, han havde hørt, og bad om Vejledning i sin Saligheds Sag. Han blev ogsaa ved Guds Naade en omvendt og troende Kristen.

274. Der gives ingen Genvej til Himmelen.

1 Tim. 4, 16: Giv Agt paa dig selv og paa Lærdommen; thi naar du gør dette, skal du frelse baade dig selv og dem, som høre dig.

Der var engang en Præst, som plejede at svinge Lovens Svøbe over sine Tilhørere, men levede ikke efter Guds Ord. Engang havde han atter holdt en meget skarp Straffeprækken, da en enfoldig Bondemand

kom til ham efter Kirketjenesten og sagde: „De har igen i Dag talet alvorlige Ord, Hr. Pastor, og gjort os Bønder nede i Stolene Helvede hedt. Jeg maa tilstaa, at jeg derover er bleven baade angest og bange, da jeg prøvede mig selv og fandt, at jeg efter denne Præken slet ikke kan komme i Himmelen. Men jeg har dog heller ingen Lyst til at blive saaledes, som De sagde i Prækenen, man skulde være; thi det vilde falde mig alt for surt. Jeg er derfor kommen til at tænke paa, om der ikke skulde gives en anden Vej til Himmelen, end den trange Sti, og en anden Indgang, end den snævre Port, som De har vist os. Og da er det faldet mig ind, at De, Hr. Pastor, dog sikkert ikke vil til Helvede, og alligevel gaar De, som det synes, ikke paa den trange Vej. De maa altsaa uden Tvivl kende en Bagdør eller en Genvej til Himmelen, og jeg kommer nu med den Bøn til Dem, at De vil være saa god ogsaa at vise mig denne Genvej; jeg vil være Dem meget forbunden derfor."

Bonden sagde alt dette i sit Hjertes Enfoldighed, uden at have en Skælm bag Øret, det kunde Præsten nok mærke, og netop derfor gik disse Ord ham dybt til Hjerte. Uden at sige et Ord, gik han længe op og ned ad Gulvet, thi han havde en svær Kamp med sig selv. Endelig havde han overvundet den, og han vendte sig nu til Bonden og sagde: „Kære Ven, I tager fejl; der gives ingen Genvej til Himmelen; jeg ved lige saa lidt at finde nogen, som I. Men jeg maa til min store Skam tilstaa eder: Jeg har hidtil selv ikke gaaet den Vej, som jeg har forelagt andre, og jeg takker derfor Gud, at han nu ved eder har bragt mig til Eftertanke. Kom, lad os gaa med hinanden den gamle gode Vej, den eneste, som fører til Livet!"

275. Bukanans Omvendelse.

Kol. 1, 12—13: Takker Faderen, som gjorde os dygtige til de helliges Arvedel i Lyset, som friede os af Mørkets Magt og oversatte os i sin elskelige Søns Rige.

Den berømte Skotlænder Bukanan, som virkede i lang Tid til Velsignelse i Herrens Tjeneste, havde tilbragt sin Ungdom i fuldkommen Ligegyldighed med Hensyn til sin Sjæls Frelse. Det første velgørende Indtryk fik han af en Samtale med en Bonde fra de skotske Bjerge. Denne spurgte ham om hans Tro. „Jeg har ingen," svarede Bukanan; „jeg er i denne Henseende ligesom et Stykke hvidt Papir." Derpaa sagde Bonden: „Tag eder i Agt, at Djævelen ikke skriver sit Navn derpaa." Disse faa Ord gjorde Bukanan alvorlig; han fik ingen Ro, førend han havde fundet Sandheden, og blev ved Guds Naade en oprigtig Kristen.

276. Gamle Bekendte.

Ap. Gj: 3, 19: Fatter et andet Sind og vender om, at eders Synder maa vorde udslettede, paa det Vederkvægelsens Tider kan komme over eder fra Herrens Aasyn.

Grev Zinzendorf gik en Dag i sine egne Tanker og spadserede i Egnen omkring Herrnhut. Uden at mærke det, var han kommen dybt ind i en afsides liggende Skov. Da træder pludselig et Menneske hen imod ham, med Vaaben i Hænderne, og affordrer ham hans Pengepung. Uden i mindste Maade at komme ud af sin Fatning, trækker Greven sin Pung op af Lommen, tager en Daler ud deraf, leverer Røveren den og siger med hellig Alvor: „Min Ven, du driver et Haandværk, som før eller senere maa føre dig til Galgen. Men naar du engang bliver ført til Retterstedet, saa fortvivl ikke om din Sjæls Frelse, men kom i Hu, at Jesus Kristus ogsaa er død for dine Synder, at han er en almægtig Frelser, og anraab i hans Navn den himmelske Fader om Naade og Forbarmelse."

Tre Aar efter at dette var sket, kom Greven til en lille Stad i Böhmen, og medens der blev stiftet Heste, gik han op paa Torvet, hvor der netop holdtes Marked. Midt i Trængselen mærkede han, at der var en, som klappede ham paa Skulderen. Han saa sig om, og en Mand, som hilsede ham venligt, spurgte, om han kunde kende ham. Da Greven sagde nej, bad han, om han ikke maatte føre ham til sin Bolig. Greven modtog Tilbuddet og fulgte hjem med Manden. Han kom her ind i en pæn Stue og fandt en smuk ung Kone, som havde et Barn paa Armen. Manden kastede sig nu ned for hans Fødder og bekendte, at han var den Røver, som for tre Aar siden havde angrebet ham i Skoven. De faa Ord, som Greven den gang havde talet til ham, havde gjort et saa dybt Indtryk paa hans Hjerte, at han ved Guds Naade var kommen til Omvendelse og Tro. Greven rakte med Glæde ham og hans Kone Haanden og hørte siden stedse med inderlig Taknemmelighed imod Herren, at Mandens hele Forhold bar Vidnesbyrd om en sand Omvendelse.

277. Den lærde og hans Pige.

Jer. 4, 22: Sandelig, mit Folk ere Daarer; de kende mig ikke, de ere uforstandige Børn og uden Indsigt. De ere vise til at gøre ondt, men de vide ikke at gøre godt.

En lærd Mand, som hverken troede paa Himmel eller Helvede og ikke vilde høre noget om Kristus, søgte al sin Glæde i sin Lærdom. Pigen, som holdt Hus for ham, var et stille, gudfrygtigt Menneske; hun gik derfor flittig i Kirke, og naar hun var færdig med sit Arbejde, vilde hun gerne synge og læse i Bibelen. Men alt dette var ikke efter hendes Herres Hoved, og han drev derfor oftere Spot med hende. Engang havde han talt om den menneskelige Forstands Kraft og Fuldkommenhed, idet han nemlig vilde vise, at denne kunde tilfredsstille Menneskets hele aandelige Trang. Hun gendrev dette, saa godt hun kunde; men til sidst

vidste hun ikke at svare andet paa hans Indvendinger, end hvad der staar i Sal. Ordsprog 3, 5: „Forlad dig paa Herren af dit ganske Hjerte, men forlad dig ikke fast paa din Forstand!“ Dermed gik hun atter til sit Arbejde, idet hun sukkede over sin Herres Forblindelse og bad for ham. Kort efter fik den lærde fat paa en berygtet vantro Lærers Levnedsbeskrivelse, hvori han læste, at denne midt under en Samtale med en Ven, hvis Tro han søgte at gøre latterlig, var bleven truffen af en Teglsten, som faldt ned fra Taget, hvorved han for stedse havde mistet sin Forstand; og en Kone, som havde staaet i Nærheden og hørt paa hans gudsbespottelige Tale, havde i samme Øjeblik, som Stenen faldt, udraabt: „Stakkels Menneske, forlad dig paa Herren af dit ganske Hjerte, og forlad dig ikke paa din Forstand!“ — Da tænkte han paa de sidste Ord, som Pigen havde sagt til ham. Nogen Tid efter besøgte han en af sine Bekendte, men traf ham ikke hjemme. Nysgerrig slog han op i en Bog, som laa paa Bordet, det var en Bibel, og mærkeligt nok faldt hans Øje først paa det samme Sted: Sal. Ordsp. 3, 5. Forskrækket sagde han til sig selv: „Tre Gange lyde de samme Ord til mig. Sandelig, det er et Kald fra Herren. Ja, jeg erkender din Røst, min Herre og min Gud; jeg erkender min Daarskab og min Synd. Oh, du hellige Gud, tilgiv Daaren, som trodsede dig og dit Ord!“ — Fra nu af søgte han Guds Naade under Bøn, og Herren opfyldte hans Begæring og stillede hans Hjertes Længsel. En Dag, da han var hensunken i dyb Eftertanke, traadte hans Husholderske i et Ærinde ind til ham. „Julie,“ sagde han da til hende, „du beder daglig, beder du ogsaa for mig?“ „Ja, Herre,“ svarede hun, „det er min Pligt og tillige en Trang for mig at bede for Dem.“ — „Hvad beder du da?“ — „Jeg beder, at Gud ved sin Helligaands Naade vil oplyse Deres Forstand, hellige Deres Sjæl og opfylde Deres Hjerte med sin Kærlighed.“ — „Føler du dig da gennemtrængt af denne Kærlighed?“ — „Ja, det haaber jeg at kunne sige med Sandhed, skønt jeg i

lang Tid ikke har været saa opfyldt af Kærlighed, som jeg burde være." — „Ifald en Tagsten pludselig faldt ned og slog dig halvt ihjel, vilde du da ikke gribes af Dødsangest? Kan du rolig tænke paa din Afsked herfra?" — „Ja, det kan jeg ved Guds Naade; thi jeg er vis paa, at hverken Døden eller Livet kan skille mig fra Guds Kærlighed." — „Er du fuldkommen vis paa en salig Evighed?" — „Ja, saa vis, som jeg er paa, at Gud er Kærligheden selv." — „Oh, du lykkelige," raabte den lærde; „hvor gerne vilde jeg ikke dele min Forstand og alle mine Kundskaber med dig, naar du blot kunde og vilde dele denne Visbed med mig!" — „Ak nej, kære Herre, Halvdelen af Deres verdslige Visdom var allerede for meget for mig, og Halvdelen af min Visbed var ikke tilstrækkelig for Dem. De maa bede om den fulde Visbed; Jesus har jo forjættet Dem den lige saa vel som enhver anden. Han vil jo, at alle Syndere skulle omvende sig og blive salige. Han har jo allerede gjort saa mange lærde Mænd salige."

Den lærde blev atter dybt bevæget, og da Pigen var gaaet, gav han sine Taarer frit Løb og udøste paa ny sit Hjerte i Bøn til Gud. For første Gang i 20 Aar overværede han den offentlige Gudstjeneste og nød den hellige Nadvere. Hans Tro blev derved styrket. Som et andet Menneske vendte han tilbage til sit Hus. Hvad Herren havde skænket ham, bevarede han trolig i sit Hjerte. Han tilbragte Resten af sit Liv i en levende Tro paa Kristus og døde salig i Herren efter seks Aars Forløb.

278. Gæstgiveren og Fluen.

Ezek. 33, 30: Kommer og hører, hvad det er for et Ord, som udgaar fra Herren.

En begavet Præst i England havde altid et stort Tilløb af Mennesker, naar han prækede. Men en gammel Gæstgiver i Nærheden svor højt og dyrt paa, at ingen skulde faa ham til at løbe efter den gale Præst,

som han kaldte ham; han vilde ikke være saadan en Nar. Imidlertid holdt han meget af Musik og Sang; og da man ofte i hans Nærværelse roste den smukke Kirkesang, pirredes hans Nysgerrighed, og han ytrede derfor, at det vel kunde hænde sig, at han ved den første store Højtid gik derhen, for at høre paa Sangen, „men" — føjede han til — „jeg vil bestemt ikke høre et Ord af Prækenen."

En varm Sommerdag begav han sig altsaa hen til Kirken. Han hørte med spændt Opmærksomhed paa Salmerne, som den talrige Forsamling istemmede med Liv og Lyst; men da dette var forbi, og Præsten gik paa Prækestolen, lagde han sig i en sovende Stilling og stoppede sine Fingre i Ørene for ikke at høre noget af Prækenen. Men som han sad der, og Præsten allerede havde talt længe, kom der en stor Flue, som stak Gæstgiveren i Næsen. Dette var ham ikke videre behageligt, og han saa sig derfor nødt til at tage den ene Haand fra Øret, for at forjage den ubudne Gæst. Men netop i det samme Øjeblik lød disse Ord fra Præstens Læber: „Hvo, som har Øren at høre med, han høre!" Da blev Gæstgiveren lidt underlig til Mode; han glemte sig selv og tog uvilkaarlig den anden Haand fra Øret med; og se, da hørte han Ting, som dybt rystede hans Sjæl. — Denne Dag blev for ham, som hidtil havde forhærdet sig, Begyndelsen til et nyt og bedre Levned. Han omvendte sig paa sine gamle Dage; og havde han forhen drukket tæt og bandet groft, saa blev han nu ædru og alvorlig; og Kirken besøgte han flittigt. Han levede endnu i 18 Aar og døde salig i Troen paa sin Herre og Frelser.

279. Titus Klose.

Rom. 2, 4: Foragter du Guds Godheds og Taalmodigheds og Langmodigheds Rigdom og ved ikke, at Guds Godhed leder dig til Omvendelse?

Den 10de Juni 1833 døde i England en Mand, ved Navn Titus Klose, som havde arbejdet med stor

Velsignelse blandt Hedningerne i Østindien. Skønt han var født af gudfrygtige Forældre, og hans Søskende traadte i deres Faders og Moders Fodspor, lod han sig dog tidlig forføre af letsindige Skolekammerater, medens han slog alle sin Familiês Formaninger hen i Vejr og Vind. — Da hans Opdragelse i Hjemmet var til Ende, skulde han hos en af sine Brødre i Boston tage Del i en Glas- og Porcellænshandel; men da han vidste, at hans Fader var formuende, saa mente han, at han behøvede ikke at indlade sig i Forretninger for at erhverve sit Udkomme; thi dette kunde hans Fader skaffe ham, og saaledes vægrede han sig derved, indtil han blev var, at hans Forældres Formue ved store Tab var smeltet meget hen. Nu begyndte han da Forretningerne; men Boston var et Sted, som gav megen Lejlighed til Forlystelser og Udsvævelser. Titus fandt her mange letsindige Mennesker, sluttede sig til dem og overgik dem snart alle i den Grad, at han i hele Egnen blev berygtet for sit lastefulde Levned. Han flyttede siden til Southampton, hvor det omtrent blev det samme med ham. I Stedet for at gaa i Kirke om Søndagen, benyttede han denne Dag alene til sin Fornøjelse, især til Sejladser paa Søen. Da han saaledes en Helligdag vendte tilbage fra Øen Wight, rejste der sig pludselig en Storm, som drev Skibet hen til nogle farlige Klipper. Han tillige med alle dem, som vare i Fartøjet, maatte være belavede paa det værste; men hans Hjerte var saa forstokket, at han satte en Ære i at trodse den truende Fare og plagede en af sine Kammerater saa længe, til denne satte sig til at spille Kort med ham; og hvor smigrede det ham ikke, da denne Opførsel blev bekendt i Staden og af hans Kammerater betragtet som en sand Heltegerning!

Efter nogle Aars Forløb opgav han Handelen i Southampton og begav sig til en af sine Brødre i Kornwallis. Denne gjorde alt muligt for at bringe ham paa bedre Tanker; men forgæves. Dog her havde Gud besluttet at udrive ham som en Brand af Ilden. Titus havde begyndt at indfinde sig ved Guds-

tjenesten, men desværre, i Førstningen kun for at gøre sig lystig over Præsten. En Søndag i Maj Maaned 1815 havde han aftalt med nogle Venner at ride ud i Omegnen, havde ogsaa Lørdag Aften gjort de nødvendige Forberedelser dertil; men da han vaagnede Søndag Morgen, havde han ganske glemt denne Aftale og satte sig vel til Hest, men for at ride hen til en Kirke. Han havde vel ingen bestemt Hensigt dermed, men han vidste ikke, hvorledes det gik til: undervejs opkom der alvorlige Tanker hos ham, og han begyndte paa sin Hest at bede, at hvis der kunde komme noget godt ud af en Præken, Gud da vilde velsigne den paa ham denne Morgen. Da han traadte ind i Kirken, følte han en stor Højtidelighed hvile over Menigheden, og for første Gang i sit Liv lagde han Mærke til den Alvor, som herskede iblandt de forsamlede Kristne. Præsten, som hed Annear, blev længe borte; endelig kom han. Salmerne, som bleve sungne, greb Klose dybt. Da Præsten holdt en inderlig Bøn fra Prækestolen, følte han sig i Hjertet dreven til at sige Amen dertil. Endnu mere traf ham de Ord, som han havde taget til Tekst, nemlig Matth. 7, 13. 14: „Gaar ind ad den snævre Port o. s. v." Medens Præsten beskrev de Folk, som i deres nærværende Tilstand vare uskikkede til at indgaa til Livet, følte Klose, at ogsaa han hørte til disse, og saa, at han af ganske Hjerte maatte tragte efter at komme igennem Omvendelsens snævre Port ind paa Troens Vej til Livet. Det kom ham for, som om Præsten blot havde haft ham for Øje, og som om alle Ordene alene vare talede for hans Skyld og henvendte til ham: en saa mægtig Anvendelse gjorde Guds Aand deraf paa hans Hjerte. Nu var han greben af Naaden, og fra det Øjeblik af besluttede han for Alvor at omvende sig til Herren. Da han kom hjem, var den sædvanlige Spot forstummet, og dyb Alvor prægede sig i hans Ord og Miner. Han hørte den samme Præst anden Gang, og Indtrykket var endnu stærkere end tilforn. Han opsøgte Præsten i hans Bopæl, raadførte sig med ham og blev trøstet

over sine Synder. Klose blev en levende Kristen og voksede bestandig i Guds Naade og Kundskab, hvorfor Herren ogsaa siden brugte ham som et udvalgt Redskab til flere Hedningesjæles Omvendelse og Frelse.

Guds naadige Førelse med denne Mand vil staa endnu klarere for os, naar vi faa at vide, hvad der tildrog sig med Pastor Annear paa den Dag, da Klose hørte hans Præken. Han havde nemlig i nogle Uger været saa anfægtet af Tvivl, om han ogsaa var kaldet til at være Præst. Han syntes ikke at have set nogen Frugt af sit Arbejde hidindtil, og han frygtede derfor, at han havde trængt sig ind i Præsteembedet, uden at have noget indre Kald dertil. Paa den Søndag, som blev saa vigtig for Klose, ønskede Annear derfor ikke at præke, men skrev om Fredagen et Brev til en Kapellan, hvori han anmodede ham om at præke for sig. Men Budet havde glemt at besørge Brevet, og saaledes maatte Annear om Søndagen begive sig til Kirken, som laa temmelig langt fra hans Bolig. Han havde allerede tilbagelagt den halve Vej, da der overfaldt ham en saa stor Angest, at han red hjem igen og sagde til sin Kone, at det var ham umuligt at præke i Dag. Hans Kone gjorde ham Forestillinger, men da hun intet udrettede dermed, kastede hun sig med ham paa Knæ, og nu bade de begge til Gud, at han i Dag vilde give ham et sikkert Bevis paa hans Kald. Han begav sig da atter af Sted, og paa hele Vejen bad han inderlig til Gud. Denne Begivenhed havde hindret ham i at komme i rette Tid; men Herren bekendte sig nu ogsaa til hans Ord og gav ham tillige med Kloses Opvækkelse Forsikring om hans Kald.

280. Et Besøg i London.

1 Kor. 2, 9: Hvad intet (jordisk) Øje har set, og intet Øre har hørt, og ikke er opkommet i noget Menneskes Hjerte, det har Gud beredet dem, som ham elske.

En Pige, som tjente i Nærheden af London, havde af sit Herskab hørt saa meget om denne store Stads

Herlighed, at hun fik en umaadelig Lyst til selv at komme derhen engang for at se dens Mærkværdigheder. Dette fik hun omsider ogsaa Lov til. Med stor Glæde ilede hun til London; men hvad hun her saa og hørte, overgik dog langt hendes Forventning. Allerede de store, lange Gader og den vrimlende Mængde af gaaende, kørende og ridende, som fyldte disse, vakte hendes Opmærksomhed; men endnu mere forbavsedes hun ved at betragte de høje Paladser, de prægtige Butikker og den overordentlige Rigdom, Glans og Herlighed, som alle Vegne kom til Syne. Hun blev næsten ør i Hovedet ved alt dette, som dog i Længden ikke kunde tilfredsstille hende, men efterlod en vis Tomhed i hendes Indre. Skønt Folkene, som hun tjente hos, havde givet hende temmelig frie Hænder, havde de dog sagt til hende, at hun maatte ikke gaa hen og høre en vis Præst, som havde et stort Tilløb og var bekendt for sin Alvor; men netop dette Forbud vakte hendes Nysgerrighed. Hun gik derfor en Søndag i Kirke og hørte denne begavede og nidkære Mand med spændt Opmærksomhed. Hidtil havde hun slet ikke bekymret sig om sin Sjæls Frelse, men nu gik Ordet hende til Hjerte, og hun lærte at kende den Herre Kristus som Vejen til Faderen, Sandheden og Livet. I ham fandt hun den sande Rigdom og Herlighed, den kostbare Perle, som var mere værd end alt, hvad hun hidtil havde set og hørt. Hun følte sig dreven til at opsøge den brave Præst i hans Hus for at tale med ham om det, som nu var blevet hende saa helligt og dyrebart. Her gjorde hun Bekendtskab med en gudfrygtig Pige, med hvem hun snart blev eet Hjerte og een Sjæl. Hun tilbragte salige Dage i Omgangen med disse gode Mennesker og fik en levende Fornemmelse af Guds Fred i sit Hjerte. Men Tiden var nu forløben, og hun maatte skynde sig hjem igen. Med Begærlighed ventede man her at høre hendes Fortællinger om Londons Herlighed, hvad Indtryk samme havde gjort paa hende; men hun havde næsten glemt det alt sammen, thi hendes Blik vendte sig nu mere

over sine Synder. Klose blev en levende Kristen og voksede bestandig i Guds Naade og Kundskab, hvorfor Herren ogsaa siden brugte ham som et udvalgt Redskab til flere Hedningesjæles Omvendelse og Frelse.

Guds naadige Førelse med denne Mand vil staa endnu klarere for os, naar vi faa at vide, hvad der tildrog sig med Pastor Annear paa den Dag, da Klose hørte hans Præken. Han havde nemlig i nogle Uger været saa anfægtet af Tvivl, om han ogsaa var kaldet til at være Præst. Han syntes ikke at have set nogen Frugt af sit Arbejde hidindtil, og han frygtede derfor, at han havde trængt sig ind i Præsteembedet, uden at have noget indre Kald dertil. Paa den Søndag, som blev saa vigtig for Klose, ønskede Annear derfor ikke at præke, men skrev om Fredagen et Brev til en Kapellan, hvori han anmodede ham om at præke for sig. Men Budet havde glemt at besørge Brevet, og saaledes maatte Annear om Søndagen begive sig til Kirken, som laa temmelig langt fra hans Bolig. Han havde allerede tilbagelagt den halve Vej, da der overfaldt ham en saa stor Angest, at han red hjem igen og sagde til sin Kone, at det var ham umuligt at præke i Dag. Hans Kone gjorde ham Forestillinger, men da hun intet udrettede dermed, kastede hun sig med ham paa Knæ, og nu bade de begge til Gud, at han i Dag vilde give ham et sikkert Bevis paa hans Kald. Han begav sig da atter af Sted, og paa hele Vejen bad han inderlig til Gud. Denne Begivenhed havde hindret ham i at komme i rette Tid; men Herren bekendte sig nu ogsaa til hans Ord og gav ham tillige med Kloses Opvækkelse Forsikring om hans Kald.

280. Et Besøg i London.

1 Kor. 2, 9: Hvad intet (jordisk) Øje har set, og intet Øre har hørt, og ikke er opkommet i noget Menneskes Hjerte, det har Gud beredet dem, som ham elske.

En Pige, som tjente i Nærheden af London, havde af sit Herskab hørt saa meget om denne store Stads

Herlighed, at hun fik en umaadelig Lyst til selv at komme derhen engang for at se dens Mærkværdigheder. Dette fik hun omsider ogsaa Lov til. Med stor Glæde ilede hun til London; men hvad hun her saa og hørte, overgik dog langt hendes Forventning. Allerede de store, lange Gader og den vrimlende Mængde af gaaende, kørende og ridende, som fyldte disse, vakte hendes Opmærksomhed; men endnu mere forbavsedes hun ved at betragte de høje Paladser, de prægtige Butikker og den overordentlige Rigdom, Glans og Herlighed, som alle Vegne kom til Syne. Hun blev næsten ør i Hovedet ved alt dette, som dog i Længden ikke kunde tilfredsstille hende, men efterlod en vis Tomhed i hendes Indre. Skønt Folkene, som hun tjente hos, havde givet hende temmelig frie Hænder, havde de dog sagt til hende, at hun maatte ikke gaa hen og høre en vis Præst, som havde et stort Tilløb og var bekendt for sin Alvor; men netop dette Forbud vakte hendes Nysgerrighed. Hun gik derfor en Søndag i Kirke og hørte denne begavede og nidkære Mand med spændt Opmærksomhed. Hidtil havde hun slet ikke bekymret sig om sin Sjæls Frelse, men nu gik Ordet hende til Hjerte, og hun lærte at kende den Herre Kristus som Vejen til Faderen, Sandheden og Livet. I ham fandt hun den sande Rigdom og Herlighed, den kostbare Perle, som var mere værd end alt, hvad hun hidtil havde set og hørt. Hun følte sig dreven til at opsøge den brave Præst i hans Hus for at tale med ham om det, som nu var blevet hende saa helligt og dyrebart. Her gjorde hun Bekendtskab med en gudfrygtig Pige, med hvem hun snart blev eet Hjerte og een Sjæl. Hun tilbragte salige Dage i Omgangen med disse gode Mennesker og fik en levende Fornemmelse af Guds Fred i sit Hjerte. Men Tiden var nu forløben, og hun maatte skynde sig hjem igen. Med Begærlighed ventede man her at høre hendes Fortællinger om Londons Herlighed, hvad Indtryk samme havde gjort paa hende; men hun havde næsten glemt det alt sammen, thi hendes Blik vendte sig nu mere

indad. Hun forblev derfor i Begyndelsen temmelig stille, og først efter at hun var kommen til mere Fasthed i Troen, kunde hun fortælle sine Omgivelser, hvad hun havde set og hørt, og den Forandring, som var foregaaet med hende. Hun takkede da ogsaa sit Herskab, fordi det havde tilladt hende at gøre den Rejse, der havde været til saa stor Velsignelse for hende. Med Troskab opfyldte hun herefter sine Pligter og viste saaledes Troens Frugter i et helligt Levned, indtil det forundtes hende at fare herfra i Fred.

LIX. Troen.

281. Den rige Kone.

Filipp. 3, 8: Jeg agter alt for Tab mod Kristi Jesu, min Herres, Kundskabs Ypperlighed, for hvis Skyld jeg har lidt Tab paa alt og agter det Skarn at være, for at jeg kan vinde Kristus.

En rig Englænder førte engang en gudfrygtig Mand op paa et højt Sted, for derfra at kunne vise ham sine store Besiddelser, sin jordiske Herlighed. „Her," sagde han, idet han pegede med Fingeren, „ligger mit Gods." Derpaa vendte han sig til den ene Side og viste sin Gæst en Avlsgaard, som laa temmelig langt borte, idet han sagde: „Kan De se den Gaard?" — „Ja!" — „Godt, den tilhører mig." Derefter saa han hen til en anden Side og spurgte: „Ser De hint smukke Hus?" — „Ja!" — „Det er ogsaa mit." „Meget vel," svarede den fremmede; „men ser De ogsaa den lille Landsby, som ligger histovre?" — „Ja!" — „I denne By," vedblev Manden, „bor en fattig Kone, som kan sige endnu mere end alt dette, som De behagede at nævne." — „Hvorledes det," sagde Herremanden, „hvad skulde hun vel kunne sige?" — „Saare meget, thi hun kan sige: Kristus er min"

(formedelst Troen). — Beskæmmet stod den rige, omringet af al sin Herlighed, og kunde ikke sige et Ord.

282. Martin Boos som Sjælesørger.

Rom. 3, 24: Vi blive retfærdiggjorte uforskyldt af Guds Naade ved den Forløsning, som er i Kristus Jesus.

En af Præsten Boos's Sognefolk, ved Navn Mikkel, var i længere Tid meget ængstet og urolig i sin Samvittighed. Han aflagde idelig Skriftemaal, gjorde Valfarter, gav hvert Aar to Ankere Most, to Tønder Korn og et halvt Svin til de fattige, tog forladte Børn til sig og lod dem opdrage, alt i den Hensigt at blive befriet fra sin Uro; men forgæves. Nu skete det, at hans Svin døde eller bleve stjaalne fra ham, hans Korn og Frugt tog Skade af Nattefrost, saa at han hverken havde noget til sig selv eller til de fattige. Da blev Mikkel underlig til Mode og tænkte: „Hvad betyder det? Jeg hjælper de fattige og giver saaledes Vorherre Tiende af alt, hvad han giver mig, og dog tager han alting fra mig!“ I denne Tvivlraadighed gik han til Præsten og sagde: „Det kommer mig for, som om Gud aldrig har haft Velbehag i mine gode Gerninger, det er, ligesom jeg var Kain, hvis Offer heller ikke behagede Gud.“ — Præsten: „Hvorfor det?“ — Mikkel: „Fordi det er gaaet mig saaledes i Aar, at hvad jeg ellers gav de fattige, det har dels Tyven, dels Nattefrosten saa ganske taget fra mig, at jeg ikke kan give andre noget og selv intet har.“ — Pr.: „Ser du vel, min kære Mikkel, de gode Gerninger, som du gjorde, vare vel i og for sig rosværdige; men naar du har gjort dem, for dermed uden videre at fortjene Himmelen og erhverve dig den Retfærdighed, som gælder for Gud, saa at du vil blive retfærdig og salig for dine Gerningers Skyld og ikke af uforskyldt Naade ved Troen paa Kristus, saa er det intet Under, at Tyven eller andre have taget dine gode Gerninger.“

Ved disse Ord gjorde Mikkel store Øjne og sagde:

„Saa kan man da ikke fortjene sig disse Ting ved gode Gerninger?“ — Pr.: „Nej, disse store Ting, Syndsforladelse, Naade og et evigt Liv erholde vi ved Troen paa Jesus Kristus for intet og af Naade. Alt dette har Kristus fortjent os ved sin Lydighed indtil Døden paa Korset. Hvo der tror dette ved den Helligaand, han faar det og har det; men hvo der ikke tror det, har det ikke og faar det ikke, om han end hvert Aar, som du, gav de fattige et Svin, et Fad Most og et Par Tønder Korn. Betænk dog, Mikkel, hvorledes skulde man kunne købe sig ind i Himmerig for en So, et Fad Most og to Tønder Korn? Paa den Maade kom jo kun de rige i Himmelen, og de fattige Stakler maatte blive udenfor.“ — M.: „Men hjælper da de gode Gerninger slet intet?“ — Pr.: „De hjælper nok noget; men ved alle vore gode Gerninger, som gaa foran Retfærdiggørelsen, kunne vi dog ikke fortjene os Retfærdiggørelsens Naade; thi dersom Abraham eller Mikkel var bleven retfærdig ved sine Gerninger, saa tilkom Æren jo Abraham og Mikkel, og ikke Gud.“ — Mikkel forundrede sig over denne Tale, som endnu forekom ham noget dunkel. Da tog Præsten det Nye Testamente frem og sagde: „Tror du, at dette er Guds Ord og altsaa Sandhed?“ — M.: „Ja, det tror jeg.“ — Pr.: „Se og hør da nu, om ikke Kristus og hans Apostle sige det samme.“ Han forelæste ham nu flere klare og tydelige Steder især af Pauli Breve. Men alt dette vilde endnu ikke berolige den ængstelige Mikkel. Endelig kom han til Rom. 5, 18. Dette Sted aabnede Øjnene paa ham, og han udbrød: „Vi arvede altsaa den Retfærdighed, som gælder for Gud, ligesom vi have arvet Synden og Uretfærdigheden efter Adam?“ — Pr.: „Ja, Mikkel, saaledes er det.“ — M.: „Nu forstaar jeg det.“ — Pr.: „Tror du nu, at det forholder sig saaledes?“ — M.: „Ja, jeg tror det.“ — Pr.: „Er du glad over, at du ikke mere som en Træl skal erhverve dig det evige Liv ved saadanne Ting som dem, du nævnede før?“ — M.: „Ja, visselig, det er en Lykke for mig, at jeg i Dag har indset det.

Gid jeg var kommen til Dem før! Men nu er jeg hjulpen, min Angest er borte, jeg er saa glad. Gud være takket og priset!" — Pr.: „Men for at du ikke skal tro, Mikkel, at jeg forkaster de gode Gerninger, fordi jeg tilskriver Troen Saligheden, saa siger jeg dig: vær nu lige saa flittig til gode Gerninger som forhen." Fra den Tid af var og blev Mikkel fri for al slavisk Frygt og Uro og var glad i sin Herre og Frelser. Ogsaa i Trængselens og Forfølgelsens Tid blev han fast og frimodig i Troen.

283. Moderen og Barnet.

Ap. Gj. 16, 31: Tro paa den Herre Jesus Kristus, saa skal du og dit Hus vorde salig.

En troende Kvinde, ved Navn Magdalene Glocker, kom engang med sin Søster hen til deres Præst, Martin Boos, for at tale med ham om aandelige Ting. Søsteren, som i øvrigt var af en godmodig Karakter, havde en slem Mand og mange Børn; hun var paa den Tid meget bedrøvet og havde svært ved at tro. Hendes lille Barn, som hun havde bragt med sig, og Magdalene stode fulde af Glæde og Fred, som Guds Engle, ved Siden af hende. „Hvad er det for et surt Ansigt, du sætter op," sagde Præsten til hende! „Se paa dit femaarige Barn og din Søster, hvor glade og fornøjede de se ud! Og du alene er saa nedslaaet; deri er din Vantro Skyld." — „Det kan nok være," svarede hun og rystede. Da vendte Præsten sig til hendes muntre Barn og spurgte: „Hvo har skabt dig?" Barnet svarede rask: „Gud Fader." — — „Hvo har forløst dig?" Svar: „Jesus Kristus." — „Hvo har helliggjort dig?" — „Den Helligaand." — „Hvor?" — „I den hellige Daab." — „Er du altsaa hellig?" — Barnet svarede: „Ja, jeg er hellig," og lo. — „Har du fortjent denne Hellighed, eller har den Helligaand skænket dig den?" — Svar: „Den Helligaand har skænket mig den." — Da græd Moderen, men Præsten vedblev: „Se, din Moder græder!

Har den Helligaand da ikke ogsaa helliggjort hende?" — „Jo vist har han det," svarede Barnet. „Men din Moder tror det ikke," sagde Præsten; „derfor græder hun og er saa sørgmodig; du derimod tror, at Guds Søn har forløst dig af uforskyldt Naade; derfor ler du og er saa glad. Men hvo har vel lært dig alt dette?" — Barnet svarede: „Min Moder." — „Se der," sagde Præsten fremdeles, „din Moder lærer dig at tro og tror dog ikke selv. Hvis hun blot kunde tro som du, da vilde hun ogsaa være saa glad som du. Jesus, det Guds Lam, vilde borttage hendes Synder, og den Helligaand vilde hellige hende ligesom dig! thi Gud renser vore Hjerter ved Troen. Troen paa Kristus er nødvendig for alle, som ville være retfærdige, hellige og salige. Synderinden ved Jesu Fødder, Zakæus og Røverne paa Korset troede, og derfor bleve de hjulpne." — Nu trængte der paa een Gang en Lysstraale ned i den forsagte Kvindes Hjerte, og hun sagde med dyb Følelse: „Jeg tror;" hun græd vel endnu, men hendes Taarer vekslede med Lov og Tak. Glad og salig i Troen gik hun hjem, og hun voksede daglig i vor Herres Jesu Kristi Naade og Kundskab og blev bestandig indtil Enden.

284. Den frimodige Fyrstinde.

Joh. Aab. 3, 11: Hold fast ved det, du har, for at ingen skal tage din Krone.

Hertug Henrik den Fromme af Sachsen og hans Gemalinde Katrine levede en Tid lang i smaa Omstændigheder i Forhold til deres høje Stand. Han havde ligesom adskillige andre Fyrster antaget den evangeliske Lære, som ved M. Luther blev draget frem for Lyset, medens hans Broder, Hertug Georg, holdt fast ved den romerske Kirkes Vildfarelser. Efter Pavens Indskydelse tilbød denne ham en betydelig Sum Penge, ja en hel Provins, naar han vilde blive i den romerske Kirkes Skød. Georgs Affendinge henvendte sig først til Hertuginden og haabede ved hendes Medvirkning at

komme lettere til Maalet. „Hvortil alle disse Løfter og disse Penge?" svarede denne. „Vil Hertug Georg noget, som tjener til vort evige Vel, saa er jo baade jeg og min Mand rede til at gøre det for intet; men vil han noget andet, saa kan hverken Guld eller Sølv bevæge os dertil. Vi ville ikke bortgive Kristus og hans Salighed for al Verdens Rigdomme. Hvorfor vil dog Hertug Georg friste os og bilde sig ind, at vi skulle handle som de, der have det jordiske kærere end Himmelen og en god Samvittighed? Dog jeg tilgiver min Svoger dette og vil ikke høre op med at bede for ham til Gud. Men I ville vise mig en stor Tjeneste ved jo før jo hellere at forlade Staden; thi eders Tale ligner Fristerens, da han sagde til Jesus: „Alt dette vil jeg give dig, dersom du vil falde ned og tilbede mig." I kunne maaske forføre andre, mig ikke. Siger derfor min kære Broder, jeg ønsker ham et langt Liv, Sundhed og en lykkelig Alderdom. Men vi ere tilfredse med vor Armod og ønske kun at bevare en god Samvittighed og engang at faa en salig Død". — Underligt nok styrede Herren det saaledes, at efter Hertug Georgs Død tilfaldt hans Land Broderen Henrik, hvor gerne end den første havde forhindret det.

285. Hæng fast ved Kristus.

Hebr. 10, 23: Lader os holde fast ved Haabets urokkelige Bekendelse, thi han er trofast, som gav Forjættelsen.

Medens den afdøde Pastor Werner i Bukau ved Magdeborg i sin Ungdom studerede i Leipzig, levede han i venskabelig Forbindelse med Gellert, som allerede dengang var en berømt Mand. Engang havde det skrækkelige Rygte udbredt sig i Werners Hjemland, Hertugdømmet Koburg, at Gellert havde hængt sig. Gellerts Venner i Koburg havde derfor indstændig anmodet Werner om at skrive dem til saa hurtig som muligt, for at lade dem vide, hvorledes Sagen forholdt sig. Werner sad netop ved Skrivebordet, for at besvare sine Landsmænds Breve, da Gellert selv traadte ind i

Værelset, for, som han oftere plejede, at faa ham med sig ud at spadsere. Werner kunde ikke skjule sin Forlegenhed; Gellert blev derfor nysgerrig og spurgte, hvad det var, han skrev. Tillige kastede han sit Øje paa Koburgernes Brev, som netop laa opslaaet paa Bordet. Nu kunde det ikke holdes hemmelig længer. Gellert læste Brevet ud, hvori der udtalte sig den inderligste Kærlighed og Hengivenhed for hans Person, saa vel som den største Angest over den skrækkelige Mulighed, at han kunde have hængt sig. Smilende lagde Gellert Brevet hen igen og sagde: „Skriv De kun til de kære Venner i Koburg, at jeg selv tilraaber dem Ordene af den gamle Salme: Jeg hænger mig og vil hænge — ved Kristus som hans Lem."

286. En mærkelig Helbredelse.

Matth. 9, 22: Jesus sagde: Datter, vær frimodig, din Tro har frelst dig. Og Kvinden blev helbredet fra den samme Stund.

Den ærværdige Pastor Moser i Würtemberg fortæller følgende mærkelige Tildragelse af sit eget Liv. „I Hohentwiel led jeg forfærdelige Smerter af Gigt i Hofterne og Lemmerne, saa at jeg maatte have en Krykke under den ene Arm og Stok i den anden Haand og kunde endda med Nød og næppe gaa nogle faa Skridt fra Bordet eller Sengen. En Morgen satte jeg mig ned, lagde Krykken og Stokken paa Bordet og læste i Bibelen de mange herlige Fortællinger om Frelseren, hvorledes han helbredede de halte og værkbrudne, som man førte til ham. Jeg gav Herren Æren og troede, at han ogsaa nu paa sin himmelske Trone kunde gøre det samme, hvor han fandt en tilsvarende Tro. Da det var blevet Middag, kom Kommandanten *), Hr. General Roman, tillige med Doktor Aepli fra Disenhofen; jeg bad dem undskylde, at jeg hverken modtog dem ved Døren eller fulgte dem ud igen, fordi min Svaghed forbød mig det. Da

* Moser var nemlig Garnisonspræst.

Doktor Aepli saa min Krykke og Stok ligge paa Bordet, sagde han: „Gud bevare os! hvad er det dog for frygtelige Instrumenter!“ Jeg svarede: „Jeg takker Gud, at han har ladet Træ vokse i Skoven, som nu gør mig saa god Tjeneste.“ Da de havde forladt mig og jeg ikke tænkte videre over min Tilstand, stod jeg op og fandt til min Forundring, at jeg var i Stand til at staa frit; jeg bevægede mig et Skridt fremad og kunde gaa; jeg gik op og ned ad Gulvet uden Krykke og Stok, saa længe jeg vilde, og kunde gaa, og det uden Smerter. Da Kommandanten kom til Aften, modtog jeg ham ved Døren og gik omkring med ham. Han forbavsedes og vidste ikke, hvad han skulde tænke om Sagen, og jeg havde mine Grunde, hvorfor jeg ikke vilde fortælle ham det skete. Han meldte mig siden, at han i sin maanedlige Beretning til Hertugen havde anført, at jeg pludselig og paa en ubegribelig Maade var bleven befriet fra mine Gigtsmerter i Lemmerne; og jeg tog efter min Helbredelse, til taknemlig Erindring om Herrens Hjælp, med Glæde Krykken hjem med mig, uden at have brugt de Lægemidler, som Doktoren havde foreskrevet mig. — Det er nu tolv Aar, siden dette skete, og ligesom hundrede, ja tusende Mennesker kunne og skulle vidne, at jeg lige til den Dag havde lidt heftige Smerter af Værk i Lemmerne, saaledes kunne og skulle ogsaa flere Hundrede Mennesker vidne, at jeg siden den Tid, Gud være lovet, har været helt fri for saadanne Smerter. Og saa lever jo Generalløjtenant v. Roman endnu, som er en troværdig Mand og bedst af alle kan bekræfte Sagen. — Men Gud alene Æren!“

LX. Bekendelse af den kristne Tro.

287. Præsten Moser og den syge.

Rom. 10, 10: Med Hjertet tror man til Retfærdighed, men med Munden bekender man til Saliggørelse.

Præsten Moser i Stuttgart blev engang kaldet hen til en Oberst, som laa paa sit Dødsleje, og som desværre i sit foregaaende Liv kun havde tænkt lidt paa Vorherre og sin Sjæls Beredelse til Evigheden. Præsten foreholdt den syge Nødvendigheden af en sand Omvendelse og en levende Tro paa den Herre Jesus Kristus. Obersten indvendte: „De Herrer Præster tro ikke længer selv, hvad de præke for andre.“ Da holdt Moser pludselig inde med sine Formaninger, fattede sig med højtidelig Alvor og sagde derpaa med en indtrængende Stemme, idet han løftede sine Hænder i Vejret: „Saa sandt den almægtige Gud lever, tror jeg paa Gud Fader, Himmelens og Jordens Skaber og paa Jesus Kristus, hans enbaarne Søn, o. s. v.“ — Kort sagt: han aflagde hele den apostoliske Trosbekendelse med saadan Alvor, at selv det ligegyldigste Menneske maatte føle og erkende: „Hvad denne Mand siger, er hans faste og urokkelige Overbevisning, paa hvilken han vil leve og dø.“ — Denne glade og frimodige Bekendelse af den gamle kristne Tro forfejlede ikke sin Virkning. Den traf den gamle Krigsmand paa det rette Sted, den vakte og rystede ham. Nu fandt Mosers Ord Indgang hos den syge, som aabnede sit hele Hjerte for Evangeliet; og Obersten døde, saa vidt Mennesker kunne skønne, med en tillidsfuld Fortrøstning til hans Barmhjertighed, som ikke har Lyst til Synderens Død, men vil, at han skal omvende sig og leve.

288. General Schmettau og Kongen af Preussen.

Matth. 10, 31: Hvo som vil bekende mig for Menneskene, ham vil jeg og bekende for min Fader, som er i Himlene.

Den preussiske Konge Frederik den Anden gik engang med sin Krigshær til Fods igennem en dyb

Bjergkløft. Ved Siden af ham gik Grev Schmettau, som baade var en dygtig General og en from Kristen. Da man kun kunde komme langsomt af Sted, fandt Kongen for godt at fordrive Kedsomheden ved at have Løjer med Generalen; det var noget, han ofte brugte, thi han var bekendt som en Fritænker. „Nu, hvorledes gaar det, Schmettau?“ sagde han. „Har Han faaet gode Efterretninger fra sin Skriftefader i Berlin.“ — Schmettau svarede alvorlig og tørt: „Jeg ved nok, hvem Deres Majestæt mener dermed. Men tilfældigvis kender jeg ham slet ikke og kan ingenlunde kalde ham min Skriftefader.“ — „Hør, Schmettau, sagde Frederik leende, „naar Hans Skriftefader faar at vide, at Han fornægter ham for mig, saa maa Han tage sig i Agt.“ — „Jeg fornægter ingen, Deres Majestæt!“ — Men nu begyndte Kongen ret at gøre sig lystig over ham, ja endog paa en bitter Maade at drive Spot med ham. Schmettau kunde i Førstningen slet ikke komme til Orde. Nu tav Kongen et Øjeblik, og Generalen tog da ganske rolig Ordet og sagde: „Deres Majestæt er meget vittigere, end jeg, og tillige langt lærdere. Desuden er De min Konge; en aandelig Strid imellem Dem og mig er derfor i enhver Henseende ulige. Men alligevel kan De ikke berøve mig min Tro; og hvis det lykkedes Dem — nu saa havde De ikke blot skadet mig, men tillige skadet Dem selv.“ — Kongen, som forundrede sig især over de sidste Ord vendte sig til Schmettau og sagde med uvenlig Mine: „Hvad vil det sige, min kære Schmettau? Jeg skulde skade mig, naar jeg berøvede Ham Hans Tro? Hvorledes forstaar Han det?“ — Med roligt Sind svarede Generalen: „Deres Majestæt mener nu i mig at have en god Officer, og jeg haaber, De tager heller ikke fejl. Men hvis De kunde berøve mig min Tro, da havde De i mig en jammerlig Ting — et vaklende Rør, som De ikke i mindste Maade kunde forlade Dem paa hverken i Krig eller Fred.“ — Frederik svarede ikke et Ord. Han gik nogle Minutter tavs; da stod han stille og spurgte venligt: „Sig mig dog, Schmettau, hvad er

da egentlig Hans Tro?" — „Jeg tror paa en guddommelig Forløsning fra alle mine Synder," sagde Schmettau glad og frejdig. „Jeg tror paa et guddommeligt Forsyn, som tæller ethvert Haar paa mit Hoved, og paa et evigt, saligt Liv efter Døden." — „Og det tror Han virkelig," sagde Kongen, „med fuld og fast Overbevisning?" — „Ja, det gør jeg i Sandhed, Deres Majestæt!" — Da blev Kongen i Øjeblikket bevæget, tog Schmettaus Haand, trykkede den og sagde: „Han er et lykkeligt Menneske, min kære Schmettau!" Eftertænksom gik han videre, og efter den Tid gjorde han aldrig Schmettaus Tro og Gudsfrygt til Genstand for sin Spøg.

289. Hyrden og Skovrideren.

Hebr. 11, 1: Troen er en Bestandighed i det, som haabes, en fast Overbevisning om det, som ikke ses.

En fattig Hyrde i en pommersk Menighed, hvor der i kort Tid skete en stor Opvækkelse blandt Folket, maatte ogsaa om Søndagen passe Kreaturerne, saa at han ikke kunde tilfredsstille sit Hjertes Trang til at høre Guds Ord. Han plejede derfor om Morgenen tidlig, inden han drev Kvæget ud, at gaa ind i Kirken, hvor han forrettede sin Bøn, og siden, naar han var ude paa Marken, læste han af og til i den hellige Skrift eller en opbyggelig Bog. Som han saaledes en Søndag sad og læste i Nærheden af sine Faar, kom Skovrideren hen til ham og sagde: „Hør kun lidt, nu blive nok alle Folk hellige hos eder?" — „Nej, alle blive det nok ikke," svarede Hyrden. — „Naa, det skal jeg for Resten ikke have noget imod, saa stjæle de dog ikke mere Brænde i Skoven. Men sig mig engang: I tale saa meget om Troen; hvad er det for noget?" — „Det skal jeg sige Dem," svarede Hyrden. „Der har De et Gevær over Skulderen. Dersom De nu vilde sige til mig: „Lad dog det fare, som du har begyndt paa, og bliv, som du var før, ellers skyder jeg dig paa Stedet," da vilde jeg svare: „Ja, saa

skyd kun til; jeg vil hellere dø end begynde det gamle ugudelige Liv forfra igen." Se, det er Tro."

290. Polykarpus.

Joh. Aab. 2, 10: Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livsens Krone.

Blandt de mange Kristne, som i det andet Aarhundrede maatte besegle Troen med deres Blod, var ogsaa Biskoppen i Smyrna, Polykarpus. Han var en Discipel af Apostelen Johannes og havde Opsyn med Menighederne i Lille-Asien; for sin Fromheds og Nidkærheds Skyld var han æret og agtet fremfor andre over hele Kristenheden. Men da den store Forfølgelse udbrød over Menigheden i Smyrna Aar 167, forlangte det ophidsede hedenske Folk ogsaa Biskoppens Død. Da Polykarpus hørte dette, blev han ikke i mindste Maade forfærdet, men vilde blive i Staden. Dog da de fleste opmuntrede ham til at undfly, trak han sig tilbage til et Landgods, som laa nær ved Staden. Her opholdt han sig med nogle faa Venner og tilbragte Tiden mest med at bede for alle, især for Kristi Kirke paa den hele Jord. Medens han bad, forekom det ham engang, tre Dage før han blev greben, at hans Hovedpude brændte. Da vendte han sig til dem, som vare nærværende, og sagde: „Jeg vil uden Tvivl blive brændt." Da hans Forfølgere vare komne paa Spor efter ham og en af hans Tjenere paa Pinebænken forraadte hans Opholdssted, kunde han nu umulig blive skjult, da Dommeren var begærlig efter at faa ham dræbt.

Paa en Fredag ved Middagstid bleve nogle Ryttere udsendte, ledsagede af hin Tjener, der havde forraadt ham, og bevæbnede, som om de skulde drage imod en Røver eller Morder. Sildig om Aftenen ankom de til det Hus, hvor han befandt sig. Derfra kunde han vel endnu have taget Flugten til et andet Hus; men det vilde han ikke; han sagde derfor rolig: „Guds Vilje ske!" Da han hørte Folk nedenunder,

gik han selv ned til dem og talede venlig med dem. De undrede sig over hans høje Alder og faste Mod og sagde: „Behøver man vel at ile saa stærkt, for at fange en Olding som denne?“ — Han lod dem nu give Mad og Drikke, saa meget de vilde have, og begærede blot af dem en Time, for ret uforstyrret at kunne bede. Da de havde tilstedet dette, bad han inderlig og længe. Alle de, der hørte det, forundrede sig derover, og mange af dem bleve ilde til Mode, fordi de maatte drage ud imod en saa gudfrygtig Olding. Da han var færdig med sin Bøn, i hvilken han nævnede enhver især, med hvem han havde staaet i nærmere Forbindelse, de ringere saavel som de fornemme, satte de ham op paa et Æsel og førte ham saaledes til Staden. Undervejs kom Fredsdommeren Herodes tillige med sin Fader ham i Møde til Vogns. De toge ham ind til sig i Vognen og søgte nu at overtale ham til at fornægte sin Herre og Frelser. „Hvad ondt er der i at kalde Kejseren Gud,“ sagde de; „hvad ondt er der i at ofre til vore Guder, naar man derved kan redde sit Liv?“ — I Begyndelsen svarede Polykarp ikke et Ord; men da de bleve ved at trænge ind paa ham, sagde han: „Hvortil alle disse Overtalelser? Jeg gør dog ikke, hvad I raade mig til.“ Da det nu slet ikke kunde hjælpe, hvad de end sagde, skændte de paa ham og kastede ham til sidst voldsomt ud af Vognen, saa at han stødte sit ene Ben meget slemt. Men som om han ikke havde lidt noget, gik han glad videre og blev nu ført hen til den offentlige Plads. Her var saadan Støjen, at man ikke kunde høre Ørenlyd. Men da den gamle Biskop traadte ind, lød en Stemme ligesom fra Himmelen: „Polykarp, vær stærk, vær frimodig!“ Ingen saa den, der talte, men alle de tilstedeværende Kristne hørte denne Røst. Da han nu blev ført frem, opstod et stort Glædesskrig, saa snart man erfarede, at Polykarp var greben. Han blev fremstillet for Statholderen, der spurgte ham, om han var Polykarp? Statholderen søgte derpaa at bevæge ham til at fornægte sin Tro og sagde: „Vær dog

din høje Alder! Vær dog fornuftig," sagde han, „tilbed Kejseren og sig: bort med Gudsfornægterne!" (saaledes kaldte man de Kristne). Da skuede Polykarp med et alvorligt Blik ud over den store Hob af Hedninger, som vare forsamlede, rakte Haanden hen imod dem, og idet han med et Suk hævede Øjet mod Himmelen, sagde han: „Ja, bort med Gudsfornægterne!" Befalingsmanden, som troede, at Polykarp vilde give efter, trængte nu ind paa ham og sagde: „Sværg nu blot ved Kejserens Guddom, og jeg frikender dig straks. Forband Kristus!" Da svarede Polykarpus med Alvor og højtidelig Værdighed: „I seks og firsindstyve Aar har jeg staaet i Kristi Tjeneste, og aldrig har han gjort mig noget ondt; hvorledes skulde jeg da nu kunne fornægte og forbande ham, min Konge og min Frelser?" — Da Statholderen ikke desto mindre paa ny trængte ind paa ham, for at faa ham til at sværge ved Kejserens Guddom, svarede Oldingen: „Hvis du virkelig tror, at jeg skulde sværge ved Kejserens Guddom, og hvis du endnu ikke ret ved, hvem jeg er, saa hør dog min frimodige Bekendelse: „Jeg er en Kristen!" Hvis du vil lære at kende den kristelige Tro, saa bestem en Dag til at høre mig." — Statholderen sagde: „Overtal hellere Folket!" — „Nej, dig er jeg Regnskab skyldig," svarede Biskoppen; „thi det er vor Pligt at vise Fyrste og Øvrighed, der er indsat af Gud, den Ære, som tilkommer dem. Men for hine behøver jeg ikke at aflægge Regnskab." — Da sagde Statholderen: „Jeg har vilde Dyr i Beredskab, og jeg lader dig kaste for dem, hvis du ikke fornægter din Tro." — „Lad dem komme," var hans Svar; „vi kende ingen Sindsforandring, der gaar fra det gode til det onde; men skønt var det, om jeg kunde vende eder fra det onde til det gode." — „Saa vil jeg lade dig levende fortære af Ilden, siden du foragter de vilde Dyr, om du ikke forandrer din Beslutning." — „Du truer med en Ild," svarede Polykarp, „som kun brænder en kort Tid og snart slukkes. Ak, du kender ikke den tilkommende Doms og de evige Straffes Ild, som venter den

ugudelige. Men hvi tøver du? Lad komme, hvad der vil!" — Saaledes talede han, den fromme og stærke Troens Helt, og Guds Naade og Venlighed lyste ud af hans Aasyn. Statholderen lod nu Herolden træde midt ud paa Pladsen og raabe tre Gange: „Polykarpus har bekendt, at han er en Kristen!" Næppe havde han sagt dette, før hele Hoben af Jøder og Hedninger udbrød i et uhyre Skrig og raabte i vildt Raseri: „Han er Gudsfornægter, han er vore Guders Fjende." Derefter raabte de alle af fuld Hals: „Polykarp skal brændes!" Dette skete næsten lige saa hurtig, som det blev sagt.

Hele Folket ilede med at slæbe Brænde og Grene sammen. Da Brændehoben var opstablet, begyndte Polykarpus selv at klæde sig af, og alle Redskaber, som vare nødvendige til at antænde Baalet, bleve lagte omkring ham. Da man nu vilde binde ham fast til Pælen, sagde han: „Lad mig nu staa frit; den, der giver mig Kraft til at taale Luerne, vil ogsaa styrke mig til at staa fast paa Baalet." Derfor bandt man kun hans Hænder paa Ryggen, men lod ham i øvrigt staa frit. Derpaa hævede han sine Øjne mod Himmelen og sagde: „Herre, almægtige Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader! Dig priser jeg, at du har agtet mig værdig til denne Time, at du har værdiget mig den Naade, at tælles iblandt dine trofaste Vidner, for at jeg kan opstaa til det evige Liv med Sjæl og Legeme ved din Helligaands levendegørende Kraft. Oh, maatte jeg kun fremtræde for dit Ansigt som et Offer, velbehageligt for dig, ligesom du forhen har bestemt, at jeg paa denne Maade skulde ære dig. Derfor lover jeg dig for alle Ting og forherliger dig tillige med din kære Søn, Jesus Kristus, ved hvem Ære være dig og den Helligaand fra nu af og indtil evig Tid! Amen." — Saa snart han havde sagt Amen og endt sin Bøn, antændte Bødlerne Ilden. Da man saa, at hans Legeme ikke straks fortæredes af Luerne, stødte en af de tilstedeværende ham et Sværd i Brystet.

Medens hans Blod randt strømmevis, udslukkedes Ilden, og hans Lidelse var endt.

291. Kurfyrsten af Sachsen.

2. Kor. 13, 8: Vi formaa intet mod Sandhed, men for Sandhed.

Kejser Karl den Femte lod i Aaret 1548 den fangne Kurfyrste Johan Frederik af Sachsen komme for sig i München og søgte under de mest glimrende Løfter at bevæge ham til at fornægte den evangeliske Lære og vende tilbage til den romerske Kirke. Paa sine Knæ havde Kurfyrsten hørt dette Kejserens Andragende, men han var oprørt i sit Inderste over en saadan Begæring. Kejseren rejste ham nu selv op; men han sagde med Alvor og Frimodighed: „Allernaadigste Kejser! Jeg staar her for eders kejserlige Majestæt som en fangen Mand og nægter ikke, at jeg har bekendt Sandheden og for Sandhedens Skyld forladt Kone og Børn, Land og Folk, kort sagt alt, hvad Gud har givet mig i denne Verden, og at jeg ikke har mere end det fangne og elendige Liv, som dog ikke er i min, men i Eders kejserlige Majestæts Magt. Jeg, som nu er forladt af hele Verden, skulde nu ved min Tilbagekaldelse ogsaa forlade det evige? Derfra vil Gud i Naade bevare mig! Thi jeg har deri søgt min højeste Trøst, saa at jeg ved for vist, at skulde jeg end for Evangeliets Skyld miste dette mit usle Liv, saa vil Gud skænke mig et bedre Liv i Stedet. Det vilde ogsaa lade meget ilde, at jeg ved en aabenbar Fornægtelse skulde give mange Tusinde Mennesker saa stor Forargelse, at jeg, som i saa lang Tid har bekendt og forsvaret Sandheden, alligevel nu paa det sidste skulde falde fra den igen. Derfor, allernaadigste Kejser! De har mig i Deres Magt og kan handle med mig som med en Fange; men det erklærer jeg frit for Deres Aasyn, at jeg vil blive ved den een Gang erkendte Sandhed og lide, hvad Gud og Deres Majestæt end paalægger mig.“ — Det frimodige Blik af dette fangne

Sandhedsvidne kunde Karl ikke længere udholde; han vendte sig bort, uden at svare Kurfyrsten et Ord.

292. Jakobs Anklager.

Matth. 27, 4: Jeg har syndet, at jeg forraadte uskyldigt Blod.

Af den Herre Jesu Apostle var Jakob den Ældre, Zebedæi Søn og Johannes's Broder, den første, som maatte lade sit Liv for Frelserens Skyld. Kong Herodes Agrippa lod ham nemlig henrette 44 Aar efter Kristi Fødsel. Om hans Død fortæller en troværdig Kirkelærer følgende:

Det var en af Farisæernes Tjenere, der havde grebet Jakob og ført ham til Agrippa for at vinde dennes Gunst. Agrippa, som hadede de Kristne, befalede, at Apostelen skulde henrettes. Men da han blev ført til Døden og Frimodigheden lyste frem af hans Aasyn ved Bevidstheden om den gode Sag, for hvilken han skulde lide, saa slog Samvittigheden hans Anklager, som var til Stede; han erkendte sin Uret og indsaa nu, hvor skændig han havde handlet, ved at forfølge en af Herrens Disciple, og han følte, at den Tro, der gav Apostelen et saadant Heltemod i Dødens Stund, maatte nødvendig være sand. Da han nu ikke mere formaaede at gøre det godt, han havde gjort ilde, og ikke var i Stand til at redde Jakobs Liv, kastede han sig dybt bevæget ned for Apostlenes Fødder og raabte: „Tilgiv mig dog og lad ogsaa mig tage Del i Bekendelsen af den Helliges Navn!" — Jakob vendte sig om til ham og sagde: „Tror du, at Jesus Kristus, hvem Jøderne have korsfæstet, er Guds Søn?" — Han svarede: „Ja, det tror jeg;" og nu aflagde han en Trosbekendelse for alle de tilstedeværende. Jakob saa længe tavs paa ham; derpaa sagde han: „Fred være med dig!" kyssede ham og lyste Herrens Velsignelse over ham. Da Kongen erfarede dette, blev han næsten endnu mere forbitret paa Anklageren, end paa Apostelen. Han lod dem begge føre til Døden, hvilken de udholdt med stor Taalmodighed og Standhaftighed.

LXI. Syndernes Forladelse.

293. Naadens Røst i Naturen.

Matth. 9, 2: Søn, vær frimodig, dine Synder ere dig forladte.

En Tjenestepige, som ikke kendte ret meget til Guds Ord, havde faaet Øjet opladt for sine Synder, men blev længe plaget af svare Tvivl om sine Synders Forladelse og sin Sjæls Salighed, saa at hun endog somme Tider tænkte paa at aflive sig selv. Engang blev hun af sit Herskab sendt i et Ærinde til en nærliggende By, og da hun kom uden for Porten, faldt hendes Øje paa en Kornmark; Sæden bølgede op og ned, bevæget af Vinden. Da sagde Naadens Stemme i hendes Hjerte: „Se til Aksene, hvorledes de hæve sig og love og prise deres Skaber! Gør du ligesaa, opløft dit Hoved, dine Synder ere dig forladte." — Derefter kom hun forbi en Faarehjord, og da faldt just det trøstefulde Ord hende ind, som hun havde lært i sin Barndom: „Det findes dog, det tabte Faar, som vildsomt om i Ørken gaar." Og det lød da atter i hendes Hjerte: „Du er det fortabte Faar, men nu er du funden; nu er Himmelen aabnet for dig, nu kan du love og prise Gud." Derover blev hendes besværede Hjerte let, og Sørgmodigheden veg fra hende. Som hun fremdeles gik videre, saa hun paa Marken en rød Valmueblomst og fik Lyst til at plukke den. Hun gjorde det, besaa Blomsten nøje, og den indre Stemme lod sig atter høre saaledes: „Se der; det røde er Kristi Blod, det sorte nedenfor er dine Synder, men Kristi Blod udsletter dem." Da blev det hende givet, fuldt og fast at tro sine Synders Forladelse i Frelserens Blod; hun overstrømmedes paa een Gang af Naadens rige Fylde; hun kunde ikke tvinge sin Glæde, hun maatte juble højt paa Vejen.

294. Martin Boos og Krokonen.

Es. 66, 2: Jeg vil se til den elendige og til den, som har en sønderbrudt Aand og er forfærdet for mine Ord.

I den bekendte Martin Boos's Menighed levede en Kone, som var gift med en drikfældig Kromand, ved Navn Klambaur. Hun havde allerede flere Gange været ved Præstens Dør for at udøse sit Hjerte for ham; men en vis Frygt jog hende altid bort igen. Endelig tog hun Mod til sig, gik ind og takkede ham med Taarer for hans indholdsrige Prækener. Boos, som kendte hende og vidste, at hun endnu var urolig i Samvittigheden, sagde ligefrem til hende: „Omendskønt du gerne hører mine Prækener om Troen paa Kristus, saa er jeg dog bange for, at du endnu ikke ret tror, hvad jeg præker.“ — Konen: „Oh, jeg tror alt, hvad De præker.“ — Præsten: „Jeg tvivler derom. Se! paa din Uro, som du bærer i Hjertet over dine Synder, mærker jeg, at Vantroen endnu stikker i dig, og at du endnu ikke kan tro, at Gud for Kristi Skyld ogsaa vil forlade dig dine Synder og skænke dig sin Helligaand.“ — Nu gav hun sig til at græde og sagde: „Ja, der fattes mig vistnok meget, jeg er jo en stor Synderinde; det er ikke muligt, at Gud kan forlade mig alt.“ — Pr.: „Hør, jeg er en større Synder end du; men har det været muligt for Gud at tilgive mig, Synderinden ved Jesu Fødder, Petrus og Paulus, Røveren paa Korset, nu saa vil det ogsaa være ham muligt at tilgive dig. Se, hvorledes du i dette Øjeblik fortørner Gud ved din Vantro. Skam dig, at du saaledes staar her og synder i min Nærværelse!“ — Hun græd endnu heftigere og kunde ikke svare for Graad. Hun vovede ikke mere at sige, at hun var alt for stor en Synderinde til, at Gud skulde kunne tilgive hende. Nu overbeviste Præsten hende af mangfoldige Skriftsteder, at Gud tager de største Syndere til Naade formedelst Troen paa Jesus, at man ikke ved Gerninger, men ved Troen faar Lod og Del i Kristi Retfærdighed, som gælder for Gud, og at her

ingen Forskel er imellem en Bondekone, en Præst og en Morder (Rom. 3, 22. 26). „Vær derfor saa god," vedblev han, „at modtage en rigtig stor Almisse for de mange Almisser, du giver de fattige. Se, jeg siger dig, Gud, den himmelske Fader, har dig saa kær, at han vil skænke dig ikke blot en Pose fuld af Penge, ikke blot Himmel og Jord, men noget endnu større, sin enbaarne Søn med al hans Retfærdighed og Hellighed som en Almisse til Ejendom. Og saa vil han forlade dig alle dine Synder, og du behøver for det første ikke at gøre andet end lukke Hænder, Hjerte, Mund og Øren op, for at modtage den store Almisse. Tror du det?" — Under en Strøm af Taarer svarede hun højt: „Jeg kan ikke andet, jeg maa tro." — „Salig er du," sagde Boos, „fordi du nu ikke kan andet. Gak bort i Fred! dine Synder ere dig forladte."

Men efter tre Dages Forløb kom hun igen, hel nedslaaet og udbrød: „Ak, jeg har tabt min Fred; det er ude med mig; jeg kan vist ikke blive salig." — Præsten: „Hvorfor ikke?" — Konen: „Ak, fordi jeg er Krokone, gift med en drikfældig Mand og Moder til mange Børn. Jeg har alt for mange Fristelser og Forretninger; med mig vil det ikke gaa." — Præsten smilede og sagde: „Nu er jeg vis paa, at din Tro for tre Dage siden har været den sande, fordi den er bleven saa haardt anfægtet. Kun munter; lad ikke Modet falde! Hvis man ikke i alle Stænder kunde tro paa Jesus og blive salig, da havde Jesus aldrig kunnet befale, at der skulde prækes Evangelium for alle Folk; men han maatte udtrykkelig have tilføjet: undtagen for Krofolk og for de Kvinder, som have drikfældige Mænd, mange Børn og Gæster; for dem maa I ikke præke; thi de kunne ikke tro, de have ikke Tid til at blive salige. Men det har Jesus ikke sagt. Altsaa kun rask fremad, hold Stand og raab: vig fra mig, Satan!" — Konen: „Nu, saa maa jeg til at begynde nok en Gang." — Hun gik da atter hjem, trøstet. Nu ytrede hun undertiden det Ønske, at hun

kunde forlade sin Mand, sine Børn og sit Kroholb og med sin Tro begive sig ud i en Ørken eller flytte ind i en lille Stue for sig selv. — „Nej," sagde Præsten, „bliv du kun, hvor du er, og hvortil Gud har kaldet dig. Midt i Verden have Apostlene og de første Kristne bevaret deres indre Fred, Tro og Kærlighed, og de vare dog Mennesker ligesom du og jeg." — Saaledes gik hun hver Gang trøstet bort. Selv salig i Troen, søgte hun og at gøre andre salige; og det lykkedes med flere. I Aaret 1814 døde hendes Mand; da havde hun Lejlighed til at forlade sin Stilling og tilbringe sine øvrige Dage i større Rolighed. Men hun sagde: „Nej, jeg har nu allerede i fem Aar levet af mit Værtshushold, salig i min Tro; mine Børn ere endnu smaa, jeg vil opdrage dem til Kristne, og Gud vil være min Mand og mine Børns Fader."

LXII. Fornyelsen efter Guds Billede.

295. Smelteren.

Rom. 8, 29: Hvilke han forud kendte, dem har han forud beskikket til at vorde dannede efter hans Søns Billede, for at han skulde være den førstefødte af mange Brødre.

Nogle Damer i Dublin samledes undertiden med hverandre for at tale om den hellige Skrift. Engang havde de det tredje Kapitel af Profeten Malakias for, og under Betragtningen af det 2det og 3dje Vers bleve de begærlige efter at vide, hvorledes de ædle Metaller renses. Da ingen af de tilstedeværende kunde give tilfredsstillende Oplysning herom, gik en af dem hen til en Guldsmed, for at faa det at vide. Uden at sige ham, i hvilken Hensigt det skete, spurgte hun ham, hvorledes Sølvet bliver renset fra de urene Bestanddele. Han var straks rede til at forklare hende Sagen. — „Men," spurgte hun fremdeles, „sidder De da under

dette Arbejde?" — „Ja vel," svarede han; „jeg maa under Smeltningen have mit Øje stadig fæstet paa Ovnen; thi dersom Sølvet blev for længe udsat for den stærke Hede, vilde det tage Skade." Da gik der paa een Gang et Lys op for den spørgende over det smukke og træffende i det brugte Billede: „Han skal sidde, at smelte og rense Sølvet" (Mal. 3, 3), og hun forstod nu ogsaa, hvilken herlig Anvendelse man deraf kunde gøre paa det aandelige. — Men da den omtalte Dame allerede var paa Tilbagevejen, kaldte Guldsmeden paa hende og sagde, at han havde glemt at meddele hende en Omstændighed af Vigtighed, hvorledes han nemlig først da havde et ganske sikkert Kendetegn paa, at Renselsen var fuldendt til Gavns, naar han saa sit eget Billede afspejlet i det klare Sølv. Dette førte nu paa ny ind i den dybere Betydning af det anførte Skriftsted. Først da, naar Gud skuer sit eget Billede i sine Børn, er Helliggørelsens Vækst fuldendt. Ogsaa den Omstændighed maa ikke overses, at Metallet forbliver i en stadig Bevægelse, indtil alle de urene Dele ere fraskilte; først da er det ganske stille og ubevægeligt.

296. Konen og hendes Sigte.

1 Kor. 6, 11: Saadanne (grove Syndere) vare I til Dels; men nu ere I aftvættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte, ved den Herre Jesu Navn og ved vor Guds Aand.

En gudfrygtig Præst spadserede en Sommeraften uden for sit Sogn i Nærheden af en lille Bæk. Her traf han en fattig Kone, som stod og vadskede Uld; hun havde kommet Ulden i en Sigte og dyppede denne flere Gange i Vandet, indtil Ulden var ganske ren og hvid. Præsten gik hen til hende og indlod sig i Samtale med hende. Da han til sin Forundring mærkede, at hun viste ham en særdeles Opmærksomhed, ja endog syntes at være meget taknemmelig imod ham, spurgte han hende, om hun da kendte ham. „Ja, det gør jeg vist, Hr. Pastor," svarede Konen, „og jeg tror, at jeg i al Evighed ikke noksom vil kunne prise Gud for, at

jeg har lært Dem at kende. Jeg har for nogle Aar siden hørt Dem præke, og jeg haaber, at Deres Præken er af Herren bleven benyttet som et Middel til at skænke mig det største Gode i Livet." — „Nu," sagde Præsten, „det glæder mig ret hjertelig; men sig mig dog, kære Kone, hvad har jeg da sagt i min Præken, som gjorde et saadant Indtryk paa eder?" — „Ak, Hr. Pastor," svarede hun, „det kan jeg nu slet ikke erindre, jeg har en meget svag Hukommelse." — „Men hvor er det da muligt," blev Præsten ved, „at I kan have haft saa megen Nytte af denne Præken, naar I ikke engang kan huske Indholdet deraf?" — „Det skal jeg sige Dem, kære Hr. Pastor," svarede Konen, „mit stakkels Hjerte ligner denne Sigte, som heller ikke kan beholde Vandet i sig; men medens Vandet løber igennem, renser det Ulden. Saaledes kan min Hukommelse heller ikke bevare Ordene; men Herren være lovet, Evangeliets Ord have renset mit Hjerte, saa at jeg ikke mere elsker Synden, men kæmper imod den. Jeg ønsker nu af Hjertet at gøre Guds Vilje i alle Stykker og beder ham hver Dag, at han vil afto mig med sin Søns dyrebare Blod og rense mig fra al Misgerning."

297. Den radikale Præst.

2 Kor. 5, 17: Dersom nogen er i Kristus, da er han en ny Skabning, det gamle er forgangent, se, alt er blevet nyt.

Den fromme, engelske Præst Ligh Richmond kom kort før sin Død igennem Stokport, i det Øjeblik, da de borgerlige Uroligheder fornemmelig havde sat denne Egn i Bevægelse. Som han gik der og støttede sig til en Stok, kom et Menneske løbende hen til ham, rakte Haanden ud imod ham og spurgte med en vis Heftighed: „Om Forladelse, min Herre, er De en af de radikale*)?" — „Ja, min Ven," svarede Præsten,

*) Radikal betyder egentlig „fra Grunden af", og radikale kaldes i England og andetsteds de, der attraa en fuldkommen Forandring i Statsforfatningen, ja stundom endog en hel Omvæltning i alle borgerlige Forhold.

„jeg er aldeles radikal." — „Nu, saa giv mig Haanden!" — „Nej, stop lidt, min Ven, jeg maa først forklare mig. Vi trænge alle til en fuldkommen Forandring; thi vore Hjerter ere grundfordærvede; vi ere urene og besmittede i vort inderste Væsen. Derfor ville vi begge arbejde paa at afhjælpe denne Uorden fra Grunden af. Gøre de andre ogsaa dette, saa vil man snart høre op med at klage over Tiderne og Regeringen. Men indtil dette sker, mener jeg, at alle deres Reformer eller saakaldte Forbedringer kun ville give det onde en anden Skikkelse, men ikke udrydde det." — „Der er noget i det, De siger, min Herre," svarede den radikale; „De har uden Tvivl Ret." Derpaa bukkede han og gik sin Vej.

298. Godt Svar af en Soldat.

Rom. 6, 22: Men nu I ere frigjorte fra Synden og ere blevne Guds Tjenere, have I Frugt deraf for eder til Helliggørelse, og Enden er et evigt Liv.

En Soldat, som hidtil havde levet rolig hen i Synden, blev ved at høre Guds Ord alvorlig bekymret for sin Sjæls Frelse og begyndte at omvende sig til Herren, saa at han efterhaanden ved Guds Naade kom til Sandheds Erkendelse og blev en troende Kristen. Han blev nu, som det ofte sker, en Genstand for sine Kammeraters og Officerernes Spot og Forhaanelse. En Officer, hos hvem han var Oppasser, spurgte ham engang: „Rikard, hvad Fordel har du egentlig af din Hellighed?" — Soldaten svarede ganske rolig: „Førend jeg blev hellig, drak jeg mig fuld næsten hver Dag, nu derimod er jeg ædruelig; forhen var jeg forsømmelig i min Tjeneste, nu derimod opfylder jeg min Pligt." — Officeren blev beskæmmet ved dette Svar og spurgte ikke oftere.

299. Den gamle Kriger.

Ezek. 11, 19, 20: Jeg vil give dem en ny Aand i deres Inderste; jeg vil borttage Stenhjertet fra deres Kød og give dem et Kødhjerte, for at de skulle vandre i mine Skikke, holde mine Bud og gøre efter dem, da skulle de være mit Folk, og jeg vil være deres Gud.

Paa Rajatea, en af Sydhavsøerne, levede en gammel, blind Kriger, ved Navn Me. Før havde han været alles Skræk, men Evangeliet tæmmede hans Vildhed og gjorde ham from som et Lam. Sin Blindhed uagtet mødte han dog i Missionsskolen for de voksne Kl. 6 om Morgenen, bevarede i Hukommelsen, hvad der læstes for ham, og blev saaledes godt bekendt med det Nye Testamente. En Dag savnede Missionæren ham; han fik ikke det hjertelige Haandtryk, han var vant til, men hørte til sin Bedrøvelse, at Me var Døden nær. Han gik derfor hen til ham og tiltalede ham saaledes: „Det gør mig ondt at finde dig saa daarlig, min kære Me!“ Han kendte Stemmen og udbrød: „Er det eder? Hører jeg virkelig eders Røst endnu en Gang før min Død? Nu saa dør jeg glad. Jeg var bange, jeg skulde dø, før I kom.“ Missionærer spurgte først, om han blev ordentlig forsynet med Mad og Drikke. Da svarede den gamle, at han undertiden led Hunger, og paa nærmere Forespørgsel erklærede han, at hans Naboer havde taget hans Jord i Besiddelse. Da han blev spurgt, hvorfor han ikke havde klaget til Høvdingen, gav han det rørende Svar: „Jeg var bange for, at Folk skulde kalde mig en Ovetuder og tale ilde om min nye Religion, og jeg tænkte ved mig selv, at jeg vilde hellere dø end give Anledning til, at Kristi Navn blev bespottet.“ Missionær Williams spurgte derpaa, hvem af Brødrene der kom og læste for ham; han nævnede nogle og føjede til: „De komme ikke saa ofte, som jeg kunde ønske; dog er jeg ikke ene, thi jeg har mange Besøg af Vorherre. Gud og jeg talede just sammen, da I kom ind til mig.“ — „Godt,“ svarede Williams, „og hvad talede I da

om?" — „Jeg bad om at maatte vandre herfra og være med Kristus, hvilket er meget bedre." — Missionæren ytrede, at han troede, hans Sygdom vilde ende med Døden, og bad ham sige, hvorpaa han byggede sit Haab. „Oh," svarede han, „jeg har været i stor Ængstelse denne Morgen, men nu er jeg lykkelig. Jeg saa et stort Bjerg med bratte Sider; jeg søgte at klavre derop, men da jeg var kommen et Stykke op, gled jeg og faldt ned igen. Udmattet af Anstrengelse gik jeg noget bort og satte mig ned og græd, og idet jeg græd, saa jeg en Draabe Blod falde paa Bjerget, og i et Nu var det opløst." Missionæren ønskede at høre hans egne Tanker om dette og spurgte ham derom. Da udtrykte den syge sin Forundring over, at man kunde være i Tvivl om Udtydningen, og udbrød: „Det Bjerg var mine Synder, og Blodsdraaben, som faldt derpaa, var en Draabe af Jesu dyrebare Blod, hvorved mine Synders Bjerg maatte smelte bort og opløses." Williams ytrede sin Glæde over, at han følte sin egen Synd saa dybt og vurderede Kraften af Frelserens Blod saa højt og, skønt blind paa Legemets Øje, dog med Sjælens Øje kunde skue et saa herligt Syn; og da Missionæren fremdeles sagde, at han vilde gaa hjem efter Lægemidler til ham, svarede han: „Jeg skal nok tage det ind, fordi I siger, at jeg bør; men jeg vil ikke bede om at faa min Sundhed igen, thi min Længsel staar til at vandre herfra og være med Kristus, hvilket er meget bedre end at blive her i denne syndige Verden." Williams slutter sin Beretning om denne gamle Mø med de Ord: „Jeg var hos ham, da han drog sit sidste Aandedræt. Under dette Besøg anførte han mange herlige Ord af Skriften; og da han havde udraabt: „Oh, Død, hvor er din Brod!" — svigtede Stemmen ham, hans Øjne brast, hans Haand sank mat ned, og hans Aand gik hen til den Frelser, hvis Blodsdraaber havde bortsmeltet hans Synders Bjerg. Jeg gik bort, dybt bevæget, og bad, at mit Endeligt maatte vorde som hans."

300. Troens Frugter.

Matth. 5, 17: Lader eders Lys skinne for Menneskene, at de maa se eders gode Gerninger og ære eders Fader, som er i Himmelen.

En Farversvend, som hed Johan, omgikkes med slette Mennesker og var i høj Grad forfalden til Drukkenskab, Banden og Slagsmaal; han behandlede sin Kone haardt og førte i det hele et ryggesløst Levned. Hans Hus var derfor ogsaa blevet et Hjem for Elendighed, øde og uden Bohave; hans Hustru var klædt i Pjalter; Gæld og Skam vare hans stadige Følgesvende. Da skete det engang, at han næsten imod sin Vilje kom til at høre en alvorlig Formaningstale, og Herren benyttede denne til at skaffe sig Adgang til hans Hjerte. Han blev meget urolig i sin Samvittighed og bekymret for sin Sjæls Tilstand, og han begyndte at søge Kirken, endskønt hans Klæder vare meget usle. Endelig vandt Herren ogsaa Sejr i hans Hjerte, og Evangeliets trøsterige Forjættelser oprejste den faldne Sjæl. Nu indtraadte en mærkelig Forandring i den ulykkelige Johans Liv. Han begyndte straks at afbetale den Gæld, som han havde i Værtshusene, og vedblev dermed, indtil han skyldte ingen noget uden Kærlighed. Hans Hus blev nu holdt rent og ordentligt; et Stykke Bohave blev anskaffet efter det andet; hans Kone saa man anstændig klædt, og naar Kirkens Klokker kaldte Menigheden til Herrens Hus, saa undlod dette Ægtepar sjælden eller aldrig at møde.

En saa hurtig Forandring med denne Mand, hvis Levned forhen havde været saa berygtet, kunde ikke andet end gøre Opsigt. Nogle forundrede sig over hans Forhold, andre spottede derover. Især vare hans forrige Kammerater ikke lidet opbragte paa ham. De drillede ham, skældte ham ud og gjorde alt, hvad de kunde, for at drage ham bort fra Herren. Men Johan holdt alligevel fast ved den erkendte Sandhed, og hans Fjenders Anfald tjente kun til at øve ham i Taalmodighed og anspore ham til mere Aarvaagenhed. Han maatte ogsaa døje meget ved sit Arbejde i Farveriet,

hvor han var samlet med en Mængde raa og uvidende Mennesker. To af Arbejderne søgte vel i nogen Tid at tage hans Parti; men det varede ikke længe, før de bleve trætte af den Spot, som de maatte taale af de andre, og fornægtede deres kristelige Bekendelse, saa at de til sidst endog bleve værre, end de nogen Sinde havde været. Saaledes stod da atter den oprigtige og ydmyge Bekender af Herren alene som et Faar iblandt Ulve. Dog han var ikke ene, Herren var med ham. Undertiden søgte han at forsvare sig med fornuftige Grunde; men endnu oftere fulgte han sin Mesters Eksempel og tav, naar de anklagede og bespottede ham. Hans Sagtmodighed var saa meget mere paafaldende, som han tilforn havde været en Skræk for sine Kammerater. Naturligvis følte man en stille Indflydelse af Johans kristelige Vandel. Det faldt hans Modstandere sværere at modstaa den overbevisende Sandheds Magt, som laa i hans Vandel, end den, som udtaltes af hans Tunge.

Saaledes havde hans Medarbejdere i Farveriet en Dag talt om, hvorledes Kristendommen var Aarsag til al Elendighed, medens de paa den anden Side pralede af, hvad deres Grundsætninger vilde udrette, dersom man blot for Alvor bragte dem i Anvendelse. Johan tav længe stille, men da det til sidst blev for galt, tog han Ordet og talte omtrent saaledes: „Kære Venner, jeg er kun en simpel Mand, der ikke saa godt kan belægge sine Ord, og jeg vil derfor helst bedømme Træet efter dets Frugter. Lad os da nu blot en Gang prøve, hvad Følger eders Grundsætninger have. Der er nu Hans og Frederik (de to ovennævnte Arbejdere); paa dem have I jo prøvet eders Lærdom. Hvad har den da virket paa dem? Saa længe de vilde gælde for gode Kristne, vare de venlige og gode Ægtemænd og Fædre; de vare flittige og tilfredse i deres Gerning. Men hvad ere de nu, og hvad have I gjort dem til? Se paa dem, hvor forandrede de ere, men vistnok næppe til deres Fordel. De vise sig vrantne og fortrædelige; deres Mund er fuld af Eder og For-

handelser; de drikke sig fulde hver Uge, deres Ægtefæller ere nær ved at forgaa af Sorg; deres Huse ere øde og tomme; der se I, hvad eders Grundsætninger have udrettet. Paa den anden Side har jeg nu prøvet Kristendommen. Jeg behøver ikke at fortælle eder, hvordan jeg var tilforn; I vide det kun alt for godt. Ikke en eneste af eder alle kunde drikke som jeg, ingen overgik mig i Banden, ingen kunde maale sig med mig i Slagsmaal. Jeg var stedse utilfreds, trættekær og ulykkelig. Min Hustru blev slet behandlet af mig og var nær ved at sulte ihjel. Jeg havde hverken Penge eller Kredit. Jeg var forladt af alle, og jeg følte Had til Menneskene. Hvad er jeg nu derimod? Hvad har Kristendommen gjort mig til? Lovet være Gud! jeg frygter ikke for at overlade til eder at besvare dette. Er jeg ikke nu et lykkeligt Menneske, imod hvad jeg var tilforn? Kunne I nægte, at jeg nu er tro i min Tjeneste og venlig imod eder? Vilde jeg vel før have taalt alt det, som jeg nu daglig taaler af eder? Høre I, at der kommer et ondt Ord af min Mund? Finde I mig nogen Sinde i Værtshuset? Har nogen Penge til gode hos mig? Forhører hos mine Naboer, om de mene, at jeg har forandret mig til min Fordel? Eller spørger min Kone; hun vil bedst kunne sige eder det. Eller ser paa mit Hus! det vil ogsaa kunne vidne for mig. Ja, Herren være priset og takket, her se I, hvad Kristendommen har udrettet hos mig, og der, hvad Synden har afstedkommet hos Hans og Frederik."

Hermed tav Johan. Det var umuligt at modstaa en saadan Veltalenhed; og for denne Gang i det mindste bleve Spotterne ham Svaret skyldige.

LXIII. Arbejdsomhed og Flid.

301. Herremanden og Forpagteren.

Sal. Ordsp. 6, 6: Du lade! gaa til Myren, se dens Veje og bliv viis.

En Herremand i England havde et Landgods, som indbragte ham 200 Pund Sterling, ɔ: c. 3600 Kr. om Aaret, medens han selv bestyrede det; men da han var efterladen og ødsel, saa han sig nødsaget til at sælge det halve for at betale Gæld og bortforpagtede det andet halve paa 20 Aar. Inden denne Tid var forløben, kom Forpagteren og spurgte Herremanden, om han ikke havde Lyst til at sælge Godset, da han var betænkt paa at købe det. „Hvorledes?“ sagde Herremanden, „jeg kunde ikke leve af hele Godset, da det var mit eget, og De kan leve af det halve, svare Afgifter deraf og er endog i Stand til at købe det!“ „Det er kun to Ord, som gøre Forskellen,“ svarede Forpagteren. „De siger: Gaa! og jeg siger: Kom! Det vil sige: De ligger i Sengen eller søger Adspredelse og sender andre til Arbejdet; jeg derimod staar tidlig op og besørger selv mit Arbejde.“

302. Skatten i Vinbjerget.

Sal. Ordsp. 10, 4: Den, der arbejder med en lad Haand, bliver fattig; men den flittiges Haand gør rig.

En gammel Bonde, som ejede et Vinbjerg, havde altid ved Arbejdsomhed erhvervet sig sit Udkomme, uden at trænge til andres Hjælp. Da han nu i sin høje Alderdom faldt i en haard Sygdom og mærkede, at Døden var nær, kaldte han sine tre Sønner hen til sig og sagde til dem: „I ved, mine Børn, at hvad jeg efterlader eder, er ikke meget, og at det bedste jordiske Arvegods, I faa, er mit Vinbjerg. Naboerne ville maaske, naar jeg er død, overtale eder til at sælge det, fordi det ligger dem bekvemt; men jeg

raader eder, at I aldrig sælge det. Der ligger en Skat skjult i dette Vinbjerg, som mangen Gang har hjulpet mig ud af Nøden. Hvor den ligger, tør jeg ikke sige eder; thi det er mig forbudt. Men graver kun flittig efter den omkring ved alle Vintræerne, saa ville I nok selv finde den."

Den gamle døde; og Sønnerne gave sig straks til at rode og grave i hele Vinbjerget fra den ene Ende til den anden; men Skatten var ikke til at finde. De tre Brødre bleve meget misfornøjede hermed og vare nær ved at tro, at deres Fader havde skuffet dem. Men da Høsten kom, fandt de, at dette Vinbjerg, som var blevet saa flittig gennemgravet, gav dobbelt saa mange Druer som Naboens af samme Størrelse. Nu forstode Brødrene, hvad deres døende Fader havde ment; og den ældste sagde til de andre: „Flid er Velstands Moder. Lad os altid være arbejdsomme, da have vi fundet den rigeste Skat."

303. Den rislende Kilde.

Gal. 6, 9: Naar vi gøre det gode, da lader os ikke blive trætte; thi vi skulle og høste i sin Tid, saafremt vi ikke forsage.

En berømt Videnskabsmand fra det 16de Aarhundrede, ved Navn Sebastian Pfauser, gjorde engang en Rejse til Stuttgart, for at lære at kende den herlige Johannes Brentz, der havde en væsentlig Andel i Reformationens Indførelse i Würtemberg. Da han hørte, at Brentz netop skulde præke Dagen efter, gik han allerede hen i Kirken, da det ringede første Gang, fordi han var bange for, at han ellers ikke vilde faa Plads. Men til hans store Forundring stode de fleste af Stolene den Dag tomme. Prækenen, som han hørte, syntes han særdeles godt om. Men da han ansaa det for umuligt, at Stuttgarts Beboere ikke anderledes paaskønnede en saadan Mand, begyndte han at tvivle, om Præsten, som havde præket, ogsaa virkelig var Brentz. Han gik derfor efter Gudstjenesten ind i Sakristiet og erfarede her til sin store Glæde, at han

virkelig havde hørt den berømte Reformator, som hilsede ham broderlig og bød ham hjem til sig. Undervejs ytrede den fremmede sin Forundring over det ringe Antal Tilhørere, som Brentz havde haft, og erklærede, at det vilde falde ham meget haardt at præke for saa faa Mennesker. Da de netop kom forbi en Kilde, spurgte Brentz, om Pfauser vel vidste, hvad der var den største Dyd ved denne Kilde. Og da denne blev ham Svaret skyldig, sagde Brentz: „Det er netop det gode ved denne Kilde, at den altid giver lige rigelig Vand, hvad enten der er mange eller faa, som øse af den. Den er et Billede paa de retskafne Guds Ords Forkyndere. Ogsaa disse maa bestandig lade Livets Vand fremvælde, uden at bekymre sig, om der forsamler sig faa eller mange tørstige omkring dem."

304. Bøn og Arbejde.

Sal. Ordsp. 13, 4: Den lades Sjæl begærer og faar intet; men de flittiges Sjæle mættes rigelig.

Der var engang en lille Pige, som baade hjemme og i Skolen var flittig og opmærksom. En Dag kom en doven Tøs hen til hende og spurgte: „Hvor kommer det sig, at du altid kan dine Lektier saa godt?" „Jeg beder stedse," svarede hun, „at jeg maa lære mine Lektier rigtig godt." — „Saa vil jeg ogsaa bede," sagde den anden Pige. Men den næste Morgen, da hun blev hørt af Læreren, kunde hun ikke et Ord af sin Lektie. Da de andre Børn skammede hende ud bagefter, blev hun ærgerlig i Hovedet, løb hen til den flittige Pige og gjorde hende Bebrejdelser, fordi hun havde narret hende. „Jeg har bedet," klagede hun, „men jeg kunde dog ikke et Ord af min Lektie." — „Saa har du maaske ikke gjort dig rigtig Umage for at lære den," svarede den anden. „Jeg? jeg har slet ikke lært den," sagde den dovne Pige; „jeg mente, at naar jeg kun havde bedet, behøvede jeg ikke oven i Købet at lære."

305. En unyttig Øvelse.

Es. 48, 17: Jeg er Herren din Gud, som lærer dig, hvad nyttigt er, som fører dig paa Vejen, du skal gaa.

Den bekendte Filosof Plato var engang til Stede, da et ungt Menneske viste saadan Færdighed i at styre en Vogn, at han stedse beskrev een og den samme Cirkel. Alle Tilskuerne klappede af Beundring, kun Plato ikke. Da man spurgte ham, hvorfor han ikke gjorde ligesom de andre, svarede han: „Da det unge Menneske ikke skal være Kusk, synes mig, slig en Færdighed snarere at fortjene Dadel end Ros; thi hvor er det muligt, at et Menneske, som har anvendt saa megen Flid paa saadan Øvelse, ikke derover maa have forsømt at lære det, som er nyttigere og af langt større Vigtighed?"

305. Martha og Maria.

2. Thess. 3, 10: Dersom nogen ikke vil arbejde, han bør ikke heller have Føde.

En fremmed kom engang hen til Klosterforstanderen Silvanus paa Sinai Bjærg, og da han saa, at denne saa vel som de andre Brødre arbejdede, hvilket han mente, var alt for ringe for saadanne hellige Folk, saa sagde han: „Hvorfor arbejde I dog for den Mad, som er forgængelig? Maria har udvalgt den gode Del, som ikke skal tages fra hende." — Herpaa sagde Silvanus til sin Discipel Zakarias: „Giv denne Mand en Bog at læse i, og anvis ham et aldeles tomt Værelse til Opholdssted." Da det nu allerede var langt, langt over Middag — Klokken var nemlig tre — saa den fremmede ud ad Vinduet, idet han ventede paa, at Silvanus eller en anden skulde komme og kalde ham til Bords. Men Spisetiden gik forbi, og der kom ingen.

Da kunde den fremmede ikke holde det ud længer i sit Aflukke; han begav sig derfor hen til Klosterets

Forstander og spurgte ham: „Fader, have Brødrene da ikke spist i Dag." — „Jo vel have de det." — „Men du har jo ikke ladet mig kalde!" — „Det burde egentlig ikke forundre dig," svarede Silvanus med et spodsk Smil; „du er jo efter dine Ord at dømme et rent aandeligt Menneske og har ikke mere denne legemlige Føde behov, som vi sanselige Mennesker endnu trænge til, men derfor arbejde vi ogsaa og gøre noget godt med Hænderne, som Paulus siger. Dog du, som har udvalgt den bedre Del, vil vel, uden at tage saadan jordisk Næring til dig, kunne fornøje dig den ganske Dag med Læsning!" — Da gik den fremmede i sig selv og betænkte, at man skal gøre det ene og ikke forsømme det andet, og han udbrød: „Tilgiv mig, Fader!" — Derpaa svarede Silvanus: „Maria har altsaa Martha nødig, thi for Marthas Skyld bliver Maria rost."

307. Flattich og Tiggerne.

5 Mos. 15, 4: Der skal ingen Tiggere være iblandt eder; thi Herren din Gud skal visselig velsigne dig i det Land, som han giver dig til Arv og Eje.

Præsten Flattichs første Menighed bestod næsten af lutter fattige Folk, som kun avlede lidet, fordi Jorden var af daarlig Beskaffenhed, og de dreve den slet. Mange af Husmændene havde derfor vænnet sig til at stryge omkring i Egnen og tigge; thi dette forekom dem lettere end at arbejde og indbragte ogsaa mere. Næppe havde Flattich bemærket denne Brøst hos sin Menighed, før han baade i Kirken og i Husene ivrede derimod, idet han sagde: „En sand Kristen maa ikke betle, men han skal i Tillid til Guds Velsignelse æde det Brød, som Gud beskærer ham, i sit Ansigts Sved." — Folk skammede sig omsider, i det mindste for Præsten, om end ikke for den kære Gud, og løb ikke mere paa Tiggeri; derimod sendte de nu deres Børn til de omliggende Byer, hvor de tidligere havde faaet noget for at tigge. Men da Præsten kom efter dette, talte

han endnu alvorligere imod denne Uskik, da de nu gjorde sig skyldige i en dobbelt Synd; thi for det første vedbleve de nu, som tilforn, at tigge, og for det andet fordærvede de deres Børn ved at gøre dem til Landstrygere.

Da kom engang efter Gudstjenesten nogle af disse fattige Fædre til ham og sagde: „Ja, Præsten har godt ved at snakke. Han skulde blot engang se, hvor sandet og stenet den Smule Jord er, som vi har, og hvor lidet der kommer ud af at drive den, og Børnene ville dog have Mad hver Dag.“ — Herpaa svarede Præsten: „I Godtfolk betragte aldrig uden den underste Side af eders Agerland, og der se I intet uden Sten og Sand. Men I skulde dog ogsaa se lidt paa den øvrige Side, jeg mener Himmelen, og den staar lige saa godt over eders lille Stykke Jord, som over vor naadige Hertugs Lande. Denne kære Gud velsigne ikke blot den store men ogsaa den fattige og hans Hænders Gerning. Velsignelsen kommer her ovenfra. Naar I altsaa bede og arbejde og stole paa Gud, saa vil eders lille Stykke Jord indbringe eder lige saa meget, som Hertugens store Land indbringer ham, nemlig saa meget, at I kunne spise eder mætte lige saa vel som han og endda faa noget tilovers, lige saa vel som han. Men I synes at have gjort det til en Regel: Æd dygtig, saa længe du kan, har du ikke mere, saa har vel andre. Naar Kornet er indhøstet, og Grisen slagtet, saa tære I derpaa, det bedste I kunne. Og naar alting er fortæret, saa løbe I for fremmede Døre og tigge. Men saaledes skulde det ikke være. Den kære Gud vil have flittige Arbejdere, og det lidet, de have, velsigner han da saa rigelig, at de endog kunne have noget at meddele andre.“

Til sidst fandt de stakkels Mennesker dog, at der var god Mening i denne Tale, og de fleste af dem bade Præsten, at han vilde sige dem, hvorledes de skulde bære sig ad, for at ernære sig paa en ærlig Maade. De vare selv kede af at tigge, og deres Børn havde ogsaa tabt Lysten dertil, siden Præsten havde

begyndt at advare dem derimod. — Da gaar den gode Præst ind i hver Hytte, overregner med hver Husfader, hvor meget der aarlig kan komme ind, giver hver især Raad, ordner og indretter alt i hver Husholdning og er i det første Aar et Slags Formynder for alle. Og den kære Gud velsigner hans Bestræbelser. Naar Aaret er omme, har ingen lidt Mangel, mangen har endogsaa noget tilovers. Og man indser omsider, at der kommer lige saa meget og endnu mere ud af at arbejde, end af at tigge, og at det Brød, man har tjent med sine Hænder, smager bedre og er sundere end det, man har tigget sig til. — Saaledes havde Præsten den Glæde i Løbet af nogle Aar at se en Menighed, som for en stor Del bestod af Landstrygere, forvandlet til et Samfund ordentlige Husfædre, som ernærede sig paa en ærlig Maade og spiste deres daglige Brød med Tak til Gud.

LXIV. Taalmodighed og Hengivenhed i Guds Vilje.

308. Hvo ved, hvortil det er godt?

Rom. 8, 28: Vi vide, at alle Ting tjene dem til gode, som elske Gud.

I det 16de Aarhundrede levede i Frankrig en prosteſtantisk Præst, som under alle de Ulykker, der ramte ham, plejede at trøste sig med det Valgsprog: „Hvo ved, hvortil det er godt?" Skønt man af den Grund undertiden holdt ham lidt til bedste, saa var dette Sprog dog blevet ham saa kært, at han ofte indflettede det i sine Taler. Da han engang ved Nattetide blev kaldet hen til en døende, styrtede den tro Sjælesørger ned ad en raadden Trappe og brækkede baade Arme og Ben. Men ogsaa da sagde han: „Hvo ved, hvortil det er godt?" og lod sig med stille Hen-

givenhed i Guds Vilje bære hjem. Dette skete kort før hint fyrstelige Bryllup i Paris (bekendt under Navn af det parisiske Blodbryllup), paa hvilket den skrækkelige Bartholomæus-Nat fulgte (den 24de August 1572), i hvilken flere Tusinde Prostestanter, paa det skændigste bleve myrdede. I denne rædsomme Nat var den stakkels Præst fængslet til sit Leje, hvor han pintes af de grueligste Smerter, en Følge af det ovennævnte Fald. Medens Vaabenlarmen og Dødsofrenes Veklager lyde for hans Øren, medens hans Husfæller søge at redde sig ved Flugten, maa han blive og holde Pinen ud. Larmen kommer alt nærmere og nærmere; de saaredes Skrig og de døendes Klager blive lydeligere; allerede styrter hans tro Oppasser, gennemboret af et Sværd, idet han søgte at redde sin elskede Herre, og en Skare af Mordere træder hen til den syges Leje. „Gører det kun af med mig; hvo ved, hvortil det er godt?" tilraaber Præsten dem med rolig Fatning. Men se, de blodtørstige Tigere, ligesom slagne af et Lyn, staa pludselig stille. Den ærværdige Skikkelse og den gamle Mands tilsyneladende haarde Lidelser gøre et uimodstaaeligt Indtryk paa de vilde Mennesker. Ingen vover at lægge Haand paa ham. Med uvilkaarlig Frygt og en vis hemmelig Rædsel træde de tilbage. „Vær kun rolig, vi tage dig under vor Beskyttelse," raabte en af dem, og den fromme Mands Liv blev saaledes bevaret til Velsignelse for mange af hans Trosfæller.

309. Rabbi Meyer.

Job 1, 21: Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!

En from Rabbi, d. e. jødisk Lærer, ved Navn Meyer, sad engang paa en Sabbatsdag i Synagogen og lærte Folket. Imidlertid døde begge hans Sønner, som vare voksne og godt oplyste i Herrens Lov. Moderen lagde dem paa Sengen og bredte et hvidt Klæde over dem. Om Aftenen kom Rabbi Meyer hjem. „Hvor ere mine

Sønner," sagde han, „at jeg kan give dem min Velsignelse?" — Hans Hustru svarede: „De ere henne i Skolen." — „Da saa jeg mig om efter dem," sagde han, „men traf dem ikke." — Derpaa rakte hun ham et Bæger med Vin i. Han lovede Herren ved Sabbatens Ende, drak af Bægeret og spurgte atter: „Hvor ere dog mine Sønner, at jeg kan give dem Velsignelsens Vin at drikke?" — „De ere ikke langt borte," svarede hun og satte Mad for ham. Han var rolig og vel til Mode, og da han havde holdt Bøn efter Aftensmaaltidet, sagde hans Kone: „Rabbi, tillad mig et Spørgsmaal!" — „Tal kun, min elskede," svarede han: „For nogle Dage siden gav en mig nogle Klenodier i Forvaring, og nu fordrer han dem tilbage; skal jeg give ham dem?" — „Det behøvede du ikke først at spørge om, min kære Hustru," svarede Rabbi Meyer; „kunde du være i Tvivl, om du skal give betroet Gods tilbage?" — „Oh nej," svarede hun, „men jeg vilde dog ikke gøre det uden dit Vidende." Straks efter førte hun sin Mand hen til Sengen og tog Linklædet fra Ligene. „Ak, mine Sønner," jamrede Faderen, „mine Sønner og Lærere! Jeg har givet eder Livet, men I have oplyst mine Øjne i Loven." — Konen vendte sig bort og græd. Endelig tog hun ham ved Haanden og sagde: „Rabbi, har du ikke lært mig, at man ej maa vægre sig ved at give det tilbage, som er os betroet? Se, Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!" — „Ja, hans Navn være lovet," sagde Rabbi Meyer og tilføjede: „Den Mand, Herren vil velsigne, gav han en from og trofast Hustru."

310. Gud er ikke død.

Filipp. 4, 4: Glæder eder i Herren altid; atter siger jeg: glæder eder.

Morten Luther var sædvanlig munter og glad i Herren. Dog gaves der ogsaa for ham mørke Timer, i hvilke hans Sjæl var bekymret, og det forekom ham da næsten, som om han ikke havde nogen forsonet Gud

i Himmelen. Ved saadanne Lejligheder formanede og trøstede hans kære Hustru ham, og det hjalp ogsaa i Almindelighed. Men engang vilde det dog ikke hjælpe. Luther havde imidlertid været nogle Dage paa Landet, men var endnu stedse bedrøvet. Da kommer han tilbage til sit Hjem; og hvad finder han? Hans fromme Kone, Katrine af Borg, sidder midt i Stuen og har en mørk Sørgedragt paa, et sort Klæde over Hovedet, og ser meget bedrøvet ud. Hun havde endogsaa et hvidt Lommetørklæde i Haanden, som var vaadt, saa det lod til, at hun havde grædt. Da nu Luther trængte ind paa hende og vilde vide, hvorfor hun viste sig i saa dyb Sorg, tav hun først stille; men endelig svarede hun: „Se, kære Morten, vor kære Herre Gud er død, derfor sørger jeg saaledes.“ — Da lo den gode Luther hjertelig over sin Kones kloge Indfald, og sagde: „Ja, du har Ret, kære Trine, jeg har forsyndet mig meget ved min Mismodighed. Jeg handlede jo, som om der ingen Gud var i Himmelen.“ Fra det Øjeblik af blev han atter glad og fornøjet i Gud.

311. Byrden.

Gal. 6, 2: Bærer hverandres Byrder, og opfylder saaledes Kristi Lov.

Træt og derhos stakaandet bar en gammel Mand en svær Byrde op ad en stejl Skovsti. „Min Gud!“ sukkede han, „findes der da ingensteds en medlidende Sjæl, som vil hjælpe mig at bære min Byrde?“ — „Jo, her!“ raabte en venlig Stemme bag ved ham, som han ikke kendte. Forfærdet ser den gamle sig om og faar Øje paa en smuk Yngling, hvis venlige Aasyn straks indgyder ham Tillid. — Kære, unge Mand,“ sagde den gamle, du er mig som en Engel, sendt fra Himmelen. For at fortjene noget til mine fattige Børnebørn, hvis Forældre ere døde, har jeg paataget mig at bære en stor Pakke til den nærmeste By; men jeg mærker for silde, at dette overstiger mine Kræfter.

Tør jeg bede dig om at tage noget af Byrden paa dine stærke Skuldre?" — Lader os først, kære gamle, hvile os lidt," svarede Ynglingen, „og dernæst forsøge, hvad eders egne Skuldre formaa at bære." Derpaa løftede han Byrden af den gamles Ryg, lagde sig med ham under Skyggen af et Bøgetræ og tog et Stykke Brød samt en styrkende Læskedrik op af Lommen. „Æd nu og drik, gamle Mand," sagde han og rakte ham begge Dele. Den gamle greb hurtig og med stor Begærlighed efter Levnetsmidlerne og lod dem smage sig godt, medens Ynglingen saa til og talte kærlig med ham. — „Op!" sagde denne, „lader os gaa videre, for at naa Byen, inden Solen gaar ned," og han var den første, som rejste sig.

Vemodig faldt den gamles Øje paa hans tunge Byrde, og bønfaldende saa han til sin Ledsager. Han troede i dennes Øjne at læse Opfyldelsen af sit Ønske; og virkelig greb denne ogsaa efter Dragten, dog — ikke for selv at bære den, men — for atter at lægge den paa de gamle, trætte Skuldre. Forskrækket saa den gamle dette, men til sin store Forundring følte han sig saa styrket af det, han havde nydt, at han næppe fandt Byrden halv saa tung som forhen.

Da de nu ved Enden af Skoven skulde gaa hver til sit, sagde den gamle: „Du har, ædle Yngling, hjulpet mig bedre, end jeg selv ønskede. Du skulde tage Byrden af mig, og du gav mig derimod Kraft til selv at bære den. Men sig mig nu, førend vi skilles ad; hvem er du, gode, venlige Sjæl?" — „En Lærling af det guddommelige Forsyn," svarede Ynglingen, „af den trofaste Gud, som vel ikke altid tager Byrden af vore Skuldre, men som rækker den, der beder, styrkende Brød og Trøstens Bæger og hjælper saaledes baade ham og Byrden til at naa Maalet." Ved disse Ord opklaredes Ynglingens Ansigt, og uden at nævne sit Navn forsvandt han ad en Skovsti for den gamles Øjne. Da foldede denne sine Hænder, og idet han vendte sine Øjne mod Himmelen, sagde han: „Gud har fra Evighed set alt, hvad der skulde tjene

mig til Gavn. Han har talt mine Dage; han har bestemt min Lykke og min Byrde. Hvi vil mit Hjerte da forsage? Gives der vel nogen Sorg eller Smerte saa stor, at man ikke til Guds Ære og ved hans Kraft og Naade kan overvinde den?"

312. Gud tager det bedste.

Es. 40, 11: Herren, den gode Hyrde, skal samle Lammene i sin Arm og bære dem i sit Skød.

Bisskop Heber i Ostindien gjorde engang i Aaret 1826 en Sørejse til Madras. Blandt andre traf han ogsaa paa Skibet en svagelig Kone med et Barn, som var sygt og derfor ogsaa snart døde. Dette tog Moderen sig meget nær, og den ædle Bisskop tilbragte derfor den meste Tid i Kahytten, hvor han trøstede den bedrøvede Kvinde med Guds Ord og bad med hende. Men da hun havde saa svært ved at hengive sig i Guds Vilje, fortalte han hende følgende Lignelse, som engang havde været ham selv til megen Trøst. En Hyrde begræd et kært Barns Død og klagede navnlig meget over, at netop det, som han havde holdt mest af, var taget fra ham. Paa een Gang stod en fremmed med et alvorligt Udseende for ham og vinkede, for at faa ham med sig ud i Marken. Det var Nat, og den fremmede talte ikke et Ord, førend de vare komne til en Faarehjord; da sagde han til Hyrden: „Dersom du blandt Lammene i denne Hjord havde Lov til at udvælge eet, da vilde du uden Tvivl tage det bedste. Hvor kan du da klage over, at jeg, som er Faarenes gode Hyrde, iblandt dem, som du opfødte for mig, har udvalgt netop det, som passede sig bedst for min Hjord i Evigheden?" Derpaa forsvandt den fremmede, og Faderens Hjerte følte sig meget trøstet ved det, han havde hørt.

313. Den taalmodige Biskop.

Hebr. 10, 36: I have Taalmodighed behov, at, naar I have gjort Guds Vilje, I da kunne faa Forjættelsen.

Der var engang en Biskop i Italien, som frygtede Gud og elskede sine Medmennesker, men blev ikke desto mindre miskendt af andre og havde flere Fjender, som ofte lagde ham Hindringer i Vejen under Udøvelsen af hans Kald. Imidlertid fandt han sig med stor Taalmodighed i sine Modstanderes Drillerier og bar aldrig Nag til dem, men gengældte hellere ondt med godt. En af hans fortrolige Venner spurgte ham engang: hvorledes han dog altid kunde holde gode Miner med saa slet Spil? — „Jeg skal sige dig, hvori Hemmeligheden stikker," svarede Biskoppen. „At jeg altid er glad, har jeg til Dels mine Øjne at takke for og den Maade, hvorpaa jeg bruger dem." — „Hvorledes det?" spurgte Vennen. „Ved enhver Lejlighed," sagde Biskoppen, „opløfter jeg dem først imod Himmelen og erindrer mig derved om, at mit egentlige Maal er hist oppe; derefter ser jeg ned paa Jorden og betænker, hvor lidet Rum jeg der behøver, naar jeg engang skal begraves; endelig ser jeg mig omkring og betragter de mangfoldige, som have det værre end jeg. Alt dette lærer mig, hvor liden Grund jeg har til at besvære mig over Jordlivets Plager."

314. Den standhaftige Yngling.

1 Pet. 2, 20. 21: Dersom I, naar I gøre godt og lide derfor, ere taalmodige, finder dette Naade for Gud. Thi dertil ere I kaldte, efterdi Kristus har og lidt for os, efterladende os et Eksempel, at vi skulle efterfølge hans Forspor.

Blandt de mange Kristne, som i det tredje Aarhundrede under Kejser Decius Trajanus maatte lade deres Liv for Evangeliets Skyld, var ogsaa en Yngling i Cæsarea, ved Navn Cyrillus. Skønt han var født i en hedensk Familie, havde dog Ordet om den

korsfæstede og igen opstandne Frelser tidlig fundet Vej til hans Hjerte. Hans hele Liv var et Vidnesbyrd om de gode Frugter, hans Tro bar. Dog kunde hans fromme, kærlige Væsen ikke forsone hans Fader med ham, da denne selv var en ivrig Hedning. Efter længe at have truet og mishandlet denne, jog han ham til sidst ud af sit Hus og gjorde ham arveløs. Saa snart dette rygtedes, lod Dommeren ham føre for sig og søgte ved heftige Trusler at ængste og forfærde ham. Men da han mærkede, at han ikke udrettede noget med det haarde, begyndte han at tale i en venligere Tone og sagde: „Hør, Yngling! jeg vil tilgive dig; ogsaa din Fader vil tilgive dig og atter antage dig som Søn. Du skal erholde din Arv igen, naar du blot vil vise dig føjelig." Men Ynglingen svarede: „Jeg glæder mig over, at jeg skal lide for min Tros Skyld, thi Herren vil tage sig af mig. Jeg glæder mig over, at jeg er jaget ud af mit Fædrenehjem, thi snart skal jeg indgaa til et bedre, et herligere Hjem. Med Glæde opofrer jeg min jordiske Arv, for at vinde den himmelske." Han blev nu overgiven til Bødlerne og bunden, som om han straks skulde føres til Døden. Dog vilde Dommeren kun indjage ham Skræk, for at bevæge ham til Frafald. Han lod ham kalde tilbage og sagde: „Du har nu set Ilden, unge Menneske! du har set Sværdet. Vær dog fornuftig, at du igen kan leve lykkelig i din Faders Hus." Men Ynglingen svarede fast: „Du vil min Fordærvelse, idet du kalder mig tilbage. Forgæves har du antændt din Ild, forgæves har du hvæsset dit Sværd; det skrækker mig ikke. Den Bolig, der venter mig, er bedre end den, jeg forlader; og de Skatte, jeg skal modtage hist oppe, ere bedre end det, jeg taber her nede. Dræb mig kun hurtig, for at jeg snart kan opnaa den evige Glæde og Salighed." De tilstedeværende bleve dybt bevægede ved Synet af den vakre Yngling. Men han sagde til dem: „I burde hellere juble og føre mig med Glæde til min Lidelse. I vide ikke, hvor fast den Tillid er, som opfylder mit Hjerte. Lad mig nu kun hengive mit Liv for Herrens Skyld!"

— Saaledes talte han og blev derpaa ført til Døden. Men hans Død var herlig, thi den var en Indgang til Himmeriges Rige.

315. Jordelivets Trængsler.

Es. 12, 2: Se, Gud er min Frelse, jeg vil være tryg og ikke frygte;

En from Mand i Elberfeld, som hed Diedrrichs, foretog engang en lille Rejse i Selskab med nogle Venner. Undervejs kom man blandt andet til at tale om de mange Trængsler som dette jordiske Liv fører med sig. Diederichs sad netop baglængs i Vognen. Deraf tog han Anledning til at sige til sine Venner: „I skulde kun forsøge at gøre, ligesom jeg gør paa denne Rejse, og køre baglængs. I se fra eders Sæde foran eder og opdage enhver Sten, enhver Skraaning, ethvert Hul, og derfor ængste I eder allerede i Forvejen. Jeg derimod ser først alt, naar vi ere komne over det, og enhver Sten, enhver Bakke er mig kun en Grund til Lov og Tak, fordi vi ere lykkelig og vel komne over alle disse Besværligheder, medens det foraarsager eder megen unyttig Bekymring. Saaledes skulle vi heller ikke plage os selv med Tanken om de Sorger og Genvordigheder, som i Fremtiden kunne møde os, men takke Gud, at han hidtil har hjulpet os saa vel igennem, og sikkert tro, at han, som hjalp hidtil, vil og hjælpe fremdeles, naar vi kun have ham for Øje.“ Vennerne følte sig trufne og gave ham fuldkommen Ret i, hvad han sagde.

LXV. Nøjsomhed og Tilfredshed.

316. Den uventede Prøvepræken.

1. Tim. 6, 6: Gudsfrygt med Nøjsomhed er en stor Vinding.

I Nærheden af det kongelige Lystslot Parets i Preussen ligger et Landsbykald, ved Navn Ketzin, som anses for et af de største i Landet. Da det derfor engang for flere Aar siden var ledigt, blev det søgt af flere Provster og Doktorer og andre bekendte Mænd. Da Kongen af Preussen, Frederik Wilhelm den Tredje, var Stedets Kirkepatron, tilkom det ham umiddelbart at besætte dette Kald. Imidlertid paalagde han Regeringen i Potsdam, blandt de mange Ansøgere at bringe tre i Forslag; disse skulde derefter præke for Kongen, som da vilde udvælge den, han syntes bedst om. Saaledes stode Sagerne, da en Landsbypræst, ved Navn Kærsten, paa en smuk Sommerdag ankom til det ledige Kald, for efter Omgang at præke der i Naadensaaret. Da han hørte, at Kongen med sin Familie opholdt sig paa Slottet og vilde overvære Gudstienesten, blev han noget ængstelig og erklærede, at han følte sig uskikket til at præke for Majestæten, hvem han aldrig havde set. Han anmodede derfor Biskop Eylert, som netop var til Sede, om at træde op i Stedet for ham. Men denne opmuntrede ham til frimodig at holde sin Præken, uden at paalægge sig nogen Tvang; naar han kun prækede hjertelig og enfoldig det sande Guds Ord, da vilde han netop i Kongen finde en opmærksom Tilhører. Og saaledes skete det da ogsaa. Den ydmyge Mand prækede i den overfyldte Kirke (over Evangeliet om de ti spedalske) om den sørgelige Utaknemmelighed, som viser sig hos Menneskene; og han kom meget godt fra det. Da Kongen gik ud af Kirken, lagde han tyve Guldmønter i Fattigbøssen, for derved at udtrykke sin Tilfredshed med den hørte Præken. Da Biskop Eylert siden kom op paa Slottet, spurgte Kongen, hvad han syntes om den Landsbypræst, som

havde prækket i Dag; og da Biskoppen svarede: „Ret godt!" tilføjede Kongen: „Og jeg ganske fortræffelig, ja langt bedre end om mange berømte Talere, som jeg har hørt. Disse anstrenge sig sædvanlig for at faa deres søgte Talemaader anbragte, og de opvarte med søde Kager. Denne derimod har leveret sundt, hjemmebagt Livsbrød, som alle trænge til. Han har udlagt den bibelske Tekst klart og tydeligt, og alt, hvad han saa sandt og træffende har sagt om Menneskenes skammelige Utaknemmelighed, er som taget ud af mit eget Hjerte. Det er en vakker Mand. — Har han søgt Kaldet her?" — „Nej!" — „Tror De, at han er skikket til denne Post?" — „Derom kan jeg endnu ingen Mening have," svarede Biskoppen, „thi jeg har ikke noget nøjere Bekendtskab til ham. Jeg vil imidlertid gøre Deres Majestæt opmærksom paa, at dette Kald hører til de allerbedste i Provinsen; derfor have ikke mindre end fyrretyve Præster og blandt disse endog flere berømte Theologer indgivet Ansøgning om samme." — „Jeg har," sagde Kongen, „al Agtelse for teologisk Lærdom; men de lærde Herrer se ofte anderledes ud i Frastand, end naar de ere i Nærheden. En lærd Teolog er just ikke nødvendig for Bønderne i Ketzin; men jeg vilde gerne lade dem faa en from Sjælesørger, som baade ved sin Lære og sit Levned kunde være dem til Opbyggelse. Jo mere jævn og enfoldig, desto bedre!" — Da der siden blev spist til Middag i Havesalen, var ogsaa Landsbypræsten til Stede efter foregaaende Indbydelse. Som Kongen havde faaet ham kær i Kirken, saa behagede han ham ogsaa ved Bordet. Man havde anvist ham Plads imellem Generaler og Ministre lige over for Kongen. Denne spurgte ham om, hvad han hed, hvor han boede, og naar og hvorledes han havde faaet sit nuværende Kald. Da Kongen havde faaet Svar paa disse Spørgsmaal, sagde han: „Det er vel et indbringende Embede, De har?" — „Ja saamænd, jeg er tilfreds, saa er det jo nok." — „Hvor stor er Deres faste Indtægt om Aaret?" — „Med Bolig og Have kan jeg vel anslaa det til 1200 Kr." — „Har

De Kone og Børn?" — Ja, to Sønner og tre Døtre." — „Og De kan leve med Familie af 1200 Kr. uden Næringssorger?" — „Ja, ret godt." — „Hvorledes bærer De Dem da ad?" — „Jeg følger bestandig den gamle Regel at sætte Tæring efter Næring, saa bliver der gerne noget tilovers." — „Fortræffeligt," sagde Kongen til Finansministeren; „hører De, her kunne vi lære af Præsten: Udgifterne maa aldrig overstige Indtægterne. Vi vende det ofte om og sige: saa og saa meget bruge vi, altsaa maa vi ogsaa have saa meget." — „Har De lidt meget i Krigens Tid, Hr. Pastor?" — vedblev Kongen. — „Nej, ikke mere end andre Menigheder," svarede Præsten; vort Valgsprog var og blev paa enhver stundom haard Dag: med Gud for Konge og Fødeland! og saaledes har den almægtige Gud naadig hjulpet os gennem." Kongen: „Meget godt, det kan jeg lide; De har ogsaa præket fortæffeligt i Dag." — Præsten: „Deres Majestæt maa tage til Takke; det var en jævn og enfoldig Præken, jeg havde ingen Anelse om at skulle se saa fornemme Folk i Kirken." — Kongen: „Det er meget godt, at De ikke vidste dette; ellers havde De maaske brugt mange højtravende Udtryk, som adskillige Præster have for Skik. Guds Ord bruger ingen Svulst, det er altid klart og dybt, det er det samme i Landsbykirken som i Købstadkirken; og man gaar ikke i Kirke for at more sig, men for at opbygge sig og forbedres, og det have alle uden Forskel nødig. — De talte meget godt om Menneskenes Utaknemmelighed, og De har sagtens gjort flere ubehagelige Erfaringer i denne Henseende? — Præsten: „Ak, deres Majestæt, uden dette kommer ingen igennem Verden. Jeg er ofte bleven bedraget mest af dem, hvilke jeg har gjort godt." — Ved disse Ord sagde Kongen sagte, dog saaledes at det kunde høres, paa Fransk: „Ligesaa hos os," — og derefter højt: „Man maa kun bestandig have det hele for Øje, naar man ej kan være tilfreds med det enkelte.

Imidlertid blev der budt en kostbar Vin (Champagne) omkring. Da man ogsaa satte et Glas for

Pastor Kærsten, saa Kongen venlig paa ham og sagde spøgende: „Ikke sandt, Hr. Pastor, naar De om Søndagen kommer træt fra Kirken, saa drikker De vel ogsaa et Glas Champagne med Deres Familie?" — „Nej, naadigste Herre," svarede Præsten, „denne Vin har jeg kun hidtil kendt af Navn; og hvor glæder det mig, at jeg kun drikke den for første Gang ved min Konges Bord!" Derpaa rejste han sig op, bukkede og sagde: „Deres Majestæt vil nu tillade mig at tømme dette Glas paa Deres høje Velgaaende!" og Kongen tog sit Glas, takkede og klinkede hjertelig med den brave Præstemand. — Men denne skulde blive endnu gladere; thi da Taffelet var hævet, vinkede Kongen ad Biskop Eylert og sagde: „Pastor Kærsten er ikke blot en god Præst, han er ogsaa en forstandig Mand; han skal være Præst i Ketzin — det kan De sige ham." Fuld af Forundring udbrød den overraskede Mand: „Nej, det er for meget paa en Dag, det er næsten mere, end jeg kan taale." — Præsten levede længe i sit nye Kald, lykkelig og tilfreds, og Kongen hørte ham altid gerne, saa ofte han om Søndagen var i Parets, og indbød ham hver Gang til Taffels. Da Pastor Kærsten var død, gav Kongen to af hans Sønner en aarlig Understøttelse, indtil de bleve forsørgede og ansatte.

317. Den døende Brændehugger.

Sir. 40, 20: Den nøjsomme og Arbejderens Liv vorde født; men over begge staar den, som finder en Skat.

I et af de ringeste Huse i en Udkant af den store Stad Paris kom en Præst engang hen til en fattig Brændehugger, som laa paa sit Dødsleje og begærede Sakramentet efter den romerske Kirkes Skik. Værelset røbede den yderste Armod. Der fandtes næsten intet Bohave; en gammel Kiste stod i Krogen og en Træstol ved Sengen, hvor den gamle laa paa et Straaleje. To Save og en Økse hang paa den nøgne Væg. Præsten traadte hen til den syge og begyndte at trøste ham,

saa godt han kunde. „Tak Gud," sagde han blandt andet, fordi han viser eder den Naade, at kalde eder bort fra den Nød og de Trængsler, I har udstaaet. Bered eder til at forlade en Verden, hvor Elendighed var eders daglige Lod." — „Elendighed?" svarede Oldingen; „nej, deri tager De fejl; jeg har levet et langt og fornøjet Liv, og jeg har aldrig nogen Dag klaget over min Stilling i Verden. Had og Misundelse kendte jeg. Mit Arbejde skaffede mig under Guds Velsignelse det daglige Brød, som jeg nød med Tilfredshed, og jeg sukkede aldrig efter de riges overflødige Maaltider; thi jeg vidste, at de kunde dog ikke blive mer end mætte, og at de tit vare syge af at spise for meget. Om Dagen Arbejde, om Aftenen Træthed, om Natten en rolig Søvn; saaledes gik det et Aar efter det andet. Jeg var fattig, men har aldrig behøvet at tigge og næsten aldrig kendt til Sygdom. Skulde jeg staa op igen af dette Leje, som der dog ingen Udsigt er til, saa vilde jeg igen gaa til mit Arbejde og takke Gud, som altid har hjulpet mig."

Præsten vidste næppe, hvad han skulde sige til Oldingen, der selv kunde trøste sig bedre i Dødstimen, end nogen anden formaaede. Omsider sagde han: „Ja, gode gamle, har I end været fornøjet med Livet, saa maa I dog være belavet paa at forlade det, thi vi bør som Kristne hengive os i Guds Vilje." — „Ganske vist," svarede Oldingen med samme Rolighed; „jeg ved jo, at det er alle Mennesker beskikket en Gang at dø. Jeg har vidst at leve uden stor Sorg, og nu ved jeg ogsaa at dø uden Frygt. Jeg takker Gud, som gav mig Livet her paa Jorden, og jeg takker ham ogsaa, fordi han snart vil føre mig igennem Dødens mørke Dal til en bedre Verden. Ret længe vil det ikke vare; det alvorlige Øjeblik kommer snart. Lev vel, gode Fader, og hav Tak for Deres sidste Besøg i dette Liv!" Derpaa sagde han atter: „Fader i Himmelen, jeg dør!" og saaledes sov han rolig hen.

318. Middel imod ondt Lune.

1 Tim. 6, 17—18: Forkynd dem, som ere rige i den nærværende Verden, at de ej hovmode sig, ej heller sætte deres Haab til den uvisse Rigdom, men til den levende Gud, og at de gøre godt, blive rige i gode Gerninger, gerne give og meddele.

I London levede engang en hovedrig Mand, ved Navn Blakwell, i ugift Stilling. Han var af Naturen et godmodigt Menneske, men hans ensomme Liv gjorde, at han efterhaanden blev urolig og utilfreds med hele sin Tilværelse. Undertiden sagde han til sig selv: „Hvad Nytte har jeg af mine Skatte? Skal jeg blot være deres Bevogter? Der ligge de og forskaffe mig ingen Glæde. Snart er i mine Øjne den trængende lige saa lykkelig, om ikke lykkeligere end jeg." — I saadanne mørke Tanker gik han en Dag og spadserede ved Themsens Bredder. Her traf han en af sine forhenværende Arbejdere, ved Navn William, som var sysselsat med at binde Fiskergarn. „Hvorfor saa tungsindig?" sagde denne. „En rig Mand som De?" — „Det er netop min Rigdom, som gør mig ulykkelig," svarede Blakwell, „Hvad skal jeg med saa mange Penge?" — „Nu, det er der gode Raad for, min Herre," sagde William; „giv andre nogle af dem. De kan gøre mange lykkelige dermed." Ved disse Ord blev Blakwell noget eftertænksom; at gøre andre lykkelige med sine Skatte var endnu aldrig faldet ham ind. „Kom, William," sagde han; „du giver mig et godt Raad, du skal ogsaa nyde de første Frugter deraf. Hvor meget vilde du vel tage paa en Gang, dersom jeg aabnede min Kasse for dig?" — Jeg vilde straks tage 6000 Kr. og derfor anskaffe mig et Hus, Materialier, Værktøj og andre Ting, som jeg har mistet ved Branden." Han erholdt straks den anførte Sum; derved og ved Blakwells Anbefaling hos sine Venner saa vel som ved Bøn og Arbejde fra Williams Side, kom denne under Guds Velsignelse efterhaanden saa vidt, at han kunde tilbagebetale Laanet. Blakwell tog ogsaa imod Pengene, men skænkede dem straks igen som Brudegave til Williams ældste Datter. Han takkede Gud inderlig for de Glæder,

som hans Godgørenhed forskaffede ham, og fordi han havde vist ham den rigtige Anvendelse af denne Verdens Goder. Fra nu af gik ingen Dag hen, uden at Blakwell betegnede den med en og anden velgørende Handling; han gik selv omkring og opsøgte de nødlidende. Dog søgte han ikke sin egen Ære og lagde ingen Vægt paa sine gode Gerninger; thi han ønskede helst, at den, han hjalp, ikke skulde faa at vide, hvem hans Velgører var, da han altid blev noget forlegen, naar man kom og takkede ham for de modtagne Gaver.

319. Den lykkelige uden Skjorte.

Luk. 12, 15: Jesus sagde: Vogter eder for Gerrighed, thi ingens Liv eller Lyksalighed bestaar i at have overflødigt Gods.

Der var engang en mægtig Fyrste i Asien, som besad stor Rigdom og levede i udvortes Herlighed, men var alligevel aldrig fornøjet. Han bildte sig bestandig ind, at han var syg, hvorfor han ogsaa henvendte sig til forskellige Læger; men forgæves — ingen kunde hjælpe ham. Endelig kom en Mand til ham, som mente, at det var mere Sjælen end Legemet, der led. Af ham fik han derfor det Raad, at han skulde se, han kunde komme til at sove i en lykkelig Mands Skjorte, saa vilde han sikkert komme sig. Nu blev der sendt Bud ud baade til Lands og til Vands, for at finde en lykkelig og bringe hans Skjorte. Men man søgte forgæves; for denne var et i Vejen, for hin et andet. Endelig traf man en Tigger, som var lykkelig og fornøjet, og for hvem der slet intet var i Vejen. Fuld af Glæde standsede Fyrstens Tjener ved denne Mand, spurgte ham nøje ud og sagde derpaa: „Hør, min Ven, endnu blot een Ting: lad mig faa din Skjorte, du skal faa den rigelig betalt." — „Hvad? Skjorte?" — sagde Tiggeren — „jeg ejer ingen Skjorte."

320. Præsten Liekefet og Bonden.

Jak. 5, 7: Værer taalmodige, Brødre, indtil Herrens Tilkommelse. Se, Bonden forventer Jordens dyrebare Frugt, han bier taalmodig efter den, indtil den faar tidlig Regn og sildig Regn.

En Præst i Hildesheim, ved Navn Liekefet, mødte engang en Bonde og gav sig i Samtale med ham. Da Præsten derved kom til at tale om sit Embede, dets Byrder og Pligter og om den liden Frugt, som viste sig af Ordets Præken, ytrede Bonden: „Jeg pløjer og saar, men jeg har endnu ikke Høstvognen hos mig.“ — „Hvad mener du dermed?“ spurgte Præsten. Bonden svarede: „Først pløjer jeg, dernæst saar jeg, og da overlader jeg alt det øvrige til Gud indtil Høsten. Men De vil baade pløje, saa og høste paa een Gang. De skulde give Sagen Gud i Vold og med Taalmodighed vente paa Frugten og Velsignelsen af Deres Arbejde.“ — Denne Tale var meget passende for den unge Præst, som vel rygtede sit Kald med Nidkærhed, men vilde straks se store Frugter af sin Gerning. Han lagde Bondens Ord paa Hjerte og fortalte dem undertiden til sine Embedsbrødre, naar de klagede over, at de syntes at arbejde forgæves.

321. Tarvelig Levemaade.

Tit. 1, 7—8: Det bør en Biskop at være ustraffelig, som en Guds Husholder, ikke hengiven til Vin, ej heller til slet Vinding, men gæstfri, sindig, retsærdig, hellig og kysk.

Den berømte Præst Johan Frederik Oberlin havde næsten altid flere unge Mennesker i Huset hos sig. En af disse, en halvvoksen Dreng, kunde ikke rigtig finde sig i den jævne og tarvelige Levemaade, som herskede i den ærværdige Oberlins Hus. En Dag, som de sad og spiste, kunde han ikke dy sig for at give sin Følelse af Utilfredshed Luft; han ytrede derfor med en vis hovmodig Mine: „Nej, da maa jeg sige, at vor Præst lever anderledes.“ I Stedet for at svare herpaa, spurgte Oberlin ham ganske rolig og sagtmodig: „Hvor

mange Kjoler eller Frakker tager dine Forældres Præst paa ad Gangen?" — „Een," var Svaret. „Nu, det gør jeg ogsaa," sagde Oberlin. „Og hvor længe spiser han vel?" — „Til han er mæt," svarede Drengen. — „Nu, det gør jeg ogsaa." — Den unge Herre blev beskæmmet og stak Piben ind; men fra den Tid af var der ingen Ting i Vejen; han levede meget lykkelig og fornøjet i Oberlins Hus.

322. Et naadigt Herskab.

2 Kor. 12, 9: Herren sagde til mig: Lad dig nøje med min Naade, thi min Kraft fuldkommes i Skrøbelighed.

I forrige Aarhundrede, da mange Bønder i Danmark bleve plagede med alt for strengt Hoveri og behandlede næsten som Slaver paa de store Godser, var der en Bonde i Jylland, som ogsaa havde et meget strengt Herskab, der udsugede sine undergivne paa alle Maader. Den samme Bonde fandt sig imidlertid med Taalmodighed i sin Skæbne og var forvisset om, at Vorherre vilde ikke tillade, at han blev fristet over Evne. En Dag kom en Mand ind til Bonden, og det forekom ham, at denne maatte lide stor Nød. Den fremmede spurgte ham derfor med Deltagelse: „Hvorledes lever I?" Bonden svarede: „Jeg lever Gud ske Lov vel; jeg har et naadigt Herskab." — „Det er dog underligt," sagde Manden; „I er nok den eneste af denne Herremands Bønder, som giver ham et saadant Skudsmaal; han er ellers udraabt iblandt Folk for at være en haard og ubarmhjertig Husbonde." „Jeg mærker nok," svarede Bonden, „at I ikke rigtig forstaar, hvad det er for et Herskab, jeg har talt om; I tænker paa Herremanden, til hvem jeg svarer Skatter og Afgifter, men han har det mindste Herredømme over mig. Han har kun Magt over mig, som Bonde betragtet; men der er en anden, som har Magt over mig, som Menneske og som Kristen, og det er den Gud, som har skabt mig; hans Herredømme strækker sig langt videre, han hersker over min udødelige Sjæl, mit Liv,

min Sundhed og alt, hvad jeg ejer; han er alle Kongers Konge og alle Herrers Herre. I hans Navn gør jeg al min Gerning og bærer min Byrde, saa godt jeg kan, og jeg ser hen til Troens Begynder og Fuldkommer, Jesus Kristus, der bar en langt tungere Byrde, nemlig al Verdens Synder og klagede dog ikke. For hans Skyld haaber jeg, at den kære Gud engang vil tage mig til sig og skænke mig en herlig Naadeløn i den anden Verden. I ham har jeg et saa naadigt Herskab, at jeg finder mig vel tilfreds og har det godt selv under det strengeste jordiske Herskab."

LXVI. Døden og Evigheden.

323. Den kloge Nar.

Luk. 12. 20: Herren sagde til ham: du Daare, i denne Nat skal din Sjæl kræves af dig; hvem skal da det høre til, som du har beredt?

En fornem Mand holdt sig en Nar, som skulde more ham ved vittige Indfald, hvilket forhen ofte var Tilfældet med Fyrster og rige Folk. Engang rakte Herren Narren en Stav med den Befaling, at han skulde beholde den, indtil han kunde træffe et Menneske, som var en endnu større Nar; da skulde han overrække denne Staven. — Nogen Tid efter blev Herren syg, og Sygdommen var dødelig. Narren kom, for at se til sin syge Herre, som forestillede ham, at han snart vilde komme til at forlade ham. „Og hvor vil du da gaa hen?" spurgte Narren. „Til en anden Verden," var Svaret. „Og naar vil du komme tilbage? Om en Maaned?" — „Nej!" — „Om et Aar? — „Nej!" — „Nu, naar da?" — „Aldrig." — „Aldrig? Og hvilke Foranstaltninger har du truffet, for at kunne bestaa der, hvor du kommer hen?" — „Slet ingen." — „Er det muligt?" sagde Narren, „slet ingen! Du gaar bort for bestandig og bekymrer dig

ikke det mindste om, hvad der vil blive af dig, hvor du kommer hen. Se her, tag Staven, som du gav mig; thi i en saa stor Daarskab har jeg endnu ikke gjort mig skyldig.

324. Den syge Dreng.

1 Pet. 1, 3—4: Lovet være Gud og vor Herre Jesu Kristi Fader, som efter sin store Barmhjertighed har igenfødt os til et levende Haab ved Jesu Kristi Opstandelse fra de døde, til en uforkrænkelig og ubesmittelig og uforvisnelig Arv, som er bevaret i Himlene til eder.

Præsten Bæchler i Hermaringen (en By i Würtemberg) havde en Søn, som i en Alder af syv Aar blev stærkt angreben af Kopper. I Begyndelsen af Sygdommen var Drengen ganske stille, man hørte ikke et Suk fra hans Bryst; heller ikke talte han enten om Gud eller Evigheden, uagtet Faderen erindrede ham herom. Dog engang henimod Midnat, da hans Smerter vare heftige, begyndte den lille at raabe: „Oh Jesus, forbarm dig over mig, hjælp mig!" Da traadte Faderen hen til hans Seng og trøstede ham. Men Drengen spurgte ængstelig: „Fader, dør jeg?" — „Vilde du da ikke gerne dø?" — „Oh nej, kun ikke dø! Men Fa'er, skal jeg da dø? Ak, jeg vilde ikke gerne ned i Graven; det regner ofte, der er saa koldt der nede." — „Det skader dig ikke noget, mit kære Barn! Se, de gode Engle, som have henbaaret Lazarus i Abrahams Skød, de ville ogsaa bære dig bort." — „Ak, Fader, kunde jeg blot som Enok gaa lige ind i Himmelen! Alligevel, naar jeg kun ved, at jeg kommer i Himmelen, saa vil jeg ogsaa finde mig i at dø." — „Tvivler du da om, at du kommer i Himmelen, mit Barn? — „Ja, Fader, jeg har ofte været saa slem, og jeg har forført min lille Broder til ondt. Du har engang sagt i en Præken, at man skal gøre Regnskab for ethvert Ord; hvad skal jeg da sige, naar jeg maa til at gøre Regnskab? Sig mig dog, hvad jeg skal sige?" — Da foreholdt Faderen ham de dejlige Sprog

af Bibelen, som han havde lært om Troen paa Kristus, og dermed gav han sig tilfreds. Men ikke ret længe derefter spurgte han: „Kommer du ogsaa i Himmelen, Fader, og Moder med, samt de smaa Brødre? Oh, ser dog til, at ogsaa I kan komme i Himmelen. Ak, det var dog saa slemt for mig, dersom I ikke kunde samles med mig i Himmelen. Oh, beder dog ogsaa flittigere. Jeg faar det aldrig godt mere i Verden, derfor er mig intet kærere end Gud. Oh, naar jeg blot er vis paa at komme til ham i Himmelen, saa er jeg fornøjet.“ — Saaledes talede den syge Dreng; og Faderen, som var dybt bevæget, bekendte: „Saa indtrængende har jeg aldrig i mine Dage hørt nogen præke, som dette Barn.“

325. Den døende Student.

2. Kor. 5, 8: Vi ere frimodige og have mere Behagelighed til at vandre bort fra Legemet og være hjemme hos Herren.

En Student laa engang syg i Wittenberg. Dr. M. Luther besøgte ham i den Anledning og sagde til ham: „Ved du hvad, min Søn, det staar kun slet til med dig, og sikkert vil du snart komme til at tage Afsked fra denne Verden. Nu ved du vel, at du har ført et syndigt Levned og ikke holdt Guds Bud. Hvorledes vil du da bestaa for Gud, og hvad vil du bringe med dig for hans Ansigt?“ — Studenten svarede: „Hr. Doktor, jeg har intet andet at bringe end et Hjerte, som er gennemtrængt af Anger over Synden, bestænket med Jesu dyrebare Blod, fuldt af Tro og Kærlighed og gode Forsætter, — det er for ham den bedste Skat.“ — „Ih,“ sagde Luther, „er du saaledes beredt, da gak bort, min Søn, i Guds Navn; du vil være ham en velkommen Gæst.“

326. Et slaaende Spørgsmaal.

Hebr. 9, 27: Det er Menneskene beskikket, engang at dø, men derefter Dommen.

Garnisonspræst Moser blev engang kaldet til en adelig Herre, en Dødens Mand i dobbelt Betydning. Thi denne, som kun var 35 Aar gammel, laa ikke alene ganske udtæret paa sit Sygeleje, men der hvilede ogsaa store Synder paa ham, idet han havde forført mange Mennesker og ødelagt sin egen Sundhed i Vellystens Tjeneste. Den syge lod til at have frygtet Mosers velbekendte Alvor og derfor at have skaffet sig en Medhjælper, som skulde afværge eller dog formilde Bodsprædikantens alt for haarde Slag. Da Moser traadte ind i Værelset, sad nemlig en høj Stabsofficer ved den syges Seng. Præsten brød sig dog ikke videre om denne, men trængte ind paa den syge, som om han havde været alene med ham, og gjorde ham flere alvorlige Spørgsmaal. Nu afbryder Officeren ham og siger: „Det er kun Narreri alt sammen; efter Døden er al Ting forbi.“ Moser ser den fornemme Herre stift i Øjnene og spørger med sin Tordenstemme: „Ved De ogsaa dette for vist?“ Og se, Krigeren forstummer, bliver bleg af Skræk, og efter nogle Minutters Forløb forføjer han sig bort. Moser taler nu noget mere med den syge, som vel syntes forskrækket ligesom den anden, men tillige forstokket, saa at han næppe vilde svare paa Præstens Spørgsmaal. Da stod denne op. Han holdt nu til Slutning en gribende Tale og forelagde den syge Valget imellem Livet og Døden, Velsignelsen og Forbandelsen. Derpaa forlod han ham.

Allerede den næste Morgen bliver han atter kaldet; og nu har alt forandret sig. Den syge græder, kalder sig en fordømt Synder og jamrer sig højt for Præsten, som han i Gaar ikke vilde værdige et Svar. Nu viser Mosers Kraft sig fra en anden Side. Med indtrængende Røst beder han en Bøn i Tro og Tillid til ham, som ikke vil nogen Synders Død. Den syge, over-

vunden af denne Kraft, beder, i Begyndelsen med ængstelig og siden med mere tillidsfuld Stemme, Ordene efter og henflyr med Haab og Fortrøstning til Naadestolen, som i Jesu Blod er oprejst til Forladelse for stakkels Syndere. Den syge levede endnu i nogen Tid og døde med dyb Anger og Bedrøvelse over sin Synd, men dog ogsaa med Tak til den kære Gud og himmelske Fader, som havde forbarmet sig over ham, og med hans Navn paa sin Tunge og i sit Hjerte, som gør Syndere retfærdige og salige.

327. Den døende Høvding.

Salme. 23, 4: Skal jeg end vandre igennem Dødens Skyggers Dal, vil jeg ikke frygte for noget ondt; thi du er med mig, Herre! din Kæp og Stav skal trøste mig.

En Høvding paa Sydhavserne havde i sin uomvendte Tilstand haft den Bestilling at skaffe Menneskeofre til Veje. Da Kongen engang havde befalet ham at bringe et saadant, og han var i Forlegenhed for at finde et, som kunde være passende, kom hans egen lille Broder til ham. Aldrig saa snart havde han faaet Øjet paa denne, før han tog en Sten og dræbte ham paa Stedet, hvorpaa han sendte det afsjælede Legeme i en stor Kurv til Kongen. Saa grusom var han den Gang. Men Evangeliet gjorde ham siden til en from og ydmyg Kristen; og da han laa paa sit Dødsleje, besøgte Missionæren ham og spurgte ham blandt andet, om det gjorde ham ondt, at han havde ladet sine Afguder fare og antaget Troen paa den korsfæstede? Da perlede Glædestaarer i hans Øje, og han raabte med høj Røst: „Oh nej, nej! Hvorledes skulde det vel gøre mig ondt, at have sluppet Døden, for at faa Livet i Stedet? Hele Nætter løb jeg omkring, for at tilskynde andre til Djævelens Tjeneste og Afguderiets Vederstyggeligheder. Nu er Jesu Blod min Tros Grund. De vidnede for os, at det er den eneste Vej til Gud. Jeg tror, at Jesus vil frelse mig.“ Kort efter spurgte Missionæren ham, om han dog ikke var bange for at

dø. „Nej," svarede han med Eftertryk: „Skibet er i Søen, Sejlene ere hejsede, jeg er klar til at sejle, naar det skal være. Jeg har en god Styrmand til at lede mig og en god Havn til at tage imod mig. Mit udvortes Menneske er noget andet end det indvortes. Lad mit Legeme kun opløses i Graven, til Basunen lyder; min Sjæl svinger sig op til Kristi Trone."

328. Johan Hedingers salige Død.

Filipp. 1, 23: Jeg har Lyst til at vandre herfra og være med Kristus; thi dette var saare meget bedre.

Dr. J. R. Hedinger, der med utrættelig Iver og Nidkærhed røgtede sit Kald som Hofpræst i Würtemberg, døde 1704 i sin kraftige Manddomsalder, 40 Aar gammel. Udmattet af Arbejde og Anstrengelse modnedes hans Legeme tidligere til Graven, end man skulde have ventet. Allerede om Sommeren og Efteraaret havde han sporet megen Mathed, og midt i December blev han syg. Straks i Begyndelsen af denne Sygdom var han gennemtrængt af fuld Vished om sin hastige Bortgang, hvorfor han lovede og prisede Gud. Han bekendte paa sit Sygeleje, at han tidligere havde været plaget af Frygt for Døden. „Saa jeg Bjerge for mine Øjne," sagde han, „da opstod den Tanke hos mig: I faste Bjerge, som trodse Tidens Magt! Du derimod skal forgaa i Tiden! — Saa jeg et stort Træ, sagde jeg til mig selv: Gamle Træ! Du derimod et Menneske, som lever kun en stakket Tid! — Ituslagne Glas have præket for mig med deres Skaar: Som dette Glas, saaledes dit Liv! Nu, da Døden kommer, er al Dødsfrygt forjagen. Glæder eder, I Kristne! Esaias's Præken, at det skal gaa de retfærdige vel, gælder endnu. Den Fordel fører Gudsfrygt med sig, at sande Kristne ej behøver at grue for Døden."

Den 17de December forsamlede han sine nærmeste omkring sig og formanede dem til at lade al Lunkenhed i Kristendommen fare og at beflitte sig paa at efterfølge Jesus med større Troskab, under daglig Kamp

og Selvfornægtelse; „thi," føjede han til, „hvilket elendigt Menneske var jeg, hvis jeg nu først skulde til at omvende mig og under megen Angest spørge om, hvor længe min Bods- og Levetid endnu kunde vare. Men jeg kan rolig lægge mig som et Barn i min Frelsers Skød, og med Frimodighed oppebie min Afskedstime. Gud er mit Vidne, at jeg altid har jaget efter den sande Fred, hvorfor jeg heller ikke ved af nogen Fjende, uden af saadanne, som staa Jesu Kristi Rige imod. Vel er jeg beredt til, om Gud saa vil, at bære Korset endnu længere; dog holder jeg for, at jeg nu har udrettet min Gerning i Verden, og naar Gud ikke længer anser mig for dygtig til at gøre eller lide noget til hans Pris, oh hvor gerne viger jeg da ikke Pladsen for andre!" — Dagen efter flyttede han ind i et andet Værelse, for at faa mere Ro, og sagde under bestandige Dødstanker til sine Venner. „Se, jeg vandrer med Moses til Bjerget Nebo." Hans Lidelser tiltoge nu i en betydelig Grad; alligevel forsagede han ikke, men udbrød i et Halleluja efter det andet. — Søndagen derpaa modtog han den hellige Nadvere efter foregaaende Skriftemaal og Bekendelse af sin Tro. Om Aftenen kom en Ven til ham, som vilde trøste ham, idet han sagde: at han dog saa temmelig godt ud, og Sygdommen var vist ikke saa farlig. „Min Trøst," svarede Hedinger „er denne: Jeg ved, at jeg er en tro Jesu Kristi Tjener, og at mit Navn er skrevet i Livsens Bog."

Efter at han lykkelig havde overvundet en kort, men haard Anfægtelse, overøste Herren ham med en saadan Strøm af himmelsk Glæde, at han udbrød i Lov og Pris, idet han fremsagde nogle Salmevers, der tidligere havde trøstet og styrket hans Hjerte. „Oh, hvilke herlige Jesu Kristi Stridsmænd," sagde han fremdeles, „vil jeg træffe i Himmelen! Ak, jeg har kun udholdt saare lidet i Verden; hvorledes vil jeg kunne staa ved Siden af hine Troens Kæmper? — Til nogle af sine Venner sagde han, idet de forlode ham: „Jeg gaar nu herfra, men I blive tilbage og

have endnu mangen Kamp at bestaa. Men lader os kæmpe, mine Brødre, lader os kæmpe!"

Første Juledag glædede han sig inderlig, skønt under store legemlige Smerter, og sagde: „Oh, hvilken Hemmelighed! Himmel og Jord komme sammen." Derpaa takkede han Gud for hans Aabenbarelse i Kødet og sluttede med de Ord: „Oh, hvor meget hører der dog til, for at Kristus kan vinde sin Skikkelse i os!" — Da Lægen endnu gav ham noget Haab om at komme sig igen, sagde han venlig til ham: „Lægen har opfyldt sin Pligt, Hedinger har taget alle Lægemidlerne, men han dør alligevel." Han bad ham derhos, ikke at mistyde disse Ord, som kom fra et oprigtigt Hjerte; thi derfor holdt han lige meget af ham. — Anden Juledag vilde han endnu en Gang se sin Kone, som var udmattet af Nattevaagen og Kummer. Da hun blev ført hen til hans Leje, rejste han sig op for at omfavne hende og sagde med den mest rørende Ømhed: „Nu kom da, kære Sjæl, før jeg gaar bort. Jeg drager vel hen til det Sted, hvor man hverken tager til Ægte eller bortgiftes, men hvor de retfærdige skulle være Guds Engle lige; dog vore Sjæle skulle være og forblive uadskillelig forenede med hinanden." Derpaa takkede han hende for al hendes Kærlighed og Troskab, lagde sin Haand paa hendes Hoved og velsignede hende med de Ord: „Herren være dit Skjold og din meget store Løn, og han krone dig med evig Velsignelse!" Da hun nu paa Grund af Svaghed atter maatte føres bort og endnu en Gang saa sig om efter den kære døende, tilraabte Hedinger hende sit sidste Farvel: „Saa gaa da i Jesu Navn! Gud være med dig! God Nat! Jeg gaar foran, du vil snart komme efter mig."

Derefter bad han for sin Fyrste og sit Fædreland, for sin Familie og sine Embedsbrødre, og takkede Gud for hans mange og store Velgerninger. Da han var færdig hermed, lagde han sig rolig ned; og da han mærkede, at det snart var forbi, sukkede han: „Gaa nu ud, min Sjæl, af dit Fængsel! Gaa ud! hvorfor tøver du endnu?" — Da Lægen atter begyndte at tale

om, at han maaske nok kunde komme sig endnu, smilede den syge venlig og svarede: „Hedinger smiler, men dør alligevel og bliver begravet.“ Kort efter sagde han: „Man spørger nu ikke mere til mit Befindende, som om jeg ønskede at leve længere; thi jeg dør hjertelig gerne, ønsker heller ikke at vende tilbage til dette jordiske Liv, efter at jeg har stridt den gode Strid hidtil og staar ved Evighedens Porte.“

Saaledes frembrød den sidste Nat. Man sang nogle Afskedssange for ham, og en Ven tilraabte ham: „Sabbaten bryder frem!“ — „Jeg er for længst beredt derpaa,“ svarede den døende. Efter at have talt nogle Afskedsord om den sande Omvendelse og en levende Kristendom, som fornemmelig angik Hertugen, hvis Skriftefader han havde været, befalede han at bringe denne sin Tak for al den Godhed, han havde bevist ham, anbefalede ham sin Enke og sluttede med den Fortrøstning: han haabede, at disse hans sidste Ord ikke vilde blive uden Frugt. „Og nu,“ sagde han, „gaar jeg did, hvor man ikke mere skal tale med Ord, men skue Gud Ansigt til Ansigt!“ Derefter forblev han stille lige til det sidste, og saaledes hensov han blidt og rolig i Troen paa den Herre og Frelser, for hvem han havde levet, og som var hans Kæp og Stav, hans Tilflugt og Trøst i selve Dødens Stund.

329. Den døende Hyrde.

1 Kor. 15, 55. 57: Død, hvor er din Brod? Helvede, hvor er din Sejr? Men Gud være Tak, som giver os Sejr formedelst vor Herre Jesus Kristus!

En enfoldig Faarehyrde levede ganske stille og ubemærket for sit Kald. Man kunde ikke sige meget om han, man saa kun, at han passede sit Arbejde og besøgte Kirken, naar han havde Lejlighed. I sin Ungdom havde han faaet en meget mangelfuld Undervisning. Denne Hyrde blev syg og bad Præsten komme til sig. Med venligt Aasyn sagde han til denne: „Kære Hr. Pastor, jeg har anmodet Dem om at se

mig for at kunne sige Farvel til Dem; thi den Herre Jesus er her, for tage mig til sig i Himmelen. Gud er min; den Herre Jesus er min; jeg har ham. Jeg var her i Verden kun en fattig Hyrde; men jeg er rig, thi jeg har Jesus og dør salig." — „Hvorledes er I da kommen til denne Tro?" spurgte Præsten ham. „Den Herre Jesus," svarede han, „har ved sin gode Hellig Aand skænket mig den og indtil denne Stund bevaret den. Jesus er min, og jeg er hans; intet, hverken Liv eller Død, kan skille mig fra ham. Jeg er en stakkels Synder, men jeg har ved Jesu Kors fundet Naade og Forladelse for alle mine Synder." Han lovede og prisede Guds Naade og Kærlighed i Kristus og Ordets og Troens Virkninger paa sit stakkels Hjerte. Præsten spurgte ham blandt andet, om han ikke havde noget Fjendskab i Hjertet. „Nej," svarede han, „Gud vil have et rent Hjerte. Tro og Had kunne ikke bo sammen. Gud har renset mit Hjerte ved Troen paa min kære Herre Jesus Kristus." — Da Natten kom, sagde han: „Gud ske Lov! jeg er ikke bange. Mørket er forjaget, der er Lys i mit Hjerte, thi Kristus er hos mig." — En gudfrygtig Mand, som havde besøgt ham, lovede, idet han gik, at han vilde komme igen den følgende Morgen. „I Morgen," svarede den syge, „nej, i Morgen er jeg hos min Jesus i Himmelen. I denne Nat vil han komme og hente mig herfra." — Henimod Morgen stod den syge til de omstaaendes Forundring op fra sit Leje, knælede ned og bad med stor Inderlighed Herrens Bøn. Med det Ord „Amen" sank han om og sov hen.

330. Det døende Barn.

Joh 17, 24: Fader! jeg vil, at de, som du har givet mig, skulle være hos mig, hvor jeg er, at de maa skue min Herlighed, som du har givet mig; thi du har elsket mig, førend Verdens Grundvold blev lagt.

En gudfrygtig Mand havde en Søn paa seks Aar, som blev angreben af en heftig Feber og bad saa hjer-

telig, at alle, som saa og hørte det, højlig forundrede sig derover. Da Sygdommen tog til, spurgte Moderen en Dag: „Hvad gør du, mit Barn?“ — „Hvad jeg gør? Jeg længes efter at se min Jesus.“ — „Hvor vil du se ham?“ — „I Himmelen, i det evige Liv.“ — „Naar vil du se ham?“ — „Snart, ret snart!“ — „Hvad har han da gjort for dig, siden du længes saa meget efter ham?“ — Barnet udstrakte sine Arme og sagde: „Saaledes er han død for mig!“ Idet han sagde dette, opgav han sin Aand.

331. Bjergmanden og hans Brud.

Sal. Højs. 8, 6—7: Kærlighed er stærk som Døden; mange Vande kunne ikke slukke den, ej heller Strømme bortskylle den.

I Aaret 1740 tildrog sig følgende Begivenhed i den svenske Bjergstad Falun. En rask Bjergmand forlod en Dag sin unge Brud med de Ord: „Paa St. Luciæ Dag (den 13de December) blive vi med Guds Hjælp Mand og Kone, og da sætte vi Foden under eget Bord.“ „Og vi ville i vort lille Hus leve i Fred og Kærlighed, svarede den tro Pige og tog en hjertelig Afsked med ham, hvorpaa han gik til sit sædvanlige Bjergarbejde. — Dog Mennesker spaar, men Gud raa'er. Det gik ikke saaledes, som de unge Folk havde tænkt. Da Præsten noget før St. Luciæ Dag havde lyst anden Gang til Ægteskab for dem i Kirken sigende: „Dersom nogen har noget imod dette Ægteskab at indvende, da sige han til i Tide og siden tie stille,“ — se, da meldte sig den sorte Død. Thi da Ynglingen den næste Morgen i sin Bjergmandsdragt kom forbi sin Kærestes Hus og gik paa Arbejde, da bankede han vel som sædvanlig paa hendes Vindue og sagde hende endnu en Gang god Morgen, men intet god Aften mere. Et Jordskred begravede ham samme Dag, og hun fik ikke engang hans Lig at se. Dybt bedrøvet over dette haarde Stød lagde hun det sorte Halstørklæde med røde Kanter til Side, hvilket hun

havde sømmet som en Brudegave til den afdøde. Men hendes trofaste Hjerte glemte aldrig den elskede.

Efter den Tid skete mange mærkværdige Begivenheder paa Jorden. Krige bleve førte til Lands og Vands og atter endte; Konger bleve salvede og begravede; Helte bleve fødte og berømte og atter forglemte over andre. Der indtraf store Omvæltninger, som rystede Staternes Grundvolde, ja nogle Riger gik til Grunde, medens andre igen bleve stiftede, og Folkenes Tilstand saa vel som deres Sæder og Skikke bleve forandrede i en højere Grad, end det nogen Sinde forhen var sket; og over Tiden og dens mægtige Forandringer glemte man kun alt for let den uforanderlige Evighed og ham, som har alle Ting i sin Haand. — Ogsaa i Sverrig var fra 1740 til Begyndelsen af vort Aarhundrede saare meget blevet forandret. Konger vare valgte, døde eller myrdede, Statsforfatningen flere Gange ombannet, de gamle Sæder forsvundne med den gamle Slægt. Næppe erindrede sig hist og her en graahærdet Olding de gamle Tider.

Da skete det i Aaret 1809, at Bjergamtet i Falun befalede at gennemgrave en Tværgang imellem to Schakter: Afdelinger i Gruberne — over 300 Alen dybt under Jorden — og at Bjergfolkene stødte paa Liget af en Yngling, som var ganske tildækket med Grus og helt gennemtrængt af Jærnvitriol; i øvrigt var han saa uforandret, at man kunde kende hans Alder og Ansigtstræk, som om han først var død for en Time siden. Man fik Liget op af Gruben, og da det rygtedes, strømmede en stor Mængde Mennesker til fra Falun og hele Omegnen, for at se denne Mærkelighed. Men ingen af dem vidste, hvem den døde var; hans Fader og Moder og Slægtninge vare alle for længe siden hensovede.

Endelig nærmede sig ved sin Krykke en meget gammel Kvinde, med graat Haar og Rynker i Panden af Alderdom. Da hun saa Liget, rystede hun og blev saa bevæget, at hendes Krykke faldt, og hun sank ned paa den døde. Man bragte hende med Møje igen til

Ro. Det var den fordums begravede Ynglings Brud; hun var den eneste, som endnu tænkte paa ham, og som et Billede af det forkrænkelige Jordeliv stod hun nu lige over for ham, den ungdommelige døde. Alle de tilstedeværende følte sig dybt grebne. De maatte erkende, at under Jordelivets mangfoldige Omskiftninger er intet saa fast og bestandigt, som Kærlighed. — Den endnu stedse tro og elskende Brud var den nærmeste, ja den eneste, som havde nogen Ret til den hensovede. Hun fordrede den, og man tillod hende den gerne. Liget blev af Bjergfolkene baaret hen til det Sted, hvor den gamle boede, og hun overtog Omsorgen for dets Begravelse. Da Graven var kastet, og Bjergfolkene kom for at afhente Liget, se, da laa det sorte Silketørklæde med røde Kanter, hvilket hun havde gemt som et Minde om hine lykkelige Ungdomsdage, om Brudgommens Hals, og Bruden fulgte ham i sin Højtidsdragt, som om Vejen gik til Brudeskammelen. Hun var glad og frimodig i sit Hjerte, thi hun havde lært at gøre Forskel paa Tid og Evighed, og hun havde overvundet al Frygt for Døden i Troen paa ham, som er Opstandelse og Livet. Og det var maaske denne Glæde i Forening med den Bevægelse, hvori hun saa pludselig i den høje Alder var kommen, som gjorde, at hun faa Dage efter fulgte den hedengangne i Graven, for, som hun haabede, evig at forenes med ham i de levendes Land, hvor der hverken er Sorg eller Savn, Skrig eller Pine.

322. Det himmelske Fædreland.

1. Mos. 49, 18: *Herre, jeg bier efter din Frelse.*

Da Kejser Rudolf den Anden mærkede, at Døden nærmede sig, forsamlede han sin Familie og sine Venner omkring sig. Da man spurgte ham, om han var beredt til at forlade denne Verdens Herlighed, og om han længtes efter Himmelen, fremsagde han med lydelig Røst en dejlig Salme, som handler om en Kristens

Frimodighed, Trøst og Haab i Døden, og derefter talte han saaledes: „Kære Venner, da jeg i min Ungdom var i Spanien, og min Fader sendte Bud efter mig, for at hente mig tilbage til mit jordiske Fædreland, da kunde jeg næsten ikke sove den første Nat af lutter Glæde. Hvor meget mere skulde jeg da ikke nu glæde mig ved Tanken om, at min kære himmelske Fader kalder mig hjem til det evige Fædreland, som hans egen Søn har forhvervet mig ved sit hellige Blod!"

LXVII. Dommen.

333. Lægen og hans Gæst.

Sal. Præd. 12. 14: Gud skal føre hver Gerning for Dommen, alt det, som er skjult, enten det er godt eller ondt.

Bertold Kufner, en berømt og rig Læge i Freiburg, sad en Aften i Aaret 1710 paa sit Studerekammer og gjorde sig efter Dagens Anstrengelser til gode med en Flaske Vin, da en fremmed lod sig melde, som havde en Anbefalingsskrivelse til ham. Doktoren lod ham komme ind og erfarede af Brevet, at det var en Søn af en af hans paarørende, som var Maler. Han bad ham sætte sig ned, hvilket den fremmede ogsaa gjorde, skønt han følte sig noget tung om Hjertet; thi Værelset, som var halvt opfyldt med Benrade, forekom ham ikke at være noget hyggeligt Opholdssted. Kufner, som var en munter Mand, bemærkede dette og sagde smilende: „Hør, Fætter, I er jo Maler, staar der i Brevet, og saa maa I jo ogsaa have Benrade at se paa for ret at studere eders Kunst; saa er I vel heller ikke bange for de Skikkelser, der engang have været beklædte med Kød ligesom I. I kan være ganske rolig, de gøre jer ingen Fortræd; drik kun!" — Et Par Flasker af den bedste Vin bleve tømte, og den snaksomme Doktor for-

talte imidlertid sine Benrades Historie. En af dem var Skelettet af en Røver, som døde, medens han sad i Fængslet, og om hvem Kufner fortalte en hel Mængde afskyelige Ting. Den fremmede drak derved stedse hastigere, og den gamle Doktor kigede ogsaa lidt vel dybt i Flasken, saa at han, medens Gæsten havde taget Ordet, sov ind. Nu bøjede denne sig hen imod ham for at prøve, om han virkelig sov haardt; men da han derpaa traadte tilbage, tabte han Ligevægten og kom derved til at støde til Skelettet af den omtalte Røver. Forfærdet ved den Bevægelse, som skete, sank han tilbage paa Stolen og følte pludselig den kolde Haand af Benraden paa sin Hals. Nu var han ikke mere sig selv mægtig; han gav sig derfor til at raabe højt, saa at Doktoren vaagnede derved, og hans Folk kom til. Som en arm Synder, sank den fremmede ned paa sine Knæ, og da Kufner nu saa sig om og gættede, hvad der var sket, raabte han i en spøgende Tone: „I synes mig at være en stor Skrælling, siden I kan betages af saadan Frygt ved ganske naturlige Ting.“ — „Herre,“ sagde den fremmede med bævende Stemme „I tager fejl. Her har Vorherre sin Finger med i Spillet; thi I maa vide, jeg er ogsaa en Røver, og han, I talte om, var engang min Anfører, som nu fordrer mig for Dommen.“ — Nu blev Doktoren selv forskrækket og troede først, at det var Vinen, som havde gjort den fremmede ør i Hovedet, og at han talte i Vildelse; men pint af sin Samvittighed, blev denne ved: „Brevet er falskt, og jeg er kommen for at se Lejligheden an, hvorledes jeg kunde tilvende mig eders Penge og Kostbarheder. Mine Kammerater staa paa Lur i Nærheden og vente paa et Tegn fra mig. Overgiv mig kun i Rettens Hænder, at jeg kan faa Løn som forskyldt.“ — Dette skete, og ved et Forhør, som blev holdt over ham, kom det for Dagen, at han engang havde siddet med sin Anfører ved et Drikkelag, hvor begge havde spottet over det tilkommende Liv, den sidste skulde da blandt andet have sagt: „Ved du hvad, min Broder? dersom jeg gaar tidligere herfra end du, og jeg er-

farer noget om en anden Verden, skal jeg ikke undlade at meddele dig Underretning derom saaledes, at du nogenlunde kan forstaa det."

334. Præsten og Bonden.

1 Thess. 5, 12: Vi beder eder, Brødre, at I skønne paa dem, som arbejde iblandt eder og ere eders Forstandere i Herren og paaminde eder.

I en Landsby i Tyskland var der en Præst, som forestod sit Embede med stor Iver. Han fik derfor adskillige Modstandere, og blandt andre var der en Bonde i Sognet, som altid var vred paa ham. Den tro Sjælesørger havde ofte straffet ham i Kærlighed og Alvor for hans Synders Skyld og formanet ham til at omvende sig til Herren; men det var alt sammen forgæves, den ugudelige forhærdede sig kun endnu mere. Han fattede Had til Præsten, skældte ham ud, dadlede hans Forhold og gjorde ham med Vilje al den Fortræd, han kunde. Ja det gik endog saa vidt, at han tænkte paa at slaa ham ihjel. Til den Ende lurede han engang paa ham om Aftenen i en Skov, med en Økse i Haanden; men til al Lykke gik Præsten hjem ad en anden Vej.

Da nu denne Mand fremturede i sit lastefulde Levned og slog alle Præstens Formaninger hen i Vind og Vejr, faldt det denne ind, om han dog ikke ved en Lignelse kunde røre hans Hjerte og bringe ham paa andre Tanker. Han gik derfor hen til Bonden, indlod sig i Samtale med ham og sagde blandt andet: „Jeg skal dog fortælle eder en Historie, som nylig har tildraget sig, hvorom jeg ønsker at høre eders Mening. Der har været en stor Ildebrand i en vis By. En Mand, hvis Hus stod i lys Lue, vilde ikke gaa ud, men hellere omkomme i Ilden. Hans Venner raabte til ham og bade ham, at han dog endelig vilde skynde sig at løbe ud; men han vilde ikke. Ja en af hans Bekendte, som mente det inderlig godt med ham, gik til sidst ind til ham, for at bringe ham ud med Magt;

men den stivsindede belønnede hans Troskab og Kærlighed med Skældsord og Slag. — Hvad synes I om denne Mand?"

„Den Nar," sagde Bonden, „han fortjener ikke bedre end at omkomme i Luerne!" Men fortæl mig dog, hvorledes løb det af? hvor blev Manden af? det er jeg bleven nysgerrig efter at vide."

„Ja, det kan jeg ikke saa lige sige," svarede Præsten, „jeg kender endnu ikke selv Enden paa Historien; men I maa vel kende den bedre end jeg. Thi hør engang, I er selv den Mand, som vilde lade sig indebrænde i sit eget Hus; I vilde med Vold og Magt styrte eder i den evige Fordærvelse. Jeg har som en trofast Ven gjort mig al Flid, for at redde eder ud af Ilden; men jeg har kun faaet Had til Løn."

Bonden var slaaet; hans Hjerte blev bevæget. Han betænkte sig lidt; derpaa rakte han Præsten sin Haand og sagde: „De har visselig Ret, min kære Hr. Pastor! Jeg var et højst uforstandigt og utaknemmeligt Menneske. Men her giver jeg Dem min Haand paa, at jeg med Guds Hjælp herefter vil omvende mig og blive et andet Menneske." Og han holdt Ord.

Fadervor.

LXVII. Brugen af Fadervor.

335. Den døende Snedker.

Jak: 5, 14: Er nogen iblandt eder syg, han kalde Menighedens Ældste til sig, og de skulle bede over ham; og Troens Bøn skal frelse den syge.

En velhavende Snedker, som boede noget afsides paa Landet, blev engang midt om Natten overfalden

af en Røverbande, som plyndrede hans Hus og mishandlede ham selv skrækkelig. Da Præsten Dagen efter kom for at se til ham, fandt han ham i en ynkelig Tilstand, og han opmuntrede ham derfor til at berede sig til Døden, som efter al Sandsynlighed var nær. Den syge var nær ved at fortvivle af Sorg. „Det kan Vorherre ikke tillade," raabte han; min hele Formue er røvet, skal jeg endnu miste Livet og efterlade Kone og Børn i Kummer og Nød? Det er umuligt! Nej, jeg dør ikke." — Forgæves søgte Præsten at bevæge Snedkeren til at hengive sig i Guds Vilje; han blev stedse mere urolig og utaalmodig. I denne Forlegenhed kom den tro Sjælesørger til at tænke paa, hvad hans gamle Lærer, Professor Köcher i Jena, havde sagt: „Naar De engang i Deres Embede ikke ret ved, hvorledes De skal bære Dem ad, saa bed Fadervor, med Anvendelse af hver enkelt Bøn paa den nærværende Tilstand, og De skal da se, hvilken guddommelig Kraft der ligger i denne Bøn." Præsten fulgte nu dette Raad og begyndte derfor at bede omtrent saaledes: „Fader Vor! det er og bliver du, saa længe vi leve. Det har din Søn Jesus Kristus forhvervet os og ved denne Bøn forsikret os om, at vi tør kalde dig Fader og i al vor Angest tage vor Tilflugt til dig som en kærlig Fader. Vi gøre det ogsaa nu i vor store Nød. Helliget vorde dit Navn! Du har aabenbaret din Almagt, Visdom og Godhed i dit Ord, i dine Gerninger, i hele vor Livs Gang lige fra Fødselen af. Vi have erkendt dette; men nu maa vi sige: I Sandhed, du er en forborgen Gud; men du bliver dig selv lig, din Godhed og Barmhjertighed har ingen Ende. Lær os at erkende dette; lad dig finde i Trængsel! — Tilkomme dit Rige! At det kommer til mig, og at jeg bliver delagtig deri, er det ene fornødne for mig. Jeg ligger ved Evighedens Grænse. Skynd dig og frels min Sjæl! læg dens Saar, at den ikke fortabes, ved Jesu Kristi Blod! Giv mig din Naade! Bered mig til Døden; hjælp mig, at jeg maa tro og vorde salig! — Ske din

Villie! Saaledes bad Frelseren i den største Dødsangest, da Byrden af al Verdens Synder hvilede paa ham: Fader, er det muligt, da gaa denne Kalk fra mig, dog ikke som jeg vil, men som du vil. Jeg fremfører nu den samme Bøn; bønhør ogsaa mig, for hans Skyld, ligesom du har bønhørt ham. — Giv os i Dag vort daglige Brød! Det har du gjort i de mange Aar, jeg har levet; jeg takker dig derfor. Du gav mig Livet; jeg takker dig derfor. Du gav mig Livet, og du tager det igen; du gav mig Velstand, og du tager den igen. Din Villie ske, dit Navn være lovet! Jeg behøver intet jordisk Brød mere, men din Bistand, dit Livsens Brød i Dødens Stund. Giv mig, hvad min Sjæl trænger til. — Forlad os vor Skyld, som vi og forlade vore Skyldnere! Snart skal jeg aabenbares for din Dom; gaa ikke i Rette med mig! Gud, vær mig Synder naadig! Endnu er Jesus min Frelser og ikke min Dommer. Fader, forlad mig mine Synder! Hvor skammelig har Verden berøvet dig, Herre Jesus, Livet, og dog bad du for den; Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de gøre! Lad mig efterfølge dig og af Hjertet tilgive mine Mordere! — Led os ikke i Fristelse! Min Smerte frister mig til Utaalmodighed og Klage, hvorved jeg forsynder mig imod dig og dit hellige Navn. Ophold mig og bevar mig i denne Anfægtelse! — Fri os fra det onde! Hvor ofte har du ikke allerede saaledes befriet mig! Herre, jeg takker dig derfor. Befri mig nu ogsaa fra det sidste onde i denne Verden! Forlad mig ikke i Dødens Stund, du trofaste Hyrde! Din Død har borttaget Dødens Brod; lad mig bede som du: Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand. — Thi dit er Riget og Magten og Æren i Evighed. I din Haand, almægtige Gud, staar min Sjæls Frelse. Du høre min sidste Bøn, som du engang bønhørte Røveren paa Korset. Optag mig i dit himmelske Rige ved Jesus Kristus! Amen!" — Den døende, som stille havde sagt hvert Ord efter, udraabte til Slutning: „Nu vil jeg gerne dø, thi Gud har

hørt min Bøn og taget mig til Naade for Kristi Skyld; jeg dør salig. Gud velsigner Dem for Deres Kærlighed imod mig. For Herrens Trone vil jeg takke Dem, da jeg her ikke mere formaar det." Præsten talede endnu nogle kærlige Ord, lyste Herrens Velsignelse over ham, og snart efter hensov den syge blidt og rolig.

336. Bonden som Fredsdommer.

Mutth. 5, 9: Salige ere de fredsommelige, thi de skulle kaldes Guds Børn.

I Sørup i Hertugdømmet Slesvig levede i forrige Aarhundrede en retskaffen Bonde, som holdt Fred med alle, saa vidt det stod til ham, og derfor ogsaa gerne vilde, at andre skulde leve i Fred og Enighed med hverandre. Engang var der opkommen en heftig Strid imellem to Naboer, og det lod til at ville ende med en langvarig og kostbar Proces. Forgæves havde man gjort sig al Flid for at forlige de stridende Parter. Da indbød Bonden dem tillige med nogle gode Venner endnu en Gang til sig og sagde: „Kære Venner! Vore Forældre plejede, naar de vilde skride til et saa vigtigt Værk som det, vi have for, først at bede Fadervor med hverandre. Lader os følge deres Eksempel." Nu blottede han sit Hoved og fremsagde tydelig med foldede Hænder og hellig Andagt Herrens Bøn. Alle de tilstedeværende stemmede i med. Efter at have sagt Amen, vendte han sig til de stridende og sagde: „Nu, Brødre, ville I endnu føre Proces med hinanden indbyrdes?" — Grebne af Bønnens Aand og Ordets Magt sagde begge som af een Mund: „Nej", rakte hinanden Haanden og forligede sig med hinanden.

LXIX. Bønnen i Almindelighed.

337. Gustav Adolfs Bøn.

Matth. 26, 41: Vaager og beder, at I ikke falde i Fristelse. Aanden er vel redebon, men Kødet er skrøbeligt.

Da den svenske Konge Gustav Adolf i Trediveaarskrigen kom sine betrængte Trosfæller i Tyskland til Hjælp og i den Anledning landede med sin Flaade ved den pommerske Kyst, faldt han ned paa sine Knæ og takkede Gud for hans Beskærmelse og anraabte ham om Velsignelse til sit Forehavende. Det var et rørende Syn for hans Officerer og Soldater, da de saa deres Konge i denne ydmyge Stilling og hørte ham bede saaledes: „Gud, du, som hersker over Himmel og Jord, over Vind og Hav, hvorledes skal jeg prise dig, fordi du saa naadig har bevaret mig paa denne Rejse? O, jeg takker dig af Hjertens Grund og beder dig, at du vil skænke din Naade, din Velsignelse til dette Forehavende, som jeg har begyndt ikke til min, men alene til din Ære, til din Kirkes Forsvar og dine troendes Trøst. Du, Herre, som prøver Hjerter og Nyrer, kender mine Hensigters Renhed!" — Hans Officerer kunde ikke holde deres Taarer tilbage, og da han saa, hvor rørte de vare, sagde han: „Græder ikke, mine Venner, men beder med oprigtige Hjerter. Jo mere Bøn, desto mere Sejr; thi flittig bedet er halvt sejret; den bedste Kristen er altid den bedste Soldat."

Da den samme Konge laa med sin Krigshær for Staden Werben, forblev han flere Timer alene i sit Telt, og det var hans Befaling, at ingen maatte forstyrre ham. Men en af hans fortrolige, der havde noget vigtigt at melde Kongen, vovede at trække Forhænget lidt til Side og at se ind i Teltet. Da han saa Kongen knæle i andægtig Bøn, vilde han trække sig tilbage; men Gustav Adolf bemærkede ham nu og bad ham at træde ind. „Du undrer dig maaske over at se mig i denne Stilling," sagde han, „da jeg dog har saa mange Tusinde Undersatter, som bede for mig.

Men det skal du vide, at intet Menneske i Verden har mere behov at bede for sig selv, end den, der kun har Gud at gøre Regnskab for sine Handlinger, og som just derfor er mere end nogen anden paa Jorden udsat for Djævelens Fristelser og Anløb."

Da Gustav Adolf i Aaret 1631 havde vundet Slaget ved Leipzig, og han saa Fjenden flygte til alle Sider, kastede han sig paa Knæ midt iblandt de døde og saarede og takkede Gud for Sejren. Og Aaret efter, da Slaget ved Lützen skulde begynde, lod han om Morgenen hele sin Hær knæle, medens en Salme, han selv i den Anledning havde forfattet, blev afsungen. Kongen kastede sig selv paa Knæ, omringet af Tropper, og bad med inderlig Fortrøstning og Hengivenhed i Guds Vilje. „Gud med os!" var hans Feltraab i dette sidste Slag. „Selv red han hen foran Soldaterne, der vare opstillede i Slagorden, og tiltalte dem saaledes: „I kære Brødre, holder eder tappert i Dag, strider ærlig for Guds Ord og eders Konge: da skulle I have Naade hos Gud og Ære hos Verden, og jeg vil redelig belønne eder." Derpaa raabte han til dem: „Nu ville vi begynde i Guds Navn. Herre Jesus, hjælp du mig at stride, dit hellige Navn til Ære!" — Med et saadant Sind gik Kongen til det Slag, i hvilket han, truffen af en fjendtlig Kugle, faldt død af Hesten med det Suk: „Min Gud! Min Gud!"

338. De smaa Stridskræfter.

Salm. 145, 18: Herren er nær hos alle dem, som kalde paa ham, hos alle, som paakalde ham i Sandhed.

Melanchthon var engang tillige med Luther og flere andre oplyste Kristne forsamlede i Torgau, for at overveje den evangeliske Kirkes Anliggender, paa en Tid, da Farer truede fra alle Sider. Man havde allerede talt længe, for at finde paa Raad i denne vanskelige Stilling, uden dog at kunne komme til nogen fast Beslutning. Imidlertid blev Melanchton, som var

helt udmattet kaldt ud. Da han vendte tilbage til Forsamlingen, kom han tilfældigvis igennem et Værelse, hvor han fandt tre Præstekoner, som lærte deres smaa Børn at bede til Gud for Evangeliets Fremgang. Dybt rørt hørte Melanchthon disse umyndiges enfoldige Bøn, og hvad var naturligere, end at disse Skriftens Ord randt ham i Hu: „Af de spæde og diende Børns Mund grundfæstede du en Magt for dine Fjenders Skyld, for at bringe Modstanderne til at høre op.“ (S. 8, 3)? — Men nu hævede sig ogsaa hans nedtrykte Sind i Haab og Tillid, og med fornøjet Ansigt traadte han atter ind i Forsamlingen til sine bekymrede Venner. Forundret spurgte Luther om Aarsagen til denne hurtige Forandring. „Lader os kun ikke forsage,“ sagde Melanchthon trøstig; „jeg har nylig set de Stridsmænd, som kæmpe for os, og som sikkert skulde være uovervindelige; det er vore smaa, hvis Bøn til Gud jeg har hørt, og Herren vil, Herren kan ikke lade dem blive ubønhørte.“

339. De bedende Drenge.

Matth. 6, 7: Naar I bede, skulle I ikke bruge overflødige Ord, som Hedningerne; thi de mene, at de blive bønhørte for deres mange Ord.

August Herman Franke gik en Dag ud at spadsere med Dr. Anton i Halle. Da hørte de ikke langt fra Vejen en bedende Stemme. De gik nærmere og saa to Drenge ligge paa Knæ bag en Busk. Den ene af dem bad højt. Med Glæde og Opbyggelse hørte begge Professorerne til. Da Drengen havde endt sin Bøn, spurgte han sin Kammerat: „Hør du, har jeg ikke bedet ret smukt?“ — Ved dette Spørgsmaal følte begge de gudfrygtige Mænd sig ydmygede og beskæmmede. De tav et Øjeblik; derpaa tog Dr. Anton Ordet og sagde: „Hvad denne Dreng her ytrede, er som talet ud af vore Hjertet. Vi ældre skamme os kun ved at spørge ligefrem saaledes og at sige det saa højt. Ere vi ikke ofte i det Tilfælde, at vi begynde vor Bøn i

Ydmyghed og ende den med en hemmelig Glæde over, at vi gjorde det saa godt, at vor Bøn var saa kraftig og inderlig?"

340. Lærken.

1 Pet. 4, 7: Værer ædru og aarvaagne til Bønnen.

Da Anselmus, Ærkebiskop af Canterbury, engang gik over en Mark tillige med nogle yngre gejstlige traf de en Dreng, som gik og morede sig med en Lærke, han havde fanget. Han havde nemlig bundet en Traad om Benet paa den og lod den nu svinge sig saa højt i Vejret, som Traaden var lang, hvorpaa han trak den ned igen. Ærkebiskoppens Ledsagere havde aldrig set en saadan Leg, og den vakte derfor deres Opmærksomhed, saa at de endog syntes at finde Behag deri. Anselmus derimod blev greben af Vemod. „Thi," sagde han til dem, „i Stedet for at forlyste eder ved dette Syn, skulde I snarere deri erkende den menneskelige Naturs Beskaffenhed." — „Hvad for en Beskaffenhed?" — „Kristus har betegnet den med de Ord: Aanden er vel redebon, men Kødet er skrøbeligt". (Matth. 26, 41). Vi erfare dette i den ufuldkomne Udførelse af vore gode Forsætter, og det viser sig tydeligst i Bønnens Øvelse. Thi hvad er Bønnen? Det er jo Aandens Opløftelse til Gud. Men desværre, ikke længe varer Aandens Flugt; der hænger en Traad ved vore Fødder, i hvilken vi drages ned mod Jorden. Ja, saare mange forsøge ikke engang at brede Vingerne ud og arbejde sig op imod det høje; den jordiske Dorskhed hæmmer os i vor Flugt, det jordiske Livs Sorger og Begæringer besvære os."

341. Axel Walkendorfs Bøn.

4 Mos. 23, 10: Min Sjæl dø de oprigtiges Død, og mit Endeligt vorde som hans!

Bjørn Andersen til Stenalt, Slotsherre paa Københavns Slot i det 16de Aarhundrede, havde engang

et stort Selskab af fornemme Adelsmænd og lærde Folk hos sig. Inden Maaltidet begyndte, læste man til Bords, som Brug var paa den Tid i de fleste Huse, hvorved der ligesom paatryktes Selskabet en alvorligere Stemning. Over Bordet faldt Samtalen paa Danmarks og fremmede Landes Historie, og navnlig havde adskillige af Gæsterne et og andet at fortælle fra den saakaldte Syvaarskrig under Frederik den Anden, som nylig var endt. Saaledes meddelte blandt andre Fru Karine Friis, Bjørn Andersens Hustru, et smukt Træk om en af de faldne Helte, som havde udmærket sig i Krigen. „Axel Walkendorf," sagde hun, „var lige saa gudfrygtig som tapper; han plejede ofte at lukke sig inde paa sit Værelse og bede længe. Engang spurgte hans Søstre ham, hvorfor han bad saa ofte. Han svarede dem: „Forundrer eder ikke derover, kære Søstre; havde vi end ikke andet at bede Gud om, uden dette alene, at han vilde unde os en salig Bortgang fra denne Verden, saa havde vi dog deri nok at bede om, saa længe vi levede." Her standsede Fru Karine. Den bekendte Historieskriver, Hofprædikanten Anders Sørensen Vedel, var en af hendes Gæster. Hvad han havde hørt af den brave Værtindes Mund, vakte i høj Grad hans Opmærksomhed, og han spurgte derfor, hvorledes det var gaaet Hr. Axel paa det sidste. Da tog den bekendte Kristoffer Walkendorf, Axels Broder, Ordet og sagde: „Gud opfyldte hans Bøn; faa Dage efter fandt han den hæderligste Død for Fædrelandet paa Falkenberg Hede." Bevæget ved denne Fortælling skrev Anders Vedel straks Mindeskrifter til Ære for den faldne, og deriblandt et dansk Digt, hvori disse Linier findes:

At vove sit Liv for Fædrenerige,
Er velbyrdig Adel stor Ære.
Men Ære og Glæde er, kristelige
At dø efter sin Begære.

Saa lære sig hver den Kunst med Skel,
Den Stund han er i Live,
Hvo vel vil dø, han leve sig vel,
Det kan Gud eneste give.

LXX. Forbøn.

342. Den rette Kur.

Joh. 16, 23: Sandelig, sandelig siger jeg eder, at hvad som helst I bede Faderen i mit Navn, det skal han give eder.

En juridisk Embedsmand førte engang sin Søn hen til den fromme Pastor Flattich i Würtemberg, der var bekendt som en dygtig Lærer og god Opdrager, og bad ham modtage Drengen til Undervisning og Opdragelse. „Jeg maa tilstaa,“ sagde den fremmede, da han var alene med Præsten, „at min Søn er et ganske forskrækkeligt Menneske, hvem intet bider paa. Jeg har taget Knægten baade med det gode og det onde; jeg har formanet ham venlig; jeg har banket ham; jeg har ladet ham sulte; jeg har skammet ham ud for andre Mennesker; men alt er forgæves — han bliver ved at være det samme vanartige Barn; han bryder sig hverken om Ros eller Dadel, der er intet Udkomme med ham.“ — Flattich spurgte Embedsmanden, om han da ikke havde forsøgt nogen anden Kur end Hunger og Slag, og hvad han ellers havde nævnet. — „Jo,“ sagde Faderen, „jeg har indespærret ham og ladet ham sidde paa Vand og Brød i to Dage.“ — Præsten spurgte fremdeles, om han ikke havde forsøgt noget andet. — „Jeg har ogsaa ladet ham fryse,“ vedblev Embedsmanden; og saaledes nævnede han endnu nogle andre Midler af samme Slags, hvilke han ligeledes forgæves havde anvendt. Han fortalte ogsaa, at han forgæves havde søgt paa en lemfældigere Maade at bringe ham til Eftertanke, f. Eks. ved at skaffe ham

Omgang med flinke Børn; men han var saa hurtig som muligt løben fra dem hen til nogle Gadedrenge, eller ogsaa havde han i de gode Selskaber begaaet Skælmsstykker. — Derpaa sagde den gamle erfarne Præstemand: „Intet af alt dette er det rette Middel. Sig mig: har De alvorlig bedet for og med Deres Søn?“ — Embedsmanden svarede: „Jeg maa tilstaa, at det har jeg ikke gjort.“ — „Da kan det ikke undre Dem,“ svarede Flattich, at al den Umage, De hidtil har gjort Dem med Drengens Hud, har været uden Frugt. Man har forsømt at give Huden Liv; den blotte Garvning af et dødt Skind hjælper ikke.“ Flattich forsøgte nu sin Kur paa Drengen, og denne lykkedes ved Guds Naade saa fortræffelig, at der af denne letsindige og forvildede Yngling med Tiden blev en dygtig Mand.

343. Menigheden, som bad for sin Præst.

2 Thess. 3, 1: Brødre, beder for os, at Herrens Ord maa have Løb og prises.

Kolonisterne, som satte sig ned i Northampton i Amerika, vare i Almindelighed gudfrygtige Folk; men de vare uforsigtige nok til at kalde en Præst, uden i Forvejen at skaffe sig tilstrækkelig Kundskab om hans kristelige Tro. De mærkede da ogsaa snart baade paa hans Prækener og hans Levned, at det stod ikke godt til med ham. Hvad gjorde de nu? — Haanede de ham? — Nej, de betjente sig af det bedste Hjælpemiddel: de toge deres Tilflugt til Bønnen og raabte hver Uge meget alvorlig til Herren om deres Præsts Omvendelse. Adskillige Personer, som begave sig hen til fælles Bøn, skulde netop forbi Præstens Hus. Da denne engang bemærkede dette, kaldte han paa en af dem, der gik forbi, og spurgte ham, om der var noget særdeles paa Færde i Dag? — „Man beder for deres Omvendelse, Hr. Pastor,“ var Svaret. Da sagde Præsten til sig selv: „Nu, saa er det vel og paa Tide, at du ogsaa beder for dig selv.“ Han lukkede sig inde

den hele Dag, og baade Præst og Tilhørere bleve bønhørte. Sjælesørgeren blev virkelig omvendt og arbejdede siden i sin Menighed med stor Velsignelse.

344. Speners Bøn for sin Søn.

Jak. 5, 16: En retfærdig Bøn formaar meget, naar den er alvorlig.

Den berømte Præst P. J. Spener i Berlin havde en Søn, som, uagtet de mange kærlige Formaninger, der løde til ham fra Faderens Læber, hengav sig til et vildt og ryggesløst Levned. Da Spener nu saa, at alle hans Formaninger vare saa godt som spildte, gik han hen til sin kære Herre Kristus og lagde Sønnen i hans Arme med den hjertelige Bøn, at han vilde føre ham igennem dette Liv, som det behagede ham, dog saaledes, at det engang maatte ende med en salig Død. Hvor inderlig og alvorlig og tillige hvor virksom denne Faderens Bøn har været, skulle vi nu høre. Sønnen blev kastet paa Sygelejet, til Dels som Følge af hans uordentlige Liv. Nu, da Dødens Reb omspændte ham, traadte Engelen med den opvaagnede Samvittigheds flammende Sværd hen til hans Seng og foreholdt ham alle de Folks skrækkelige Fordømmelse, som træde Guds Søn med Fødder, ringeagte Pagtens Blod og forhaane Naadens Aand (Hebr. 10, 29). Da raabte han højt: „Min Faders Bønner omringe mig som Bjerge." — De laa med centnertung Vægt paa hans Hjerte, saa at han nær var forgaaet i sin Elendighed. Men da Nøden var størst, var Hjælpen ogsaa nærmest. Thi nu traadte Forsoningens Engel hen til ham, holdende i den ene Haand det sønderrevne Skyldbrev, i den anden Palmegrenen, som Tegn paa den evige Fred, der var sluttet mellem Gud og Synderen. Nu omtonedes han ligesom af en himmelsk Lovsang, som den lyder blandt de hellige Guds Engle i Himmelen, naar en Synder omvender sig paa Jorden. Sønnen var paa en Gang reddet. Han stod atter op af Lejet, karsk baade paa Legeme og Sjæl; han levede

endnu længe som en sand Herrens Discipel, og hans Forældre havde den Glæde at se ham beforbres til en anselig Post i Statens Tjeneste.

345. Schades Bøn for Jødebarnet.

Salm. 120, 1: Jeg raabte til Herren i min Nød, og han bønhørte mig.

En Jøde i Berlin havde et sygt Barn, om hvilket han troede, at det var besat. I sin store Sorg henvendte han sig til den nidkære Præst Schade og beklagede sig over, at alle de rabbinske (d. e. jødiske Præsters og Skriftkloges) Bønner og Ceremonier, hvoraf man havde betjent sig for at helbrede Barnet, havde været ganske forgæves. Han bad derfor, at Schade vilde komme til ham og forsøge sin Bøns Kraft. Denne var ogsaa villig til at følge med, dog kun under den Betingelse, at Bønnen skulde ske i Jesu Navn. Efter nogle Indvendinger gav Jøden dertil sit Minde, hvorefter Præsten gik hjem med ham, paakaldte i en inderlig Bøn Jesus af Nazareth, bad om det syge Barns Helbredelse og — blev bønhørt; thi paa een Gang blev det bedre med Barnet, som kom sig snart igen. Efter den Tid betragtede Jøderne Schade som en Profet, og da efter hans Død nogle ugudelige Mennesker vanhelligede hans Grav og vilde mishandle hans Lig, hvori de dog forhindredes af Øvrigheden, sagde Jøderne, at Gud vilde sikkerlig straffe den frække Ondskab, som disse gudsforgaaende Kroppe tillode sig imod en profetisk Lærer.

346. Luthers Bøn for Melanchthon.

Matth. 17. 20: Dersom I have Tro som et Sennepskorn, da kunne I sige til dette Bjerg: flyt dig herfra derhen, saa skal det flytte sig; og eder skal intet være umuligt.

Luthers tro Ven og Medarbejder, Filip Melanchthon, laa engang farlig syg i Weimar. Herover blev Kurfyrsten helt forskrækket og lod straks Luther hente

fra Wittenberg. Da denne kom, var Melanchthon Døden nær. Øjnene vare brustne, Forstanden, Hørelsen og Mælet borte; han kendte ingen, spiste og drak intet. Ved dette Syn blev Luther forfærdet og udbrød: „Gud fri os! hvor har dog Djævelen mishandlet dette dyrebare Redskab!“ Derpaa vendte han sig mod Vinduet, med Ryggen til de andre, og bad inderlig til Gud. „Her,“ sagde Luther siden, „maatte min Herre Gud holde for; thi jeg satte ham Stolen for Døren og anførte alle de Forjættelser om Bønnen, der skal bønhøres, som jeg vidste at fremføre af den hellige Skrift, saa at han maatte bønhøre mig, om jeg ellers skulde tro hans Forjættelser.“ Efter denne Bøn tog han sin Ven i Haanden og sagde: „Vær kun ved godt Mod, Filip, du skal ikke dø. Omendskønt Gud havde Aarsag til at døde, saa vil han dog ikke Synderens Død, men at han skal omvende sig og leve. Han vil ikke forstøde dig, Filip, eller tilstede, at du forgaar af Synd og Sorg. Derfor giv ikke Sorgen Rum og bliv ikke din egen Morder, men forlad dig paa Herren, som kan saare og læge, som kan døde og gøre levende igen.“ — Da Luther talede saaledes, begyndte Melanchthon igen at drage Aande, men kunde dog endnu ikke tale. Efter nogen Tids Forløb vendte han sig mod Luther og bad ham for Guds Skyld ikke at opholde ham længere paa hans gode Rejse, thi der kunde ikke vederfares ham noget bedre. „Nej, Filip,“ svarede Luther, „du maa endnu tjene vor kære Herre Gud noget længere.“ — Den syge blev nu mere munter, og Luther hentede en Smule Mad til ham, men han vilde intet nyde. Hør, Filip,“ sagde Luther, „du maa spise. Nu spiste Melanchthon og kom efterhaanden til Kræfter og fik sin forrige Sundhed igen. Melanchthon ytrede senere om denne Begivenhed: „Jeg var engang betagen af en skrækkelig Sygdom, som hidrørte fra Kummer og Græmmelse. Jeg vilde have været død, hvis jeg ikke ved Dr. Luthers Ankomst var bleven udreven af Dødens Arme.“

347. Den fromme og taalmodige Kone.

1 Kor. 7, 16: Hvad ved du, Hustru, om du ikke kan frelse Manden? Eller hvad ved du, Mand, om du ikke kan frelse Hustruen?

En raa og uvidende Daglejer gik flittig i Kirke og til Alters og tvivlede derfor ikke om sin Salighed. Men hans Kone var en alvorlig Kristen, der bar taalmodig det Kors, som Herren havde paalagt hende. Engang, da de begge gik hjem fra Kirken, tænkte Manden ved sig selv: „Nu vil din slemme Kone vel sagtens bede igen, men det skal jeg nok forhindre.“ Han paalagde hende derfor et vist Arbejde og gik bort. Men den flittige Kone havde udført det, før hendes Mand formodede det, og gik nu ind og bad, at denne Dag og hendes forestaaende Altergang maatte blive til sand Velsignelse for hende. Da Manden i det samme kom hjem og fandt sin Kone bedende, blev han vred og slog hende haardt. Derefter paalagde han hende saa mange forskellige Arbejder, at hun havde fuldt op at gøre lige til den sildige Aften, og forlod hende atter. Men den fromme Kone tog med Munterhed fat paa sit Arbejde, og da hun var færdig dermed, fandt hun endnu Tid til at fortsætte sin Bøn. „Jeg skulde dog aldrig tro, at min Kone beder igen,“ — sagde Manden ved sig selv, gik hjem og saa, at hele Arbejdet var fuldført, men fandt sin Kone atter — bedende. Da blev han som et rasende Menneske og tog en Stok for at banke sin Kone. Men i det samme hørte han hende bede saaledes: „Jeg takker dig, algode Gud, at du har givet mig min kære Mand til at tugte det gamle Menneske, for at jeg ikke, som forhen, skal tjene Verden og følge dens Lyst. Jeg priser dit Navn, min Frelser, at du ved min Mnnd og ikke ved en fremmed lader mig fornemme noget af dine Lidelser, og at jeg i Morgen ved dit hellige Alter skal smage din store Kærlighed, med hvilken du elskede mig indtil Døden paa Korset. Ak, overgiv ikke min Mand til evig Fordærvelse, men omvend hans Hjerte og gør ham delagtig i den Naade og Salighed, som du vil skænke mig.“

— Da blev Manden, som stod ved Døren, pludselig greben af Angest; Stokken faldt ud af Haanden paa ham, med lydelig Graad traadte han ind i Kammeret og spurgte sin Kone, hvorledes hun dog endnu kunde bede for et saa ugudeligt Menneske, som han var, og om der endnu var Naade for ham at vente. Hvo kan beskrive den salige Time, som nu blev hende til Del, idet hun for den ydmygede og sønderknuste Synder kunde forkynde Evangeliet om Guds frie Naade i Kristus Jesus? Men hun kunde ikke beholde Glæden for sig selv alene; endnu den samme Aften ilede hun hen til sin tro Sjælesørger, som stedse havde formanet hende til Taalmodighed og fortalte ham, hvilken glædelig Forandring der var foregaaet med hendes Mand. Og se, da hun kom, havde denne Herrens Tjener netop ligget i Bøn til Gud for de uomvendte Syndere i Menigheden. Med Glæde vandrede nu Ægteparret Omvendelsens og Troens Vej i indbyrdes Fred og Kærlighed.

348. Det gode Raad.

Luk. 11, 10: Hver den, som beder, han faar, og hvo, som leder han finder, og den, som banker paa, ham skal oplades.

En gudfrygtig Skomager var først meget tilfreds med sin Læredreng, men snart blev denne saa slem, at han tænkte paa at skille sig af med ham. Engang talte Skomageren herom med Læredrengens Plejefader og sagde da blandt andet: „Jeg foreholder Knægten hver Dag baade Himmel og Helvede og viser ham, hvor godt det er at tro paa Kristus, men han bryder sig slet ikke om det, han bliver ved at være slem.“ — „Har De da ogsaa,“ svarede Plejefaderen, „for denne Drengs Skyld talt lige saa ofte med Kristus, som De har talt med Drengen om Kristus?“ — „Godt,“ svarede den brave Mester, „jeg beholder Fyren endnu en Tid og følger Deres Raad.“ — Det varede ikke længe, før han fik Skik paa Drengen, som i Tiden blev en meget retskaffen Mand.

348. Luthers Bøn for Myconius.

Mark. 11, 24: Alt, hvad I begære i Bønnen, tror, at I skulle faa det, saa skal det vederfares eder.

Frederik Myconius, Luthers Ven, blev i Aaret 1541, saa heftig angreben af Lungesyge, at man tvivlede om hans Helbredelse. Han selv saa med Ro sin sidste Time i Møde, men ytrede ofte ret længselsfuld: „Ak, jeg ønskede saa gerne, før min Bortgang, endnu en Gang at se min kære Luthers Ansigt" — Han blev imidlertid bestandig svagere og kunde ikke sove om Natten, hvorfor Tiden blev ham lang. En Nat lod han sig give Pen og Papir og skrev med rystende Haand et hjerteligt Levvel til sin Ven. Dybt bevæget læste Luther Brevet og raabte højt: „Det forbyde Gud!" ilede til sin Pult og skrev til Svar:

„Nej, du flittige Arbejder i Herrens Gerning maa endnu ikke bortkaldes. Jeg beder og anraaber den Herre Jesus, som er vort Liv, vor Frelse, at han ikke vil lade mig vederfares den Ulykke, at jeg skulde se dig gaa foran mig og efterlade mig i denne onde Verden. Jeg befaler dig i Guds Navn at leve, fordi jeg endnu trænger til din Hjælp." Han slutter Brevet med de Ord: „Lev vel, min kære Frederik! Herren lade mig kun ikke høre, saa længe jeg lever, at I er død, men han styre det saaledes, at I overlever mig! Det beder jeg for Alvor, vil ogsaa, at det skal være mig tilstaaet, og min Vilje skal ske; thi denne min Vilje søger det guddommelige Navns Ære, ikke min Ære. Det er vísselig sandt."

Myconius laa allerede maalløs i Sengen, da Brevet ankom og blev ham forelæst. Men fra denne Time af blev det bedre med ham. Det varede ikke længe, før han kunde rejse til Wittemberg og besøge sin Ven Luther. Dybt bevæget vidnede han for alle, som lykønskede ham til hans Helbredelse. „Ja, I kære, næst vor barmhjertige Fader i Himmelen takker jeg Morten Luther, denne Bønnens Helt, som kan ved Troen fravinde Gud alt, for den mig forundte Livsfrist. Hans

kraftige Ord have, ligesom Jesu Kraftord til Lazarus, opreist min faldefærdige Hytte." — Og til en af sine Venner skrev han kort før sin Død blandt andet: „Da jeg i Aaret 1641 faldt i en meget haard Sygdom, skrev jeg til Dr. Luther, at han maatte bede alvorlig for mig og skrive mig et kort Trøstebrev til, lyse Velsignelsen over mig og lade mig fare i Fred til den Herre Kristus. Men hvad han har svaret paa min Begæring, vil du se af hans Brev og forundre dig derover. I Sandhed, jeg forfærdedes højlig ved den kære Mands Skrivelse. Hvad skal jeg sige? Den kære Guds Mands alvorlige Bøn og Befaling til mig beviste en saadan Kraft paa mig, at jeg fra samme Tid af, til stor Forundring for alle, som have set mig, har maattet leve i hele fem Aar og udføre, saa godt jeg kunde, det Embede, som vor Overhyrde og Herre Jesus Kristus har betroet mig." Med Hensyn til dette Tilfælde erklærede Luther selv: „Hr. Myconius har jeg bedet ud af Døden." Mærkeligt nok, at Myconius levede netop to Maaneder, efter at Luther var død Aar 1546.

350. Et behageligt Møde.

Ap. Gj. 9, 5: Herren sagde: Jeg er Jesus, den, du forfølger; det vil blive dig haardt at stampe imod Brodden.

En Præst i Edinburgh mødte engang et ungt Menneske paa Gaden, som tiltalte ham høfligt. „Jeg tror," sagde Ynglingen, „at have hørt Dem i Spafields Kapel." — „Det kan gerne være," svarede Præsten, „thi jeg har oftere præket der." — Ynglingen: „Kan De huske den Seddel, der engang blev sendt hen til Dem fra en bedrøvet Enke, som deri begærede Menighedens Forbøn for en ryggesløs Søns Omvendelse?" — Præsten: „Jo, jeg husker den meget godt." — Ynglingen: „Jeg er denne Søn. Deres Bøn er bleven hørt paa en forunderlig Maade. Jeg gik tillige med nogle andre lystige Fyre gennem Spafield til et Svire gilde. Det

var netop en Søndag. Da vi kom forbi Kapellet, fik vi det Indfald at gaa derind for at spotte. Idet vi træde ind, er De just ved at se hin Seddel. Jeg er ikke i Stand til at beskrive Dem, hvad jeg følte derved. Jeg blev rystet i mit Hjertes Inderste. Jeg vidste ikke, at Seddelen angik netop **mig**; men jeg følte dybt, hvilken Kval det maatte foraarsage et ømt Moderhjerte, at have en saa vanartig Søn, som jeg nu bekendte mig selv at være. Jeg blev sat i en meget alvorlig Stemning; jeg var ikke mere i Stand til at spotte som mine letsindige Kammerater. Mine Øjne vare ufravendt fæstede paa Præsten. Jeg hørte opmærksomt til med et ganske andet Sind end det, hvormed jeg var traadt ind i Kirken. Fra dette Øjeblik af fandt Herrens Ord Indgang i mit Hjerte. Jeg bad om Naade og Syndernes Forladelse og fandt i Troen paa Jesus Kristus Fred og Hvile for min Sjæl. Som jeg tilforn havde været min Moders Smerte, saaledes blev jeg nu hendes Trøst."

351. Den bedende Husmoder.

Gal. 4, 6: Eftersom I da ere Børn, har Gud udsendt sin Søns Aand i eders Hjerter, som raaber: Abba, Fader!

Luther og Melanchthon vare engang forsamlede med deres Venner og Medarbejdere i Heilbronn for at overveje den evangeliske Kirkes farlige Stilling. Dette erfarede deres Modstandere, og disse vare ikke sene til at træffe Foranstaltninger, der let kunde have haft til Følge, at hele Forsamlingen var bleven tagen til Fange. Faren var i det mindste stor. Melanchthon gik ængstelig omkring, og ved den Lejlighed kom han ogsaa til et afsides Værelse i det Hus, hvori de vare forsamlede. Her traf han en protestantisk Kone, som sad og skar Roer til sin Mand i en Potte, medens hun gav sit Barn at die. Og midt under denne dobbelte Forretning bad hun inderlig for de evangeliske Læreres Redning af den overhængende Fare, men tillige med en saadan Hengivenhed i Guds Vilje, at Melanchthon

blev dybt bevæget og skammede sig over sin Forsagthed. Med Taarer i Øjnene vendte han tilbage til sine Venner og sagde: „Hvor meget beskæmmer dog denne Kone mig! Tre gode Gerninger øver hun med sin Tro, medens jeg ikke kunde udøve en eneste!“

LXXI. Helliget vorde dit Navn.

352. En mærkelig Bekendelse.

Luk. 15, 7: Jeg siger eder: Der skal være Glæde i Himmelen over een Synder, som omvender sig, mere end over ni og halvfemsindstyve retfærdige, som ikke have Omvendelse behov.

En Præst i England, der var anset for at være en begavet Mand, skulde en Søndag Aften præke i en Købstad. En talrig Forsamling havde indfundet sig. Da Præsten efter den sædvanlige Bøn skulde til at begynde sin Præken, bøjede han Hovedet ned imod Prækestolen og forblev i nogle Minutter tavs, idet han opløftede sit bevægede Sind til Gud. Nogle mente, at der maatte være tilstødt ham noget; men han rejste sig snart op igen, og idet han tiltalte Forsamlingen, bad han, at man vilde tillade ham først at fortælle en Historie. „Det er netop 15 Aar-siden,“ sagde han, „at jeg sidste Gang var i denne Kirke, da der blev holdt Gudstjeneste ligesom i Dag. Iblandt dem, som dengang havde forsamlet sig her, vare tre udsvævende Ynglinge, som ikke alene vare komne i den Hensigt at spotte Præsten, men havde endog fyldt deres Lommer med Stene, for at kaste dem efter ham paa Prækestolen. De havde derfor ikke ret længe hørt paa Prækenen, førend den ene af dem sagde: „Hvad have vi da nødig at høre paa den Dumrian længer? — slaa kun til!“ Den anden stillede ham tilfreds, idet han sagde: „Lad os dog først se, hvorledes han behandler dette Punkt.“ Næppe havde den sidste faaet sin Nysgerrighed tilfreds-

stillet, førend han ligeledes sagde: „Velan, lader os nu bringe ham ud af Koncepterne, — frisk Mod! kast nu!“ Dog her lagde den tredje sig imellem og sagde: „Jeg tænkte, at det bedste var, rent at opgive vor Plan.“ Derover bleve begge de andre fortrydelige og løb kort efter ud af Kirken, medens den tredje hørte Prækenen til Ende. „Hører nu, mine Venner,“ vedblev Præsten dybt bevæget, „hvorledes det senere er gaaet disse tre unge Mennesker. Den første blev allerede for flere Aar siden hængt i Tyburn, fordi han slog Mønt; den anden sidder som Morder i Fængsel i denne Stad og venter paa sin Dødsdom; den tredje, mine Brødre,“ — her blev Taleren saa stærkt bevæget, at han maatte holde op et Øjeblik, medens han viskede Taarer af sine Øjne, — „den tredje, mine Brødre, er den, som nu staar i Begreb med at tale til eder; skænker ham et opmærksomt Øre!“

353. Præsten og hans Nabo.

Ezekiel 33, 11: Saa sandt jeg lever, siger Herren, jeg har ikke Behagelighed i den ugudeliges Død, men deri, at den ugudelige omvender sig fra sin Vej, at han maa leve.

En ung Præst kom med den første Kærligheds Varme til en Menighed, som for en stor Del førte et ryggesløst Liv og var ligegyldig for Guds Ord. Hans Formand havde været en verdsligsindet Mand og var til sidst forfalden til Drik, saa at han foregik sine Sognefolk med et slet Eksempel. Hvad gjorde nu den nye Præst? Han prækede Evangeliet med Liv og Kraft og bad ofte for Menigheden, at den dog vilde omvende sig til Herren og give ham sit Hjerte; men hans Arbejde syntes i længere Tid at være forgæves. Efterhaanden forsvandt de store Forhaabninger, hvormed han havde tiltraadt sit Embede; thi han saa Dødens Kulde omkring sig. Han begyndte da at bede Gud, at han vilde give ham, var det ogsaa kun een Sjæl, og da det forekom ham, at ogsaa denne Bøn blev uopfyldt, saa begyndte han at se sig om i Sognet efter den

enkelte, og længe var han tvivlraadig om, hvem han skulde udsøge sig. Da løb det paa een Gang i hans Hjerte: den næste er den bedste. Men nu traf det sig just saa, at hans Nabo var en rig og ugudelig Bonde, som støjede og bandede og levede derhos i Utugt. Det faldt ham derfor tungt at begynde med en saadan; men alligevel besluttede han at stride med Gud i Bønnen for sin Nabo. Men saa ofte han hørte denne skælde og bande, gik det ham næsten som et Sværd igennem Hjertet. — Efter nogen Tids Forløb sad denne Bonde lige foran ham i Kirken. Med Ydmyghed og Kærlighed talte Præsten om den Forstyrrelse, som Ugudeligheden afstedkommer i Husene. Han saa paa Naboens Taarer, at han var rørt af Ordet, og tilfreds gik han ned af Prækestolen. Men da han saa om Eftermiddagen igen hørte ham bande og støje, tabte han næsten Modet. Aftenen kom, og han kunde ikke finde Frimodighed til den sædvanlige Bøn; hans Hjerte var nedbøjet af Sorg og Mismod. Da banker det paa Døren, og se, Naboen kommer ind til ham og spørger med bævende Stemme: „Hvad skal jeg gøre, for at det kan blive bedre med mig?" — Da blev Præsten oplivet i Aanden, og med inderlig Taknemmelighed imod Gud forelagde han nu Bonden Omvendelsens og Troens Vej og henviste ham til den Herre og Frelser, som var død ogsaa for hans Synder. Bonden blev et andet Menneske, og hans Omvendelse gav Anledning til fleres Opvækkelse i Menigheden.

LXXII. Tilkomme dit Rige.

354. De to Brødre.

Visd. B. 9, 13: Hvilket Menneske kan vide Guds Raad? eller hvo kan betænke, hvad Gud vil?

I Midten af det 15de Aarhundrede levede i Konstantinopel en Mand, ved Navn Theodosius, som havde

to Sønner, Theofilus og Krispinus, hvilke han omhyggelig opdrog i Tugt og Herrens Formaning, idet han ofte indskærpede dem, at de hellere maatte ofre Liv og Gods, end blive deres Gud og Frelser utro. Desuden erindrede han dem om, at de skulde gaa flittig i Kirke; ja, naar de havde Ærinde forbi en Kirke, og de fandt denne aaben, skulde de, om de end havde aldrig saa travlt, ikke lade sig afholde fra at gaa derind og bede; thi ved saadan Kirkegang vilde intet forsømmes, den vilde tværtimod bringe dem Lykke og Velsignelse. Begge Sønnerne lovede ogsaa at efterfølge deres Faders Formaning, saa længe de levede. Da nu Tyrkerne kort efter indtoge Staden i Maj 1543, huserede disse de Kristnes Fjender gruelig inden for dens Mure, ødelagde alt, hvad de traf paa, røvede og plyndrede alle Vegne og anrettede saa græsselige Blodbade, at selve Stenene næsten maatte røres derved. Under al denne Elendighed kom ogsaa en tyrkisk Officer, ved Navn Schemet, til Theodosii Hus, og da ingen vilde lukke ham ind, lod han Døren bryde op, styrtede ind og myrdede den gamle Theodosius og adskillige af hans Husfolk. Sønnerne derimod havde skjult sig, og da Schemet siden fandt dem, syntes han godt om dem, og han skænkede dem derfor Livet og gjorde dem til sine Slaver. Siden flyttede han ind i Theodosii Hus med alle sine Skatte, forlod Krigsstanden og ansøgte den tyrkiske Kejser om et Embede ved Hoffet og om Tilladelse til at tilbringe sine øvrige Dage i Ro. Dette blev ham tilstaaet, og Kejseren forærede ham tillige et Stykke Land uden for Byen, hvor han anlagde en smuk Have og et Teglbrænderi, for at han kunde holde sine mange Slaver i bestandig Tvang. Ogsaa Theofilus og Krispinus maatte arbejde meget haardt, og de fik ret Lejlighed til at øve sig i Taalmodighed. Schemet passede nøje paa, at alt det befalede Arbejde blev udført, og naar han saa de kristne Slaver, plejede han undertiden at udle dem, idet han forestillede dem, hvor godt de vilde faa det, naar de vilde blive Muhamedanere; de vilde blive befriede fra det svære Arbejde og faa bedre Kost end de

andre. Ved dette Lokkemiddel lykkedes det ham ogsaa at faa flere Kristne til udvortes at antage den muhamedanske Religion. Men Theofilus og Krispinus erklærede bestemt, at de vilde leve og dø som Kristne. Dette ærgrede Schemet, som holdt meget af disse unge Mennesker, og han besluttede derfor, enten med det gode eller det onde, at bringe Brødrene til at fornægte deres Tro. Til den Ende tog han dem fra Arbejdet og sagde, at de skulde opvarte ham i hans Hus, hvor han hver Dag forestillede dem, hvor godt de kunde faa det hos ham, naar de blot vilde gaa over til Muhamedanismen. Men da de altid stode imod, blev han utaalmodig og sagde: „Siden alt det gode, jeg har lovet eder, ikke kan bevæge eder til at adlyde min Befaling, saa vil jeg anvende alvorligere Midler. Jeg vil derfor endnu give eder fire Uger til at betænke eder i; i den Tid kan I vælge, enten at blive Muhamedanere og nyde min Beskyttelse og alt godt, saa længe I leve, eller for eders Ulydigheds Skyld belave eder paa den visse Død. Ved disse Ord bleve Brødrene vel forskrækkede og græd meget. Alligevel holdt Theofilus fast ved sin Tro, ihukommende Herrens Ord og sin Faders Formaning. Men Krispinus blev vaklende af Frygt for Døden og ved de herlige Løfter, hans Herre havde givet ham, saa at han til sidst erklærede for Schemet, at han efter hans Ønske vilde blive Muhamedaner. Herover blev Theofilus saa vred, at han i Shemets Nærværelse sagde til ham: „Ak, Broder, hvor kan du dog være saa daarlig, at du, for at undgaa en kortvarig timelig Lidelse, vil udsætte dig for at blive kastet i Helvedes Ild, som brænder evindelig? Skamme maa du dig, at du saa ganske slaar din Faders gentagne Formaninger hen i Vejr og Vind. Jeg for min Del vil efterfølge dem og vedblive at være en Kristen, om jeg end skulde hundrede Gange miste mit Liv.“ — Schemet skar Tænder af Forbitrelse over denne frimodige Tale og saa paa ham, som om han vilde æde ham, idet han sagde: „Vi kun lidt, din Skælm, du skal snart erfare, hvor godt din Broder vil

faa det, og hvor slemt det vil gaa dig.“ Derpaa gik han ud til sit Teglbrænderi og spurgte Mesteren, naar han igen gjorde Ovnen hed, for at brænde Sten. Og da Schemet hørte, at dette vilde ske allerede næste Dag, gav han Opsynsmandeu denne grusomme Befaling: „Naar jeg i Morgen sender dig en Slave og lader spørge, om du har gjort, hvad jeg befalede, skal du straks tage ham og kaste ham i den gloende Ovn.“ — Da nu Schemet var kommen hjem, lod han Theofilus næste Morgen kalde til sig og sagde: „Skynd dig og løb hen til Teglovnen og spørg Mesteren, om han har gjort, hvad jeg befalede.“ Theofilus, som ikke anede noget ondt, gik, som hans Herre havde sagt. Men undervejs kom han forbi St. Mikkels Kirke, og da lan hørte, at Gudstjenesten allerede var begyndt, kom han sin Faders Formaning i Hu og gik derind. Hans Hensigt var kun at bede et Fadervor, men da hans Herres Trusler havde bedrøvet ham, opholdt han sig noget længere og bad i Særdeleshed, at han vilde bøje hans Herres Hjerte; men om dette ikke behagede Gud, at han dog vilde give ham Kraft til med sit Blod at bekræfte den kristne Tros Sandhed og bekende Frelseren til sit sidste Aandedræt. Under disse Bønner til Gud forløb mere Tid, end Theofilus selv mærkede. Og da Præsten snart skulde lyse Velsignelsen, tøvede han endda nogle Øjeblikke for at tage denne med.

Imidlertid kunde Schemet ikke vente, indtil han selv fik Lejlighed til at komme ud til Teglbrænderiet, for at erfare, hvorledes det var gaaet Theofilus, og om han havde været saa villig, som han havde foregivet, til at dø. Derfor kaldte han Krispinus til sig og befalede ham at gaa ud til Teglbrænderiet og spørge Mesteren, om han havde gjort, som hans Herre havde befalet. Krispinus løb, det bedste han kunde, og da hans Vej ogsaa faldt forbi Kirken, hvori hans Broder endnu opholdt sig, slog Samvittigheden ham, hvorfor han ikke vilde se til den, men gik langt over til den anden Side og skyndte sig at komme videre. Da han saaledes snart naaede Teglovnen og spurgte, om hans

Herres Befaling var efterkommet, svarede Mesteren ja, han skulde vise ham det, blot han vilde gaa lidt med ham. Krispinus fulgte ham ganske villig; men da de kom foran Ovngabet, tog Mesteren ham, og hvor meget Krispinus end gjorde Indvendinger og skreg, at han var ikke den rette, han vilde jo blive en Muhamedaner m. m., saa hjalp det ikke; thi Mesteren kastede ham ind i Ovnen, hvor han straks blev brændt til Aske. — Næppe var dette sket, før Theofilus kom løbende. Han spurgte nu, om Schemets Befaling var udført, hvortil Mesteren svarede: „Gaa hen og sig din Herre, at jeg har gjort, som han befalede; thi endskønt Knægten paastod, at han ikke var den rette, og at han vilde blive Muhamedaner, saa har jeg dog efter Ordre kastet ham i Ovnen, hvor han allerede er brændt.“ Med denne Besked gik Theofilus bedrøvet tilbage, da han ikke vidste, hvem denne Ulykke havde truffet, og løb af alle Kræfter for at bringe sin Herre Svar. Da Schemet saa Theofilus levende for sig, vidste han næsten ikke for lutter Vrede og Forbavselse, hvad han skulde sige; hans hele Legeme rystede, og han blev bleg som et Lig. Imidlertid spurgte han dog Theofilus, hvor han var bleven af, og hvorfor han havde været saa langsom til at forrette hans Ærinde. Theofilus tilstod ham da den rene Sandhed og sagde: „Min Fader har ofte sagt, at naar min Vej faldt forbi en Kirke, skulde jeg gaa derind og bede en kort Bøn til Gud, idet han forsikrede, at om jeg end havde aldrig saa vigtige Ting at forrette, vilde de ikke derved blive forhindrede. Da jeg nu kom hen til St. Mikkels Kirke, erindrede jeg mig denne hans Formaning, gik ind og bad til Gud; og da Præsten var nær ved at lyse Velsignelse, biede jeg efter denne. Derefter gik jeg straks ud og løb saa meget hurtigere, for at indhente det forsømte.“ — Schemet hørte paa Theofili Undskyldning, uden at indvende noget derimod, drog nogle dybe Suk og sagde endelig: „Ak, Theofilus, den Gud, som du tjener, er visselig den almægtige og sande Gud, som alle Mennesker bør ære; thi jeg ser heri tydelig hans

stærke Arm, idet han, da jeg vilde tvinge dig til at falde fra ham, og du alligevel forblev ham tro, paa saa forunderlig en Maade tilintetgjorde det Forsæt, jeg havde fattet til at straffe dig for din Ulydighed imod mig, men end mere forunderlig har straffet den, som af Frygt for timelig Lidelse vilde fornægte ham; thi din Broder er i dit Sted bleven kastet i Teglovnen og opbrændt, hvilket saaledes har rørt mit Hjerte, at jeg bekender frit ud for dig, at jeg fra denne Time af stedse skal have Højagtelse for de Kristnes Gud, hvorimod jeg vil forkaste Muhamedanernes Lærdomme." — Theofilus, som paa een Gang blev bedrøvet over det gode, som Gud havde virket i denne Tyrans Hjerte, udøste Strømme af Taarer og sagde: „Se her Guds Gerning! Hans Navn være lovet og priset i al Evighed!" Schemet faldt Theofilus om Halsen og sagde: „Sig mig dog, hvorledes skal jeg bære mig ad, at jeg kan blive en Kristen?" Theofilus faldt paa Knæ, lovede og takkede Gud med saadan brændende Andagt, at Schemet græd som et Barn og sagde: „Bed nu ogsaa til Gud, at han vil være mig naadig og hjælpe mig ud af dette Sodoma!" Theofilus gjorde efter hans Begæring, og Herren styrede det saaledes, at Schemet omsider kom bort. Han lod sine bedste Sager bringe om Bord og sejlede tillige med Theofilus over til Italien, hvor han blev bekendt med nogle oplyste, Kristne, som toge sig af ham og vejledede ham paa bedste Maade, saa at han omsider ved Daaben blev optagen i Kirkens Skød. Han levede dog ikke ret længe efter den Tid; men kort før sin Død indsatte han Theofilus til Arving af hele sin Formue; og denne takkede Gud herfor som for hans Naade, tog en Hustru og levede endnu i mange Aar rolig og fornøjet i Herren.

355. Det søde Evangelium.

1 Joh. 4, 10: Derudi bestaar Kærligheden, ikke at vi have elsket Gud, men at han har elsket os og har udsendt sin Søn til en Forsoning for vore Synder.

Førend Bibelen endnu var bleven trykt i det ceylonske Sprog, tog en Missionær paa denne Ø en Dag ved et Sygebesøg et Ark Papir med sig, hvorpaa han havde skrevet en Oversættelse af det tredje Kapitel af Johannes's Evangelium, der fornemmelig handler om Guds Naade i Kristus Jesus. Dette læste han for den syge, som fandt en usigelig Trøst deri. Ved sin Bortgang lagde han Papiret sammen og vilde tage det med til sig; men den syge bad ham indstændig om at maatte beholde det. „Men du kan jo ikke læse," sagde Missionæren. „Det er vel sandt," svarede den syge, „men det indeholder noget, jeg ved ikke, hvad jeg skal kalde det, noget saa sødt; du maa ikke tage det med dig; jeg kan nok faa nogen til at læse det for mig en Gang imellem." Han beholdt da Bladet, og Missionæren, som siden ofte besøgte ham, havde fundet Frelsens Vej og derefter en salig Død. Han levede endnu saa længe, at han kunde aflægge det lydelige Vidnesbyrd, at han ganske havde overgivet sig til Frelseren; og derpaa døde han med Troens Fred og det evige Livs Haab i sit Hjerte. Da man løftede Liget op, laa Bladet under hans Hoved. Til Joh. Evang. 3die Kap. havde han altsaa støttet sit Hoved i Døden.

356. Iberiernes Omvendelse.

Es. 60, 1. 3: Gør dig rede, bliv oplyst; thi dit Lys kommer, og Herrens Herlighed er opgaaet over dig. Hedninger skulle vandre hen til dit Lys, og Konger hen til det Skin, som er opgaaet for dig.

I Georgien, en russisk Provins i Nærheden af det sorte Hav, bor et lille Bjergfolk, fra Arilds Tid bekendt under Navnet Iberierne, som for 1500 Aar

siden blev omvendt til Kristendommen paa følgende forunderlige Maade. Iberierne førte dengang Krig med et Folk, hos hvilket Kristi Evangelium allerede havde fundet nogen Indgang. Efter at have vundet en Sejr over dette Folk, bortførte de fra det fjendtlige Land tillige med andet Bytte ogsaa en ung armenisk Pige, for at sælge hende som Slavinde. En fornem iberisk Familie fik fat paa det fremmede Barn, men anede ikke, hvad den købte i denne Pige. Thi hun var en troende Kristen og blev et Redskab i Guds Haand til at tænde Ordets Lys i hine formørkede Egne. Saaledes tilbragte nu den stakkels Pige sit ensomme Liv, uden Fader og Moder, Slægt og Venner, blandt det vilde, hedenske Folk, som tilbad et Billede af den persiske Afgud Ormuzd. Dog tabte hun ikke Modet; thi Jesus Kristus var hendes store Trøst under al hendes Elendighed. Villig gjorde hun, hvad man befalede hende, og mere endda. Men netop dette hendes tjenstfærdige Væsen og store Troskab, skaffede hende i kort Tid alles Tiltro og Kærlighed.

Nu hændte det sig en Dag, at man paa det Sted, hvor hun opholdt sig, efter Folkets Skik bar et sygt Barn omkring fra Dør til Dør, for at den, der vidste et Lægemiddel imod denne Sygdom, kunde angive det. Men ingen vidste noget Raad, og de stakkels Forældre droge stedse sørgmodigere og mere nedadbøjede videre med deres døende Yndling. Da var der en, der fik det Indfald, at man burde dog ogsaa vise den fremmede Pige Barnet. Man førte da Barnet hen til det Hus, hvor Nunia — saaledes hed den kristne Pige — tjente, og hun blev hentet fra sit Arbejde. Nunia kom og hørte Folkenes Begæring. „Dog nej," svarede hun forlegen, „jeg stakkels Pige formaar ikke at hjælpe eder; imidlertid kunde jeg dog nævne eder en," tilføjede hun med en venlig Mine, „som er i Stand til at give eder Barnet tilbage og udfri det ikke blot af denne Sygdom, men selv af Døden." Paa de bekymrede Forældres Spørgsmaal, „hvem det dog var, og hvor han boede?" svarede hun: „Han er en stor og almægtig

Herre og sidder højt over Jorden paa sin himmelske Trone; men ikke desto mindre nedlader han sig dog gerne til alle dem, der begære hans Hjælp og Trøst, thi han er Kærligheden og Barmhjertigheden selv." — „Ih, saa gaa," raabte de tilstedeværende, „og hent ham!" Og Pigen gaar paa deres Ord og bøjer sine Knæ for sin kære Herre og Frelser, Jesus Kristus, og beder: „For din Æres og dit Navns Skyld, Herre Jesus, aabenbar dig her og hjælp!" Og Frelseren lægger sit velsignende Ja og Amen til den fromme Piges Bøn; thi idet hun vender tilbage, slaar det syge Barn Øjnene op, ser sig omkring med et venligt Smil og — er helbredet. Forældrene, som vare næsten ude af sig selv af Glæde, droge nu hjem med deres Skat, og hvem de mødte paa Vejen, maatte høre, hvad der havde tildraget sig med det kære Barn. Den fremmede Slavinde, hvem man tilskrev dette Under, blev fra nu af betragtet som et højere Væsen. Den omtalte Begivenhed blev snart bekendt over hele Landet. Den kom saaledes ogsaa for Dronningens Øren; og da hun netop efter nogen Tids Forløb faldt i en svær Sygdom, sendte hun ogsaa Bud efter Pigen. Alligevel blev hun, hvor hun var; thi det gjorde hende ondt, at man tænkte paa at vise hende en Ære, som alene tilkom hendes Herre og Frelser. Dog hvad sker? Dronningen lod sig i egen Person føre til hende. Da Nunia saa dette, blev hendes Hjerte dybt bevæget; hun bad igen og — mærkeligt nok — Dronningen rejste ogsaa helbredet hjem. — Da Kong Miraus saa sin elskede Gemalinde komme sund tilbage, blev han overrasket af Glæde og gjorde straks Anstalter til at oversende Pigen en Mængde kostbare Foræringer. Men Dronningen fraraadede ham dette paa det bestemteste, idet hun forsikrede, at han kun derved vilde sætte Pigen i Forlegenhed og maaske bedrøve hende; thi dette forunderlige Barn forsmaaede alle jordiske Goder og ansaa sig ikkun da belønnet for sine Tjenester, naar man bøjede Knæ for hendes Gud. Dette forundrede Kongen. Siden var han en Dag paa Jagt, og idet

han satte efter et vildt Dyr, kom han, uden selv at mærke det, for langt ind i en stor Skov. Her blev han paa een Gang omringet af en mørk Taage. Han vidste ikke længere, hvor han var og han forvildede sig stedse dybere i den ensomme Skov. Aftenen brød frem; hans Forlegenhed steg til det højeste. Han stødte i sit Jægerhorn, men ingen svarede. Da kom han uvilkaarlig til at tænke paa Pigen fra det fremmede Land, og hvad hun havde talt om den store, usynlige Konges Magt, hvorledes han bar sin Trone højt over Jorden, men ikke desto mindre er til Stede overalt, hvor man begærer ham. Er dette saa i sig selv, tænkte Miraus, hvad hindrer ham da i ogsaa at aabenbare sig for mig? Og som han tænkte dette, bøjede han straks sine Knæ i Støvet og begyndte med dyb Andagt at bede saaledes: „Du, hvem den fremmede kalder sin Gud, Jesus, lever du, er du almægtig, oh saa vis det nu og hjælp mig ud af denne min Nød! Skaf mig en Udgang, saa skal mit Hjerte og hvad jeg har, tilhøre dig!" Denne Bøn kom fra Hjertet, og næppe vare Ordene udgaaede over hans Læber, førend den mørke Sky med eet rullede sig sammen som et Klæde, Himmelen saa atter klar ud, og Kongen gjorde kun nogle Skridt fremad i Skoven, saa blev han paa een Gang var, hvor han var, og fandt Udgangen. Han kom lykkelig og vel tilbage til sine. Overvældet af sine Følelser fortalte han sin Kone, hvorledes det var gaaet ham. Nu tvivlede de ikke længere: Slavindens Gud er ogsaa for dem den sande Gud. Dagen efter begave de sig hen til Nunia, og da Kongen med dybt bevæget Hjerte havde fortalt hende det Under, han saa nylig havde erfaret, tog han saavel som Dronningen Pigens Haand med de Ord: „Oh, sig os dog noget mere om din Jesus!" Og fra den Stund af saa man dem begge som lærvillige Børn sidde ved den ringe Slavindes Fødder, og Nunia forkyndte dem, hvad hun vidste om Frelseren og hans store Gerninger; og de annammede begge hendes Ord med Taknemmelighed; og Nunias Hjerte, hvor udvidede det sig i Kærlighed, og hvor

brændte det af Nidkærhed for Herrens Ære! Og det varede ikke længe, førend der frembød sig et endnu skønnere Syn — en Missionær i Kongekrone, en Prædikant i Herskerdragt! — Begge vare nemlig af den Mening, at de kunde ikke velsigne deres Folk med en større Velgerning, end naar de forkyndte dem det livsalige Evangelium om Gud, som var aabenbaret i Kødet, som var bleven Menneske. Og saaledes stod da Kongen i sit Land og prækede for Mændene, og Dronningen for Kvinderne. Og Herren saa med Velbehag ned paa disse kronede Vidner. Folket annammede det gode Ord med Glæde; den Herre Jesus holdt sit Indtog i de vilde Skarers Hytter og Hjerter. — Efter den armeniske Piges Raad udbad man sig kristelige Lærere fra hendes Fædreland; og paa Ruinerne af de nedbrudte Afgudsaltere rejste sig Tid efter anden smukke, lyse Kirker, som genløde af taknemmelige Lovsange til Ære for ham, den Israels herlige, der saa naadig havde antaget sig de dyrekøbte Sjæle.

358. Strømmen.

Kol. 3, 2: Tragter efter det, som er oventil, ikke efter det, som er paa Jorden.

En Yngling kom engang til en bred Strøm og bad, at man vilde sætte ham over den. Det var hans første Sørejse. Byen, som han vilde til, laa lige over for det Sted, hvorfra han skulde gaa ud; men Færgemanden satte sin Stage saa kraftig imod Strømmen, at det lod, som han havde i Sinde at lande et godt Stykke oven for Maalet. — Den rejsende spurgte derfor: „Hvor gaar Rejsen hen, min Ven?“ — Lige over,“ svarede Færgemanden. „Naar dette er den lige Vej,“ vedblev det unge Menneske, „saa tror jeg, at vi komme fire eller fem Hundrede Skridt for højt op. — „Ja, min unge Herre,“ svarede Færgemanden, „naar det gaar saaledes fremad. Men Vandets Kraft vil, naar vi komme midt i Strømmen, drive os langt nok til Siden. Min Fader plejede gerne at sige: „En god

Færgemand, som vil sætte lige over en Strøm, maa ligesom en Kristen sætte sit Sigte noget højt, thi ellers kommer han for langt ned. Den ene drives til Siden af Vandets, den anden af Verdens Strøm."

LXXIII. Ske din Vilje, som i Himmelen, saa og paa Jorden.

358. Det uventede Møde.

1 Mos. 46, 30: Og Israel sagde til Josef: Nu vil jeg gerne dø, efter at jeg har set dit Ansigt, at du endnu er levende.

I Midten af forrige Aarhundrede rejste en engelsk Købmand, ved Navn Edmund, over til Tunis i det nordlige Afrika. Et ungt Menneske paa 15 Aar, som han havde antaget i Søns Sted, ledsagede ham paa denne Rejse. Ynglingen, som hed Karl, var meget videlysten; derfor gik han omkring i Egnen og besaa alt, hvad der kunde tiltrække sig en Udlændings Opmærksomhed; undertiden aftegnede han ogsaa smukke Egne paa Landet, medens hans Plejefader besørgede sine Handelsforretninger. — Paa en af sine Vandringer igennem en Skov nær ved Havet traf Karl en Olding, som sad ved en Kilde, hensunken i dyb Kummer. Hans Klædedragt viste, at han var en af de ulykkelige, der her, som paa forskellige andre Steder, under Navn af Slaver behandledes næsten som Kvæg. Medlidenhed bevægede den unge Englænder til at nærme sig ham. Han tiltalte ham venlig, satte sig ned ved Siden af ham og spurgte ham om Aarsagen til hans Kummer. Den gamle sukkede, kastede et vemodigt Blik paa Ynglingen og sagde: „Lad mig ikke fortælle dig min Historie; thi har du et Hjerte som jeg, og kan du føle, hvad jeg har følt, saa vil dit Livs Glæde betages dig for længere Tid."

Ynglingen, hvis Nysgerrighed blev vakt endnu mere ved dette Svar, trykkede ham i Haanden og bad ham, at han dog vilde fortælle ham sin Ulykke. Da tog den gamle Ordet og sagde: „Saa vid da, medlidende Yngling, at denne lille Høj, som vi sidde paa, bedækker de jordiske Levninger af min trofaste Ægtefælle. Hun ledsagede mig paa en Sørejse, fordi hun ikke kunde leve mig foruden. En heftig Storm kastede os over paa den afrikanske Kyst, hvor vi bleve overfaldne af Sørøvere og bortførte som Fanger. Herren styrede det dog saaledes, at jeg ikke blev skilt fra min Kone og en lille Søn, som endnu laa ved Brystet; thi vi bleve alle tre købte af een og samme Herre. Vel paalagde man os de besværligste Arbejder; men vi fandt os i vor Skæbne med Taalmodighed, og vor indbyrdes Kærlighed lettede Byrden for os. Saaledes vare allerede to Aar forløbne, da det behagede Gud ...“ (ved disse Ord brød en Taarestrøm frem af Oldingens Øjne, og han maatte holde op et Øjeblik, men vedblev derefter): „Hvad skal jeg sige dig, gode Yngling? Se Højen her siger dig alt. I den ligger hele min Lykke begraven. Endnu havde jeg dog beholdt en Genstand, der bandt min nedbøjede Sjæl til Verden. Det var Pantet paa vor Kærlighed, min lille Søn, som dengang var tre Aar gammel. Naar han laa saa rolig i mine Arme, saa ofte jeg satte mig ned paa dette mig saa kære Sted, for at græde; naar han klappede mig med sine smaa Hænder og bad mig, ikke at græde saaledes, og jeg da i hans Ansigtstræk saa hans dyrebare Moders Billede, saa nød jeg en salig Fryd, som langt opvejede mine Trængsler. — Engang, da jeg i Middagsheden (den Tid paa Dagen, da man undte mig nogen Hvile) kom herhen og overlod mig til min Bedrøvelse, plukkede den lille Blomster, for deraf at flette en Krans, som han vilde hænge over sin kære Moders Grav. For at hente nogle flere Blomster, lod han Kransen, som næsten var færdig, blive hos mig og løb hen til Stranden. Et pludseligt Skrig vakte mig af min Tungsindighed. Jeg løb, alt hvad jeg

kunde, hen til Stranden og saa — mit kære Barn bortført af Sørøvere, der allerede sejlede bort for fulde Sejl. Forgæves anraabte jeg Gud og Mennesker om Hjælp, forgæves udstrakte jeg mine rystende Arme og bad de ufølsomme Mennesker i det mindste at tage mig med. Røverne vare allerede for langt borte til at kunne høre mit Jammerskrig; og min Søn, min stakkels lille Søn — — —"

„Ligger i Deres Arme," udraabte den unge Englænder, idet han kastede sig i Oldingens Favn. — Længe holdt de hinanden omslyngede, indtil deres heftig bevægede Hjerter omsider gave sig Luft i Glædestaarer. Den lykkelige Olding overbeviste sig snart om, at det ikke var Blændværk, men at han virkelig holdt sin elskede Søn i sine Arme. Efter at begge igen vare blevne i Stand til at tale, fortalte Karl, at hans Bortførelse og den Omstændighed, at han kort i Forvejen havde plukket Blomster, aldrig var gaaet ham af Minde, men at han ingen Sinde havde kunnet erindre sig enten sin Faders Navn eller Navnet paa det Land, hvor han havde levet med ham som Barn. Sørøverne havde dengang ført ham til Amerika, hvor de solgte ham til en spansk Slavehandler. Denne havde igen solgt ham til en engelsk Købmand, der snart havde faaet ham kær som sin egen Søn og, da han selv ingen Børn havde, indsat ham til Arving af hele sin Formue. Og denne hans Velgører var nu i Handelsforretninger kommen til Tunis tillige med ham. Den overraskede Yngling ilede nu med at opsøge sin Plejefader for at meddele ham sin uventede Lykke. Oldingen og Edmund vare næppe komne sammen, før de betragtede hinanden med en vis Forundring. „Dit Navn, kære gamle?" spurgte Købmanden. „Er Edmund," svarede Oldingen, „og dit Navn er?" — „Navnet paa din lykkelige Broder!" raabte Edmund og kastede sig i den henrykte Oldings Arme. Det unge Menneske blev staaende som forstenet, uden at kunne fremføre et Ord. — Det er umuligt at beskrive den Glæde, enhver af dem følte i dette Øjeblik. Endelig kom det til en Forklaring, og

det viste sig da, at den yngre Edmund havde anset sin Broder for død, fordi han aldrig havde kunnet erfare noget om ham, siden han rejste fra England; han havde derfor ogsaa taget hans Formue i Besiddelse. Han fortalte endvidere, at Karl paa den Tid, han købte ham, havde glemt sit Modersmaal, hvorfor han ikke troede, at han var en indfødt Englænder, og endnu mindre, at han var hans Brodersøn.

Den yngre Edmund ilede derpaa til sin Broders Herre og købte ham fri. „Du er fri, min dyrebare Broder," raabte han til ham, da han kom tilbage, „og i Morgen rejse vi til England." Men med Vemod maatte han høre, at hans Broder vilde tilbringe sine sidste Dage paa det Sted, hvor Levningerne af hans elskede Hustru hvilede. Alle Bønner vare forgæves. Man besluttede derfor at bygge et lille Hus paa dette Sted; og Karl vilde blive hos sin Fader for at pleje ham i hans Alderdom. Den yngre Edmund rejste derefter til England, ophævede sin Handel og gjorde alt i Penge, hvorpaa han vendte tilbage til Tunis, for at tilbringe Resten af sine Dage hos sin kære Broder.

359. Negerslaven.

Es. 65, 1: Jeg er søgt af dem, som ikke spurgte efter mig, jeg er funden af dem, som ikke ledte. Jeg sagde til et Folk, som ikke er kaldet efter mit Navn: se her, her er jeg.

En Missionær paa de engelske Kolonier i Vestindien kom en Dag i Skolen, hvor han hørte en Negerslave bede saaledes: „Oh Herre Jesus, jeg takker dig af Hjertet, fordi du har sendt et stort Skib og i dette — slette Mennesker til mit Fædreland, for at tage mig bort derfra og føre mig hid til dette fremmede Land, hvor jeg har kunnet høre tale om dig og lære at elske dig. Og nu, oh Herre Jesus, beder jeg dig om en stor Naade endnu: Send andre onde Mennesker i et andet stort Skib, at de kunne borttage ogsaa min Fader og min Moder og føre dem til dette Land, for at ogsaa de kunne lære at kende og at elske dig."

Nogle Dage efter kom Missionæren ned til Stranden; her traf han atter Negeren, som stod og skuede ud over Havet for at iagttage de ankommende Skibe. „Hvad ser du efter, Thomas?" spurgte Missionæren. — „Jeg ser, om Jesus har hørt min Bøn," svarede Negeren. To Aar igennem saa man den kære Søn, Dag for Dag, som kunde det være et Øjebliks Sag, holde Vagt ved Stranden og give nøje Agt paa ethvert ankommende Skib. En Dag kom han med opklaret Aasyn og jublende til Missionæren og sagde: „Tænk engang, min Fader og min Moder ere ankomne med Skibet!" Virkelig havde Gud hørt dette Barns enfoldige Bøn.

LXXIV. Giv os i Dag vort daglige Brød.

360. Stilling og Stenkullene.

Es. 50, 7: Herren min Gud hjælper mig, derfor bliver jeg ikke beskæmmet.

Den bekendte Læge og Skribent Jung-Stilling havde en Dag ikke saa meget som en Rigsdaler i sit Hus. Se, da kom en Mand kørende med et Læs Stenkul, som Stilling havde bestilt, og holdt uden for hans Dør. Doktorens Hustru græd; men han anraabte i en brændende Bøn Gud om Hjælp. Imidlertid bleve Kullene læssede af, og Manden, der havde bragt dem, vadskede derpaa sine Hænder og vilde til at gaa ind for at modtage sin Betaling. Stilling saa alt dette og vidste ikke at hjælpe sig i sin øjeblikkelige Forlegenhed. Hjertet bankede i ham, og hans Sjæl kæmpede med Gud. Da traadte en Mand ind, som Stilling for nogle Uger siden havde helbredet; men Betalingen herfor havde denne, som sædvanlig, skrevet paa Regning til det følgende Nytaar. „Jeg har netop modtaget nogle Penge," sagde Manden; og da jeg gik

forbi Deres Dør, faldt det mig ind, at jeg ikke behøvede at lade min Regning staa hen til Nytaar; derfor vil jeg helst betale den nu. De kunde maaske ogsaa have Brug for Pengene." — Stilling gjorde Regningen op og modtog ti Rigsdaler. Nu kunde han betale Stenkullene.

361. Den fattige Skrædder.

Salm. 33, 18—19: Se, Herrens Øjne ere til dem, som ham frygte, som haabe paa hans Miskundhed, at fri deres Sjæl fra Døden og holde dem i Live i Hungersnøden.

En fattig Skrædder havde efter mange Vanskeligheder giftet sig og sat sig ned paa et fremmed Sted. Men der var næsten ingen, som lod arbejde hos ham; de faa Penge, han havde at begynde med, gik snart op, og nu havde den stakkels Skrædder hverken Brød eller Arbejde. Konen laa syg til Dels af Sorg, og den lille Datter sad paa Dørtærskelen og græd af Sult. Faderen stod ved Vinduet, udmattet, ikke af Arbejde, men forbi han i længere Tid ikke havde spist noget. Det var bælgmørkt ude, og Regnen piskede paa Vinduerne; i Hjertet var det ogsaa mørkt, og det lød saa ynkelig: „Uden Hjælp og Redning!" Da bad den stakkels Skrædder med milde Taarer til ham, som føder Fuglene under Himmelen; og han følte sig derved noget lettet. Dog hvorfra skulde Brødet komme om Natten i Storm og Regn? For Mennesker maatte dette vel synes underligt; men for Gud ere alle Ting mulige. Thi se, netop som Skrædderen havde bedet, hører han paa een Gang nogen famle i Mørke op ad den lille Trappe; et Menneske leder efter Klinken paa Døren, lukker op og træder ind. Det var Gaardskarlen i det Værtshus, som laa lige over for Skrædderens Bolig. Der var kommen en rejsende til Byen, som straks vilde have sig et Par Benklæder syet. For at slippe noget nemmere, gik Gaardskarlen over til den fattige Skrædder i Huset lige overfor. Skrædderen gik straks over i Gjæstgivergaarden; han var usselt klædt. Den frem=

mede betragtede ham derfor med et noget mistroisk Blik og spurgte ham, om han turde paatage sig at sy Bukserne; thi Tøjet var meget kostbart, og det vilde være slemt, dersom Arbejdet ikke blev gjort. Han vilde hellere give ham et Par Skilling for Ulejligheden med at komme til ham og saa lade en anden Skrædder hente. Denne Tale krænkede den fattige Skrædder, som forstod godt at bruge sin Naal, naar han blot kunde faa noget at bestille. Imidlertid sagde han blot, at Arbejdet sikkert skulde blive til den rejsendes Tilfredshed.

Han skyndte sig nu hjem og gav sig til at arbejde, det bedste han kunde. Han var rigtignok træt af Sult; men naar Haanden vilde til at synke, saa han paa sin syge Kone og Barn; det jog Søvnen af hans Øjne og styrkede hans Haand. Henimod Morgenstunden var Tøjet færdigt. Til bestemt Tid bar han det over; den fremmede tog Benklæderne paa for at se, hvorledes de passede ham; og han var vel tilfreds. Han betalte endog Skrædderen mere, end han forlangte; og da Taarerne kom denne i Øjnene af Glæde herover, lagde den velhavende rejsende endnu et Pengestykke til. Den fattige gik glad hjem; thi han havde nu saa meget, at baade han og Kone og Barn kunde leve i nogle Dage.

Den fremmede blev endnu den Dag over i Staden, hvor han havde flere ansete Venner. I et Selskab føjede det sig saaledes, at han kom til at omtale denne Skrædder, hvem han roste som en særdeles duelig Mester. Flere af de tilstedeværende skreve sig dette bag Øret, og Skrædderen fik fra den Tid af saa meget Arbejde, at han bestandig havde sit gode Udkomne.

362. Den fromme Johannes.

Matth; 6, 26: Ser til Himmelens Fugle; de saa ikke og høste ikke og sanke ikke i Lader, og eders himmelske Fader føder dem alligevel. Ere I ikke meget mere end de?

For flere Hundrede Aar siden levede en Munk, som hed Johannes med Tilnavn „af Korset“, en Mand

der udmærkede sig ved sin brændende Kærlighed til Herren, saavel som ved sin barnlige Tro paa Guds Ord og sin urokkelige Tillid til hans Forjættelsers bogstavelige Opfyldelse. Det Kloster, som denne ærværdige Mand forestod, var fattigt og havde intet, naar ikke Herren stedse paa ny vakte kærlige Sjæle til at række det en hjælpsom Haand. Det gik derfor undertiden knapt til imellem Brødrene, og der kom ikke faa Dage, da man maatte trøste sig med det Sprog, at „Mennesket lever ikke af Brød alene, men af hvert Ord, som udgaar igennem Guds Mund." En saadan Dag var engang indtraadt, og det gik saa vidt, at da de hungrige Brødre forsamlede sig til Middagsmaaltidet, var Bordet vel dækket, men efter at Kælder og Skabe vare gennemsøgte, blev intet fundet, uden et Stykke Brød. Man havde just ikke for den Sags Skyld behøvet at dække Bordet; dog hilsede de fromme ogsaa denne fattige Levning af deres Forraad med et hjerteligt Velkommen, bare det frem, velsignede det med Bøn til Gud og satte sig ned, for at uddele de tørre Skorper imellem sig. Men førend det kom til Uddelingen, rejste Johannes sig, aabnede med en himmelsk Glæde i hvert Ansigtstræk sin veltalende Mund og talte venlige Ord om Guds Kærlighed i Kristus og om det herlige Tilsagn, som han havde givet sine, saa at de alle stode op, henrykte derover og vederkvægede i Hjerte og Sind, og vendte, mættede ogsaa uden Brød, tilbage til deres Celler. Men næppe ere de komne ind i deres stille Aflukker, før der bliver ringet stærkt paa Klosterporten, og da Portneren lukker op, træder en Mand ind, som bærer en stor tildækket Kurv i Haanden og overrækker ham et lille Brev til Klosterets Forstander Johannes. Portneren lader den fremmede med Kurven staa i Gangen og iler straks med Brevet til det Værelse, hvor Johannes opholdt sig. Han træffer den fromme Mand liggende paa Knæ i Bøn til Gud. „Tilgiv mig, Fader," siger han ærbødig, „her er et Brev til dig." Da rejser Johannes sig, tager Brevet og begynder at læse; men han er endnu ikke kommen til Enden, se, da lader han

pludselig sin Haand med Brevet synke, slaar Øjnene ned og begynder at græde. Portneren bliver forundret over dette Syn og siger: „Fader, hvorfor græder du? Har du ikke oftere sagt, at man ikke skal græde uden over sine Synder!“ — Da svarede Johannes: „Ved du hvad, min Broder? jeg græder ikke uden Grund. Tænk blot, hvor svag vor Tro maa være i Herrens Øjne, siden han ikke engang tør forlange af os, at vi en eneste Dag lide en Smule. Han har nok vidst, at vi allerede før Aften vilde blive forsagte, hvis han ikke i en Hast sendte os disse Gaver for at komme vor Tros Skrøbelighed til Hjælp. Se, fordi den rige og barmhjertige Herre, ved hvem vi tør trøste os, ved, at det er kun slet bevendt med vor Tillid, derfor flyde mine Taarer. Men da Herren nu saaledes vil have det, saa gaa hen og modtag den Velgerning, som han sender os.“

363. Den gudfrygtige Haandværksmand.

Salm. 145, 19: Herren gør efter deres Velbehagelighed, som ham frygte; han hører deres Raab og frelser dem.

En gudfrygtig Haandværksmand i Elberfeld stod for nogle Aar siden en Juleaften foran sin Læredreng og sagde: „Se, i Morgen synge vi atter: Os er i Dag en Frelser født. Men nu have vi hverken i Morgen eller i Overmorgen Mad i Huset. Du ved, at jeg for den og den Mand har udført et Arbejde, som nu er hos Guldsmeden, for at blive beslaaet. Gaa derfor hen og se, om han har det færdigt; men jeg er rigtignok bange for, at han ikke har kunnet tænke derpaa paa Grund af det meget Arbejde, han har til denne Dag. Men, hvad bliver der saa af os? Dersom Herren ikke faar det bestilte endnu i Aften, saa ved du, at der vanker Bebrejdelser nok, men ikke en Skilling. Men Hunger, ved du, er en daarlig Højtidsgæst.“ Drengen løber. „Det er uden Tvivl forgæves,“ siger Mesteren til sig selv, „han faar det ikke.“ Men som han staar i disse Tanker, lader han paa een Gang al

Bekymring fare; hans Hjerte opløfter sig i Tro og Tillid til Gud, og han udbryder glad: „Nuvel, han bringe det eller ikke: du ved dog Raad, Herre Jesus!“ Næppe er dette tillidsfulde Suk opsteget fra hans Bryst, saa gaar Døren op, og den Herre, som havde bestilt Arbejdet, træder ind og spørger: „Nu, er Arbejdet færdigt?“ — „Ja,“ svarer den forskrækkede Mester, „men maaske endnu ikke beslaaet. Drengen er just nu henne hos Guldsmeden, for at høre efter det.“ — „Nuvel,“ siger den fremmede, „bringer han det, saa send mig det endnu i Dag; hvis ikke, saa sørg for, at jeg faar det straks efter Højtiden. Men jeg kan gerne give Dem Deres Betaling forud.“ Med disse Ord lagde han fire Kroner paa Bordet og gik bort. Kort efter kommer Drengen med en bedrøvet Mine. „Mester,“ siger han, „vi komme nok til at sulte; thi Arbejdet er endnu ikke beslaaet.“ „Det er slemt nok,“ svarede Mesteren; men se engang, hvad mener du, det er, som ligger paa Bordet?“ — „Det er jo ikke andet end noget Papir,“ siger Drengen. „Men hvad ligger der under?“ vedbliver Mesteren smilende, idet han tager Papiret bort, — og se, da komme de blanke Kroner frem paa Bordet. „Mester,“ raabte Drengen fuld af Forundring, „hvor komme dog disse Penge fra?“ — „Nu,“ svarede Mesteren, „hvorfra skulde de vel være komne, uden fra ham, som bor i det høje? Hvad mener du nu, lever han endnu, den trofaste Gud, eller er han maaske død? Se, han ved vel, hvor den fattige Jakob bor, og hvorledes han har det.“ Saaledes talede Mesteren; han hed nemlig Jakob. Ikke længe efter døde han salig i Herren, og han behøvede da ikke mere at gøre Pibehoveder for med uforstyrret Glæde at kunne holde Julefest.

364. Hurtig Bønhørelse.

Es. 65, 24: Det skal ske, førend de raabe, da vil jeg svare; medens de endnu tale, da vil jeg høre.

En fornem from Kone sad en Dag og spiste Frokost; dreven af en uimodstaaelig Trang stod hun op,

tog nogle Levnetsmidler og gik dermed hen til en fattig Mand, som boede noget derfra. Hendes Ægtefælle ønskede, at hun skulde vente dermed, til de selv vare færdige med at spise; men hun vilde paa ingen Maade opgive sit Forsæt. Idet hun nu nærmede sig den fattige Mands Hytte, hørte hun en Menneskestemme. Sagte listede hun sig hen til Døren og lagde Øret til. Manden bad: „Hjælp mig, min Gud og Fader! Ja, Herre, du vil sikkert hjælpe. Hvad du lover mig, det holder du trolig. Se, jeg lider Hunger med mine arme Børn den ganske Dag — vi have intet Brød. Men du kan jo lade Manna regne ned fra Himmelen." — „Ja, kære, fattige Mand," sagde den brave Kone, idet hun traadte ind i Stuen, „her sender Gud eder Brød. Tag det, og stol fremdeles paa ham, som sørger for eder. Naar I fattes Brød igen, kom saa frit til mig, og I skal sikkert faa.

365. Luther beder om Regn.

Jak. 5, 17. 18: Elias var et Menneske, lige Vilkaar undergiven med os, og han bad en Bøn, og Himmelen gav Regn, og Jorden bar sin Frugt.

I Aaret 1532, den 9de Juni gik Morten Luther og spadserede i sin Have. Da han saa, at alt var saa tørt, thi det havde ikke regnet i lang Tid, bad han til Gud og sagde: „Kære Herre Gud, du har sagt til Kong David, at du er nær hos alle dem, som kalde paa dig i Alvor og Sandhed (S. 145, 18). Hvoraf kommer det da, at du ikke vil give os Regn, trods al vor Raaben og Beden? Fred i Landet og smal Tæring derhos er dog bedre end et frugtbart Aar, som Fjenden fortærer. Men, kære himmelske Fader, lad dig dog bevæge ved vore Bønner for din kære Søns Jesu Kristi Skyld, som har sagt: „Sandelig, sandelig siger jeg eder, at hvad som helst I bede Faderen om i mit Navn, det skal han give eder. Beder, saa skulle I faa." Jeg ved, at vi raabe af Hjertet og sukke med Længsel; ak, bønhør os da for Kristi Skyld!" — Saaledes talede

den Guds Mand, fuld af den Helligaand, i Troen, og hans Bøn blev snart hørt.

366. Krondalerne.

Matth. 10, 42: Hvo som giver en af disse ringe ikkun et Bæger koldt Vand at drikke, fordi han er en Discipel, han skal ingenlunde miste sin Løn.

En gudfrygtig Mand, som var bleven forfulgt for Troens Skyld og tvungen til at gaa i Landflygtighed, henvendte sig i sin Nød til Fenneberg, en from katholsk Præst. Denne havde Medlidenhed med ham og gav ham to Krondalere, som var alt, hvad han ejede i rede Penge. Efter nogle Aars Forløb, da Fenneberg selv maatte kæmpe med Armod, og han i barnlig Enfoldighed bad Gud om at hjælpe sig i Nøden, faldt hine Rejsepenge ham ind, som han havde givet sin forfulgte Broder. Da sagde han til Herren: „Jeg har ogsaa engang givet dig to Krondalere, og du har endnu ikke givet mig dem tilbage; men nu trænger jeg haardt til dem; giv mig dem derfor igen, kære Herre!“ — Saaledes bad han i Troen, og det varede ikke ret længe, før Døren gik op, og en Person traadte ind og bragte ham en Pakke med 290 Gylden. Det var en Kærlighedsgave, som netop den Mand, der havde faaet de to Krondalere, ved sin Anbefaling havde udvirket for ham hos en velhavende Kristen. Taknemmelig Glæde og Forundring fyldte hans Hjerte, ved at modtage dette øjensynlige Bevis paa Herrens Trofasthed og Hjælp i Nødens Stund.

LXXV. Forlad os vor Skyld.

367. Svends og Eskilds Rejse til Jerusalem.

1 Kong. 19, 4: Og Elias gik en Dags Rejse i Ørken, kom og satte sig under et Enebærtræ, ønskede sig Døden og sagde: „Det er nok; tag nu min Sjæl, Herre, thi jeg er ikke bedre end mine Fædre."

I det 12te Aarhundrede, paa Valdemar den Stores Tid, levede i Danmark to ansete Brødre. Den ene hed Eskild og var en tapper Krigsmand, men havde et haardt og hovmodigt Hjerte og fulgte sine onde Tilbøjeligheder, saa at han endog af krænket Stolthed udgød flere Menneskers Blod. Den anden, som hed Svend og var Biskop i Viborg, var en hellig Mand, der udmærkede sig ved sine rene Sæder og Dyder mere end ved sin høje Byrd. — Skønt nu det Liv, som Eskild førte, var hans Broder en Vederstyggelighed, saa elskede Svend dog sin Broders Sjæl med oprigtig, kristelig Kærlighed og gjorde sig al Flid for at bevæge ham til at omvende sig fra sine Synder. Det var imidlertid alt sammen forgæves, indtil Biskoppen en Dag, under en Samtale med sin Broder, gav ham det Raad, at han skulde lade sig betegne med det hellige Kors og gøre en Rejse til Jerusalem; thi da svarede Eskild rigtignok nej, men føjede dog til, at han vilde gøre det, dersom Svend vilde følge med; og næppe hørte Svend disse Ord, før han straks var færdig, og det med Hjertens Glæde; thi han var ikke den Mand, der lod sig skræmme enten af Møje eller Fare, naar han kunde frelse sin kære Broders Sjæl.

Begge Brødrene lode sig altsaa mærke med det hellige Kors og fulgtes ad til Jerusalem, hvor de forrettede deres Andagt ved Herrens Grav. Derefter besøgte de ogsaa andre hellige Steder og kom ved den Lejlighed til et Sted i Nærheden af Jerusalem, som Folk der i Landet kaldte Fadervor, fordi vor Herre Kristus paa dette Sted skal have lært sine Disciple denne Bøn. Der var en lille daarlig Kirke; men da

de fremmede fik at høre, at det var der, at Bønnens Kilde udsprang første Gang af Herrens egen Mund, saa gik de ind i Kirken og fremførte med ydmyge og oprigtige Hjerter deres Bøn om Syndsforladelse og Befrielse fra det onde; men at han, der sidder i det høje, ikke glemte sin Miskundhed, men bøjede sit Øre til deres Begæring, fik man siden at se. Thi da de kort efter vare komne til Jordans Flod og havde drukket af den og badet sig i dens hellige Vande, saa oplod Eskild sin Mund, i Tillid til den guddommelige Naade, og udgød sin Sjæl saaledes i Bønnen: „Almægtige og barmhjertige Gud, vær mig arme Synder naadig og foragt ikke din uværdige Tjeners Sjæl, som du har udrevet af Fordærvelsens Afgrund og, efter saa mange Misgerninger, jeg har begaaet, ført til Angerens Havn! Og nu ængstes jeg saare, min Herre og min Gud, formedelst min Skrøbelighed og indgroede Syndevane, og frygter højlig, at dersom jeg kommer tilbage til mit Fædreland, og Lykken smiler til mig, og Synden vil lokke mig, at jeg da skal falde tilbage til de gamle Uvaner. Er det dig altsaa til Behag, miskundelige Fader, som er rig paa Barmhjertighed imod alle dem, der paakalde dig af Hjertet, og ser du, at det er saaledes til Gavn for min Sjæl, saa anraaber jeg din store Naade, at du vil paa een Gang befri mig fra Syndens Lænker og føre mig til Vederkvægelsens Hjem.“ — Da Bønnen var til Ende, mærkede han straks, at han ikke havde langt tilbage, og at Herren snart vilde skænke ham, hvad han attraaede, hvorfor han modtog Sakramentet, sagde sin Broder og de øvrige, som vare til Stede, Farvel i den samme Time og opgav sin Aand.

Da nu Bispoppen saa, hvorledes hans Broders Sjæl, for hvis Frelse han havde været saa bekymret, blev kaldet hjem til Herren, saa salig og snart, bevægedes han ogsaa inderlig af Lyst til at vandre herfra og være med Kristus, ønskede sig Døden og sagde: „Jeg takker dig, Herre Jesus Kristus, at du har hørt min Bøn og set til mine Taarer, hvormed jeg saa tit har bønfaldet dig, at lade dig røre af min Broders

Anger. Nu anraaber jeg dig, kæreste Guds Søn, at du ikke længere vil skille mig fra ham, men lade mig indgaa med ham til din Fred, at vi kunne følges ad i Døden og ved din Naade gøres delagtige i den evige Salighed!" — Næppe havde han bedet saaledes med inderlig Tro, før han pludselig mærkede, at Kræfterne forlode ham, Herren kaldte. Snart havde han givet de tilstedeværende de nødvendigste Anvisninger, som Tidens Korthed tillod, til at bringe hans Lig tillige med Broderens tilbage til den ovennævnte Fadervors Kirke og begrave dem der, hvorpaa han anbefalede den ham betroede Menighed til det guddommelige Forsyn, bad for dem alle, sagde de tilstedeværende Farvel, lyste Velsignelsen over dem og hensov salig i Herren.

Saaledes stode da Brødrene, ved et stort Guds Under, paa een Gang, efter eget Ønske, ved Maalet for deres Udenlandsrejse og deres Udlændighed her i Verden, saa at de begge gik ind i Evigheden paa samme Sted og samme Dag og fik, som de havde betænkt, deres Hvilested ved hinandens Side, hvorefter den omtalte lille Kirke, der var næsten faldefærdig, blev reven ned og opbygget igen baade større og skønnere for de Gaver, som de havde skænket i dette Øjemed. Der hvile nu deres Legemer, skrinlagte med Ære.

LXXVI. Som og vi forlade vore Skyldnere.

368. Biskop Johannes af Aleksandrien.

Sir. 28, 2: Forlad din Næste den Uret, han har gjort; og naar du da beder, skulle dine Synder tilgives

Biskop Johannes af Aleksandrien, som levede i det sjette Aarhundrede, søgte af al Magt at bevare Freden i sin Menighed. Men en fornem Mand vilde ikke vide noget af Forsoning; han vedblev i længere Tid at nære Had og Bitterhed imod en anden. Da førte Bi=

skoppen ham hen i Kirken og bad Herrens Bøn højt med ham. Da de begge havde fremført de Ord: „Forlad os vor Skyld,“ tav Johannes og lod den anden alene fremsige de Ord: „som og vi forlade vore Skyldnere.“ „Betænk dog,“ sagde Biskoppen derpaa til ham, „hvad du i dette Øjeblik har sagt. Siger ikke Herren selv: „Dersom I ikke forlade Menneskene deres Overtrædelser, da skal eders himmelske Fader heller ikke forlade eders Overtrædelser“ (Matth. 6, 15)? — Disse Ord traf Mandens Hjerte. Med Taarer faldt han ned for Biskoppens Fødder, og kort efter forligede han sig af Hjertet med sin Fjende.

369. Misags Historie.

1 Mos. 50, 17: Kære, forlad dog dine Brødres Overtrædelse og deres Synd, at de have gjort ilde imod dig.

En fornem Embedsmand i Kina, ved Navn Misag, udmærkede sig ved en sjælden Retskaffenhed i hele sit Forhold og en tro Opfyldelse af sine Pligter, hvorved han snart vandt baade Kejserens Yndest og Folkets Kærlighed. Herover fik han mange Misundere, som besluttede at gøre, hvad de kunde, for at faa ham af Vejen. Til den Ende satte de ondt for ham hos Kejseren og bragte det virkelig efterhaanden saa vidt, at Misag maatte nedlægge sit Embede og forlade Staden, uden at Kejseren engang vilde høre hans Forsvar. — Han adlød uden Klage og drog bort, beklaget af alle retskafne, som nu saa sig givne til Pris for letsindige Menneskers Vilkaarlighed og Herskesyge. Thi næppe var Misag kommen bort, før hele Regeringen blev forandret. Skatterne forøgedes, og Ministrene berigede sig selv paa Statens Bekostning. Folket forlangte, at Misag skulde kaldes tilbage. Der herskede en almindelig Forvirring, som den første Minister, Onkelos, søgte at føre sig til Nytte, idet han tænkte paa at bemægtige sig Tronen og rydde Kejseren af Vejen. Han vidste for Penge og gode Løfter at skaffe sig et stort Parti og bestemte allerede Dagen til Opstanden.

Misag, som hemmelig blev underrettet om Sagen, glemte sin Uret og tænkte kun paa sit Fødelands Vel. Han forsamlede Indbyggerne paa det Sted, hvor han opholdt sig, og efter at have forestillet dem Regentens Fare, opmuntrede han dem til at følge sig, for, om muligt, at undertrykke Oprøret. Med fire Hundrede Mand rykkede han derefter ved Nattetid ind i Hovedstaden, fordelte sine Folk paa forskellige Steder og besatte Indgangene til Paladset. De sammensvorne anede ingen Fare og troede, at det var deres egne Folk. Da den bestemte Time kom, blev der givet Tegn til Angreb. Da hørtes en uordentlig Larm; Gaderne bleve fulde af Soldater; Oprørerne skrege: „Onkelos leve, og Kejseren dø!" og skyndte sig til Paladset. Men Misag, i Spidsen af sine Folk, gjorde en saa tapper Modstand, at det var dem umuligt at komme ind. Livvagten fik ved denne uventede Hjælp Mod og værgede sig tappert. Kampen var haard; men Oprørerne, som til sidst saa sig røbede, tabte Modet og søgte at redde sig ved Flugten. Dette lykkedes ogsaa for en stor Del; men Onkelos selv faldt i Soldaternes Hænder. Man bragte ham i et haardt Fængsel, hvor han skulde oppebie sin fortjente Straf. Misag, som havde dæmpet denne farlige Opstand, blev nu ført for Kejseren. Han kastede sig ned for hans Fødder og bad om Forladelse, fordi han, uden Kejserens Befaling, var vendt tilbage til Staden. Han bevidnede derhos, at efter at han havde haft Lejlighed til at vise sin Fyrste denne Tjeneste, var han beredt til at underkaste sig hvilken som helst Straf, der maatte paalægges ham. Kejseren blev dybt bevæget ved denne sin tro Tjeners Ædelmodighed. Han takkede ham og bad ham glemme det forbigangne, idet han lovede ham, for Fremtiden at ville handle forsigtigere og ikke mere laane Øren til Hyklere. Han indsatte derpaa Misag igen i alle hans Embeder og meddelte ham Fuldmagt til i alle Stykker at handle, som han fandt for godt, og at afhjælpe de Uordener, som havde indsneget sig i Regeringen. Men Kejseren lod det ikke blive derved; han

vilde ogsaa, at Misag skulde fælde Dom over Onkelos, saa meget mere, som det især havde været denne Forræders Skyld, at Misag tidligere var falden i Unaade. Kejseren mente, at han med Glæde vilde benytte denne Lejlighed til at hævne sig paa sin Modstander. Men hvad gjorde Misag? Han takkede Kejseren og sagde: „Ved alt det, De gør imod mig, allernaadigste Kejser, skulde man tro, at jeg intet mere havde at ønske. Dog een Naade maa jeg endnu udbede mig af Dem." — „Forlang, hvad du vil," sagde Kejseren, „jeg sværger dig til, at intet skal nægtes dig." Derpaa talede Misag saaledes: „Jeg anraaber da Deres Majestæt om Naade for Onkelos. Det er behageligt for Naturen at hævne sig; men den ædleste Hævn er at glemme og tilgive den Uret, man har lidt." Ved disse Ord blegnede Kejseren. „Vil du da," sagde han, „atter give mig til Pris for denne Skælms Efterstræbelser og hindre mig i at straffe en Oprører, som har vovet at forgribe sig paa sin Kejsers hellige Majestæt, ja at staa ham efter Livet?" „Jeg tilstaar," svarede Misag, „at han har fortjent den haardeste Straf. Men, store Monark, forbarm Dem over hans Ungdom. Ærgerrighed har forblindet ham, og jeg fordrister mig til at love, at en saadan Naade vil forbinde ham til at blive Dem tro for bestandig og hellere at miste Livet, end give Deres Majestæt den ringeste Aarsag til Klage." — Kejseren kunde ikke tage sin Ed tilbage og maatte skænke Onkelos Livet. Til den Ende bleve nogle af Vagten sendte hen for at hente ham af Fængsel. Den ulykkelige, som troede, at man vilde føre ham til Pinebænken, bekendte alt, hvad han havde begaaet, og bad baade Misag og Kejseren om Forladelse. Men hvilken glædelig Overraskelse for ham, da Misag paa Kejserens Vegne forkyndte ham Naade! Han blev nu formanet til i Fremtiden at anvende det Liv, som Kejseren skænkede ham, bedre, end han hidtil havde gjort, og derved bringe sine forrige Misgerninger i Forglemmelse. — En saa ædelmodig Handling forøgede Folkets Højagtelse for den nye Minister, og Kejseren skænkede ham

sit fortrolige Venskab. Misag levede derefter endnu en Tid lang, og da han var død, oprejste man en Æresstøtte for ham, og hans Minde lever endnu blandt Kineserne.

370. De to Naboer.

1 Joh. 1, 9: Dersom vi bekende vore Synder, da er Gud trofast og retfærdig, at han forlader os Synderne og renser os fra Uretfærdighed.

I en Landsby boede to Bønder nær ved hinanden, som vare meget forskellige i hele deres Færd. Den ene, som hed Jakob, var flittig og stræbsom; derfor holdt han sin Gaard i god Stand, pløjede og saaede i rette Tid og avlede godt. Den anden derimod, som hed Mads, var doven og drikfældig; derfor var hans Gaard næsten faldefærdig; og skønt han havde lige saa gode Jorder som Jakob, indbragte de ham kun højst ubetydeligt, thi han passede dem ikke, som han skulde, men sad ofte i Kroen. Alligevel klagede Mads bestandig over sin daarlige Gaard og misundte sin Nabo Frugterne af hans Flid. Skønt Jakob gjorde ham mange Tjenester, ja endog pløjede for ham og laante ham Sædekorn, var Mads dog ved Drik og slet Selskab bleven saa fordærvet, at hans Misundelse gik over til Had mod den retskafne Jakob. Han drillede ham derfor paa mange Maade og havde sin Glæde af at gøre ham Skade. Da Jakob i Enrum bebrejdede ham hans Forhold, men tillige lovede at ville tilgive ham og som hidtil staa ham bi, syntes han at blive rørt og gik forliget med ham hjem. Samme Aar havde Jakob en rig Høst, Mads derimod fik saa godt som intet. Da stod han i sin Port og betragtede de høje Stakke omkring Jakobs Gaard, og dette Syn skar ham i Hjertet. Han raabte paa Konen, at hun skulde skaffe ham Brændevin; dog hun vilde ikke, men viste ham, hvor elendige Børnene vare. Da opstod der en heftig Trætte, som endte med, at han slog baade Kone og Børn og stormede saa ud af Huset til sine Drikkebrødre. I deres

Selskab udgød han sin Galde mod sin Nabo, og da han derpaa sildig om Aftenen i en beruset Tilstand gik forbi Jakobs Gaard, hvor alle sov trygt efter Dagens Møje, fattede han den skrækkelige Beslutning at stikke Ild paa de store Kornstakke. Ilden greb hurtig om sig, og havde Vorherre ikke holdt sin Haand over Jakob, vilde han med Kone og Børn være bleven indebrændt. Men en Tjenestekarl, som havde været henne at hjælpe sine fattige Forældre, kom netop hjem, da Ilden begyndte, vækkede sin gode Husbond og fik reddet det bedste af hans Indbo. Folk ilede til for at slukke, men forgæves; det varede kun nogle Timer, saa var den skønne Gaard en Askehob. Folk i Byen havde Mads mistænkt, men dog blev han ikke sat under Tiltale. Kun bemærkede man, at han efter den Tid næsten aldrig var ædru nogen Dag. Følgen blev da, at han kort efter maatte gaa fra Gaarden, hans Kone døde af Græmmelse, hans Børn bleve opfødte af Fattigvæsenet, og han selv forlod Egnen. Imidlertid fandt den brave Jakob Hjælp alle Vegne, han fik snart bygget sin Gaard op igen, og efter nogle Aars Forløb havde han forvundet sit Tab. Den Mand, der løste Mads af, var flittig og paapassende, og snart fik hans Gaard et andet Udseende.

En Juleaften, som Højtidsbordet alt var dækket, og Jakob med Børn og Tyende havde sunget deres Julesalme og skulde til at sætte sig omkring det velbesatte Bord, meldte Pigen, at en fattig Mand stod i Køkkenet og vilde tale med Jakob. „Kom kun ind og faa Mad med os," raabte Jakob. Da traadte en Mand, klædt i Pjalter, med et langt Skæg, gustent Ansigt og nedslagne Øjne, ind i Stuen, men vilde ikke sætte sig. Med sagte Røst bad han om at maatte tale med Jakob under fire Øjne. Denne tog et Lys og førte ham op i Storstuen. Den fremmede saa sig urolig omkring, derpaa tog han Jakobs Haand og spurgte ham med Taarer i Øjnene: „Kender du mig ikke? Jeg er din ulykkelige, forhenværende Nabo — og kommer (her rystede han saa stærkt, at han var falden om, dersom

Jakob ikke havde holdt paa ham) — jeg kommer," hulkede han, „for at bede dig, at du for Guds Barmhjertigheds Skyld vil forlade mig min blodige Synd. Jeg stak Ild paa din Gaard, men siden den Tid har jeg vanket om som Kain. Forlad mig min Synd, saa vil jeg gerne dø den ynkeligste Død; den er dog bedre end mit elendige Liv." Jakob stod maalløs og stirrede paa den ulykkelige Mand, som han næppe kunde kende igen. „Gud forlade dig din Skyld," udbrød han endelig, „som jeg forlader dig; men hvad har du i Sinde?" — „Jeg vil gaa til Dommeren," svarede Mads, „og lide min Straf." — „Nej," sagde Jakob, „da Gud har rørt dit Hjerte til at angre din Synd, og da du dog er gammel, saa du snart skal staa for din Dommer her oventil, saa skaan dine stakkels Børn for den Jammer, at se deres Fader paa Retterstedet. Bliv hos mig, hjælp mig, med hvad dine Kræfter formaa, og jeg vil hjælpe dig til at faa Fred i dit Hjerte." — Oh, du forbarmende Gud," sukkede den ulykkelige, „og denne Mand kunde jeg saa bittert hade! Ak, Jakob, det er for meget; du samler gloende Kul paa mit Hoved. Hvor tør jeg vove at se dig i Øjnene?" — „Fat Mod," sagde Jakob og trøstede ham saa venlig, at den bodfærdige tørrede sine Taarer, og da han havde faaet en af Jakobs Trøjer paa, fulgte han denne ind til Julebordet, hvor Jakob med et let Hjerte hviskede et Par Ord til sin Kone, og derpaa holdt de deres Maaltid. Da de sang Salmen efter Maaltidet og kom til det Vers: „Oh, lad os ej vor Brødkurv hen Bag Laas og Lukke sætte, Før at en hungrig Jesu Ven Sit Stykke faar af dette" — da brast den fremmede Mand i Graad, og milde Taarer vædede alles Øjne. Stille og tavs sad han og saa til medens de andre fornøjede sig; men paa een Gang aabnedes Døren, og tvende velklædte Piger og en voksen Karl traadte ind og sagde: „God Aften!" Mads krøb hen i en Krog, men hvor forbavsedes han, da Jokob førte de ankomne hen til ham og sagde: „Kære Mads, her er dine Børn!" Grædende omfavnede de ham, og den gamle var nær

at segne under sine Følelser, da Sønnen fortalte ham, at Jakob havde trolig hjulpet ham; at han nu havde en god Tjeneste og bad sin Fader, ikke at forsmaa nogle Klæder, han havde taget med, da den gode Jakob havde sendt Bud efter ham. Pigerne fortalte ogsaa, hvor kærlig Jakobs Kone havde taget sig af dem, og at de nu begge tjente i Præstegaarden og vilde bringe Faderen Strømper og Linned. Da blottede den gamle sit Hoved og udbrød: „Ja, barmhjertige Gud, nu vil du forlade mig min store Synd.“ Derpaa opklaredes hans Aasyn, og han satte sig ned ved Bordet og talte med de gamle i Huset. Første Gang i lang Tid sov Mads rolig, og Jakob og hans Hustru gik i Seng med en Juleglæde lig Englenes i Himmelen. — Mads kom igen til Kræfter og udførte samvittighedsfuldt alt det Arbejde, han formaaede, saa at Jakob selv maatte bede ham skaane sig. Han blev sat til at passe Kreaturerne. En Dag var en Kvie løben bort, og Mads ledte efter den. Det blev Aften, og han var endnu ikke kommen tilbage; Jakob blev bange for ham og gik ud med Folkene for at lede efter ham. Da saa Jakob, hvorledes Kvien, om hvis Horn Mads havde slaaet et Reb, løb af Sted med den gamle Mand, der ikke vilde slippe. De ilede ham til Hjælp, men inden de kom ham nær, faldt han omkuld, og halvdød bare de ham hjem. Da han var kommen i Seng, kunde han ikke tale, men kastede meget Blod op. Jakob og hans Kone sad ved hans Seng; han tog begge deres Hænder, trykkede dem til sit Hjerte, og derpaa sov han stille og rolig hen. Jakob lod ham begrave, bød hans Børn til Begravelsen og fældede oprigtige Taarer da de kastede Graven til; og først mange Aar efter Mads's Død betroede han Præsten, hvad der var sket hin Juleaften.

371. Den sagtmodige Nyseelænder.

Hebr. 12, 3: Betragter ham, som har taalmodig lidt en saadan Modsigelse af Syndere imod sig, at I ikke blive trætte og forsage i eders Sjæle.

En Englænder, arbejdede engang i sit Værksted paa Nyseeland, hvis Beboere af Naturen ere meget vredladne og hævngerrige, saa at de ikke let tilgive nogen Fornærmelse, men sædvanlig hævne sig paa Fornærmeren ved at udøse hans Blod. En saadan Nyseelænder havde arbejdet hos Tømmermanden for Dagløn og traadte derpaa ind i Værkstedet, for at faa sin Løn udbetalt. Tømmermanden for løs paa ham og bød ham gaa sin Vej. Nyseelænderen svarede ganske rolig: „Vær kun ikke vred, jeg vil ikke gøre dig noget.“ „Men jeg vil være vred,“ sagde den raa Englænder, faldt derpaa over ham, slog ham og sparkede ham i Siden. I Førstningen gjorde Nyseelænderen ingen Modstand og fandt sig i at blive mishandlet paa denne Maade. Men da Englænderen havde faaet sin Lyst styret, tog Nyseelænderen ham i Brystet, holdt ham med sin stærke Haand i Vejret, som havde det været et Barn, tog en Økse og svang den over hans Hoved. „Nu ser du,“ sagde han, „at dit Liv er i min Haand; at du faar Lov til at beholde det, har du alene Evangeliets Præken at takke for. Du mærker vel, at min Arm er stærk nok til at dræbe dig. Min Arm vil slaa dig ihjel, men mit Hjerte siger nej, fordi jeg har hørt Evangeliet af Missionærerne.“ Derpaa slap han den forskrækkede Englænder, uden at gøre ham mindste Skade.

LXXVII. Led os ikke i Fristelse.

372. Luther som Sygetrøster.

Sir. 2, 1: Mit Barn, dersom du kommer frem til at tjene den Herre Gud, da skik din Sjæl til Fristelse.

En Tjenestepige, som hed Elisabet, havde tjent hos Dr. M. Luther, men havde af Egensindighed forladt denne sin Tjeneste og var derefter bleven saa ugudelig, at hun ifølge sin egen Bekendelse havde overgivet sin Sjæl til Djævelen. Efter nogen Tids Forløb blev hun i sine nye Tjeneste dødssyg. Hun begærede nu, at Luther vilde komme til hende, hvilket ogsaa skete. Han spurgte hende, hvad hun forlangte. „Jeg vil," sagde hun, „bede Dem om Forladelse, fordi jeg har forset mig imod Dem; men jeg har endnu noget sværere paa min Samvittighed — jeg har overgivet min Sjæl til den Onde." „Ih," sagde Luther, „det har ikke stort at betyde; men er der ikke andre Synder, som trykke dig?" Hun svarede: „Jeg har vel endnu mere paa min Samvittighed, men denne Synd er dog den største, og den kan ikke tilgives mig, thi jeg har jo allerede bortkastet min Sjæl." „Hør," sagde Luther, „hvis du i den Tid, du var i min Tjeneste, havde sendt alle mine Børn bort til en fremmed, vilde det vel gælde?" — „Nej!" „Nuvel, din Sjæl tilhører jo ikke dig, men den Herre Jesus; hvorledes kan du da bortgive, hvad der ikke tilhører dig? Gaa og bed den Herre Jesus, at han atter vil tage det til sig, som tilhører ham; men Synden, kast den tilbage til Satan, thi den tilhører ham. Dette Raad fulgte Pigen og blev beroliget.

373. Den selvkloge Bramin.

Ef 6, 11: Ifører eder Guds fulde Rustning, at I kunne være mægtige til at staa imod Djævelens snedige Anløb.

Den afdøde Missionær John Thomas i Serampore i Ostindien traf en Dag sammen med en Bramin

(d. e. en af Hinduernes Præster) ved Bredden af den store Flod Ganges, og Braminen tiltalte ham i flere af de indfødtes Nærværelse saaledes: „Min Herre, siger De ikke, at det er Djævelen, som frister Menneskene til Synd?“ — „Jo vel,“ svarede Thomas. — „Da er det ogsaa Djævelens Skyld alene, naar Menneskene synder, og derfor maa ogsaa Djævelen alene lide Straf, og ikke Menneskene.“ — De indfødte beundrede Braminens indbildte Visdom, og Glæden herover straalede i deres Aasyn. Imidlertid bemærkede Missionæren, at en Baad med flere Mennesker om Bord sejlede hen ad Floden. Han vendte sig derfor til Braminen og sagde: „Ser De Baaden der ude?“ — „Ja.“ — „Lad os nu antage, at jeg vilde sende nogle ud, for at slaa alle Folkene ihjel og tilvende mig alle de Skatte, som de kunde finde i Baaden, hvo vilde da være skyldig?“ Jeg, som forledede dem til denne Misgerning, eller de, som udøvede den?“ — Det skal jeg snart sige,“ svarede Braminen: „I vilde alle sammen have fortjent at blive overantvordede til Døden.“ „Godt, min kære Bramin,“ sagde Thomas, „naar de onde Mennesker derfor synde med Djævelen, da ville de ogsaa blive straffede med ham.“

374. Vennen i Knibe.

Sir. 6, 15: En tro Ven er en stærk Beskyttelse; hvo den har fundet, han har fundet en Skat.

I en lille Stad i Holsten levede for en Del Aar siden tvende Naboer i uforstyrret Venskab. Hver Aften maatte de gerne, under fortrolig Samtale, ryge deres Pibe sammen, ellers var det næsten for dem, som om de ikke havde levet den Dag. Det var hos den ene af disse to Naboer, en Kandestøber, at disse regelmæssige Sammenkomster fandt Sted, og to lange Kridtpiber laa da altid paa Bordet og en Kardus Tobak ved Siden, naar den anden traadte ind. En Aften, da denne allerede havde lavet sig til at gaa hjem, bemærkede Kandestøberen, at han stod og famlede ved

Vindueshasperne, og da han havde fulgt ham til Døren, opdagede han til sin store Forundring, at begge Krogene vare tagne af det ene Vindue. „Hm!“ tænkte Kandestøberen ved sig selv, „har det end ikke noget at betyde, saa bør du dog alligevel være paa din Post.“ Derpaa lagde han igen Piber og Tobak til rette paa Bordet og hentede en Krukke, som han satte over det tændte Lys, saa at det blev mørkt; selv tog han Plads i sin bløde Lænestol, og ventede saaledes paa, hvad der kunde ske. Efter en Times Forløb hørte han, at et af Vinduesskodderne blev løftet ned, at Vinduet derpaa blev aabnet, og at en Person krøb ind igennem det. Kandestøberen gav sig gode Stunder, og først da den ubudne Gæst var kommen helt ind i Stuen, tog han ganske rolig Krukken bort fra Lyset, lukkede Vinduet i og sagde paa sit Plattysk: „Naa, Nabo, skal vi ryge nok en Pibe Tobak?“ Som forstenet af Skræk stod den arme Nabo der, slagen i Samvittigheden, og var ikke i Stand til at sige et Ord; men Kandestøberen tog ham venlig i Haanden og sagde: „Betro dig kun til mig, kære Nabo, og sig mig den rene Sandhed: Hvorfor kommer du saaledes til mig?“ Herpaa svarede den anden med lydelig Hulken ligefrem: „Jeg vilde bestjæle dig!“ Kandestøberen bød ham nu sætte sig ned, spurgte ham nøjere ud om hans Forfatning og viste ham en oprigtig Deltagelse, idet han bebrejdede ham, at han ikke før havde talt til ham derom; og da han havde faaet at vide, hvor meget han behøvede, gav han ham Pengene, idet han tilføjede, at han i det første Aar intet skulde tilbagebetale, og siden kunde han afdrage paa Gælden efter Evne. „Og nu,“ sagde den brave Mand, „kommer du til mig som forhen, Nabo! Vi lade, som om intet var forefaldet, og ville ikke, at vort Venskab derved skal lide noget Skaar.“ — Overvældet af saa megen Ædelmodighed og Kærlighed formaaede Naboen næppe at fremstamme sin Tak. Først paa sit Dødsleje, efter at den brave Kandestøber forlængst var bortkaldt af Herren, aabenbarede han denne Tildragelse.

375. Drengen og Uret.

Rom. 7, 22 23: Jeg har Lyst til Guds Lov efter det indvortes Menneske; men jeg ser en anden Lov i mine Lemmer, som strider imod mit Sinds Lov og tager mig fangen under Syndens Lov, som er i mine Lemmer.

En agtværdig Borger havde en Søn paa femten Aar, som var lidt forvildet, men blev af Faderen holdt godt i Ave. Imidlertid døde denne, og da Moderen ogsaa var temmelig streng mod sine Børn, fik Drengen Lyst til at frigøre sig fra al Tvang i Hjemmet og forsøge sin Lykke andensteds. En Dag, da han havde faaet en Irettesættelse, løb han hemmelig bort, for at begive sig til en Slægtning. Hans Hjerte bankede af Glæde ved Tanken om det frie Liv, han der skulde føre. Men han havde 30 Mil til sit Søskendebarn og næsten ingen Rejsepenge i Lommen, saa der var i Grunden kun daarlige Udsigter for ham, og den tredje Aften naaede han, rigtignok med tom Mave og trætte Lemmer, en stor Landsby. Her traf han en hvidklædt Mand, som stod uden for sin Port med en Pibe i Munden; det var Mølleren i Byen. Drengen nærmede sig og sagde: „God Aften!“ og Manden hilste venlig igen. Herover fattede Drengen Tillid til ham, fortalte ham sin elendige Forfatning og bad ham om Natteleje. Mølleren, som var en velvillig Mand, førte ham ind i sit Hus, lod ham spise med sine Folk om Aftenen og sørgede for et Leje til ham.

Den unge Gæst kunde ikke rigtig falde i Søvn om Natten og overlod sig derfor til alle Haande Betragtninger over sin Stilling. „Hos din Fætter kan du faa det godt,“ sagde han til sig selv; „men hvorledes skal du komme hen til ham? Du kender jo ingen og har ingen Penge!“ Da hørte han Møllerens Ur pikke i Stuen, hvor det hang paa Væggen. „Hvad om du tog dette Ur,“ tænkte han, „og listede dig bort? saa var du jo paa een Gang hjulpen! Uret kan du jo sælge undervejs og købe for Pengene, hvad du vil. Vinduet gaar ud til Haven, og om denne er der kun

et lavt Gærde, saa at du har let ved at komme bort, uden at nogen mærker det." — „Men saa blev du jo en Tyv," hviskede en anden Stemme til ham. „Kunde du være det bekendt, at bestjæle de brave Møllerfolk, der have behandlet dig, den fremmede, som et Barn og givet dig god Mad og Drikke og bløde Sengklæder at ligge i?" Men saa tænkte han igen paa den lange Vej og sin hjælpeløse Stilling og det gamle Ord: Nød bryder alle Love, og at Mølleren, som var en rig Mand, kunde godt undvære Uret.

Der opstod saaledes en heftig Strid i Drengens Hjerte mellem den onde og den gode Stemme. Flere Gange rakte han Haanden ud efter Uret, og lige saa ofte trak han den til sig igen. Endelig lykkedes det ham at undertrykke den onde Begærlighed, og han satte sig for at lade Uret hænge. Men for at Fristelsen ikke paa ny skulde overvinde ham, trak han i en Hast sine Klæder paa, aabnede Vinduet sagte, sprang ud og løb derfra, alt hvad han kunde, som om han virkelig havde stjaalet, og nogen var i Hælene paa ham. — Dog næppe var han løben nogle Hundrede Skridt, saa stod han stille og tørrede Sveden af Panden og sagde: „Havde du blot taget Uret!" Han saa med længselsfuldt Blik tilbage efter Møllen og var allerede i Begreb med at vende om igen og springe over Gærdet ind i Haven og krybe igennem Vinduet ind i Stuen og bortsnappe Uret. Men se, da begyndte nogle Hunde i Byen at gø, og han turde nu ikke udføre sin Beslutning, men løb i den stjerneklare Nat af Sted, uden at vide hvorhen, indtil hans Fødder ikke mægtede at bære ham længer. Han var imidlertid kommen op paa en Høj, hvor han udmattet segnede om, lagde sit Hoved paa en Sten, og efter at han endnu en Gang havde raabt: „Oh, havde jeg dog blot taget Uret!" sov han snart ind. Her drømte han, at han virkelig havde stjaalet Møllerens Ur.

Da Solen brød frem, vaagnede han op, en Feberkulde gennemisnede hans Legeme, og da han saa sig omkring, opdagede han til sin store Forfærdelse en

Galge ved Siden af sig, og i den hang endnu Benraden af en Tyv. Med Rædsel sprang han op, og det kom ham for, som om den døde rørte sig og mumlede de Ord: „Møllerens Ur har jeg stjaalet, derfor er jeg bleven hængt.“

Rystende af Angest blev han staaende i nogle Minutter, derefter faldt han pludselig paa Knæ og takkede Herren af Hjertens Grund, fordi han havde forhindret ham i at tage Møllerens Ur. Tillige gjorde han det Løfte, at han herefter skulde blive et andet Menneske og adlyde Guds Bud. Derpaa løb han sin Vej — hjem til sin kære Moder og bad hende om Forladelse, fordi han havde gjort hende saa megen Sorg. Moderen tilgav ham, og fra den Tid havde hun bestandig Glæde af hans Opførsel.

LXXVIII. Fri os fra det onde.

276. Den gamle Bedstemoders Bøn.

2 Sam. 22, 3: Herren er min Klippe, paa hvem jeg tror, mit Skjold, min Frelses Horn, min Ophøjelse og min Tilflugt, min Frelsermand, som befrir mig fra Vold.

I Krigens Tid, i Begyndelsen af Aaret 1814, stode Svenskere, Kosakker og andre Tropper kun i en Fjerdingvejs Afstand fra Staden Slesvig; en Vaabenstilstand hindrede dem i at rykke videre frem. Hver Dag hørte Beboerne nye og sørgelige Efterretninger; thi nogle fjendtlige Soldater sparede intet. Hvad maatte man da ikke vente, naar først Vaabenstilstanden var udløben? Med Skræk ventede man Dagen, da dette skulde ske, nemlig den 5te Januar. I den ene Ende af Staden, nær ved Fjenderne, boede paa den Tid en gammel, gudfrygtig Enke, ved Navn Ane Margrethe Mumm, som oplevede den høje Alder af 103 Aar. Hun havde Bønnens Aand i rigt Maal, og i sit Hjertes

Enfoldighed bad hun i disse Trængselens Dage oftere dette Vers af en gammel Kirkesalme: „En Mur omkring os byg, Som gør mod Fjenden tryg!“ I samme Hus boede tillige hendes Datter, som ligeledes var Enke, og dennes ugifte Søn, som var nogle og tyve Aar gammel. Denne hørte sin gamle Bedstemoders Bøn og spurgte forundret: „Ih, hvor kan I dog bede om noget saa umuligt, at Gud skulde netop om os bygge en Mur og derved holde Fjenden fra vort Hus?“ — Herpaa svarede den gamle: „Jeg mener ikke, at Gud skal ligefrem bygge en Mur omkring vort Hus, men jeg vil kun bede Gud, at han i Naade vil beskytte os og vor Stad imod Fjenden. Men dersom det behagede Gud at bygge en Mur omkring os, mener du da ikke, at han kunde gøre dette?“ — Den befrygtede Time kom; Fjenderne rykkede fra alle Sider ind i Staden. Dog kom de ikke i stort Antal, fordi man vidste, at de danske Tropper vare borte. Imidlertid hørte man, hvorledes Soldaterne rede hen til forskellige Huse og forlangte snart et, snart et andet. Enkens Bolig laa tæt ved Vejen; dog rede alle forbi, som om der intet Hus havde været. Hele Dagen igennem sneede det stærkt, for første Gang i den Vinter, og henimod Aften blæste det meget op, og Sneen faldt i stor Mængde. Da kastede fire Afdelinger af Kosakkerne sig ind i Staden. Det var egentlig deres Bestemmelse at drage uden om Slesvig; men Sneen havde gjort Vejene ufremkommelige. Da de vare komne ind i Byen, vilde de paa ingen Maade drage videre. Alle Boliger rundt omkring Enkens Hus bleve derfor opfyldte med Kosakker, som selv indkvarterede sig og krævede ind, hvad de fandt for godt. Det var en skrækkelig Nat for Indbyggerne; men i Enkens Hus indfandt sig endnu ingen. Da den næste Morgen brød frem, og Fjenden var borte, opdagede man Aarsagen til denne Beskærmelse. Stormen havde nemlig kastet en stor Snedrive langs med Husets Forside, saa at Kosakkerne ikke tænkte paa at komme der. „Ser du, min Søn,“ sagde Bedste-

moderen til sin Dattersøn, „at Herren vel kan bygge en Mur omkring os!"

377. Herren er hos sine.

1 Pet. 3, 12: Herrens Øjne ere over de retfærdige, og hans Øren til deres Bøn.

En kristeligsindet Familie i Preussen boede ved en Hovedlandevej, da den store franske Armé nærmede sig samme, efter at have indtaget Küstrin i Aaret 1806. „Ak, hvad skulle vi gøre; hvo hjælper os dog?" raabte Konen, fuld af Sorg. „Kom", svarede Manden, „vi ville udbede os en Vagt til vor Beskyttelse." — Derpaa førte han hende ind i deres Sovekammer, faldt paa Knæ med hende og bad: „Herre, du barmhjertige Gud, hvad du end vil tilskikke os, kun om tre Naadegaver anraabe vi dig. Giv os Taalmodighed, idet vi komme i Hu, hvad din Søn har lidt for os! Bevar vor Tro paa dig og vor Delagtighed i dig; og løsriv vore Hjerter saa ganske fra alt det timelige, at vi rolige kunne lade Ejendom fare! Amen." — Begge stode nu op, fulde af Mod til at opofre alt, hvad de havde, om saa skulde være. Fjenden kom og plyndrede, ødelagde og mishandlede rundt omkring dem, men ikke et Menneske betraadte deres Dørtærskel.

378. De skibbrudne.

Salm. 46, 2—4: Gud er vor Tillid og Styrke, en Hjælp i Angester, prøvet tilfulde. Derfor ville vi ikke frygte, om end Vandene bruse og oprøres, om end Bjergene bæve for dets Vælde.

Ved Jævndøgnstid 1778 rasede en frygtelig Storm ved Østersøens Bredder. De ældste Sømænd kunde ikke mindes et saadant Vejr paa disse Kyster. Tidlig om Morgenen sagde en fattig Haandværker i Danzig (hans Navn var Falk) til sin Søn: „Johannes, følg med mig ned til Stranden, der vil ske megen Ulykke." Da de kom derned, saa de Kofferter, Tønder, Pakker drive omkring mellem hverandre. En Skibskaptajn for-

talte dem, at 14 Fartøjer, engelske, danske og svenske, vare i denne stormfulde Nat forliste med Mand og Mus. Idet de talte med hinanden, drev Liget af en Mandsperson i Land. Grædende Kvinder med deres Børn omringede straks det døde Legeme, for at se, om det ikke var en Bekendt af dem. Midt under disse sørgelige Optrin lød pludselig en Sang fra Havet dem i Møde. Tre balnøgne Skibsfolk sad i en Baad og roede hen ad Kysten til; de istemmede en Lovsang til Herren, som havde frelst dem. Disse tre Sømænd, Peter, Classen og van der Smissen, havde nemlig i Stormen den forrige Nat mistet baade Skib og Gods. Næppe fik de Tid til i en lille Baad at redde Livet. Da de nu sørgmodige sade der, blev Vinden bestandig stærkere, saa at den endog krængede Baaden. De forskrækkedes alle tre, men mest dog Peter. Han tog Ordet og sagde: „Oh Herre, hjælp! nu ville vi snart gaa under, naar vi komme Brændingen nogle Favne nærmere." Derpaa tog han Salmebogen i Haanden og vilde ikke ro længere. Det samme gjorde Classen, som var fra Amsterdam. Denne ytrede blandt andet, at nu indsaa han først ret Betydningen af Davids Ord: „Han gør sine Engle til Vinde og sine Tjenere til Ildsluer" (S. 104, 4); han vilde ikke vide mere af Aarer eller Ror, men hellere bede et Fadervor. Derpaa tog han sin Hat af, Peter og van der Smissen ligeledes, og saa bade de alle tre. Men da de kom til den syvende Bøn: „Fri os fra det onde!" sagde van der Smissen: „Holdt, Brødre, der falder mig noget ind. Man skal gøre det ene og ikke forsømme det andet. Læg Salmebogen bort. At bede er en god Ting; dog vi skulle ej alene se op til Himmelen, men ogsaa se paa vore egne Hænder og bruge dem, saa godt vi kan. Vinden er imod; men hvad kommer det os ved, naar vi kun ere under Herrens Varetægt? For Ild og Vand og Luft er jeg just ikke bange; de ere Skabninger ligesom jeg. Alle Haar paa vore Hoveder ere talte, og derfor kunne de ej gøre os nogen Fortræd, naar det ikke er Guds udtrykkelige Vilje. De ere Engle, saa

staar der i den hellige Skrift; men der gives ogsaa onde Engle, det er lige saa sandt. Af hvilket Slags de ere, som forrige Nat sprang saa slemt omkring med os og vort Skib, det ved ikke jeg; men det ved jeg, at Mennesket, naar han gaar paa den rette Vej og i sit lovlige Kald, hverken behøver at frygte for Engle eller Djævle. Derfor tænker jeg, med Guds Hjælp at gøre mig dem saa tjenstagtige, at de skulle føre os til Danzig, Pillau eller en anden Havn ved Østersøen, hvorhen vi monne styre vor Kurs." Da den brave Sømand havde sagt dette, tog han sin Trøje og sin Skjorte af, rev den i Stykker, tog en Naal og sammenlappede i en Hast et Sejl deraf. Hans Eksempel fulgte begge de andre, og inden et Kvarter var gaaet, flagrede tre Smaasejl paa et Par Stænger. — Saaledes var Herren med dem paa Havet, og efter at have overstaaet megen Nød og Fare kom de lykkelig og vel i Land ved Danzig, hvor de bleve plejede paa det bedste.

379. Missionærerne og Sørøveren.

Salm. 50, 15: Kald paa mig paa Nødens Dag; jeg vil udfri dig, og du skal ære mig.

I de urolige Krigsaar, da Napoleon var Herre i Frankrig, sejlede to Missionærer med et engelsk Skib, „Britannia" kaldet, til St. Thomas i Vestindien. En Morgen tidlig fik Kaptajnen Øje paa en Sejler. Han hviskede til Styrmanden: „John, det er en anselig Brig, men jeg ser intet Flag." — „Herre," svarede Styrmanden, som havde taget Kikkerten i Haanden, „nu hejser man just et blodrødt Flag, det er uden Tvivl det franske Røverskib „den røde Jakobiner"; „Britannia" er fortabt! Sørøveren har faaet Øje paa os; han sætter alle Sejl til; med denne for ham saa gunstige Vind har vi ham snart paa Siden af os." Kaptajnen uddelte nu sine Befalinger til hver især, og en rastløs Virksomhed begyndte paa Skibet. Man søgte at styre mod Syd; men Kaperen styrede i samme

Retning. Paa Modstand var ikke at tænke, omendskønt alle Forsvarsmidler bleve tagne frem. Kaptajnen lod hele Mandskabet komme op paa Dækket og tiltalte dem saaledes: „Der se I den røde Jakobiner, her er eders Skib, paa hvis Redning det nu kommer an. Jeg venter, at enhver af eder vil gøre sin Pligt, og dermed Gud befalet!“ Til Missionærerne sagde han: „Mine Venner, det er bedst, at De gaa ned i Kahytten og beder for os.“ Disse Herrens Tjenere gik da ned, faldt paa Knæ og bade Gud af Hjertet, at han vilde tage Skibet i sin Beskyttelse; og de fik en saadan Frimodighed i Bønnen, at de lovede at blive ved dermed. — Imidlertid var Sørøveren stedse kommen nærmere og nærmere ind paa det engelske Skib. Dette opbød alle sine Kræfter, for at komme bort i sydlig Retning. Paa Sørøverens Opfordring svaredes ikke. Da aabnede Røverskibet paa een Gang sine Skydehuller og gav Britannia det glatte Lag under Mandskabets vilde Hurraraab. Virkningen var frygtelig. Nede i Skibet vare de bedende faldne paa deres Ansigt og anraabte Gud stedse inderligere. Paa Dækket ventede man med Skræk den anden Ladning fra Røverskibet; den fulgte med en rystende Torden; dog skete ingen ny Forstyrrelse. Røveren, vis paa sit Bytte, lod nu Entrehagerne lægge ud. Britannias Skæbne maatte afgøres i nogle faa Minutter. Da blev Skibet pludselig greben som af en Hvirvelvind, der tog fat i alle Sejlene. Sørøveren fyrede uafladelig; han synes at ville skyde Skibet i Sænk. Kanonernes Torden bragede forfærdelig, og Skibet blev indhyllet i en saa tæt Krudtdamp, at man næppe kunde kende de nærmeste Genstande. Enhver troede derfor, at Fjenden var bleven Herre over Skibet. Paa een Gang kom Skibet i en underlig Bevægelse; det drejede en Tid lang omkring i en Kreds. Det var, som om Mandskabet ikke mere var Herre over det. Skibet blev formelig slynget hen imod Sønden. I dette Øjeblik hørte man nogle Kanonskud i det fjerne. Til alles store Forbavselse fik de Røverskibet at se i lang Frastand; det sendte dem en Salve ligesom til

Afskedshilsen. Det havde nedtaget Blodfanen og styrede nu mod Vest. Alt, hvad man saa, vidnede om, at det havde opgivet Forfølgelsen, men af hvilken Grund, var alle ubegribeligt. Nu begav Kaptajnen sig ned i Kahytten, hvor de bedende endnu laa paa Knæ. Han raabte til dem: „Takket være Gud, som har hørt eders Bøn! vi ere frelste." Han knælede ned ved Siden af dem, og med Glædestaarer i Øjnene begyndte Missionærerne og deres Koner at istemme en Lovsang. De gik derpaa alle op paa Dækket, hvor den ældste af Brødrene takkede Herren i en hjertegribende Bøn og formanede derefter hele Mandskabet til at give Gud deres Hjerte, som saa forunderlig havde frelst dem. Denne Bøn havde en glædelig Virkning. Matroserne rakte Missionæren Haanden og bade om hans Forbøn. Da de efter nogle Dages Forløb lykkelig ankom til St. Thomas, omfavnede Kaptajnen Missionærerne og sagde til dem: „Eders Bøn har reddet os; beder fremdeles for mig og mine!"

Da Krigen var endt, kunde Missionærerne ikke andet end fejre den Dag, paa hvilken de vare blevne reddede, som en besynderlig Naadesdag. Da de engang vare forsamlede i denne Anledning, lod en Herre sig melde, som ønskede at gøre deres Bekendtskab. En høj, anselig Mand træder ind iblandt dem. Han er fremmed for dem alle, men uagtet hans skarpe Træk, fremskinner dog af hans Ansigt en Fred og Venlighed, som vidnede om, at der rørte sig noget godt i hans Indre. Man spurgte om hans Navn. Den fremmede tog Ordet og sagde: „Tillad mig først at gøre Dem et Spørgsmaal: Ankom De ikke for fem Aar siden med den engelske Brig Britannia? — Da man bejaede dette, vedblev han: „Blev Deres Skib ikke angrebet af en Sørøver?" — „Jo, meget rigtigt, men hvorfor spørger De saa?" — „Fordi jeg selv er den Kaper-Kaptajn, som angreb Dem." — Alle saa forundrede paa ham. „Deres Skibs underfulde Redning," blev han ved, „har udfriet mig af Syndens Lænker. Hør blot, hvorledes det gik til. I stolt Overmod ansaa jeg Deres lille

Brig for et sikkert Bytte. Jeg lod allerede Entrehagerne lægge ud, da paa een Gang Deres Skib fik en Bevægelse, hvorved Folkene med Entrehagerne slyngedes i Havet. Jeg lod nye Folk træde til, men forgæves. Nu vilde jeg skyde det i Sænk; men alle Skud gik for meget under Vandet, og da Krudtpampen havde fordelt sig ved den Stormvind, som pludselig rejste sig, saa vi det langt borte fra os sejle sydpaa med en Hurtighed, som jeg ikke havde set Mage til. Jeg saa Skibet bedækket med saa utallige Sejl. Det kom mig for, som om en Hær af Engle fløj foran Skibet, medens min stolte Sejler var omringet af onde Aander, som klamrede sig fast til Roret. Da gav jeg Befaling til at styre mod Vest, og snart tabte jeg Britannia af Syne. Baade jeg og Mandskabet bleve højlig forundrede. En højere Magt havde ligesom revet Skibet ud af mine Hænder; jeg kunde ikke begribe, hvorledes det var gaaet til, og en underlig Uro kom derfor over mig. Jeg var meget begærlig efter at erfare, hvem Britannia havde haft om Bord, og da jeg hørte, at Kaptajnen havde svaret „et Par Missionærer fra St. Thomas, hvis Bøn havde reddet Skibet fra et Overfald af den røde Jakobiner,“ virkede denne Efterretning paa mig med en forunderlig Magt. Hine Missionærer befandt sig i Lysets Herres Tjeneste, jeg derimod i Mørkets Fyrstes Sold. Fra dette Øjeblik af længtes jeg efter at gøre disse Folks Bekendtskab. Jeg havde hverken Ro Dag eller Nat. Jeg solgte min Brig paa St. Domingo og rejste til Nordamerika. I Ny-York hørte jeg i et Kapel en Præken over Apostelens Ord: „Arbejder paa eders Saliggørelse med Frygt og Bæven.“ Denne Præken gjorde et uudslетteligt Indtryk paa mit Hjerte. Jeg kom til at se hele min aandelige Nød og Elendighed, men fik tillige Mod til at træde hen til Synderes Ven og bede om Forladelse for mine Synder og om et nyt Hjerte, efterdi Kristus ogsaa havde udslettet mine Synder ved sin blodige Død paa Korset. Efter Gudstjenesten besøgte jeg Præsten og han vejledede mig, saa godt han kunde. Saaledes er jeg nu ved

Guds store Naade og Barmhjertighed fra en Kaper-kaptajn bleven en arm Synder, som daglig lover og priser Herren, fordi han har udrevet mig som en Brand af Ilden. Det har altid hørt til mine kæreste Ønsker, selv at kunne fortælle eder, kære Brødre og Søstre, denne min Omvendelse, for ogsaa i Forening med eder at kunne takke Herren, som har gjort saa store Ting imod mig."

380. De bedende Børn.

Salm. 121, 7—8: Herren skal bevare dig for alt ondt; han skal bevare din Indgang og din Udgang.

Det hændte sig engang, at der var Ildsvaade i en By. Ilden udbrød syv—otte Steder fra et lille Hus, hvor en fattig Mand boede med sin Kone og to Børn. Forældrene søgte at bringe deres ringe Bohave i Sikkerhed, og Børnene ilede bort med. Men da Luerne allerede havde naaet de Bygninger, som laa ganske nær ved det omtalte Hus, vendte de smaa tilbage og raabte med høj Røst: „Kære Herre, lad os beholde vort lille Hus! Vi kan jo ikke faa noget andet i Stedet, og Vinteren staar for Døren." — Da de saaledes klagede og bad i deres Hjertes Enfoldighed, gik en gudfrygtig Mand forbi og hørte deres Raab. Med rørt Sind blev han staaende, skuede op imod Himmelen og sagde: „Herre, dersom jeg var som du og kunde byde over Elementerne, da lod jeg Børnene beholde deres Hus." — Og se, den almægtige Gud hørte Børnenes Raab. Huset blev skaanet; det var, som om en Vind rundt omkring drev Luerne bort derfra.

Den hellige Daab.

LXXIX. Daabens Kraft og Betydning.

381. Ludvig den Niende.

Gal. 3, 27: Saa mange, som ere døbte til Kristus, have iført Kristus.

Den franske Konge Ludvig den Niende, som for sin Fromheds Skyld fik Tilnavnet den Hellige, var født den 23: April 1215 i Neuville, men blev døbt i Poissy, hvorfor han ogsaa blev kaldet Louis af Poissy. Han selv skrev sig undertiden med dette sidste Navn, idet han sagde: „Jeg efterligner de romerske Kejsere, som kaldte sig efter de Steder, hvor de havde sejret i Striden. I Poissy har jeg triumferet over den frygteligste Fjende, der har jeg overvundet Djævelen, nemlig ved Daaben, som jeg sammesteds modtog.

382. Luthers Trøst.

Tit. 3, 5: Ikke for de Retfærdigheds Gerningers Skyld, som vi havde gjort, men efter sin Barmhjertighed frelste han os ved Igenfødelsens Bad og Fornyelsen i den Helligaand.

Dr. Luther spurgte en Dag Hieronymus Weller, som opholdt sig otte Aar i hans Hus og senere blev Superintendent, hvorledes det gik ham? „Meget bedrøvelig," svarede Weller, „jeg ved ikke, hvoraf det kommer." — „Er I da ikke døbt?" sagde Luther og trøstede ham med disse faa Ord mere, end om han havde holdt en hel Præken for ham.

383. Den gudfrygtige Læge.

1. Kor. 1, 13: Er Kristus delt? Mon Paulus være korsfæstet for eder? Eller ere I døbte til Pauli Navn?

En Læge, ved Navn Matthias Razenberger, læste meget flittig i Bibelen. Da nogle letsindige Mennesker

nu forestillede ham, at han skulde lade Præsterne beholde Bibelen og hellere studere sin Galenus, en bekendt Lægebog, saa gav han dem dette Svar: „Jeg er ikke døbt til Galeni Navn; han vil heller ikke kunne hjælpe mig, naar jeg engang skal dø. Han nytter mig og andre kun for dette Liv; hvis jeg derfor vil tænke paa at blive salig, saa maa jeg holde mig alene til Guds Ord og deri søge den Herre Kristus.

384. Herrens Trofasthed.

Es. 54, 10: Bjergene skulle vige, og Højene rokkes, men min Miskundhed skal ikke vige fra dig, og min Fredspagt skal ikke rokkes, siger Herren, din Forbarmer.

Præsten Uhle i Helbra ved Eisleben, som gerne vilde have en levende Fornemmelse baade af sin Syndighed og af Guds Naade, tvivlede i mørke Timer om sin Omvendelse og sin Salighed. Erindringen om den hellige Daab bevarede ham dog under saadanne Omstændigheder fra at fortvivle, idet han sagde: „Herren har givet os alt allerede dengang, da vi modtoge den hellige Daab i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn. Da der ikke kunde være Tale om nogen som helst Gerning eller Fortjeneste hos os, nemlig i vor spæde Barndom, da havde vi allerede hans Naades hele Rigdom. Nu skulle vi gøre vor Ret gældende, skulle tage, hvad vort er, det vil sige: vi skulle tro."

385. Josefs den Hebræers Daab.

Ap. Gj 8, 37: Filippus sagde: Dersom du tror af ganske Hjerte, kan du blive døbt. Men han (nemlig Kandaces's Hofmand) svarede og sagde: Jeg tror, at Jesus Kristus er Guds Søn.

I det fjerde Aarhundrede levede i Cæsarea en Jøde, ved Navn Josef, der besad en saa dyb Indsigt i Naturens Hemmeligheder og saa stor Erfaring i Lægevidenskaben, at ingen anden Lærer i Landet heri kunde maale sig med ham. Blandt andet havde han et saa sikkert Syn for, hvad Udgang de menneskelige Syg-

domme vilde faa, han kunde forudsige de syges Dødstime tre, ja endog fem Dage, førend den indtraf. Af denne Grund blev han snart en Genstand for de andre Lægers Misundelse og Had; derimod var han meget yndet af Stedets fromme og nidkære Biskop, Basilius den Store, som selv i sin Ungdom havde lagt sig efter Naturvidenskaben. Ja, skønt de vare af forskellig Tro, elskede de dog hinanden som Venner, og paa denne Kærlighed byggede Basilius det Ønske og faste Haab, at endnu før Gud kaldte nogen af dem bort fra dette Liv, vilde det vist ske, at Josef antog den korsfæstede som sin Herre og Frelser og lod sig døbe i den treenige Guds Navn. Men hvor ofte end Basilius ytrede dette sit glade Haab, svarede Josef ham hver Gang, at det vilde aldrig gaa i Opfyldelse, han vilde leve og dø i sine Fædres Tro. Og hvor meget end Basilius anstrengte sig paa enhver Maade for at bevise sin Ven, at Kristus er alle Folkeslags Længsel og Haab, at han var Lovens Fylde og den forjættede Messias, i hvem alle Jordens Slægter skulle velsignes, saa blev dog Josef ubevægelig ved sin Mening, og hans Øre var lukket for al saadan Tale.

Derefter skete det, at Basilius blev farlig syg. Da han følte, at hans Livs Ende nærmede sig, sendte han Bud efter Lægen Josef. Hebræeren kom, betragtede den døende og følte ham paa Pulsen. Da spurgte Basilius smilende: „Sig mig, hvad mener du vel om min Sygdom?“ Men Josef vendte sig rørt til de omstaaende Venner og sagde: „Holder eder beredte og skaffer til Veje, hvad der behøves; thi hans Ende er forhaanden.“ Da sagde Basilius: „Hvorledes? skulde jeg ikke kunne holdes i Live til i Morgen?“ — Hebræeren svarede: „Min Herre, det lader sig ikke gøre; der vil i Dag gaa een Sol ned med den anden; Basilius den Store skal ikke skue den Dag i Morgen. Hvis min Herre derfor endnu har nogen Bestemmelse med Hensyn til Kirken eller sine Venner, saa maa han skynde sig; thi han har næppe over een Time tilbage.“ — Derpaa sagde den døende: „Men hvad? om jeg

endnu levede til i Morgen Middag?" Josef svarede i Tillid til sin Kunst: „Da vilde jeg dø." „Vel," sagde Basilius, „afdø fra Vantroens Synd og leve for den Herre Jesus, som er bleven Menneske og er død paa Korset ogsaa til din Sjæls Frelse." — Hebræeren, som erkendte sin døende Vens gode Mening, svarede herpaa: „Nuvel, min Herre, dersom dette kan tjene til din Ro, saa lover jeg dig, at hvis du lever til i Morgen, da vil jeg lade mig døbe i hans Navn, som kun ved et Almagtens Under kan frelse dig." Men Basilius foldede de isnende Hænder og bad: „Herre Jesus, du, som har givet dette elendige Legeme Liv og Aande og har skænket mig Kræfter til i saa mange Aar at bruge denne Aande til din Tjeneste og til at vinde Sjæle for dit hellige Rige, giv du de døende Lemmer endnu for nogle faa Timer Liv og Aande, for at denne Mands Sjæl kan blive delagtig i din Frelse og Salighed." — Da nu den næste Morgen brød frem, befalede Basilius, at man atter skulde hente Lægen. Josef vilde ikke tro, hvad Budet sagde ham; og endskønt det mangeaarige Venskab med Biskoppen, omsider bevægede ham til at følge med, saa gik han dog kun derhen i den Tanke, at man maaske vilde overtale ham ved Synet af en kær Vens Lig til at antage den kristne Tro. Men da han traadte ind i Værelset, og Basilius endnu levende hilsede ham, se, da blev Manden saa bevæget, at han sank ned paa sine Knæ ved den syges Seng og raabte: „Nu erkender jeg i Sandhed, at din Gud, Basilius, er den sande Gud, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, Fædrenes Trøst og Haab; thi han alene kunde gøre dette Under. Velan, jeg gør, hvad jeg i Gaar lovede; jeg gaar hen, for at lade mig døbe i Jesu Navn med mit hele Hus." — „Vi lidt, min Ven," sagde Basilius, „jeg vil selv døbe dig." Da følte Josef den syges Puls og sagde: „Du har endnu kun faa Kræfter tilbage; du vil ikke være i Stand til at gøre dette." Men Basilius svarede: „Vi have en Gud, som levendegør de døde. Han, den Herre Jesus Kristus, har fra Ungdommen af været min Styrke og min

store Trøst. For ham er det en let Sag, ogsaa endnu til denne Gerning at give mig den fornødne Kraft." — Derpaa gaar Josef den Hebræer hen, for at berede sig og sine til den hellige Handling. Da nu Timen til denne var kommen, se, da er det Basilius, som staar for Herrens Alter, Basilius, der allerede var anset for død, som opfordrer den forsamlede Menighed til fælles Forbøn, og som derpaa døber Hebræeren og hans Familie i den Herres Jesu Navn og til sidst rækker ham den hellige Nadver. For denne mærkelige Begivenheds Skyld havde alle Byens fornemme Folk forsamlet sig i Guds Hus. For alle disse vidner Basilius endnu en Gang, at der er ikke Frelse i nogen anden, end i Jesus Kristus, og at vi skulle blive ham tro i Kærlighed og i Taalmodighed indtil Enden. Da nu Basilius havde fuldbyrdet denne Gerning til Klokken tre om Eftermiddagen, var det, som om hans Aasyn blev bestraalet af en Venligheds og en Kærligheds Glans, som ikke var af menneskelig, men af guddommelig Art, og under denne var Manden hensovet. Dette skete den 1ste Januar 379.

Josef antog i den hellige Daab Navnet Johannes. Og denne Johannes er, saa længe Gud skænkede ham Livet, for alle, som have kendt ham, bleven et Mønster paa trofast Kærlighed til Herren og til Brødrene; thi han anvendte alle sine Kræfter og sit Gods til Guds Ære og de Kristnes Tjeneste og døde savnet og begrædt af mange.

386. Den rige Arving.

Tit. 3, 7: Gud har frelst os ved Daaben, at vi, retfærdiggjorte ved hans Naade, skulle, efter Haabet, vorde Arvinger til det evige Liv.

En gudfrygtig Bonde i Jylland havde engang en Søn til Daaben. Da de kom hjem fra Kirken med Barnet, sagde Bonden: „I Dag er min Søn bleven en Kapitalist; vil han kun, naar han bliver ældre, bevare det, som han har faaet i Dag, saa bliver han en velhavende Mand i Verden og vil aldrig komme til

at mangle noget." „Hvorledes det?" spurgte en af hans Bekendte, som stod ved Siden af ham. „Jo, det skal jeg sige dig," svarede Bonden. „I Dag er min Søn bleven en Arving til Guds Forjættelser i Kristus Jesus, en Arving til Guds Naade og den evige Salighed, og hvad mere kan jeg vel forlange for min Søn?" — „Du har Ret," svarede den anden; „maatte kun vi ældre ogsaa skønne paa den store Naade, som er bleven os til Del allerede i vor spæde Barndom, da vi endnu ikke vidste Forskel paa højre og venstre! Maatte vi kun bede, som der staar i Salmen: „Vi sukke alle hjertelig Og udi Troen sige Med ydmyg Bøn enhver for sig: Oh Jesus, lad os stige Ved Daabens Kraft i Dyder frem, Og før os saa ved Troen hjem Til Herlighedens Rige!"

387. Hjertets Renhed.

1 Pet. 3, 21: Daaben er ikke en Renselse fra Kødets Urenhed, men en god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesu Kristi Opstandelse.

En Præst gik en Aften ud, for at besøge en syg i sin Menighed. Da han ikke rigtig kunde erindre, hvor den syge boede, vilde han spørge sig for, og han bankede derfor paa ved et Hus, hvor han saa Lys. En velklædt Kone lukkede op og bød ham indenfor, og ved samme Lejlighed bemærkede han den Orden og Renlighed, som herskede i hendes lille Hus. Da Præsten havde faaet Besked, sagde han: „Eders Hus ser saa rent og ordentligt ud, ser det lige saa godt ud i eders Hjerte?" — og gik derpaa sin Vej. Et Aars Tid efter kom denne Kone til ham i Skriftestolen. Da han ikke havde set hende før blandt sine Skriftebørn, spurgte han hende, hvorfor hun nu kom. „Ak," svarede hun, „det skriver sig endnu fra den Aften, da De var hos mig og spurgte efter den syge Nabo. De Ord, som De sagde, idet De gik, lød i mine Øren som en Bebrejdelse, hvorfor jeg ogsaa tænkte paa at løbe efter Dem og spørge, hvad De mente dermed? Imidlertid

opgav jeg dog dette, idet jeg tænkte ved mig selv: det skal du ikke bryde dig videre om. Men Deres Ord laa som en Sten paa mit Hjerte; jeg følte mig tilskyndet til engang at høre Dem præke, og da jeg havde været der een Gang, fik jeg Lyst til at høre Dem oftere; og nu søger jeg daglig at tilegne mig min Daabspagt i en sand og levende Tro, for at mit Hjerte kan blive rent som mit Hus.

LXXX. Missionen blandt Hedningerne.

388. Bondens rige Gave.

Luk. 16, 9: Gører eder Venner ved den urette Mammon, at, naar I skilles herfra, de skulle annamme eder i de evige Boliger.

I Elsass i Frankrig levede for flere Aar siden en Bonde, som udmærkede sig ved barnlig Enfoldighed og ved Kærlighed til Guds Ord. Som han var en særdeles dygtig og flittig Mand i sit Kald, saa var han ogsaa meget godgørende. En Søndag, efter at han havde været i Kirke, besøgte han sin Sognepræst og talte med ham om de Ting, som høre til Guds Rige. Præsten benyttede denne Lejlighed til at meddele ham nogle Missionsberetninger og fortalte ham blandt andet om et Gavebrev fra en Præst i Würtemberg, som havde ydet 3000 Gylden for dermed at lægge Grunden til det baselske Missionsselskab. — Nogle Dage efter kom Bonden igen med et muntert Blik og en Pung fuld af Penge. Det var omtrent 140 Kroner, som han havde bestemt for det ovennævnte Missionsselskab. Da Præsten spurgte, hvad der især havde bevæget ham hertil, svarede han: „Jo, Vorherre har gjort mig saa meget godt i min Levetid og derhos skænket mig et glad og fornøjet Hjerte, saa at jeg mener, jeg bør gøre, sam der staar i et Vers: „Lad mig mod andre

øve, Hvad du mod mig har gjort." Især har han reddet mig af mange haarde Trængsler. Da jeg for 40 Aar siden giftede mig med min Kone, ejede vi saare lidet, men Herren har siden den Tid velsignet os saa rigelig, at vi ikke alene har kunnet udstyre vore Børn anstændigt, men ogsaa lægge noget hen til vor Alderdom. Fremdeles: for omtrent 30 Aar siden var jeg uheldig at falde ned fra et Træ paa en spids Pæl, som gik ind i Livet paa mig. Under de heftigste Smerter lykkedes det mig at trække den ud. Jeg kunde med Nød og næppe vinde hjem. Lægen undersøgte Saaret og ansaa det for dødeligt; men imod al Formodning kom jeg mig igen. En anden Gang havde min Kone og jeg nær sat Livet til ved at vælte. — Er det da nu ikke vor Pligt at vise os taknemmelige imod den kære Gud, som saa ofte har beskærmet os, og skulde vi ikke med Glæde opofre noget af det, vi eje, til hans Tjeneste?"

„Ja vel," svarede Præsten. „Men jeg vil dog endnu gøre eder eet Spørgsmaal. Jeg ved nok, at I have gjort de fattige her i Egnen meget godt. Men eders Penge ville, som I ved, blive anvendte til at underholde Evangeliets Forkyndere i langt bortliggende Lande. I vil næppe faa en eneste at se af dem, hvem de komme til gode. Hvorledes kom I saa paa den Tanke, at sende eders Penge saa langt bort?" — „Det skal jeg sige Dem," svarede Bonden. „Jeg var endnu kun Dreng, da min Fader sendte mig ud i Marken, for at besaa et lille Stykke Jord med Hvede. Han hængte Sækken paa mig, og jeg gik hen for at udføre min Gerning, som jeg havde set andre gøre. Da stod just min gamle Bedstemoder i Nærheden af mig, og efter at hun en Tid lang havde set paa mig, raabte hun til mig: „Hør, Hans, hvad din gamle Bedstemoder siger dig: Kast kun Sæden ret langt ud fra dig; naar du gør det, saa kommer Sæden til at ligge jævnt i Ageren, og denne vil da give en god Høst." Dette skrev jeg mig bag Øret og tænkte derpaa, naar jeg saaede, og fandt ogsaa, at den gamle havde Ret. Nu

tænker jeg som saa: Den kære Gud har givet mig Penge, det er ogsaa en Sæd, som jeg skal udstrø. Saa vil jeg da følge min gode Bedstemoders Raad og kaste min Del deraf ud i Hedningeverdenen. Herren vil da ogsaa velsigne den og lade den bære Frugt. Ser De, Hr. Pastor, dette er faldet mig ind, da jeg bestemte Pengene til Missionen.

389. Missionsvennen.

3 Joh. 6, 7: Du gør vel, naar du befordrer deres Rejse saaledes, som det er sømmeligt for Gud. Thi for hans Skyld ere de dragne ud, og de have intet taget af Hedningerne.

En gudfrygtig Mand i St. Petersburg sad engang og læste en af det londonske Missionsselskabs aarlige Beretninger om dets Virksomhed til Guds Riges Udbredelse iblandt Hedningerne. Da han deraf saa, at dette Selskab havde udsendt 123 Missionærer, sagde han: „Jeg har besluttet at tage en liden Del i enhver af de Traktater (d. e. gudelige Smaaskrifter), som uddeles, i enhver Præken, som holdes, i enhver Skole, som oprettes, og til den Ende vil jeg for hver af disse 123 Missionærer give en Guinea (henimod 19 Kr., altsaa i det hele over 2300 Kroner)." Men imidlertid var der udkommet en ny Beretning, som viste, at der siden var udsendt endnu 13 Missionærer af samme Selskab. „Godt," sagde Manden, „jeg agter at blive min Beslutning tro," og saaledes forøgede han sin Gave med endnu 247 Kroner.

390. Honningkagen.

Matth. 9, 37, 38: Høsten er stor, men Arbejderne ere faa. Beder derfor Høstens Herre, at han udsender Arbejdere i sin Høst.

En Dag, da Missionær Shaw, kort før sin Afrejse fra Afrika, sad og læste for nogle indfødte af Bibelen, kom en af Kaffernes Høvdinger, som i nogen Tid havde hørt til, og sagde til ham: „Oh hvorfor er dog dette Ord ikke allerede for længe siden kommet

til os? Hvad er der blevet af vore Forfædre, som ere døde? Ak, hvis det er sandt, hvad der staar i denne Bog, hvorfor ere I da ikke komne til os før?" — Missionæren skammede sig i dette Øjeblik paa Kristenhedens Vegne ved en saadan Tiltale og maatte ærlig tilstaa, at det var sandt, den Herre Jesus havde befalet sine Disciple, at bringe hans velsignede Ord ud i den vide Verden, og at denne Befaling en Tid lang ikke var bleven efterkommet; men nu, føjede han til, ere mange Kristne komne til den Erkendelse, at det ikke var ret, og de ere derfor i Begreb med at sende alle Folkeslag over den ganske Verden Naadens og Livets Ord. Da han sagde dette, straalede deres Ansigter af Glæde, og en af dem udtrykte sig saaledes: „Vistnok var det ikke ret af eders Folk, da de havde fundet saadan en sød Honningkage, at spise af den og sige til hverandre: oh, hvor sød er den dog ikke! — og beholde den ganske for sig selv, da dog Herren havde sagt dem, at der var nok for den hele Verden. Hvorfor bræssede de ikke tidligere et Stykke af Kagen og sendte os det? Dog nu ville vi glæde os over, at de ere betænkte paa at dele det gode med os."

391. Penningerne.

2 Kor. 8, 12: Dersom Redebonhed til at give er forhaanden, da er enhver velbehagelig i Forhold til det, han har, ej i Forhold til det, han ikke har.

I Liverpool, en stor Handelsstad i England, blev der engang holdt et Missionsmøde, hvor adskillige fra Fyrstendømmet Wales vare til Stede. Blandt andre blev derfor ogsaa en Præst fra Wales opfordret til at tale i sit Modersmaal for de tilstedeværende Walesboeres Skyld, som ikke forstod Engelsk. Præsten var straks villig dertil. Da man saa, at Talen gjorde et stærkt Indtryk paa hans Landsmænd, saa spurgte nogle Englændere ham bagefter, hvad han egentlig havde talt om. „Aah," svarede han, „jeg talede om Penningerne." — „Om Penningerne?" det var dog besyn-

derligt! Og hvad sagde De da om dem?" — „Jeg sagde til dem: Mange af eder komme ofte med den Snak: Vi kunne ikke give mere til Missionen end en Penning om Ugen; men hvad kan det forslaa? Hører engang en Lignelse! Da jeg paa min Rejse hertil kom over Bjergene, saa jeg en lille Bæk, og jeg tænkte da ved mig selv: Bæk, hvor vil du hen? — Aah, jeg løber ud i den store Flod Mersey. — Nu, Mersey, hvor vil du hen? — Aah, jeg gaar ned til Liverpool. — Hvad vil du da gøre i Liverpool? — Aah, jeg vil føre Skibene af Havnen ud i Havet, og derfra videre til fremmede Lande; da bringer jeg dem snart tilbage, ladede med mange kostbare Sager. — Og saaledes siger jeg nu ogsaa: Penninger, hvor vil I hen? Aah, vi gaa til Ørene i Missionsmødet. — Og Ørene, hvor vil I hen? Aah, vi gaa til Kronerne i vor lille Missionsforening. — Og I Kroner, hvor vil I hen? Aah, vi gaa til Missionsselskabet og derfra til det store Moderselskab i London. — Og hvad vil I da i London? Ih, der hente vi Missionærer og Bibler og bære dem bort til Jordens yderste Ender, for at Englands Gud og Englands Bibel kan alle Vegne blive kendt, æret og elsket."

392. Taknemmelighed for Evangeliet.

Sir. 35, 9: Giv den Højeste efter hans Gave og med et godt Øje, hvad din Haand formaar.

En Præst blev engang kaldet til en syg i sin Menighed, for at tale med ham om de Ting, som høre til Guds Rige. Under Samtalen ytrede den syge: „Min kære Præst, hvis det skulde behage Gud at lade mig staa op igen af mit Sygeleje, sandelig, da vilde jeg indrette mit Liv ganske anderledes. Omendskønt jeg ved Guds Naade har lært at kende og elske Evangeliet, saa gør det mig nu meget ondt, at jeg ikke har gjort mere godt og især, at jeg ikke har bidraget mere til Jesu Navns Ære paa Jorden. Ak, hvis jeg kom op igen, saa skulde det være mit Livs højeste Opgave,

at understøtte Missionssagen af alle Kræfter. Vel har jeg aarlig givet mit Bidrag dertil og gerne besøgt Missionstimerne, men mit Hjerte var ikke derved.

Præsten spurgte, hvad der da havde bragt ham paa disse Tanker. Han svarede: „Forrige Nat vaagnede jeg op af min Søvn. Da jeg var kommen til mig selv, trak jeg Omhænget til Side, for at se, om nogen vaagede hos mig. Begge mine kære Sønner sad da ved min Seng, den ene ved min højre Side, den anden ved min venstre. Saa snart jeg rørte mig, ilede de med barnlig Kærlighed for at se, om jeg ønskede noget. Da faldt det mig øjeblikkelig ind, hvad der for kort siden i en Missionstime blev sagt om Hinduerne, at de ofte lade deres gamle Forældre dø af Sult eller drukne dem i Floderne. Nu for den Tanke igennem min Sjæl: Hvorfor bære ikke ogsaa mine Sønner mig ud og kaste mig i Vandet? Hvorfor vaage de midt om Natten hos mig og lytte efter ethvert Aandedrag? Har jeg ikke Evangeliet at takke for alt dette? Ak, hvad har jeg nu bidraget til, at dette salige Evangelium bliver bragt til mine arme hedenske Brødre? Havde de første Kristne i den Henseende tænkt ligesom jeg, da vilde mine Sønner nu ikke have siddet her, og jeg havde da ogsaa maattet fare hen i Dødens Frygt, uden Haab. Derfor, hvis Herren vil bevare mit Liv, saa vil jeg ved hans Naade antage mig de arme Hedningers Frelse og ved Bøn og Gave ivrigere understøtte Missionens hellige Sag."

393. Sand Menneskekærlighed.

Joh. 12, 8: Fattige have I altid hos eder; men mig have I ikke altid, sagde Jesus.

En Englænder, som ofrede betydeligt til Missionsvæsenet, mødte en Dag en af sine Bekendte, som var af en modsat Tænkemaade med Hensyn til denne Sag. Da de nemlig kom til at tale om Missionsselskaberne, forestillede denne ham, at det var urimeligt, at kaste saa mange Penge ud iblandt Hedningerne, uden at

vide, hvorledes de bleve anvendte, saa meget mere, som der i Landet selv var mange fattige, der manglede baade Arbejde og Brød. „Jeg vil," sagde Vennen, „gerne give saa og saa meget til de fattige i vor By, naar du vil give en lige saa stor Sum." — „Nej, det var ikke saaledes ment," svarede Modstanderen; „men," blev han ved, „naar du vil virke i det fjerne, hvorfor gaar du da saa langt bort? Tænk paa de ulykkelige Mennesker i Irland." — „Jeg vil gerne give saa og saa meget til de fattige i Irland," sagde Vennen, „naar du vil gøre ligesaa." — „Nej, det er heller ikke min Mening," svarede den anden. Hvad mene da saadanne Folk, som altid have Indvendinger paa rede Haand? De mene, at man ikke skal tænke paa nogen, uden paa sig selv, og ikke sørge for nogen, uden for sig selv.

394. Guds Ords Virkning iblandt Hedningerne.

Es. 55, 10—11: Ligesom Regn og Sne falder ned fra Himmelen og vender ikke did tilbage, men vander Jorden og gør den frugtbar, saa at den giver Sæd til at saa og Brød til at æde, saa skal mit Ord være, der gaar ud af min Mund; det skal ikke vende tomt tilbage til mig, men udrette, hvad mig behager, og det skal have Lykke, ihvad jeg sender det til.

1. En omvendt Indianer, ved Navn Gideon, blev engang angreben af en af sine Landsmænd, som satte ham Bøssen for Panden med de Ord: „Jeg skyder dig, fordi du altid taler om Jesus." Gideon svarede rolig: „Naar den Herre Jesus ikke tilsteder dig det, saa kan du ikke skyde mig." Den vilde blev saaledes slaaet af disse Ord, at han lod Bøssen falde og gik stille hjem.

2. En omvendt Slaves Herre var kommen i Vane med at bande. Saa ofte Slaven hørte dette, højede han sig andægtig, og da Herren engang spurgte ham, hvorfor han gjorde dette, svarede han: „Guds hellige Navn har jeg aldrig hørt nævne, uden at min

Sjæl blev fyldt med den dybeste Ærefrygt.“ — Fra den Tid af holdt hans Herre op med at bande.

3. En Grønlænder, en gammel Hedning, rev sig flere Gange stærkt i Ørene og sagde: „Ak, disse mine elendige Øren! at de dog ikke ville aabne sig!“ Han blev derefter formanet til blot at høre Guds Ord flittig, da vilde ikke alene hans Øren, men ogsaa hans Hjerte blive aabnet. Dette skete virkelig, og Aaret efter modtog han den hellige Daab.

4. En omvendt Indianer i Nordamerika, ved Navn Nathanael, havde lært at skrive. Engang glædede han sin Lærer med et Brev, som han i sit Hjertets Enfoldighed havde skrevet til sin Frelser, og som lød saaledes: „Kære Frelser! mit Navn er Nathanael; jeg er meget fattig; jeg har endnu ikke givet dig mit hele Hjerte, og du er dog død for mig. Jesus Kristus! jeg vilde ønske, det var saa vel, at du kunde glæde dig over mig. Kære Frelser! jeg vil gerne leve saaledes, som du vil have det.“ — Den, der kunde *skrive* saaledes til Frelseren, forstod vistnok at *tale* til ham.

5. En Grønlænder plejede at sige: „Ligefrem, fremad til Frelseren gaar jeg, og ikke til Siden.“

6. En Neger i Sierra Leone i Afrika sagde ved Prøven før Daaben: „Det har behaget Gud at føre mig bort fra mit hedenske Fædreland. Jeg var endnu kun en lille Dreng, da man bragte mig over det store Hav; da blev jeg befriet. Jeg lærte at læse i Bibelen. Engang læste jeg Matth. 28, 10: „Forkynder mine Brødre, at de drage til Galilæa, og *der* skulle de se mig. Da tænkte jeg ved mig selv: Vare Disciplene nu ikke gangne til Galilæa, saa havde de ikke faaet *ham* at se, som han havde lovet dem; saa kan da heller ikke *jeg* finde den forjættede Ro, medmindre jeg som en Synder gaar hen til Jesus.“

7. Der var engang en gammel Neger i Vestindien paa 107 Aar, hvis uldne Haar var ganske hvidt. Ved et Uheld var han bleven Krøbling, men hans Syn havde Alderen ikke sløvet. En Dag sad

han og læste i en Bibel, som han havde faaet foræret. Da en Kristen i det samme kom til ham, sagde Oldingen blandt andet: „Den, som gav mig denne Bibel gav mig Livet. Jeg beder for ham til Gud. Denne Bog er min eneste Trøst. Først læser jeg et Kapitel, og saa taler Gud til mig; derefter lukker jeg Bogen sammen, og saa taler jeg med Gud."

8. „Hvad have dog de Kristne i Hjemmet taget sig for den første Mandag i Januar Maaned?" skrev en amerikansk Missionær i Ostindien; „thi da jeg paa den Dag kom ind i Missionsskolen, traadte 12 til 14 Personer frem og sagde: Nu ere vi rede til at give Herren vore Hjerter; og adskillige andre fremførte lignende glædelige Ytringer." — Brevet blev forsinket, og imidlertid fik Missionæren Efterretning om, at der paa hin Dag var i Amerika holdt en højtidelig Bededag for Hedningernes Omvendelse. „Nu begriber jeg det," tilføjede han da i Brevet. Han indsaa nu, hvad Sammenhæng der er imellem Bøn og Velsignelse.

9. En kinesisk Enke, som længe havde levet i Konfucius's falske Religion og siden døde paa en af de nederlandske Øer ved Asien, sagde paa sin Sotteseng til en Missionærs Kone: „Nej, jeg frygter nu intet mere, end ikke Døden; thi jeg ved, paa hvem jeg tror, og at min Frelser har Magt til at forlade mig alle mine Synder." I den Nat, da hun gik herfra, sagde hun: „Nu føler jeg, at jeg er forligt med Gud, og hans Fred er udgydt i min Sjæl." Kort efter kaldte hun dem til sig, der havde vaaget hos hende, og sagde: „Nu kunne I lægge eder til at sove, thi ogsaa jeg gaar nu til Hvile." Og da hun havde sagt dette, hensov hun.

10. „Der er intet i det hele Evangelium," sagde en omvendt Afrikaner, „der saaledes har overrasket mig, som dette Budskab: „Gud er Kærlighed." Da jeg hørte dette, fyldte en usigelig Glæde mit Hjerte, og jeg — sønderbrød mine Afgudsbilleder."

11. En Kineser, som var bleven omvendt ved en af sine kristne Landsmænd, ytrede sig saaledes herom:

„Min Broder sagde mig, at om mine Synder end vare saa svære som de højeste Bjærge, og jeg kun i al Oprigtighed omvendte mig og slog min Lid til Jesus, Verdens Frelser, vilde jeg faa Forladelse for alle mine Synder og evige Velsignelser i hint Liv. Jeg bøjede mit Hjerte, jeg troede, jeg modtog den hellige Daab og bad den Helligaand at plante Hellighedens Rod i mit Hjerte."

12. Da Mosheu, en forhenværende grusom Høvding i Sydafrika, engang efter sin Omvendelse havde forsamlet sig med sine Folk paa en aaben Plads, for at holde Morgenbøn, trængte pludselig en vild Skare af omstrejfende Røvere frem imod dem. Mosheu gik hen til dem, men formanede først sine Folk til at forblive rolige og stole paa Herrens Hjælp. Han spurgte Røverne, hvad de begærede. „Eders Kvæg," raabte de til ham, „og I ere Dødsens, dersom I understaa eder at gribe til Vaaben imod os." — „Der er mit Kvæg," svarede Høvdingen ganske rolig og gik derpaa tilbage til sin Forsamling. Man sang en Salme og læste et Kapitel af den hellige Skrift; derpaa knælede alle ned og bade Gud, at han vilde beskærme dem og redde dem af den truende Fare. Røverne bleve ved dette Syn grebne af en hemmelig Frygt, og de forlode Stedet uden at røve det mindste.

395. Den omvendte Røverhøvding.

Ap. Gj. 13, 47: Saaledes har Herren befalet os: Jeg har sat dig til Hedningernes Lys, at du skal være til Saliggørelse indtil Jordens Ende.

I Kaplandet i det sydlige Afrika levede for lidt over fyrretyve Aar siden en grusom Røverhøvding, ved Navn Afrikaner. Han var længe en Skræk baade for Europæerne og de indfødte i en vid Omkreds; thi Rov og Mord var hans Liv og Lyst. Man fortalte overalt de skrækkeligste Ting om hans Grusomhed. Man kaldte ham Ørkenens Løve. Selv i den fjerne Kapstad var hans Navn vel bekendt iblandt unge og gamle, ja Regeringen udsatte endog en Pris af Tusinde Kroner

paa hans Hoved. Men Herren havde besluttet at sætte ogsaa ham som et Tegn paa sin Barmhjertighed og et Vidnesbyrd om Evangeliets guddommelige Kraft til at omvende selv det haardeste Hjerte og forny det efter Frelserens Billede. Ved den fortræffelige Missionær Moffats Præken blev Afrikaner omsider vunden for Guds Rige og lod sig døbe. Han, som tidligere havde strejfet om baade Nat og Dag, for at opsøge sit Bytte, kunde nu sidde stille en hel Eftermiddag bag en Klippe og med utrættelig Iver læse i den hellige Skrift, som som han gerne førte med sig, hvor han gik. Mangen Nat sad han ved Siden af sin elskede Lærer paa en Sten foran dennes Hytte og kunde ikke blive mæt af at tale om Verdens Skabelse, om Guds Forsyn, om Synderes Forløsning og om den tilkommende Verdens Herlighed. Fra den Tid af førte han et ulasteligt Levned og blev en Fredens Mand, de fattiges Velgører, Enkers Forsvarer, og sit Folks Fader. En stor Forandring var foregaaet med ham, ja selv hans Ansigtstræk havde faaet et mildere Præg.

Et Par Aar efter hans Omvendelse maatte Moffat gøre en Forretningsrejse til Kapstaden, og han foreslog Afrikaner at gøre ham Følgeskab. Denne blev højlig forbavset over et saadant Forslag og vilde først ikke tro, at det var Missionærens Alvor. „Jeg tænkte, at du elskede mig," sagde han, „og du raader mig at drage til Regeringen, for at blive hængt til et Eksempel paa den offentlige Retfærdighed! Ved du da ikke," føjede han til, idet han lagde Haanden paa sit Hoved, „at jeg er en fredløs Mand, og at der er sat en Pris af 2000 Kroner paa mit Hoved?" Men da Moffat forestillede ham, at hans Nærværelse i Kapstaden kunde bidrage til Fredens Genoprettelse, svarede Afrikaner med Venlighed: „Velan, jeg vil tænke over det og kaste min Sorg paa Herren; ham vil jeg i en hjertelig Bøn anbefale Sagen, og jeg ved, at han vil ikke forlade mig." — Rejsen blev altsaa besluttet, og de droge af Sted. Overalt, hvor de kom frem, lykønskede man Moffat som en, der var undsluppen af Løvekulen.

Rygtet var gaaet, at Afrikaner for længe siden ogsaa havde slaaet ham ihjel, og naar han fortalte om denne Røverhøvdings Omvendelse, vilde næsten ingen tro ham. En Dag kom de til en Landmand, hvem Moffat paa sin første Rejse havde lært at kende som en brav Mand. Hans Gaard laa oppe paa en Bakke. Moffat lod Vognen holde nedenfor og gik op til Gaarden. Da Ejeren saa den fremmede komme op imod Huset, gik han ud for at byde sin Gæst velkommen. Men jo nærmere de kom hinanden, desto langsommere bleve hans Skridt. Da de vare komne hinanden nær, rakte Moffat sin Haand ud imod ham for at hilse paa ham som en gammel Bekendt; denne besvarer ikke hans Hilsen, men næsten ude af sig selv spørger han, hvem han er. „Jeg er Moffat," svarede Missionæren, „har De da rent glemt mig?" — Moffat!" gentog den anden hel forskrækket; „det er eders Aand!" og dermed trak han sig nogle Skridt tilbage. „Jeg er ingen Aand," sagde Moffat. „Kom mig ikke nær!" raabte hin af Forfærdelse: „I er for længe siden myrdet af Afrikaner!" — „Men jeg er ikke nogen Aand," forsikrede Moffat og gned sine Hænder, for at give til Kende, at han havde Kød og Ben. Men den gode Landmand blev kun mere urolig og sagde: „Alle sige jo, at I er myrdet, og en Mand har endog fortalt mig, at han havde set eders døde Ben." Endelig fattede han sig dog noget; men da han var bange for, at Moffats Nærværelse vilde gøre et for stærkt Indtryk paa hans Kone, fulgte han med ned til Vognen, og Samtalen kom naturligvis snart til at dreje sig om Afrikaner. „Han er nu en ganske anden Mand, end han forhen har været," sagde Missionæren. Hertil svarede den anden: „Jeg kan tro snart alt, hvad I siger, men dette ene kan jeg ikke tro." Moffat mindede ham om, hvad I siger, men dette ene kan jeg ikke tro." Moffat mindede ham om, hvad der i Skriften siges om Menneskets nye Fødsel, og Savlus og Manasse og flere, som ved Guds Naade vare blevne omvendte. Men den anden mente, at alle disse havde været helt andre

Mennesker, Afrikaner var derimod en af Kams forvildede Sønner; og han mindede om nogle af hans grusomste Handlinger. Imidlertid vare de komne til Vognen, og han, om hvem de talte, hvilede sig i Græsset; et let Smil for over hans Ansigt, da han hørte Manden tale. Vennen endte da Talen, idet han sagde: „Nuvel, hvis det er sandt, hvad I siger mig om denne Afrikaner, da har jeg kun eet Ønske, og det er at se denne Mand, førend jeg dør; og naar I vender tilbage, saa vist som Solen er over vore Hoveder, drager jeg med eder til Afrikaner og besøger ham.“ Nu kunde Moffat ikke længere holde sig, men idet han pegede paa Manden, der sad ved deres Fødder, sagde han: „Det er Afrikaner!“ Da blev den gode Mand forbavset og forfærdet. Han stirrede paa ham, som om han var falden ned fra Himmelen. „Er I virkelig Afrikaner?“ udraabte han. Denne rejste sig, tog sin bredskyggede Hat af og svarede med et høfligt Buk: „Ja jeg er.“ Hollænderen stod som lynslagen. Men da han nu havde forvisset sig om, at Morderen Afrikaner, det hele Lands Svøbe, stod for ham som en stille og ydmyg Jesu Discipel, da hævede han sine Øjne mod Himmelen og udraabte med synlig Glæde og Taknemmelighed: „Oh Gud, hvilket Under af din Magt! hvad kan ikke din Naade udrette!“

Da den samme Afrikaner var bleven gammel, og hans Livs Ende nærmede sig, kaldte han sit Folk sammen og talte omtrent saaledes til dem: „Vi ere ikke mere, hvad vi forhen vare: vi ere ikke vilde mere, men Jesu Kristi Evangeliums Bekendere. Lader os derfor leve efter denne Bekendelse. Holder Fred med alle, saa vidt det staar til eder. Naar Missionsselskabet sender eder en Lærer, skulle I modtage ham med Velvillie som en Udsending fra Gud. Jeg nærer det glade Haab, at Herren af sin Naade vil velsigne eder hermed, naar jeg er gaaet bort. Jeg føler, at jeg elsker Gud, at han har gjort meget for mig, og at jeg er uværdig til alt. Mit forrige Liv er beplettet med Blod, men Jesus Kristus har tilgivet mig, og jeg gaar

nu til Himmelen. Oh, tager eder dog i Agt, at I ikke paa ny forfalde til de samme Laster, hvortil jeg forhen saa ofte har anført eder. Søger Herren af et oprigtigt Hjerte, saa vil han lade sig finde af eder og føre eder paa Salighedens Vej." — Ikke længe efter, i Aaret 1823, hensov han salig og i Fred.

396. En Grønlænders Daab eller Kampen og Sejren.

Ap. Gj. 22, 16: Hvi tøver du? Staa op, lad dig døbe og dine Synder aftvætte, og paakald Herrens Navn.

En Grønlænder, ved Navn Kunnuk, maatte som fjorten Aars Dreng se paa, at man dræbte hans Fader. Han voksede siden til og blev en dygtig Arbejder, giftede sig og var agtet af sine Landsmænd. Ifølge Grønlændernes Sæder og Skikke maa en Faders Drab hævnes af Sønnen eller den nærmeste Slægtning, hvor længe det end varer, inden Hævnen kan tages. Ogsaa Kunnuk følte sig forpligtet hertil, men var dog endnu for svag til at udføre Blodhævnen, fordi hans Faders Morder var rig og mægtig. For da engang at opnaa sit Øjemed, drager den fornærmede Søn med sin Familie langt sydpaa, hvor han havde sine fleste Slægtninge, i Haab om at formaa disse til at følge sig tilbage og ved deres Bistand at udføre sit Forsæt. Han kommer til dem, udmaler Faderens Mord med de mest levende Farver og overtaler dem til at følge sig nordpaa. Men Tilbagerejsen blev forsinket af flere Grunde, og da han omsider landede med sin Slægt i sin Hjemstavn, kunde han ingen Bolig faa, fordi alle Huse saa langt ud paa Aaret vare optagne. Da henvendte han sig til Præsten Saaby, som dengang var Missionær i Landet, og bad ham, at han vilde overlade ham og hans Familie et lille Hus, som stod til hans Raadighed. Saaby samtykkede i hans Begæring. Kort efter kom Kunnuk atter til Præsten og takkede ham for hans Godhed, og da denne talede venlig med ham, fik Grønlænderen ham meget kær, hvorfor han ogsaa gentog sine Besøg og ytrede blandt andet: „Du

er saa elskelig en Præst, at jeg ikke kan blive fra dig." Efter nogle Ugers Forløb sagde han, at han og nogle af hans Slægt vilde lære at kende den store Himmelens Herre, som havde gjort alle Ting. Præsten tog ikke i Betænkning at opfylde hans Ønske, og da han erfarede, at en halv Snes Personer for det første vare villige til at modtage Undervisning, antog han et ungt Menneske, som havde gode Kundskaber, til Lærer og sagde til dem: Han skal daglig læse med eder, og jeg skal komme, saa ofte jeg kan, for at høre eders Fremgang." „Vi ville adlyde," svarede de; „men du maa komme tit, og vi ville komme til dig." Hver Uge besøgte Præsten dem og havde Aarsag til at glæde sig over deres Lærelyst. Især udmærkede Kunnuk sig. Han forsømte ofte sin Fangst, for at tage Del i Undervisningen; men det var ogsaa hans fulde Alvor at modtage Daaben. Foraaret nærmede sig imidlertid, og da forefaldt følgende Samtale mellem Kunnuk og Præsten:

K. „Vil du døbe mig? Du ved, at jeg har adlydt. Jeg kender Gud, og baade jeg og min Kone ønske at blive troende." — P. „Ja, du kender Gud; du ved, at han er god, at han elsker dig og vil gøre dig salig; men han vil ogsaa, at du skal adlyde ham." — K. „Jeg elsker ham, jeg vil adlyde ham. — P. „Dersom du vil adlyde ham, saa maa du ikke dræbe et Menneske. Du har jo ofte hørt, at han siger, „du maa ikke slaa ihjel." — Han studsede derved og tav. Men Præsten vedblev: „Hør, kære Kunnut, jeg ved, at du er kommen tilbage med din Slægt, for at hævne dig paa din Faders Morder; men du maa ikke hævne dig paa ham, hvis du ellers vil blive en troende." — — K. „Men han dræbte min Fader! jeg saa det og kunde ikke hjælpe; nu maa jeg betale ham hans onde Gerning." — P. „Du bedrøver mig." — K. „Hvorfor? — P. „Fordi du vil slaa ihjel." — K. „Kun ham, som fortjener at dø!" — P. „Men den store Himmelens Herre siger jo: du maa ikke!" — K. „Jeg vil ikke heller, — kun ham!" — P. „Men ogsaa

ham maa du ikke dræbe. Har du glemt, hvor ofte du i Vinter hørte hans Bud: Hævner eder ikke selv?" — K. „Skal den Onde da slaa ihjel og dog selv gaa fri?" — P. „Nej, det skal han ikke; Gud vil straffe ham." — K. „Naar?" — P. „Maaske her i Verden; men sikkerlig paa den Dag, da han skal betale enhver efter sine Gerninger". — K. „Det har saa lang Tid; min Slægt vil laste mig, naar jeg ikke hævner min Fader." — P. „Dersom du ikke kendte Guds Villie, maatte jeg lade dig gøre, hvad dit Hjerte tilsagde dig; men nu kan jeg ikke." — K. „Det er vanskeligt; hvad skal jeg da gøre? — P. „Du skal ikke dræbe ham; du skal endog tilgive ham." — K. „Tilgive ham? Eders Lære er meget vanskelig." — P. „Det er ikke vor Lære; det er Jesu Lære." Han sukkede og tav. Præsten vedblev: „Maaske var din Fader heller ikke uskyldig; maaske havde han tilforn dræbt et Menneske og fortjente at dø?" — K. „Det ved jeg ikke; men saa fortjener denne jo ogsaa at dø." — P. „Ja dræb ham; men bliv da ved at være en vantroende, og vent, at en af hans Børn engang vil dræbe dig eller dine." — K. „Du er ikke mere elskelig; du taler haarde Ord." — P. „Kunnuk, jeg elsker dig og vil derfor ikke, at du skal synde mod den Gud, som har ladet dig oplyse om sin Villie." — K. „Vi da, jeg maa tale herom med min Slægt." Derpaa gik han og kom bedrøvet hjem: han talede lidet og spiste intet den Dag. Den følgende Aften besøgte Præsten ham atter og fandt hele Familien hjemme. Han prøvede dem i, hvad de havde lært, læste for dem af Bibelen og valgte især saadanne Stykker, som opfordrede til Forsonlighed. „Tak, Præst," sagde Kunnuk, da han gik, „det var vel, at du kom." Efter nogle Dages Forløb kom han igen til Præsten. Hele hans Udseende vidnede om en svar Kamp. Præsten forekom ham og sagde: „Du er ikke glad, sig mig: hvad ligger dig paa Hjerte?" — „Jeg vil, og jeg vil ikke," svarede han, „jeg hører, og jeg hører ikke: — saaledes var jeg aldrig før til Mode." — „Hvad vil du, og hvad

vil du ikke?" spurgte Præsten. — „Jeg vil tilgive ham," svarede han, „og jeg vil ikke tilgive ham, jeg har ikke Øre, naar de ville, at jeg skal hævne mig, og jeg har dog Øre." — „Naar du ikke vil tilgive ham," sagde Præsten; „naar du hører dem, som raade dig derfra, da taler dit vantro Hjerte, som søger Hævn; men naar du vil tilgive, naar du ikke vil høre dine onde Raadgivere, saa taler den bedre Del i dig. Hvad vil du nu gøre?" — „Jeg blev saa bevæget," svarede han, „da du forleden Aften talede Ordet, da vilde mit Hjerte adlyde." — „Se," sagde Præsten, „skulde du ikke føle, at det var din himmelske Faders Tale til dit Hjerte?" Derpaa fortalte han ham Slutningen af Jesu Levned, og hans Bøn for sine Mordere. „Det var berømmeligt," sagde Kunnuk; „men han var ogsaa bedre end vi." — „Ja," svarede Præsten, „uendelig bedre. — Men han vil dog, at vi heri skulle ligne ham, saa godt vi kunne. Men nu skal du høre, at et Menneske, som du og jeg, kunde bede om Tilgivelse for dem, som vilde dræbe ham, fordi han vilde lære dem at tro paa Jesus." Præsten læste nu Apostlenes Gern. Kap. 7 om Stefanus' Død for ham. Da tørrede Grønlænderen sine Øjne og sagde: „De onde Mennesker! han er lykkelig, han er vist hos Gud i Himmelen." — „Ja," vedblev Præsten, „han er der, og du og enhver, der handler som han, skal ogsaa komme der." — „Elskelige Præst," udbrød Kunnuk, „mit Hjerte er saa bevæget; jeg vil; men giv mig endnu liden Tid; naar jeg har bragt det andet i mig til at tie, saa kommer jeg igen." — „Gaa," sagde Præsten, „og bed den gode Gud om Hjælp, ogsaa jeg vil bede for dig." Kort efter kom han igen med opklaret Aasyn som den, der har Fred i sit Hjerte. Nu er jeg lykkelig," sagde han, „jeg hader ikke mere, jeg har tilgivet." — P. „Føler du dig virkelig lykkelig derved?" — K. „Ja, mit Hjerte er saa roligt." — P. „Du glæder mig inderlig; men tør jeg lide paa dig? Dit Hjerte vil atter friste dig til Hævn, og dine Venner ville friste dig." — K. „Jeg ved ikke, om dette sker; men jeg har over-

vundet, og du kan tro mig." — P. „Det vilde være sørgeligt, om du, efter at være bleven en troende, skulde endnu begaa dette Mord." — K. „Du er saa mistænkelig, Præst?" — P. „Du vil have større Synd, end om du ikke havde kendt Gud." — K. „Jeg var saa glad; men nu bedrøver du mig med dine Ord." — P. „Jeg vil ikke bedrøve dig; jeg vil kun prøve dig. Stol ikke for meget paa dit Hjerte!" — K. „Mit onde Hjerte skal tie." — Præsten spurgte nu, hvad der havde virket denne Forandring hos ham. Han svarede: „Det kraftige Ord, som Jesus havde lært mig, og som jeg vil adlyde. Jeg tænkte aldrig at kunne blive saaledes sindet, som jeg nu er. Mærkede du ikke, at jeg var saa bevæget forleden Aften, da du læste for mig om ham paa Træet, som bad for sine Mordere: Fader, forlad dem, thi de vide ikke, hvad de gøre? Da lovede jeg mig selv, jeg uværdige, at jeg vilde tilgive, og jeg har nu tilgivet. Nu anser du mig dog værdig til at døbes med min Kone, der længes, som jeg, efter at blive en troende?" — „Ja, kære Kunnuk, svarede Præsten, „jeg vil i Guds Navn døbe dig og din Kone. Men tak Gud, som gav dig Lejlighed til at kende ham og hans Villie; og glem ikke, at du ved Daaben forpligter dig til at tro paa ham, elske ham og lyde hans Bud, altsaa at afstaa fra det onde og stedse blive bedre." — „Jeg ved det, udbrød han. „Gud ser mit Hjerte, og han vil styrke mig, at jeg bliver ham tro." — Fjorten Dage efter blev Kunnuk tillige med nogle andre optagen i den kristne Kirke. Med Frimodighed gjorde han Rede for sin Kristendoms-Kundskab; og stille Taarer vædede hans Kinder, da han knælede ned for at modtage Daaben, i hvilken han efter Begæring fik Navnet Niels. Den højtidelige Handling sluttedes som sædvanlig med en Takkesang og Bøn. Han kom derefter til Præsten, rakte ham Haanden og sagde rørt: „Tak, gode Præst, jeg er lykkelig." Derpaa vendte han sig til Menigheden med de Ord: „Antager mig nu som en troende; vi ville elske hverandre." — Nogle Dage derefter sendte

han Bud til sin Fjende og lod ham sige: „Jeg er nu bleven en troende, og du har intet ondt at befrygte.“ Han bad ham at besøge sig; og da han kom, blev han venlig modtagen af Kunnuk og beværtet godt, hvorefter han rejste bort med Fred. Kunnuk eller, som han nu hed, Niels, blev nu indbuden til Genbesøg, og blev modtagen som en Ven. De spiste og fordreve Tiden med Fortællinger, indtil de henimod Aften skiltes ad i alt Venskab; men da Niels kom lidt ud, mærkede han Vand i sin Kajak, d. e. Baad. Han søgte Land og opdagede, at der var skaaret Hul i Baaden. Han fik i en Hast raadet Bod derpaa, rejste videre og kom lykkelig til sit Hjem. Han fortalte Præsten dette med et Smil. „Han er dog bange,“ sagde han, „og har derfor uden Tvivl ladet dette gøre; men jeg vil ikke skade ham.“ Og han holdt Ord. Endnu henved 10 Aar efter sin Hjemkomst til Danmark fik Pastor Saaby Hilsen fra Kunnuk, at han var Gud og sine Løfter tro.

Den hellige Nadvere.

LXXXI. Kirkens Kalk.

397. Præsten og Røverne.

2 Kor. 7, 5: Vi have ingen Ro i vort Kød, men vi trænges paa alle Maader; udvortes Strid, indvortes Frygt.

I Nærheden af Staden Boulogne i Frankrig brød engang seks Røvere om Natten ind i Huset hos en gammel Præst, ved Navn Barbée, og affordrede ham i en bydende Tone en betydelig Pengesum (omtrent 150 Kroner) eller hans Liv. Den fromme Olding havde i sin lange Embedstid stedse delt sine ringe Ind-

tægter med Sognets fattige og var derfor ikke i Stand til at give Røverne den forlangte Sum. Det eneste, som han endnu besad af Værdi, var et Sølvur, hvilket han ogsaa straks lod dem faa. Derpaa forlode de ham; men et Par Timers Tid derefter vendte de tilbage med Vaaben i Hænderne, overfaldt den værgeløse Olding og bød ham straks at udlevere Kirkens Kalk, dersom han ikke vilde have en Kugle for Panden. Præsten, der erindrede sig sin Pligt som Kirkens Tjener, modtog dem rolig og raabte med høj Røst: „Jeg gav eder alt, hvad jeg havde; men Kalken tør jeg ikke udlevere; den er mig betroet til sikker Forvaring; før vil jeg dø." Røverne forsøgte endnu en Gang ved haarde Mishandlinger at tvinge ham til at give dem det forlangte. Først da de saa, at hans Standhaftighed ikke ved nogen Trusel eller Smerte var til at rokke, gik de deres Vej og overlod Oldingen til hans egen Skæbne. Allerede den næste Morgen døde den værdige Præst som en Følge af de Slag og Saar, han havde faaet under Opfyldelsen af sin Pligt.

LXXXII. Kirkebod og Skriftemaal.

398. Kejser Theodosius og Ambrosius.

1 Kor. 11, 31—32: Dersom vi dømte os selv, dømtes vi ikke. Men naar vi dømmes af Herren, revses vi, at vi ikke med Verden skulle fordømmes.

I Thesalonika udbrød engang et Opløb, hvori Statholderen og flere Øvrighedspersoner omkom. Da Kejser Theodosius fik Efterretning herom, blev han yderst opbragt, og alle frygtede hans blodige Hævn. Men Biskop Ambrosius i Milano og flere af hans Embedsbrødre gik i Forbøn for Stadens Indbyggere, og Kejseren lovede ogsaa at skaane dem. Men det synes ikke at have været hans Alvor dermed, eller

maaske forandrede han senere sine Tanker, nok er det: han sendte Krigsfolk ind i Staden, og disse trængte frem alle Vegne med dragne Sværd og nedsablede alle uden Forskel, uskyldige og skyldige. Kejseren fortrød vel snart, hvad han havde gjort, og sendte andre Folk hen for at forhindre Blodbadet; men da var det allerede for silde, og 7000 Mennesker omkom. Da skrev Ambrosius til Kejseren og bad og besvor ham, at han, som fordum David, skulde gøre Bod for sin Synd. „Dette har jeg skrevet," siger han, „ikke for at beskæmme dig, men for ved hin Konges Eksempel at formaa dig til at borttage denne Skamplet af dit Rige. Og borttage den vil du, saafremt du ydmyger din Sjæl for Gud. Du er et Menneske, og har du syndet, saa stræb at gøre din Synd god igen. Ingen Engel kan tilgive den; Herren alene tilgiver dem, der omvende sig. Derom beder og anraaber jeg dig." Han slutter Brevet saaledes: „Jeg elsker dig, ja jeg elsker dig inderlig og beder for dig. Tror du det, saa erkend, hvad jeg siger; tror du det ikke, saa tilgiv, at jeg foretrækker Gud for dig."

Kejseren svarede ikke paa dette Brev; men da han den følgende Søndag vilde overvære Gudstjenesten med sit Følge og nyde den hellige Nadvere, traadte Ambrosius ham i Møde ved Indgangen til Kirken og sagde blandt andet til ham: „Det lader til, min Kejser, at du endnu ikke erkender din store Brøde. Kejsermagten hindrer dig vel i at erkende din Synd. Du formaster dig imod Mennesker, der ere af samme Natur som du og dine Medtjenere. Men der er een, som raader over os alle. Med hvilke Øjne vil du betragte Guds Hus? Med hvilke Fødder vil du betræde dette hellige Sted? Hvorledes vil du kunne opløfte dine Hænder, som endnu dryppe af Blod, til Bøn? Hvorledes vil du i en saadan Tilstand kunne modtage Herrens Legeme og Blod? Gaa bort herfra og læg ikke Synd til Synd!" — Theodosius blev rystet; han vilde undskylde sig og beraabte sig paa Davids Eksempel. Men Biskoppen svarede: „Velan, har du efterlignet

David i hans Synd, saa efterlign ham ogsaa i hans Anger og Bod." — Nu gik Kejseren i sig selv og underkastede sig Kirkens Love. Han aflagde sit kejserlige Smykke, holdt sig i otte Maaneder borte fra Menighedens Forsamling og anraabte med Suk og Taarer Gud om Naade. Derefter maatte Kejseren tage Plads mellem de bodfærdige i Kirken, aflægge en offentlig Bekendelse af sine Synder og forpligte sig til at give en Lov, ifølge hvilken alle Dødsdomme først skulde fuldbyrdes tredive Dage, efter at de vare forkyndte. Nu løstes han af Bandet og maatte atter komme i Kirke og til Alters som forhen. Kejseren skal siden have erklæret, at han først nylig havde fundet en Mand, som havde vovet at sige ham Sandheden; han kendte kun een, som var værdig til at være Biskop, og det var Ambrosius.

LXXXIII. Berettelse og Sygebesøg.

399. Gellert paa Sygelejet.

2 Kor. 5, 4: Saa længe vi ere i denne Hytte, sukke vi besværede, efterdi vi ikke ville afklædes, men overklædes, at det dødelige kunde blive opslugt af Livet.

Kristian Gellert, en berømt lærd, havde allerede længe baaret paa et svageligt Legeme, da han i Aaret 1769 blev angreben af en meget haard Sygdom, der endte hans Dage. Medens han laa paa sit Dødsleje, samlede han den ringe Kraft, han endnu havde, rejste sig op i Sengen, blottede sit Hoved og bad med en saadan Inderlighed til Gud og med et saadant tillidsfuldt Blik, at de tilstedeværende ret saa i ham et Billede af den døende Jakob, der velsignede sine Børn og sagde: „Jeg dør, men Gud skal være med eder. Herre! jeg bier efter din Salighed." Han bestræbte sig for at erindre sig de mange legemlige og aandelige Velger-

ninger, som han havde modtaget af Gud; dog tænkte han ogsaa paa sine Fejl og Skrøbeligheder, og det med en Selvfornedrelse, der gjorde et dybt Indtryk paa hans Familie og Venner. Førend han gik bort, vilde han endnu en Gang modtage den hellige Nadvere af sin kære Ven, Pastor Talemanns Haand. Med denne underholdt han sig nu om sin Død og talte derom med megen Ro og Frimodighed. Betragtningen af Frelserens uendelige Kærlighed rørte især hans Hjerte. Da Præsten bad for ham og blandt andet sagde de Ord: „Herre! se, den, du elsker, er syg," udbrød Gellert med dyb Følelse: „Ak, maatte det kun være saaledes: Herre! jeg forlader mig paa din Naade, at du elsker mig som dit Barn." Da man opmuntrede ham med de Ord: „De har allerede taalmodig udstaaet saa meget, De vil ogsaa nu lide som en Kristen. Kristendommen har styrket Dem i Livet, den vil ogsaa understøtte Dem i Døden," svarede han: „Ak, min Ven, jeg er et svagt Menneske, en arm Synder; bed for mig, at jeg ikke falder i Fristelse! — Da han havde modtaget Sakramentet, sagde han: „Det er en troværdig Tale og aldeles værd at annammes, at Kristus Jesus er kommen til Verden, for at gøre Syndere salige. Ogsaa mig er Barmhjertighed vederfaren. Det er min Trosbekendelse paa Dødslejet, som jeg lever og dør paa." „Jeg kan nu ikke fatte ret meget," sagde han derpaa til sine Venner; „men nævner kun min Forløsers Navn for mig; naar jeg hører det, saa føler jeg ny Kraft og Frimodighed i Hjertet." Endelig spurgte han, hvor længe hans Dødskamp vel endnu kunde vare. Og da man svarede: „Maaske en halv Time," løftede han med inderlig Glæde sine Hænder i Vejret og sagde: „Gud ske Lov, endnu kun en halv Time!" Derpaa vendte han sig til Siden og bad i Stilhed, og under sine Venners oprigtige Bønner henslumrede han i Troen paa ham, som er Opstandelsen og Livet.

400. Et mærkværdigt Sygebesøg.

Hos. 6, 1: Kommer og lader os vende om til Herren, thi han har sønderrevet og skal læge os, han har slaaet og skal forbinde os.

I en Menighed i England boede engang en rig og anset Forpagter. Hans Kone gik flittig i Kirke og hørte gerne sin Sjælesørgers Prækener; men da denne ikke sporede nogen mærkelig Forandring hos hende, troede han heller ikke at kunne antage, at hun virkelig havde omvendt sig. Denne Kone blev engang farlig syg. Hun vilde gerne se Præsten, talte hver Dag til sin Mand derom og bad ham lade ham hente; men Lægen havde forbudt det, fordi Besøget af en Præst efter hans Mening vilde fremkalde en farlig Krisis og hindre Lægemidlernes gode Virkning. Imidlertid blev det meget værre med den syge; ængstet og foruroliget af sin Samvittighed, bad hun om at maatte tale med sin Præst. Hendes Mand vendte sig desangaaende til Lægen; men denne sagde blot: „Dersom De vil beholde Deres Kone, saa lad ingen Præst komme; gør De det, da indestaar jeg ikke for hendes Liv."

En gudfrygtig Nabo fortalte Præsten dette, og da han hørte, hvorledes Sagen stod, ilede han til Forpagterboligen. Manden modtog ham høflig, men foreholdt ham Lægens udtrykkelige Befaling. Præsten anførte adskillige Grunde, for at tilintetgøre hans Frygt; han forestillede ham blandt andet, at Lægen uden Tvivl ikke kendte Evangeliets Trøstegrunde, og at kun bekymrede Sjæle kunde føle deres velsignede Virkning. Manden stod tvivlraadig; thi paa den ene Side frygtede han for at gøre Lægen imod, og paa den anden Side vilde han gerne opfylde sin Kones Ønske. Hensyn til Lægens Forskrifter havde uden Tvivl sejret, hvis ikke Konen, som laa i Værelset ved Siden af, havde hørt og kendt Præstens Stemme og udtrykkelig forlangt, at man skulde lade ham komme ind. — Da Præsten traadte ind, søgte hun at rejse sig op, men var for svag og faldt tilbage. Taarer og afbrudte Ord vidnede om hendes Taknemmelighed, hendes Sjælstilstand og hendes

Ønske. Snart blev hun dog roligere og kunde fortælle, hvorledes det stod sig med hendes Sjæl. Sygelejet var her, som saa ofte, blevet et Middel til, ved den Helligaands Bistand, at bringe hende til Erkendelse af sin elendige Tilstand, og hun følte sig meget nedbøjet af Bedrøvelse over Synden. Gud gav Præsten Naade til med Kraft at fremføre de dybere Sandheder, som bedst passede paa hendes nærværende Tilstand; hun annammede Forjættelsens Ord med barnlig Tro, og i hendes Hjerte vaktes et levende Haab om Guds Naade og Salighed i Kristus Jesus. Da de havde talt ud paa begge Sider, sagde hun til Præsten! „Nu er jeg imod før som en ny Skabning; jeg føler nu Kristi Kærlighed langt over, hvad jeg kan bede eller forstaa. Hvilken stor Forandring har Gud ikke gjort med mig arme Menneske! Gud velsigne Dem! Hvor lykkelig er jeg ikke, og hvor grusomt ikke at ville kalde Dem, for at trøste mig i min elendige Tilstand! Men det var sagtens, fordi de stakkels Mennesker ikke kendte Evangeliets guddommelige Kraft."

Præsten fortalte Manden den glædelige Forandring, som var foregaaet med hans Kone. Denne takkede ham nu hjertelig og bad ham gentage sit Besøg. Da han havde været inde hos sin Kone og med egne Øjne set, hvorledes hun havde det, sagde han til Præsten: „Det er mig i Sandhed noget forunderligt, paa saa kort Tid at se en saa mærkelig Forandring. Jeg er ganske skamfuld over, at jeg ikke før lod Dem kalde; hvor megen Uro havde jeg ikke derved kunnet spare min Hustru!"

Endnu samme Dag før Sengetid kom Lægen og fandt hende liggende rolig og stille. Han følte hendes Puls, vendte sig til Pigen og sagde med veltilfreds Mine: „Nu gaar det ret godt; jeg tænkte nok, at den nye Midicin vilde hjælpe, men jeg troede dog ikke, det vilde gaa saa hurtig. Hun er nu saa rolig, at jeg nok tør erklære hende for at være uden Fare." Pigen svarede blot: „Ja, vor Præst har ogsaa i Morges